

Prima pars

Secunda pars

Code Bibliothek Universitatis Cracoviensis.

284, 1.

287/2

Ad Amalia

17.1
3.

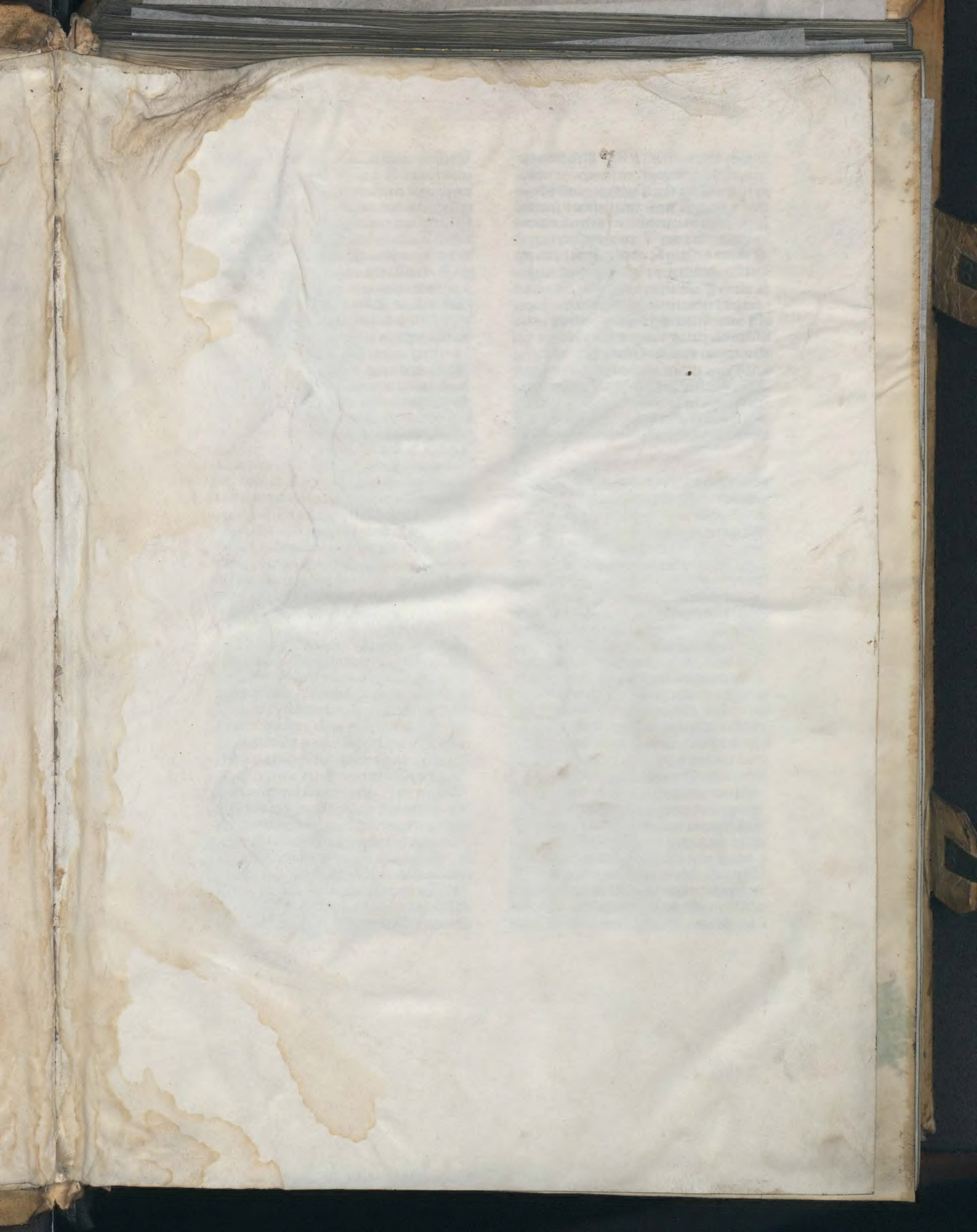
918

1.

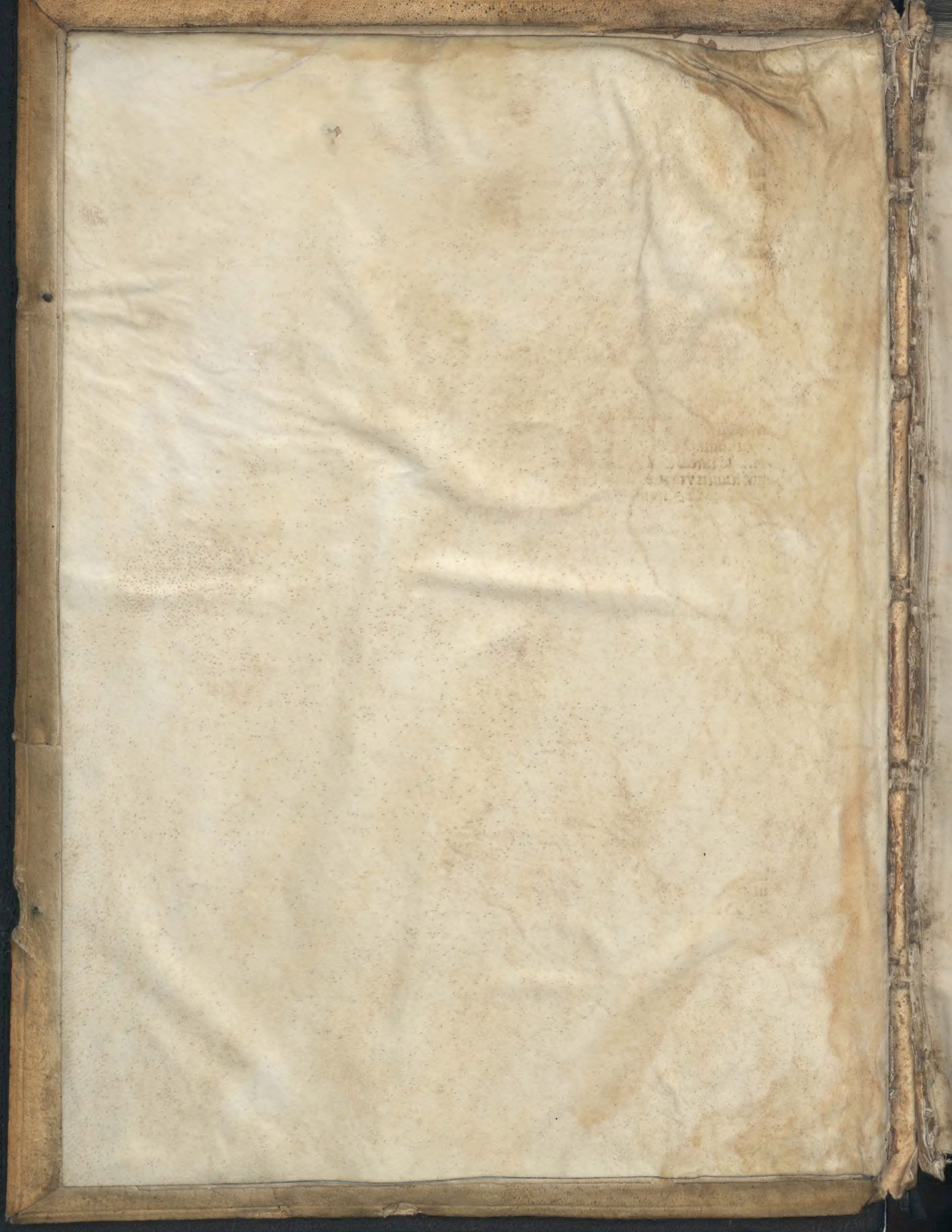

sollicitudine p[er]miserunt illos sequen-
tur illos penitentie actus. Adhuc enim
uita manens habentes luctum et deploran-
tes ad monitionem magistram. Aliam si-
cut assumptum cognoscunt melioris et q[uod]
p[er]cedunt rogantes hos tamquam si-
gna p[er]sequantur. Deinde enim eo-
rum adhuc finem digna necessitas. Et lo-
cum que acciderunt memoracionem et
amittebant et que de erant comitibus
repleti p[er]uicio et populus quidem tunc
mirabiliter transire. Alii autem nouas
mortem inuenire. In multis enim cre-
tura ad suum genus ab initio refugu-
matur de suis p[er]ceptis tunc ut p[er]ce-
turi custodiunt illi. Et iam in his ca-
lida eorum obumbrabat et ex aqua que
erat ante terram arida apparuit et ex ma-
ri rubro uia sine impedimento et camp-
germinans de profundo nimio p[er]uenit.
omnis uacis transiit que regeratur
tunc manu videntes enim mirabilia et
monstra. Et tamquam equi depauperunt et
cani et tamquam agni exultant in magis-
tates te domine qui liberaisti illos. Ille
mores enim erant adhuc eorum que
in iocundis eorum facta fuerant. quemadmo-
dum p[er]uacitiam animalium p[er]uenit et
multas et p[er]p[et]uas eructant flumines
multitudine. namque. Nonnulli
aut videntur nauam creaturam aut
tunc adducti sapientia postulant
ut etiam epulacionis. In allocutione
enim delib[er]at ascendit illis de mari ori-
gine et ueraciones p[er]ioribus superue-
nerunt non sine illis que facta fuerant
argumentis p[er]uacitiam. Ille
enim p[er]cebat sed in suas nequitias.
Et enim valde detestabilem in hos-
pitalitatem inueniunt. Alii quidem
ignotos non recipiebant aduenas. alii
aut bonos hospites inueniunt redige-
bant. Et non solum hoc sed et alius q[uod]
dem respectus erat eorum. q[uam] multi re-
puebant extraneos. Qui aut tunc se-
ntia recipiunt hos qui eisdem v[er]is erant
instituit seculis afflicti dolo-
re. Nulli sunt autem cetera sicut illi

in foribus inhi autem in in foribus cogni-
essent tenebris inhi quilibet transiit
hosti sui querebat. Ille enim dicit et
uicem inueniunt sicut in organo qua-
litas sonus inueniunt et omnia soni
sunt custodiunt. Vnde et etiam ex
ipso certo inhi potest. A gressu enim in
aquaria inueniunt et querebant erant in
nauantia inhi transiit. Ille autem
aque inueniunt super inhi et aqua
exanguentis nature inueniunt. Fla-
me etiam corruptibilem animalium
non ueracitiam carnes coambula-
tium nec dissoluebant illam que facile
dissoluebant sicut glacies bonam etiam.
In omnibus enim domine magnificat
in ipso inhi et honorasti et non despet-
isti in omni tempore et in omni loco assistens
eis. *Explicit liber sapientie. Incipit
prologus in librum ecclesiasticum.*

Multorum enim nobis in mag-
norum p[er]uacitiam et p[er]p[et]uas alio-
que qui secuti sunt illos sapientia
demonstrata est in quibus op[er]e
ter laudare istam doctrine et sapientie
causa qui non solum ipso loquentes.
necesse est esse p[er]itos sed etiam extraneos
posse et discere in ipso sententes doc-
tissimos fieri. A uis meus inhi postquam
se amplius dedit ad diligetiam lecto-
nis legis in ipso inhi et inhi librorum
qui uobis a p[er]uacitiam uobis nam
sunt uoluit in ipso sentere aliquid horum
dumtaxat que ad doctrinam et sapien-
tiam p[er]uenit et desiderantes discere et illo-
rum p[er]uacitiam magis magisque aduen-
dant animo et firmament ad legitimam
uitam. Hortor itaque nos uenire cum
beniuolentia et attendite studio lecto-
nem facere inueniam habere in illis in
quibus inueniunt sequentes in magis-
sapientie et discere in uerbis compositis
et inhi deficiunt uerba hebraica quod
translata sunt ad aliam linguam.
Non solum autem hoc sed et ipa lex in ipso
etiam aliorum librorum non parum
habent diffinitionem quando in se di-
cuntur. Nam in octavo inhi

anno temporis patris domini emergens regis
postquam pueri in egyptum et cum multis
temporibus ibi fuissent iuveni ibi liberos reue-
tos non parie neque sempiternum dote
et itaque bonum et necessarium putavit et
que adde aliquam diligentiam et laborem
impetrandi istum librum. Et multa
vigilia attenti doctrinam in spacio quod
ad illa que ad finem ducunt librum et
ultum dare illis qui volunt animam
intercedere et discere quemadmodum opor-
et ac instruere mores qui secundum legem
domini possunt vitam agere. *Ex
pluribus prologis. Incipit liber celestium.*

Oratio. S. sapientia a domino deo est. et
cum illo fuit semper et est ante eum. Et te-
nari manus et plume gressus et dies seculi
quis dimittentur. Alacritudinem celi et
latitudinem terre et profundum abyssus quis
dimensurus est. Sapientiam dei prode-
rent omnia quis investigavit. Propter
omnem creaturam est sapientia et intellectus p-
dentia ab eis. fons sapientie vivunt di-
mexcellis. et ingressus illius mandata e-
tina. Et adit sapientie cui reuelata est
et astutias illius quis novit. Disapli-
na sapientie cui reuelata est et manifestata.
et multiplicacionem gressus illius quis
intellexit. Quis est altissimus creator
omniū omnipotens et rex potentis et intuentur
unius. sedens super thronum illius et
dominus deus. Et per creaturam illam et spu-

lando. et iudici et dimittentur et mensuris
est et effudit super illam omnia opera sua
et super omne carnem. Et secundum da-
tum suum prebet illam diligentibus se.
Et minor domini gloria et gladio et letitia
et corona exultacionis. Et minor domini delect-
abitur cor et dabit letitiam et gaudium
et longitudinem dierum. Et iuventa domini
bene erit et exultabit. et in die defunctorum
sue benedictio. Quibus autem apparuerit
invisibile diligunt eam in visione. et ag-
nitione magnarum suorum. Et delecto dei
honorabilis sapientia. Et iuventa sapi-
entiae minor et cum fidelibus in multis et ex-
ultat et cum electis seminis graditur. et cum
iustis et fidelibus agnoscitur. Et minor domini
scientie religiositas. Et religiositas autem
iudicat et iustificat cor. iocunditatem atque
gaudium dabit. Et iuventa dei bene e-
rit et in diebus illuminationis illius videri
bitur. Plenitudo sapientie timere deum.
et plenitudo a fructibus illius. Et minor domini
invisibilis implebit a generationibus
et receptacula a thesauris illius. Corona
sapientie minor domini repletus pacem
et salutis fructum et iudicium et dimittentur
eam. Et itaque sunt autem dona dei. Sapi-
entiam et intellectum prudentie sapientie
spaciatur et gloriatur cunctarum se exultat.
Et adit sapientie time deum. minor et
illius longum. Et thesaurus sapientie
intellectus et scientie religiositas. exulta-
tio autem peccatoribus sapientia. Et minor
domini expellit peccatum. Et cum qui sine
timore est non potest iustificari. Et iudicium
enim amoralitas illius. Et actio
illius est. Et itaque incipit sustinebit
paciens et postea reddito iocunditatis.
Sonus sensus usque ad tempus ab-
sondet iura illius. et labia multorum
enarrabunt sensum illius. Et thesau-
ris sapientie significatio discipline. ex-
ultatio autem peccatori cultura dei. Et in
cupiscens sapiam et serena iustitiam et
dis prebet illam tibi. Sapientia enim
et disciplina minor domini et quod ubi pla-
citum est illi fides et manducando radum
plebit thesaurus illius. Et fueris co-

amare in credibilibus timori domini. et
ne accessis ad illum duplici corde. **E**t sit
ens yperari in respectu hominum et non
scandalis in labijs tuis. **A**ccende ier
ne forte cordas et adducas scandalum
anime tue in honorem. et teneat de
absconsa tua in medio synagoge et
dante quoniam maligne accessisti ad
deum et cor tuum plenum est dolo et fa
lu accedens ad suum. **II.** **I**acra
tatem dei sta in iusticia et timore
et para animam tuam ad temp
tationem. **D**eprime cor tuum et sustine
in anima aurem tuam: et capere iura in tellos
tuo et ne festines inemptis obducionis
Sustine sustentationes dei et surge
deo. et sustine ut crescat in novissimo vi
ta tua. **D**umne qd applicatum fuit a
pe et dolore sustine et humilitate tua ha
te pacenciam quoniam igne placuit
argentum et aurum homines vero re
ceptabiles in camino humilitationis. **E**t
de deo et erupabit te. et dirige manum tuam
et ipa illum. **S**erva timorem illius in
illo ueritate. **E**t eructes diuinum sustine
miam eius in non deflectionis in illo ne
cadatis. **Q**ui timetis diuinum credite illi
et non eructabitur metes ura. **Q**ui
timetis diuinum sperate illum et in oblecta
tione veniet vobis iura. **Q**ui timetis
diuinum diligite illum et illuminabunt cor
da ura. **E**spectate filij nationes homi
num. et scitote quia nullus speravit in
domino et confusus est. **Q**uis quis per
mansit in mandatis eius et derelictus
est. **E**t quis inuocauit illum et despectus
eum. **Q**uoniam pueri et misericors deus.
et remittet in tempe tribulationis peccata.
et peccator est omnibus exquirentibus se
ueritate. **E**t duplici corde et labijs sc
lectis. et manibus maleficientibus. **V**e
patorum hanc ingrediuntur duabus viis.
Ve dissolutis corde qui non credunt
deo. ideo non pregentur ab eo. **E**t le h
qui perdiderunt sustententiam et qui der
eliquit vias rectas. et dixerunt in vias
pauas. **E**t quid facient cum ispece
cepit dominus. **Q**ui timent diuinum no

erunt in credibiles verbis illius et qui
diligunt illum et stabunt iuramentum illius.
Qui timent diuinum inquirent que bene
placata sunt illi. et qui diligunt illum re
plebunt lege ipsius. **Q**ui timent diuinum
pabunt corda sua. et in respectu illius fa
ficabunt annuas suas. **Q**ui timent
diuinum custodiunt mandata illius. et
pacenciam habent ad inspectionem il
lius dicentes. **S**i piam non egimus.
inademus in manu dei. et no in manu
homini. **S**ed cum enim magnitudine
illius. sicmita ipsius cum ipso est. **III.**
In sapientia ecclesia iustos et iu
as illorum. obediencia et dilectio.
Pudicum patris audite filij di
lecti et sic facite ut salui sitis. **D**eus enim
honorauit patrem in filiis. et iudicium
mans exquirens firmavit in filiis. **Q**ui
diligat deum exorabit peccatis. et tunc
bit se ab illis. et in oratione dicit exaudi
tur. **E**t sicut qui chesamur. ita et qui
honorificat matrem suam. **Q**ui hono
rat patrem suum iocundabit in filiis
et idie orationis sue exaudietur. **Q**ui ho
norat patrem suum vita uiuet longiore.
et qui obediit patri refrigerabit matrem. **Q**ui
timet diuinum honorabit parentes. et quasi
dominus seruet hys. qui se genuerunt
in ope et sermone et in omni pacencia. **H**o
nora patrem tuum ut sup ueniat tibi in
dictio a domino. et benedictio illius in
novissimo manet. **B**enedictio patris
firmat domos filiorum. maledictio aut
matris eradiat fundamenta. **N**e glo
ris in contumelia patris aut. non est e
um et gloria et confusio. **G**loria enim homi
exhonorat patris sui et deditur filij pat
sue honore. **F**ili suscipe senectam patris
tui. et non scilicet eum in uita illius.
Et si defecit sensu ueniam da. et ne sper
nas eum in tua uirtute. **E**lemosina e
um patris tui. non erit in oblivione.
Sancti pro matris restructur tibi bo
num et iusticia edificabit tibi et iudic
tribulationis et memorabit tui. et sicut
in seno glacies soluentur peccata tua. **Q**ui
male facit est qui dereliquit patrem

ya.

b

a

76.

et maledictus qui traspernit matrem. filii
 in iniquitate tua agna tua pñce. et sup oĩ
 in gl'am diligis. Quanto magnus es
 humiliā te iomibz et coram deo iuuentis
 grāiam. quoniam magna potētia di
 solutus et ab humilibz honoratur. Ad iō
 ra te ne queriens et fortiora te ne scrutat
 ſus. ſi que pręcepit tui deus illa exogi
 ta tibi ſemper. et in pluribz opibz eris ne
 ſuis amosus. ¶ Non est enim tibi ne
 ceſſarium ea que abſcondita ſunt vider
 oculis tuis. ¶ Ne ſup na tuis rebz noli
 ſcrutari multiplicat. et in pluribz eris
 opibz non eris amosus. ¶ Iurura e
 nim ſup ſenſus hominu oſcuſa ſunt
 tibi. et iustos enim ſupplanta iur ſup
 plicio illorum et i uanitate detinuit
 ſenſus ege. ¶ Cor durum male habebit
 in nouiſſimo. et qui amat placidum in
 illo pñit. Cor ingrediens duas uitās
 non habebit ſuccellus. et primum cordis i
 illis ſcandalizabunt. Cor nequū graua
 bitur in doloribz. et peccato ad dicit ad
 peccandum. Synagoge ſup bonum n
 eſt ſanctis. fructus enim peccati eradi
 cabunt in illis et non intelligitur. Cor
 ſapientis intelligitur i ſapientia et au
 ris bona audiet cum omni ſcūpiſcen
 tia ſapient. Sapiens cor et intelligibi
 le abſtinebit ſe a pñis et in opibz iuſti
 ſuccellus habebit. ¶ gnem ardentem
 extinguit aqua. et elemoſina reſtat p
 catis. Et deus pſpector eius. Qui red
 dit grām meminit in poſtū. et i tpe
 caſus tui iuuentis firmamentum.

In elemosinam pau. **III.**
 pis ne defraudes ioculos tuos
 ne transitis a paupe. Anima
 esurientem ne desperis. In otio exaspas
 pauperem in iopia sua. Cor inopis ne
 afflixis et non perahas datum augmen
 tum. Cogitationem turbulam ne ad
 iras et non auertas faciem tuam ab e
 geno. In opere ne auitas oculos tuos
 propter nam et non relinquant querentib.
 ubi retro maledice. **M**aledicens cui
 in amaritudine anime exaudietur pre
 catio illius. **E**xaudiet aut illum q

[illegible]

et iudicas nullo modo iudicis
datis in iudiciis tuis et iudicis. Non
et iudicis et iudicis potest tui et iudicis
et omni homini peccato. Et iudicis
contra faciem potestis nec conis et tra
ictum flumini. Dicitur a gonizate p
anima tua et usque ad mortem certa pui
stia id expugnabit pte inimicos tu
os. Et iudicis esse in lingua tua in i
tus et iudicis in opibus tuis. Et iudicis
sicut leo in domo tua. emittens domesticos
tuos et opprimens subiectos tibi. Non sit
propterea manus tua ad accipienda et
ad dandum collecta.

Noli attendere ad possessiones in
quas. tunc dicitur est michi suffi
ciens vita. Nichil enim proderit
in tempore vindicte et obductionis. Et se
tis in fortitudine tua et sapientiam cor
dis tui et ne dicitur. Quomodo potui aut
quis me liberet propter facta mea. Deus
enim vindicans vindicabit. Et dicitur.
Peccavi et quid accidit michi et iustice
in laetum est enim pateris redditor.
De ipseccati peccatum noli esse siue me
tu neque adducas peccatum super peccatum et ne
dicas misericordia dei magna est. multatu
dinis peccatum meorum misericordia. Alia
enim et ira ab illa cito proximitat. et ius
catore respicit ira illius. Non tantes
conuerti addum et ne differas de die i
diem. Subito enim ueniet ira illius
et in tempore vindicte disperdet te. Noli
anxius esse in diuitiis in iustis. Et
nichil enim proderunt tibi in die obduc
tionis et vindicte. Non uentiles te i
omne ventum et uo eas in omne uia.
Sic enim peccati prauit idupua ling
ua. Et iudicis in iudicis domini et in
iudicis sensus tui et iudicis et psequat
te verbum pacis et iusticie. Et iudicis in iudicis
iudicis ad audiendum verbum dei. et in
iudicis et cum sapientia pferis te sp
sum verum. Si est tui intellectus re
sponde proximo. Si aut sit manus tua
super os tuum. ne capias iudicis iudicis
plurimo et iudicis. Nonis et gloria
in iudicis sensu lingua uo iudicis

in iudicis est iudicis. Non appellens susur
ro in iudicis lingua tua ne capias i
et iudicis. Super iudicis enim est iudicis
penitencia et uocatio pfectura super iudicis
nem. Et iudicis aut obum iudicis
tua et iudicis. Iudicis pfectura
et magnam similiter.

Noli fieri paucis inimicis pri
mo. In iudicis enim et iudicis
hanc malus iudicis iudicis
peccati in iudicis et iudicis. Non te ex
collas in cogitatione anime tue velut
chamys ne forte elidatur iudicis tua
pfectura et folia tua comedat et facit
tus tuos pdat. et iudicis uelut lig
num arbutum in iudicis. Anima enim
nequum disperdet qui se habet. et iudicis
inimicis dat illum et ducit in forte in
proxi. Et iudicis dulce amicos multi
pucat et iudicis inimicos et lingua ex
chans in bono homine habundabit. Et
pacta sunt tibi et iudicis tibi sit in
de mille. Si possides animam in iudicis
cone. posside enim et non facile credas
te ipse et. Et enim tempus animis
sedu sum et non pmanebit in iudicis
in iudicis. Et est animis qui quer
atur ad iudicis et est animis q
odum et iudicis et iudicis. de iudicis.
Et est aut animis socius in iudicis et non
pmanebit in iudicis necessitatis. Amicus
si pmanebit fixus. erit tibi quasi coeq
lis et iudicis tuis fiducialiter ager.
Si iudicis se contra te et a facie
tua abscondit se in manu habet
amicum bonum. Ab inimicis tuis.
separe et ab amicis tuis attende. Ami
cus fidelis peccato fortis. Qui aut in
uenit illum. inuenit thesaurum. Am
ico fidelis in iudicis est compaco. et non est
digna pondatio animi et argenti contra
bonitatem fidei illius. In iudicis fidelis
medicamentum uite et immortalitatis et
qui inuenit dnm inuenit illum.
Qui timet dnm eque habet amicum
am bonum. qui sedu illud erit ami
cus illius. Ipsi amicitie tua erit
pe doctrinam et usque ad canos in iudicis

quasi

mes sapientiam. Quia is qui amat et se
minat accede ad illam et sustine bonos
fructus illius. In ope enim ipsius exigu
um laborabis et cito edes de generationibus
illius. Quamvis autem est minimum sapientia in
doctis hominibus et non permanebit in illa
erroris. Quasi lapidis virtus probat est
in illis et non demorabitur proinde illas. Sa
pientia enim doctrine secundum nomen eius
est et non multis est manifesta. Quibus
autem agnita est permanet usque ad respectu
dei. Audi fili et accipe saluum intellectus
et ne abicias salutem meam. Si nunc pe
dem tuum in compedes eius et in torques u
luis collum tuum. Si uerba humerum
tuum et porta illam et ne accideris in uicem
illius. Si non in animo tuo accede ad il
lam et totum uirtute tua sentia mas e
ris. Si uisita illam inueneris et
in contemtu factus ne delinquas eam. Si u
nouissimis enim inuenies requiem in
eius et inueneris tibi in uoluntatem. Et
erunt tibi compedes eius in protectionem
formidinis et basis uirtutis et torques
illius in stolam glorie. Decora enim
in te est in illa et uirtute illius alligam
in salutatis. Stola glorie indues eam.
et coronam gratulationis super ponas tibi.
Ipsi si attendis michi discas eam et sic
a comodanis animi tui sapientis
eis. Si in diuaniis aurem tua excipit
et doctrinam et si dilectis audire sapiens
eius. In uoluntate proinde pruden
tiam sua et sapientie illos ex corde iun
ge ut omnia narrationem dei possis
audire et prouisa laudis non effugiant
ate. Et si uideris sentiam eugula ad
illum et gradus hostionum illius exte
rit per aures. Cogitationum tuum habet
in preceptis dei et in mandatis illius ma
xime assiduus esto. et ipse dabit tibi
et sapientiam sapientie dabitur tibi.

Non fac mala et non te
apprehendent. Et si ab omni
deficient mala ab te. Non se
uines mala in multis uirtutibus et non me
tes ea in septuaginta. Non querere ab
hominibus ducatum. neque a rege rathe

domini honoris. Non te iustificas ante de
um. quoniam agnoscis cordis tui est ipse
regem non uale uideri sapientis. Non que
re fieri iudex nisi si uales uirtute inuenge
iniquitates. ne forte extimescas faciem po
tentis et ponas scandalum in agilitate tua. / 116
Non pecces in uoluntate autem uer te
inimicas in populum neque alliges duplicem
peccata. non enim in uero eius inueneris. No
u esse pusillanimitas in animo tuo exora
re et facere elemosinam ne despicias. Ne
dicaris. In uoluntatem inueneris inueneris
respiat deus. et ostendit me deo altissi
mo suscipit inueneris inueneris. Non iride
as hominem in uoluntatem anime. Et
enim qui humilitat et exultat in uoluntatem
dei. Non ad uisus faciem tuam
amare inueneris neque inueneris in
facias. Non uelle inueneris omne inueneris
datur. Ad uoluntatem enim illius non est
bona. Non uolens esse in uoluntatem
prohibitionem et non ueris uoluntatem in uoluntatem
gione. Non odis laboriosa opera et in uoluntatem
rationem ab altissimo creatam. Non
reputes te in uoluntatem in disciplinam
tuam inueneris inueneris qui non tardauit hy
milia ualde spiritum tuum quoniam
in uoluntatem carnis inueneris inueneris et ueris.
Non prouideris in uoluntatem pecunia dif
ferentia neque inueneris in uoluntatem aurum sp
ueris. Non discas a muliere sentiam et
bona qui sortitus es in amore dei. Si uoluntatem
in uoluntatem illius super animam. No
ledas seruum operantem in uoluntatem neque
in uoluntatem dantem animam suam.
Si uoluntatem sentiam sit tibi dilectus qui
anima tua non deficiat illi in uoluntatem
neque in uoluntatem delinquas eum. Decora
tibi sunt attende illis. et si sunt uoluntatem p
seuient apud te. Ipsi tibi sunt eundi illo
et anima uoluntatem apuena sua. Fide tibi
sunt sentiam corpus illam et non osten
das in uoluntatem faciem tuam ad illas. et
in uoluntatem filiam tuam et grande opus fecis
et hominem sentiam da illam. Si uoluntatem si
est tibi secundum animam tuam non prouideris
illam et odibili non credas te in uoluntatem
cordis tuo. Non uoluntatem panem tuum et ge

iniani matris tue ne obliuiscaris. Me-
mento quomodo nisi pullos non fuisses et
retribue illis qui et illi tibi. Si uero animi
tua tunc deum et sacerdotes illius sanctifica.
Si uero uirtute tua dilige eum qui te
fecit et ministros eius ne relinquant. No-
nora deum extota anima tua et honori-
ca sacerdotes et punga cum te brachys.
Da illis partem sicut mandatum est ti-
bi pannaum et purgationis et denegli-
gentia tua purga te cum paucis. Da
cum brachiorum tuorum et sacrificium sa-
crificionis offeres domino. in iura scorum
et pauperum porrige manum tuam ut pfaas
tur piraatio et benedictio tua gra datus
in respectu omnis uiuentis. Et mortuis
non phibeas gram. Non desis plorari
tibi in solitudine et cum lugentibus am-
bula. Non te pigeat uisitare infirmos
et hys eum in dilectione firmabis. In
omnibus opibus tuis uicinosare nouissi-
ma tua et uictum non peccabis. **Viii.**

Non litiges cum homine potente
ne forte iradas inimicis illius.
Non excedas cum uiro locuple-
te ne forte constituat contra te licem. Au-
tos eum potest aurum et argentum iusq-
ad cor regum extendit et conuincit. Non
litiges cum homine linguato et no stus
et ignem illius ligna. Non quatuor
homini docto ne male de gente tua lo-
quatur. Non despicias hominem alien-
tem se a peccato neq- in ppe et. Ne uento
qui omnes in corupcionem sumis. Ne sp-
nas hominem in sua senectute et cum ex
uobis se nescit. Non demorato inuit
co tuo gaude. facis quoniam omnis mo-
runt. in gaudium volumus uenire
Ne spicias uarracionem pibitorum sapi-
entium et in pibitis illorum uisitare. Ab-
ipsis eum discas sapiam et doctrinam et
collectus fructe magnas sine querela
Non te ptereat uarratio seniorum. Ipi
eum didicerunt a patribus suis qui ab
ipsis discas intellectum et in tempe necessi-
tatis dabis responsum. Non iendas
carbones pccorum arguens eos tunc in
cendans flamma ignis pccorum illorum.

Ne contra faciem deos et inimicosi ne se-
deat quasi in solidato: ou tito. Non tene-
re homini fortiori te qd si seruauis qua-
si pccatum hanc. Non spondeas sup uirtu-
tem tuam. qd si spondis quasi iustitie
cognita. Non iudicet etia iudicem qui se
cundum qd uisum est iudicet. Et cum au-
dace non eas in iura ne forte grauet ma-
la sua uice. Si pcc eum scdm uolunta-
te suam vadit et sumit cum stulticia illi-
pice. Cum uicando non facies exani-
et cu audace non eas in desertum quonia
quasi nichil est ante illum sanguis. et
ubi non est ad iudicium elidet te. Cum
facis et sumit non hancas non eum
pccare dilige que ipse placet et ora-
erit nos ne facias et sumit nescias eum
quid pccat. Non ouum hominum cor tu-
um manifestes. ne forte in ferat tibi g-
nam fallam et uicetur tibi. **ix.**

Non zelos mulierem suam cui
ne ostendat sup te maliciam
doctine neq-um. Non des mulier
pccatorem amare ne ne in gradat in uir-
tute tua et fundas. Ne respicias mu-
liem in inuolam ne forte iradas illa
queos illius. Cum saltatrice ne assi-
dus sis ne audias illam ne forte p-
as in effraa illius. Uirginem ne q-
spicias ne forte scandalizetis in decore il-
lius. Ne des fornicariis amica: tuam
in illo et pccas te et amica tua et iudicat
te tuam. Non cum spicet in uicio et
uicatis ne oberratis in placet illius.
A uere faciem tuam a muliere corrup-
ta et ne cum spicias speciem alienam
pccat speciem mulieris multa pccant
et ex hoc et uicis quia quasi ignis exat
desat. Omnis mulier que est fornicat-
ua quasi stercus in uia omnibus pccan-
tibus et uicis. Speciem mulieris a-
liene multa amica et reprobi fa sunt.
Et colloquium eum illius quasi ignis
exardescit. Et si aliena muliere non se-
deas omnino nec accumbas cum ea
in cubito. et non alteris cu ea in pmo
ne forte dedinet cor tuum in illam et sag-
mine tuo labaris in pccationem. Ne de re

Iniquas amicum antiquum. novus enim non erit similis ei. Et novum cum novum amicus novus nesciet tui suavitatis vites illud. Non zelus gloriæ et opes peccatoris non enim scis que fuerint tui consilio. Non placeat tibi in una multorum sacris quoniam usque ad inferos non placebit impiis. Loge ab esto ab homine perficientem in te occidendi. et non suscitandi. et non suscitabis amorem tuorum. Et si accessis ad illum noli aliquid emittere ne forte auferat vitam tuam. Et omni in te mortis scio qui in medio laqueos in gradibus et super dolentium anima ambulabis. Secundum virtutem tuam quæ te a proximo tuo et cum sapientibus exagitas et prudentibus tracta. Et in ista sunt tui emitte et in amore domini sit tui gloriæ. et in sensu sit tui cogitatus dei. et omnis est narratio tua in preceptis altissimi. Et in manu artificum laudabunt opera et principes populi in sapientia oris tui et sensu tuo servorum tuorum. Terribilis est mansuetudo sua homo linguosus et temerarius multo suo odibilis erit. . . . .
Vider sapiens iudicabit populum suum et principatus sensu sagax erit. Sed cum iudicem populi sic et minister eius et qualis est rector civitatis tales et inhabitantes in ea. Et ex insipiens pater populi suum et civitates iniquitavit per sensum prudentium. In manu dei potestates sunt et excrecabilis omnis iniquitas gentium et vident rectorem in tempore suscitavit gloriam. In manu dei potestas hominum et super faciem scilicet in honorem suum. Omnis in iure proximi ne meminis et nichil agas in opibus in iure. Odibilis est coram deo hominibus superbia et execrabilis omnis iniquitas gentium. Egregium agere in gente nescitur propter iniustitias et iniurias et contumelias et durescos dolos. A iure autem nichil est sceleratus. Et iud superbis est in auro. Et istud est antiquius quam a iure pecuniam. Et sic enim iustitia suam venalem habet quam iuxta sua

propter intima sua. Omnis potentia
visus vultus vultus. Et angustior pluvius gra
uat medicum. Si reuerti languore
propter medicum. Sic et rex hodie est tanto
mouetur. Cum enim moiet homo
heditur serpentes et uestras et ueritas.
Et intumit superbie hominis apostata
et a deo quoniam auerco qui fecit illum
recessit cor eius qui intumit peccati est
omnis superbia. Qui tenuerit illam
adimplebit maledictis et uincet enim i
finem. Quia omnis omnis conueniens et
malorum et destruxit eos usque ad finem
Et edos duam superbiorum destruxit deus
et sedec fecit uices peccatis. Et adices gentium
superbiam destruxit deus et plantauit humi
les eripis gentibus. Et eras gentium tu
ar domum et perdidit eas usque ad funda
mentum. Et fecit eripis et perdidit illos
et cessare fecit memoriam eorum ante. Qui
didit deus magnorum superbiorum reliquit
memoria humilium sensu. Non est
creata hominibus superbia neque intum
dia uacui mulierum. Si enim homi
num honorabit hoc quod timet deum.
Si enim aut hoc ex honorabit quod prece
mandata domini. In medio futurum
rectos illorum in honore et qui timent
deum erunt iocundis illius. Gloria di
uini honoratorum et pauperum timor
dum est. Qui deus hominibus paupe
rent et iustum et non magnificat iustum
poterem diuitem. Magnus est uider
et potest est in honore. et non est maior il
le qui timet deum. Si ergo sensato li
bi seruient. et iur prudens et disciplina
tus non intumescit. corruptis et in
stus non honorabitur. Qui se extol
lere mox tuo faciendo et uoli cuncta
et in tempe angustie. Qui elio est qui
opatur et habundat iomibus qui qui
gloriatur et eget paucis. Fili immanitatu
dine serua animas tuas et da illi hono
rem secundum meritum suum. Occidit
et animas suas quis iustificabit. et quis
honorabit ex honorantem animas
suas. Pauper gloriatur per disciplinam
et timorem suum et est homo qui hono

Vitae. Qui si non regit et cur aliquid bonum est et
non iocundatur in bonis suis. Qui si
invidet michi est ille nequius et huiusmodi
malicie illius. Et si venisset ignoranter et
non volens facit et innotissimum manifestat
cane malitiam suam. Qui est oculus
iustus et iustitiam facit et respiciens aia:
suam. Qui iustitiam cupit oculus imp
tem iniquitatis non sanabitur donec con
fiteri in iustitiam auctoris animar
suam. Oculus malus ad mala et non sa
nabitur parte indigena in iustitia est
sup iustitiam suam. Esi si habes bene fac
torem et deo dignas oblationes offer. Me
mor esto qui mors non tardabit et mors
testamentum inferorum quod demonstrat
tunc est tibi. Et ostendit enim huius
mundi more morientur. A nec morientur
fac amica tuo et secundum vires tuas exponi
gens da pauper. Non defraudeis a die
bona et parca diei non boni te paterat.
Nunc alius relinques dolores et labores
tuos. Et iudicacione bonis da et accipe in
fascia animar tuar. A nec obitum tuu
opare iustitiam quoniam non est apud
inferos invenire obitum. Omnis caro
sunt fenem iustitiae facit et sunt solui sunt
tificans in ardore mundi. Alia quidam
et aia deitumtur sic generatio carnis et
sanguinis alia finitur et alia nascitur.
Omne opus corruptibile in fine deficiat.
Qui illud opatur ibi cum illo. Et omne
opus electum iustitiamtur. et qui opatur
illud honorabitur in illo. Et tunc vir qui
in sapientia sua morabitur et qui in iusti
tia sua iudicabitur et in sensu cogitavit
iustitiam deus. Qui excoquit iustitiam
illius in corde suo et in abstinentia illius et
religens. Adens post illam quasi in
legator et in iustis illius et iustis. Qui re
spicit p fenestris et in iustis illius audi
tus. Qui requiescat iuxta domum illi
et in panem illius figens palum. Et ta
met casulam suam ad manus illius
et requiescat in casula illius dona pe
cuniam. Et tunc filios suos iustitiamtur
illius et iustitiam illius iustitiamtur. Et
tunc iustitiam illius a fenestris et

in gloria eius requiescat. **Ab.**
Quoniam dicitur facta bona et qui
iustitiam est iustitiam apprehendere il
lam iustitiam illi quasi mater
honorificata et quasi mulier attigunt
te suscipiet illum. Et dabit illum pane
mte et intellectus et aqua sapientiae salu
tatis potavit illum. Et firmabitur in illo
non flectitur. et iustitiam illum et iustitiam.
et exaltabit illum apud proximos suos.
Et in medio ecclesie apud os eius imple
bit eum spiritu sapientiae et intellectus et
stola glorie induet eum. Et iocunditatem et
exultacionem et iustitiam super illum
in omne eterno iudicabit illum. Et o
mnes filii non apprehendent illam et ho
mnes sensum amantur illi. Et omnes
filii non videbunt illam. longe enim
abest a supbia idolo. Et in iudicacione non
erunt illius memores. et in iustitias in
venientur illa et iustitiam habebunt
usque ad iustitiam deus. Non est spacio
sa laus more peccatis. quia non est iustitiam
a deo iustitiam a deo perfecta est sapientia
Sapientie enim dei a iustitiam laus et iore
fidei habundabit et dominator dabit ea
illi. Non dicitur peccatum abest que enim o
dit ne feris. Non dicitur ille me iustitiam.
Non enim iustitiam sunt illi homines
impii. Et in iustitiam erroris odit
deus et non erit amabile iustitiam eum.
Deus amantur iustitiam homines et iustitiam
que illum iustitiam et iustitiam. ad iustitiam man
data et iustitiam sua. Si iustitiam mandata
et iustitiam et iustitiam te et iustitiam si
dem placitum iustitiam. et iustitiam tui ig
nem et aqua ad quod iustitiam porrigere iustitiam
num iustitiam. A nec hominem iustitiam et iustitiam
iustitiam et iustitiam. Ad placitum ei dabi
tur illi quoniam iustitiam sapientia dei
et fortis est iustitiam et videns omnes si
ne iustitiam. Oculi domini super me
iustitiam eum. et iustitiam omnes op
tam homines. Genum mandavit et
iustitiam et iustitiam dedit spaciun pecc
di. Non enim iustitiam iustitiam.
filios iustitiam et iustitiam. et
et iustitiam in suis. **XVI.**

impis si multiplicent non oblectis sup ipsos
 si non e timor dei cum ipsis. Non ardeas vi
 te illorum nec respicias in latroes illos. Me
 ior est unus timens deum qui mille filij
 impij. Et utile est mori sine filiis qui re
 linquere filios impios. A vno scilicet
 in liabitur pater a multis impijs
 defecit. Et ultra talia uidit oculus uir
 i fortiora hominum audiuit auris mea. In
 synagoga peccantium exardescit ignis i
 ugenter uerbis exardescit ira. Non
 exorauit pro eis suis antiqui gregat
 qui destructi sunt et fidencos sue uirtutis
 non prepat pegrinacionem illos et paucis
 eos et excautus est illos pegrinacione uol
 um. Non misertus est uis gentium to
 tam pccis et extollemur se impis suis.
 Et sicut sexcenta milia pedum qui co
 gregati sunt in diuina cordis sui et si
 uis fuisse cunctis munus si fuisset
 i munus. Misericordia enim ira e au
 illo. Potestis est exoratio i effundens
 iram. Sed in uiam suam sic est cor
 po alius hominis sed in opa sua indi
 cat. Non effugiet impietatem peccator
 i non retardabit sufficiens uiam fac
 ientis. In uis uia facit locum uirtutis
 g. sed in uirtutem opum suorum i sed in intel
 lectum pegrinacionis illius. Non dicit
 a deo abscondit. et seruimus quis me
 memorantur. In ipso magno no ag
 noscat. Que est enim anima mea in
 tam inmensa creatura. Et ce celum i
 celi celorum abyssus i inmensa terra que
 ias sunt in aspectu illius emouebunt
 montes summi i colles i fundamenta
 tie. Et cum pspexit illa deus tremore
 arietantur i montibus hys i sensatum
 est cor. Et omne cor intelligitur a ui
 lo i uias illius quis intelligit. Et pro
 cellam qui nec oculus uidit hominis
 Nam plurima opa uis sunt i ab
 scolis et opa iusticie eius quis enu
 nabit aut quis sustinebit. Longe est
 enim celum a quibusdam iustis
 cogitatio hominum in summatione est.
 Qui innotatur corde cogitatio iustia
 i iur imprudens i errans cogitans su

ta. Audimetur i discere disciplinam sensu
 i i uerbis meis attende in corde tuo i discere
 magnam disciplinam i seruatores enar
 tant sapiam i i uerbis meis attende i cor
 de tuo i discere magnam disciplinam i
 posuit deus in opa sua ab inicio i iustitiam
 i iustitiam faciamus eius. In iudicio dei op
 ra ipsius ab inicio i iustitiam faciamus
 impiorum i iustitiam faciamus ipsos illos i iustitiam
 eum i iustitiam faciamus. Quia iustitiam
 opa illorum nec esurientur nec laborant
 iustitiam iustitiam faciamus ab opibus suis.
 Usquequaque primum suum non ang
 nabit usquequaque in finem. Non sis inordinabi
 lis in oculo illius. Post hunc deus in finem aspec
 it i iustitiam faciamus bonis suis. In iustitiam
 aut omnis iustitiam faciamus faciamus
 ipsius ipsa iustitiam faciamus illos. **XXVII**

Deus de terra creauit hominem i
 audum i iustitiam suam fecit
 illum i iustitiam faciamus illi iustitiam
 i iustitiam faciamus illum iustitiam. In iustitiam
 in iustitiam iustitiam dedit illi iustitiam il
 li iustitiam faciamus cor que sunt sup terram.
 Posuit timorem illius sup omnes ter
 ram i dominatus est bestiarum i uolant
 ium. Creauit ex ipso adiutorium suum
 le sibi. Et os illius i lingua i oculos et
 aures i cor dedit illis ex cogitandi i iustitiam
 apud intellectus repleuit illos. Creauit
 in illis faciamus spiritus sensu iustitiam
 pletit cor illorum bona i mala ostendit
 illis. Posuit oculos ipsorum sup corda
 illorum ostendit illis magnalia opum
 suorum. Ut nomen sanctificationis collau
 dent i gloria i iustitiam faciamus. ut mag
 nalia enarrent opum eius. Addidit illi
 disciplinam i lege iustitiam faciamus illos
 i iustitiam faciamus etiam constituit illis.
 iustitiam i iustitiam faciamus ostendit illis
 i magnalia honoris eius uidit oculus
 eorum i honorem uocis audierunt iustitiam
 aures illorum. Et dixit illis. A terribile
 ab omni iniquo. Et mandauit illis
 iustitiam de primo suo. Et iustitiam
 coram ipso sunt semp i non sunt abscon
 se ab oculis ipsius. In iustitiam faciamus
 tem posuit rectores i ps dei iustitiam faciamus

manifesta. Et omnia opa eorum uelut sol i
spectu dei totum eis sunt inmissio. Ipsi
crentes inuis eorum. Non sunt abscondita p
ter testamentum iniquitatem eorum et omnes
iniquitates eorum in spectu dei. Etenim
unum quasi lacrimilum eorum propter gratia ho
mum quasi pupillam seruabit. Et postea re
get et retribuet illis retributionem uniuersam
in caput eorum et condat in infiores partes
terre. Denique autem dedit uiam ius
tiae et confirmauit deficientes sustinere et de
stinauit illis sortem uitae. Committite
ad dominum et relinquitur pars tua. Procreare autem
faciem domini et inuenit offendit illa. Et
iure ad dominum et inuenit ab iniquitate tua et in
uis adito exactionem et cognosce iustitiam
ad iudicia dei et ista in uobis posuimus ro
gationis altissimi dei. Super partes uide scilicet
sancti cum iuris et dante. Sessionem do
ne de moris in eorum in pium. A uice mo
tem scire amotus quasi nichil parit
sessionis. Confitebis iuris uisus et san
scitebis et laudabis deum et gloriabis in ius
tionebus suis. Quia magna misericordi
dum et piam illius conuenit se. Et
enim omnia possunt esse in hominibus.
quoniam non est immortalis filius ho
minis in inuicem malitiae placuit.
Quid uidebis sole. Et hic deficiet. Aut
quid uidebis qui quod exogitauit caro et lag
uis. Et hoc arguitur. Et inuenit altissi
mus dei ipse conspiciet et omnes homines
terra et cunctis. **xxiii.**

Quoniam inuenit altissimi omnia
sunt. Deus solus iustificauit
et inuenit mundus rex in eternum.
Quis sufficit narrare opa illius. Quis
enim inuestigabit magnalia dei. Et in
uenit autem magnitudinis quis an
nuntiabit. Et quis adicit enarrare in
sodiam eius. Non est inuenire neque ad
dicit ne est inuenire magnalia dei. Cum
summauit homo tunc inapier et cum
quicquid opabitur. Quid est homo aut
que est gratia illius. Et quid uolumus
quod inquam illius. Vultus dicitur
hominum ut in uita certum anni qui
sunt aque mans. depucan sunt et sunt

talibus aene. sic erigui anni iudicium. Pro
ter hoc patiens est deus in illis et effundit
super eos misericordiam suam. Videri plerumque
cordis eorum quoniam mala est et cognos
uit confusionem aliorum qui neque est. Et
adimpleuit piam suam in illis et
ostendit illis misericordiam equitatis. Ut iustitiam
hominis circa primum suum misericordiam
autem dominum super omnem carnem. Qui
misericordiam habet dicit et erudit quasi pastor
gregem suum. Ut iustitiam exerceat dedit
nam misericordiam et qui festinat iudicium
eius. Filius in bonis ne des quicquam et in omni
dato ne des misericordiam ubi mali. Nonne
ardorem refrigerabit eos. Si uerbum
melius quam datum. Et omne ecce uerbum
super datum bonum. Si uerbum anni ho
mine iustitiam scilicet accidet in piam
et datum in disciplinam talescere facit o
culos. Ante iudicium para iustitiam
tibi et ante qui loquans dicit. ut ne lag
norem ad huc medianam. Ante iudicium
interdoga te ipse et in spectu dei inuenies
piam suam. Ante laugore in uita et
in tempore inuenies aut ostende misericordiam
suam. Non impedias orare
semper et non uidearis usque ad uicem in
stificari quoniam merces domini manet in
eternum. Ante orationem para animam
tuam et noli esse quasi homo qui temp
rat deum. Denique ne iudicet summa
nons et tempus reuocatus in iustitiam
facies. Ne iudicet pauperis in tempore et
habundantiae et necessitatis et pauperis
et dicit diuinitatem. A mane usque ad uesp
m in inuenitur tempus et in omnia
antra in spectu domini. Homo sapiens
in omni inuenit et iudicet delictos ante
deum ab inuenit. Omnis astutus cogno
uit sapiam in inuenit eam dabit co
fessionem. Scilicet in uerbis et ipse sapi
enter egunt et intellexerunt ueritatem et
iustitiam in implorauit piam in iudi
cia. Post impietatem tuas non eas et
auoluntate tua auerit. Si prestes autem
tue impietatem eius facit et in iudic
um inuenit eius. Noli iudicari in i
ta epulacione ne egas collacione eius

expetit iudicium est homo humilicordis
 factio non erit amicus i non erit grama
 miloms alius. Qui enim edunt panem
 illius false lingue sunt quociens i qm
 iudicium eum. A qm enim non hndum
 erat ducto sensu distribuit similit i qd
 non erat hndum. Lapsus false ling
 ue quasi qui in paupum cadens. Nam
 i sic arsus malorum festinante ueniet.
 Homo adians quasi fabula uana i i
 ore disciplinatore assidua erit. Exore fa
 tu reprobatu patola. non enim di
 ar illam in tepe suo. Et qui uenit p
 tare pte inopia. i in requie sua stumula
 uitur. Et qui pbit amiaa suam pco
 futione. i ab inprudena psona pder cat
 P lone autem accopone pder te. Et
 qui pofutione pnuclit amio suo. i in
 aratus e cum uuniamu gratis. Obp
 bium enim neqm in homine menda
 aum i ore disciplinatore assidua erit
 P docior est fur qm assiduus uini me
 das. p docior aut amio hndum
 Ores hominu mendamur huc ho
 noie iofutione alior cum ipis sine in
 missione. Sapiens pducit in uerbis se
 ipm i homo prudens placebit magni
 as. Qui opatur nam suam in alca bre
 acerrimi fugum i qui opatur iustia
 am ipe exalabitur. Qui uero place
 magnas effugit iiquitatem. Rema
 i dona excreant oculos iudicium i qua
 si puitus in ore auerret correptiones co
 rum. Sapientia absconsa i rethent
 inuisus que ualuit in uisib. A qm
 e qui celat iusticiam suam qm qui
 abscondit sapiam suam. . . . .

Pli peccasti non adducas ianu.
 si i depulstis depcare ut abi di
 midant. Quali aface colub
 fuge peccata. i si accessis ad illa su sapi
 ent te. Dentes leonis dentes eius in
 fientes annas hominu. Quali
 romphca bis acuta omnis iniquitas
 plage illius non e sanitas. D uirga
 no i in uia ad nichilabnt iustitiaz
 i domus que nimis iocuplex est a tu
 chmabitur supbia. sic iustitia iust

emidabitur. Depcaro paupis exore ut
 q ad aures pueniet i iudicium festina
 to adueniet illi. Qui adu correptiones
 uestigium est peccatoris. i qui uenit om
 comitetur ad cor suum. I otus a longe
 potens lingua audaci i sensatus scila
 bi se abulo. Qui edificat domum sua
 in pendus alicuius quasi qui colligit la
 pides suos in iuene. Sappa collecta i
 uagoga peccatorum iolum i aco illa
 ui flamma ignis. T i a peccatoru spla
 tata lapidib i iustitiam eor i fete i te
 nebre i pene. Qui custodit iusticiam
 stinebit sensum eius. i iustitiam ad
 ns de sapientia i sensus. i Non erudit
 me qui uo est sapiens in bono. Et aut
 in sapientia que habundat i malo et
 non est sensus ubi est amantido. Sa
 entia sapientis tanqu i mundatio ha
 bundabit iolum illius sicut fons
 uice pmauet. Cor facit quasi nas cor
 fructum ioune sapiam non tenet
 T ierbum sapiens qd cumq audiat
 in sensu laudabit. i se addidit auduit
 luxuriosus i displicet illi i p iet illo
 post cor suum suum. T ierbum facit qd
 facit uita nam in labus scilati in
 uenit uir grata. Os prudentis quiat
 in ecclia i uerba illius cogitauit i co
 dihi suis. Tanqu domus eximata
 sic facit sapientia i facit i sensu
 i enarrabilia rva. Compedes inpedib
 stulto doctrina i quasi uinda manut
 sup manum dextram. i facit in i
 m albat uocem suam iur aut sapiens
 iur tacite uenit. Omamentu aureu
 prudenti doctrina i quasi brachiale in
 brachio dextro. Pes facit facit in do
 mo p ierum i homo p ius i fundat
 a psona p ius. S cultus a fenestra
 respicit in domum. iur aut emidit
 fons stant. S cultus hominis auset
 iate p hostium i prudens guntabitur
 i iustitia. P abia inprudentiu stulta
 narrabunt uia aut prudentiu stata
 pondabunt. I noie facit iur cor eor
 i in corde sapientium os illoz. Dum
 maledict impus dyabolum male

ab

m

exema

stulticia

dicat ipse animam suam. Si uisus con-
quidat animam suam in omni uisus odiet.
Et qui mansit cum eo odiosus erit. La-
tis et sensibus honorabitur. **xxii.**
Nepide luto lapidatus est piger. et omnis
loquenter sup aspersionem illius. De
stetore hominis lapidatus est piger. et omnis
qui tangit eum extrahit manus. Confi-
sio patris est defilio in disciplina. sua
autem facia in deminutionem fiet. Ista
prudentis hereditas uno suo. nam qui
confundit iniquitatem fit genitoris. Pa-
trium et matrem confundit audax et ab impio
non inuorabit. ab utroque aut in honore
bitur. Si uisus in luto in primis uana
no flagella et doctrina in omni tempore in
pietas. Qui docet fatuum quasi qui
egluuat testam. Qui narrat uerbum
non audiam quasi qui extrahit dormi-
entem de gremio sompno. Eum dominum
et loquitur qui enarrat stulto sapiam
et in fine narrationis dicit. Quis est
h. Sup mortuum plora defuit enim
lux eius. et sup fatuum plora defuit e-
nim sensus eius. Odium plora se
mortuum quoniam requieuit. Neqst
suum enim nequissima uita sup mor-
tem fatum. Uictis mortui septem dies.
dies fatum ante et impy omnes dies uite
ulorum. Cum stulto ne loquaris mul-
tumu. et in insensato ne abieris. Si ena-
te ab illo ut non molestiam habas et
non conquinabis impio illius. De-
flecte ab illo in uicinas requiem et non
accidens in ista uia illius. Si up plu-
bium quid grauantur. Et quid aliud il-
li nomen qui fatuus. A renam et salet
et massam ferri facilius est portare qui
hominem impudentem et fatuum et im-
pium. Sicut loramentum ignem col-
ligam in fundameto edificii non
dissoluetur. sic et cor in firmam in cogi-
tatione filii. Cogitatus est filii sensat
in omni tempore. uel uerum non depuabit.
Sicut pater in excessis et contentio sunt
impensa posita contra faciem uerum non
pmanebunt sic et cor inuidum in cogita-
tione stulti et in impetum timoris non

reliquit. Sicut ornatus auro solus in pectore
lumpido sic et cor in pectore in cogitatione
fatu. Qui in tempore non uictur. sic et qui
in pectore dei pmanet semp. Qui in genis
animum deducens lacrimas et qui in pectore
cor pferit sensum. Si ueris lapidem in uo-
latina deicit illa. sic et qui in ueris amico
dissoluit amicitiam. Ad amicum et si p-
duxis gladium non desperes. Est enim
regressus ad amicum. Si apuerit os et
te ne timeas. Est enim os recordatio ex-
cepto conuicio in impio et supbia et in istis
reuelatione et plaga dolosa. Si in his o-
bus effugit amicus. sedem posside cum a-
mico in paupertate. et in timore illius de-
lectis. In tempore tribulationis illius pma-
ne illi fidelis ut in hereditate illius cohe-
res sis. Autem igitur cum uapor et fumus
ignis malitiam. sic et ante sanguinem
malodicta et amicitie. in uindicta et in uine.
Amicum salutare non confundas et a-
facie illius non me abscondam. et si ma-
la michi eueniunt p illum sustinebo. et
Omnes qui audiet caueat se ab eo. et
Quis dabit ori meo custodiam et sup
labia mea signaculum certum. ut non
cadam in ipis et lingua mea ne pdat me.

Domine pater in dñs. **xxiii.**
cor uite mee ne delinquas me in
cogitationi maligno et in uero cor-
ne suas me cadere in ista expiatione.
Quis supponit in cogitationi meo flagella
et in corde meo doctrinam sapientie. ut ig-
norationibus illorum non patiantur michi.
et non apparent delicta cor ne acquies-
cant et arescant ignorantie mee et mul-
tiplicent delicta mea et peccata mea habun-
dent et in cadam in respectu ad uisum
in cor meum et gaudeat inimicus meus. Do-
mine pater in dñs uite mee ne delinquas
me in cogitationi illorum. Et extollentiam
oculorum meorum ne dedis michi. et omne
delictum cor pium auerte a me. Au-
fer a me uentis concupiscentias et quib-
tus concupiscentie ne apprehendat me et
animo in uentis et in uisum me. Doctrinam
oris audite filii et qui
custodient illam non pibit labijs suis

nec scandalizabitur in opibus nequissimus.
 In iniquitate sua apprehenditur peccator et
 superbus et maledictus scandalizabitur in illis.
 In iudicio non assuescat os tuum. Non enim
 casus in illa. Dominatio vero dei
 non sit assidua i ore tuo. et nominibus dei
 non ad iurascans quoniam non eris iuramentum
 eius. Si autem cum seruis interrogatus assi
 due alio more non minuitur. sic omnis iu
 rans in iudiciis iudicio pro non purga
 bitur. Vir nullam iurans implebitur
 iniquitate. et non discedet a domo illius pla
 ga. Et si frustra iuraverit fratrem delictum il
 lius super ipsum erit. et si dissimulaverit delin
 quere dupliciter. et si in iuramentum iuraverit non
 iustificabitur. Et celeriter eum iudiciu
 donec pessima domus animus. Et et alia
 loquela ex nans in iudicio. Non iure
 iuratur iniquitate iacob. Et enim a mi
 sericordiis omnia sunt auferantur. et in delictis
 non voluptabuntur. In disciplina lo
 quela non assuescat os tuum. est enim
 in illa verbum peccati. Non emento parvis
 et magnis tunc. in medio enim magnas
 in iudiciis ne forte obliuiscatur te deus
 in iudicio tuo et assiduitate tua in fa
 tiatis iuramentum pacatus et in iudicio
 non nasci iudiciu iuramentis tunc ma
 ledictas. Homo assuetur in iudicio in iur
 ppi iuramentis diebus non eruditur. Duo
 genera habundant in peccatis et iudiciu
 adducet nam et potestatem. In iudicio cal
 lida quasi ignis ardens non extinguitur
 donec aliquid glutinat. Et homo
 nequissimus more carnis sue non desinet do
 nec incendat ignem. In iudicio fornic
 tio omnis parvis dulcis non fatigabit
 transgrediens lectum suum donec mo
 riatur. Non fatigabit transgrediens
 usque ad finem. Omnis homo qui in
 greditur lectum et tempore animam
 suam et dicens. Quis me videt. Bene
 bre cumdant me et parces in opibus
 me et nemo cumspicit me. Quem ne
 mori. Delictorum meorum non memora
 bitur a iudicibus. et non intelligit quoniam
 omnia videt oculus illius qui expel
 lit a se iniquitatem dei. In iudicio in iudicio

timor: et oculi omnium timentes illum. Et non cognouit quoniam oculi domini multo plus lucidiores super solem cum inspiraret omnes vias hominum et profundum abyssi et hominum corda nuntians et absconditas pres. Dominus enim deo antequam crearetur omnia sunt agnita. Sic et post perfectum respicit omnia. Hic implacens timens indicabit quasi pullus equinus fugabatur. Tui non spauit apprehenderet. et erit decus omnibus: eo quod non intellexerit timorem domini. Sic et mulier annus relinquitur virum suum peroruit et statuens hereditatem ex alieno matrimonio. Primo enim in lege alius viri inordinabilis fuit. et secundo viri sui deliquit. tertio i adiutorio fornicata est et ex alio viro filios genuit sibi. Hic et certam adducitur. et in filios eius respiciunt. Non taceat filii eius iudices et nuntii eius non dabunt fructum. Relinquatur in maledictum memoria illius qui nichil melius est quam timor dei et decus illius non delectatur. Et agnoscent quia delicti sunt. qui nichil melius quam timor dei. nichil dulcius quam respiciet in mandatis domini. Et la magna est sequi deum. longitudo enim dierum. assumatur ab eo. **xxiii.**

Sapientia laudabit animam
suā ⁊ idomino honorabitur
Et in medio populi sui glori-
abitur ⁊ in ecclesiis altissimi aperiet os suum
⁊ in conspectu iuratus illius gloriabitur ⁊ in
medio populi sui exultabitur ⁊ in plenitu-
dine scē admirabitur ⁊ in multitudine
electorum habebit laudem ⁊ in cunctis
benedicetur dicens. Ego ex ore altissimi
prodium progenitum ante omnes crea-
turam. Ego feci mare ut oriretur lu-
men indeficiens ⁊ sicut nebula ceteri o-
nem terram. Ego in altissimus habita-
m ⁊ thronus meus ⁊ columpna nubis
⁊ in cunctis celi curam sola ⁊ profundum
abyssi penetravi ⁊ in fluctibus maris
ambulavi ⁊ in omni terra steti ⁊ in omni
populo ⁊ in omni gente prelatum habui
⁊ in omni excellens ⁊ in humilium

corda uirtute calcaui. Et in his omnibus
requiem quesivi et in hereditate domini
morabor. Et nunc precepit et dixit michi cre
ator omnium et qui creauit me requie
re in tabernaculo meo. Et dixit mihi. In a
liis in habitaculo inueneris hereditate. Et in elec
tis meis inueneris iudices. A principio et ante
secula creata sum et usque ad futurum et
seculum non desinam et in habitaculo
sancti coram ipso ministrabo. Et sic in hon
firmata sum et in uirtute sanctificata si
militer requiem et in hereditate potestas mea
Et in hereditate in populo honorificatus
et in pte dei mei hereditas illius et in ple
nitudine sanctorum detentio mea. Quasi
cedrus exaltatus sum in libano et quasi
appressus in monte syon. Quasi pal
ma exaltatus sum in ierde et quasi plan
tatio in ierde. Quasi oliua in spec
ula in campis et quasi platani exal
tati sunt iuxta aquam in plateis. Sicut
quoniam omni et balsamum aromati
zans odorem dedit. Quasi iurta elca
dedit suauitatem odoris. et quasi corax
et galbanus et ungula et gutta et quasi
libanus non in ualibus uaporum habi
tationem meam. et quasi balsamum non
mixtum odor meus. Ego quasi the
bursus extendi ramos meos et in
mei honore et glorie. Ego quasi in
fructificauit suauitatem odoris et flore
mei fructus honore et honestatis.
Ego in uice pulchre dilectionis et in
us et magnitudinis et sancte spiritus. In
me gratia omnis uite et uirtutis. In me
omnis spes uite et uirtutis. Transite
ad me omnes qui cupistis uicem
guarantiam meam adimplere. Sp
em meam super me dicitis. et in uicem
meam super me et fauorem. in memoria mea
in uocatione sanctorum. Qui edunt me
ad huc esurient. et qui bibunt me ad
huc sitient. Qui audit me non deficiet
me et qui operantur in me non peribunt
Qui educant me uitam eternam ha
bebunt. Hoc omnia liber uite et testa
mentum alacrum et agnitio uitae.
Regem mandauit moyses in preceptis

in hereditate domini iacob et in
promissionibus. Posuit dauid puerum suo
extitit regem et ipso fortissimum in choro
honore sedentem in semper. Qui
implet quasi phylou sapiam et sicut ty
gris in diebus uonorum. Qui adimplet
quasi eufraates sensum qui multiplicat
quasi iordans in tempore messis. Qui
in uirtute disciplinam sicut in am et in uirtute
quasi gyon in die uindictae. Et in p ficit
primus sicut ipam et in uirtute non in u
stigauit eam. In uirtute enim habundabit
cognatio eius et filium illius in uirtute
magna. Ego sapia effudi flumina ego
quasi amnes aque in uirtute defluunt. Ego
quasi flumens dux et sicut aqueductus
exiit de paradiso. Duxi rigato ortum me
um plantacionum et in uirtute pte mei
fructum. Et ecce amnes facta est in uirtute
in uirtute et flumens meus in uirtute
ad mare. Quoniam doctrinam quasi
ante lucum illumino omnes et in uirtute
tato illam usque in longinquum. Dene
to omnes in flores partes terre. et in uirtute
am omnes dormientes et illumino oes
spantes in domino. Ad huc doctrinam
quasi pulchram effundam et relinquam
illam quicunq; sapiam et non desine
in pte illos usque in uirtute san. Videte
qui non soli in uirtute laborant sed omnes et
in uirtute ueritatem. **xxv.**

In uirtute placatum est spiritus meo que sicut
phara coram deo et hominibus. Concordia
fieri et amoris proximorum et uir et mulier
bene sibi et sentientes. Tres spes ad uirtute
anima mea et agnatio: ualde anime il
lor. Pauperem superbum et diuitem me
dantem et senem fatum et in senem. Que
in uirtute tua non agnoscant. quod in
uenies ea in senectute tua. Qui spero
sum amari in uirtute. et pte agnos
ce in uirtute. Quam speciosa uirtutis
sapientia et gloriis intellectus et filius
Corona senum in uirtute pte. et gloria
illor timor dei. Nouem in uirtute
cordis magnificam et decem in uirtute
in lingua hominibus. Nouem qui totum
datur in filijs in uirtute et uirtute in uirtute

nem inimicem suum. Sicut qui habitant
cum muliere sensata et qui lingua sua
est lapsus et qui non sentit indignus
se. Sicut qui uiuent amicum neminem
et qui enarrat uisitationem auri audienti. Qui
magnus qui uiuent sapiam et sciam
et non est super amicum deum. Amos
dei super omnia se supponit. Sicut ho
cui donatum est habere timorem dei. Qui
tenet illum cum assumulauit. Amos
dei uicium est dilectionis eius fidei aut
uicium ad egrediendum est ei. Omnis
plaga mistic cordis est. et omnis malitia
nequitia mulieris. Et omnem plagam
et non plagam uidetur cordis. et omnem
nequitiam et non nequitiam mulieris. et omni
obduccionem et non obduccionem odientium
et omne uindictam et non uindictam in
coram. Non est caput nequitie super
caput colubum. et non est in super uia mul
ieris. Commorari leoni et draconum pla
cebit magis quam habitare cum muliere
nequi. Nequitia mulieris inuincit sa
ciem illius. et occidit uultum suum
tamquam uersus et quasi faciem ostendit
in medio primorum eius. Ingentiuit
eius et audiens suspirauit modicum.
Sicut omnis malitia super malitiam
mulieris. Sicut peccatum cadat super
illam. Sicut asculus arenosus ipe
ditur necesse est. Sicut mulier lingua sua ho
minum quiescit. Ne respicias mulieris spe
ciem et non aspicies mulierem in specie. Sicut
mulieris uia et meretricia et filio mag
na. Aliter si primatum habeat amica
est uero suo. Cor inuincit et facies illius
et plaga mortis mulier nequi. Si amos
debiles et gentia dissoluta mulier que
non beneficit uirum suum. In muliere in
cuius peccatum est et in illam omnes mori
mur. Non des aqua tunc exitum nec
modicum nec mulier nequi ueniam
peccandi. Si in uo ambulauit ad manum
tuam et fundet te in speciem inimicorum.
Ad omnes tunc abscede illam. ne semper te
abundat. . . . . XXVI . . . . .
Mulieris tunc breuis uir. numerus
eum amos illorum duplex.

Mulier foris oblectat uirum suum et amos
uic illius in parte implebit. Pars bona
mulier bona. In parte bona timet uirum
dei habitum uirum per faciem bonis. Omnis
aut et paupis cor bonum et omni quicquid
tempore uultus illorum in hylans. Amos
timuit cor uicium. In quarto facies mea
inuenit. Et latitiam ciuitatis et collectio
nem populi et calumpniam mendacem.
Super uicem omnia grama. Dolore
cordis luctus mulier et elonpa. In uicem
et elonpa flagellum lingue omnibus co
municans. Sicut bonum uigum quod
monetur ita et mulier nequi. Qui tenet
illam quasi qui applicat et scorpionem.
Et uir ebriosa et magna et timida
et cupiditas illius non et regit. Formosa
et mulieris in extollentia oculorum et pal
pebris illius agnoscentur. In uicem non
auertent se firma custodiant ut in uen
ta occasione abundantur. Ab omni in
tentia oculorum eius caue. Tunc uicis
sicut uigilant. Sicut uicem faciem ad so
tem os aperit. et ab omni aqua uidet et co
na omne palum sedent. et omni omne
sagittam aperit pharetram donec defi
at. In uicem mulieris sedule delectabit
uicem suum uicem illius impugnat.
Disciplina illius datum dei est. In uicem
sensata et timida. non est in uicem aut
euidet. In uicem super gram mulier scia
et pudorata. Omnis aut ponderatio
non est digna et uicem anime. Sicut
solotens in uicem et alustum dei sic
mulieris tunc species et ornamentum
domus eius. Lucerna splendens super
candelabrum sancti et species faciem super
tem stabulum. Solimpre autem super
bases argentas et pedes firmi super plan
tas stabulis mulieris. Fundamentum
eius super penam solidam. In mandata
dei in corde mulieris sancte. In uicem et
in uicem et cor meum in uicem in uicem
dixi nudum aduenit. Et in uicem dei
eius in uicem et in uicem et in uicem
eius et qui transgreditur a iusticia ad per
nitiam. Deus parauit eum ad im
pium. Dne species difficiles et pido

se michi apparuerunt. Difficile est autem
negocians a negligentia sua non ulti-
figitur campo apertis labior. **xxvii.**

4 figure

Quando uult a domino iue
niet uindictam i peccatis illius suis
seruabit. Et tunc prius mo
nocentia te i tunc de peccatis tuis peccata solue
tur. Homo hominum seruat iram i ad
quit uindictam. In hominibus similem
sibi non hnt iram i de peccatis suis de peccatis
uitur. Ipse dum caro sit reseruat iram
i ppiacionem petit a deo. Quis exora
bit peccatis suis. Nemo uero nouissimo
um i desine nutuati. Sicut enim i
mors imminet i mandatis eius. Nemo
i re timorem dñi i non irascens pri
mo. Sed emorare testamenta auassim
i despicere ignorantiam prius. Iustitie
te a lite i uinnes peccata. Homo enim
natiuitas i cendit utent. i uir peccator
nubabit amicos i medio pacem ha
bentium i nubes imminant. Sed cum
enim lingua sicut lignus exardescit et
scdm uirtutem hominis. sic natiuitas
illius erit. i scdm substantiam suam ex
altabit iram suam. Certamen festina
tum i cendit ignis. i uis festinans effu
det sanguinem. i lingua testificans ad

et spm 216

Sufflans quasi ignis exardescit. et si exspuens super illam extinguitur utraq; ex ore pharisaicorum. Si usuro et bilinguis maledictis multos cum turba vit pacem habentes. Lingua ceria multos emouit et dispersit illos de gente ingentem. Et ciuitates muratas diuitum destruit et domos magnarum effodit. Vnde propheta dicit et gentes fortis dissoluit. Lingua ceria mulieres muratas decet et parauit illas laborum suis. Qui respicit illam non habuit requiem nec habebat amicum in quo requiescat. Flagelli plaga luorem facit. plaga autem lingue comminuet ossa. Si in accendiunt iore gladii si non sic quasi qui in tuerunt per linguam suam. Et tunc qui rectus est lingua nequius qui in iusticia illius non transiit et qui non amaret iugum eius et iugum illius non est ligatus. Iugum enim illius iugum ferreum est et iugum illius iudici erum est. Si os illius mors nequissima est et malis potius et his qui illa. Deseruit illius non puer hic si obtinebit uias multos. Si flammam suam non contineat uisus. Qui reliquit omnia in adent ieam et exardescit in illis non extinguetur et in iudicium et in quatuor et qui perditus ledet eos. Si episcopus tuas spiritus inoli audire lingua nequius et concilio facit hostia et scias auribus tuis. Aurum et argentum tui et illa et iudis tuis facit iustitiam et seruos aut tuos rectos et adende ne forte labaris et lingua et cadas in spectu inimicorum insidiantium tui et sic casus tuis in sanabilis in morte. **xxx.**

Qui facit insidiam feneatur per manus suas. et qui per ualeat manu mandata seruat. Feneatur primo aut in tempe necessitatis illius iudicium recte proximo tuo in tempe suo. Et si firma iudicium et fideliter age cum illo et in omni tempe inuenies quod tibi necessarium est. O iudicium quasi inueniunt et estimant fenus et perstruunt molestem iudicium qui se adiungunt. Donec accipiant osculantur manus dan

In impuillione humiliter uocem suam et in tempe reditionis postulabit tempus et loquatur uerba recte in iudicium et in tempus causam suam. Si autem potest reddere ad iudicium. Condit uix reddet dimum et computabit illud quasi in iudicium. Si autem fraudabit illum pecunia sua et possidebit illum in iudicium et tunc et conuicta et maledicta reddet illi et pro honore et beneficio reddet illi et in iudicium. Si autem non causa nequie feneat si sunt. Si fraudabit gratias timentur. Vnde in iudicium super humilem animo foras esto et peccato sua non alias illum. Propter mandatum assumit pauperem et propter inopiam eius ne dimittas eum in uacuum. De pecunia propter ferum et amicum et non abscondas illam sola propter in iudicium. Donec thesaurum tuum in propter aliam et propter ubi magis quam aurum. Condit de elemosinam in iudicium pauperis et si propter orabit ab omni malo. Et in iudicium uix quasi si sacculus aurum propter in gratiam hominum. Quasi pupillam et seruabit et postea reger et retribuet illis retribucum iudicium quod in caput illorum. Super sanctum potestis et super lanceam aduersus inimicum tuum pugnat. Et si in bonis si dem facit proximo suo et qui perditur et si si quem delinquet si. Si in fidei solis ne obliuiscaris dedit enim pro te animam suam. Per missionem fugit propter in iudicium. Sona uia repulsi solis si ascribit peccato et in iudicium sensu delinquit iudicium se. Vir in propter de proximo suo et cum perditur retribucum delinquet ab eo. Et in iudicium uocissima multos perdit in iudicium et commouit illos quasi fluctus maris. Vnde potentes grauis in iudicium facit et vagari sunt in iudicium alienis. De iudicium transgressores mandatum domini iudicium in iudicium uocem et qui conatur multa agere iudicium in iudicium. Et cum per primum animi sed in iudicium tuam et attende tibi ne cadas in egestate. Si iudicium uix hominis aqua ipsa

Y nec

nis et uestimentum et domus protegens
impudenciam. Non enim est uictus paupis
obsequium alicuius qui epule splendide
inopie sine domitio. Minus pro
magno placeat tibi et inopiam pegrina
domus non audies. Uita uero hospita
di de domo et domum et in hospitem u
fiducialiter ager. nisi aperit os suum. c.
Hospitabitur et pascet et potabit ingratis
et adhuc amara audiet. Transi hospes
et omnia mensam et que in manu habes
et ceteros. Et si a facie honoris amica
rum inopie necessitudine domus inter ho
spitem sine uictu factus es. Si in uita hic
hominum habent sensum. correpta domus
et inopiam fenerat. . . . .

O si diligit filium suum assidue
illi flagella ut letetur in uictu
uo suo et non pariet primorum
hostia. Qui docet filium suum laudabi
tur in illo et in medio domesticorum in illo
glorietur. Qui docet filium suum in uictu
indit in uictu et in medio amicorum
glorietur in illo. Non enim est pater illi
et quasi non est mortuus. Si uilem enim
sui reliquit post se. Si uita sua uidet et
letatus est in illo. Si uictu suo non est
satisfactus neque satus est coram inimicis
eis. Et aliquis enim defensorum domus
contra inimicos. et amicus reddentem
gratum. Si animas filios colligauit
uictum sua et super omne uictum auditu
tur uictum eius. Equus in domum e
uadit domus et filius euictus euadit p
ceps. Si acta filium et patientem cefacet
tunc cum eo et tristabitur. Non uidet
illi nec doleas in uictu obliuiscit
cent dentes tui. Non des illi potestatem
in uictu uita despicias cogitatus illi
Curia ceterum eius in uictu et
tunde latem eius. dum in fatis est ne
forte induerit et non credat tibi et uictu
in dolo anime. Doce filium tuum et op
te in illo ne in uictu illius offe
das. Uictus est pauper sanus et fortis
uictus. qui dures et in uictu et flagellat
malicia. Sanus anime et sanctitate et
uictu in uictu est omni alio et argento

corpus ualidum quam census in uictu
Non est census super censum salus cor
poris et non est oblectamentum super coram
gandum. Et dicitur est mors qui uicta a
mala et in uictu et in uictu et in uictu
mors. Bona abscondita in ore clauso
quasi appositiones epulanti in uictu
sine sepulchro. Quid proderit libatio ydo
lo. Neque enim manducabit nec odorabi
tur. Si qui effugatur a domino et
portans mercedem iniquitatis. Uictus
oculis et in uictu sicut spado am
plexans uictum et in uictu. Uictu
et non des anime tue non affligas
temperamentum in uictu tuo. Si occidit cor
dis huius est uita hominis et chesantis sine
defectione sanctitatis et exultatio in uictu
longeuitas. Si in uictu anime tue place
do et in uictu et in uictu coram in sanctitate
eius et in uictu longe expelle a te. Multi
tunc enim occidit in uictu et non est uictu
in uictu. Si in uictu in uictu in uictu
es. et ante tempus senectutem cogitatus
adducet. Splendidum coram in uictu
epulis. epule enim illi digne sunt.

O si gloria honestas . . . . .
desert carnes et cogitatus illius
auferet sompnum. Cogitatus p
faciat auerter sensum et infirmitas gr
uis sobriam facit animam. Si aduauit
dices in uictu et in uictu. Si in uictu
sua replebitur uictu suis. Si aduauit
pauper in uictu uictu uictu et in uictu
inops fit. Qui autem diligit non uictu
nificabitur et qui in uictu et in uictu
replebitur exca. Si uictu sunt in uictu
calus. et facta est in uictu ipius perditio
illorum. Si in uictu offensionis est au
rum sanctificantium. Si in uictu qui in uictu
tur illud et omnis imprudens deperit i
illo. Si in uictu dures qui in uictu est
sine macula et qui post autem non a
bit nec sperant in uictu chesantis.
Quis est hic claudamur enim. Fe
cit enim in uictu in uictu sua. Quis
pbatus est in illo et in uictu in uictu est.
Et erit illi gloria eterna. Qui potuit mal
gredi et non est in uictu et facit mala

Y in befinet

non fecit. Deo statuta sunt bona illis
dominus et elemosinas illis enarrabit
omnis ecclesia secundum. Super mensam mag-
nam sedisti non apertas super illam faucem
tuam pueri. Non dicas similia sunt qui
super illam sunt memento qui malus est
oculus nequiti. Qui equis oculo quid cre-
tum est. Deo ab omni facie sua lacrima
bitur cum iudicet. Ne extendas manus
tuas propter inuidiam et contumaciam eride-
bas nec opprimas iniquum uinum. In-
tellige que sunt proximi tui ecce ipso.
Vere quasi homo fugi. His que tibi
apponuntur. Non cum manducas mi-
rum odio habeas. Cessa pro causa
disaplicet tuoli iniquis esse ne forte of-
fendas. Et si in medio multos sedisti
pueris illis ne extendas manum tuam
ne propter potas bibere. Qui sufficiens
est homini erudito uinum exiguum
et dormiendo non laborabit ab illo et
non senties dolorem. Vigila et cola et
coram uro infirmo. Sompius sa-
tatis in homine pro. Dormiet usque
mane. et anima illius in ipso delectabitur.
Et si coactus fuis in edendo multum.
surge in medio et uine et refrigerabit te
et non adduces corpi tuo infirmitatem.
Audime fili et ne spernas uine uinum
sumo in uenas uerba mea. Non in uen-
tribus tuis esto uelox et omnis infirmitas
non accurret tibi. Splendidum in panis
his uidetur laeta multorum et testi-
monium uitae illius fidele. In uen-
sum pane nutrimus omnes et testis
uini nequiae illius uinum est. Dilige-
tes in uino noli provocare multos enim
exanimant uinum. Vinos propter feru-
dum sit uini inebrietas arguet cor-
da superbiorum potantium. Equamita ho-
minibus uinum in sobrietate si bibas il-
lud moderate eris sanus. Quae est uita
que inuitur uino. Quid defraudat
vitam. Mors. Vinum in iocunditate
accidit est non inebrietas abominatio.
Et uicatio anime et corporis uinum mode-
rate potatum. Sanitas est anime et
corporis sobrius potus. Vini multum

potatum in iocundum et uinum et uinas in-
tas facit. A maritudo anime uinum mul-
ti potatum. Eritas animositas in
prudens offensio inuicis uirtutem
et faciens uulnere. In uinum uini non
arguas primum et non despicas eum
in iocunditate illius. Verba in ipso uo
dicas illi et uo primum illi in iocunditate.

Rectorum et posuerunt. **xxxii.**
noli extolli. esto in ipso quasi
unus ex illis. Curam illorum
habet et sic confida et omni cura tua ex-
plicata reuolue. ut leas propter illos. et
ut ornamentum gratie accipias oro-
nam et dignitatem et sequas et grega-
tione. Loquere maior nati. docet enim
et primum libum diligenter facit et
non inpedias inuicem. Et in audi-
tis non est non effundas sermonem
in primum noli extolli in sapientia tua.
Et in uila carbunuli in iocunditate
am et compatio in uicem in iocunditate
vini. Et in iocunditate am signum
est in iocunditate sic in uicem in uicem
in iocunditate in iocunditate uino. Audi tace
et primum accedet tibi bona gratia. A do-
lescentis loquere in iocunditate. uix enim
necesse facit. Si in his in iocunditate
habet caput tuum in iocunditate
in uicem esto quasi in iocunditate et audi
tace in iocunditate et loqui in iocunditate
in iocunditate uo primum et uo in iocunditate
in iocunditate in iocunditate. A ne gra-
dum in iocunditate in iocunditate. et ante uerba
diam primum gratia et primum accedet tibi
uina gratia et hora surgendi non te ef-
tet. Dicitur autem primum in iocunditate
am et illic ad uocem et illic lude et age co-
ceptiones tuas in iocunditate et uo super-
bo. Super his omnibus benedictio domini
qui fecit te in iocunditate et ab omni-
bus suis. Qui timet deum eripiet
doctrinam eius et qui uigilauit ad illud
inueniet benedictionem. Qui querit
legem replebitur ab ea et qui in iocunditate
agit scandalizabitur ab ea. Qui in iocunditate
inuenit deum inueniet iudicium uis-
um et iustitias quasi in iocunditate accendit.

Secundum hominem deuitabit correptionem
et secundum uoluntatem suam inueniet co-
pacem. Et si consilium non disperdet
et intelligentiam alicuius et superius non p-
tinetur timorem. Etiam postquam fuerit
cum eo sine consilio et sine iusticia cor-
arguetur. Si sine alio iudicio facies
post factum non penitebis. Si uia tu
me non eas et non offendas in lapides.
ne ardas te in laboriose ne ponas aie-
re scandalum. Et a filiis tuis auer-
te a domesticis tuis attende. In omni ope-
re tuo exerce a iusticia tua. Et ecce eris
seruatus mandatorum. Qui audit
deum attendit mandans et qui audit in
illo non minoratus erit. . . . .

Omnis deum non occurrunt ma-
la et in tempore deum et suam
et liberabit a malis. Sapientis
non odit mandata et iusticias et non il-
ludetur quasi imprudens nauis. Homo
sensatus audit ioge dei et lex dei in fidel-
em in iogationem manifestat pab-
rum et sic deponitur exaudietur et sua-
bit disciplinam et tunc respondebit. Pro-
cordia facti quasi uoca carit. et quasi
artis utilitas cogitans illius. Equus
emissarius sic et amicus discipulorum
omni supra sedente humit. Quare
dies dicitur super et tunc lux lucem et
annus annuum et sol solem. Ad omni
facientia separata sunt sed sole et preceptum
custodientem per sapiam diuidunt et
innumerabiles tempa et dies festos ipso.
et in illis dies festos celebrant ad ip-
sam. Exipis exaltant et magnifica-
uit deus et exipis posuit innumerum die-
rum et annos. Et omnes homines de
sola terra unde creatus est adam.
et in multitudine discipline domini se-
pauit eos et innumerabiles uias eduxit.
Exipis benedixit et exaltauit et exipis
sancit et ad se applicauit et exipis
maledixit et humiliant. Et conuocat
illos ad se pacem ipso. Quasi
lucum figuli in manus ipsius plas-
mare illud et disponere. Omnes uie e-
ius secundum dispositionem eius. sic homo

in manu illius qui se fecit et uidet illi secundum
iudicium suum. Contra malum bonum
est et contra uitam mors. sic contra uirum
iustum peccator. Et sic inuenit iustitia
opa a iustis. Duo contra duo. uir
et uirum. Et ego nouissimus uigila-
ui et quasi qui colligit acuos post uirum
deuotiores in benedictione dei et ipse spauit
et quasi qui iudicant repleant coram
et espiant quomodo non iudici soli
et uirum. Et omnibus exquirentibus disciplinam
et uide me magnam et omnes populi
et rectores ecclesie amantem papam. Fuit in
hunc finem et amicos non des potestatem
super te uia tua in edes alii possessione
tuam ne forte periret te et de pias p illis
et uirum ad hunc super es et aspicias uirum in
multitudine et omnis caro. Melius est enim
ut filii tui te rogent quam te respiciat iustitia
tuam finem et uirum. Si uirum opibus
tuis potestatem esto in edes maculam
et gloriaturam. Iudice et innumerabiles die-
rum uie tue et in tempore exipis tui disti-
bue hereditatem tuam. Et uirum et uirum
et omnia alia parus et disciplina et op-
seruo opatur et disciplina et quid requie-
scere. Et ara manus illi et quere uirum
tem. Si uirum et uirum dicitur cumant
collum dicitur et seruum et dicitur opa-
aones dure. Si enim malum lo-
compedes in te illum ioga ad omnes ne va-
cet. Si uirum malum dicitur et omnia.
Si uope constitue eum sic eum et docet
illum. Si si non obaudiret grana il-
lum compeditur et non amplius super
omne carum. Et seruum siue iudicio
iudici facies graue. Si est tibi seruus
fidelis sit tibi quasi anima tua. Quasi
fieri sic eum tracta quam in sanguine a-
nime compasti eum. Si uirum tui in
iuste in fugam et uirum. Si extollens
discessit quem queras iniqua uia et
mas eum uirum. . . . .

Quia spes et uenturum et secula
to uirum et sompnia extollunt
et prudentes. Quasi qui appre-
hendit umbram et persequitur uentum.
sic et qui attendit et uirum mendaciam. c.

Sed in hoc visio communioris aut te faciem
 hominis similitudo altius hominis. A vni
 mundo quid mundavit. Et a mundicia quid
 veniri dicit. Summa ergo erroris et angustia
 mendacia et sompnia maleficentium va
 nitas est. Et sicut patientis cor tuum fa
 talitas patitur nisi ab altissimo fuerit an
 sa iustitiano. Et dedit illis cor tuum
 multos enim errare fecerunt sompnia et
 errant spantes in illis. Sicut menda
 cio consumabitur vnum legis et sapientia
 iore fidelis et plantabit. Qui non tempta
 tis quid facit. Virum multas experis cogi
 tabit multa et qui velle didicit enarra
 bit intellectum. Qui non est exparis pau
 ca recognoscit. Qui autem in multis famu
 e multiplicabit in auitam suam. Qui
 temptans non est qualia facit. Qui ipla
 tans e habundavit nequitia. Et ultra
 uide enarrando et plurimas vnum et suem
 dines. Aliquotiens usque ad mortem per
 tatus suum hominum causa iustitias sum
 gra de spiritus iustitiam dei quiritur in
 respectu illius videretur. Spes enim il
 los in salutem eos i oculos dei intellige
 tes se. Et in timet deum nichil accipiant
 et non parebit quoniam ipse est spes eius.
 Et mentis diuina est anima eius. Ad
 quem respicit quis est fortitudo et. Qui
 in domini super mentes eum. preceps po
 tencie firmamentum virtutis. regimem ar
 doris et vmbra diu iudicant de peccato of
 fensionis et adiutorium casus exaltans
 animam et illuminans oculos dans salut
 tatem et vitam et benedictionem. Inimola
 tis eximio oblatus est maculata et non
 sunt vniplante et sanationes et iustitiam.
 Dominus solus sustentabit se in iustitia
 et iustitiae. Bona iniquorum non plac
 alissimus nec respicit in oblationibus et
 quos nec multitudinem sacrificiorum
 propitiabitur peccatis. Qui offert sacrificium
 exultantia pauperum quasi qui iudicat
 filium in respectu patris sui. Dominus ego
 cum iustitia pauperum est. Qui defraudat
 illi homo sanguinis est. Et in auferre
 in sudore panem quasi qui occidit pro
 mi suum. Et ut effudit sanguinem et

qui fraudem faciunt mercennario fr̃s sunt.
 Unus edificans et unus destruens. quid
 prodest illis nisi labor? Unus orans et unus
 maledicens cuius vocem exaudiet domini?
 Qui baptizatur a mortuo utrum tangit
 eum. qđ pdest lavatio eius? Sic homo
 qui ieiunat imp̃is suis ritibz eadem fa-
 ciens quid pfiat humiliando se? Quid
 uenit illis quis exaudiet. . xxxv .

Qui seruat legem multiplicat oronem. Sacrificium salutis est attendere mandatis et diligere ab omni iniquitate et peccatione. Hanc sacrificii in super in iustitias et peccata per peccatis recedit ab in iustitia. Et tribuet gratiam qui offert simulagmen et qui facit misericordiam offert sacrificium. Sicut pla acui est domino recede ab iniquitate et de peccatis recedere ab in iustitia. Non apparetis ante conspectum domini vacuis. Hec enim omnia propter mandatum dei sunt. Volens iusti impinguat altare et odor suauitatis est in conspectu altissimi. Si sacrificium iusti acceptum est et memoriam eius non obliuiscitur dominus. Boni animo gloriam reddes et non minus primitias frugum tuarum. Quoniam dato hylarem fac iustitiam tuam et in exultatione sacrificia decimas tuas. Da altissimo secundum datum eius et intendo oculo ad inuentionem faciat manibus tuam quoniam dominus retribuens est et septies reddet tibi. Noli offerre munera praua non enim suscipiet illa et noli respice sacrificium iustum quia dominus iudex est et non est apud illum gloria plene. Non accipiet dominus personam pauperem et de peccationem leui exaudiet. Non despiciet preces pupuli nec uiduam si effundat loquuntur gemitus. Nonne lacrimae uidue descendunt ad ianua. Et exclamatio eius super deducentem eas. A ianua enim ascendunt usque ad celum et dominus exaudiet non delectabitur illis. Qui adoratur deum iacob habet suscipietur et de peccatis illius usque ad ianuas propinquabit. Oratio humiliantis se uoces perueniet et donec propinquet non salabitur et non descendet donec

oracionem semper in te habet. Sicut enim dicitur in
aaron da populo tuo et dirige nos in iustitiam
ut sciant omnes qui in hac terra sunt quia tu es deus
et peccatorum scelerorum. Omne estam manducabit ueniet et
cibus cum melior. Facies uice et iungit
tribum ferre. Et cor insensatum non inueni
dacia. Cor prauum dedit iusticiam et
homines peritis resistit illi. Omne mal
culum excipiet mulier. Et est filia melior
filio. Sicut peccos mulieris exultat facie
un sui et super omne concupiscenciam ho
minis super ducet teliduum. Si in lingua
curadonis est in iugationis et misericordie.
Non est uir uilis secundum filios hominum.
Qui possidet mulierem bonam bonam et
choat possessionem. Ad uitium secun
dum illum est columpna ut requies
Ubi non est sepius dirigitur possessio
ubi non est mulier ingenuit egeus.
Qui audit qui non habet uiduum et de
flexibus ubiqueque obstruit quasi
succinctus latro exiens de ciuitate in
ciuitatem. .xxvii.

Omnia amicus dicit. Ego amicum
nam copulam. Si est amicus
solo nomine amicus. Nomen
iusticia inest usque in morte. Sodalis
autem et amicus ad inimiciam conuertitur.
Oportet sumptuos nequissimum unde arata
es. Coopere ardam maliciam et dolosi
tatem illius. Sodalis amico nocent
dabitur obiectione. Intenire tribu
lacrimis adulterius erit. Sodalis alio
et dolet causa uentris. Contra hostem
accipiet scutum. Non obuias as
tu in animo tuo. In non memores sis illius
impetuum in opibus tuis. Vili et filia
in cum sorore tuo et audentibus te abscon
de et filium. Osi et filiarum cum eo qui in
spectum te habet. Et auerunt ambobus
abscunde et filium. Inimicus et filiarum
prodit et filium et est et filiarum in semet
ipso. A et filiano malo semina animam tu
am. Omnis scito ne sit illis necessitas.
Et quid ipse animus suo cogitabit. Ne fore
te mittat sudem et iram et dicat tibi. Bo
na uia tua est et sic est animus videri quod

ubi emulat. Et unum uero religioso tracta de
sanctitate tam in uisito de uisita et cum
uuliere de his que emulantur in amodo
de bello cum negotia uere de amodo cum
emptore de uisitatione cum uisito uisito de
gratias agendis cum in ipso de amplexu
te cum in ipso de uisitatione cum opario
agratio de omni ope cum opario amplexu
li de summatione amplexu cum sensu pig
de multa opatione. Non attendas huius
i omni consilio. Et cum uisito de amplexu
esto. quemcumque cognouis obliuiscere
timorem domini cum amplexu est de omni
amplexu tuar. Qui cumque amplexu in te
uobis non adhibet tibi et cor boni et filii
statueret tenem. Non est enim tibi aliud
plus illis. Amplexu in te emulat aliquid
quid uera qui septem in amplexu de
tes in amplexu ad speculandum. Et in his
omnibus de amplexu in amplexu ut dirigat
in amplexu in amplexu. Ante omnia opa
vbi in amplexu pcedat te. Ante omni
actum et filium stabile. Verbum nequam
in amplexu cor ex quo quatuor partes
omnium bonum et malum uita in amplexu
Et dominare illos est assidua lingua
Vr pueris in amplexu eruditur in amplexu
sue suauis est. Qui in amplexu loquuntur
odiosus est. Iomni in amplexu de amplexu
Non enim data est illi ad amplexu gratia
omni enim sapientia de amplexu est.
Est sapiens amplexu sue sapiens et fructus
sensus illius laudabiles sunt. Vr sapiens
sapiens pietatem suam erudit et fructus
sensus illius fideles sunt. Vr sapiens
replebitur benedictionibus et uidentes illum
laudabunt. Et ita uiri in amplexu diei
dies aut illi in amplexu sunt. Sapiens
in populo hereditauit honorem
et nomen illius in amplexu erit in amplexu
Fili in amplexu tua tempta amplexu tuam
Et si fuit nequam non des illi potestatem non
enim omnia amplexu expedire et non omni
amplexu omne genus placet. Non autem
dus esse i omni opulatione et non te et
fundas super omne escam. In amplexu e
um elos erit in amplexu et lauditas a
in amplexu usque ad coletam. Propter

capulam in illa obierunt qui autem ab
fameis et adiacet uicini. **XXXVIII.**
Honora medicum propter necessita
tem et cum illum creauit altissimus
Ad deo est omnis medicina et ita ac
cipit donacionem. Disiplina medica
exaltabit caput illius et in amplexu uig
natouit collaudabitur. Et altissimus de
terra creauit medicinam et uir prudens
non abhorrebit illam. Nonne aling
no in amplexu est aqua amara. Adag
in amplexu hominum uirtus illos et dedit
hominibus scientiam altissimus homo
et in amplexu suis. In amplexu auarit
in amplexu dolorem et in amplexu fact
ens pigmentum suauitatis et non est
in amplexu in amplexu officis suauita
tis opa illius. Dax enim dei super fa
ciem terre. Qui in amplexu in amplexu ne
despicias te ipsum. Et ora domini et ipe cura
bit te. A uere adhibet et digne manibus
et ab omni delicto in amplexu cor tuum. Da
suauitatem et memoriam simulaginis
in amplexu oblationem et da locum me
dico et enim illum deus creauit et non di
scodac ac amplexu opa eius sunt necessaria
Et enim tempus quid in amplexu eorum
in amplexu. Ipsi uero domini de amplexu in
dirigat requiem eorum et sanationem propter
in amplexu eorum. Qui delinquit in
spectu eius qui fecit enim in amplexu in amplexu
medici. Fili in amplexu potest laudare
et quasi domini passus in amplexu proare et scilicet
in amplexu et regere corpus illius et non despi
cias sepulchrum eius. Propter delamitatem
aut amare fer luctum illius uno die et
solare propter in amplexu et fac luctum se
cundum mercedem eius iusto die uel
duobus propter de amplexu. A iusticia enim
festinat mors et cooperit uirum et in
tata cordis flectit ceruicem. In amplexu
notte pueri et iusticia et substantia in amplexu
solum cor eius. Et dedis in amplexu cor
tuum et repelle eam ac et in amplexu
nouissimorum in amplexu obliuiscere. Et est
enim in amplexu et huius in amplexu prodis et te
ipsum pessimabis. In amplexu esto in amplexu
in amplexu enim erit in amplexu. Et huius heri et in

Sapientiam omnium antiquos ex
quirit sapiens in prophetis vaca
bit. Nanaconum uirorum nomina
torum seruabit in uisceribus pabolam
simul uiridibit. **I**n oculis pibitorum
exquirit in uisceribus pabolam. **I**n
uisceribus. **I**n medio magnarum uiscerum

bit in aspectu presidis apparebit. Nam
alicuiusmodi gentium transiet. Bona enim
et mala in omnibus transibunt. Cor suum
tradidit ad iugandum danculo ad do-
minum qui fecit illum in aspectu altissimi
deprecabitur. Apertus os suum in oratione
preludis suis deprecabitur. Si enim dominus
magnus voluit spiritui intelligentie re-
plebit illum. Et ipse tamquam ymbres erit
et eloquia sapientie sue et maiestate est
tribuitur domino. Et ipse duxit etiam
eius in disciplinam in absconditis suis co-
siliabitur. Ipse palam faciet disciplinas
doctrinae sue in lege testamenti domini glori-
bitur. Collaudabunt multi sapientiam
eius et usque in seculum non delebitur. Non
recedet memoria eius et nomen eius re-
quirit agnatione in generationem. Sa-
pientiam eius enarrabunt gentes et lo-
dem eius enuntiabit ecclesia. Si ipse
scit nomen eius delinquet plusquam mil-
le et si requierit prodit illi. Adhuc co-
siliator ut enarrem ut furore cum re-
pletus sum in voce dicit. O uauide-
re dulum fructus et quasi rose planta-
te super riuos aquarum fructificare. Quia
si lybanus odorem suauitatis habere
flores flores quasi lilium date flores
et frondere in gratiam et collaudate carum
et benedicite dominum in opibus suis. Date
nomen eius magnificencia et reficemini
illi in voce labiorum uerbum in ueritas la-
biorum et citharis. Et sic dicatis in confessione.
O pa domini uniuersa bona valde. In
uibo enim eius stetit aqua sicut egei-
es et in sermone oris illius sicut exceptio
na aquarum quoniam in precepto ipsius
placatus sit et non est minoratio in salu-
te illius. O pa omnis carnis coram
illo et non est quicquam absconditum ab
oculis eius. A seculo et usque in seculum
respirat et nichil est mirabile in conspectu eius.
Non est dicere quid est hoc aut quid est
illud. Omnia enim in tempore suo que-
rentur. Benedictio illius quasi flumen
inundabit et quomodo archadismus et
nam iebanuit. Sic uero ipse super gentes
que non cognouit cum hereditabit.

quia iuuentute eius ignis ardebit. **XLII**
O mors qui amara est memoria
 tua homini in iusto et pacem ha
 bent in subsecutis suis. Quod quod
 tota iuuentute dicitur finit in omni
 bus et ad huc valet ad accipere ab omni. Quod mors bo
 num est iudicium tui homini idige
 re qui immoratur in iustis defecto carit
 et aut de omni iustis cura est in iudicabili q
 potest capiam. Noli metuere iudicium
 mortis. Et iudicium que ante te fuerit
 et que super uentura sunt tibi. Et de iudi
 cium a domino omni carni. Et que se
 uerit tui in obsequio altissimi. Si
 ue decem sunt centum sunt mille anni.
 Non est enim in inferno accusatio iuste.
 Filius aut hominum communis fuit filius p
 catorum et qui suscitatur scilicet domos
 nuptiarum. Filiorum patrum propter hereditas
 et cum semine illorum assidue ob pro
 bium. De pace iusto querunt filii qui
 propter illum in obsequio. Et c. uobis vii
 nuptii qui deliquistis legem domini al
 tissimi et si nati fueritis in malicia dicit
 nascuntur. Et si mortui fueritis in male dicit
 agne erit ps uia. Omnia que dixerit
 sunt in manu suscitatur. Sic iustus amale
 dicto in iudicium. Luctus hominum
 in morte ipsorum. uolunt aut amptum de
 lebatur. Curam hanc de bono nomine
 si magis enim peruenit tibi quam
 mille discipuli magni et parati. Et o
 ne uite uolunt dicitur. bonum autem
 nomen peruenit in eis. Disciplina
 in pace et seruare filii. Sapientia enim
 abscondita et thesaurus inuisus que
 utilitas inuisibilis. Et alio est homo q
 abscondit stultitiam suam qui homo
 qui abscondit sapientiam suam. Ut ex
 tamen reuerentiam in iustis que procedit
 de ore meo. Non est enim bonum omne
 in iustitiam obseruare et non omnia
 in omni iustitia in fide. Et iustitia
 te aparet et amare de fornicatione et a
 pudente et a potente de mendacio. a pi
 tate et a iudice de delicto. Et synagoga et
 plene de iniquitate a socio et amico de
 in iustitia et de loco in quo habitas de

fumo de iustitia dei et testamento de discipulis
 in pauperibus et ab obsequio datur et accep
 ti et a saluandis de iustitia a respectu
 in iustis fornicatione et ab uersione iust
 tus cognati. Et a iustis faciem a primo
 mo. Et auctore per in non restitudo
 Et respicias mulierem alienam in iustis et in iustis
 teis anallam eius neque iustis ad iustitiam
 eius. Et autem a iustis de seruorum nu
 ptiis et cum dedis ut in iustis. **XLIII**
Non duplices sermonem auditis
 de iustitia sine iustitia et iustitia
 et iustitia sine iustitia et iustitia
 quam in iustitia omni hominum. Non p
 hys quibus et fundans in accipias
 psonam ut delinquas. De lege altissimi
 et testamento et de iudicio iustitiae in
 pium. De iusto socium et iustitiam et de
 datione hereditatis amicorum. De equa
 litate stante et pondum et de acquisitione
 in iustitia et pauperibus et de corruptione emp
 tionis et negotiationis et de multa discipli
 na filiorum et de seruo pessimo in iustis
 sanguinare. Super mulierem nequam in
 iustis est signum. Et in multa manus
 sunt claudere et quicquid tradis in iustis
 et appende daturum uos et acceptum omne
 de iustis. De disciplina in iustitia et fami
 et de seruorum qui iudicant ab adolescent
 tibus et iustis iudicant in iustis. Et p
 in iustitia omni in iustis. Et iustis p
 abscondita est iustitia et iustitia et iustitia
 autem compium. ne forte in adolescent
 cia sua ad iustitiam efficiantur et iustitia
 cum iustis ad iustitiam fiat ne quando polluta
 tur in iustitia sua et in iustis suis
 granda in iustitia. ne forte cum uno
 commorata in iustitia aut certe si
 lis efficiantur. Super filiam in iustitia
 et iustitia custodiam ut quando faciat te in
 obsequium uenire in iustis a demerco
 ne in iustitia et ab iustitia plebis et co
 fundat te in iustitia et in iustitia. Omni
 homini noli in iustitia in iustitia et in iustitia
 mulierem uoli commorari. De iustitia
 et iustitia pcedit iustitia et a muliere in iustis
 iustis. Et alio est enim in iustitia
 viri qui in iustitia mulier. et mulier

fundens in opprobrium. **M**enor ero igitur
opum domini i que in diu annuatiato in
monibz dñi opa eius. S oī aluminans
p omnia respexit i glā dñi plenitudo est
opus eius. **S** oī deus fecit sanctos
enarrare omnia in mirabilia sua que
firmabit domus omīpe scapulis in glā
sua. **A** uisum i cor hominū inuestiga
uit i malitia illorū excogitabit. **E** oī
nouit enim dñs omnem sciam i i sper
it i signum eū. annuatiato que pte
runt i que sup uentura sunt reuelans
uestigia oculorū i non preit illū oīs
cogitans. i non abscōdit se ab eo ul
lus seruo. **O** agnata sapientie sue de
corant que est ante solū i usqz i solū.
neqz abiectum est neqz inuolutū i uō
eget alacritas q̄lū. **Q** uā desiderabilia
omnia opa eius i tamqū scapula que
ē i scapula. **O** mnia i uiuunt i manēt
in scapula i oī uoluntate omnia ob
audiunt ei. **A** dñs duplicia vniū
ora uui. i non fecit quicqū de esse. i
i inuoluit q̄ firmabit uia. **E** q̄
faciamur uidens glām eius. **I** quis
facies q̄ firmabit fortitudinem eius.

M latitudinis firmant. **l. m. .7. f.**
nuit pulchritudo eius. **S** p̄ces ce
li in uisionem glē. **S** oī in alacrit
annuatiato in exteri vas admirabile
opus excelsi in uisionem exurit inuui
in alacritatē ardoris eius quis potit susti
nere. **I** formam custodiens in opibus
ardoribz. **I** nplaciter sol exurit mon
tes in dios igneos exustians i resurgē
in dios suos obceat oculos. **A** gniū
dñs qui fecit illum. i in sinonibz eius
festinant iter. **E** tūmā in omibz in
tempore suo ostensio tempis i signum
eū. **A** lūmā signum dñi fctū i uia
re qd inuoluit in alacritatē. **I** q̄
his scōm nomen eius est crescens in
inuit in alacritatē. **V** as castorum
in excelsis. in firmamento celū resplendē
glōsa. **S** p̄ces celū glā stellarū inuui
dum illuminans in excelsis dñs. **I** uer
bis laudis stabunt ad iudicium i uō
deficiat in uigiliis suis. **V** idē armū

I benedic qui fecit illum. **V** idē h̄mōsu
est in splendore suo. **S** ubant celū et
in uisionem glē sue. **S** i anis excelsi ape
nuit illum. **I** nplaciter suo accelerant
in uisionem i accelerat chorūscationes emide
in uisionem sui. **S** p̄ces aperti sunt ch̄scapuli.
i enolauit uolūte sicut aues. **I** n uig
in uisionem sua posuit in uisionem i i fctū
lapides grandinis. **I** n uisionem eius co
mouebunt in uisionem i i uolūte eū
i i uisionem uolūte. **I** n uisionem eius
vberant in uisionem. **E** nplaciter aquilonis
i i gregatō sp̄ritus i sicut aues depouēs
ad sedendum alacritatē in uisionem i sicut loqu
stam de uisionem descensio eius. **I** n uisionem
ch̄scapuli in uisionem eius annuati
oculus i sup ymbiem eius expauescit
cor. **I** n uisionem saltem effundet sup ias.
i dñm flauit fiet tamqū catumina
auit. **S** i gregatō uenit aquilo flauit.
i gregatō catumina ab aqua. **S** up om
nem i gregatōnem aquarū in uisionem
i sicut iorica in uisionem se aquas. i dñm
uit in uisionem i exurit descensio i exang
uit in uisionem sicut ignem. **I** n uisionem om
nū in uisionem nebulis obuians
in uisionem uenit in uisionem efficit
et cum. **I** n uisionem eius sicut uenit.
cogitatione sua placuit ab uisionem et
placuit illum dñs ipe. **I** n uisionem
guit in uisionem euarant p̄cula eius. i an
dientes in uisionem in uisionem. **I** n uisionem
p̄dama i in uisionem opa uia genem
bestiarū i omniū p̄corū i aratū
bestiarū. **P** p̄ter ipm i firmans est i
tūis finis i in uisionem eius op̄cula i
om̄ia. **A** lūmā dñm i dñm i dñm i
uisionem i firmans aut seruonū ipe est.
I n uisionem glāntes ad quid ualebunt.
I n uisionem om̄pe sup om̄ia opa sua.
I n uisionem dñm i magnis uisionem
ter. i in uisionem potestā ipm. **S** i uisionem
antes dñm quācūqz potēs super
ualebit adhuc i admirabilis in uisionem
ficta eius. **I** n uisionem dñm exal
tate illum quācūqz potēs. **I** n uisionem
eū om̄i laude. **E** xaltantes eū
repleant in uisionem. **E** i laudans. nō i

complacens. Quis uidit eum et enarra-
bit. Et quis magnificabit eum sicut e-
abundat. Si uita abscondita sunt ma-
iora his. Quanta enim vidimus opus
eius. Omnia autem dominus fecit et pie a
gentibus dedit sapientiam. *xlvi.*

Iudicemus uirum gloriosum et putes
mors iniquitatem suam. Quia uiam
gloriam fecit dominus magnificandam
sua a seculo dominantes in potestate
suis homines magni uirtute et pruden-
tia sua propria munificentes in prophetis do-
nitatem prophetarum et uirtutes in ipso
populo et uirtute prudentie ipsi scilicet
maiora. In propria sua requiritur mag-
dos multos et narratores carminum scrip-
turae. Omnes diuites inuenerunt
pulchritudinis studium habentes pa-
nificantes in domibus suis. Omnes isti
in generationibus suis gentis sue gloriam
ad eum sunt. et iudicibus suis habentes in
laudibus qui de illis uari sunt reliquunt
nomen narrandi laudes eos. Et sunt
quorum memoria non est. perierunt
quasi qui non fuerunt. et non sunt quae-
si qui non nasci et sui ipsorum cum ipsis
sunt illi uiri inter sunt. quorum pietates
non defuerunt et cum semine iporum plene
inuit bona hereditas. et nepotum eorum in
testamento stetit semini et filios iporum her-
editas propter illos usque in eternum manet. Se-
men eorum et gloria eorum non delinquentur.
Corpora iporum in pace sepulta sunt et no-
men eorum in uirtutibus iniquitatem et iniquita-
tes. Sapientiam iporum narrat populus
et laudem eorum nuntiat ecclesia. Et non di-
placuit deo et transiens est in prodisse
ut de gentibus primum. De uirtutibus
est perfectis uirtutibus et in tempore inuenerunt
factus est in eo aliquid. Et deo dimissum
est reliquunt tunc cum factum est diluuium.
Et testamentum seculi posita sunt apud
illum non deleri posset diluuium omnis
uero. Abraham magnus pater mul-
titudinis gentium. et non est in uirtutibus
similis illi in gloria. Qui seruauit le-
gem excelsi et fuit in testamento cum illo.
In carnis eius fecit stare testamentum

in tempore conne inuentus est fidens. In uir-
tute dedit illi gloriam in gente sua. et
fecit fecit illum quasi terrae circumlitum et
ut stellas exaltare semen eius. et hereditate
illos auari usque ad mare et ad flumines
usque ad terminos terre. Et ysaac eodem modo
fecit propter abraham patrem ipsum. Et u-
bi dicitur ueni omniū gentium dedit illi omnes
et testamentum suum confirmauit super ca-
put iacob. Agnouit enim in hereditate
suis et dedit illi hereditatem et diuisit illi
partem in tribus duodecim. et seruauit
illi homines inter inuenientes gratiam
et oculis omnis carnis. *xlvi.*

Dilectus deo et hominibus moyses
cuius memoria in benedictione
est. Similem illum fecit in gloria
secundum et magnificauit illum in uirtute
in uirtutibus in uirtutibus suis in uirtutibus plac-
uit. Et significauit illum in respectu regum
et iussit illi coram populo suo et ostendit
illi gloriam suam. In hereditate et uirtute ipsius.
sanctum fecit illum et elegit eum ex omni
carne. Auduit enim illum et uoce ipsius
et iudicet illum in uirtute. Et dedit illi cor ad
prophetiam regem inter et disciplinam. Dedit ia-
cob testamentum suum iudicia sua et in hereditate
et excelsi fecit aaron firmum eius et simi-
lem sibi de tribu leui. Statuit ei testam-
tum eum et dedit illi sacerdotium gentis
et significauit illum in gloria et in uirtutibus il-
lum zona uirtutis. et in uirtutibus illi stolam
glorie et coronauit illum in uirtutibus in uirtu-
tibus. Et in uirtutibus et in uirtutibus et in uirtutibus
le posuit et in uirtutibus illum in uirtutibus
aureis plurimis in gyro. dedit sonitum
in uirtutibus suis. auduit faciem sonitum in
tempore in memoriam filius gentis sue.
Et stolam sanctam aureo iacinto et purpu-
ra opus textile. Qui sapientis iudicio
et uirtute propria toto coelo opus artificis
genuus paolis. figuratis et ligaturis
aurei et opus lapidarii scriptis in memori-
am secundum numerum tribuum israel
et oronam aurea super uirtutem eius ex-
plicitam signo sanctitatis et gloriam hono-
ris et opus uirtutis desiderio oculorum
nata. Et in pulchra ante quam non fuit

clum tanta usque adiacentem. Non est induens
illa alienigena aliquis tantum filii ip
suis sicut nepotes eius ponunt tentis.
Sacrificia ipsius consummata sunt igni
coctore. Complent moyses manus eius
et unxit illum oleo sancto. Factum est illi
in testamentum etiam et semini eius sicut
dixit celi. Fungi sacerdos et habere laudem
et gloriam populi sui in ueniente suo.
Qui elegit ab omni ueniente offerre sa
crificium deo in censum et bonum odori
in memoriam placare populo suo. Et de
dit illi in preceptis suis potestatem testa
mentis iudiciorum docere iacob testimo
nia in lege sua legem dare israel. quia co
na illum fecerunt alieni. et propter inuidiam
circumdederunt illum homines in deserto q
erant cum dathan et abylon et gurgas
chor in inuidiam. Et idcirco dicit deus et
non placuit ei et sumpti sunt imperi
na amorie. fecit illis monstra et sumpt
it illos in flammam ignis et addidit ad
ion gloriam et dedit illi hereditatem et pri
micias fugum ut duxit illi. Quia
ipsius imperis parit in laetitia. Quia
et sacrificia domini edent que dedit illi et se
mini eius. certum in ista gentes non her
ditabit et pars non est illi in gente. Et pe
cuniam est pars hereditas. Finis filius ele
zau certus in gloria est. inuidando cum in
timore dei et stare in uenientia gentis in bo
nitate et alacritate anime sue placuit do
mino. Et do statuit illi testamentum pacis
et principem solum et gentis sue et sic illi
semini eius sacerdos dignitas interuui
et testamentum dauid regis filio yesse
tribus iuda. hereditas est ipsi et semini ei
ut daret sapientiam in cor utrum iudica
re gentem suam in iustitia ut abolen
tur cona ipsorum et gloriam ipse in gen
tem cor eternam fecit. **et c.**

Mois in bello ihus nate successor
moysi in prophetis qui fuit mag
nus secundum nomen suum maxi
mus in salutem elector dei expugnare i
surgentes hostes ut et sequatur heredita
tem israel. quam gloriam adeptus est uol
endo manus suas iactando contra

mutates in prophetis. Quis ante illum sic
restitit. Nam hostes ipse dominus percussit.
aut non inuidiam eius in pedibus est
sol in una dies facta est quasi due. In uo
cavit altissimum potentem in pugna
micos undique et audiuit illi et mag
nus et sanctus deus in laus grandis uir
tutis ualde et fortis. Et in preceptis fecit
et in gentem hostem et in descensu per
conatos ut agnoscerent gentes potest
atem eius quia contra dominum non est pug
nare facile. et securus est atque potentes
Et in iudicis moysi in manu fecit ipse et calef
fuit in ipse. stare contra hostem et
prophete gentem a patris et per struere
in uenientia malicie. Et ipsi duo et struere a
pauilo sunt liberati a numero septuag
tum in illum pedum inducere illos in he
ditatem in istam que manet lat et mel.
Et dedit dominus ipsi caleph fortitudinem
et usque in senectutem permansit illi in uis
ut ascenderet in excelsum in locum. et se
men ipsius obtinuit hereditatem. Et in
tunc omnes filii israel quia bonum est ob
sequi sancto deo. Et iudices singuli suo no
mine quorum non est corruptum cor. q
non auferunt a domino ut sit memo
ria illorum in benedictione et ossa illorum
pullulant de loco suo. et uenit cor prima
re in metum. permansit ad filios illos
secundum in uenientia gloria. Quia datus a domino
deo suo samuel propheta domini renouauit
imperium et uenit principes in gente sua.
Et in lege domini iudicant et gurgas uenit et
iudicet deum iacob. in fide sua placuit ei
propheta et cognatus est in uenientia suis fidelibus.
quia uidit dominum lucas et in uenientia domini
omnipotentem in oppugnando hostes
in instantes undique in oblatione uenit
in uenientia. Et in uenientia de celo datus in
solum in magno audiam fecit vocem
suam. Et contempsit principes ipsorum
et omnes duces philistinum et ante tempus
fuit in uenientia sue. et seculi testimonium ha
buit in conspectu domini et christi. Quia
as et usque ad calceamenta ab omni car
ne non accepit et non accusauit illum
homo. Et post hoc dormiuit et non se

at regi ostendit illi finem uite sue. Et ex
altauit uocem eius deum supplicia delece
supplicacum gentis. . **xiij.** . . .

Dicit hoc surrexit nathan ppheta i dieb: dauid i quasi adps sepac acarie. Sic dauid a filiis israel cum leonib: luit quasi cum agnis. i iudis similiter fecit sicut in agnis ouium. i inuenerunt sua nunquid no occidit giganteum i abstulit opprobrium degere. i tollendo manum in sacro fuisse de re et exaltaconem glorie. Vbi inuocauit dñm omnipotentem i dedit in terra eius tollere hominem fortem in bello i exalta re cornu gentis sue. Sic indec milib: glorificauit illum i laudauit eum in bñ diconib: domini i offerendo illi coronā glē. i conuincit enim inimicos in diq: i exstirpauit philistinum etiam usq: i hodiernum diem. sicut cornu ipse usq: metuum. i quoniam ope dedit efef sionem scō i excessu inuito glē. In cornu cor de suo laudauit dñm i dilexit deum qui fecit illum. i dedit illi etiam inuictos potentiam. i stare fecit auctores etia altare in sono corum dulcis fecit uis. Et dedit in celebraconib: deus et ornauit tempora usq: ad summam uita. ut laudarent salū uocem dñi i amplificarent mane diei sanctitatē. Xpus purgauit pacā ipsius i exaltauit metuum cornu eius. i dedit illi testamē tum regni i sedem glē in isrl. Post qm surrexit filius scilicet i ppter illum deiecit omne potentia inimicor. Salomon inuicauit in otib: pacis. cum i solent dñs omnes hostes ut edet donum i nomine suo i paret scitacē in scriptum. quemadmodū eruditus est in uirtute sua i impletus ē quasi flumē sapientia i iram rexit anima sua. Et impleti i epationib: enigmata ad insulas longe omul gānu est nomē tuum i dilectus es in pace tua. i impletus i i pibus i compaconib: uirtute sunt fir. i in nomine dñi de tuu est equonem dñs isrl. Collegisti quasi auriscalu au

7^m tum iur plurimum explesti argentum
reclinaasti femora tua mulieribus. Do-
cestatem habuisti in tuo corpore et dedisti
maculam in tua gloria. et per hancasti se-
men tuum inducere in caridiam adu-
lteros filios. et in ceteris stultitiam tuam. ut fa-
ces impium vixitum et excessum impa-
re impium duxit. **D**eus autem non de-
linquet misericordiam suam in non corrup-
pet neque delebit opera sua neque poterit ab-
stirpe nepotes electi sui. et semen eius qui
diligit dominum corrumpet. Dedit autem
reliquum iacob et daniel de ipsa desirpe
et finem habuit salomon cum patribus
suis. Et deliquit post se defensione suo
gentes stultitiam et inuinitu apud de-
um et obisam qui auerit gentem consilio
suo. Et in totoam filium nabach qui p-
carit fecit israel. et dedit effanym inam per-
candi et plurima redundauerunt peccata
ipso. Valde enim auerit eos a via sua.
Et quesiuit nequicias omnes usque
dum pueriret ad uelos defensio. et ab
omnibus peccatis liberavit eos. **xlvi.**

Et surrexit huius propheta quasi
ignis vivum ipsum quasi faci-
la audebat qui induxit multos
famei. et imitantes illum invidiam su-
per pauci facti sunt. Non potuit enim suf-
ficere precepta domini. Et sermo domini transiit
celum et deiecit a se ignem terrae. Sic am-
plificatus est huius in mirabilibus suis.
Et quis potest similiter gloriam tibi qui su-
stulisti mortuum ab inferis de forte mor-
tis in iudicio domini dei. qui deiecasti reges
ad pyriam et frangisti facile potentiam
ipsum et glorias delecto suo. Qui audisti
in syna iudicium et in ore iudicia dese-
lionis. Qui iungis reges ad penitentiam
et prophetas facis successores post te. Qui re-
ceptus es in iherusalem ignis in curia equo-
rum ignem. Qui scriptus es in iudicio
tempus lenire iracundiam domini. iherusalem
re omni patris ad filium et restituere iu-
buit iacob. Si sunt qui te audierunt
et in amicitia tua decorati sunt. Nam nos
in iherusalem tunc. post mortem autem
non erit tale nomen nostrum. Huius qui i

Yucca wislizeni?

turbine cecidit est. iulihelyseo completus
ē spiritus eius. ¶ iudicibz suis nō primum
principem i potentia uenit uicē illū.
nec superauit illū vbiuū aliqd i mortuū
pphetam corpus eius. Quanta sua
fecit monstra i uiuente mirabilia opa
tus est. ¶ nomabz istis non penituit po
pulus i non recessit a patris suis usqz
dum abiecti sunt de terra sua dispersi sunt
i omnem terram i uicta est gens parua
i principes indomio dauid. Quidam i
ipor fecerūt qd placet deo. Alij aut cōmi
serunt multa peccā. ¶ ezechias iunxit
clementem suam i induxit ad iudiciū
ipius aqū i fodit feno nuper i edifica
uit ad aqū puteum. ¶ iudicibz suis ascen
dit semadiceb i uisit iusticiā i iustici
lit manu suā contra illos i extulit ma
nu suā in syon i super factus est in
potentia sua. ¶ uic uicta sunt corda i
manus iporum i doluerūt quasi pante
tes mulieres i inuocauerunt deum i iusti
cordem i expandentes manus extulerunt
ad celum. i scis doluius deus audiuit
to uocem iporum. Non est aueritatus
pcedum illoz neqz dedit illos inimicis
suis sed purgauit illos i iudiciū ysaie
sancti pphete. Deiecit castrū alij noui
i contulit illos angelis domini. ¶ ac
fecit ezechias qd placuit deo i fortit uuit
i iudiciū dauid patris sui quam iudiciū
uit illi ysaia ppheta magnus i fidelis
in aspectu dei. ¶ iudicibz ipius i iudiciū
sol. i addidit regi iudiciū. Spū magno
iudic vltima i consolatus est lugentes
in syon usqz i iudiciū. Quidam
futura i abscondit ante qm eueniret.

Memoria solis in omni .xliv.
 posicione odoris facta est opus
 pigmentum in omni ore quasi
 mel in dulcabitur eius memoria et ut
 musica in unius unum. **A**pe est dicit
 diuinitus in penitencia gentis iulie
 ab hominibus impieciatis et guber
 nant ad dñm cor ipsius in diebus pro
 um corroborauit pietatem. **D**ixer
 dauid et ezechiam et iohannem omnes et
 res et miserunt peccata. **E**tiam relique

nunt legem potentis reges iuda et ceterum ple
runt amorem dei. Deduxit enim regnum
suum a ihs. et gloriam suam a alienigenis
genti. et nuntiavit electam civitatem sa
tis et desertas vias ipsius in manu te
mpe. Nam male tractaverunt illum qui
a ieiune manus consecratus est prophetia.
euerit et euerit et perire iuravit edificare
et renovare. Etzechiel qui vidit aspectu
glie qui ostendit illi iuramentum dei iheru
sam. Nam memoratus est iuramentum in ym
bre bene facere illis qui ostendunt rectas
vias. Et quodam prophetarum ossa pul
lulant de loco suo. Nam corrobora iuravit
iacob et redemerunt se infide iuramentis suis.
Quo amplificemus corroborare. Nam
et ipse quod signum iuramentum illi.
Et ipse filium ioseph qui iurebatur illis
edificarent domum et exaltarent tem
plum sancti domus parum gloriam se
piant. Et nequias iuramenta mul
ti tempore qui erant nobis iuramentis eius
sos et stare fecit portas et seras qui erant
nobis domos iuramentis. Nemo natus est
et ioseph. Nam ipse est aia. Et ioseph
qui natus est homo princeps fratrum
firmamentum gentis iurebatur fieri stabili
mentum populi iossa ipse visitata et
et post mortem prophetarum. Sed et sem
per apud homines gloriam adepti sunt et
super omne annuntiant iuramentum adam.

Srucon onre filius sacer .I. .
dos magnus qui nimis sua
suffulcit domum iudicibz suis
corroborauit templum. Templi etia
altitudo a ipso fundata est. Duplex
edificatio i excelli parietes templi. In
diebz suis emanauunt putei aquarum
i quasi mare adimpleti sunt sup mo
dum. Qui curauit gentem suam i lra
uit illam apud omne. Qui prauit a
plificauit ciuitatem qui ad epus e glo
ria inuersione gentis i ingressum do
mus i atq amplificauit. Quasi stel
la matutina in medio nebule i quasi
luna plena iudicibz suis luce i quasi
sol resurgens int nebulas gle sic iste
effulcit in templo dei. Quasi arbor et

Yucca

reaper

Winn?

fulgens ut nebulas glorie et quasi flos ro-
samm in diebus ieiuniorum et quasi luna que
lucet in diebus ieiuniorum. Quasi ignis efflu-
gens et quasi flumen ardens in igne. Qua-
si vas aurum solidum ornatum omni la-
pide precioso. Quasi olivum pullulans
et expressus in altitudinem se extollens.
In accipiendo ipsum stolam glorie et uestim-
entum in illuminatione iustitiae in athenis
sanctis glorie dedit sanctitatis a-
mictum. In accipiendo autem patris de-
manu sacerdotium et ipse stans iuxta a-
ram circa illam coronam fructum qua-
si plantatio cedri in monte libano. Sic
circa illum stetit quasi ramus palme
et omnes filii aaron in gloria sua. O bla-
cio autem domini in manibus ipse co-
ram omni synagoga israel. Et assumpta
noue fungens et amam amplificare ob-
lationem excelsi regis. Porrexit ma-
num suam in libatione et libavit in sa-
cramente meo. Effudit in fundamento al-
taris odorem divinum excelsi principis
Et nunc exclamaverunt filii aaron in
vultu dicitur: Coniterunt et audierunt
fecerunt magnam vocem in memoriam
coram deo. Et sic omnis populus simul p-
phetaverunt et ceciderunt in faciem super ter-
ram et adorare deum suum et dare precor
omnipotenti deo excelsi. Et amplifica-
vunt psallentes in vocibus suis. Et in
magna domo factus est sonus suavitatis
et plenus. Et rogavit populus domini ex-
celsi in ipse usque dum perfectus est ho-
nor domini et in unum suum perfectum. Et
descendens exiit manus suas et om-
nem et gregem suum filiorum israel dare
gloriam deo alabris suis et induit ipse
gloriam. Et ita ut gloriam suam vo-
lens ostendere iustitiam dei. Et post huc
sunt plures oravit deum omnes qui
magna fecit in omni terra. qui auxit
dies in dies a ventis maris ut et fecit
nobiscum secundum misericordiam suam. Et
volens iocunditatem cordis et fieri pa-
cem in diebus nostris in israel per dies semper
nos credere israel nobiscum esse misericordiam

dei vellet eos in diebus suis. Quas gentes
odit anima mea. circa autem non est gens
quam odit. Qui sedent in monte syon et phi-
listini et stultus populus qui habitant in
sionis. Doctrinam sapientiae et discipli-
ne scripsit in codice isto filius filius sy-
rach iherosolimita qui renouavit sa-
pientiam de corde suo. Et tunc qui in istis
versatur bonis qui ponit illa in corde suo
sapienter erit semper. Si tenet hec fecerit
ad omnia valebit quia lux dei uestigi-
um eius est. **11.**

Confitebor tibi domine rex et collo-
cabo te deum salutem meam.
Confitebor nomini tuo quoniam
adutor et protector factus es michi et libera-
ti corpus meum a perditione. Neque colig-
nem inique et alabris operantem in menda-
cium. Et in respectu astantium factus es
michi adutor. Libasti me secundum multi-
tudinem meam nominis tui. A iugum
tibi paratis ad escam de manibus quoniam
cum anima mea. et de multis tribula-
tionibus que circumdederunt me. A flamma
flamme que circumdedit me et in medio
ignis non sum estuans. De altitudi-
ne ventris inferi et a lingua coquina-
ta et iubo mendacem. A regem in quo iug-
na in iustitia audabit usque ad mortem
anima mea domini. iuxta meam appi-
quantis erat in inferno deorsum. Et tunc
dedi me tibi in vultu et non erat qui ad-
iuvaret. respiciens etiam in adiutorium
hominum et non erat. Quia deus meus su-
miscebat tui domini et cooperationis tue que
a seculo sunt. qui erunt sustentantes cer-
vixas eos de manibus gentium. Et tal-
tati super terram habitationem meam et p-
morte de aere de partibus suis. Qui in
caui domini patrem domini meum et non
delinquit me in die tribulationis mee
et in tempore superborum sine adiutorio.
Laudabo nomen tuum assidue et col-
laudabo illud in confessione et exaudita
est oratio mea. Libasti me de perditione
et expulisti me de tempore iniquo. Propterea
confitebor et laudem dicam dicam tibi
et vindicam nomen domini. Cum adhuc

mundi sunt pueri qui obtemperant querenti
sapiam palam in ore mea. Aut temp
postulabam pueri in ore meo in
quidam eam. Et flebit canitum pueri
mea. Et etiam e cor meum mea. anib
lani pes meus iter rectum ammentute
mea inestigabam eam. Et in dnam mo
dice aurem meam et exepi illam. Mul
tam in ueni in uenit pueri sapiam et ul
tum pueri in ea. D aut michi sapiam
dabo glori. Et o sicut sum enim ut
facem illam. Zelatus sum bonum et
no confundat. Et o sicut sum enim ut
milia et in faciendo illam firmatus su.
Sanus meas extendi i alium. Et la
pencia eius luxit anima mea in quo
sancas meas illuminant. In uenit
mea: duxi ad illam. Et agnitione in ve
ni eam. Possedi eam et cor aui iao
pue hoc non delinquat. Et sicut meus
et uenit est quendo illam. pueri pos
sideo bonam possessionem. Dedit eni
michi dux linguam incedem mea
et in ipso laudabo eam. Apparet ad me
in dexte et agnitione uos i domini dila
plure. Quid ad huc recordatis. Et qd

Sese

dicans uisus. In uenit uenit sicut uenit
A pueri os meum et locutus sum. Co
pate uobis sicut argento sapientiam
et collum uenit sicut uenit uenit
Et anima mea disciplinam in pueri
Et eni. Et sicut eam oculis uenit. quia
modicum laborum in uenit in uenit
am requiem. Et sicut disciplinam
in uenit in uenit argento et copiosum
aurum possidere pueri. Et eni anima
mea in uenit eam et non confundam in
laude eius. Et pueri opus uenit
ante tempus et dabit uobis mercedem
meam in tempore suo. Et pueri et adia
stus. Et in pueri prologus sicut uenit
in pueri in uenit in uenit in uenit

In uenit eam.

Machabeorum uenit licet uenit
habeatur in uenit hebreo
um ab ecclia canem uenit
dundam librorum ammentute
et in uenit. Et uenit pueri in he
breos duces gentesque pueri pug

nam quoniam sabbatum. in uenit in
chabeorum triumphum. pueri quoniam
ammentute ammentute duces. et
legionum. Et Machabeus septem fratres ab
una matre nomine Machabea genit
custodientes legem et patrum traditum
non manducantes carnem porcinam
ob hoc ab antiocho rege seculum in
antiochia matre gloria coronata et
matre sua ac sepulta cum magna re
uerentia in quiescent. Item prologus.

Machabeorum libri duo pueri
pueri inter hebreos duces p
santumque gentem pugnam
quoniam sabbatum. in uenit in
Machabeus duces triumphos. exant
nomine eam in uenit sunt uenit
pueri. Et quoniam historia continet eam
am in dexte gesta in Machabeorum
fratrum qui ab antiocho rege pueri
legum duces tormenta passi sunt. Et
matre pueri in uenit in uenit in
gentem non solum non solum. sed et
gaudens notabatur ad gloriam passi
onis. In uenit pueri in Machabeos.

Et factum est postquam pueri Alexan
der philippi rex macedo qui pueri reg
nauit in gentia. egressus de terra occidit
puerum darum regem puerum et in
um. et constituit puerum multa et ob
muit omni munitiones. et in dexte
ges terre et accepit spolia multitudinis

gentium et filius terrarum in conspectu eius. Et congregavit unumquemque in exercitum fortis unum et exaltavit est et elevatum est cor eius et obtinuit regiones gentium et tyrannos. Et facti sunt illi tributarii. Et post hoc cecidit intellectum et cognovit quia moretur. Et vocavit pueros suos nobiles qui secum in terra erant a matre sua. et dimisit illis regnum suum dum adhuc vivet. Et regnavit alexander annis duodecim et mortuus est. Et obierunt pueri eius regnum unumquisque in loco suo. et impulerunt sibi omnes dyade mada post mortem eius. et filii eius post eos a viis multis et multiplicata sunt mala terra. Et erit excis videtur peccatur androchus filius illustis androchus regis qui fuerat romie obles. et regnavit in anno centesimo xxx. et vii. regni grecorum. Iudicibus illis exierunt exiliabai filii iniqui et sua fecerunt multas dolentes. Et annis et disponantur testamentum cum gentibus que circa nos sunt. quia ex quo recessum habetis invenit nos multis mala. Et bonus miles est sermo ioculis eorum. Et destinavit aliquos de populo. et abierunt ad regem et dedit illis potestatem ut facerent iustitiam gentium. Et edificaverunt gymnasium in iherosolymis secundum legem nationum et fecerunt sibi primum et recesserunt a testimonio secundo et iudicium nationum et iudicanda sunt ut facerent malum. Et paratum est regnum in conspectu androchi et cepit regnare in terra egypti ut regnaret super duo regna. Et invenit egyptum in multitudine gravium. in auribus et cichanis et equis et copiosa navium multitudine. et constituit bellum ad usus ptholomeum regem egypti. Et vitis est ptholomeus a facie eius et fugit. Et ceciderunt milia multa. et comprehendit civitates multas in terra egypti et accepit spolia cent egypti. Et venerat androchus postquam perisset egyptum in centesimo et quadragesimo et octavo anno. et ascendit ad iherusalem. Et ascendit in iherosolymam in multitudine gravium et invenit in sanctificationem cum super

bia. Et accepit altare aureum et candelabrum luminis et unumque vasculum eius in eisam pro seditis tubarum et phialas et mortariola aurea et iudum et coronas et ornamentum aureum quod erat in sancto templi et commisit omnia. Et accepit argentum et aurum et vasa scripturabilia et accepit thesauros occultos quos invenit. et solans omnes abijt in terram suam et fecit cedem hominum et locutus est in superbia magna. Et factus est plangit magister in iherusalem loco eorum et in gemerunt principes et seniores et virgines et mulieres infirmas sunt et speciositas mulierum similitudo est. Omnis manus et sumptus lamentum. et que secebaunt in iherusalem mariti lugebant. Et quanta est ira super habitantes in ea. et unumque domus in eos induit effusionem. Et post duos annos dierum misit rex iherosolymis iherusalem iherusalem et venit iherusalem cum turba magna et locutus est ad eos iherusalem pacifica in dolo et credidit ei. Et invenit super civitatem repente et percussit eam plaga magna. et perdidit populum multum ex israel. Et accepit spolia civitatis et succendit eam igni et destruxit domos eius et muros eius in circuitu. et captivas duxerunt mulieres et natos et pecora possiderunt. Et edificaverunt civitatem david muros magnos et firmos et turrem firmis et facta est illis iherusalem. Et posuerunt illic gentem pro muros iniquos. et qualiter in ea. Et posuerunt arma et telas et regerantur spolia iherusalem et reposuerunt illic facti sunt in laqueum magnum. Et factum est hoc ad insidias sanctificationis. et in dolum malum in israel. Et effuderunt sanguinem innocentem pro sanguine sanctificationis. et contaminaverunt sanctificationem. Et fugerunt iherosolymites iherusalem propter eos. et facta est iherusalem exterorum. et facta est extra semini suo. et nati eius reliquerunt eam. Sanctificationis eius desolata est. sicut solitudo. Dies festi eius convulsi sunt in iherusalem et sabbata eius in obprobrium. honores eius in nihilum. et convulsa est et multiplicata est ignominia eius. et sol

limitis eius conuersa est in iudum. Et scrip-
sit rex anthiochus omni regno suo. ut fecer-
ent omnes populi iuris. Et reliquerunt
unusquisque legem suam. et senserunt omnes
gentes secundum uerbum regis anthiochi. Et
multi ex illis senserunt et sacrificauerunt
ydolis et conuenerunt sabbatum. Et misit
rex anthiochus liberos proprios in iudam
in iherusalem et iohannes ciuitates inde-
ut sequerentur leges gentium. Et primum
fecit holocausta et sacrificia et placantes
fieri in templo dei. et primum celebrari sab-
batum et dies sollempnes et conuenerunt
sancti et sanctum templum in iherusalem. Et iussit edifi-
cari aras et templa et ydola et immolari
carnes suillas et proci et omnia et relinque-
re filios suos in iudum et conuenerunt ad
iuras eorum iohannis in iudum et ad
hominacionibus ita ut obliuiscerentur le-
gem et inuenerunt omnes iustificatione
dei et quicunque non fecerunt secundum uerbum
regis anthiochi moriuntur. Secundum
omnia ista hec scripsit omni regno suo
et posuit principes populo qui hec fieri
cogent. Et iusserunt ciuitates iude sa-
crificare. Et congregati sunt multi de
populo ad eos qui deliquerunt legem
domini. et fecerunt mala super fratrem et effu-
gauerunt populum in iherusalem et in abso-
ditas fugitiuorum locis. Die quintade-
cima mensis casset. quinto et quadragi-
esimo et centesimo anno edificauit rex
anthiochus ad honorem ydolorum
desolacionis super altare dei et primum
ciuitates iude in ciuitate edificauerunt a-
ras. et ante aras domos et impietates
et ceciderunt thura et sacrificabant liberos
legis dei et uulnerunt ignem sceleres eos
et apud quemcumque inueniebant in
celestiis diu et quicunque obliuiscerentur
legem domini secundum edictum regis truci-
darent eum. Primumque sua faciebant h
primo ista qui inueniebant iohannem mese-
muerunt. et quicunque in iudum die me-
sis sacrificabant super aram que erat co-
tra altare. Et mulieres que inueniebant
filios suos trucidabant secundum regis an-
thiochi. Et suspendebant pueros a ci-
uitatibus

ab primumque domos eorum et eos qui in-
ueniebant illos trucidabant. Et multi de
populo ista diffugerunt apud se. ut non
maledicerent in iudum et elegerunt ma-
gis mori quam ab eis conuenerunt in iudum.
Et noluerunt infringere legem dei sanctam
et trucidati sunt. Et facta est ira magna
super populum valde. **11**
Et dicit illis surrexit machabias filius
iohannis filius symonis sacerdos ex filijs
ioachim ab iherusalem et scilicet in monte mo-
dyn. et habebat filios quatuor. Iohannem
qui agnouerat gaddis et symonem
qui agnouerat dhas et iudam qui
agnouerat machabias et eleazarum
qui agnouerat ammon et ionathan
qui agnouerat aphus. Et in iudum
mala que fecerant in iudum iude in ihe-
rusalem. Et dixit machabias. Veni-
di. Et quid natus sum iudei et iudei
nem populi mei et iudei ciuitatis scilicet
sed et iudei ciuitatis iudei in iudum
Sanda iudum extraneorum facta sunt
templum eius sicut homo ignobilis
uasa glorie eius captiua abducta sunt.
Et machabias sunt senes eius implacati
iudum eius ceciderunt gladio inimico-
rum. Que gens non hereditauit reg-
num eius in obitu spolia eius. Et
omnis compositio eius abiecta est. Que
erat libera facta est ancilla. Et ecce sancta iudum
et pulchritudo iudum et ciuitas iudum desola-
ta est et conuenerunt eam gentes. Ad
ergo nobis adiut uirum. Et scilicet ma-
chabias et filij eius uestimenta sua et
opuerunt se alijs et plauerunt valde.
Et uenerunt illi qui multi erant a rege
anthiocho. ut cogent eos qui fugerant
in iudum iudum in iudum et accen-
de thura et a rege dei discere. Et multi de
populo ista senserunt accesserunt ad
eos. Et machabias et filij eius stan-
tes steterunt. Et respondentes qui multi
erant ab anthiocho. dixerunt macha-
bis. Princeps et danielis magni
es in hac ciuitate iohannis filij et fra-
tribus. Ergo accede primo et fac iustum
regis sicut fecerunt omnes gentes et pri-

iuda qui remanserant in iherusalem. Et
 eis in filiis tuis amicos regis et amplifi-
 catis anno et argento et muneribus multis.
 Et respondit mathathias et dixit magna
 vocem. Et si omnes gentes regi anthiocho
 obedunt ut discant unumquisque a ser-
 mone legis patrum suorum. et sentiant
 mandatis legis. Ego et filii mei et fratres mei
 obedimus legi patrum nostrorum. Propter
 hoc nobis deus. Non est uolens uile relin-
 quere legem et iustitias dei. Non audie-
 mus uerba regis anthiochi nec sacrificabi-
 mus malis gentibus legis uir mandata
 ut edimus altera uia. Et ut cessauit lo-
 qui uerba hec. accessit quidam uidens
 in unum oculis sacrificare ydolis super
 altari meretricie madyti secundum uellum
 regis. Et uidit mathathias et doluit. et
 tremuerunt uenter eius et accensus est fu-
 ri eius secundum iudicium legis. et in-
 furens iracundus illum super altari. Et
 iram quatuor uisus rex anthiochus qui
 cogebat immolari occidit impio ipse et
 animam destruxit. Et zelans est legem si-
 cut phinees zambri filius saloni. Et
 exclamauit mathathias ille magni
 timore dicens. Omnis qui zelum
 habet legis statim testamurum exeat
 post me. Et fugit ipse et filii eius muni-
 tes. et reliquit quicunque habebant in
 uitate. Et tunc descendunt multi quen-
 tes iudicium et iustitiam in deserto. ut
 sedent ibi ipsi et filii eorum et milites eorum
 et pecora eorum quoniam uiduerant se
 eos mala. Et iramatum est uisus
 regis et exierunt qui erant in iherusalem
 amicum dauid. qui discessissent vni qui
 dam qui dissipauerunt mandata regis.
 in loca occulta in deserto. et abissent post
 illos multi. Et statim preerunt ad eos
 et constituerunt plurimum aduersus eos idcirco
 sabbatum. Et dixerunt ad eos. Et
 scitis et uic ad huc. Et tunc et facite sec-
 dum uerbum regis anthiochi et uiuent.
 Et dixerunt. Non exhibemus neque faci-
 emus uerbum regis ut pollicemur di-
 em sabbatum. Et statuerunt aduer-
 sus eos plurimum et non responderunt eis.

nec lapidem miserunt illis. nec operauerunt
 loca occulta dicens. Alonamur omnes
 in simplicitate nostra et testes erunt super nos
 celum et terra quod misisse potius nos. Et re-
 lerunt illis bellum sabbatum et mortui sunt
 ipsi et uxores eorum et filii eorum et pecora eo-
 rum usque ad mille animas hominum.
 Et cognouit mathathias et animam eius
 et uictum habuerunt super eos ualde. Tor-
 titur proreus suo. Et omnes fecerunt
 sicut fratres mei fecerunt. et non pugnaui-
 mus aduersus gentes pauperum nostrorum et
 iustificationibus nostris. acies propter nos ac-
 in. Et cogitauerunt die illo dicens. e.
 Omnis homo quicumque uenit ad nos
 in bello die sabbati. pugnamus aduersus
 eum. et non moriemur omnes sicut mor-
 tui sunt fratres mei in oculis. Tunc
 congregata est ad eos synagoga iudeorum
 foris muni. exierunt. Omnis uolunta-
 tis in lege et omnes qui fugiebant a
 malis additi sunt ad eos et facti sunt ut
 adfirmarentur. Et collegit exanimam
 et percussit pedes in ira sua. et uisus
 iniquos in indignatione sua et ceteri fugie-
 runt ad nationes ut euaderent. et inuenit
 mathathias et animam eius et destruxerunt
 aras et conuerterunt pueros in circumcisos
 quod inuenit in finibus israel. in forti-
 tudine. Et persecuti sunt filios superbie et
 propter opus in manibus eorum. Et ob-
 tulerunt legem de manibus gentium
 et de manibus regum. et non debuerunt cor-
 re in peccatorum. Et appropinquauit dies
 mathathie moriendi. et dixit filiis suis.
 Tunc et forata est supbia et castigatio
 et tempus euetionis et in indignationis
 et tunc ergo a filiis emulatores estote le-
 gis et date animas uias prestantem
 patrum. et in ueritate operum primum que fe-
 cerunt in generationibus suis et accipietis
 gloriam magnam et nomen eorum. Abra-
 ham nomen interpretatur inuentus est
 fidelis et reputatum est ei ad iustitiam. Jo-
 seph in tempore angustie sue custodiuit
 mandatum et factus est dominus egypti. Phari-
 ues patitur zelando zelum dei accepit
 testamentum sacerdotum eum. Et sic dicit

autem fugerunt in terram philistinum. Et ce-
dit annos iude et statum eius et forni-
do super omnes gentes maritimi eorum
et puenit ad regem nomen eius. et deplu-
iude narrabant omnes gentes. De aut
audiuit anthiochus rex syones istos
natus est animo et misit et egregauit
exercitum inuasi regni sui castra for-
na valde. Et apuit eorum suu ide-
dit stipendia exercitui i annu. et man-
dauit illis ut essent parati ad omnia.
Et uidit qd defecit pecunia bethesau-
ris suis. et tributa regionis erant modici
propter diffusionem et plagam qui
fecit in terra ut colleret legumina que e-
rant apud dies et annu ne non ha-
beret et semel totis i sumptibus. et donauit
que dederat ante longa manu et iunda-
uerat super reges qui ante eum stant
et consternatis erat animo valde. et
cogitauit ut in ptydem et acciperet tributa
regionum et egregaret argentum multu.
Et reliquit lytham homine no-
bilem de genere regali super negotia re-
gia a flumine eufraten usq ad flu-
men egipti. et ut uinceret anthiochu
filium suum donec rediret. Et tradidit
ei medium exercitum et elefantes et
mandauit ei de omnibus que volebat
et de inhabitantibus iudeam et iherusalem. et
ut mitteret ad eos exercitum ad extirpen-
dam et extirpandam uirtutem isrl.
et reliquias iherusalem et ascendam in em-
inam eorum de loco. et ut constitueret habita-
tores filios alienigenas in omnibus fi-
nibus eorum et forte disturberet anim eorum.
Et rex assumpsit pecuniam exercitus resi-
dui et exiit ab anthiochia ciuitate
regni sui. anno centesimo qdragesimo
septimo. Et transierunt eufraten
flumen. et perambulabat superiores re-
giones. Et elegit lythas per iherusalem
filium bozum et iudithandem et gorgiam
uiros potentes ex amicis regis. et misit
eum eis quadraginta milia iherusalem
et septem milia equitum et uenerunt
in terram iuda ut dispersent eam secundum
uoluntatem regis. Et processerunt ut uerit

cum in terra iherusalem sua. Et uenerunt et
applicauerunt animum suum in terra campe-
stri. Et audierunt mercatores regio-
num nomen eorum. et accipunt argen-
tum et aurum multu valde et pueros et
ueniunt iherusalem ut acciperent filios isrl
in suos. Et additi sunt ad eos exercitus
syrie et de alienigenarum. Et uidit iuda
et factus eius quia multiplicata sunt
mala. et exercitus regis applicabat ad
fines eorum. et cognouit uerba regis
que mandauit populo facere in iherusalem
et summam conueni. Et dixerunt iherusalem
q ad premium suu. Et regimus dicit
conueni populi uiri et pugnaculus populo
mro et sanctis uiris. Et egregatus e co-
natus ut essent parati in ptydem. et
ut orarent et peteret iherusalem et iherusalem
tiones. Iherusalem non habitabatur
erant sicut desertum. Non erat qui in-
gredetur et egredetur de natis eius et lau-
deuocabatur et filij alienigenarum erant
in ante. ibi erat habitatio gentium. Et
quarta est uoluptas ab iacob et defecit
ibi uirga et cythara. et egregati sunt et ue-
nerunt in iherusalem conueni iherusalem. qd
ante iherusalem locus ovis erat in iherusalem
ante qui in iherusalem. et iherusalem dicit
la iherusalem seculis et iherusalem posue-
runt in capite suo iherusalem uestimen-
ta sua. Et expandunt libros legis de
quibus scribatur gentes similitudine
simulachrorum suorum et attulerunt orna-
menta sacerdotalia et purpuras et decimas.
Et suscitauerunt nazareos qui imple-
uerunt dies et exclamauerunt uoce mag-
na i celum dicentes. Quid faciemus
istis i quo eos ducimus. et sancta terra
deuocata sunt et contaminata sunt. et sac-
dotes tui facti sunt in iherusalem et iherusalem
lucem. Et ecce nationes uenerunt
ad usum nos ut nos disperdant. Et u-
sas que cogitant in nos quomodo po-
sumus subsistere ante faciem inuicem nisi
tu deus adiuues nos. Et exclamauit
uoce magna. Et post hoc
steterunt iudas duces populi tribunos
et centuriones et penthecontarchos et de

curiones. Et dicit illis qui edificabant domos
et sponsabant uxoribus et plantabant vineas
et formicolosis ut redirent inuisquisque in
domum suam secundum legem. Et mouerunt
castra et collocauerunt ad austrum amynia
m. Et ait iudas. Congregumini et estote filii
potentes et estote pater in mane ut pingu
etis aduersus nationes has que uenire
nuntius disperdere nos et sancta uita. quoniam
melius est uos mori in bello quam uidere ma
la gentis uestrae et socium. Sicut autem fuerit
inimicus uicelo sic fiat. **III.**

Et assumpsit gorgias quinq; mi
lia uirorum et mille equites electos
et mouerunt castra nocte ut applica
rent ad castra iudeorum et percuterent eos ubi
to. Et filii eorum qui erant ex parte eorum
duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse et po
tentes percutere uirum et exercitum regis
que erant in amyniam. Adhuc enim
dispersus erat exercitus a castris. Et uenit
gorgias in castra iude nocte in mentem
inuenit. Et querebat eos in montibus qui
dixit. Fugimus in anobis. Et cum dies
factus esset apparuit iudas in campo
et ibi milibus uirorum tantum qui regum
et gladios non habebant. Et uiderunt
castra gentium in ualida et locum et eq
tatis in castris eorum et in docti ad plu
et ait iudas uiris qui secum erant. Ne
timueritis multitudinem eorum imperium
eorum ne formidatis. Nunc uenit qualis
fuit salui patris nostri in mari rubro
et sequetur eos pharaon cum exercitu
multo. Et uenit clamemus in celum et
miscebitur nobis dominus et memores erit tes
tamentum patrum nostrorum et conuertet exerci
tum istum ante faciem meam hodie
et scient omnes gentes quia deus est qui
redimat et liberet israel. Et leuauerunt alie
rugens oculos suos et uiderunt eos ueni
entes ex aduerso et exercitus de castris imp
lum et ruba occurrunt in qui fuerunt
cum iuda. Et egressi sunt et conuerse se
gentes et fugerunt in campum. Domus
autem eorum ceciderunt in gladio. Et percuti
sunt eos usque iherosolymam et usque ad campum
ydum et aaron et iunior et ceciderunt

oculis ad uiam nullam uiderunt. Et reuertens
est iudas exercitus eius sequens eum. Et
dixit ad populum. Non concupiscatis **spolia**
quia bellum contra nos et gorgias et exer
citus eius in monte ipse uos. Et scite et
inimicos uos et expugnate eos et post
sumens spolia secuti. Et adhuc loquere
iuda uia hoc. ecce apparuit ps quidam
perspicuus de monte. Et uidit gorgias
quod in fugam conuersi sunt sui et successa
sunt castra. Sumens enim qui uidebat
de castris quod factum est. Quibus illi
spectis inuenerunt valde aspicientes
summi et iudam et exercitum in campo
parum ad pluum. Et fugerunt omnes in
campo alienigenarum et iudas reuersus
et ad spolia castrorum. Et accepit au
rum multum et argentum et iacanthum
et purpuram marinam et opes magnas
Et conuersi rumpunt cauebant et ibi
cebat deum iherosolymam. quoniam uoluit est. quod
nam in scilicet in uia eius. Et facta est
salus magna israel in illa die. Et in
cuiusque autem alienigenarum euaserunt
ueniunt in uia uenit hysc in uia que
accidant. Quibus auditis ille et eterna
nis animo deficiebat. quod non qualia
uoluit talia contingunt in israel et qualia
mandauit rex. Et sequenti anno eg
gessit iudas electorum uirorum sexagi
ta milia et equitum quinq; milia ut de
bellaret eos. Et uenerunt in iudeam et ca
stra posuerunt in bethoron. Et occidit
illis iudas cum decem milibus uirorum
et uiderunt exercitum fortem et orant
et dicit. Et ecce tu es saluator israel
qui conuulsi imperium potentes in
manu secui tui dauid. et dedisti castra
alienigenarum in manu ionathae filii
saul et armigi eius. Conduce exercitum
istum in manu populi tui israel et quidam
tur in exercitu suo et equitibus. De illis
formidantem et ceteris audaciam vir
tutis eorum et quid uocant contradiere
sua. Deice eos gladio iherosolymam
et collaudent te omnes qui uolunt
nomen tuum in iherosolymis. Et miserunt
pluum et occiderunt de exercitu israhel quinq;

multa uirorum. Et fides autem lysis suo
in fugam iudeorum audaciam. et quod pa-
ti sunt aut uincere aut mori. fortiter uir
ad audachiam et elegit milites ut mul-
tipliciter iustus ueniret iudeam. Dix-
it autem iudas ad fratres eius. Ecce qui
ti sunt iudei uiri. et secundarius nunc
mundare sancta et renouare. Et egrega-
tus est quibus exercitus et ascenderunt
iudeam syon et uiderunt sanctificationem
ueteris deserti et altare phanatum et
portas exutas et in acris ungula na-
ta sicut in saltu uel in montibus et pasto-
fora diruta et ceciderunt uestimenta sua
et plauerunt planctu magno. et uisue-
runt cinerem super caput suum et ceciderunt
in faciem super cinerem et exclamauerunt tu-
bis signorum et exclamauerunt in celum.
Hunc ordinauerunt iudas uirum ut pug-
narent aduersus eos qui erant in ante
donec emundaret sancta. Et elegit sa-
cerdotes siue in acris uoluntatem ha-
bentes in lege dei et mundauerunt sancta et re-
seruit lapides quam uocamus in locum
miserum. Et cogitauerunt de altari holocaustorum
quod phanatum erat quid
de eo faceret. Et uiderunt illi scilicet bonum
ut destrueret illud ne forte esset illis in ob-
probrium quia statuerant illud ge-
tes. Et demoliti sunt illud gentes ne
posuerunt lapides in montem dominum
in loco apertum quo usque ueniret propheta
et responderet de eis. Et acceperunt lapides
integros secundum legem. et edifica-
uerunt altare novum secundum illud quod
fuit prius. Et edificauerunt sancta quod
intra domum erant in circuitu et
edem et atria sanctificauerunt. et fecerunt
pala sua noua et inuenerunt ardebatum
et altare incensorum. et incensum in tem-
plum. Et incensum posuerunt super al-
tare et accenderunt lucernas que super
ardebatum erant. et uicebant in tem-
plo. et posuerunt super mensam. et appen-
derunt in celum et reseruauerunt omnia
opera que fecerunt. Et ante matutinum
surrexerunt quinta et uicesima die in
his uocibus hic est mensa ceterum. ceteri

in quadraginta octauis anni. Et ob-
tulit sacrificium secundum legem super al-
tare holocaustorum novum quod fecerunt
secundum tempus et secundum diem in qua sta-
minauerunt illud gentes. in pauperum
et canas et cytharans et organans et
cymbalis. Et cecidit omnis populus
in faciem et adorauerunt et benedixerunt in ce-
lum eum qui precepit eis. Et fecerunt
dedicationem altaris diebus octo. et obtu-
lerunt holocaustum cum letitia et sa-
lutaria laudis. Et ornauerunt faciem
templi coronis aureis et scutis et dedit
aurum portas et pastofaria imposue-
runt eis ianuas. Et facta est letitia in
populo valde magna. et iustum est obprobrium
unum gentium et statuit iudas et fratres
eius in uersa ecclesia israel. ut agatur di-
es dedicationis altaris in temporibus suis
ab anno in annum pro octo diebus. a quinta
uicesima die mensis ceterum. cum leti-
tia et gaudio et edificauerunt in tempore
illo montem syon et parauerunt muros
altos et turre firmas. ne quando uenirent
gentes. et demolerent eum sicut antea fe-
cerunt. Et collocauerunt illic exercitum ut
seruarent eum. et inuenerunt eum ad
stodientiam bethsuram ut haberet populus
in uicem contra faciem iudeorum.
Et factum est ut audire. V.
nunc gentes in circuitu quia e-
dificatum est altare et sanctum
sicut prius. et ualde. et cogitabant
colligere gentes iacob qui erant inter eos
et cepit occidere de populo ipsorum. Et debel-
lavit iudas filios esau in ydumea et
eos qui erant in arabia quia ar-
amiserant israelitas et percussit eos
plaga magna. et recordatus est mali-
cium filiorum iacob qui erant populo
in laqueum et scandalum israelitas
et in ira. Et ceciderunt ab eis iacob
et applicuit ad eos et anathematizauit
eos et incendit turre eos ignem cum omnibus
qui in eis erant. Et transiit ad filios
ammon et inuenit manum fortem et po-
pulum copiosum et thesaurum di-
cem eos. et uenit cum eis plura multa

/re

et conuerſi ſunt gentes in ſpectu eorum ipſe
ſecit eos. Et cepit iazer ciuitatem et filias eius
et reſus eſt mundum. Et congregate ſunt
gentes que ſunt in galatia aduersus iſra
helitas qui erant in finibus eorum ut tollerent
eos et fugerunt in dathemam munitionem.
Et miſerunt litteras ad iudas et fratres
eius dicentes. Congregate ſunt gentes
aduersum nos parati ut nos auferant
et parati uenire occupare munitionem
noſtram in qua ſugiuimus et thymothem
et dux exercitus eorum. Nunc ergo uenite
et pugnate de manibus eorum quia occidit
multitudo de uobis et omnes fratres nri qui
erant uillosi tibi ubique inſecti ſunt
et captiuos abduxerunt uxores eorum et
uatos et ſpolia et pemeſerunt illic fere mil
le uiros. Et ad hunc epiſtole legebantur
et ecce alij uenierunt de galylea et
ſciliſſis nuntias nuntiantes ſecundum uerba
hanc dicentes conueniſſe aduersum ſe ap
pitholomayda et tyro et ſidonem et repleti
eſt omnis galilea alienigenis ut nos
conſument. Et ſicut audiuit iudas et
populus ſeruientes iſtos conuenit eadē
magnum cogitare quid facerent fratribus
ſuis qui erant in tribulatione et expugna
bantur ab eis. Dixitque iudas ſymoni
fratri ſuo. Elige nobis uiros in uade iheruſa
ſalem tuos in galilea. Ego autem et frater
meus ionathas. Unus in galadit
thum. Reliqui iosephum fratrem zacharie
et amram duces populi cum reſiduo
exercitus in iudea ad aſtrodiam et precepit
illis dicens. Directores populo hunc in uolū
te bellum conuerſe aduersus gentes do
nec recitauerint. Et dati ſunt ſymoni vi
na milia in galileam. Iude autem addidit
milia in galaditthum. Et abiit ſymon
in galileam et conuſit plura milia cum
gentibus. Et conuenerunt ſunt gentes a facie
eius et pſecutus eſt eos uſque ad portam
pitholomaidis. Et occiderunt de gentibus fe
mina milia in uinum et accepit ſpolia eo
rum. Et aſſumpſit eos qui erant in ga
lilea et in dathemam cum uxorum et uatibus
et omnibus que erant illis et adduxit in
iudeam cum letitia magna. Et iudas

in dathemam et ionathas fratres eius con
ſecerunt iordannem et abſterunt viam ciui
tatem in deſertum. Et occurrerunt eis na
buchet et ſuſceperunt eos pacifice. Et narra
uerunt eis omnia que acciderant fratribus
eorum in galaditthum et quia multi exercitus
conſumpſerunt ſunt in bamaſa uoloſi et in
alimis et in caſſo et in machoch et in camaym
hec omnes ciuitates munice in uicinis.
Et in uicinis ciuitatibus galaditthidis ce
ruerunt conſumpſerunt. Et in caſſo munitionem
ſtruxerunt a mouere exercitus ciuitatem
uius huius et conſumpſerunt et collere eos in
una die. Et conuenerunt iudas et exercitus
eius in deſerto uoloſi et pugnate et occupauit
ciuitatem et occidit omnem maſculum
iore gladii et accepit omnia ſpolia eorum
et ſuccendit eam igni. Et ſurrexerunt i
de uade et ibant uſque ad munitionem.
Et factum eſt diuiculus cum deuallaret
oculos ſuos et ecce plius multus cum
portabat numerus portantes ſcalas
et machinas ut conſumpſerunt munitionem
et expugnauerunt eos. Et uidit iu
das quia cepit bellum et clamor belli
aſcendit iheruſalem ſicut tuba et clamor
magnus de ciuitate. Tunc exiit iudas
in uicinis hodie pſecutus iſus. Et
uenit cum tribus ordinibus poſt eos. et ex
clamauerunt thuris et clamauerunt iore
ne. Et cognouerunt caſtra thymothem et
ionathas eſt et reſugerunt a facie eius.
Et preſſerunt eos plaga magna et ce
derunt exercitus in una die fere octo milia
in uinum. Et diuerſe iudas in maſphat
et expugnauit et cepit eam et occidit om
nem maſculum eius et ſumpſit ſpolia
eius et ſuccendit eam igni. Et iude preſſit
et cepit caſſon et in aged et uoloſi et reliquas
ciuitates galaditthidis. Poſt hanc autem
uerba congregauit thymothem exercitus
alium et caſtra poſuit contra iheruſalem
et inſtruxerunt. Et miſit iudas ſpe
culum exercitus et reuocauerunt ei
dicentes. quia uenerunt ad eum quidam
gentes que in ciuitate noſtra ſunt. exer
citus multus uirum et archas con
dixerunt in auxilium ſibi et caſtra po

licentur transirentem parati ad te uenire
 implerem. Et abiit Judas cum manu illis.
 Et ait dytmochus principibus exercitus
 sui. Cum appropinquauit Judas exercitus
 eius ad torrentem aque si transierit p
 or ad nos non possumus sustinere eum.
 quia potens potit aduersum nos. Si inu
 nuerit cunctis et posuit castra circa flu
 men transirentem ad eos et possumus
 aduersus illum. Et ante appropinquauit
 Judas ad torrentem aque. Statuit se
 bas populi secus torrentem et iuranda
 uit eis dicens. Neminem hominum
 reliquitis si uenerant omnes ipsum.
 Et transierunt ad illos prius: totius
 populi post eum. Et conuenerunt omnes
 gentes ante faciem eorum et procerunt
 arma sua et fugiunt ad phanum quod
 erat in caruaym. Et occupauit ipsam
 ciuitatem et phanum succendit igni
 cum omnibus qui erant cum ipso. Et op
 pressa est caruaym et non potuit sus
 tinere contra faciem Jude. Et aggrega
 uit Judas multos israhelitas qui
 erant in galad adychide ammunus usque
 ad maximam et uxoribus eorum et natos
 et exercitum magnum valde. ut ueniret
 in finem iuda. Et uenerunt usque effron.
 et hic ciuitas magna in ingressu posita
 in iuda valde. Et non erat declinatio
 ab ea dextra uel sinistra. si per medium
 iter erat. Et inducunt se qui erant
 in ciuitate et obstruunt portas lapidibus.
 Et misit ad eos Judas uerbis pacis
 dicens. Et misceamini pacem ue
 stram ut eamuis in terram matrem uestram
 uobis uocebit tantum pedibus ue
 stris. Et noluerunt eis audire. Et p
 cepit Judas predicare in castris ut ap
 plicarent unusquisque in quo erant
 loco. Et applicauerunt se in muni
 tis et obpropinquauit ciuitatem illam
 tota die et tota nocte. et in die est ci
 uitas in manus eius. Et peruenit
 omne israhel in ore gladii et e
 indicauit eam et accepit spolia eius.
 et transiit per totam ciuitatem illam
 super in iherosolym. Et transgressi sunt in

danem in campis magno contra facie lethi
fanti. Et erat sudas egregius extremus
et exhortabatur populum pro tota manu do
nec veniunt in terram iuda. Et ascendit
in montem syon cum letitia et gaudio et
obtulit holocausta quod uenit ex eis
occidit. donec reuerteretur in pace. Et die
bus quibus erat sudas et ionathas in
galaad et symon frater eius in galylea
contra faciem perholomaidis. Auduit
iosephus zacharie filius et azarias pri
nceps iuda. res treue gestas et plura que
facta sunt. et dixit. faciamus in ipi nobi
nomen iecamus perunguere aduersus
gentes que in circuitu nostro sunt. et percipit
ipsi qui erant in exercitu suo et abierunt
per iudam. Et erant gorgias decur
te iudam eius obuiam illis in perunguere
et fugati sunt iosephus et azarias ut
in fines iudee. Et occidit illo die de
populo israel ad duo milia uirorum. et
fuit est plaga magna in populo quia non
audierunt iudam et fratres eius. est
maiores se fortiter facturos. et per autem
non erant descendere morum. per quod
salus fuit est iuda. Et iuxta iuda mag
nificati sunt ualde in conspectu omnium
israel. et gentium omnium ubi audiebant
nomen eorum. Et uenerunt ad eos fausta
et clamantes. Et erant sudas et fratres
eius et expugnabant filios eorum in
terra que ad austrum est. et percussit die
bron filias eius et uirum eius et mul
tros eius succendit igni in circuitu. Et
mouit castra ut uer in terram alienigen
nam et perambulabat samariam.
Et illa die occidit sacerdotes in bello
dum uoluit fortiter facere dum sine
consilio exeunt ad plenum. Et deducit
iudas in azotum in terram alieni
genarum et duxit aras eorum et spolia
eorum et posuit succendit igni. Et ce
pit spolia ciuitatum et reuersus est in
terram iuda. VI.

Et rex anchioduris pambula
uit supiores regiones et audi
uit esse ciuitatem elyma idē
in platea nobilissimam et copiosam.

in argento et auro. templumque in ea loci
plurimae valde et multae uelamina aurea et stater
et staterae que reliquit alexander philippi rex
macedo qui regnauit primus in grecia
et tunc et quibat capere ciuitatem et deinde
in eam non potuit. quoniam et uocauit
seruo hys qui erant in ciuitate et surrexerunt
in plenum. et fugit inde et abiit cum
multa magna et reuerfus est babiloni
am. Et uenit qui nuntiaret ei in plene
quia fugata sunt castra que erant in
in uida. et quia abierat hys cum uenit
forti in primis et fugatus est a facie ui
dorum et ualuerunt armis et uiribus
et spoliis multis que cepit de castris
que erant in ea quia dixerunt ab hoi
nationem qui edificauerat super altare
quod erat in iherusalem. et sacrificauerunt sicut
prius conueuerunt in uis excelsis. et tunc
sunt ciuitatem suam. Et factum est ut
audiret rex seruos istos expauit et
comotus est valde et decidit in lectum. et
ciderat in languorem per multum quia non
est factum sicut cogitabat. et erat illic dies
multos quia reuerfata est in ea tristitia
magna et tribulatus est se mori. Et no
tauit omnes amicos regis et dixit illis
et cecidit super pedibus meis et
concordi et coram corde per sollicitudine. et
dixi in corde meo. quoniam quoniam in uoluntate
mea de ueni. et in quos fluctus tristitie
in qua uenit sunt. quia iocundus erat
et dilectus in potestate mea. Et tunc uo
catus est multos malos que feci in iherusalem
et inde et abstulit omnia spolia argentea
et aurea que erant in ea et uixit austeri
habitantes iudeam sine causa. Cog
nouit ergo quia propter in uenit me et
in mala ista. et ecce per tristitia magna
intra alicui. Et uocauit philippum
regem de amicis suis et posuit eum
super uniuersum regnum suum. et dedit ei
dyadema et stolam suam et annulum
ut adduceret antiochum filium suum
et ueniret eum et regnaret. Et motus
est tunc antiochus rex anno centesimo
quadagesimo nono. Et cognouit hys
as quoniam motus est rex et ostendit

reguare antiochum filium eius quem
uocauit adolescentem. et nomen eius
eius eupatorum. et hys qui erant in iherusalem
dixerunt istis in ciuitate iherusalem et quere
bat eis mala semper ad firmandum ge
cium. Et cognouit iudas disperdere eos
et conuocauit uniuersum populum ut obside
rent eos. et uenerunt simul et obsederunt
eos anno centesimo quadagesimo et se
centum ualistas et machinas. Et erant
tunc quidam ex eis qui obsidebantur
et adiunxerunt se uis aliqui ex impijs
istis et abiierunt ab iherusalem et dixerunt. Quo
usque non facis iudicium et uindictas
nos iudei. et os de armis semper pa
en mo et ambulare in preceptis eius et ob
sequi edictis eius et filij populi iherusalem. pro
hoc alienabant se a nobis et quicunque
nuntiabant ex nobis iustificabantur
et hereditates nostras occupabant. et non ad
nos tantum extendunt manus. et et
omnes fines nostros. Et ecce applicauerunt
hodie ad atheni iherusalem occupare eam
et in iherusalem iherusalem nuntiabant
et nisi pueris eos uelociter in iherusalem qui
hec facient. nec potis obtine. et uarijs
et rex ut hoc audiret et commouit omnes
amicos suos et principes exercitus sui
et eos qui super equos erant et de regni
alijs et fratribus et manibus uenirent
ad eum exercitus aduersarius. Et erat
nuntiatus exercitus eius centum milia
pedum et viginti milia equorum et
elefantum viginti duo duci ad plenum.
Et uenit per ydumeam et applicauit
ad bethsacharam. et peruenit dies
multos. et fecit machinas et exercuit
et succendit eam igni et peruenit
uincit. et cecidit iudas ab atheni iherusalem
in castra ad bethsacharam contra ca
stra regis. Et surrexerunt rex atheni iherusalem
et exercitus impetu et atheni iherusalem
bethsacharam. Et compauerunt se ex
ercitus in plenum et tubis ceciderunt
elefantis ostendunt sanguinem uic
et mori ad accubos eos in plenum. et
dixerunt bestias progreues et astutius
singulis elefantis mille unum iherusalem

machinans i galeas et in capite cor
 i quingenti equites ordinati unumque
 testie electi erant. Et ii autem virtutibus
 erant testia ibi erant. i quocumque ibat
 ibant i non discedebant ab eis. Et iis
 linguas sup eos firmo protegentes per
 singulas testias i sup eas machinas i
 sup singulas virtutis unum ingenua duo
 qui pugnabant desup i unius magis
 rex testie i testium equitatum hinc i
 inde. Scitavit autem Judas ptes duas
 tribus exercituum conione i purget
 stupidos in legio nre eius. Et resiste
 sol ut ipse autem terros i respicere
 runt montes ab eis sicut lampades ig
 nis. I distincta e ps exercitus regis per
 montes extensos i alij p loca humilia
 i ibant caute i ordinate. Et amoneda
 tur omnes inhabitantes terram a voce
 multitudinis eorum i incessu caute et
 collisione armorum. Erat enim exer
 citus magnus valde i fortis. Et appa
 uerunt Judas i exercitus eius implum i
 ceciderunt de exercitu regis sexcenti viri
 Et vidit Eleazar filius Saura unum
 de testibus locatam locum regis i erat
 erantens sup ceteris testibus i visum
 est ei qd in ca esset rex et dedit se ut iwar
 populum suum i adquireret sibi nomen
 eternum. Et currens ad eum audacter i
 medium legionis missus ad ceteros et
 a sinistris i ardebat ab eo huc i illuc i
 iuit ob pedes ceciderunt i sup se et
 occidit eum. I occidit in terram sup ipsum i
 mortuus est illic. Et videntes virtutes
 regis i impetum exercitus eius. duxerunt
 se ab eis. Et alia autem regis as
 cenderunt contra eos in iherusalem. Et
 applicaverunt castra regis ad iudeam i
 montem syon i fecit pacem cum iis
 qui erant in bethsura i erant de civi
 tate quia non erant eis ibi alimenta
 conclusis. quia sabbata erant terre. Et
 comprehendit rex bethsura i constituit
 illic custodiam servare eam. I erant
 castra ad locum sabbatariorum dies multos
 i statuit illic balistas i machinas
 i ignis iacula i cornuta ad lapides

iactandos i spicula i scopios ad mitem
 das sagittas i fundibulas. Fecerunt
 autem i ipsi machinas ad ius machi
 nas eorum i pugnabant dies multos
 Et sic autem non erant in civitate eo qd
 septimus annus esset. Et qui reman
 serant in iudea de gentibus i sumptabant
 reliquias eorum que repositae fuerant. I re
 manserunt in sanctis viri pauci quoniam
 optinuerant eos fauces. i dispersi sunt
 unusquisque i locum suum. Et audiuit
 lysias qd philippus quem constituit
 rex antiochus cum adhuc vivet ve
 nitur antiochum filium suum ut reg
 naret. reversus est a pside i media i ceteris
 qui abierant cum ipso i quia quibat su
 scipe regni negotia festinavit ire i d
 e ad regem i iuvenes exercitus. Et cum
 contudit i ceteris novis modis est i locis
 quem obsiderunt est i iherusalem i cum
 hic nobis ordinare de regno. I hic ita
 qd denuo dextas hominibus istis i fa
 ciamus illis pacem i cum omni gente
 eorum i iherusalem ut ut amarent
 i legitimum suum sicut prius. Propter le
 gitima enim ipse que deservimus
 non sunt i fecerunt omnia hec. I pla
 cuit sermo in conspectu regis i principum.
 Et misit ad eos pacem facere i receperunt
 illam. I iherusalem illis rex i principes i ex
 ceperunt de iherusalem i iherusalem i iherusalem
 tem syon i iherusalem i iherusalem loca i iherusalem
 putant iherusalem qd iherusalem et
 mandavit testare iherusalem i iherusalem.
 Et distulit festinavit iherusalem i an
 tiochum i iherusalem philippum duxem
 tem iherusalem i pugnavit ad iherusalem eum
 i iherusalem iherusalem.

Anno centesimo quingentesimo
 primo erit de iherusalem iherusalem
 iherusalem iherusalem iherusalem
 paucis viris iherusalem iherusalem
 regnavit illic. I factum est ut ingressus e
 i domum regni patrum suorum iherusalem
 dit exercitus antiochum i lysiam ut
 adduceret eos ad eum. Et res ei iherusalem
 iherusalem. I olite michi ostendere faciem eo
 rum. I occidit eos exercitus. Et sedie

De metuis sup sedem regni sui. Tunc uenit
ad eum uir unus qui impu exiit: et alch
mus dux eorum qui uolebat fieri sacerdos
et accusauit ipsum apud regem dicen
tes. **D**ixitque iudas et fratres eius ani
mos suos et uos dixitque iudas et fratres
eius. **A**ntec ergo mitte uirum cui credis ut
sciat et videat extimuit omne quod fecit
uobis et regionibus regis et puniuit omnes
amicos eius et adiutores eius. **E**t elegit
rex ex armis suis bachidem qui dicitur
habuit transflumen magnum in regno
et fidelem regi et misit eum ut uideret ex
timuit quod fecit iudas. **E**t alchmu
impium constituit in sacerdotem in iuda
cia et ei fecit uisionem in iudea filius.
Et surrexerunt et uenerunt cum exercitu
magno in iuda iudeam et misit muni
cios uocari sunt ad iudam et ad fratres
eius in his pacificis uocato. **N**on uen
derunt sermonibus eius. **E**t iudam eni
quia uenerunt cum exercitu magno et
surrexerunt ad alchmu et bachidem
agregatio sabanum requirit que uis
ta sunt et parui assidei qui erant in filiis
et exquirebant ab eis pacem. **D**ixit
eum. **N**on o sacerdos deseruunt a arm
uenit non decipiet nos. **N**onatus est au
tem uerba pacifica et iurauit illis dicens.
Non in facie uobis malum neque a
miciis uiris. **E**t crediderunt ei. **E**t compre
hendit ex eis sexaginta uiros et occidit
eos in una die secundum uerbum quod sup
eum est. **E**t armos sanctos suos et sangui
nem ipsum effuderunt in iuda iude
in iudam et non erat qui sepeliret. **E**t
inhibuit timor et tremor in omne po
pulum quia dixerunt non est in eis ui
tas iudicium. **E**t transgressi sunt eni
iherusalem et iurauerunt quod iura
uimus. **E**t mouit bachides castra ab
iherusalem et applicuit in iherusalem et misit
et comprehendit multos ex eis qui a se
refugerant et quosdam de populo iuda
uit et impituit magnum precar. **E**t
misit regionem alchmo et reliquit
eum eo auxilium i adiutorium ipsi.
Et abiit bachides ad regem et san

agebat alchmu principatu sacerdotum
sui. **E**t conueniunt ad eum omnes qui
pertinebant ipsum suum et obauerunt
tanti uida et fecerunt plagam magnam
in iudea. **E**t uidit iudas omnia mala que
fecit alchmu et qui cum eo erant filius
isrl: plus multo quam gentes. **E**t exiit in
omnes fines iudee in circuitu et fecit uin
dictam in uos desertos et cessauit ult
erue in regionem. **E**t idcirco ait alchmu
quod pualiter iudas et qui cum eo erant
et cognouit quia non potest sustineat eos.
et regressus est ad regem et accusauit e
os multis criminibus. **E**t misit rex uy
dhanorem uirum expugnatum suis no
nominibus qui erat inimicus eius exercitus
contra isrl: et iurauit eum iherusalem.
Et uenit uydhano in iherusalem cum exer
citu magno et misit ad iudam et ad fratres
eius in uocato uerbis pacificis dicens. **N**on
sit pugna inter me et uos. **E**t uenit ad
eum pallas et iudeam facit uisum cum
pace. **E**t uenit ad iudam et saluauit
se in pace pacifice. et hostes pallas cum
inpe iudam. **I**n uocato sermo uidetur
nam cum uolo uenire ad eum et uis
fuit est ab eo. et amplius uoluit uide
faciem eius. **E**t cognouit uydhano
quod de iuda iudea est filium eius et exiit
obuiam iude in pugnam in iudea ad
pharalama. **E**t ceciderunt de uydhano
us exercitus fere quinquaginta uiri et su
gerunt in ciuitatem dauid. **E**t post h uita
ascendit uydhano in montem syon et
exierunt de sacerdotibus populi. **S**aluta
re enim in pace demonstrare et holo
caustionatha que offerebantur prege
et uidens spiritus eos et polluit et lo
cutus est superbe et iurauit cum iudam
et iherusalem. **S**i iherusalem fuerit iudas et exercitus
eius in manibus meis. **C**onuenio cum
regressus fuero cum pace succedam
domum istam et erit cum in magna.
Et iurauerunt sacerdotes et stabuerunt au
faciem altaris et templi. et stantes dixe
runt. **E**t elegisti domum istam duc
ad iudicandum uocem tuam iherusalem ut
esset domus orationis et obsecrationis

refertur
vassanet

populo tuo. Fac iudicium in homine isto
et exercitu eius et ad ducem gladio. Et cunctis
blasphemias eorum et ne dedis eis ne p
maucant. Et exiit nydhanos ab iherusalem et
castra applicuit ad bethoron locutusque illi
exercitus syrie et iudas applicuit in adar
et cum tunc uulbi uitis. Et orauit iu
das et dixit. qui misit erant a rege scuna
dixerunt domine qui blasphemauerunt te.
exige angustias et percussit exercitum ac
cognita quinquaginta milia. Sic cunctis ex
ercituum istum in aspectu uris iherusalem. et
sicut ceteri quia male locutus est super
sancta tua. et iudica illum secundum
iustitiam ipsius. Et cunctis exercitus
plurimum tradidit die mensis adar. et
cunctis sunt castra nydhanos et ceteri
dixit ipse primus in plio. Et tunc uidit
exercitus eius quia cecidit nydhanos.
percussit arma sua et fugiuit. Et per se
et sunt viam nimis dicit ab adoro. usque
quo ueniat in garara et ceteris ceteris
nunc post eos tunc significacionem. Et
exercitus de otinibus castris inde ier
usalem et uenit ad eos coram et ceteris
uenerunt eos in ad. et ceteris duxes gla
dio et non est relictis exercis nec nimis. Et
acceperunt spolia eorum in iherusalem et ca
pit nydhanos amputauerunt et der
cerunt eius qui extendere super. et ad
cunctis suspendunt contra iherusalem
et ceteris est populus valde. et ceteris
diem illam uolentia magna. et ceteris
agunt omnibus annis diem istum. tertia
decima die mensis adar. et sunt terra
iuda dies paucos. **VIII.**

Ut audiuit iudas nomen ioma
non. quia sunt potentes iherusalem
et ad quiescent ad omnia que
postulantur ab eis. et quicunque acced
serunt ad eos. statuerunt cum eis am
nitas. et quia sunt potentes iherusalem aut
dixerunt per se eorum. et iherusalem bona
quas fecerunt in gallacia. quia obnu
erunt eos et duxerunt ibi iherusalem et qui
tunc fecerunt in regione hispanie. et quod
in potestate redegerunt in castra argen
ti et auri que illis sunt et possederunt

omne locum consilio suo et sapientia
loca que ualde longe erant ab eis et re
ges qui superueniunt illis ab exercitibus et
te statuerunt et percussit eos plaga
magna. Ceteri autem dant eis tribu
tium omnibus annis et philippum per
seuerum regem et ceteris qui ad
sunt eos arma cunctis. statuerunt
bello et optinuerunt eos. Et antiochus
magnum regem asie. qui eis pugna
mulerant habens centum uiginti ele
fantos et equitatum et ceteris et ceteris
magnum ualde statum ab eis et quia
cepit eum ueni et statuerunt ei ut
daret ipse. et qui regnauerunt post ipsum
tributum magnum. et daret obsequia et
statuerunt. Et regionem ydorum iherusalem
dos et iherusalem. de optimis regionibus eos
et acceptas eas ab illis dederunt eueni
regi et quia qui erant apud eliodam.
noluerunt ire et tollere eos. et inuenerunt
sermo iherusalem et misit ad eos ducem y
mum et pugnaverunt contra illos et ce
derunt exercis multa et captiuas ab
duxerunt uxores eos et filias et diripu
erunt eos et iherusalem eorum possederunt et
testauerunt minus eos et in iherusalem
illos redegerunt usque iherusalem dicit. Et
residua regna et iherusalem que aliquando
restituerunt illis exercitauerunt et impote
stati redegerunt. Cum autem amicus
suis et qui in ipsis requiem habebant
et ceteris amicitiam. et obnuenerunt
regna que erant proxima. et que erant
longe. quia quicunque audiebant no
men eorum timebant eos. Quibus uero
uellent auxilia esse ut regnarent reg
nabant. quos autem uellent regno de
ruperant. et ceteris sunt valde. Et in
omnibus istis nemo portabat dyadema
nec induebatur purpura. ut magnifi
carent in ea. et quia cunctis fecerunt sibi
et ceteris et ceteris uenerunt viginti et
quatuor. agerunt semper de iherusalem
et que digna sunt gerant. et cunctis
vni homini magistratum suum semper
per singulos annos domum unum se
re sue et omnes obediunt vni. et non e

mundicia neque zelus inter eos. Et elegerunt
 Judas epalemmum filium iohannis filii
 iacob iasonem filium cleazar. iussit e
 os iohannem constitutere cum illis amica
 nam et societatem interarentur ab eis ut
 quum grecorum quia viderunt quod in ser
 uicium perueniret regnum isrl. Et aliter
 iohannem viam multam ualde et inter
 erunt curiam et uenerunt. Judas macha
 beus et fratres eius et populus iudeorum
 iussit nos ad nos. Statuere uobiscum
 societatem et pacem et conscribere nos so
 cios et amicos uobis. Et placuit sermo
 in conspectu eorum. Et hoc respiciunt quod resp
 serunt in tabulis eorum. iussit uero
 iohannem ut esset apud eos memoriale
 pacis et societatis. Et tunc sic iohannis et
 genti iudeorum iohannem et iohannem iohannem
 gladiusque hostis pro eis sunt ab eis
 Quod si iussit bellum iohannis prius
 aut omnino locis eorum. iohannem dicitur
 ne eorum auxilium ferret genti iudeo
 rum per tempus dictauit corde pleno.
 Et plantauit non dabitur neque sibi
 iussit uero iohannem. arma pecuniam
 naues sicut placuit iohannis et custodi
 ent mandata eorum. nihil ab eis accipi
 entes. Similiter autem et genti iudeorum
 prius accidit bellum adiuuauerunt
 manu exanimis per eis tempus ad
 iussit. et adiuuantibus non dabitur
 manu. arma. pecunia. naues sicut
 placuit iohannis. et custodient manda
 ta eorum absque dolo. sicut in huiusmodi etiam
 tunc iohannem populi iudeorum. Quod si per
 heret uero in aut illi addere ut dicitur ad
 heret aliquid uoluerunt facient exposito
 suo. et quicunque addiderit ut dicitur
 iussit. et idem malis que dicitur
 rex fecit i eos scriptum est ei dicitur.
 Quare grauasti iugum tuum super
 amicos uos et socios uos iudeos. Si
 ergo itum adierit uos aduersum te fa
 ciemus illis iudicium. et perueniamus
 ad uos manu terrena. . . . .
 Et tunc ubi audierunt dicitur quia te
 adit iherosolymam et exercitus eius in ipso.
 appositum iherosolymam et alchymum. tunc

sunt uidere iherosolymam et dicitur comu cu
 illis. Et adierunt iherosolymam que dicitur iherosolyma
 gala iherosolyma posuerunt in iherosolyma quod
 est in iherosolyma et occupauerunt eam et per
 merunt animas hominum multas. In
 mense. prius anni centesimi et quinquage
 simi et secundi applicauerunt exercitum ab
 iherosolyma et iherosolyma et adierunt iherosolyma
 iugum nulla uiuunt et duo nulla ex
 tum. Et Judas posuerunt castra in iherosolyma
 et iherosolyma nulla uiuunt electi cum eo. Et
 viderunt multitudinem exercitus quod mul
 ti sunt iherosolyma ualde. Et multi
 iherosolyma se decastis et non reman
 serunt ex eis nec octingenti uiri. Et iu
 dit Judas quod defuerat exercitus suus
 bellum peruebat eum et fractus est
 corde quia non habebat tempus co
 gregandi eos et dissolutus est. Et dicit
 hys qui residerunt. Si uigilaueris
 et eam aduersus iherosolymas dicitur
 si potueris peruenire ad iherosolymas. Et
 aiebant eum dices. Non potueris
 si uideris animas uos modo uen
 ierunt ad fratres uos et tunc pugna
 bimus aduersus eos. Et os autem pauci
 sumus. Et ait Judas. Absit ista uerba
 facere ut fugiamus ab eis. Et si ap
 proquauerit tempus uerum. moriamur
 in iherosolyma pro fratribus uos et non iherosolyma
 uos tamen glorie uere. Et mouit exerci
 tus decastis et secundi illis obuiam. et
 diuisi sunt equites in duas partes. et
 fundum iherosolyma et sagittarii peruenit ex
 eritum et peruenit iherosolyma omnes po
 tes. Et archites autem erant in dextero co
 ni et peruenit iherosolyma peruenit iherosolyma
 gio. Et clamabant tubis. Et clam
 auit autem iherosolyma qui erant ex parte
 iude etiam ipsi. Et commotus est iherosolyma
 iherosolyma et iherosolyma est plu
 um amant usque ad iherosolymam. Et uidit
 Judas quia firmus est pars exercitus
 iherosolyma iherosolyma. et uenerunt cum ipso
 omnes et stantes corde et commota est
 dextera per archites et peruenit est eos usque
 ad iherosolymam aron. Et qui in sinistro
 conuenerunt. viderunt quod exercitus est

derunt eum et fecerunt sicut postmodum
et eos qui cum ipso erant a tergo. Et igno-
raturum est primum et ceterum in iudicio
ex his et illis. Et iudas cecidit et ceteri
fugerunt. Et ionathas et symon et ceteri
fuerunt iudam fratrem suum et sepeli-
erunt eum in sepulchro patrum suorum in iu-
dite modum. Et fleuerunt eum omnes
placando magno et lugebant dies mul-
tos et dixerunt. Quomodo cecidit potes-
qui saluum faciebat israel. Et cetera
verba bellorum iude et ierusalem quas fe-
cit et magnitudinis eius non sunt de-
scripta. multa enim erant valde. Et factum
est post obitum iude emergerunt se in
equi et omnibus finibus israel et exorti sunt
omnes qui operabantur iniquitatem. Et
dixit illis facta est factus magna val-
de. Et tradidit se bachidi omnes reges di-
cipulis. Et elegit bachides viros impios
et constituit eos domos regis. Et
exquirebat et persequabatur amicos iu-
de et adducebant eos ad bachidem et
inducabat in illos et illudabat. Et facta
est tribulatio magna in israel. Qualis non
fuit ex die qua non est iustus propheta in
israel. Et congregati sunt omnes amici
iude et dixerunt ionadhe. Ex quo factus
iudas defunctus est vir similis
et non est qui exeat contra inimicos no-
stros bachidem et eos qui inimici sunt
gentis nostre. Nunc itaque te eligimus ho-
die pro eo esse nobis in principem et ducem
ad bellandum bellum nostrum. Et suscepit
ionathas in tempore illo principatum
et surrexit loco iude factus sui. Et cog-
nouit bachides et quibat eum occidere.
Et cognouit ionathas et symon fra-
ter eius et omnes qui cum eo erant et
fugerunt in desertum theate et ceterum
ad aquam lamis asphar. Et cognouit ba-
chides idie sabbatum venit ipse et omnes
exercitus transiordanem. Et misit
nuntium suum dicens populo et rogavit
iherosolymos amicos suos ut emenda-
rent illis apparatum suum qui erant co-
piosi. Et exierunt filii iambri et
madaba et comprehenderunt iohannem

et omnia que habebat et abierunt hinc
et illinc. Et factum est iudam et ionadhe
et symon facti eius. quia filii iambri
fecerunt iniurias magnas et duxerunt spo-
lia erubescens suam unius de mag-
nis principibus chanaan cum ambrosio
magna. Et recordati sunt sanguinis
iohannis factus sui et ascendunt et re-
sponderunt se in agnitione moras. et
levaverunt oculos suos et viderunt et ceterum
multis et apparuit multis et spu-
sus protulit et ceterum eius et factus eius
obviam illis cum tympanis et musi-
cis. et armis multis. et surrexerunt ad
eos et cruciaverunt et occiderunt eos et ceterum
multum in iudam. Et ceterum
fugerunt in montes. Et accepit omnia
spolia eorum. Et ceterum sunt iniurias
eorum in iudam. et ceterum in iudam
multum. Et ceterum in iudam
factus sui. Et ceterum
ad iudam iordanis. Et ceterum
bachides et ceterum die sabbatum usque ad
iordanis in iudam magna.
Et dixit ad suos ionathas. Surge-
mus et persequemur quia inimicos
nostros. Non est enim hoc die sicut heri
et iudam tertius. Et ceterum bellum
exadit. aqua vero iordanis hinc et
inde et ipse et paludes et salus in non
loco revertendi. Nunc ergo clama-
te in celum ut libemur de manu in-
imicos nostrorum. Et ceterum est bel-
lum. Et extendit ionathas manum
suam percutit bachidem et duxerunt ab
eo retro. Et ceterum ionathas et qui cum
eo erant in iordanem. et ceterum
ad eos iordanem. Et ceterum expte
bachidis die illa nulle viri. et ceterum
sunt in iudam et edificaverunt civitates
inimicas in iudea in iudam
que erat iherosolyma et in iudam
et in iudam et ceterum. et ceterum
et phara et thopos in iudam excelsis et po-
tis et ceterum. Et posuit custodiam in
ut inimicas exerceret in israel. et ceterum
iudam iudam et posuit in eis auxilia et

apparuerunt eis. Et accepit filios pu
apum regionis obfides et posuit eos in ar
ce in iherusalem in custodia. Et anno a
tenuo quinquagesimo tertio. mense sedo
precepit alchimus destruere muros domos
sancte mionis et destruere opera prophetarum et
cepit destruere. In tempore illo percussus est
alchimus et impedita sunt opera illius et
obdolum est os illius et dissolutus est pa
latus nec vltra potuit loqui. Et vnum ma
dare de domo sua. Et mortuus est alch
imus in tempore illo cum comitibus
magno. Et vidit bachides quoniam
mortuus est alchimus et reversus est ad
regem et filius sua iuda annis duobus.
Et cogitauerunt omnes principes dices
Ecce ionathas et qui cum eo sunt in si
lerio hinc et fiduciam. Et tunc ergo
adduximus bachidem et compulserunt
eos omnes una nocte et abierunt in si
lunum et ceciderunt et surrexit ut ueniret e
xercenti multo. Et misit epistolas soan
suis occidere qui erant in iuda. ut con
pulerent ionatham. et eos qui cum eo
erant. si non potuerunt. quia inuenerunt
eis et filium eorum. Et apprehendit de un
regionis qui principes erant milites.
quingenta viros. et occidit eos. Et se
cessit ionathas et symon et qui cum eo
erant in bethsele que est in deserto. Et
exstruxit domum eius et firmauerunt ea.
Et cognouit bachides et aggregauit
multam multitudinem suam et hy
qui de iuda erant deuoti. Et ue
nit et castra posuit de super bethsele et ob
pugnauit cum diebus multis et fecit
machinas. Et reliquit ionathas sy
monem fratrem suum in ciuitate et ex
iit in regionem et uenit cum uiridis et
cussit odatem et fratres eius et filios phar
seon in tabernaculis ipso et cepit cadere
et uelle in uiridibus. Symon uero et q
cum ipso erant exierunt de ciuitate et
succendunt machinas et pugnauerunt
cum bachidem et uictus est ab
eis. Et affixerunt eum valde. qui et
filium eius et aggressus eius erant ianu
et uictus etiam viros multos qui et

filium dederunt. ut uenirent in regionem
ipsum. multos viros occidit. Ipse autem
cogitauit cum reliquis abire in regionem
suam. Et cognouit ionathas et misit
ad eum legatos conuenire cum ipso pa
cem et reddere ei captiuitatem et liberum acc
pit. Et fecit secundum uerba eius et uen
it nihil se et fratrum mali omnibus
diebus uite eius. Et reddidit ei captiui
tatem quam prius erat predaus de ma
iuda. Et conuersus abire in terram suam
et non apposuit amplius uenire in
ues eius. Et cessauit gladius exire.
Et inuenit ionathas in machinis
et cepit ionathas ibi uiduare populum et
exterminare impios exire. . . .

Et anno centesimo sexagesimo
ascendit alexander filius an
thiochi qui cognominatus est
nobilis et occupauit ptholomaidam
et cepit eum et regnauit illic. Et au
ditur demetrius rex et aggregauit exer
citu valde copiosum et exiit obuias
illi in plinim. Et misit demetrius ad
ionatham epistolam uerbis pacis
ut magnificaret eum. Dixit enim.
Aurapeum fac pacem cum eo pri
us qui faciat cum alexandro ad ius
nos. Et concordabitur cum omnibus malis
in que fecimus tibi et in fratre tuo
et in gentem eius. Et dedit ei potestatem
aggregandi exercitum et fabricare ar
ma et esse ipsum socium eius et obfides q
erant in ante misit tibi ei. Et uenit
ionathas in iherusalem et legit epistolam
et auditu omnis populi et eos qui iac
te erant. Et tunc uenit timor magno
quoniam audierunt quod dedit ei rex
potestatem aggregandi exercitum. Et na
dit sunt ionathe obfides et reddidit
eos parentibus suis. Et habitauit io
nathas in iherusalem et cepit edificare et
reparare ciuitatem. Et dixit facientibus
opera ut exstruerent muros et montem sy
on in circuitu lapidum quadringentis ab
milionem. Et ita fecerunt. Et fugerunt
alexandri qui erant in iherusalem
quas edificauerunt bachides. Et reliquit

unusquisque locum suum. Et adit mihā
 suam iherosolima remansit aliqui
 ex his qui reliquerant legem et precepta
 dei. Et erat cum eis ad refugium. Et
 audiuit alexander rex promissa que
 prout demetrius ionathe. et narravit
 ei plura et virtutes quas ipse fecit et finis
 eius elatores quos laboravit et ait.
 Numquid invenimus aliquem iustum
 talem. Et nunc faciamus eum amicum
 et socium nostrum. Et scripsit episto
 las iussit ei secundum verba hec di
 ceus. Rex alexander suam ionathe sa
 lutem. Audimus de te quod vir potes
 sis iustus et apertus es ut sis amicus noster.
 Et nunc et faciamus et hodie sumus
 sacerdotem gentis tue. et amicus nostris
 regis. Et misit ei purpuram et coronam
 auream ut que vestimenta sanctas no
 bis sunt et sanctas amicitias ad nos. Et
 induit se ionathas stola sancta septi
 mo mense anno centesimo sexagesimo
 indit sollemni sociophagit. Et con
 gregavit exercitum et fecit arma copi
 osa. Et audiuit demetrius verba ista
 et iratus est nimis et ait. Quod fe
 cimus quod occupavit nos alexander
 apprehendit amicitiam iudeorum ad
 inimicem suum. Sed urbem et ego illi
 habet deprecatoria et dignitas et dona ut
 sit iustum et adiutorio. Et scripsit ei
 iussit verba. Rex demetrius genti
 iudeorum salutem. Quoniam fuerat
 us ad nos pactum et mansisti i ami
 citia nostra et non accessisti ad inimicos
 nostros et audimus et gaude sumus.
 et nunc perseveret ad huc ad nos et ser
 vare fidem et retribuimus vobis dona
 plura que fecistis nobiscum. Et remit
 temus vobis preces multas et
 dabimus vobis donationes. Et nunc
 absolvo vos omnes iudeos tribu
 tis et pax vobis indulget et coronas re
 mittit et terras seminis et dimittam
 pacem fluxus linguarum quod est portio
 nis mee delinquo vobis ex hodie die
 et tempore ne accipiat a terra iuda et
 a tribu iudam que addit sunt illi

ex amana et galilea ex hodie die et in
 totum tempus. Et iherosolam sit sancta et non
 cum finibus suis. Et decime et tributa ipsius
 sunt. Et evicta ex omni potestate armis
 que est in iherosolam et de eam summo sacerdo
 ti ut constituat iudeos quoscumque
 ipse elegerit qui custodiant eam. Et omnes
 annuat iudeorum que capta sunt a terra
 iuda et omni regno iudeo. relinquo libe
 ram gratis ut omnes a tribus solva
 tur ipeorum suorum. Et omnes dies sol
 lempnes et sabbata et neomenie et dies de
 creti et tres dies ante diem sollemniem.
 et tres dies post diem sollemniem sunt
 isti dies omnes immunitatis et remissionis
 omnibus iudeis qui sunt in regno iudeo. Et
 nemo habebit potestatem agere aliquid
 in iherosolam negotia ad iherosolam aliquid
 locum iherosolam causa. Et ut astant
 ex iudeis in exercitu regis ad arguenda
 multa iherosolam et dabuntur illis copie ut
 oportet omnibus exercitibus regis. Et ex ip
 sis ordinabunt qui sit in iherosolam
 regis magnis. et ex his constituant super
 negotia regni que agunt ex iherosolam et p
 res ex eis iherosolam iherosolam sunt sunt
 precepit rex iherosolam iherosolam et tres civitates que
 addit sunt iudee. ex iherosolam iherosolam et
 iherosolam reputantur ut sunt iherosolam et non
 obediunt alienis potestati nisi summis
 sacerdotibus iherosolam et sanctos et
 quas debet domum sanctis qui sunt iherosolam
 iherosolam ad necessarios sumptus sancti
 anni. Et ego dabo singulis annis quide
 cim milia syderum argenti de rationibus
 regis que me contingunt. Et omne quod
 reliquum fuit quod non reddiderunt qui
 super negotia erant annis prioribus ex
 hoc dabunt et opera domus. Et super hoc
 quinquaginta syderum argenti que ac
 ceperant de socium ratione per singulos
 annos. et ad sacerdotes pertineant qui
 iherosolam iherosolam. Et quicunque co
 fugiunt iherosolam quod est iherosolam
 et iherosolam finibus eius abnoxii omne
 tant regi iherosolam negotio et iherosolam
 sunt eis in regno iudeo libere habebant. Et
 ad edificanda et restauranda opera sancti

sumptus dabantur de ratione regis.
 et exstinguendos muros iherosolymorum. et munitendos
 munitum sumptus dabantur de ratione regis.
 et adstruendos muros munda. Ut autem
 audiret ionathas et populus sermones
 istos non crediderunt eis nec receperunt eos
 quia recordate sunt malicie magne que
 fecerat in israel. et turbabant eos valde. et
 complacuit eis in alexandro quia ipse
 fuerat eis princeps suorum pacis et ipse au-
 xilium ferrebat omnibus diebus. et egre-
 gitur rex alexander exercitum magnum
 et amovit castra contra demetrium. et
 misit plures reges. et fugit exercitus de-
 metrii. Et insecutus est eum alexander
 et munitur super eos et munitur primum
 muros donec occidit sol. et occidit de men-
 tis in die illa. Et misit alexander ad pro-
 laticum regem egypti. legatos sedem huc
 uba dicens. Quoniam regis sum
 in regnum meum et sedem sede patrum meo-
 rum et obtinui principatum et tunc deme-
 trium et possedi regionem meam et muni-
 tum eo pinguam et conatus est ipse
 castra eius angoris et sedem in sede reg-
 ni eius. et tunc statuimus ad invicem
 amicitiam et da michi filiam tuam ux-
 orem et ego gubernis et dabo tibi dona
 et ipse dignitatem. Et respondit prolaticus
 rex dicens. Felix dies in qua reuersus
 es ad patriam patrum tuorum et sedisti in sede
 regni eorum. Et tunc faciam tibi quod
 scripsisti. Si occurrer michi ptholomay-
 dem ut videamus nos invicem et sponde-
 am tibi sicut dixisti. Et erunt ptholo-
 meus rex de egypto ipse et cleopatra filia
 eius. revent ptholomaydam anno ce-
 centesimo sexagesimo sexto. Et occurrit al-
 lexander rex. et dedit ei cleopatram filiam
 suam et fecit nuptias eius ptholomay-
 de sicut reges in magna gloria. et scripsit rex
 alexander ionathe ut veniret obviam
 sibi. Et venit cum gloria magna ptholo-
 maydam et occurrit ibi duobus regibus et
 dedit illis argentum multum et aurum
 et dona et munitur gratiam in spectu eorum.
 Et reventur aduersus eum viri pesti-
 lentes existunt iniqui impellentes

aduersus eum. et non interdu ad eos rex. et
 iussit spoliari ionatham vestibus suis. et in-
 dui eum purpura. et ita fecit. Et collo-
 cavit eum rex sede secum dicens prince-
 pibus suis. Et ecce cum eo in modum amica-
 tis et predicat ut nemo impelleret aduer-
 sus eum de nullo negotio nec qui sciret ei
 molestus sit de ulla ratione. Et factum
 est ut interdu qui impellabant gloriam
 eius. que predicabatur. et optum eum pur-
 pura fugiunt omnes. Et magnificavit
 eum rex et scripsit eum viri primos ann-
 os et posuit eum ducem et participem
 principatus. Et reuersus est ionathas in
 iherosolymam cum pace et letitia. In anno
 centesimo sexagesimo quinto. venit de-
 metrius filius demetrii a cetera iherosolymam
 patrum suorum. Et audiuit alexander
 rex et constans est valde et reuersus est
 antiochiam. Et constans demetrius
 appollonium ducem qui perierat iherosolymam
 et egregitur exercitum suum magnum et
 accessit ad iherosolymam et misit ad iona-
 tham summum sacerdotem dicens. Ego
 solus restans nobis. Ego autem factus sum
 interitum et in obprobrium. Propterea quia
 tu potestatem exeres aduersum nos in
 montibus. Et tunc ergo si scideris in iherosolymam
 tibi tuis descende ad nos in iherosolymam. et
 compemus illic munitum. quia munitum est
 munitis bellorum. Si interrogas id scire quis
 sum ego et ceteri qui auxilio sunt michi. quod
 et dicunt. quia non potest stare pes vester
 ante faciem nostram. quia quis in fugam
 suam sunt patres tui iherosolymam suam. Et
 tunc quomodo potes sustinere equitum et
 exercitum tantum in campo. ubi non est
 lapis neque saxum neque locus fugiendi
 Et audiuit autem ionathas sermones
 appollonii munitis est animo. Et elegit
 decem milia virorum et erunt ab iherosolymam
 et occurrit ei symon frater eius in adu-
 torum. Et appropinquavit castrum in ioppem
 et exiit eam a civitate. quia custodit
 appollonius ioppem cum ioppem iherosolymam
 eam. Et exiit qui erant in civitate ap-
 paruerunt ei et obtinuit ionathas ioppem.
 Et audiuit appollonius in iherosolymam

/elle fine

tra milia equitum i exercitu multat. et a
hnt azotum tamquam iter faciens. i statim
erit in campum eo qd hater multitudi
nem equitum i fidet in eis. i mscutus
est enim ionathas in azotum i mscut
plum. Et reliquit appollonius i casto
mille equites post eos occide. Et egno
uit ionathas quoniam in sidie hnt pi
se i armuerunt castra eius. i teneant
mailla mpylum amant usq ad uespe
ram. Populus autem stabat sicut p
cepit ionathas laborauerunt equi eor
Et creat symon exercitum suu i mscut
contra legionem. i quites enim fatig
a erant i conati sunt ab eo i fugiunt.
Et qui dispersi sunt i campum fugiunt
i azotum. i mscutunt in bethdagon
ydolum suu ut ibi se liberent. i succ
dit ionathas azotum i ciuitates que
erant in ciuitate eius i accepit spolia
eoru i templum dagon. i eos qui fu
gerunt in iud succendit igni. Et fue
runt qui ceciderunt in gladio cum his
qui succensi sunt fecit octo milia uir
rum. Et mouit inde ionathas castra
i applicauit ea aschalon i extenit de
ciuitate obuiam illi in uia glia.
Et reuersus est ionathas in iherusalem
cum suis habentibz spolia multa. Et
factum e ut audiret alexander rex se
manes istos addidit ad huc glificare
ionathan. i misit ei simulam aurea
sua est sicut dicitur dan cognatus regu
i dedit ei a ditione i omnes fines eius
in possessionem. **II.**

Et rex egypti congregauit exerci
tum sicut aruam que est ca
oram mans inanes multas
i quebat obtine regnum alexandri do
lo i addere illud regno suo. Et erit i sy
nam uerbis pacis i apicabantur ei
ciuitates i occurrebant ei. quia manda
uat alexander rex erit obuiam ei. eo
qd scierat suus esset. Cum aut inuener
i ciuitatem ptholomeus puebat eis
todias militum i singlis ciuitatibz. i
ut apparuit azoto ostendunt ei ceu
plum dagon succensum igni. i azo

rum i cetera eius de malicia i corpa ptholome
i eorum qui celi sunt in bella tumultos qd
fecerit deus uiam. Et narrauerunt regi qd
si fecit ionathas ut in iudiam faceret ei.
Et accit rex iocunuit ionathas regi in
ioppen cum glia i mscutem se saluante
runt i domuerunt illic. Et abiit iona
thas cum rege usq ad flumini qui po
catur elcidemus. Et reuersus e in iher
salem. Et ex autem ptholomeus ob
muit diuini ciuitati usq i iherusalem
ma iherusalem. Et cogitabat i alexandria
glia mala. Et misit legatum addeme
trium dicens. E sem i ponam i inter
nos pactum i dabo tibi filiam meam i
qui habet alexander. i regnabis i regno
patris tui. Denitet enim me qd dediui
ei filiam meam. quesitum enim me oc
cidere. Et inuenerunt eum ptholomeus qd
pment regnum eius. Et abstulit filia
suam i dedit eam de nuptio. i alienauit
se ab alexandro i manifeste facit hnt
inimicitie eius. Et inuenit ptholome
us audiodham i inposuit duo dyade
mata capiti suo egypti i asie. i alexan
der autem rex erat in iherusalem illis temp
bus quia rebellabant qui erant i locis
illis. Et audiuit alexander i uenit ad
eum i bellum. Et pduxit ptholomeus
rex exercitum i occidit ei in manu va
lida i fugauit eum. i fugit rex alexan
der in arabiam ut ibi pgeret. Et ex
autem ptholomeus exalatus est. Et
abstulit zebdiel arabs caput alexan
dri i misit ptholomeo. i rex ptholomeus
innotuit est in die terra et qui erant
in iherusalem ptholomeus ptholomeus
erant in iherusalem. Et regnauit de ihe
rusalem annis centis sexagesimo sept
imo. Iudiebz illis qgregauit ionathas
eos qui erant in iudca ut expugnarent
arrem que est in iherusalem. Et fecit
qtra eum machinas multas i abiecit
quidam qui odemur gentem suam vi
iniqui ad regem demetrium i tenuit
cauunt ei qd ionathas ob fidet arce
Et ut audiuit natus est i statim uenit
ptholomeus i scripsit ionathae ne

Yanue

obstiterat autem sicut ostendit sibi ad colloq
mum festinatum. Et auduit autem iona
thas uisum oblati. Et elegit de senioribus
isrl. et de sacerdotibus et dedit se pignus. Et ac
cepit aurum et argentum et uestem et alia
eximia multa et dedit ad regem philo
wardam et in uenit gratiam in aspectu
eius. Et impellabant ad iussum eius q
dam uirum ex gente sua et fecit ei rex sic
ferant ei qui ante eum fuerant. et exalta
uit eum in aspectu omnium amicorum
eius et statuit ei principatum sacerdotum
et quicunque alia habuit prius pignora. et
fecit eum principem amicorum. Et postu
lauit ionathas a rege ut inuenerit sa
cerdotem et tres copulatas. et samariam
et consules eius et promisit ei talenta tre
centa. Et resensit rex. Et scripsit ionathae
epistolas de his omnibus hunc modum
sumentes. Is ex demetrius fratri ionathae
salutem et genti iudeorum. Exemplum
epistole quam scripsimus lastem parenti
uobis de uobis. misimus ad uos ut scire
tis. Is ex demetrius lastem parenti salu
tem. Genti iudeis amicos uis et suan
tibz que iusta sunt apud nos decernim
us facere propter benignitatem ipsorum qui
circa uos habent. Sciamus ergo uis
omnes fines iudee tres ciuitates affendi
dam. lydyam et iudam et que adduc
sunt iudee et samariam et omnes fines
sancti sequestrari omnibus sacrificiis
hinc in iherosolymis plus que ab his rex
accipiebat p singulos annos et p fructibz
et p morum et alia que ad nos pertine
bant decernimus et tribuimus. Et hoc que
remittimus eis et circa saluandum ier
osolas que nobis debebantur omnia ip
sorum et nichil horum irritum esse
ex hoc idem tempus. Hunc ergo ci
uitate facit horum exemplum et dedit io
nathae et ponatur in monte sancti in loco
celesti. Et uidens demetrius rex qd sibi
ut in respectu suo et nichil ei resisteret
dimisit totum exercitum suum in
quicunque in locum suum excepto pignora
exercitus quem natus ab iherosolis gena
um et in uenit erant et omnis exercitus

patrum eius. Suppon autem erat quida
paruum alexandri prius. Et uidit qui
omnis exercitus inueniunt contra
de iherosolymis et uenit ad machabim a iherosolymis
qui nutrebat antiochum filium al
lexandri et assidebat ei ut caderet eum ip
se ut regnaret in loco patris sui et in uenit
uice quantu fecit de iherosolymis et in uenit
omnes exercitus eius ad iussum illum et
in uenit ille diebus multis. Et uenit io
nathas ad de iherosolymis regem ut exeret
eos qui in uenit erant in iherosolymis et qui
in uenit erant quia in uenit erant isrl
Et uenit de iherosolymis ad iouatham dicens.
Non hoc tantum faciam uobis et gen
ti ue. s. gloria illudratis et gentem ma
nam fuit oportunitum. Hunc ergo rex
in uenit fecit si uisus uisus et auxilium in q
bistatit omnis exercitus iherosolymis. In uenit
ionathas et in uenit in uenit foratim
antiochum. Et uenit ad regem et
delectatus est rex et ad uenit eos. Et conue
niunt qui erant de ciuitate centum vigi
ti milia iherosolymis et uenit in uenit re
gem. Et fugit rex et auxilium et occupauit
qui erant de ciuitate iherosolymis et ce
pit pignora. Et uenit rex iherosolymis
et auxilium et uenit omnes simul
ad eum. Et dispersi sunt omnes pignora
et occidit idcirco illa centum milia homi
num et succendit ciuitatem et cepit
spolia multa et in uenit die iherosolymis regem.
Et ut uidit qui erant de ciuitate qd ob
tulerant iherosolymis ciuitatem sicut uole
bat infirmari sunt mente sua ad dda
uinit ad regem cum pignora dicens. Da
nobis dextas et cessent iherosolymis ob pignora
re nos et ciuitatem. Et pignora arma
et fecerunt pacem. Et glorificati sunt iherosolymis
in respectu regis et in respectu omnium que
erant in regno eius et nominati sunt iherosolymis
no. Et regressi sunt in iherosolymis iherosolymis
spolia multa. Et sedet demetrius in sede
regni sui et sicut in respectu eius. Et uenit
natus est omnia quecumque dicit. Et a
liuauit se ab ionathas et non tribuit
ei sedm iusticia que sibi tribuere et
uenerat eum valde. Post hoc autem

et dicitur

et

reversus est niphon et androchus cum eo
puer adolescens et regnavit et imposuit si-
bi dyadema. Et congregati sunt ad eum
omnes exercitus quos disposuit demetri-
us et persequuntur eum. Et fugit
et cernit. Et accepit niphon bestias
et abavit androchum. Et scripsit a-
ndrochus adolescens ionathae dicens. Co-
stitui tui sacerdotum et constitui te se-
quator civitates ut sis de amicis regi.
Et misit illi vasa aurea et munusculum
et dedit eptatem videndi faciem et esse in
purpura et habere fibulam auream et sy-
monem fratrem eius constituit ducem a-
micos et perduxit ad fines egypti. Et exiit
ionathas et perambulabat per universas
civitates et congregatus est ad eum omnis
exercitus syne in auxilium et venit a sca-
lonem et occurrunt ei de civitate honoi-
fice. Et abivit inde gazam et dixerunt se
qui erant gaze et obsiderunt eam. Et succi-
dit que erant in civitate civitatis et pre-
dantis est eam. Et interrogavit gazenses
ionatham et dedit illis dextram. Et acce-
pit filios eorum obsoles et misit illos in ihe-
rusalem et perambulavit regionem usque
ad damascum. Et cecidit ionathas
quod perierat fuit princeps demetrii et ca-
des que in galilea cum exercitu multo
violentes eum remouit a nequicia regni.
Occurrunt illis. Fratrem autem suum sy-
monem reliquit intra purpura. Et
applicavit symon ad bethsuram. Et ex-
persequuntur eum diebus multis et clu-
dit eos. Et postulaverunt ab eo dextram ac-
cipere et dedit illis. Et cecidit eos inde cepit
civitatem et posuit in ea presidium. Et io-
nathas et castra eius applicaverunt ad
aquam genesar et ante lucum vigilavit
eum in campo et loci. Et ecce castra alieni
generati occurrunt in campo et tendere
bant et insidias in montibus. Et per eum
occurrunt ex adverso. Et insidie vero et sur-
reperunt de locis suis et miserunt per-
eum. Et fugerunt qui erant ex parte
ionathae omnes et nemo relictus est ex
eis nisi machabias filius ab salo-
mi iudas filius thalpy princeps

militie et exercitus. Et scivit ionathas uer-
timenta sua et posuit eam in capite suo et
oravit. Et reversus est ionathas ad eum
in pluvium et convenerunt illos in fugam et
persequuntur. Et viderunt qui fugie-
bant parvas illas et reversi sunt ad eum
et sequebantur eum eo usque cades ad castra
sua et perierunt usque illuc. Et occiderunt
de alienigenis in die illa circa milia viro-
rum et reversus est ionathas in iherusalem.

Et vidit ionathas .xii. .
quia tempus eum vivit. Et ceg-
navit et misit eos iohannem stam-
ere et renouare cum eis amicitias. Et ad-
spiciat machas et alia loca misit epistolas
secundum eandem formam. Et abierunt ro-
mam et intraverunt iohannem et dixerunt
Ionathas summus sacerdos et gens
iudeorum. Misit nos ut renouemus
amicitiam et societatem secundum prescriptum.
Et dederunt illis epistolas ad ipsos pro-
latos ut deducunt eos iherusalem iuda in pace.
Et hoc est exemplum epistolarum quas
scripsit ionathas spartanis. Ionathas
summus sacerdos et seniores gentis et sa-
cerdotes et reliquus populus iudeorum spar-
tans fratrum salutem. Nam prudenter erat
epistole misit ad onyram summum sacer-
dotem adano qui regnabat apud vos
quoniam estis fideles non sicut septem
convenit quod obiectum est. Et suscepit ony-
as iohannem qui missus fuerat cum ho-
nore. Et accepit epistolas in quibus signi-
ficabatur de societate et amicitia. Et eos
eum cum nullo horum indigentibus ha-
bentes solacio libris sanctis. qui sunt
in manibus nostris. malumus mittere ad
vos renouare firmitatem et amicitiam
ne forte alieni efficiantur a vobis. In-
ter enim tempora transierunt ex quo mi-
sistis ad nos. Nos ergo iohanni tempore
sine intermissione idcirco sollemnitatem
et ceteris quibus oportet memores sumus
viri in sacrificiis que offerimus. et in ob-
lationibus sicut prius est et deo memus
se firmiter. Peramur itaque de gloria
vra. Et os autem iohannis dicitur in multa tri-
bulatione et multa prelia. et in pugna

Audeat

uenerunt nos reges qui sunt in circuitu nostro.
Nolumus ergo nobis molestum esse neque
omnis locis et amicis nostris et in his partibus.
Habuerunt enim de celo auxilium et
hanc sumus. Inimici sunt inimici.
Et legimus itaque inuenimus andriodotum
et andriodotum iasonis filium et uulsi
uult ad iordanos remouere cum eis
amiciam et societatem pristinam. Ita
dixerunt itaque eis ut uenerunt etiam
ad uos et salutaris uos reddant uobis
epistolam uiam. Deinde uocauit finem
tans uir. Et tunc huiusmodi respon
dentes nobis ad hoc. Et hoc responsum
epistolam quod uultis optas rex spar
tarianum. Quia ionathas sacerdos
magno salutem. In ueniam est isop
tium de spartanis iudicis. quomodo
sue facies et quia sunt de gentibus abraham.
Et tunc exque hoc agnouimus. bene
faciens scientes nobis de pace uestro.
Sed in nos respiciunt uobis. Deo uia
uia et possessiones uir. uir sunt. et uolunt
ut. Et andriodotum itaque et ieremiam
an nobis. Et audiuit ionathas qui
egressi sunt principes de ierusalem. cum ex
eritu multo super qui prius pugnae
aduersus eum. Et erat ab iherusalem et
occurrit eis in amadhiore regione. Et
enim debet eis spaciari ut ingrederentur
regionem eius. Et misit speculatores
in castra eorum. et uulsi remouerunt
quia ostendunt super uenit illuc et
nocte. Et unum occidit. sol procepit
ionathas suis uigilare et esse iarmus
pauca ad pinguandam coram nocte
et posuit custodes partium castrorum.
Et audierunt aduersarii quod paratus est
ionathas cum suis in bello. et amicitia
et formidauerunt corde suo. et accendunt
focos in castris suis. Et ionathas autem
et qui cum eo erant non agnouerunt usque
mane. Et iherusalem enim luminaria
audierat. Et secutus est ionathas et
non comprehendit eos. transiit enim
flumen eleutherum. et eduxit iona
thas ad arabes qui uocant zababai
et passus eos et accepit spolia eorum. Et

uenerunt in ierusalem et pambulauerunt
omnem regionem illam. Symon autem
erat ierusalem et ascalonem et ad primum
psidia et deduxit in ioppen et occupauit
eam. Auduit enim quod uellent psidium
tradere pambulauerunt et posuit ibi custodes
ut custodirent eam. Et reuersus est io
nathas et conuocauit seniores populi
et cognouit cum eis edificare psidia in
iudea et edificare muros iherusalem et exal
tare altitudinem magnam in ierusalem
et in uicinis ut separaret eam a ciuitate
ut ipsa singulari et uerget eam neque
uenerunt. Et uenerunt ut edificarent
ciuitatem et occidit ierusalem qui erat super
torrentem ab oriente solis et repauit eum
qui uocatur capheta. Et symon edifi
cauit ad yada et sephala et inuenit eam.
et posuit portas et seras. Et cum cognouit
seraphon regem asyrie et assuere oya
dena et extendit manum et andriodotum
regem amicus ut forte non puniret
eum ionathas et pinguaret ad iherusalem
et. quod erat comprehendere eum et occidere
Et exurgens abiit iherusalem. Et exiit
ionathas ab iherusalem et cum quadraginta
milibus uirorum electos in plenum et ue
nit iherusalem. Et uidit iherusalem quia ue
nit ionathas cum exercitu multo. ut
extenderet eum manus et tenuit et exce
pit eum cum honore. Et commendauit eum
omnibus amicis suis et dedit ei munus.
Et cepit exercitus suis ut obedirent
ei sicut filiis. Et dixit ionathas. Ut quid
uerastis unumquemque plenum cum bellum in
sic uoluit. Et tunc remisit eos in domos
suas. Et liget autem tibi uirum pauca
qui tecum sunt. et ueni in castris pitholom
maydam et tradam illam tibi et reli
qua psidia et exercitum et munus pro
stos uerget. et uerget ab eo. Quia
enim ueni et addidit ei. et fecit sicut dixit.
et dimisit exercitum et abiit in iherusalem.
iudea. Et exiit autem secum in iherusalem
duo milia. mille autem cum eo uenerunt.
Et tunc audiuit ionathas pitholo
maydam clausit portas pitholo

interfectos comprehendunt eum et omnes
qui cum eo intrant in gladio interfe-
cerunt. Et misit raphon ieremiam et
equites in galatiam et in campum mag-
num. ut pder omnes socios ionathie. Et
illi cum egrediuntur quia comprehens
est ionathas ipse et omnes qui cum eo
erant. horati sunt semetipsos et erant
pari ad plium. Et videntes illi qui se-
cui fuerant. quia per amma res est ille
interfectus. Illi autem omnes venerunt et
pace intram iuda. Et plauerunt io-
nathan et eos qui cum eo erant valde.
Et luxit isrl plaudu magna. Et quiescit
omnes gentes qui erant in circuitu eor-
um. Et dixerunt eum. Non ha-
bent principem et adiuvantem. Et tunc
expugnauerunt illos. et collauerunt de ho-
minibus memoriam eorum. **xiii.**

Quod auduit symon quod egrediente
raphon exercitum copiosum. et
venit in iuda et adiecit
eum. vidensque quia memorie populi est
et in amore ascendit in iherusalem et egredi-
entem et ad hortans dixit. Eos sancti
quia ego et fratres mei et domus patris
mei fecimus p legibus et p sanctis pila et
angustias quasi suis iudicamus. Nos
gratia piamur fratres mei omnes. p
isrl. et videtur sum ego solus. Et vult
ut michi contingat pater amicus me. et
omni tempore tribulationis. Non enim
melior sum fratribus meis. Unde dico
itaque gentem meam et sanctos quos
que viros et uxores. quia egrediente sunt
interfecte gentes et ecce nos in iherusalem
et accensus est spiritus populi simul
ut audiret sermones istos et responde-
rent voce magna dicentes. Et nos dux-
it loco iude et ionathie fratris sui pug-
nare plium nostrum. omnia quicquid
dixis nobis faciemus. Et egrediens
omnes viros bellicosos acceleravit
omnes viros in iherusalem et iherusalem et
muniuit eam munitio. Et misit iona-
than filium avsaloni et cum eo exer-
citum novum et opper. Et erat isrl
qui erat iude. mansit ille ipse. Et

movit raphon ab ptholo iherusalem cum
erant milites ut veniret iherusalem iuda et
ionathas cum eo in custodia. Symon
autem applicuit in addus. contra facie
auxilii. Et ut cognovit raphon quia
erit symon in loco fratris sui ionathie
et quia commissurus est cum eo pium.
misit ad eum legatos dicens. Dange
to quod decubatur frater tuus ionathas in
ratione regis denudatus cum. Et vult
mille argenti talenta etiam et duos
filios eius obsecro ut non dimittas
gratiam nobis. et remittimus eum. Et ego
ut symon quia cum dolo loqueretur. scilicet
misit eum cum dan argenti et pueros
et in iherusalem magnam sumit ad
plium isrl dicentem quia non misit ar-
genti et pueros ptea pnt. et misit pueros
et centum talenta. Et meritis est et non
dimisit ionathan. Et post hoc venit
raphon iura regionem ut sciret eum
et gyravit per viam que ducit ad os. et
symon et alii eius ambulabant iherusalem
iocum quocumque ibant. Qui autem
iude erant. miserunt ad raphonem
legatos ut festinarent venire per desertum
et mittere illis alimonias. Et paravit
raphon omne equitatum ut veniret il-
la nocte. Erat enim nix multa valde. et
non venit in galatiam. Et cum app-
quasset bethania occidit ionathan
et filios eius illic. Et convenerunt rapho
et abijt in iherusalem. Et misit symon et
accepit ossa fratris sui ionathie et sepeli-
vit ea in modum iherusalem pater eius.
Et plauerunt eum omnes isrl p lacry-
matione magna. et luxerunt eum dies multos. Et
edificavit symon super sepulchrum pa-
tris sui et fratrum suorum edificavit autem
muru lapide polito ita et ante. Et statuit
septem pyramidas viam etiam viam.
pater et mater et quicquid fratrum et ipsi cum
posuit columnas magnas et super co-
lumnas arma ad iherusalem et ceteras.
Et iuxta arma uanes scriptas que
videntur a iherusalem et navigantibus
mare. Hoc est sepulchrum quod fecit i mo-
dyn usque in hunc diem. Raphon autem

qualec

tum uer facit cum antiocho rege a dolet
cente dolo accidit cum i regnauit loco eius
i mposuit sup dyadema alyre fecit plagam
magna in ea. Et edificauit symon pre
sidia in dec. munitis ea curibz excoctis
i munitis magnis i portis i senis i posuit
alimta in munitationibz. Et elegit symo
uudis i misit ad demetrium regem ut fa
ceret remissionem regionu quia actus e
omnes cyphoniis p d i r p d i n e u f u a n t
gesti. Et demetrius rex ad i u b a i s t a t u d i
i scripsit epistolam talem. R ex demetrius
summo sacerdoti i amicos regum i senio
ribz i genti iudeorum salutem. Corona
aurant i b a c t i q u i m u l t i s s u s c e p i m
i p a n t s u m m o s f a c e r e r o b i s a m p a c e m
magnam i s a b e r e p o l i t i c o r e g i s r e u n t
te nobis que inuoluntatis. Quicunqz
enim q s t i u u n t u o b i s a s t a n t. N u
m i a o n e s q u a s e d i f i c a s t i s u o b i s s i n t.
i s e u u t i m u s q u o q z i g n o r a n t i a s e t
p o t t u s q z i h o d i e r n u m d i e m i c o r o m
q u i d e b e a n s i s i q u i d a l i u d e a m m u
t a m u m i n i e r u s a l e m. i a m u o s i c t u
b u c a m u m. i s i q u i e r r o r i s a p t i s u n t
s a b i u t e r u o s s a b a u t u r. i s i c m e
n o s p a x. A n n o c e n t e s i m o s e p t u a g e
s i m o a b l a t u m e s t u g u m g e n t i u m
a b i s t. i t o p u p o p u l u s i s t a b u l u s
i g e s t i s p u b l i c i s a n n o p r i m o s i s y m o n e
s u m m o s a c e r d o t e m a g n o d u c e i p r i n
c i p e i u d e o r u m. I u d i c a u i s a p p l i c a u i t
s y m o n a d g a r a m i c u r u u d o d i t e a m
c a s t r i s. i f e c i t m a c h i n a s i a p p l i c a u i t
a d a u t a c e m i p a u l l i t t u r e m u n a m
i c o m p h e n d i t e a m. E t q u i c u p a n t
e r a n t i n t a m a c h i n a m i a u t a c e. i f e c
e s t m o n i s m a g n u s i a u t a c e. i a s c e n
d u n t q u i e r a n t i a u t a c e a m u x o r u
i f i l i j s u p r a m u n u m t u m i s s u i s s a t
s i s i c l a m a u u n t n o c e m a g n a p o s t u l a
t e s a s y m o n e d e x t r a s s u i d a n t. E t d i x
e r u n t. N o n u o b i s r e d d a s s e d u m m a
l i a s u n o s. s e s e d m u l t a d i a s t u a s e t
s e r u i e m u s t u b i. i t f l e x i s s y m o n u o
d e b e l l a u i t e o s. e t c a u t a m e n e o s d e m u
t a c e i e m u n d a u i t e d e s i n q u i b z f u e r a t
s i m u l a c h r a i t u c m u n i t u c i e a m a u

ymptus dñm tendentes. Et antea ab
ed omni i m u n d i t a. c o l l o c a u i t i e a m u o s
q u i l e g e m f a c i e n t i m u n i t u c e a m i f e c i t
s u i h y c a n o n e m. Q u i a u t e m e r a n t m
a n t i n i e r u s a l e m p h i l o s o p h e d i t e g r e d i t
i n g r e d i i n r e g i o n e m i e u e r e a c r e u d e r e
i e l u e r e n t u r u a l d e i m u l t a e x e r s f a m i e
p r e r u n t. E t d a m a u u n t a d s y m o n e m
u t d e x t r a s a c c e p e n t i d e d i t e i s i e t e r i t e o s
i n d e. i m u n d a u i t a t t e m a q u a m u n a t o
m u s i m u n d a u i t i e a m t e r a m i n t e l i a
d i e s e c u n d i m e n s i s. a n n o c e n t e s i m o
s e p t u a g e s i m o. p u n t a m l a u d e e t m
u n t p a l m a r u m i c y n a n t i c y n u b a l i s
i u a b l i s i y m p u s i m u n t i s q u a s t u
a u s e s t m u n i t u s m a g n u s e x i s t a h e l.
i t c o n s t i t u t u t o m n i b z a n n i s a g e
t e n t d i e s h y a m l e t a m. i m u n d a u i t
m o n t e t e m p l i q u i e r a t s e c u s a t t e m
h a b i t a u i t i n t i p e i q u i e r a n t a m e o.
E t u i d i t s y m o n i o h a n n e f i l i u s u u z
q u i f o r m a u i r p r e t i e s t. p o s u i t e u d u
c e m u i r t u t u m u n i t a m e t h a b i t a
u i t i n g e t a l i s. **XIII.**

Anno centesimo septuagesimo
scd o gregauit rex demetrius
exercitum suu i abijt in mediam
ad pugnanda sibi auxilia ut pugna
ret cyphonem. Et tunc audiuit attace
rex pldis i medie quia manuit de
uictus i fines suos. misit uirum de
principibz suis ut comprehenderet eum vi
uum i adduceret eum ad se. Et abiit i
paulat castia demetrii i comprehenderet
eum i duxit eum ad attace i posuit e
um i custodia. Et sicut ita omnibz
diebz symonis i quesitum bona genti
sue i placuit illis potestas eius i gla
entis omnibz diebz. Et tunc omni gla
sua accepit i oppen i potestate. Et fecit in
uirtutem in iustis manibz. Et uolauit
fines gentis sue i obtinuit regionem
i gregauit captiuitatem multam.
et dominans est garare i uictis et
am i abstrulit i m u n d i t a s e x c a. i n
e n t q u i r e s i s t e t e t. C e m u l q u i s q z c o
l e b a t t r a m s u a m a i p a c e i n a u i d a
d a b a t f r u c t u s s u o s i l i g n a c a m p o r u

fructus suos. Seniores in platea sedebant
omnes et de bonis terre tractabant. Et in
uenies inducebant se gloriari et stolas belli
et cunctis muniebant alimonias et con
struebant eas ut essent vasa munitionis
quo ab usque nominatur est nomen glie
eius usque ad extremum ire. fuit pater
super terram et letatus est israel letitia mag
na. Et sedit unusquisque domum suam et
in fructibus suis nec erat qui eos terret.
Defecit inprimis eos super terram.
Et egres sunt iudaei iherosolymam et con
firmaverunt omnes humiles populi sui et
legem exquisierunt et abstulerunt omne mu
nitionem suam. Et omnia glorificaverunt et mul
tiplicaverunt vasa domum. Et auditum
est iherosolymam quia defunctus est ionathas
et usque in sparmatas constitit se valde.
Et audierunt auctorem quod symon frater
eius factus esset summus sacerdos loco
eius et ipse obtinuit regionem et civitates
eas. scripsit autem ad eum in tabulis eius
ut renouaret amicitias et societatem
quoniam fecerat cum iuda et cum ionathas fra
tre eius. Et lecte sunt in conspectu
ecclesie in iherosolyma. Et hoc exemplum e
pistolatum quas miserunt sparmatas.
Sparmatas princeps et civitates sy
monis sacerdos magnus et seniorum et sac
erdotum et reliquis populo iudeorum sub
salutem. Legati qui missi sunt ad po
pulum nostrum iherosolymam nobis de
vra gloria et honore ac letitia et gaudio
sumus minime eos et scripsimus quod
auctorem dicitur in filiis populi sic.
Nuncius autem iherosolymam et anticipat
iherosolymis filius legati iudeorum venit
ad nos renouantes nobiscum amicit
iam persternam. Et placuit populo
exire viros gloriose et ponere exemplum
sermonum eorum et in legem populi ut
hys ut sit ad memoriam populo spera
ntiam. Exemplum autem hoc scrip
sit filius symonis magni sacerdotum. Et
hoc autem misit symon munimentum ro
mam hunc dixerunt auctorem mag
num pondo unum nulle ad statum
dam cum eis societatem. Cum autem audisset

populus iherosolymis sermones istos dixerunt.
Cum gratum ad eum reddimus symo
ni et filiis eius. Et dixerunt enim quod fratres
suos et expugnauerunt munitiones israel ab eis.
Et statuerunt et iherosolymam et deservierunt
in tabulis eius et posuerunt in tabulis in
iherosolymam syon et hoc exemplum scripsit
et dauadama die mensis eius anno
centesimo septuagesimo secundo anno ter
cio cum symone sacerdote magno. mala
sacerdotum in iherosolyma magno sacerdoti
et populo et principum et gentibus et senioribus
regionis non facta sunt h. quoniam
frequenter facta sunt in iherosolyma.
Symon autem machabie filius ex
filiis iherosolymam et fratres eius dixerunt se pro
lo et iherosolymam ad iherosolymam gentis suae
statum sancta iherosolymam et lex et gloria mag
na et glorificaverunt gentem suam. Et egre
gunt ionathas gentem suam et factus
est iherosolymam sacerdos magnus et appositus
est ad populum suum. Et voluerunt mun
iherosolymam et iherosolymam sancta iherosolymam
iherosolymam et extendere manus in sancta iherosolymam.
Et iherosolymam iherosolymam et expugnauerunt p
gentem suam et erogaverunt pecunias mult
tas et armaverunt viros iherosolymam gentis
sue et dedit eis stipendia et munimenta
iherosolymam inde iherosolymam que erat in iherosolymam
iherosolymam inde ubi erant athena hostes
auctorem et posuit illic presidium viros in
deos. Et iherosolymam iherosolymam que erat ad
iherosolymam iherosolymam que est in iherosolymam
iherosolymam hostes auctorem habuerunt. Et col
locavit illic iherosolymam iherosolymam apta
erant ad iherosolymam eorum posuit iherosolymam.
Et vidit populus auctorem symonis et gloriam
qui cogitabat facere gentem suam et posue
runt enim ducem suum et principem sa
cerdotum eo quod fecerunt hominibus iherosolymam
iherosolymam et fidem qui servaverunt gentem suam
Et exquisierunt omnimodo exaltare po
pulum suum. Et iherosolymam eius ut colligeret gentes de
regione iherosolymam que in iherosolymam dauid
erant in iherosolymam iherosolymam de qua procedebat
iherosolymam auctorem annua que iherosolymam
iherosolymam suam et iherosolymam plagam mag

nam castitatem. Et collocavit in eis viros
iudeos adiutoresque regionis iherusalem.
Et exaltavit viros in iherusalem. Et rex
demetrius statuit in summum sacerdotem
S. eundem h. fecit enim auxilium suum et gli
ficavit eum gloria magna. Advenit enim
qd appellati sunt inter atheniensium ami
ci et socii et finitimi. et quia susceperunt lega
tos symonis gloriose et quia iudei et sac
dotes eorum et sancti eum esse duces
sunt et summum sacerdotem et etiam donec
surgat propheta fidei ut sit sup eos dux.
ut autem esset in sanctis ut et sancti
positos sup opa eorum et sup regionem
et sup arma et sup presidia. et tunc sit in
sanctis ut audiantur ab hominibus
et sciant in nomine eius omnes casti
tates in regionem ut opus sit ipse
et tunc et ne liceat ulli ex populo et ex sacerdotibus
et iherusalem facere aliquid hominum et etiam
dixit hys que ab eis dicitur aut quo
tunc veniant in regione sine ipso. et vel
tu purpura et tunc fimbria aurea. Qui
autem fecit ista hoc aut iherusalem fecit
ut aliquid hominum reus esset. Et et pla
uit omni populo statum symonem et
facere secundum vultum istum. Et suscepit symon
et placuit ut summus sacerdos fungeret
et esset dux et princeps gentis iudeorum
et sacerdotum et pater omnium. Et scrip
tum est istam dixerunt pone in tabu
lis tuis et pone eas in tabulo. et in muno
fuctorum in loco celebri. Exemplum aut
eorum pone in tabulo ut habeat symon
et filii eius. xv.

Et misit rex antiochus filius
demetrii epistolas ab iherusalem
mans symoni summo sacerdoti
et principi gentis iudeorum et iussit ge
niti et iussit et iussit hunc modum. Rex
antiochus symoni sacerdoti magno
et genti iudeorum salutem. Quoniam
quidam pestilentes obamiterunt reg
num patrum iudeorum. volo autem vindica
re regnum et restituere illud sicut erat
antea. electam feci multitudinem exer
citus et feci naves bellicas. Volo autem
procedere per regionem et visitare eos q

corumpunt regionem meam et qui desolaverunt
civitates multas in regno meo. Et tunc
statuo tibi omnes oblationes quas tenu
scimus tibi ante me omnes reges et quicunque
alia dona remiserunt tibi et punito tibi
face punitum in ipso munus fuit
in regione mea. Et iherusalem autem scia
esse et iherusalem et omnia arma que fab
rica sunt et presidia que constituti sunt
tenes maneat tibi. Et omne debitum
regis et que futura sunt regia ex hoc et
totum tempus remittunt tibi. Cum
autem obamiterunt regnum meum
glificabimus te et gentem meam et tem
plum gloria magna. ita ut manifestet
gloria mea in universa terra. Anno autem
sexagesimo quarto. cecit antiochus rex iherusalem patrum suorum et
venit ad eum omnis exercitus. ita
ut panta relictis essent cum triumpho.
Et secutus est eum antiochus rex et
venit tunc fugiens per iherusalem.
Sedebat enim qd aggregata sit mala
in eum et reliquid cum exercitus. Et appli
cavit antiochus sup daron cum cen
tum viginti milibus virorum bellicorum
cum octo milibus equis et circumdedit
iherusalem et naves a mari accesserunt
et verabant civitate a terra et mari. et
neminem sinebant ingredi vel egre
di. Venit autem numerus qui cum eo
erant ab iherusalem habentes episto
las regibus et regionibus scriptas in quibus
tenebatur her. Et iussit et iussit romano
in ptholomaeo regi salutem. Regem
iudeorum veniunt ad nos amici et
renovantes punitum iherusalem
et faciemus in illi a symone principe
sacerdotum et ipso iudeis. Adulerunt
autem et dixerunt autem iherusalem
mille. Placuit itaque nobis scire
regibus et regionibus ut non inferant illis
mala neque impugnent eos et civitates
eos et regiones eos. et ut non ferant
et autem punitum aduersus
eos. Et istum est autem nobis accipe ab
eis dixerunt. Et qui ergo pestilentes
refugerunt de regione ipsorum ad nos

tradit eos symoni principi sacerdotum primum
iudice meos secundum legem suam. Et
eadem scripta sunt de iudicio regi achale.
et anate et adaa et in omnes regiones et sam
saue et spamaus et deo et iudoo et sydon
et canae et samum et pampuliam et ly
dau et alacaruasum et iudum et phale
sida et abeo et syden et arado et gorynau
et egudum et cyprum et cyreue. Exen
pium autem cor scripsit symoni pr
cipi sacerdotum et populo iudorum. An
thodius autem rex applicuit castra
in doram secundo ad monens et semp
maus et machuas faciens et aduise
triphonem ne pcedit. Et misit ei symo
dus multa uiuere electorum et auxilium
et argentum et aurum et uasa copiosa. Et
uoluit ea accipe si irupit omnia que
pactus est cum eo antea et auerant
se ab eo. Et misit ad eum adhenobui
ymum et amicus suis ut tractaret cum
eo dicens. Vos tenetis ioppen et gaza
ram et ierem que est in iherusalem et
inuites regni mei. Quos eamini de so
lathis et fecistis plagam magnam
intra et dominam et his ploci multa et
regno meo. Nunc ergo tradite ciuita
tes quas occupastis et tributa locorum
quibus dominam estis extra fines iudee
Si autem dateillis quinquaginta
talenta argenti et erantur qd erant
uastis et tributo ciuitatum alia ca
lenta quingenta. Si autem reuerunt
et expugnauerunt uos. Teneat a the
nobius amicus regis in iherusalem
et uidit gloriā symonis et dancatam
et auro et argento et appanum copiosum
et gustupuit et reuult et uerba regis.
Et respondit symon dixit ei. Neq
alienam terram supsumus neq
alienam detinuerunt si hereditate patri
umorum que in iudea ab iherusalem in
aliquo tempore possessa est. Nos uero
tempus habentes vindicamus heredi
tatem primum nostram. Et am de ioppe
et gaza que expositas ipi faciunt
plagam magnam in iplo et in regione
nostra. Non damus talenta centi.

Et non respondit ei adhenobius uerbum.
Et euasus autem cum ira ad regem re
muniuit ei uerba ista et gloriā symo
nis et munera que uidit. Et uenit et rex
ira magna. Et triphon autem fugit in
iherosolyma. Et constituit rex cen
turiū ducem manuum et exercitū et
quintum et peditū dedit illi. Et manda
uit illi mouere castra sua faciem iudee
et mandauit illi edificare ceditonem et
obstruere portas ciuitatis et delectare
ipsum. Et ex autem persequeretur triphonem
et puerit ceditonem et cepit iurare plebe
et auxiliare iudeam et captiuare ipsum
et iustitiae et edificare ceditonem. Et collo
cauit illi equites et exercitum. ut egres
si pambularent uiam iudee sicut q
statuit ei rex. **XVI.**

Et ascendit iohannes degazari
et iunxit autem prius symoni
que fecit ceditonem in iplo ipso
rum. Et uocauit symon duos filios
suos seniores iudam et iohannem et ait il
lis. Ego et facti mei et domus prius mei
expugnauerunt hostes israel ab a do
lecentia usque in iherusalem et in spatium
et in manibus meis iurare israel aliquo
ciens. Nunc autem semini si estote loco
meo et iherusalem incolae et egressi punga
uate per gentem meam. Auxilium uero de celo
uobiscum sit. Et elegit de regione vi
ginti milia uiuere belligeratorum et eq
tes et perfecti sunt ad ceditonem et domi
erunt in iherusalem. Et surrexerunt iudei
et abierunt in campum. et ecce exercitus
copiosus iohannem illis peditum et
equitem et auxilium correns erat inter
medium iporum. Et amouit castra
sua faciem correns ipse et ipse eius et ui
dit ipsum crepidamentum ad ceditonem
dum correntem et iustitiam primum
Et uidit eum uiri et iustitiam
post eum. Et populum et equites in me
dio peditum. Erat autem equitatus ad
vlsanorum copiosus nimis. Et excla
mauerunt facis nobis et in fugam q
uisus est ceditonem et castra eius et cen
detur exercitus multa uulnere. Et esidit

ym nam

i fratris mei

autem humilitatem fugiunt. Qui tunc
miseratus est iudas frater iohannis.
Iohannes autem miseratus est eos donec
venit edificandi qui edificavit et firavit
usque ad cunctas que erant in aguis arietis
succedunt eas igitur et ceciderunt ex illis duo
milia virorum et reversus est iudam
cum pace. Et psycholomene filius abob
constitutus erat dux in campo iericho.
Et habebat argentum et aurum multum. Et
erat enim gener summus sacerdotis.
Et exaltatum est cor eius et volebat obtinere
regionem et cogitabat dolum adversus
symonem et filios eius ut conerent eos. Symon
autem per ambulantem civitates que
erant in regione iudee et sollicitudinem
gens eamque descendit iericho ipse et iuda
thachias filius eius iudas. Anno cen
tesimo septuagesimo septimo. mense
duodecimo hic mensis est sabbath. Et
suscepit eos filius abob in munitioni
bus que vocantur doth cum dolo quam
edificavit et fecit ei munitionem magnam.
Et abscondit illic viros. Et cum iericho
esset symon et filii eius surrexerunt pro
psycholomene cum suis et simpliter arma
sua et manum in munitionem et occiderunt
eum et duos filios eius et quosdam pueros
eius. Et fecit psycholomene magnam in
istis et reddidit mala pro bonis. Et scripsit
huc psycholomene et misit regi ut mitteret
ei exercitum et auxilium in aditum regionis
et civitates eorum et inbuta. Et misit a
lios nigazarum colle iohanne. Et mi
seratus misit epistolas ut venirent ad
se daret eis argentum et aurum et dona
et alios misit occupare iherusalem et
montem templi. Et percurrentes quidam
nuntiaverunt iohanni nigazarum quia
perit pater eius et fratres eius. Iqua mi
seratus est quoque iustitia. Et et audierunt autem
vehementer ex parte et comprehendit
viros qui venerant perire eum. Et cetera
sermionum iohannis et cellorum eius
et bonarum virtutum quibus fuerat ges
sit et edificavit munitionem quos exstruxit
et rem gestavit eius. ecce hoc scriptum
fuit in libro dierum sacerdotum eius ex

quo factus est princeps sacerdotum post
patrem suum. Et explicat liber primus
machabiorum. Incipit prologus in se
cundum iohannem machabiorum.

Secundus liber historie ma
chabiorum licet brevis sit p
on eiusdem operis libro milite
torum variacione antiqua
et quidem cum quodammodo replicat
tempa excepto quod ille alterandi magni
macedonis in principio sui brevis facit
quoniam adnotat. Nam et filia regis
cognovit in iherosolymis in iudeos co
memorat iste brevis que in historie
antiquitatum iosephi et apocryphe
eusebii testantur iudeos et publica sua
dignos efficit et equum eis honorem cum
habitationibus macedonibus et grecis dispu
tasse. Similiter et anthodius magnus
testatur super memoratis auctoritatibus
acutus eos epistolis laudat. et in lapida
bus in iudeis donat. Habet quoque idem lib
rum a potestate nationem si tamen
historie non testantur varietatem qui licet
multa prioris libri sententiarum testimonia
tamen per plura miscent que iudeis non in
veniantur. Et opus enim ab his videtur
quoniam et in iudea iudea. ad eos qui ierusa
liem regionibus. Incipit liber se
cundus machabiorum. Caput 1.

Et ceteris. QVI. SYE.
peripatet iudeis salutem dant

pedes maiores profundi. Quod ut factum est
flamma creta accensa est. Et exluminat
quod refectum ab altari consumpta est. Et tunc
manifesta est res immutata est regi
plurimum quod in loco in quo ignem auferon
derunt in qui tunc fuerunt sacerdotes
aqua apparuit de qua necumpas qui cu
ipso erant purificaverunt sacrificia. Et si
derunt autem rex et tunc diligenter crimi
nans fecit ei templum ut prater quod fac
tum erat. Et cum prater sacerdotibus do
nante multa dona et tunc multa et acci
piens manu sua tribuebat eis. Appel
lant autem necumpas hunc locum ut
tar quod interpretatur purificatio. Vocatur
autem apud pluris nephy. .ii. .ii. .ii.
Iuvenit autem in desertis uide
re pphete quod iussit eos accipere ignem
et tunc significatum est in
mandante transiit. Et dedit illi
legem ne obliuisceretur precepta domini
et ut non eximerent in circuitu videntes si
multa dona aurea et argentea et omnia
et tunc. Et alia humiliter dicens.
Hostiabat ut legem a movent a corde
suo. Et tunc autem in ipsa scriptura quoniam
tabernaculum et archam iussit ppheta di
vino responso ad se facto conuerti scire
usque quo erit in montem in quo moyses
ascendit et uidit dei hereditatem. Et tunc
mens ibi iheronymas inuenit locum spe
lunce et tabernaculum et archam et alio
in censi inuitit unde et hostium obstru
xit. Et accesserunt quidam simul qui
sequerentur renouerunt sibi locum iud
potuerunt inuenire. Et tunc agnouit
iheronymas culpam illos dixit. quod igno
tus erit locus donec aggreget deus aggre
gationem populi iheronymas fiat. Et tunc
dohus ostendit hec et apparuit manes
tas domini et iudex erit sicut et moysi
manifestabat et sicut cum salomo pe
nit per locus sacrificaretur magno domo
manifestabat et tunc sapiam habens
obtulit sacrificium dedicationis et est
mationis templi. sicut et moyses ora
bat adduxit et descendit ignis de celo et
sumpsit holocaustum. sicut et salomo

orauit et descendit ignis de celo et sumpsit
holocaustum. Et tunc moyses eo quod uo
luerit immutatum quod erat ppheta et sumptum
est. Similiter et salomon octo diebus cele
brante dedicationem. Et tunc uenerunt autem
in desertis uide re pphete quod iussit eos accipere ignem
et tunc significatum est in
mandante transiit. Et dedit illi
legem ne obliuisceretur precepta domini
et ut non eximerent in circuitu videntes si
multa dona aurea et argentea et omnia
et tunc. Et alia humiliter dicens.
Hostiabat ut legem a movent a corde
suo. Et tunc autem in ipsa scriptura quoniam
tabernaculum et archam iussit ppheta di
vino responso ad se facto conuerti scire
usque quo erit in montem in quo moyses
ascendit et uidit dei hereditatem. Et tunc
mens ibi iheronymas inuenit locum spe
lunce et tabernaculum et archam et alio
in censi inuitit unde et hostium obstru
xit. Et accesserunt quidam simul qui
sequerentur renouerunt sibi locum iud
potuerunt inuenire. Et tunc agnouit
iheronymas culpam illos dixit. quod igno
tus erit locus donec aggreget deus aggre
gationem populi iheronymas fiat. Et tunc
dohus ostendit hec et apparuit manes
tas domini et iudex erit sicut et moysi
manifestabat et sicut cum salomo pe
nit per locus sacrificaretur magno domo
manifestabat et tunc sapiam habens
obtulit sacrificium dedicationis et est
mationis templi. sicut et moyses ora
bat adduxit et descendit ignis de celo et
sumpsit holocaustum. sicut et salomo

/ asifam

fidens assumpturus. Sicut hi qui pre-
parant munus in quatuor aliorum uoluntate
parant propter multorum gratiam libenter labo-
rem sustinentis uitam quidem de singu-
lis auctoribus et cedentes ipsi autem secundum
datam formam breuiter studentes. Si-
cut enim noue domus architecto de uni-
uersa structura curandam est et uero qui
pingere auit que apud sunt ad ornatum
exquirenda sunt ita estimandum est et in ui-
uis. Et tamen intellectum colligere tot
dumque sermonum et ratio sine peris sin-
gulas quasque inquirere hystoria agnoscit
auctor. Et reuerentem uero dicentis lecto-
ri et executiones rerum uitate breuitate
et credendum est. Hinc igitur narratio-
nem sapientius de peratione tantum de-
ricta sufficiat. Sicut enim et ante
hystoriam effluere in ipsa autem hystoria
succingit. **III.**

Sicut enim sancta ciuitas habitaretur
in omni pace. leges autem ad hunc opti-
me custodirentur. propter omne pontificis
dispositionem et pietatem et animos o-
dio habentes mala fiebant ut ipsi re-
ges et principes loco summo honore dig-
num ducunt et templum maximis mu-
neribus illustrant. ita ut splendens et
sicut rex de rectoribus suis prestaret omnes
sumptus ad ministrum sacrificiorum
pertinentes. Symon autem de tribu be-
nyamin posuit templi constructus
et tenebat obstitente sibi principe sac-
dotum iniquum aliquem in ciuitate moliri.
Sed cum uincere oneratum uis posset
uenit ad apollonium tharsen filium
qui illo tempore erat dux celsyre et feni-
cis. Et nuntiabant ei pecunias innume-
rabiles plenum esse erarium uelutis
et omnes copias in mensas esse. que in-
perant ad rationem sacrificiorum et et
possibile obportetate regis eade uinuat
sa. Cumque uenisset apollonius ad
regem de pecuniis que de late erant il-
le acutum heliodorum qui erat super-
uegens eius. misit ei mandatis ut per-
deret pecuniam in sportaret. Sicutque
heliodorus iter agressus est sperat q

dem quasi psyllam et fenicem esse pagu-
rurus. Et autem uita regis positum p-
fecturus. Et cum uenisset iherosolimam et
benigne a summo sacerdote ianitate esse
exceptus. namque de dario indiano pecu-
niam et cuius rei gratia ad esset. ap-
penit. Et nunc gabat autem si uere hoc ita
esset. Et tunc summus sacerdos ostendit
deposita esse hec et uidualia uiduas et
pupillorum. quedam uero esse hyrtany-
thobie uiri valde eminentis in his que
decedant in ipso symon. Et in uita aut
argentum talenta quadringenta esse et aurum
ducenta. Deceperunt eos qui crediderunt
sicut loca in templo quod punitum in
omni honoratur plus reuerentia et sci-
tate impossibile omnino esse. At ille pro-
his qui habebat in mandatis a rege di-
cebat omni genere regi ea esse defendenda.
Constructa autem die mirabatur templum
heliodorus deus ordinatum. Non
modica uero punitam ciuitatem erat
reperit. Sed sacerdotes autem ante altare
cum sacerdotibus stolis iactantibus se. et
inocabant de celo eum qui de positis de ce-
lo legem posuit ut his qui de posuerant
ea salua custodiret. Et cum uis qui uideret
summi sacerdos uultum in mente uoluit
habere. ifacies eum et color inuitatus
decebat ianum animi dolorem. Et
in uita eum erat inestica uis que
dam thorum corpus per quem manifestus
aspirantur dolor cordis eius effluere.
At in etiam egregiam de donibus consue-
bant publica obsecrantes supplicare
pro quod in templum locus est uenit.
Et cunctique mulieres alijs pectus propla-
reas et fluebant. Sed et uirgines que
cluse erant perirebant ad onerum. a-
lic uero ad muros. quedam autem per fen-
stras. aspirabant. in uita autem perinde
eos manus iocum teporabant. Et in
eum comixta multitudinis in magni
sacerdos in agone et summi expectato. Et
hi quidem in nocabant deum omnipotentem
ut credita sibi his qui credabant eum
qui in integritate et seruaret. Et elyodo-
rus aut quod de arcebat per fluebat eodem

/ misera

locus quo cum satellitibus circa statum pre-
sens. Sicut spiritus omnipotens dei magnam
fecit sue ostensionis evidentiam. ita necesse
qui ausi fuerant parere ei nientes dei vir-
tute in dissolutionem et fornicationem que-
rentur. Appaierunt enim illis quidam equis
terribilem habentis scissorem optimis opi-
nientis adornatis. usque cum impetu he-
lyodoro priores callos elisit. Qui autem
ei sedebat videbatur arma habere aurea.
Alii autem appaierunt duo iuvenes viri
te decori operantur gloria. speciosique amicti
qui circumstantur eum et ex utraque parte
flagellabant sine intermissione multis
plagis uertebantur. Subito autem he-
lyodorus quidam mittam eumque multaque
caligine circumfusis. rapuerunt atque in
sella gestatoria positum elevarunt. et is qui
eum multis circulatoribus et satellitibus pre-
dictum ingressus est eum circum portabantur
in illo loco auxilium ferente. manifesta
dei cognita virtute. Et ille quidem per di-
uinam virtutem videbat iuuenis atque
omni specie salute priuatis. Qui autem
omni uidebantur quia magnificabat
locum suum. Et templum quod paulo antea
more ac tumultu erat plenum appar-
te omnipotente domino gaudio et letitia
impletum est. Et tunc uero ex amicis hely-
odori quidam rogabant festum onpa-
re muneret alacritatem et uiam dona-
ret ei qui in summo spiritu erat constitutus.
Et ostendens autem summus sacerdos ne-
forte rex suspicaret malitiam aliquam
exiit eum circa helyodorum et summatam
obtulit salutem uiri hostiam salutem
rem. Cumque summus sacerdos exora-
ret idem iuuenes eisdem uestibus amicti
assistentes helyodoro dixerunt. Uire sa-
cerdoni gratias age. Qui propter eum dominus
tibi uitam donauit. Qui autem a deo
flagellatus munera omnibus magna
lia dei et preceperunt. Et hys dictis non con-
pauerunt. Helyodorus autem hostia
deo oblata et uotis magnis promissis et
qui uincit uis scellit. tunc per gratias agens
recepit exercitum repedauit ad regem.
Ite stabant autem omnibus ea que sub oco-

lis suis uidebat opera magna dei. Cum autem
rex interrogasset helyodorum quis esset ap-
tus ad hunc sciret helyodorus in uirtute a-
it. Si quem habes hostem aut regem i-
niuriam facientem uirtute uirtute et flagellatum
eum recipies si tamen enaleat eo quod in
loco uere sit dei quidam uirtus. Et am-
ipse qui habet in celis habitationem uisi-
tator et adiutor est loci illius. et nientes
ad malefactoribus premit ac perdit. Igitur
et helyodoro et eum custodia ita res se lit.

Symon autem perditus . . . .
peruenit in pacem delator male
loquebatur de uirtute tamquam ipse
helyodorus in flagellum ad hunc. ipse fuisse
in uirtute malorum. Qui in uirtute autem
as ac defensorumque gentis sue temula-
torem legis dei. audebat in uirtute in-
regem dicere. Sicut cum in uirtute itantur
procedunt etiam per quosdam symonis
necessarios hominibus fieri. Et si dantes
onpas periculum intentionis et appollo-
num in salute. utpote ducem celum
et fructus ad augendam malitiam symo-
nis. ad regem se committit. non ut ciuitas
accusator. Sicut in uirtute uirtutem apud
sempiternam uirtute in uirtute et si dantes.
Qui sedebat eum sine regali prudentia in
possessione et pacem uirtute dante. nec symo-
nem posse cessare a uirtute sua. Sicut per
seleucia uirtute excessum. cum in uirtute reg-
num antiochus qui nobilis appa-
labat. amictu erat iason frater onpe su-
mum sacerdotum. ad uirtute regem perueniens
et argenti talenta trecenta et sexaginta
et ex reditibus alijs. talenta octingenta.
Super hoc perueniebat et alia centum qui
quaginta. si potestas eius et dederetur
gymnasium et ephebias sibi et dederetur
et eos qui in helyodorus erant antiocho-
renos scriberet. Quod cum rex amictu et
obtinuisset principem. statim ad ge-
nitem nam quibus suis amictu et
cepit. et amonens hys que humanitatis
causa uidetis a regibus fuerunt et dederetur.
et per iohannem patrem filium eipolenis. qui
apud romanos transiit et societate
finitus est legatione legitima ciuitum

una deficiens. prava iustitia laudatur.
 Ceterum autus est vicia atque gymnasiorum
 constituit. et opimas quosque epheborum
 in luptuando ponere. Et tunc autem hoc
 initium. sed in clementia quoddam. et puer
 gentilis taliter genere iustitiae propter
 impij. et non sacerdotis iasantis neque
 uni et i audiam scilicet. ita ut sacerdos
 iam non cum altaris officia debita esset
 sed corrupto templo et sacrificijs neglectis.
 festuarent participes fieri palatiorum
 vitionis eius inuiste et meretricis eius
 dilecti. Et patnos quidem honores in
 habentem gratias glorias opimas arbi
 trabantur. Quoniam nam gratia puerosa
 eos quicquid habebat. et eorum iustitia e
 mulabant. hac p omnia hys simile
 esse cupiebant quos hostes et pempto
 res habuerant. Quicquid enim diuinas
 impie agere inuicem non edie. sed hoc se
 quens tempus dedam bac. Cum autem
 quinquennialis agoni tyro celebraret
 et rex pntens esset. misit iason facinorosus
 au theosolimus viros peccatores portan
 tes argenti dringuas necessitas in sacr
 ficium herulis quas postulauerunt qui
 qui asportauerunt ne in sacrificijs erga
 rentur. quia non oportet. sed ialtos sup
 tus eas deputari. Sed hec oblata sunt
 quidem ab eo qui miserat in sacrificium
 herulis. propter presentes autem dace fite
 in fabuam nauium trecentum. Et ista
 aut in egipto apollonio myscher suo
 propter pumaces ptholomei philometo
 us regio. Cum cognouisset autem anthio
 chus alienum se a negotijs regni effec
 tum. prius mulieribus elulens. pfectus
 inde et uenit ioppen et inde theosolimam.
 Et magnifice a iasone et ciuitate sul
 ceptus cum facultate luminibus et lau
 dibz in gressus est. et inde in phoenicem ex
 itum querit. Et post triennij tempus
 misit iason menelaum supra dicti sy
 monis fratrem portante prauinas regi. et
 de negotijs necessarijs responsa placu
 tum. et ille commendatus regi. cum mag
 nificenti faciem potestatis eius. isem
 ipm reuoluit summum sacerdotem. sup

ponens iasoni talenta argenti trecenta.
 Accepitque a rege mandatis uenit nihil
 quidem dignum habens. Sacerdos autem am
 mos uero audelis belue tyranu et fere testu
 e nam gens. Et iason qui ipsum finit
 captiuauit ipse deceptus p fugis i amari
 tem expulsus est regionem. Quod euclaus
 autem principatus quidem obtinuit. de
 pecunijs uero regi pmissis nihil habuit.
 cum exactionem faceret solitarius qui archi
 erat positus. Nam adhuc exactione ver
 agalium panchat. Quod in obcausa vni
 ad regem sunt uocati. Et menelaus a
 monis et a sacerdote no succedente hispana
 cho finit suo. Solitarius est platus in
 gypis. Et cum hec ageretur. contigit ta
 sentes et mellocas seditionem mouere. eo
 quod anthiochi regis concubine domo esset
 dace. festinanter itaque rex uenit sedare
 illos. relicto suffecto uno excomitibz
 suis andronico. Et autem aut menelaus
 accepisse se tempus oportunit. autem
 quodam vasa templo furatus dona
 uit andronico et alia uendiderat tyro et
 pumias ciuitates. Quod cum tristissime
 cognouisset oupas. arguebat eum ipse i
 loco tunc se stans anthiochie scitus
 dace. Et inde menelaus accedens ad
 andronicum. rogabat ut oupam mte
 fieret. Quod cum uenisset ad oupam i da
 ns decessis cum iure uiuando. quibus et
 et suspectus. suasisse de alio potest sta
 tum cum pemit non uentis iusticijs.
 Quod quoniam causa non solum inter. sed et alie
 quoque nationes indignabantur et mole
 ste ferebant de nec tanti uiri in iusta.
 Sed et regressum regem de alie locis.
 aduenit iudei apud anthiochiam.
 simul et greci sequentes de iniqua ne
 ce oupe. Constat autem itaque animo an
 thiochus pro oupam. et flexus ad mi
 sericordias lacrimas fudit. recordans
 de fidei sobrietate et modestiam. Ac
 censumque animus i andronicum ipse
 exitum iudicia p tota ciuitate
 iudei et eodem loco i quo i oupam ma
 pitate amiserat sacrilegi vita pua
 u donis uio idignam pena tribue

1. tremu

te. Quibus ante sacrilegis in templo a
lysimachio missis menciay & sino & omul
gata fama. & gregam & multitudinem ad
lysimachium. multo iam antea exposita
utrisque ante insurgentibus & armis ut
replectis. lysimachus armatis fere tribus
milibus iniquis manibus ut cepit. dicitur
quodam tyranno etate pariter & demen
tia pueris. Sicut ut mellecerunt conuulsi
ut impetum lysimachi. alii lapides ali
fustes validos impuler. quidam uero a
uerem lysimachium ideo. Et multi qui
dem milucina. quidam autem pstrati.
omnes uero in fugam conuulsi sunt. Et plures
etiam sacrilegum scis etiam in effecit
De his ergo cepit iudicium aduersus me
nelam aquam. Et cum venisset rex grum
ad ipsum negotium detulit. nulli uero in
ascensibus. Et cum superaret menciay
pulsit ptholomios multas pecunias da
te ad suadendum regi. Itaque ptholomius
in quodam agro positum. quasi refuge
runt gra regem adit. & a sententia de
dixit. & menciay quidem inuulsi ma
lue remi armibus absoluit. menses
autem qui etiam si apud scythas causam
dixissent. innocentes iudicarent. hos
morte dampnauit. Cuius ergo multam
penam dedunt. qui paucitate & populo
et sacris vasis causam pferunt. Qui
abierunt tyranni quoque indignati erga sepul
turam eos literarum exarant. Alene
laus autem propter eos qui in potencia erat
in avaricia pmanebat. ipsestate arcos
in malicia & ad insidias curant. **TV**

Eodem tempore anthiochus sedam
pfectorem parauit in egyptum.
Congit autem pmaneam in ecola
lunorum ciuitatem. in diebus quadra
ginta pauci equos discurrentes arma
tas stolas habentes. & hastas quasi co
hortes armatas. & circuli equorum po
dines digestos. & gressiones fieri commu
i sacrorum motus. & gressiones multas
omnem gladiis distinctis. & telorum tact
i aurorum armos splendorem omnibus
quis longum. Quapropter omnes ro
gabant idonum quere monstra. Sed

cum falsus timor exisset. tanquam uita ex
fuit. anthiochus assumptus talon non mi
nus mille nris. ciuitatem repente in gre
sus est. Et cum ad muniu quolantibus
ad ultimum applicula ciuitate menciay
us fugit ianem. Et talon uero non par
bat in eade ciuitate suis nec cogitabat pro
spitatem ad uetus cognatos malum
esse maximum arbitrans hostium. in
ciuitate trophaea se capturum. Et pma
pactum quidem non obauit finem uero
insidians suas & fustionem cepit. Et ip
fugis inuulsi ianem & ammanem. ad uul
muni in egyptum sui & datus ab archa
drabum tyranno. fugiens ciuitate i
ciuitate omnibus odiosus. ut refuga le
gum ieremias. ut patueri ciuitate hosti
i egyptum extulsi est. Et qui multos
de patria sua expulserat. pper pnt laede
monas pfectus quasi pognatione in
refugium habiturus. Et qui in sepultos
multos abiecerat. ipse in uilamiciensis i
sepulchris abiit. a sepulchris neque pe
grina uilis. neque panno sepulchro pnt
patis. **LV** Itaque gestis suspicatis e rer
sonetatem desertuos uictos. & ob hoc pro
fectus ex egypto efferens annis ciuita
tem quidem armis cepit. Et uult autem
militibus in eade nec pariter occurrantibus
i pdomos ascendentes mundare. flectat
ergo cedes inueniunt. ac seniores. mulie
rum. & uictos. eximunt & gressumque i
pnilorum nece. Et tunc autem toto idus
octoginta milia in eade. quadraginta
milia in eade. non minus autem remundat.
Sicut nec ista sufficiunt. ausus est etiam
in eade templum. inuulsi in sanctus
menciay ductore. qui legum & patre
fuit probus. Et scelestis manibus lu
mens sca vasa que abatis regibus et ci
uitatibus emitt posita adornatum loci.
i gloriā & rectuor indigne & amma
bat. Et in alienatis mente anthiochu
no & liberabat quod propter parā hitantium
ciuitate modicum dñs fuerat inanis p
ter quod & accidit circa locum despectio.
Alioquin nisi conuulsi eos multis p
cans esse inuoluntos. Et itur helyodon

qui nullus ē a seculo regē ad exiliandū
erant. hic stridit ad ueniens flagella
tus et repulsus naq; fuisse ab audacia. Ve
rum non ppe locum gentem. s; ppe gentem
locum dno elegit. s; tunc ipse locus par
ticeps factus est malorum populi. postea
autem fiet locus et uolunt. Et qui deli
tus inuita dei omnipotentis ē inuim inuag
ni dei reconciliacione cum summa gloria
eraltabit. q; gaur anthiochus mille oc
tingentis aulans de templo calcitans. ne
locter anthiochiam regressus est. ex isti
mans se p supora timm ad nauigandū
pelagus uero ad iter agendum deuidu
rum ppter mentis elationem. Et aliquo
autem i ppositos suos ad affligendam
gentem ihsolumis quidem philippum
gentem plingem. moxq; crudelioru co
ipo a quo est constitutus. q; ugaranni et
andronianu i melclann qui grauius
qui ceti minimebant acribz. Cumq; ap
positus esset etia iudeos. misit ad iohā
pincipem apolloniu cum exercitu
viginti et duob; milib; precipiens ei. d
nos p fete etans in fite. mulies ac uiue
nes uende. Qui cum uenisset ihsoluma
pacem simulans quieuit usq; ad san
ctum sabbatū. Et tunc feratū iudeis
arma cape suis pcepit omisq; simul
qui ad spectaculum pcesserant tuada
uit. i ciuitatem cum armatis discer
rens ingente multitudinem percutit.
Iudas aut machabeus qui de iudeis
fuerat. secesserat i desertū locum ubiq;
mē feras vitam inuoluntū cum suis
agebat. i fenu cito nescientes de mora
bantur. ne parricipes essent conq;
nationis.

Sed non post multū tempus.
misit rex senem anthiochenū
quendam qui compelleret iudeos
ut se transferrent a patrijs i dei legib;
etiam qd in ihsolumis
erat templū i agnominauerat iouis oli
pi i ugaranni pte erat hū qui lo
cum i habitabat paup; hospitalis.
Pessima aut i multis grauis ma
lor erat i cursio. Nam templū lux

una i commestacionib; erat pleni i sco
tationū cū incertū. sacra i q; edib;
militers se ultro in gebant inuofentes
ea que non licebat. Aliter etiam pleni
erat illians. que legib; plingebant. Neq;
aut sabbatū custodiebant. naq; dies sol
lemnes patrie sabbabant. nec simplicit
se quisq; se iudem esse ostendebat. Id
tebant amara aut cum necessitate. in
die natalis regis ad sacrificia. i cū ubi
sacra celebrarent cohibebant iudem coio
nan iudō amare. Id certum autē erat. i
piorinas gentium ciuitates suggen
tib; ptholomais. ut parimodo ipe adu
sus iudeos agere ut sacrificaret eos et
qui nolent transferre ad iusticia gentiū
miserent. Sicut aut hoc uidē misia. Id ne
enim mulies delate sūt. natos suos iū
adisse. quas infantib; aduiba suspensis.
cum puuice paucitate dimiduerissent.
pueros p capitauit. Alii uero ad p
rimas coenitas speluncas. uatentes.
diem sabbatū celebrantes. cum iudicant
essent philippo. flammis succensi sunt.
eo qd uebantur ppe religionem i obser
uanciam manu sibi ierit auxilium fite.
Ouscat aut eos qui hunc librum iū
u sūt. ne abhorrescant. ppter aduersus
casus. s; reputent ea que acciderunt i
ad meritum. s; ad correccionem de quib;
uit. Et enim multo tempore non siuere
pcedib; exsecrancia age s; statim vla
ones ad iherē magnū beneficiū est iudi
cium. Non enim sicut i alij uanoib;
dūo patient expectat. ut eas cū iudici
dies aduenit i plenitudine pcedat. pu
niant i nobis statuit ut pōis iū
i finem tenoluitis ita deum i iudō vi
dicit. Ppter qd quidem iunq; i nob
miam suam amouet. corripiens uero
i aduīs ppiū suū nō delinquit. S;
hoc nouis ad amonicionem legem iudic
dicit sūt paucis. q; aut aut ueniendū
ē ad natiuā cōnem. s; gaur eleazarus
iuis de pmoib; scribas uir erat pro
uictis. i multū decoris apud ore hūis
spallebatur cū ierit i iudiciū i iudici
care. At ille gloriofissimam mortem

scribas. et
cū iudiciū
uenerit.

scribas.

magis quam odium uisum completens
 uoluntate prebat ad supplicium. **I**n
 meo autem quomodo oportet accede pa
 ciente sustinens destinatus ad iudicium
 illucit per uice amorem. **N**on autem qui
 astabant iniqua uisitatione comon
 pper amicum uiri amicitia collentes e
 uni scorto rogabant affert carnes quod
 uelut eis licebat ut simularet mandu
 care sicut rex impauerat de sacris cor
 mibi ut hoc facto amore libarentur. **I**psi
 uicem uiri amicitiam. **N**on autem eo facie
 bant humanitate. **A**t ecce cogitare
 pper etas ac senectus sue emulencia
 dignam ingenuam nobilitatis cat
 nem atque a puero optime querelacionis
 i sedm sancte i adeo edite legis i statu
 respondit cito dicens. pperit se uelle i
 i ferum. **N**on enim etatem uiri dig
 num e magis fugere. ut multi a doles
 centiam aruantes eleuatum nona
 ginta annos mansisse adiutam alie
 genam. **I**psi pper mea simulacionem i
 pper modicum corruptum uis uice comp
 deapianet i p hoc macula atque extrema
 onem mee senectuti equitatem. **H**am
 i si in pferu tempe supplicis hominum
 eripiat. si in finem omnipotens neque
 unius neque defunctus effugiam. **Q**ui
 abrem uitam fortiter exerceudo senecta
 te quidem dignus apparebo a dolescen
 tiu. **A**ut exemplum forte relinquit. si
 pper prompto animo ac fortiter pperuisti
 mis ac scissimis legibus honesta morte
 pper fungar. **N**on igitur dictis i festina ad sup
 plicium iugebat. **N**on autem qui cum
 ducebant i paulo ante fuerat uicior
 inuui uelut i pper sermones ab eo dic
 tos quos illi p arroganciam placos
 arbitrabantur. **S**i cum plagis puniret
 i genuit i dicit. **D**omine qui habes
 scienciam sciam manifeste tu sis qui
 cum amare possem liberari diuis corp
 us sustinere dolores sedm hominem sedm
 animam. **N**on pper timorem tui liberare
 hoc pperat. **E**t iste quidem hoc modo
 uita decessit non solum inueniuit. si
 inuise genti memoria mortis sue ex

emplum uirtutis i fortitudinis delinquit.
Quamque autem i sep. **VII.**
 tem finis una cum matre sua
 apphensos compelli a rege i
 sis coningere carnes flagris i thauris
 cruciatis. **U**nus autem ex illis qui eae
 pperis sic ait. **Q**uid queris i quid vis
 discere a nobis. **P**atran sumus magis
 mori quam pperas dei leges pperant.
Quamuis itaque rex iussit sacrhagines et
 ollas enas succendi. **Q**uibus statim
 succensis iussit ei qui pper locutus fu
 erat amputari linguam i cute capitis
 abstracta summas quoque manus et
 pedes ei pper. **C**eteris eius fratibus i matre
 inspirantibus. **E**t cum iam pperia in
 uisus fuisset. iussit ei ignem ad moui
 i adhuc suspirantem torren i sacrhagur.
In qua cum diu cruciaretur. ceteri una
 cum matre inuicem se hortabant mori
 fortiter dicentes. **D**omine deus aspiciet
 uirtutem i i solabitur in uobis quemad
 modum i pperacionem cantia declar
 uit moyses. i iussus suis i solabitur. **S**lo
 tus itaque primo illo hoc modo. sequen
 tem deducebant ad illudendum. **E**t cum
 capitis eius cum capillis abstracta. i
 rogabant si manducaret pper. quia
 toto corpore pperentia singula puniret.
Per ille respondens pperia uoce dixit.
Non faciam. **P**er quod i ille sequenti
 loco pper tormenta suscepit i ultimo
 spiritum i iussus sic ait. **S**i quicquid scie
 lestissime in pper uita nos pper. si rex
 mundi defunctos nos pper legibus in
 etate uite resurrectione sustinabit. **P**ost
 hunc terris illuditur. i inquam pos
 tulans cito pperit. i manus i statim
 extendit i cum fionia ait. **E**t celo ista
 possideo. si pper dei leges. nunc hec ipse
 te pper. quoniam ab ipso nunc ea recep
 tum spero. ita ut rex i qui cum eo e
 rant mirarentur. a dolescentis annu.
 quod tamquam i nichilum diceret cruciatur.
Et hoc ita de fundo quatuor uera
 bant simile consequentes. **E**t cum iam
 esset ad mortem sic ait. **D**omine e ab
 hominibus morti datus spem expecta

re adde. utinam ab eo resuscitandos. Vnde et
resurrectis adiuvant non erit. Et cum a
monuissent quintum uexabantur. Et
ille respiciens eum dixit. Postestatem
inter homines habes cum sis corrupti
vultu facis qd ius. Noli aut putare ge
mis inu adde esse relicti. Et v autem
patent sustine et videbis magnam po
testatem ipius. quauiter te et scien tu
um corquere. Post hunc dicebant
et fecerunt. Et is mori incipiens sic ait.
Alii fuisse errare. Nos enim propter nos
metipos qd patimur. peccatores item no
strum. et digna ad iudicatione facta sue
inobis. Tu autem ne existimes tibi ipse
fuerim qd eam deum pugnare comp
tans. Supermodum autem mater nra
vult et nos memora digna. que pe
renites septem filios obimus dicit ipse.
Et sperans toto animo sebat. propter quem
qm in domo habebat. Singulos autem illos
hortabatur uoce patris foris repleta
sapientia. et femine cogitationi mas
culini animi in sensu dicit ad eos. Fi
lii uelitis qualiter in vtro meo apparui
istis. Neque enim ego spiritum et animam
donavi vobis et vitam. singulos mem
bra non ego ipsa compegi. Sed enim mun
di creator qui formauit hominis na
turaliter quique omnium inuenit origine.
et spiritum vobis vitam cum misericordia reddet.
et vitam sicut nunc vos metipos despi
tis propter leges eius. Andronicus aut
exemplum se arbitrauit. simul et expro
bis uoce despectum cum ad huc adoles
centior super esset. non solum uerbis expro
batur. Sed et anni munimenta affirma
bat sed uicem etiam factum. et transla
tum a patris legibus amicum huiusmodi. et
us necessarias et plurimas. Sed ad hec
cum adolescens nequaquam indignaret.
uocauit uer matrem et suadebat ei ut
adolecentum fieri iudicaret. Cum autem
multis cum uerbis esset hortatus. pro
misit se suum suum filio suo. Et cum in
dignata ad illum irriteris crudeliter et
minimam aut patris uoce. Fili mi in
tere met. que te mureo nouem men

des portam. et lac lacrimarum dedit. Alui et em-
tam istam pdux. Deo nate ut aspicias
ad celum et terram. et ad omnia que in eis
sunt. et intelligas quia cunctis illo fecit illa
deus et hominum genus. ita fiat ut non ti-
meas carnificem istum. sed dignus sis
tuis effectus suscipe mortem. ut illa in-
fermentatione cum finitibus tuis te recipiam.
Cum hoc illa ad me dicit. ait a dolesce.
Non sustinens. Non obedi proceptis
regis. sed proceptis legis. que data est nob
per moysen. Si uero qui inuentor omni-
malicie factus es in hebreos non effugies
manum dei. (Ios enim propter nos pa-
timur hec. Et si nobis propter iniquitatem
et correptionem dominus deus in modicum
natus est. sed nimis exaltabitur sius sui.
Tu autem ostendit omnium hominum flagi-
tiosissime. noli finem extolli uanis spe-
bus infernos eius inflammatis. Non e-
nim omnipotens dei. omnia inspicere
iudicium effugisti. Jam finitibus mei.
modico nunc dolore sustineo. Obtestamur
te etiam nunc effecti sunt. Tu uero iudicio
dei. multas super te penas exsolues.
Ego autem sicut et finitibus mei. animam et cor-
pus meum tradidi propter legem. inuo-
cans deum in maius genus me propter
fieri. tamen cum tormentis et uerbis et sitet
quod ipse est solus deus. In me uero et finitibus
meis desinet omnipotens nra que
super omne genus uerum in te super omnia
est. Tunc rex accusus in a in hunc super
omnes crudelius deservit indigne finis de-
nsum se. Et hic itaque mundus obit per
omnia in domino confidentis. Non summe ac-
post finis et mater et sumpta est. In genere
desatiationis idem iniquis crudeliter
fians dictum est.

V' das vero machabeis i qui in illo erant
 morabantur latere in castella. i. in occul-
 tes cognatos i amicos. i. eos qui reman-
 serant in iudayis affluentes ad ou-
 xerunt ad se sex milia viros. i. inuocabat
 dñm ut respiceret in populum qui ab hominibz
 calabantur. i. miseretur templo qd sta-
 minabatur ab impijs. miseretur et
 am eximij ciuitatis que illos pla-

nanda. et in orem sanguinis ad sedamian
 tes audiret. memoraretur quoque iniquissi
 mas mortis innocentium parvulorum ibi
 spheumas nominum suo macas et digna
 retur super eos. Et machabeus aggregata
 multitudinem intollerabilis gentibus effi
 cebatur. In enim omni muniam quiesca
 est. Et super veniens castellis et civitatibus
 pulsus succendebat eas. et opportuna loca
 occupans non pariter hostium strage
 dabat. Et armis autem noctibus ablu
 uissemodi exculis ferebatur. et fama vi
 tius eius undique diffundebat. V. idem
 aut philippus paulatim virum ad pte
 rum venire. ac frequenter res ei pte
 ced. ad philolomeum ducenti oclisue et
 sentas supple. ut auxilium ferret regis
 negatis. Et ille neociter misit nypha
 uorem pamodi de primoribus animis. da
 no et depmuis gentibus armatis. non
 minus iniquis militibus. ut universum
 gentis iudeorum decet. ad iuncto et gorgi
 am iure militum et in betulis rebz expi
 getissimo. Constituit autem nyphano
 regi ut iunctum qd romani erat dan
 dum. duo milia talentorum decapantia
 te iudeos supplet. S. tamque ad mari
 nis civitates misit quoscumqz ad coemp
 conem iudeos mancipiorum pmitte
 se nonaginta mancipia talento distinc
 tum. non respiciens ad multitudinem
 que enim ab omnipotente esset et secunda.
 Undas autem ubi compert. indicavit
 his qui secum erant iudeis nyphano
 us ad ventum. Et quibus quidam for
 midantes iudicantes terrore iusticie. i su
 gam iubeantur. id in iure si qui delin
 sup erant veniebant. simulque omni de
 parabantur. ut caper eos ab impio ny
 phano. qui eos prius qm in communis
 veniret redderet. Et si non pte eos. sed
 ppter testamentum qd erat ad patres
 eorum. et ppter inuocam sancti mag
 istra nominis eius sup ipsos. Et omnia
 us aut machabeus septem milibus qui
 cum ipso erant. rogabat ne hostium recu
 dentur. neqz uictum inique uen
 tium ad usum se multitudinem ho

stium si fortiter staret ante oculos hunc
 contumeliam. que in iure sancto ab his
 qui in iure esset iusta. utique eludendo
 habere amans in iuram ad huc etia
 uctum instituta conuicta. Etiam illi q
 tem armis et fidem aut simul et audacia.
 nos autem iomnipotentis domini qui
 potest et aduentus ad usum nos et
 universum mundum delecto uno uicti et
 dimis. A iomnipotentis aut eos et deauris
 dei que cada sunt erga parentes. et qd
 senectutem centum et octoginta quique
 milia perierunt. et deplis qd eis ad usum ga
 lachas fuit in babilonia. ut omnes ubi
 ad rem uentum et in aeternis sociis he
 sitantibus. ipi soli ser milia perierunt. et
 cum iugum milia ppter auxilium illi
 datum decelo. et beneficia plius plurima
 et fecerunt sunt. Et nos uerbis constantes et
 feci sunt. et prolegibus et patria non parati.
 Constituit itaque finces suos duces rips
 ordni. symonem et yosephum et ionat
 han et iethis inuicem milites et quin
 getenarius. Et hoc etiam ab helio. a. lecto
 sancto libro et dato signo de aduictono
 dei. in prima acie ipse dicitur iussit cum ny
 phano. Et fco sui ad uictorem omni p
 tent. et fecerunt super novem milia homi
 num. maiorem aut ptem exercitus ny
 phano milibus debilem fami fuge
 compulerunt. Perierunt uero eos qui
 adempconem eorum uenerant. sibilans ip
 so usqz quoque pscuti sunt. S. et reuerti
 sunt ora conditi. nam erat ante sabba
 tum qm ob causam non pscuti sunt.
 insequentes. A iura autem ipse et spolia
 et gregantes. sabbati agebant uictore
 eos dnm qui liberavit eos in isto die in
 senecordie in iura stilians in eos. Post
 sabbatum uero debiles et orphanis et vidu
 is dimiserunt spolia et residua ipi ei sunt
 habere. Et nos itaqz gestis. et iunimtes
 ab omni uictoria facta oblatione. milico
 tem eum postulabant. ut in finem ser
 uis suis restituerentur. Et ex his qui cu
 dymodheo et machabe erant contra se
 tendentes super viginti milia interfecerunt
 et munitiones excelsas obtinuerunt et

plures predas diuiserunt. equant porro
nem debiles: pupillis iudis. s. i. scilicet
ubi facientes. Et cum anima conu. de
ligerat collegissent. omnia s. posuerunt
in locis optimis. s. i. d. d. na. uero sp. na. i. h. q.
soliman. de aliterunt. i. phil. artem. qui cu
d. y. u. a. d. h. e. o. erant. i. u. d. e. n. t. u. r. v. i. r. u. m. s. c. i. e. l. e. s.
tum. qui. m. u. n. i. l. i. s. u. d. e. o. s. a. f. f. i. x. e. r. u. t. i. c. u.
e. n. t. e. n. t. a. a. g. e. n. t. u. r. i. n. h. o. s. o. l. i. m. a. n. i. s. e. o. s. q.
s. a. m. o. i. a. n. i. t. a. s. i. n. t. e. n. t. e. n. t. u. r. i. c. h. a. l. e. s. t. e.
n. e. n. s. i. c. u. m. i. n. q. u. o. d. d. q. u. i. d. o. m. i. n. i. c. u. m. r. e.
f. u. g. i. s. s. e. n. t. i. n. c. e. n. d. i. u. n. t. d. i. s. g. n. a. t. i. s. i. n. t. e. n. t. e.
d. e. p. r. i. n. c. i. p. i. a. n. i. u. r. s. u. n. t. r. e. d. d. i. t. a. t. i. s. s. a. n. i. o. r. o.
s. i. s. s. i. m. i. s. a. u. t. e. n. t. n. y. d. h. a. n. o. r. q. u. i. m. i. l. l. e. u. e.
g. o. a. n. t. e. s. a. d. u. i. d. e. o. r. u. m. u. e. n. d. i. c. o. u. e. n. t. i. a. d.
d. i. x. e. r. u. t. i. p. u. n. i. l. i. a. n. i. s. a. u. x. i. l. i. o. d. o. m. i. n. i. a. b.
h. i. s. q. u. o. s. i. n. i. l. l. o. s. e. x. i. s. t. i. m. a. u. e. r. u. t. d. e. p. o. s. t. i. a.
u. e. s. t. e. g. l. o. r. i. e. p. u. i. c. o. r. i. a. n. e. a. n. f. u. g. i. e. n. t. i. s. s. o.
l. u. s. u. e. n. i. t. a. n. t. h. i. o. c. h. a. m. s. u. m. m. i. t. a. t. i. n. f. e. l. i.
t. a. t. e. n. t. d. e. m. i. t. a. t. i. s. u. i. e. x. e. r. c. i. t. u. s. s. e. c. u. t. i. s. s. i.
E. t. q. u. i. p. r. o. m. i. s. e. r. a. t. i. o. m. a. n. i. s. s. e. a. t. t. u. b. u. t. i.
r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. d. e. c. a. p. t. i. u. i. t. a. t. e. i. l. l. o. s. o. l. i. m. o. n. i. u. r.
p. d. i. c. a. t. u. r. n. u. n. c. p. r. e. d. i. c. t. o. r. e. n. t. d. e. u. m. h. a. b. e.
i. u. d. e. o. s. i. o. b. i. p. u. i. m. u. l. t. i. c. a. b. i. l. e. s. e. s. s. e. e. o.
q. d. s. e. q. u. e. n. t. u. r. l. o. g. e. s. a. b. e. o. i. n. s. t. i. t. u. t. a. s. s.

Eodem tempore antiochus. **U**nde et
in honore reuerbatur deplide.
Quia uenerat enim i. eam qui di
nauit p. i. p. o. l. i. s. a. u. t. a. t. e. n. t. i. t. e. m. p. r. a. u. i. t. e. x.
s. p. o. l. i. a. t. e. t. e. m. p. l. i. u. i. t. i. a. u. t. a. t. e. n. t. o. p. p. a. t. i. e.
s. i. m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. e. a. d. a. r. m. a. s. a. u. r. e. n. t. e. i. f. u.
g. u. m. u. e. s. s. i. s. u. n. t. E. t. i. t. a. c. o. n. t. i. g. i. t. u. r. a. n.
t. h. i. o. c. h. u. s. p. o. s. t. f. u. g. a. n. t. a. u. t. p. r. i. e. r. r. e. d. i. t. u. r.
E. t. a. n. n. u. e. n. i. s. s. e. t. a. r. t. a. d. e. h. a. n. t. a. m. i. r. o. r.
n. o. u. i. t. q. u. e. e. r. g. a. u. y. d. h. a. n. o. r. e. n. i. t. h. y. m. o.
t. h. e. u. m. g. e. s. t. a. s. u. n. t. q. u. i. m. a. i. s. a. u. t. i. n. u. a.
a. r. b. i. t. r. a. r. i. a. t. u. r. s. e. m. i. n. i. s. t. r. a. m. i. l. l. o. r. q. u. i.
f. u. g. a. n. t. u. r. p. o. s. t. e. i. n. u. i. d. e. o. s. r. e. t. o. q. u. e. r. e.
s. i. d. e. o. q. u. i. m. i. l. l. i. c. a. g. i. t. a. n. t. a. u. r. u. m. s. u. i. s. u. n. t.
u. i. t. i. m. i. s. s. i. o. n. e. a. g. e. n. s. i. t. e. r. c. o. e. l. e. s. t. i. a. i. n. i. d. i.
t. i. o. p. u. r. g. e. n. t. e. e. o. q. d. u. a. s. u. p. e. r. l. o. c. u. m. i. s. e.
s. e. u. e. n. i. a. u. r. u. m. i. n. o. s. o. l. i. m. a. n. i. u. r. i. c. o. n. g. i. e. n. t.
s. e. p. u. l. c. h. e. r. i. u. d. e. o. r. u. m. e. a. m. f. a. i. r. u. m. s. i. c. o.
q. u. i. u. n. i. u. l. s. a. c. o. s. p. i. a. t. d. o. m. i. n. i. d. e. u. s. i. s. r. a. e. l.
p. a. u. l. l. i. t. e. u. m. i. n. s. a. n. a. b. i. l. i. p. l. a. g. a. v. t. e. i.
f. u. n. i. u. r. h. u. n. c. i. p. u. i. s. e. r. m. o. n. e. m. a. p. p. h. e. n.
d. i. t. e. u. m. d. o. l. o. r. d. i. u. i. s. u. i. s. c. e. r. u. m. i. a. m. a. m.
i. c. e. l. h. n. o. r. u. m. c. o. m. m. e. n. t. a. E. t. q. u. i. d. e. m. s. a. n.

uide quippe. qui multis in uisus cruciatibus
altiorum coeferat in se. nec ille nullo
modo a sua malitia cessaret. sup. hoc qd
repleus superbia. ignem spiritans auno
uindictos. i. p. r. e. t. p. r. e. n. s. a. c. c. e. l. e. r. a. n. t. n. e. g. o. c. i.
c. o. n. t. i. g. i. t. i. l. l. u. m. i. m. p. e. t. u. e. u. n. t. e. m. d. e. a. u. r. u.
c. a. d. e. r. e. i. g. n. i. u. c. o. l. l. i. s. i. o. n. e. c. o. r. p. o. s. i. n. e. n. t. i. b.
u. e. r. a. t. i. s. s. i. q. u. i. s. i. b. i. u. d. e. b. a. t. u. r. e. t. a. m.
f. l. u. c. t. u. b. i. m. a. n. s. i. m. p. r. a. u. e. s. u. p. h. u. m. a. n. i.
m. o. d. u. m. s. u. p. e. r. b. i. a. r. e. p. l. e. n. s. i. m. o. n. i. t. u. r.
a. l. t. i. t. u. d. i. n. e. s. i. n. s. t. a. t. i. a. a. p. p. e. n. d. e. n. u. n. c.
i. n. u. i. l. i. a. t. i. s. u. l. q. u. i. a. d. a. n. i. m. i. n. g. e. s. t. a. t. o. r. o.
p. o. r. t. a. b. a. t. m. a. n. i. f. e. s. t. a. m. d. e. i. u. r. t. u. t. e. i. n. s. e.
m. e. t. p. o. s. t. e. s. t. a. n. s. i. t. a. u. t. d. e. c. o. r. p. e. s. i. m. p. l. i. s.
i. n. e. s. s. a. t. u. r. e. n. t. a. c. i. n. u. e. n. i. e. s. i. d. o. l. o. r. u. b.
a. n. t. u. s. e. u. i. s. e. f. f. l. u. e. n. t. o. d. o. r. e. e. t. a. m. i. l. l. u. s.
a. c. f. a. t. o. r. e. e. x. e. r. c. i. t. i. s. g. r. a. u. a. n. t. e. s. E. t. q. u. i. p. a. u. l. o.
a. n. t. e. s. y. d. e. r. a. c. e. l. i. c. o. n. t. i. g. e. s. e. a. r. b. i. t. r. a. r. i. a. t. u. r.
e. u. m. u. e. n. i. o. p. o. t. e. r. a. t. p. p. e. i. n. c. o. l. l. a. t. a. n. c. i. a. m.
f. e. r. o. s. p. o. r. t. a. r. e. l. i. n. c. e. r. g. o. e. x. g. r. a. u. i. d. e. d. u. r.
t. i. s. s. u. p. e. r. b. i. a. a. d. a. g. n. i. c. o. n. e. n. t. i. u. u. e. n. i. t.
d. i. u. i. n. a. a. d. m. o. n. i. t. u. s. p. l. a. g. a. p. r. i. m. o. m. e.
t. a. s. i. n. g. u. l. a. d. o. l. o. r. u. b. i. s. u. s. a. u. g. m. e. n. t. a. c. a.
p. i. e. n. t. i. b. i. s. E. t. a. n. n. u. e. r. i. p. e. i. a. m. f. e. r. o. r. e. n. i. s.
s. u. m. m. f. e. r. e. p. o. s. s. e. t. i. t. a. a. u. t. s. u. l. t. u. m. e. s. t.
d. i. o. r. u. m. e. s. s. e. d. e. o. i. n. o. r. t. a. l. e. n. i. n. o. p. a. n. a.
t. e. o. s. e. n. t. a. r. e. Q. u. i. b. a. t. a. u. t. e. m. s. c. i. e. l. e. s. t. u. s. d. o.
m. i. n. i. a. q. u. o. n. o. e. s. t. u. i. a. m. s. e. c. u. t. u. r. u. s.
E. t. a. u. t. a. t. e. q. u. i. f. e. s. t. i. n. a. s. u. e. n. i. e. b. a. t. u. r.
e. a. m. a. d. s. o. l. u. m. d. e. d. u. c. t. a. c. s. e. p. u. l. c. h. e. r. u. m.
s. g. e. s. t. o. r. u. m. f. a. c. i. t. n. u. n. c. o. p. t. a. t. r. e. d. e. r. e. l. i.
b. e. r. u. m. i. u. d. e. o. s. q. u. o. s. n. e. c. s. e. p. u. l. t. u. m. q.
d. e. u. s. s. e. d. i. g. n. o. s. h. a. b. i. t. a. u. i. t. u. s. s. i. a. n. t. i. b. i.
i. f. e. r. u. s. d. i. r. i. p. i. e. n. d. o. s. t. r. a. d. i. t. u. r. u. s. i. c. u. m.
p. a. n. u. l. i. s. e. x. t. i. m. i. n. a. t. u. r. u. d. i. x. i. t. e. q. l. e. s.
n. u. c. a. t. h. e. n. i. e. n. s. i. u. b. i. s. f. a. i. r. u. m. p. o. l. l. i. c. e. n. t. u. r.
E. t. a. m. p. l. u. m. e. a. m. s. a. n. q. d. p. a. u. s. e. x. f. u. l. i.
a. u. i. t. o. p. t. i. u. s. d. o. m. i. s. o. m. a. t. u. r. u. i. s. a. c. t. a.
u. a. s. a. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. t. u. r. u. s. i. p. m. e. n. t. o. s. a. d.
s. a. n. c. t. i. f. i. c. a. s. u. m. p. t. u. s. d. e. r. e. d. d. i. t. u. b. i. s. u. i. s. p.
s. t. i. t. u. r. u. m. s. u. p. h. o. c. i. u. d. e. u. m. s. e. f. u. t. u. r. u.
i. o. m. i. n. e. l. o. q. u. i. t. i. t. e. p. a. n. u. l. a. t. u. m. i. n. i.
e. t. p. o. t. e. s. t. a. t. u. m. d. e. i. p. o. t. e. s. t. a. t. e. n. t. i. s. s. i. n. o. n.
c. e. l. l. a. n. t. u. b. i. d. o. l. o. r. u. b. i. s. s. u. p. u. e. n. i. a. t. e. u. m. i.
e. u. m. u. l. t. u. m. i. n. d. i. c. i. u. m. d. e. i. d. e. s. p. e. r. a. n. s.
s. c. r. i. p. s. i. t. a. d. u. i. d. e. o. s. i. n. o. d. u. m. d. e. p. r. e. c. a. c. o.
n. i. s. e. p. i. s. t. o. l. a. m. h. o. c. s. a. n. c. i. t. e. m. u. p. u.
a. n. s. a. u. b. i. u. i. d. e. i. s. p. l. u. r. i. m. a. m. s. a. l. u. t. e.

et bene valere et esse felices. tunc et principes au-
thochus. Si bene valens et cum viri. et exen-
tencia amicti uotis sunt. maxime agi-
mus gratias. Et ego in infirmitate et in
tus uestri autem in emor. tuncque regredi-
deploris locis. et in infirmitate gratia a ppheta
necessarium duxi p. comitum valentia. cu-
m non habere non deservimus. inuentum p. m.
spem multam habens effugendi infir-
mitatem. Et espiatus aut qd p. pater meus
quibz tempore duxerat exercitum in locis
superioribz ostendit. qui post se reaper p. m.
tipatum. ut si quid amicum accidit. aut
difficile inueniatur. facientes huius qui i
regionibz erant. cui est. tunc summa
delicta non tacebantur. ad hoc et fidem
deprimere potentes. quosqz et vitiosos qz
bus insidiantes. et euentum expectantes.
designant amichochum suum meum re-
gem. quem sepe reuerens in superiora reg-
na. multis uestrum commendabam. sep-
sit ad eum que obiecta sunt. Quia itaqz
vos et peto memores beneficiorum. p. uolue-
ri p. uolue. ut unusquisqz et sciret fidem
ad me et ad filium meum. Confido enim
modeste enim. ut humane attulerit et se-
quentem possit meum. et amicum in vo-
bis fore. p. gaur hominada et blasphem
pellime p. cillus et ut ipse alios tractant
tat p. egre in monari. miserabili obitu
uita functus est. Et manifestabat autem
corpus philippus collatruens eius. q.
meuere filium amichochi ad p. tholo-
meum p. tholomeum in egyptum abijt.

Machabeus aut. et qui cu. et. et.
illo erant. domino se p. regente.
templum quidem et ciuitatem
recepit. et in eis quas alienigenae p.
plateas struxerant. itaqz delubra de-
molitis est. Et p. purgato templo. aliud
altare fecit. et de ignis lapidibz. igne
septo obtulerunt sacrificia post bren-
nium. et incensum. et lucernas et panes
positionis posuerunt. Quibz gestis ro-
gabatur d. m. p. strati in eam. ut ampli-
tudo. malis incidit. Et in quito p. ras-
sent. ab ipso m. uisus compertur. et no. u.
bars ac blasphemis hominibz. tunc de-

temur. Qua die autem templum ab atheni-
genis pollutum fuerat. coninger eadem
die purgationem fieri iustissima et quanta
mentis qui sunt cadent. Et cum leticia
diebz octo egerunt in modum tunc. nam
loru. recordantes qd ante modicum te-
pis dictu sollempnem tabernaculum in
monari. et in p. thomas more testamini
egerunt. p. p. qd tholos et m. uisus vnde
et p. thomas p. thomas et. qui p. thomas
inuenit locum suum. Et de tunc erant
summi p. p. et de tunc inuenit gentis in
deorum omnibz annis agere dies festo-
istos. Et amichochus quidem qui appli-
catus est nobilis iure exaltus. ita se ha-
buit. et in tunc amichochus de eipathore anno
et in p. thomas. que sunt gesta uari-
bus. breuantes mala qui in bellis
gesta sunt. Et te enim sumpto regno
constituit sup. negotia regni. lyfiam.
quendam p. thomas et syne principem
militie. Nam p. thomas inuenit qui dicta
tur mater iusta. tunc eipathore et
inuenit. et p. thomas p. thomas inuenit
que facta erant in eos. et p. thomas agere
tunc eis cepit. Et ob hoc accusatus ab
amicis apud eipathorem cu. frequenter
proditor. audiret. eo qd ap. thomas credita
sibi ap. thomas inuenit. et ad amichochum
nobilem amichochus. et ab eo tunc
sibi veneno inuenit. Et o. thomas
aut tunc est. d. m. et loquunt. assumpti
ad uenit frequenter inuenit. et
Iudei uero qui tenebant op. thomas
inuenit. fugatos ab iherosolymis
suscipiebant. et uenit. et tunc
uero qui erant cum machabeo p. thomas
nos d. m. inuenit. ut esset sibi ad
uitos. inuenit fecit inuenit
p. thomas. Et ultaqz inuenit lo-
ca obtinuerunt. et occurrentes inuenit.
et omnes simul non minus a viginti qu-
qz inuenit inuenit. Et uidam ar-
tium et fugissent inuenit tunc valde.
inuenit omne ap. thomas ad repung-
nandu habentes. machabeus ad eos
ex p. thomas inuenit. et tunc
iosepho. itaqz et ad heo. et qz qui aut

ipsi erant satis multos ipse ab eis que am-
plius pergebant perignans metus est.
Et si uero qui cum syuone erant capti
tate ducti a quibusdam qui in turribus se-
mut suasi sunt pecunia. et septuaginta
milibus denariis acceptis dimiserunt quod-
dam effugit. Cum autem machabeus re-
muneratum esset quod factum est. et gregatim
principibus populi accusauit quod pecunia
fuitis reuiderent aduersarius eorum di-
missis. Nos igitur peritores fides misse-
at. et festini duas turres occupauit. ar-
mis autem ac manibus omnia per se agen-
do. in duabus munitionibus plus quam ui-
genti milia perierunt. Et dymothicus qui
prius a iudeis fuerat superatus conuocato
exercitu pergit in multitudinis et suade-
re equitatu a syano. aduenit quasi ex
mis iudeam captiuus. Machabeus
autem qui cum eo erant appropinquauit
illo deprecabatur deum caput terra ad-
pergentes. iumentisque alienis periculi ad-
altans arripuerunt pro uoluntate. ut sibi
periculis nimias aut eorum esset inuicem.
et aduersarius aduersari. sicut lex dicit. et
ita post osuorum sumptis armis. longi-
us de ciuitate procedentes et peritum ha-
bitu effecti residerunt. Primo autem
solis ortu. usque amiserunt. isti quidem
iudice. et prospiciatis sponso. cum
virtute diuini habentes. Illi autem duce
relli animi hiebant. Si cum iuche-
meus perignans est. apparuerunt ad u-
sarius de celo uiri quique in equis firmis
auris. decem. ducentum iudeis perstantes.
ex quibus duo machabeum habentes in-
dunt. armis suis cum septum et colo-
nem ostendebant. machabeus autem
et fulmina iacebant. ex quo et ciui-
tate efusi. et repleti perturbatione ceciderunt.
Infecti sunt autem ingrua milia qui
genti peritum. requiescentes. Thymothicus
autem confugit in garaimi presidium
um inuicem cum perierat ceteris. et ja-
chabeus autem et qui cum eo erant loca
tes obsiderunt presidium diebus quatuor.
Et hi qui iudeis erant loca firmate
et filii super modum maledicebant. et iudei

ues nefandos iactabant. Cum dies quatuor
elucesceret. iugum iudeis exhiis qui cum
machabeo erant accesserunt. per blas-
phemiam uimiliter accesserunt ad iude-
um et feroci animis iocundantes a se debant.
Si talis ascendentes humiliter iudeos. po-
tate succedentes agressi sunt. atque ipse
maledictos uiuos sacramentabant. Per co-
tumeliam autem biduum. presidio vastante.
dymothemum occiderunt. se in quodam
latu speciei peremerunt. et frater eius
ceterum. et appolophanem occiderunt. Et
his gestis in iudeis et iudeis bene-
dictabant dum qui magna fecit in isra-
hel et victoriam dedit iudeis. ..

Sed paulo post tempore iudeis per
mco: regis et periphius ac nego-
torum iudeis. gemitu ferens
dehis que acciderant. gregatim octogi-
ta milibus. et equitatu multo uenit
ad uisum iudeos. existimans se ciuitate
quidem captiuum gentibus habitantem
fructum templum uero ipse que-
stum. sicut cetera delubra gentium huius-
modi. et per singulos annos uenale sac-
dotum. nisi qui exogitans dei protesta-
rent. si mercede effrenatis in multitudine
peritum. et in milibus equis. et octogin-
ta elefantibus. et iudeos. et ingressus autem
iudeam et appianus tethiure que erat
in angusto loco ab iherosolymis in iheru-
salo quinquaginta stadiis illud presidium ex-
pugnabat. Et autem machabeus. et
qui cum eo erant agnouerunt expung-
nari presidium cum fletu et lacrimis roga-
bant deum. et omnis turba simul. ut to-
num angulum iudicet ad salutem israel.
Et ipse paulus machabeus. sumptis
armis ceteros adhortans. et simul se-
cum periculum subire. et ferre auxilium
fratribus suis. Cumque per promptum an-
mo. percedent iherosolymis apparuit per-
dens eos equos multos caudida. armis
auris hastam vibans. et uir omnes
simul induerunt misericordem deum.
et ualuerunt armis. non solum ho-
mines. sed et bestias ferocissimas. et in iudeos
ferros parati peruenire. et uant ergo

autem qui abigunt fugerunt gladio per
unt. Et cum nec ita egisset discessit qua
situm relictus iunioris ioppitas era
dictatus. S: cum cognovisset eos qui
erant ianney. uelle pan modo facit nichi
tamur. Secum uideris ianneytis quocq: noc
te sup uenit. i portum cum uanib: suat
dit. ita ut lumen ignis appareret uicis so
luis a stadis ducentis quadraginta.
Iude cum iam abissent nouem stadiis
i se facient ad thymotheum. Quiscent
cum eo amicos quinq: milia uiri requi
tes quingent. Cumq: punga ualida
fiet. i auxilio dei pspere cessisset. residui vi
ti amicos perchant auidia demas suidai
pudentes se pascua dantros i uicis
psumos. Judas aut arbitrans uere
inuitas eos uiles. pmitit pacem. dexte
q: acceptis. discedit a thymotheum sua
i gressus est aut tuncatem quanda
firmam p dunt: i uinis inuiscipat
que a turbis habitabat gentium pro
insecutur. cui nomen calphur. E qv
qui inuis erant qdentes inuiscipat
murore. i apparuit alimontant. re
missus agebant maledictis laetantes
Judam ac blasphemantes. i loquuti
que fas non est. N) adhaerens aut i vo
cro magno inuiscipat pnap. que sine
anetib: i machinis templis ihesu pti
pauit ihericho inuiscipat forat: inuiscipat
capit autate. p dunt uoluntate inuiscipat
mules cedos fecit. ita ut ad iacens stag
nam stadiis duos latitudinis sag
umie inuiscipat fluer iudetur. Iude
discessit stadia septingenta quinq
gunt i ueniunt machacha ad eos. q
dicunt qvbrauci iudei. i thymotheum
quidem inuis locum non qphendunt
uullos: rogato p dunt regressus e. inuiscipat
in quodam loco finitimo p dunt. Do
sicheus aut i solipater qui erant duces
tini machacho. p dunt a thymotheo
relatos in p dunt decem milia inuiscipat.
I) machachens ordinatis cum se set
uilib: i estant p dunt ad ius
thymotheum p dunt hntem secum
centum uiginti milia p dunt. equi

amq: duo milia quingenta. Cogito aut
iude ad uenit thymotheus. p dunt milies
i filios i uiginti a p dunt i p dunt. qd
canon dunt. E ita autem inuiscipat
buc i accessu difficile. p dunt angust
as. Cumq: cohors iude p dunt apparuit.
thymotheus inuiscipat est exp dunt qui
inuisa consp dunt i uiginti uicis lumb
luis ab alio. ita ut magis a suis dunt.
i gladio suos iudei debilitatene. Judas
autem uiginti inuiscipat p dunt p
phanos i p dunt exis inuiscipat milia
uiscipat. I) p dunt thymotheus inuiscipat i p dunt
colichei i solipater. E i uiscipat p dunt
stuiabat ut inuiscipat dunt. eo qd in
touri ex uiscipat p dunt hnt ac fratre.
quos inuiscipat eius dunt inuiscipat. I) cum si
dem dunt. i uiscipat se eos dunt i uiscipat
tunt. i uiscipat cum dunt. p dunt finit
salutem. Judas aut egressus est a uiscipat
in uiscipat uiginti quinq: milib: . Post
um fugam i uiscipat inuiscipat exuiscipat
ab effron autate inuiscipat iqua in
tudo dunt inuiscipat habitabat. i
uiscipat inuiscipat p dunt i uiscipat. for
titer repugnabant. I) uiscipat aut machie
in uiscipat i uiscipat erant apparuit. S: cum
omnipotent inuiscipat qui potestate in
uiscipat i uiscipat i uiscipat. cepunt inuiscipat.
i exis qui inuiscipat erant. uiginti quinq
milia p dunt. I) nte ad uiscipat la
ntum abierunt. que ab uiscipat i uiscipat
sexcentis stadis ab erat. Constanuiscipat
aut hys qui apud scithopolitas erant
iudeis. qd uiscipat ab eis habentur. et
am inuiscipat i uiscipat. i qd modest
seum egunt qv as agentes eis. i exho
tan etiam de uiscipat erga genus suum
benignos esse. ueniunt i uiscipat i uiscipat
die sollempni septimanae inuiscipat
E i post p dunt abierunt inuiscipat
gorgiam p dunt y dunt. E ruit aut
in p dunt inuiscipat i uiscipat quia
dragmas. quib: q dunt. i uiscipat p dunt
uiscipat inuiscipat. D) sicheus uiscipat quidam
debathenens equos uiscipat foras gorgiam
tenet. i cum inuiscipat uiscipat inuiscipat.
equos quidam inuiscipat i uiscipat inuiscipat

et uinum et corpus fuit in domum et populum sedauit. Et
 uisusque antiochia et hoc modo regis pfecto et
 redditus processit. **XLIII.**
Et post tenuis tempus conuenit iudei
 et qui erant de ierusalem cum multis
 nomine valida. in antiochia positi quod
 ascendit ad loca optima et tenuit de regio
 nes ad uisus antiochia et uisus quod lybia
 et idcirco aut quidam qui sumus sacerdos fuerat
 et uoluitate cognatus est quibus conuentionis.
 et hoc anno nullomodo sibi et salute neque accep
 sit ad altare uenit ad deuentum regem. et ad
 anno offensus et autem cona in palam se
 et. et talis qui tempore esse uiderant. ipsa die
 quidam sunt. Tempus autem opportunus ele
 mae sue actus. et quocumque a deuenio ad
 et saluum. interrogatus quibus uisus et filiis
 uideri uenit. respondit. si per qui dicit assu
 deri uidetur quibus per est iudas machabeus.
 bella nutrit et seditiones mouet. nec paui
 mur regnum esse quietum. Nam ego testanda
 nos per uisum glia. dico autem summo sacerdoti huc
 uenit. primo quid ualidatibus regis fidem si
 uanis. sed etiam auctor et filius. etiam alios
 puritate unius generis uisum uisum uisum.
 et oro hys singulis rex et quibus et regem
 et genti. sed per uisum omnia humana
 tem sua per se. Nam qui dicit super est iu
 das. et possit de pace esse negotiis. et autem
 aut ab eo dicit. uenit autem hostis se huius
 res. ad uisus iudam de meum et flammam
 rit. Qui flammam nychanore et posuit delecta
 tor ducem misit iudeam. datus mandauit
 ut ipse quidam iudam caper unum. eos uo qui
 cum eo erant disperget et struet aliquid unum
 maxime templi summi sacerdotem. Et sic ge
 res que de iudea fuerant gregatim se nycha
 nore miscebant. misit et dades iudeos pro
 spicaces rerum suarum exultantes. Audi
 to itaque uidet nychanore aduentum et co
 uentum uisum et filiis tui rogabant eum
 qui populum suum constituit ierusalem custodiret.
 quibus sua per eum signis uidentibus prece
 quipante autem dux stant inde mouiunt.
 ueniunt ad castellum testam. Symeon uo
 fiat inde uisum cum nychanore. et carum
 et repente aduentum ad uisum. et iude
 nore autem audientis uirtute communi iudei

ai magnitudinem quam ipse tamquam habebat. Sagittas
 iudicium facit mentebat. Quoniam ubi primum pos-
 sidemus et habemus in machina. ut dicitur deus
 atque accipit. Et dicitur deus quod sumum agere
 ipse dicit ad maiestatem suam reuoluit. quoniam
 fuit una semina amicitias annis. Itaque dicit
 et habebat. quia scitote et se agere. et singulis
 scilicet placeat et posuit. Decepit autem iudas
 armatis et locis opportunis. ne forte ab ho-
 stibus mali reperiret aliquid oriret. et agnitus
 colloquii fecerit. Ad orabat autem nychanor
 iudicis. inquit. inquit agebat. et quodque etas
 quod eggerat fuerat dimisit. Et dicit autem iudas
 cum ipse exat. et erat iudex idem et rogauit
 cum dicit iudicem filiosque parare. Et nychanor
 fecit. quoniam egit. amicitias inuocat. Ad iu-
 dices autem iudicis caritatem dicit. ad iudicem.
 et nychanor uenit ad temetum. et dicitur nychanor
 dicitur iudicis. alienis dicitur. iudicis
 regni iudicis. successoris sibi destinasse.
 Itaque rex exat. et postumus huiusmodi
 amicitias inuocat. scilicet nychanor
 dicit. quoniam se quid sit de amicitias et uocat
 iudicis. et in machinam acutus uinctu inuit an-
 thiochia. Quoniam et quoniam nychanor. et ista
 habet et quoniam fecit. si ea quoniam uenit inuita fa-
 cit nichil iudicis a iudice. Sed quoniam regi resistere non
 poterat. opportunitate obliuabat. quia preceptum
 proficit. et in machinam iudicis iustitiam sentit a-
 ge nychanor. et iudicem occurrit fecit ex
 hibernam. intelliges non ex bono et iustitiam
 ista. pallas seruorum et quoniam. occultauit
 se a nychanor. Quod cum ille agnouit. forte
 se a iudice prouent. uenit ad maximum et iustitiam
 in templum. et iudicis solitas hostias of-
 ferat. iustitiam sibi tradidit. Quoniam cum ut
 iudice dicitur. nescire se ubi est quod quoniam
 extendens manu ad templum iurauit. et iustitiam
 in iudice iudice tradidit. isto dei phanum in
 planitie deducit et altare effodiat. et templum
 hoc iudice patitur et secundo. Et hys dicitur abijt.
 Sacerdotes autem preces manus iudicis. in uoca-
 bat eum quod ipse prouocat. et ipse et dicitur. et
 dicitur inuitos. quoniam idiges uoluit et
 plura iudicis iudice in uocis fieri. et iudice scilicet
 omni dicit. et iudice iudice domum ista in uocis.
 quoniam in uocis et. et iudice et quod dicit. desio
 iudice. ab iudice. dicitur et nychanor iudice

Quo cum pueri quocumque etiam
 et sacerdotibus ad altare accessit et eos qui
 ante erant. Et ostendit capite nychanoris
 in manu uelut quam extendit et in
 dnu sancta omnipotens dei magnifice
 gladius est. Linguam etiam sumpti ny
 chanoris palam iussit particulam
 anubz dant. manum autem deuclit
 et in templum suspendi. Quos igitur
 dum celi benedixerunt. dicentes. Ene
 dais qui locum firmi istam in aq
 uelant. Suspendit autem nychano
 ris caput illumina ante euitens ut ef
 fi i manifestum signum auxilij dei.
 Et itaqz omnes in unum consilio ceterer
 in illo modo dicit istum absqz celestia
 te pte hanc celestia tem certatena
 die mensis adat. qui dicitur uox syriam
 pte mardochei die. Lys igitur erga
 nychanoris gestis et callis tempus ab
 hebreis ciuitate possessa. Ego quoqz
 hys faciem suam sermonis. Et si qui
 dem bene ut historie competat. et hoc ip
 uelut. Si autem unius digne eden
 dum est michi. Si tunc cum unum se
 per habere aut semp aqum etiam est.
 Alterius aut un delectabile ita legent
 si semp exactus sit sermo non erit igni
 tis. Et erit ergo consumptus. . . . .

Explicit liber in adheborum secundus. Incipit prologus in ysaiaum prophetam.

Nemo cum pueris uelut uide
 ut esse descriptus. metro eos et
 tunc apud hebreos ligari et
 aliquid simile habere de psal
 mus uel apud salomonis. Et qd in demoste
 ne i uulgo saler fieri. ut pcola scribantur
 et comata. qui utiqz i prosa et non uersibz
 et scripserunt. Nos quoqz uelut legent
 promittentes in pte conueni nouam nouo
 scribendi gent distinximus. ac primum de
 ysaia sciendum qd in sermone suo diser
 uis sit quippe ut in nobis et uelut elo
 quencie uel elegancie. nec habens quic
 qm in eloquio iustitias admittunt.
 Et uide et accidit ut pteis florem sermo
 nis eius in uersu no potuit seruare
 Deinde hoc etiam ad sciendum qd ne

tam pteis dicendus sit. qm euangelista.
 Et ita enim in uersu xpi ecclesie iustia ad li
 quibz pteis est. ut non cum pteis de
 turo pteis. si de pteis historie ex
 ere. Et uide con. ego noui te tunc tempus
 septuaginta in pteis fidei sue facta in
 pteis etiam pteis ne sancti canibz
 i uersu pteis pteis darent. Quia hanc
 obitatem legentis ab illis auuaditatis
 abscondita. Et igitur quanta laboris sit
 pteis in uersu. nec facile quicquam
 posse uoluntate de mte pteis in uersu
 xerit ante qm legunt. Nos quoqz pteis
 uoluntate plurimorum qui simulante i vi
 dia qd et sequi non ualent despiciunt. Sa
 cis ergo et prudens iustitiam in uersu ma
 num. Et in uersu uersu hoc fastidiosus
 lectoribz pteis. ut quomodo greci post sep
 tuaginta in uersu aquilam et syma
 chum et theodotionem legunt ut obstru
 dium doctrine sue. uel ut septuaginta
 magis excolatione eoz intelligant. sic
 et isti saltem unum post priores habet dis
 tinguunt in pteis. Legant prius et post
 ea despiciant ne uideantur non ex uer
 ba si exordij pteis ignoia d ap
 uate. Propheta autem ysaia in the
 rusalem et in iudea nequum decem tribu
 bz iustitiam ductis. ac de uersu reg
 no. uelut conuictum uelut septem cerit
 gradum. Tunc in uersu ad pteis respi
 ciat historie et post babylonie capti
 uatem. iudicium populi significat iudea
 et tamen omnis et tunc de uersu gentium
 et ad uersu xpi est. Quem quanta pteis
 amans a paula et iustitiam. tanto ma
 gis ab eo pteis et obitatem pteis qu
 me iustitiam emuli iustitiam. ipse michi
 in uersu iustitiam in uersu. qui fac me in
 pteis lingue emulorum iustitiam. ne uidi
 et iustitiam iustitiam. et iustitiam diuini
 in uersu. . . . .

Incipit alius prologus.
 Iustas in uersu nobili genti na
 tis ibiqz pteis iustitiam obitatem
 se iustitiam iustitiam iustitiam
 cubit. Et epulatusqz et iustitiam
 iustitiam iustitiam iustitiam iustitiam
 iustitiam iustitiam iustitiam iustitiam
 iustitiam iustitiam iustitiam iustitiam

de uersu

entib; folijs. inclut omnes absq; aqua. Et erit
fortitudo uia ut familia super iopis uim
quali stilla. Et succendetur uanitas sua
et non erit qui extinguat. **II**

Verbum qd uidit ysaias filius amo
sup iudam et iherusalem. Et erit i
nouissimis dieb; iperitatis montis
domus domini in uertice montis et eleua
bitur sup colles et fluent ad eum gentes et
ibunt populi multi et dicent. Venite ad
eum ad montem domini et ad domum
dei iacob et docebit uos uias suas et ambu
labimus in sententijs eius. quia deshon ex
ibit lex et uerbum domini de iherusalem. Et iudica
uit gentes et arguit populos multos. Et effla
bit gladios suos in uolueres et lanceas
suas in falcos. Non lenabit gens et tra
gentem gladium nec erubescit ultra
ad plium. Domus iacob uenite et am
bulamus in lumine dei nostri. Plerumq; enim
populi qui domum iacob. quia repleti s
ut olium et angustes habuerunt in philis
tinis et pueris alienis adheserunt. Et repleta
est terra aurum et argenteo. et non est finis the
saurorum eius. Et repleta est terra eius e
quis et iumentis et adugetur eis. Et
repleta est terra eius ydolis opus manu
um suarum a dominiuit qd fecerunt angust
cor et inanimauit se homo et humiliat
us est uir. Et ergo amittas eis. Au
gredere in pernam et absconde in fossa lu
mo. a facie timoris domini. et a gloria ma
iestatis eius. Omnis soluit hominis
humiliati sunt et inanimati alacritudo ui
torum. Et calcabuntur autem omnes solus idcirco
illa. quia dies domini exercituum super om
ne superbum et excelsum et super omne ar
rogantem et humiliabit et super omnes
cedros libani et cedros et ceteras. et super
omnes quercus basan. et super omnes mon
tes excelsos. et super omnes colles eleuatos.
Et super omne turrim excelsam et super oem
munitum munitum. et super omnes naues
tharitis. Et super omne qd uisu pulchrit
e. Et iactantia omnis soluitas ho
minum. et humiliabit alacritudo uictorum.
et eleuabit dominus solus in die illa et ydola
perit et erunt in speculu

cas primum et in uis agnes etc. a facie for
midinis domini. et a gloria maiestatis eius et
succedet paucitas animi. Iudice illa propter
homo ydola argenti sui. et simulachra aurum
sua que fecerunt sibi. ut adoraret eas et uel
pauones. Et ingredietur salutaris petra
et incauerit saxorum. a facie formidinis
domini et a gloria maiestatis eius cum succedet
paucitas animi. Quiescat ergo ab homine
animus spiritus in uisus eius est. quia ex
cessus impietatis est ipse. **III**

Ecce cum uisus dñs exercituum
auferet ab iherusalem et iuda ualidum
et fortem. et omne robur paucis et
omne robur aquarum et fortis et uirum bella
tum et uictorem et piam et animum. et se
uem principem super quinquaginta et hono
rabilem uultu et silatium et sapientem
de archyphitis. et prudentem eloquij multum.
Et dabo pueros principes eorum et effrenat
a dñs ab iherusalem. Et conuertet populus uir
ad uirum et unusquisq; ad primum
suum. Et amulcrabitur puer stram seueram.
et ignobilis stram nobilem. et apprehendet
enim uir fratem suum domesticum prius
sui torquet. Vestimentum tibi est princeps
esto uir. cum uisus autem hoc hominibus tuis. Et
respondet in illa die dicens. Non sum
medicus. et in domo mea non est panis.
neq; uestimentum. Nolite me testari
principem populi. tunc enim iherusalem. et
iudas et iudice. quia lingua eorum et ad muer
tiones eorum contra domum. ut peruerteret
oculos maiestatis eius. Agnicio uisus
domini respondet eis. Et primum suum quasi
sodomam peruerterunt nec absconderunt.
et e amine eorum. quia reddiderunt eis ma
la. Dicite uisus quia bene. quia fructus ad
inuentum suarum comedet. Et se ipso
in malum. Et erubescit enim inuentum
fiet ei. Spiritum meum eructores sui spolia
uunt. et milites domine sunt eis. Popule
meus qui hunc te dicitur. ipse decipit.
et uiam gressuum tuorum dissipant. Et uisus
ad iudicandum dñs et stat ad iudicandos
populos. Dñs ad iudicandum ueniet cum scio
uobis populi sui et principibus eius. Et os enim
de patre estis uincam meam. et in prima pau

[illegible]

Ecce ascendunt septem mulieres:
vnum vnu. uidelicet illa dicentes:
Panem nr̄m comedimus. et uel
tumentis nr̄is optinemur. tantummodo in
uocetur nomen tuum sup̄ nos. aufer
obprobrium nr̄m. Indic illa erit getuati
boni. i. magnificencia. i. gloria. et fructus t̄
re solum. i. exultatio h̄ys qui saluati
sunt de istis. Et erit omnis qui relictus
fuit in syon. et residuus in iherusalem. sc̄us.
uocabitur omnis qui scriptus est i. uita
in iherusalem. Si abiuerit dñs sordē
filiorum syon. et sanguinē iherusalem la
uit de medio eius. inspernit iudicij. et
sp̄m ardoris. Et creauit dñs sup̄ omne
locum montis syon. et ubi inuocatus ē
nubem potēt. et fumum. et splendore. i.
ignis flammam. i. in nocte. Si up̄ omnem
eum. gl̄iam protēctā. et tharsen. i. tharsen
erit i. umbraculum. dicit abest. i. in se
uitate. et ab conspectu. i. abire. et a pluita.

Quando uenit dilecto meo cum manu patruclis meis. Vince sue. Et mea facta est dilecto meo in cornu filio olei et sepiuit eum. Et lapides elegit ex illa et plantauit vineam electam. Et edificauit turrim in

[illegible]

Qui dicitis festinare ratio ueniat opus eius
ut uideamus et appropiet et ueniat et filius
sancti israel et faciemus illud. Et qui dicitis
bonum malum. et malum bonum. ponentes
tenebras lucem. et lucem tenebras. ponentes
amaram in dulcem et dulce in amarum. Ve
qui sapientes estis in oculis nostris. et coram
nobis in metis prudentes. Et qui potentes
estis ad bibendum vinum. et uiri fortes
ad miscebendam ebrietatem. Ve qui in
sufficiens unum primum. et iustitiam
iusti auferas ab eo. propter hoc sicut deus
erat stipulam. et uirga flamma ignis.
et calor flammis exurit sic radix eorum
quasi fauilla erit. et gerumen eorum ut pulvis
ascendet. Et breuius enim legem domini
exercituum et eloquium sancti israel. blas
phemauerunt. Idcirco iratus est furor domini
in populo suo et extendit manum suam super
eum et percussit eum. Et turbati sunt iudices
et facta sunt mortalia eorum quasi stridit
in medio plateatum. Non omnibus illis
est ausus furor eius sed adhuc manus
eius extendit. Et eleuabit signum in na
tionibus procul et similabit ad eum de fin
ibus terre. Et ecce festinus uelociter ueniet.
Non est deficiens neque laborans in eo.
Non dormitabit neque dormiet. neque sol
uetur angulum remum eius uocem
petit corrigia cunctarum eius. Sagittae
eius acutae. omnes artus eius exten
ti. Ungulae equorum eius ut siles. et uox
eius quasi impetis tempestatis. Pug
nus eius ut leonis. rugiet ut canis leo
num et stridet et tenebit predam et ample
xabitur. Innotuit qui erant. Et sonabit
super eum in die illa sicut sonitus maris.
Aspicimus iram et ecce tenebrae tribu
lationis et lux ob tenebrata est in caligi
ne eius.

Viamus quo mortuus est rex orias vi
di dum sedentem super solium excelsum
et eleuatum et plena erat domus a ma
tate eius et ea que sub ipso erant replebat
templum. Et propheta stabant super illud
sex alii uiri et sex alii uiri et sex alii alii. Du
ab: uelabant faciem eius et duab: ve
labant pedes eius et duab: uolabant.

Et clamabant alter ad alterum et dicebant. Sa
ctus sanctus dominus deus exercituum ple
na est omnis terra gloria eius. Et quanta sunt
super luminaria caelorum auoce clamant
tis et domus impleta est fumo. Et dixi. Ve
nichi quia tui. quia uir pollutus la
bijs ego sum. et in medio populi polluta
labia habentis ego habito et regem domini
exercituum uidi oculis meis. Et uolauit
ad me unus de seraphim. et in manu eius
calamus quem torcebat. et ait. Tota terra
contigit os meum et dixit. Et ait torge hoc la
bia tua. et auferat iniquitas tua. et peccatum
tuum mundabitur. Et audiui uocem
domini dicentis. Quem mittam et qui
dixit. Et dixi. Vade et dices populo huic.
Audite audientes et nolite intelligere. et vi
dete uidentes et nolite agnosce. Et cetera
cor populi huius et aures eius aggraua. et
oculos eius claudet. ne forte uideat oculis
suis et auribus suis audiat. corde suo in
telligat. et queratur. et sanem eum. Et
dixi. Usque quo domine. Et dixit. Donec
desolentur ciuitates absque habitatore. et
domus sine homine. Et cetera reliqua
deserta et longe faciet dominus homines. Et
multiplicabitur que delicta fuerant in me
die terre. et adhuc mea decuratio et quicun
que in ostensionem sicut thebuntis. et si
cui querens que expandit ramos suos.
semper san erit id quod stetit in ea.

Et factum est uidetur a char filij
ioathan filij ozye regis iuda. as
cendit rex syrie et hasor filius wo
medie rex israel in iherusalem. ad plandum
tam eam in non potuerunt debellare eam.
Et nuntiauerunt domui dauid duces.
Et equauerunt syria super effraym. Et quomo
dum est cor eius et cor populi eius. sicut
mouentur lingua aluatum ante fa
ciem uentis. Et dixit dominus ad ysaiam. Et
gride in osculum ad har. et qui delictus
est iasur filius tuus ad exercituum a
queductus pilae super ioris mura agri
fullonis et dices ad eum. Et de ne fideas
Noli timere cor tuum ne somnitet. a di
bus candidis titonum fumigantem et
tor et in furoris iasur regis syrie et filij

met quas dedit michi dñs in signum et
 potentium istis ad omnia exercituum
 qui habitant in monte syon. Et cum dixit
 ad nos querite a phariseis et ad scribas
 qui studium in iuramentis suis. Quia
 quid non populus a deo suo requirit vi
 sionem prophetarum ac mortuus. ad legem ma
 gis et ad testimonium. Quod si non dixe
 rint iuxta verbum. hoc non erit eis ma
 gnum lux. Et transibit per eam et conu
 erit et eluriet. et cum elurentur in seculum. et
 maledicet regi suo et deo suo. Et suscipiet
 furtum et aditum inuenerunt. et ecce stu
 lacio et ceteris. et dissolutio et angustia
 et caligo persequens. et non poterit a uola
 re de angustia sua. . . . .

De uno tempore alienata est terra
 babilon. et terra nephalim. et no
 nullino aggrauata est terra ma
 gis et multitudine gentium galylee gentium. Po
 pulus qui ambulabat in tenebris in
 dit lucem magnam. Et ita nunc in regio
 ne umbre mortis. lux orta est eis. Et ut
 multiplicasti gentem. non magnificasti te
 rram. Et stabunt coram te sicut qui
 letantur in melle. sicut exultant in melle
 res capta preda quando diuidunt spolia.
 Inguunt enim oneris eius et iugum. hu
 meris eius et ceptum eractoris eius.
 superasti sicut in die iudicii. Quia
 omnis uolentia preda cum timore
 et uestimentis merum sanguine erit
 et combustio. et abis ignis. Quidu
 enim natus est nobis. et filius datus
 est nobis. Et factus est princeps pacis. Et
 super humerum eius. et uocabit nomen
 eius amirabilis et mirabilis deus fortis
 pater futuri seculi princeps pacis. Et
 multiplicabitur eius in puerum et pueri
 erit finis. Super solium dauid et super
 regnum eius sedebit. et firmet illud et
 corroboret in iudicio iustitia a modo et
 usque in sempiternum. Et dñs dñi exerci
 tum faciet hoc. Verbum misit dñs
 in iacob et cecidit in isrl. et factus omnis po
 pulus effraym et habitantes samaria
 am in superbia et magnitudine cordis
 dicentes. Latentes ceciderunt et quidam

lapidibus edificabimus. Et ita omnes suc
 cederunt. et ceciderunt nutuimus. Et cecidit
 ut dñs hostes talis super eum et inimi
 cos eius in iudicio uerteret syonem ab o
 rientis. et philistinum ab occidente. et de uo
 luntate ista toto ore. Et nomen eius non est
 auctus furius eius. et adhuc manus eius
 extensa. Et populus non est reuersus
 ad patientem se. et dñm exercituum non
 inquisierunt. Et dispersit dñs ab isrl ca
 put. et caudam de manu eorum. et refrenā
 tem et iuramentum die uia. Longe uis
 et honorabilis ipse est caput. et propheta do
 cens mendacium est cauda. Et erunt qui
 bificiant populum istum seducendo. et qui
 bificiantur populum. Propter hoc super a
 dolescentulis eius non delectabitur domini
 et pupillorum eius et iudicium non misit
 rebitur. Quia omnis ypo critica est et ne
 quam et inuicem os locutus est stulticia
 am. Et nomen eius non est auctus
 furius eius. et adhuc manus eius exten
 sa. et populus non est reuersus ad patientem
 se. Et uersa est enim quasi ignis in
 pietas uerpes ipso et syonem uorabit.
 Et succendentur in densitate salinis et con
 uoluentur in superbia fumi. Et uia domini
 exercituum et iudicia erit. Et erit populus
 quasi effra ignis. Et ut statim suo non p
 oter. et ceciderunt ad dexteram et eluriet et
 comedit ad sinistram non saturabit.
 Et inusquisque carnem brachii sui uora
 bit. manastres effraym. et effraym ma
 naster. summi ipsi contra iudam. Et n
 omnes eius non est auctus furius eius
 et adhuc manus eius extensa. . . . .

Ut qui condunt leges iniquas. et
 stantes in iusticiam complint
 ut opprimant in iudicio pauper
 et in facie cause humilium populi
 mei. ut essent iudice preda eorum. et pu
 pullos diripent. Quid faciens in die vi
 sitationis et calamitatis de longe uenit
 us. Ad cuius fugietis auxilium. et
 ubi delinquetis gloriā uiam. Ne iur
 ueniam in iudicio. et cum mactis cada
 tis. Super omnibus eius non est auctus
 furius eius. et adhuc manus eius exte

ta. Et assur uirga furoris mei et baculus
 ipse est. In manu domini indignatio mea. In
 manu faciem meam mittam eum. Et non ipse
 furoris mei mandabo illi ut auferat spolia
 et diripiat preda et ponat illum in calcem
 quem quasi lutum plantatum. Et per autem
 non sic arbitrabitur. Et cor eius non ita ef-
 fumabit. Et ad extendendum erit cor eius. Et ad
 minutionem gentium non parauit. Di-
 cet enim. Nunquid non principes mei
 simul reges sunt. Nunquid non michi
 thamas sic carauit. Et ut asirach sic euadit.
 Nunquid non ut danielis sic samaria.
 Quomodo uiuent manus mea regna y-
 doli. Sic et simulachra eorum de iherusalem et
 de samaria. Nunquid sicut feci samaria
 et domus eius. Sic faciam et idem et simulachra
 eius. Et erit cum impleuerit dominus cuncta o-
 pera sua in monte syon et in iherusalem. in
 liabio super fructum magnifici cordis re-
 gis assur. Et super gloriam magnitudinis
 oculorum eius. Dixit enim in fortitudine
 manus mee ego feci. In sapientia mea
 intellexi. Et abstuli timores populum et
 principes eorum de pedibus suis. Et deturxi
 quasi potens in ciuitate residentes. et uice
 ut quasi nudum manus mea et fortitudi-
 nem populum. Et sicut colliguntur oues
 que derelicta sunt. sic uniuersam ciuitatem ego
 aggregetur et non fuit qui moueret remas.
 Et aperit os et gemitus. Nunquid glori-
 abitur securus contra eum qui fecit in ca-
 aut exaltabitur serra contra eum a quo
 trahitur. Quomodo si eleuatur uirga con-
 tra eleuantem se. et exaltetur baculus qui
 utique lignum est. Propter hoc mittet dominus
 cor domini exercituum in pugnis eius et
 uincat. et subitus gloriam eius succedet
 ardor quasi conuulsio ignis. Et erit
 lumen israel. uirga et scis eius in flamma.
 et succendet et deuorabitur spina eius
 et nepres uide una et gloria salus eius et
 carucl eius. Ab anima usque ad carnem
 consumetur. Et erit terror profugus. et re-
 liquit salus ligni eius in uanitate in-
 uocabunt et puer scribet eos. Et erit idcirco
 illa non addit et residuum israel et hi qui
 fuerunt de domo iacob uiuent super eo qui

parat eos. Et uiuent super domum sanctam israel.
 In uirga reliquit et uincat. reliquit et qui
 iacob addidit fortis. Et cum fuit populus
 eius israel quasi arbor manus reliquit et
 reuertitur ex eo. Et consummatio ad breuiatem
 in uindicta iustitiam. Consummatio enim
 et ad breuiationem dominus deus exercituum
 faciet in uindicta omnis terre. Propter hoc
 dicit dominus deus exercituum. Noli timere
 populus meus habitator syon ab assur. In
 uirga enim parietur te et baculum suum
 leuabit super te in uia egypti. Adhuc et
 paridulum modicum et consummabitur
 indignatio mea et finis meus super locum
 eorum. et suscitabit super eum dominus exerci-
 tum flagellum iuxta plagam in adra.
 in preda oreb. Et uirgam suam super ma-
 re et euadit eam in uia egypti. Et erit
 die illa auferat omnis eius de humeris
 suo. et iugum eius de collo suo. et puer
 cer uigum a facie olei. Et emet in arbori
 mansit in agros. apud magnas et
 mendabit uasa sua. Et auferunt eum
 sum gabaa sedes iura. Et stupuit in uia
 gabaa. Saulis fugit. Et uirga uoce
 tra filia galim. attende lausa paupar
 la anathochi in grauitatem modum habi-
 tantes gabaa et fortissimi. Adhuc dicit
 est ut in uide stetur. Aggrabit manu
 suam super montem filie syon collem
 iherusalem. Et ecce dominus deus exercituum in
 et franget lagunculam in uentre. et excelsi
 si statum succidentur. et obliuiscuntur humi-
 libuntur. et obliuiscuntur densa saltus
 suo. et libanus cum excelsis cadet. **27.**

Et egredietur uirga de radice uel
 se et flos de radice eius ascendet.
 Et requiescet super eum spiritus
 domini. spiritus sapientie et intellectus.
 spiritus scientie et fortitudinis. spiritus scientie et pre-
 cans. et replebit eum spiritus timoris domini.
 Non secundum uisionem oculorum iudica-
 bit. neque secundum auditum aurium. ar-
 guet. si iudicabit in iusticia pauperes. et
 arguet in equitate prauos. Et
 parietur in uirga dominus sui et spiritu labio-
 rum suorum iustificet impium. Et erit in
 iusticia angulum lumbos eius. et fides

andouum renuntius eius. Habituat lup-
tium aguo. i. parduus am edo acutavit.
Uitulus uero tonis simul morabunt
i. puer paruulus uiuabit eos. Vitulus
i. uetus pascunt simul. requiescent con-
i. leonum. i. leo qualibet comedet pa-
leas. i. delectabitur infans abire sup
foramina aspatis i. cauerna reguli q
auiladans fuit manum sua uidet.
Hanc nocebit i. non occidet i. uniuersa
monte lando meo. quia repleta e ha
sacraa domini. sicut aque mans o
pietatis. i. n illa die mox ielle q stat
in signum i. p l o u u u. i. p m gentes depra-
buntur. i. erit sepulchrum eius glorio-
sum. Et erit in die illa additae dñs se-
cundo manum suam ad possidendum
residuum populi sui qd relinquetur
ab assyris i. ab egypto i. aethiops. i. ab
ethiopia. i. ad hebra. i. a semmar. i. ab
emachi i. ab uisulis mans. i. lenabit
signum i. nationes. i. aggregavit p fugo
i. i. i. d i. p l o s u d a colliget a quatuor
plagis i. i. e. i. a u f e a u r. i. e l u s e f f i a y m.
i. hostes u d a p u u n t. i. e f f i a y m n o n
emulabitur u d a m. i. u d a s n o p u g-
nabit q m e f f i a y m. i. e u o l a b u n t i
humeros pharistum p u n a r e s i m u l p
dabunt filios orientis. i. d u m e a e t
m o d a b p r e p t u m m a n u s e o s. i. f i l i j a
m o n o b e d i e n t e s e u n t. i. e t d e s o l a b i t
dñs l i n g u a m m a r i s e g y p t i. i. l e u a b
m a n u m s u a m s u p f l u m i n e m i f o r a m
d i n e s p i r i t u s s u i. i. p a u a t e u m i s e p
t e m u u s. i. t a u t t r a n s e a n t p e a m c a l
p a n. i. e t e r i t u n a r e s i d u o p o p u l o m e o
q u i r e l i n q u e t u r a b a s s y r i s. s i m i t f u n t
i. i. i. m o d i e q u a a s c e n d i t d e t e m e g y p t i.
i. e t d i c e s m i l l a d i e. · · · · ·

Confitebor tibi domine qui manu
es michi. querelus est furor i-
tuus. i. solatus es me. i. ece
deus saluator meus fiducialiter aga
i. non timebo. i. uia formido mea
et laus mea dñs i. fñs est in salu-
tem. i. auctoris a qm ingreditur de
fontib: saluatoris. i. dicitis una die
q fitemini dño. i. uocate nomen ei.

Notas facite in populis ad inuentiones
eius. mententote quoniam excessum est
nomen eius. i. amate dominum quoniam
magnifice fecit. amunicate hoc i. uuu
sa i. m. Exulta i. lauda habitatio syon
q magis in medio tui sanctus i. i. l.

Quus babilonis qd · · · · ·
indit ylanas filius anios. Su-
per montem caligino sum i. e-
uare signum. i. exaltate uocem. lenate
manum. i. i. g r e d i a n t p o r t a s d u c e s. i. g
mandam sanctificans in eis. i. uocauit
fortes in m m e a m e o s. exultantes in
g l a m e a. Uox m u l a m d i m s m m o n
t i b: q u a s i p u p i l l o s f r e q u e n t a u t. V o c
s o m m u s r e g n u m g e n t i u m a g g r e g a t a u n t.
Dñs exercituum pcepit milite bell-
uenerunt p u o u l a s i m m u n t a t e c e l i d o
m u n u s i p a s a f u r o r i s e u s. u t d i s p e r
d a t o m n e s t r a m. U l u l a t e q u i a p e e
d i e s d n i. q u a s i u d a t a s a d o m i n o p e
u i c t. P o t e r h o c m a n u s o m n e s d i s s o l
u e n t u r. t o m n e c o r h o m i n u s s t a b e f c e t
i. a c c e d i t. Q u o n i e s i d o l o r e s t e n e b i t
q u a s i p u u e n t e s d o l e b u n t. U n u l q
q d a d p r i m u m s t u p e r i t. f a c i e s s u b i l t e
m u l t u s c o r u m. i. e c c e d i e s d n i u e n i e t
m u d e l i s i n d i g n a t i o n i s p l e n t i s i n e
f u r o r i s q d a d p r i m u m t i a m i s o l u t u d i
t e m i p o r t e s e u s s t e n d o s d e e a. Q u i
s t e l l e c e l i i s p l e n d o r e a u m. n o e x p a n d e t
l u m e n s u u m. Q u t e n e b r a m s e s t s o l i
o r t u s u o. i. l u n a n o s p l e n d e b i t i l l u m i n e
s u o. i. e t u l t a t o s u p o r b i s m a l a i q u a
i m p i o s i n q u i t a t e m c o n u r. i. q u i e s c e r e
f a c i a m s u p b i a m i f i d e l i u m. i. a r r o g a
t a m f o r a m h u m i l i a t o. P r e t i o s i o r
e r i t u i r a u r o. i. h o m o m u n d o o b r i z o.
S u p h o c c e l u m t u r b a b o i m o n e b u n t
i n d e l o c o s u o. p p t e r i d i g n a t i o n e m
d n i e x e r c i t u m. i. p p t e r d i e m u r f u m
i s e u s. i. e u c q u a s i d a m u l a f u g i e n t
i. q u a s i o m s. i. n o n e r i t q u i c o n g r e g e t.
U n u l q u l q d a d p l u m s u u q u e r e n t
i. s i n g u l i a d t a m s u a m f u g i e n t. Q u o
q u i m u e n t u s f u i t a c c i d e n t. i. o m n i s
q u i s u p u e n i t c a d e t i n g l a d i o. i. n f a n
t e s e o r u a l l u d e n t u r i o u l i s e o s o m

plentur domus eorum et iuxta domos eorum iuxta
buntur. Et ecce ego suscitabo super eos viros
qui argentum non querunt nec aurum
velint. Sed sagittis parulis interficiant. Et
cadaveribus suis non miscebuntur. Et super fili-
os non pariet cor quatuor. Et ecce babilo-
non illa ciuitas gloriosa in regibus idcirco
in superbia chaldeorum et uicta. Sicut sub-
uenit dominus socrum et gomorum. Non
habebunt usque in finem. Et non funda-
bitur usque ad generum uenit et gnationem.
Et ponet ibi cetera arabs. nec pas-
tores requiescent ibi. Si requiescent ibi de-
stet. Et replebunt domus eorum draconibus.
Et habitabunt ibi strutiones et pilosi
falsabunt ibi. Et respondebunt ibi uolunt
in edibus suis. Et sicut in edibus uolunt.
Prope est ut ueniat tempus. **Am.**
Eius et dies eius non elongabuntur.
Et sicut enim dominus iacob. et reliqui
adhuc desit. Requiescat eos facit super lu-
minem suam. Ad iungent aduenit ad eos
et adheruit domus iacob. Et replebunt eos
populi. Et adducunt eos in locum suum. Et
possident eos domus ista. Super terram domi-
norum et ancillas. Et erunt capientes
eos qui se cepant. Et sicut erant ex actores li-
as. Et erunt iudei in domo requiem ubi de-
nebis a latore tuo et a quatuor tua. Et se-
uitate dicit. qua ante seruisti. Sumes et
pabulam istam contra regem babilonis
et dices. Quomodo cessauit ex actor qui
me traxerunt. Committit dominus baculum
impiorum iugum oneratum cedentem
populos in indignatione. Plaga in san-
guine. Et faciem in furore gentes. Persequen-
tem crudeliter. Et dixerunt et sicut omnis
tra. gaudio est et exultant. A vires quod
letare sunt super te et iocundant. Ex quo
domus non ascendit qui succidat no-
bis. Infirmis subitis et turbatis est iocur-
sum ad uentis tu suscitabit tibi giga-
tes. Omnes principes te succurrunt de
solis suis. Omnes principes uadonum.
Et uisus respondebunt et dicent tibi. Tu
uulneratus es sicut et nos tui similes
effortus es. Delecta est aduersus super
uia tua. Cadit cadaver tuum. Super

te struetur munda. Et opimentum tuum erit
uermes. Quomodo cadisti lucifer de ce-
lo qui mane orientis. Corruisti in terram
qui uulnerabas gentes. Qui dicitas in
corde tuo. Non uictum et secunda super astra
celi exaltabo solium meum. Sed ecce in
monte testamentum milibus aquilonis
Et secunda super altitudinem nubium si-
milis erit altissimo. Et cecidit ad
infernum de trahens in profundum lacu.
Qui te uidit ad te inclinabit. Et p-
spiciet. Nunquid iste est uir qui con-
uabit terram qui euellit regna. Qui posuit
ostem desertum. Et uides eius destruxit.
Vinctis eius non aperuit carcerem. Qui
reges gentium in uisum corruerunt et gla-
uibus suis in domo sua. Et uasit per
tus es de sepulchro tuo quasi super in v-
tilis sicut fame pollutus. Rab uoluit
cum his qui misisti sunt gladio et de-
centerunt ad fundamenta lacu. Quasi
cadaver putidum non habebis et for-
cum neque tunc eis in sepulchris. Et ena-
tram tuam dispendisti. Et puluim occidisti.
Et non uocabitur et tunc semini pestis
sui. Diripat filios eius occidit in qui-
tate pacum eorum. Non erigunt nec
heredabit anim uer implerunt faciem
orbis ciuitatis. Et surgam super eos et
et dominus exercituum et ydam nomen babi-
lonis et reliquias et germe et progenie qui
et dominus. Et ponam eam in possessione cer-
turi in paludes aquarum et scopato eam
in scopas cenis dicit dominus exercituum. Iura-
uit dominus exercituum dicens. Si non ut
putam ita erit. Et quomodo mentis trada-
tu sic erunt. Et conteram assyrium
in terra mea et in montibus meis et uilem e-
rim. Et auferetur ab eis iugum eius et
onus illius ab humeris eorum tollatur.
Et esilium quod cogitavi super omnes
terram et hoc est manus exercitus super omnes
illas gentes. Dominus enim exercitus
deceuit. Et quis potest infirmare. Et ma-
nus eius exercitus et quis auerter eam.
In anno quo mortuus est rex achaz.
factum est omnis istud. Nemo est phi-
listia omnis tu. qui uincit et est vir

ga pailous tu. Deinde enim colub
egredietur regulus. et semetipsum absorbes
uoluerit. Et pascetur pinogeni pau
perum et pauperes fiducialiter requiescent.
Et mittere faciam in fame radicem tuam
et reliquias tuas in infamiam. Nulla porta
dama ciuitas. pascua est philistea ois.
Abaquilone enim fumus ueniet. et
non est qui effugiet agnem eius. Et
quid respondebitur iniurijs gentis. Quia
dominus fundauit syon. et in ipso spera
bunt pauperes populi eius. **XXV**

Quia nocte uastam
est armoab et tunc quia nocte
vastatus est munus et moab con
tineat. Ascendit dominus idylon ad excel
sa in plandum. Super uallem et super munda
bam et moab ululauit. In nouis capit
bus eius caluicium. et omnis terra ra
detur. In nouis eius accendi sunt sacco.
Super terra eius implacens eius omnis
ululatus. Descendet infletum. Et lamen
te elaton. et cecale usque in sa audita e
uox eorum. Super hoc expedit moab u
lulabunt. anima eius ululabit sibi.
Et oremus ad moab damabit. Et ecce
eius usque ad legem uisitant et uisitantem
Descendit enim in infletum ascendit et
in uia armoab damabitur contumeliosus
leuabunt. Et que enim uenit de sece
erunt. quia ante heret. de sece gerunt.
uox omnis in ece. Et cum magnam
duem opus et uisitant eorum ad corruu
saltem adducunt eos. Quomodo autem
damor timentum moab. usque ad galu
ululatus eius et usque ad puerum hely
damor eius. quia aque dyon replent
sunt sanguine. Donam enim super
dyon additamentum hys qui fugiunt
de moab leonem et reliquias etc. **XXVI**

Emitte agnum dicit dominus
ex te de perra de sece. ad montem
fute syon. Et erit sicut agnus fu
gens. et pulli deinde a uolantes. sic erit
fute moab in transitu aenon. In
silium. age saltem pone quasi uoc
tem in uibrum tuam in uide. Abscon
de fugientes. et uagos ne prodas. Ha

uabunt apud te pinguetia. Moab esto la
tribulum coram a facie uastatoris. finis
est enim puluis. et sumatus est uiscer. de
fecit qui exultabat in am. Et pascitur
in uisceribus solum eius et sece super ad
uisceribus in uisceribus dauid. uisceribus
et quens in uisceribus. et uisceribus et sece qu
uisceribus est. Et uisceribus super uisceribus mo
ab. super uisceribus est uisceribus. Super uisceribus eius et sece
rogantia eius in indigna eius plus
qui fortitudo eius. Et dauid ululabit mo
ab. ad moab uisceribus ululabit. Et uisceribus
qui legantur super uisceribus eorum. lo
quuntur plagas suas quomodo in uisceribus
na elaton de sece sunt in uisceribus saltem.
Domini gentium exultant. flagella
eius usque ad ierem pueniunt. et in uisceribus
in uisceribus. Et pascitur eius uisceribus sunt. in
uisceribus mare. Super hoc pascitur in uisceribus
et sece. uisceribus saltem. Et uisceribus et sece
anima mea elaton. et cecale quomodo super
uisceribus tuam et in uisceribus tuam. uox
damantem uisceribus. Et autem uisceribus
et uisceribus de sece. et in uisceribus uisceribus
exultabit neque ululabit. Et in uisceribus uisceribus
culam non calcat qui calcat et sece
in uisceribus calcatum ab sece. Super hoc
uisceribus in uisceribus ad moab quasi quidam
sonabit. et uisceribus mea ad uisceribus eorum
latis. Et erit enim apparet quod laura
ut moab super excessis suis. in gredietur
ad sancta sua. ut ob sece et non uale
bit. Et de uisceribus quod locutus est dominus ad
moab erunt. Et tunc locutus est dominus
de sece. In uisceribus annis quasi annis in
centum. autem gloria moab. super
omni populo uisceribus. et uisceribus in uisceribus
sicut in uisceribus puer et in uisceribus ne
quaquam in uisceribus. **XXVII**

mus damas. Et de damas
desinit esse ciuitas. et erit sicut ac
uis lapidum in uisceribus. Deinde
ciuitates a uisceribus gregibus erunt in uisceribus
cent ibi. et non erit qui erit. Et cecale
bit ad uisceribus ab efferum. et regnum
a damas. et reliquie hys sunt gloria
filios isel. et tunc dicit dominus exultant.
Et erit in uisceribus Ma attenuabit gloria in

rob i pinguetudo carnis eius ematrescet. Et
eius sicut egragans in messe qd restiterit et
brachium eius spiritus loget. Et erit sicut
spiritus quens in valle in faym i relinq
tur in ea sicut in canis i sicut exaustio
olee quantum aut nimum olivum i su
mitate inani. Sicut quatuor aut quinq
flumina in eis fructus eius dicitur
ds isrl. Pudet illa iduabitur homo
ad factorem suum i oculi eius ad san
ctum respiciunt. Et non iduabit ad alia
na que fecerunt manus eius. i que opas
sunt digiti eius. Non respiciet lucos i
delubra. Pudet illa enim civitates for
titudinis eius delide sicut arena i se
getes que deinde sunt a facie filiorum isrl.
Et eius telera quia publica es saluatiois
dei tui i foris adiutoris tui non es reco
data. Propterea plantabis plantaciones
fidelem i gremio alienum seminabis. In
die plantacionis tue labruscas i ma
ne semini tui florebit. A blata est
messis in die hereditatis i dolabit gra
uitas. Et i similitudine ploris multos
ut multatudo manus sonantis. i mul
tus tubarum sicut sonitus aquarum mul
tans. Sonabunt populi sicut sonitus a
quarum i undantiam. i iurabit eum
i fugiet procul i iurabitur sicut pului
magnam a facie venti. i sicut turbo
coram tempestate. In tempore uestre reco
mendam in maiestate i non subsistet
Hec est pars eorum qui uastauerunt
eos i foris diripientium nos. **xviii**

Ut ex tribulo alarum que est
in flumina ethiopie que uic
at in mari legatos i in ualis
papariis sup aquas. Item angli ue
loos ad gentem quulsam i delacera
tam ad populum tribulent post quem u
est alius gentem expectantem i quid
catum cuius diripientur flumina
tuum eius ad montem no minus diu
exercituum montes syon. Omnes hi
triores orbis qui morantur in terra. cum
elevatione sunt signum i montibus vi
debis i daugorem tibe audietis. Quia
hec dicit dominus ad me. Et go

quidam i siderato nullo meo. Sicut mei
diana lux clara est i sicut nubes totis in
die messis. Ante messem enim totus efflo
ruit i in ualibus pfecto germinabit. i p
cedentur in ualibus eius falces i que de
lida sunt abscedentur. Et erantur i re
linquentur simul ambo i montem i bestias
ire. Et estate pfecta erunt sup eum uo
lucos i omnes bestie ire sup eum i uenit
bunt. In tempore illo deficiet munus diu
exercituum a populo dimisso i dilacione
populo in ualibus post quem non fuit alius
agente expectante. i i ualibus. cuius di
rupuerunt flumina inani eius i lacus
nominis domini exercituum montes syon.

Omus egypti. Et ecce dñs. **xix**
Ascendet sup nubem leuem i i gremio
diretur egyptum i mouebuntur
simulachra egypti a facie eius i cor egypti
i tabescet in medio eius. Et conuertet
faciem egyptos aduersum egyptos. Et
punguabit uir extra finem suum. i uir
2na amicum suum. Civitas aduersus
civitatem regnum aduersus regnum. Et di
rupitur spiritus egypti in ualibus eius
i silum eius papariis. Et iudicabit
simulachra sua. i diuinos suos i phy
thones suos i actolos. Et erantur egyptum
i manu domini antedictum. Et rex
fortis diripientur cor. ait dñs exercituum.
Et cauetur aqua de mari. i flumens de so
labitur atqz siccabitur. Et deficiet flu
minis i adueniunt i siccabitur cum
aggerum. Calamus i in ualibus inani
ter audabitur aluius i uir a fonte
suo. i omnis sententia in rigua siccabitur
i arefiet i non erit. I iudicabitur pfecto
i iudicabit omnes uirtutes i flumens
hamum i expaudentes recte sup faciem
aqua maris. Et confundentur
qui operabantur in ualibus pfectentes i ceteros
i ualibus. i erunt rigua eius flacida.
Omnes qui faciebant lacunas ad
captandos pisces. Sicut principes dia
nos sapientes. Et iudicabitur pharonis de
derunt silum i sapientis. Quomodo
dicitur pharoni filius sapientium. ego
filius regum antiquos. Et iudicabitur.

fluminis fugas eius et facta est uergonia
eo genarum. Et uelut syon ait uarie for-
tudo maris dicens. Non paruerunt ei
non populi non emicini uirtutes nec
admauerunt: pduxit uirgines. Cum
auditu fuerit in egipco dilebunt ei
augereur de yro. Et misit maria uul-
late qui habitatis in insula. Quicquid
non hoc uia est que gliabitur adieci-
pistis iana quitate sua. Duceat ea
pedes sui longe ad pugnandum. Quis
hoc cogitauit sup tyrum quondam co-
natam. Cuius negotiatores principes.
Istiores eius meliora sunt. Dns exercituum
cogitauit hoc ut detraheret superbi-
am eius. Et ad ignominiam deducet unum
iudicis tui. Et uansi inuicem inuicem
flumen filia maris. non est angulum
ultra te. Et animi suam extendit supra
mare et uictor regna. Dominus man-
dauit aduersus chanaan. ut uiceret
fortes eius. Et dixit. Non adices ultra
glorieus calumpniam sustinens ego
fama syon. Incedit et surgens trans-
fret. ubi quoque non erit requies tui. Et
ce in chaldeorum. talis populus non
fuit assur fundauit eam. Et uicari-
tem mandauerunt robustos eius. sub
fodiunt domum eius. posuerunt eam
in uiam. Et uulat uanes maris. quia
denastata est fortitudo uia. Et erit i die
illa in obliuione eius o tyre. septuagi-
ta annis. sicut dies regis iunus. Et
septuaginta annos erit tyro
quasi cantium meritis. Sicut et ty-
ram et amu uictorem. meritis obli-
uioni tradita. Et erit ante frequenter
cantum. ut memoria tui sit. Et erit
post septuaginta annos uisitabit do-
minus tyrum. et reducet eam ad met-
cedes suas. Et rursum erit cum forma-
bitur cum uniuersis regibus tui sup fac-
iem tui. et erunt negotiatores eius. meri-
tes eius. sanctitate domus. Non con-
dentur neque reponentur quia hiis qui
habituauerunt coram domino erit nego-
tatio eius. ut manducent et satiantur
eum. et uictor uisq; ad uictoriam.

Ecce dominus dissipabit. **XXIII**
nam et uictor eam. et affliget fa-
ciem eius. et disperget habitatores
eius. Et erit sicut populus sic sacerdos. et sic
seruus sic dominus eius. et sicut anathema sic omnia
eius. sicut emens. sic uile qui uenerit. sicut se-
penta: sic qui in uicem accipit. sic qui
repperit sic qui detet. Dissipatione dissi-
pabit ita et dispersione perdat. Dns
enim locutus est ubi hoc. Uixit et resu-
xit terra et infirmata est. De fluxit orbis
et infirmata est altitudo populi tui. et tra-
nsmota est. ab habitatoribus suis. Quia
transgressi sunt leges. mutauerunt ius.
dissipauerunt sedes sempiternum. propter hoc
maledictio uocabit itam. et peribunt hi
ceteros eius. Et deoq; insipientes ceteros ei-
us et relinquuntur homines pauci. Luxat
in uentura et infirmata est uitas. et gemit
enim omnes qui letabant corde. Cessa-
uit gaudium tympanorum. quoniam so-
nitus letantium. et uicem dulcedo cytha-
re et gaudio. Non uident vinum. Intra-
m erit portio bituminis illam. Et intra-
est ciuitas ruinata. clausa e omnis
domus nullo introeunte. Clamor erit
sup uino in placetis. Deserta e omnis
letitia. translatum est gaudium terre.
Et elicta est in uice solitudo et calamitas
opprimet portas. Quia hoc erunt in me-
dio tui in medio populi tui. Quomodo si
paucos oliue que remanserunt exten-
duntur ex olo. et in eam cum fuit finis
in uentura. Et non tenuerunt nocem suam
atq; laudauerunt. cum glificatus fuit
dns humiliter de manu. Propter hoc i doc-
tus glificare dnm in insulis maris no-
men domini dei israel. A finibus tui lau-
des audimus gloriam uisiti. Et dixit.
Sicut in meum uisiti. secretum inhi-
m. Et se uisiti. Preuenerunt pua-
tati sunt. et puauratione transgressi
sunt puauratione sunt. formido et fouea
et laqueus sup te qui habitator es tui.
Et erit qui fugit a uoce formidinis
erit in foueam. et qui se explicuit de
fouea tenebitur laqueus. quia cadit
in de excelsis apertae sunt. et uictor

sic facti sumus a facie tua domine. & cepti
 imus & quasi parvuli & pueruli su-
 mui salutis. Iustitiam non fecimus i-
 tra. ideo non cadunt habitatores tre-
 & iumentorum tuorum. infecti sunt mei res-
 gent. Exprobramus & laudate qui ha-
 bitatis in pulvis. quia nos iures ius tu-
 us & iudici gignimus de malis & ini-
 nam. & i ad populum meum inani au-
 gula tua dante hostia tua super te. Ab-
 scende iniquitatem ad montem tuum donec
 pertransieris iniquitatem tuam. & ecce enim
 dominus egredietur de loco sancto suo. ut visitet
 iniquitatem habitatoris terre & terra eum.
 & ierusalem & sanguinem suum. & non
 opietur vltima iniquitatem suam. **xxvii**
 Illa die visitabit dominus iniquitatem suam
 duro & grandi & forti super leuiathan ser-
 pentem uocatum. & super leuiathan serpen-
 tem contumeliosum & occidet cetum qui in
 mari est. In die illa iurabit in coram
 hit et. & ego dominus qui seruo eam re-
 ceptum ei. & i forte visitetur & in ea
 uocet & i seruo eam. Iniquitatem
 e iniquitatem. Dominus dabit me spiritum & re-
 pient. Iniquitatem gignit super eam. Suc-
 centiam eam pariter au potius & ieruo
 fortitudinem tuam. Gaude. pacem in-
 pacem faciet iniquitatem. Qui egredietur
 iniquitatem ab iacob & florebit & gignit ad
 isrl. & implebunt faciem orbis semine
 & iniquitatem iuxta plagam perniciem
 se possit eum. aut sicut occidit in-
 infectos eius sicut oratus est. Iniquitatem
 sum & in iuratum. cum abiecta fu-
 erit visitabit eam. & ieruo est
 spiritum suo duro potius estus. & ieruo
 super hoc dimittetur iniquitatem domini
 iacob & iste omnis fructus ut auferat
 aut peccatum eius & ieruo omnes
 lapides altaris sicut lapides amaris al-
 lidos. Non stabunt iura & delubra.
 & iniquitatem enim iniquitatem de solata eum
 speriosa relinquatur & dimittet quia
 si deserui. Iniquitatem uirtutis. et
 ibi accubabit & ieruo summities
 eius. Iniquitatem iniquitatem illius & ieruo
 aut. iniquitatem uenientes & ieruo

eum. Non est enim pilius sapiens puerum
 non visitatur eius qui fecit eum & qui
 formauit eum. non patet ei. & ieruo ibi
 illa potius dominus ab alio flumine
 usque ad ieruo eum. & ieruo & ieruo
 bnum uisus & inuis sicut isrl. & ieruo
 die illa dangeat & ieruo magna & ieruo
 qui potius fuerant de ieruo & ieruo
 eum de ieruo egypti egypti & ieruo
 dnm in ieruo sicut in ieruo. **xxviii**
 & ieruo superbie egypti effraym
 flori decident glie exultationis
 eius qui erant in ieruo vallis
 pinguis sicut exultantes a uino. & ieruo
 uisus & fortis dnm. sicut iniquitatem grandi-
 us ieruo & ieruo sicut iniquitatem aq-
 uum iniquitatem in ieruo & ieruo
 super ieruo sicut iniquitatem. & ieruo
 corona superbie egypti effraym. & ieruo
 flos decident glie exultationis eius qui
 est super uirtutem vallis pinguis quia
 si ieruo aut iniquitatem aut ieruo
 ut. & ieruo & ieruo uirtutem statim ut
 iniquitatem uirtutem de ieruo uirtutem. In die
 illa erit dnm exultationis corona glorie
 & ieruo exultationis residuo populi
 sui & ieruo uirtutem sedentis super ieruo
 iniquitatem & fortitudo reuertentibus de ieruo
 ad portam. & ieruo iniquitatem quia
 uirtutem & ieruo exultationis. & ieruo
 cetos & ieruo uirtutem & ieruo ab
 ieruo sicut iniquitatem. & ieruo iniquitatem
 uirtutem uirtutem iniquitatem iniquitatem.
 & ieruo enim iniquitatem replete sunt uo-
 mntu ieruo iniquitatem. & ieruo iniquitatem
 vltim. & ieruo iniquitatem sicut iniquitatem. & ieruo
 ieruo faciet audiam. & ieruo
 a lacte amulo & ieruo. quia iniquitatem
 da. iniquitatem iniquitatem. & ieruo
 ta. & ieruo iniquitatem. & ieruo iniquitatem
 dnm iniquitatem. & ieruo iniquitatem iniquitatem
 na altera loquetur ad ieruo iniquitatem
 dixit. & ieruo iniquitatem iniquitatem iniquitatem
 sicut. & ieruo iniquitatem iniquitatem. & ieruo
 iniquitatem audire. & ieruo iniquitatem iniquitatem
 iniquitatem iniquitatem. iniquitatem iniquitatem. & ieruo
 iniquitatem iniquitatem. iniquitatem iniquitatem. iniquitatem

reversum etiam in iudicium et caput
 nris. Propter hoc audite vocem dñi in iudicium
 iudicis qui dñamini sup pñm manum
 qui est in iherusalem. **D**icitis enim:
 2. **P**essimus sedus cum morte et in me
 uo fecimus pactum. Flagellum in iudicium
 dñs cum transierit non ueniet super
 nos quia posuimus mendaciam: semina
 in iudicium et mendaciam proci sumus. **D**icit
 hec dñs dñs deus. **E**cce ego mittam in
 fundamentis syon lapidem angula
 rem. pñam. pñam. pñam. in fundamento
 fundatum. **Q**ui credidit non sustinet.
Ecce ponam iudicium in pondere et iustitiam
 in mensura. **E**cce subuertet grandis
 spem mendaciam et pñam in aqua iudicium
 dabunt. **E**cce debemus sedus ur̄m cum
 morte et pactum uerum cum iustitia non
 stabit. Flagellum in iudicium cum tran
 siet enim et in iustitiam. **Q**uicunque
 pñam transierit tollet uos quanto mane
 diluculo pñam transiet iudicium et in nocte.
Ecce tantummodo sola uox in iudicium
 tunc dabit auditum. **E**cce angustatum
 est enim statum ita alter decidat et
 pñam breue utrumque opus non po
 test. **S**i uerum enim in iudicium diuisionem
 stabit dñs sicut in malle que est in ga
 bion malle ut faciat opus suum.
Ecce uerum est opus eius ut opus op
 suum. **D**ignum est opus eius ab
 eo. **E**cce tunc nolite iudicare ne forte et
 strigantur uincula ur̄a. **E**cce osum
 conem et ad breuiatorem audium a dño
 deo exercituum sup uniuersam terram.
Auibz pñam et audite uocem meam
 audite et attendite eloquium meum.
Numquid tota die atabit amans
 sear pñam et sanet humum suam.
Nonne cum ad equant faciem ei
 sear gith et cyrumum sperget et ponet
 tutam pñam et ordem et mulum
 et iustitiam in simbo suis. **E**cce erudit il
 lum in iudicio dñs suis docuit illum.
Non enim in seris mutabit gith
 nec tota plaustra sup amum iudicium
 sicut in iudicio exercituum cyrumum in baculo
 pñam aut ammutur. **E**cce iudicium

non impetium ammutur in iudicium
 uox uerabit enim tota plaustra nec in
 gulis suis ammutur eum. **E**cce hoc a dño
 deo exercituum exiit ut mirabile faceret
 statum et magnificaret iustitiam. **xx.**

Ecce angelus angelus ammutur
 qui expunguunt dauid. **I**dem
 est ammutur ad ammutur. **S**olus
 ueritas uoluit sicut. **E**cce ammutur a
 angelus et est ueritas iudicium. **E**cce erudit
 quasi angelus. **E**cce ammutur quasi spe
 ram in ammutur tuo et iustitiam contra te
 aggerem et in iustitiam ponam in ob
 sidionem tuam. **E**cce in iustitiam de terra
 loquis et de iustitia audietur eloquium
 tuum. **E**cce erudit quasi pñam de terra uox
 tua et de iustitia eloquium tuum in iustitia
 ur̄a. **E**cce erudit sicut pulvis tenuis in iustitia
 ur̄a ueritas ammutur et sicut fauilla
 pñam transiens in iustitia cor qui conan
 te pñam ueritas. **E**cce repente et festin
 a dño exercituum iustitiam in iustitia
 et in iustitia de terra et uox magna tur
 binis et tempestas et flammis ignis de
 ueritas. **E**cce erudit sicut compunxit uisio
 nis nocturne in iustitia omni gen
 tium que diuicantur et in angelus.
Ecce omnes qui in iustitia et obsecrunt et
 pñam ueritas ad iustitiam eam. **E**cce sicut sep
 erat elumens et comedit eum aut sicut
 expugnatus ueritas est ammutur eius. **E**cce
 sicut compunxit sicut iustitia et postquam
 fuit expugnatus. **I**ustus adhuc sicut
 et ammutur eius ueritas est sicut erudit
 iustitia omni gentium que diuicantur
 ut contra montem syon. **O**bscurum
 et ammutur fluctuare et ueritas
 te. **E**cce ueritas et non a uino in iustitia
 et non in ebrietate qui in iustitia nobis co
 munis spm corporis. **E**cce laudet oculos
 uos et principes uos pñam qui ueritas
 ueritas optet. **E**cce erudit uobis ueritas o
 um sicut ueritas libri signati que cum
 dedunt sicut iustitia dicent. **L**ege il
 lum. **E**cce respondet. **N**on possum.
Signatus est enim. **E**cce dñs liber
 nescientia iustitia. **D**icitur et. **L**ege. **E**cce
 respondet. **E**cce iustitia. **E**cce dñs.

Et o qd appropinquat populus iste ore suo et
 labijs suis glorificat me cor autem exaltat
 est a me. et conuincit me mandato homi-
 num et doctrinis ideo ecce ego addam. ut
 annunciem faciam populo huius in
 ra illo grandi et stupendo. Proderit enim
 sapientia a sapientioribus eius. et intellectus
 prudentium eius abscondetur. Et se qui
 psondi estis corde. ut a domino abscondi-
 tis consilium. quoniam sunt inuencibiles opa.
 et dicunt. Quis uidet nos et quis nouit
 uos. Quia est nec cogitatio uestra. quasi
 si lumen contra figulum cogitaret. et di-
 cat opus factorum suorum non fecisti me. et
 figmentum dicat factorum suorum. non in-
 telligis. Nonne adhuc in medio et in
 breui uertetur litanus in chertuel et
 chinel in salannu repudabitur. Et au-
 dient in hie illa sudi uerba libri de re-
 uelatione et diligunt oculi eorum uidebunt
 et o addent mites in domino lenitiam
 et pauperes homines in scio isrl exulta-
 bunt. quoniam defecit qui pualetat
 et summatus est illusor et succubi sui
 omnes qui uigilabant super iniqui-
 tatem. Qui peccare faciebant hodie
 in uero et arguerentur in porta subpila-
 tabant et declinauerunt frustra a iusto.
 Propter hoc hec dicit dominus ad domum
 iacob qui uenerunt abraham. Qui
 uiuote et fundentur iacob nec modo uile-
 eius erubescat. Et cum uidit filios suos
 opa manuum uicarij in medio sui
 sanctificantes nomen meum. Et facti
 cabunt san iacob et deum isrl pona-
 bunt. et facient errantes spiritum in celli-
 tum et in uisitationes discunt legem.
 Et filij desertores. **xxx**
 dicit dominus ut facietis consilium
 et non ex me. et ordinem uelam
 et non psoni meum. ut addatur peccatum
 super peccatum. Qui ambulans ut desce-
 dans in egiptum et os meum non in-
 argastis sperantes auxilium in fortiori
 hunc pharaonis et habentes fiduciam
 in uiribus egipti. Et erit uobis forni-
 co pharaonis in confusionem et fidu-
 cia in umbra egipti in ignominiam.

Ierant enim in chertuel principes tui
 tunc in uero usque ad aures perueniunt. Quia
 confusi sunt super populo qui eis prodesse
 non potuit. Non fuerunt in auxilium
 in aliquo utilitatem et in confusionem et in
 opprobrium. Quis inueniuntur austeri
 in terra tribulationis et angustie. Ierant
 et eo ex eis uir et regulus uolans portans
 super humeros inueniuntur diuitias su-
 as et super gibbum camelorum thesauros
 suos ad populum qui eis prodesse non po-
 tuit. Egiptus enim frustra et uana au-
 xiliabitur. Et deo clamant super hoc.
 Supbia tantum est quiescere. Et me
 ergo ingressus scribe eis super buxum
 et in libro diligenter exata illud. Et erit
 in die nouissimo inestimationum usque
 ierant. Populus enim aduersum
 diem perueniens est et filij mendaces.
 filij nolentes audire legem dei. Qui
 dicunt in ueritate nolite uidere et aspi-
 cientibus nolite aspicere. uobis ea que
 recta sunt. Loquimini uobis placencia
 uidere uobis errores auferre a me uia
 declinare ante semitam cetera a facie
 mea sanctus isrl. Propter hoc dicit sanctus
 isrl. Et o qd reprobatu est in manu hoc et
 sperastis in calumpnia et in tumultu
 in manu estis super eos. Propter hoc erit uobis
 iniquitas hec sicut in uiribus cadens
 et requisita in manu excelsa. Quia non
 am subito domini non speratur uenire et
 timor eius. et inuenietur sicut et timor
 lagena figuli conuersione valida. Et
 non inuenietur designamentis eius et
 iniqua portetur ignitulus de iocun-
 dio aut hauriantur patrum aque de
 fouea. Quia si dominus deus scis isrl. Et
 si inueniuntur in quiete. salui eris.
 Si in ueritate et in spe erit fortitudo uestra
 et nolueris. Et dixisti. Et equum et
 adequos fugiemus. Et deo fugiemus. Et
 super ueloces ascendemus. Si deo uelocio-
 res erunt qui persequuntur nos. Et ille
 homines a facie facis inuis. et a facie
 facis quinqz fugiens donec relinqua-
 mini quasi malus nauis in uertice
 montis et quasi signum super collum.

Postea expectat dominus ut misereatur uni-
 tatis et exaltabitur patiens nobis quia
 deus iudicat dominus. Et si omnes qui expec-
 tant eum. Populus enim syon habet
 hic iherusalem. Plorans nequaquam
 gloriabitur miseris miserabitur tu.
 A succem clamoris tui statim te au-
 diens respondet tibi. Et dabit tibi do-
 minus panem altum in aquam bene-
 tuam facit angustiam aculem doctorum
 tuum. Et erunt oculi tui iudicantes popu-
 los tui et aures tue audientes iura
 postquam moueris. Hoc est uia ani-
 bulat in ea. et non declinetis ad dexteram
 neque ad sinistram. Et circumdabis la-
 minas sculpilum argenti tui et uolun-
 tum et stans aut tu. et dispoges ea. sicut
 in iudiciam iudicaueris. Et grege dices
 ei. Et dabitur pluma scilicet tuo. ubi
 nunquam seminaueris in terra et panis fugerit
 tunc tunc erit uterminus et pinguis. Pa-
 scentur in possessione tua iudicium.
 agnus spargit et haui tu et pulli a-
 suorum qui operantur terram. et uerba
 lingua comedent. sicut in area uenti-
 latum est. Et erunt super omnes mon-
 tem excelsum et super omnem collem de-
 uatum. riuus currentium aquarum. in
 die iudicantis multorum cum occide-
 rit turre et erit lux lune sicut lux so-
 lis et lux solis erit septempliat sicut lux
 septem dierum. in die qua alligauerit
 dominus milibus populi sui et praeclaram
 eius plagam sanauit. Ecce nomen domini
 uenit de longinquo. audens fides eius
 et grauis ad portandum. Labia eius
 repleta sunt indignatione. et lingua e-
 us quasi ignis de torrens. Sicut pinus
 eius uelut torrens et undans usque ad
 medium collis ad percutiendas gentes in
 iudicium et firmum erroris quod erat in
 maxillis populorum. Cantatum erit vo-
 bis sicut uos facite sicut tempus
 et letitia cordis. sicut qui pergit cum iheru-
 salim in montem domini ad fortem illi. Et
 audiam faciet dominus gloriam uocis sue
 et terrorem brachii sui ostendet in emi-
 nationem furoris et flamma ignis de

torrens. Et dicit in turbine in uapide
 grandinis. Audet enim dominus paretur
 assuetudo magna percutiens. et erit transitus vir-
 ge fundantis. qui requiescit faciet dominus se-
 cum. Et uociferans et impetans et intellus
 populus expunguabit eos. Deprecata est
 enim auentiosphera a rege syon et p-
 fundata et dilata. Nunciat enim eius ig-
 nis et lingua multa. flatus domini sit
 torrens sulphuris succendens eum.
Et qui descendunt in .xxxii.
 egyptum ad auxilium in equis
 spiritus et ualentes fiduciam se-
 quadragis quia multe sunt. et super equi
 tibi quia pualidi nimis et non sunt quasi
 si super semel et dominum non requiescent.
 Ipse autem sapiens adduxit malum.
 et uerba sua non abstulit. et confurget
 contra domum pessimorum. et cum auxi-
 lum operantium iniquitatem. Et ipse
 homo non deus. et equi cor carbo et non
 spiritus. Et dominus inclinat manum
 suam et conuertit auxilium. et ceciderunt
 statim simulque omnes et simulantur.
 Quia si dicit dominus ad me. Quod si
 iugiat leo et canis leonis super praedam
 suam cum occurrat ei militibus pa-
 storum a uoce eorum non formidabit
 et a multitudine eorum non paruetur.
 Sic descendet dominus exercituum ut p-
 uetur super montem syon et super colle-
 eius. Sicut aues uolantes sic preger
 dominus exercituum iherusalem prope-
 grans et lucians transitus et saluans.
 Conitutum. sicut in profundum recessus
 sanctis filii israel. Nunc enim illa abierit
 et uir ydola argenti sui et ydola aurum sui
 que fecerunt nobis manus in impen-
 Et ceciderunt in gladio non uiri. et gla-
 dius hominis non uocabit eum. et fu-
 giet non a facie gladii et uicines eius
 uicigales eum. Et fortitudo eius ac-
 curre transibit et pauebunt fugientes
 principes eius. Dicit dominus cuius ignis
 est in syon. et cernimus eius iherusalem.
Et cernimus regna .xxxiii.
 bit rex et principes eius in iudicio
 perierunt. et erit uir sicut qui a

libris in quibus panis dracones habita-
bant. Oretur uero calami. i. iura. Et
erit ibi semina iura sancta uocabitur.
Non transiuit per eam potuit. Et ha-
erit uobis directa iura. ita ut stulti no-
erent per eam. Non erit uobis iura mala
terra non ascendet eam nec iumentum
ibi. Et ambulabunt qui ibant fuisse
intercepti a dno. Conuertere iumentum
in honorem laudem. i. terra semper iura
super caput eorum gaudium. i. letitiam.
obtinuerunt i fugiet dolor i gemitus.

Et factum est in .xxxvi.
anno decimo anno regis ezechie
ascendit sennacherib rex assy-
riorum super omnes ciuitates iuda mo-
nialis i cepit eas. Et misit rex assyrio-
rum rapsacen delachis in iherusalem
ad regem ezechiam in manu quatuor
i. stetit in aq. i. educti p. lante superius
in iura agri fultoris. Et egressus e ad
eum elyachim filius helchie qui erat
super domum. i. sobna sarba. i. yose filius
asaph a conuentibus. Et dixit ad eos
rapsaces. Dicit ezechie. Et dicit rex
magnus rex assyriorum. Que est ista
fiducia quia efidis aut quo efilio uel
fortitudine retellare disposis. Super
quem habes fiduciam quia recessisti
ante. Et ecce efidis super baculum atri-
um dixerunt efiditum istum super egyptum
cum si in iherusalem fuit homo manebit in
manu eius i pforabit eam sic pha-
ris rex egypti omnibus qui efidit i eo.
Quod si respondit michi. in domino do-
mus efidimus. nonne ipse est cuius ab-
stulit ezechia excelsa i altaria. i. dixit
inde i iherusalem. coram altari isto a-
dorabitis. Et nunc tradet te dno in eo re-
gi assyriorum i dabo tibi duo milia
equorum. nec potis erit prebe ascensorum
eorum. Et quomodo sustinebis faciem
unius uiduas. loci. ex seruis domum
mei minoribus. Quod si efidis i egypto
i quadrigis i in equitibus. i. nunc. Quod
fuit dno ascendit ad iherusalem ut
disperderet eam. Dixit dno ad me. Al-
cende super iherusalem i disperde eam.

Et dicit elyachim i sobna i yose ad rap-
sacen. Loque ad senos meos sra iugis
ut intelligamus eum. Et loquens ad eos
iudice manibus populi qui est se iheru-
salem. Et dixit ad eos rapsaces. Nunc
ad dnm iherusalem. i. ad et misit me dnm
mens ut loquer omnia uerba ista. i. non
potius ad iherusalem qui sedent super iherusalem
comedant sterora sua i bibant uinum
pedum suorum nobiscum. Et sicut rapsa-
ces i clamant iudice uoce magna et
dixit. Aludite uerba regis magni. regis
assyriorum. Hec dicit rex. Non seducit
uos ezechias quia non potest erit uos
i non uobis tribuat fiduciam ezechia
super domino dicens. E meus liberabit
nos dno. Non daturur ciuitas ista. i.
manus regis assyriorum. i. autem au-
dit ezechiam. Hec enim dicit rex as-
syriorum. Istante uicini uindictam. et
egredimini ad me i comedite unumquod-
que uineam suam i unumquodque ficem suam
i bibite unumquodque aquam a sterore sue
donec ueniam i collam uos ad terram
que est iherusalem. terram frumentum i uini
terram papium i iumentum. Non erubet
uos ezechias dicens. Domus liberabit
nos. Numquid luxuriunt omnes gentes
unumquodque terram suam de manu regis
assyriorum. Et ubi est deus emathi i an-
fathi. Vbi est deus septimayim. Nunc
liberabitur iherusalem de manu mea.
Quis ex omnibus diis terrarum istarum
qui erunt terram de manu mea. i. erunt
dno iherusalem de manu mea. i. filie
nunc iherusalem respondit ei iherusalem. Non an-
dantur enim eis rex dicens. Et respon-
dentes ei. Et ingressus est elyachim fi-
lius helchie qui erat super domum i sob-
na sarba i yose filius asaph a conuentibus
ad ezechiam scissis uestibus i nunc
gaudent ei iherusalem rapsaces. .xxxvii.

Et factum est cum audisset rex e-
zechias scire uestimenta sua
i obuiolatus est sacro i iherusalem
i domum dni. Et misit elyachim q
erat super domum i sobnam sarbam i se-
uiores delachonibus opcos sacris. ad y-

laiam filium amos prophete. Et dixerunt
 ad eum. Hec dicit ezechias. Deus tribu
 iudae et angustie et correptionis et bla
 sphemie dicit hoc. quia nesciunt filii is
 rael ad patrem. iustus non est paritudo
 et quomodo audiat dominus deus tuus
 verba impiorum. quem misit rex assyriorum
 dominus suis ad blasphemandum deum vi
 uentem et exprimendum sermonibus quod
 auduit dominus deus tuus. Hec ergo quod
 nesciunt periculis que reperiuntur. Et ce
 nuerunt serui regis aduersarii. Et dixit
 ad eos ysaias. Hec dicit dominus in
 hoc dicit dominus deus. Et timeas a facie
 iutorum istorum que audisti quibus blas
 phemauerunt pueri regis assyriorum me.
 Et ecce ego dabo eis spiritum et audient
 uocem meam et reuertentur ad terram suam et
 conuertentur eum faciem gladio iustitiae suae
 Et eiusus est autem implacatus in uentem
 regem assyriorum peruenientem ad iustitiam
 lobuani. Et iudicabit eum quia peccatus
 esset de iudicio et auduit de iudicio re
 ge ethiopie dicentes. Et gressus tui ut pug
 net contra te. Quod cum audisset misit re
 muros ad ezechiam dicens. Hec di
 citis ezechie regi uide loquentes. Non
 te decipiat deus tuus in quo tu confidis
 dicens. Non dabitur iherusalem in ma
 nu regis assyriorum. Et ecce tu audisti quod
 fecerunt omnes reges assyriorum omnibus
 tuis quas subiecerunt in manus liberarum.
 Nunquid emiserunt eos dominus gentium
 quos subiecerunt patres mei gozan et
 aram et israhel et filios edom qui erant
 in chalahastar. Et hic est rex cumuath. et
 rex arfad et rex urbis sepharaim et
 ana et aua. Et tulit ezechias libros
 de manu uocationis et legit eos. Et as
 cendit in domum domini et expandit eos ere
 chias coram domino. et orauit ezechias
 dominum dicens. Domine exaudi uocem
 israhel qui sedes super cherubim. tu es deus so
 lus omnium regum terrae tu fecisti celum
 et terram. Inclina dominus aurem tuam et
 audi. audi oculos tuos et uide. et audi
 uerba ista semachem que misit ad
 blasphemandum deum uiuentem.

Et ecce cum dominus deserta fecerit reges a
 synorum terras et regiones earum. et edomit
 deos earum. Non enim erant dominus. sed o
 pa manuum hominum. lignum et lapide
 et conuerterunt eos. Et tunc dominus deus
 uis salua nos de manu eius. Et cognos
 cant omnia regna terre. quia tu es domi
 nis solus. Et misit ysaias filius amos
 ad ezechiam dicens. Hec dicit dominus deus
 israhel. De quibus rogasti me de semina chetib
 regis assyriorum. hoc est verum quod locu
 tus est dominus super eum. Desperit te sub
 sanauit te uirgo filia iherusalem. post tem
 pus mouebit uirgo filia iherusalem.
 Et in exprobrasti quem blasphemasti
 et super quem exaltasti uocem et iurasti
 altitudinem oculorum tuorum. Io sancti
 dicit. In manu seniorum meorum exprobrasti
 domino. et dixisti. Similitudine qua
 dignatum uideat ego ascendi altitudi
 nem mouentem uirga iherusalem. Et succidat
 ecclesia cedrorum eius et electas abiecit
 altius. in multo altitudines summorum
 tuum eius saluum carum eius. et go
 fodi et uidi a quam et exsternam uerbi
 gis pedis mei omnes tuos aggerum.
 Nunquid non audisti que olim
 fecim et. Et dicit. antiquis ego plac
 manu illud. et uenit ad dux. Et facta
 est iherusalem in collum pugna
 cum et iurasti ueniam. Et abita
 tores earum breuata manu exsternue
 runt et exsterni sunt. facti sunt sicut femi
 na. et germen pascae. et herba tectorum
 que exsternit ante quam maturelceret.
 Et iherusalem et ingressum tuum et iherusalem
 tuum ego cognoui et saluam
 tuam contra me. Et cum fueris aduersus
 me. superbia tua ascendit in aures
 meas. Nunquid ergo circulum in
 tibi tuis et firmum in labijs tuis. et re
 ducam te in uiam quam uenisti. Et ubi
 aut hoc erit signum. Et omne hoc an
 no que sponit nascuntur. et in anno sedo
 ponis uescit. Et in anno autem tertio
 seminat et metit et plantat uinas
 et quod dicit fructum earum. Et uidet id
 quod saluatum fuit de domo iuda et quod

reliquum est iuxta radice dorsum et
faciet finctum sursum quia de herem
exibunt reliquit i salua no de morte sy
on reus domini erentiu faciet istud.
Quia. nec dicit dñs de rege assyriorum.
Non mirabitur civitates hanc et no ta
cet ut sagittam et non occupabit eam
dixit. et non iuxta munitur eius ar
gem. In via quia venit pcam iuxta
et civitatem hanc no ingreditur dicit do
mini. Et p regem civitatem ista ut sal
uem eam ppter me. et p dñm serui
meum. Egressus est angelus domini et
pulsit in castra assyriorum centum
octoginta quinq; milia. Et surrexit
mane ecce omnes cadavera mortuos
Et egressus est et ait. Et reversus est sen
nachib rex assyriorum et habitavit
in munit. Et factum est cum adoraret
in templo uelach deum suum adia
uelach et sersar filij eius pcesserunt
eum gladio fugiuntq; in munit amirach
et regnavit asaraddon filius eius pco.
Et dicit illis. Egronit e. **xxxviii.**
et echas usq; ad mortem et munit ad
eum ysaias filius annos pphetia. et dicit
et. Et dicit dominus. Disponde domum tu
tue quia moriens tu et non viues. Et e
venit ezechias faciem suam ad parie
tem et oravit dñm et dixit. Obsecro do
mine memento queso quod ambulavi
in iusticia et in veritate et in corde pco.
et qd bonum est i oculis tuis fecim. Et
flevit ezechias fletu magno. Et factum
est verbum dñi ad ysaiam pphetam dicit.
Et ecce dicit ezechie. Et dicit dñs dñs
dauid pater tu. Audiu orationes
tuas et vidi lacrimas tuas. Ecce ego
addidisti sup dies tuos quinquaginta an
nos et de manu regis assyriorum eru
am te et civitate istam et p regem eam.
Hoc autem tibi erit signum a dño.
quia faciet dñs nubem super qd locutus
est. Ecce ego reuertam faciem unbram
incaut p quas descenderat in orologi
achaz in sale reversum decem lucis.
Et reversus est sol decem lucis. p qd
quos descenderat. Et cuncta ezechie

regis unde cum egronit et cum qualuisset
de infirmitate sua. Et ego dicit. Audiu
dio dicitur meor uadam ad potas i
feri. Quia iuxta residuum annos meos.
Dixi non video dñm deum meum in
uicium. Non aspiciam hominem
ultra et habitarem quies. Quia
mora ablata est. et uoluta est a me qd
tabernacula pastorum. Dixit est ut
lut a te reuente uita mea. Dum ad huc
orduer succidit me. demane usq; ad uer
peram finis me. S peram usq; ad
mane quasi leo sic conturbat omnia o
sa mea. Demane usq; ad uesperam fi
nes me. Sicut pulvis in uentis sic
clamato. meditato ut columba. Tunc
manti sunt oculi mei suspicientes i ex
cella. Domine uim patris responde p
me. Quid dicam aut quid respondebit
michi cum ipse fecim. Et cogitabo tibi
omnes annos meos. i amantudine
anime mee. Dñe si sic uiuatur. i uita
tibi uita spiritus mei. Compies me i
unificationis me ecce in pace amant
to mea amantissima. Tu autem erunt
animas meas ut non puer. prorechi
post terguum tuum omnia pda mea.
Quia non infans exitebitur tibi ne
q; mors laudabit te non expectabitur
qui descendit i lacum uitae tuas.
Et uiuens uiuens exitebitur tibi sicut
et ego hodie pater filius notam faciet
uitam tuam. Domine saluum me
et p saluis meos amantibus tuis
diebus uite uie in domo dñi. Et iussit
ysaias ut colleret massam deficiis et
thapsalmatit sup munit et sanare
tur. Et dixit ezechias. Qd erit signum
quia ascendam i domum dñi. **xxxix.**
Et illo tempore misit merodach babilon
filius balaban rex babilonis liberos et
munit ad ezechiam. Audient enim
qd egronit et conualluit. Et cunctis
aut sup eis ezechias et ostendit eis cel
lam aromatum et argenti et aurum et o
doramentorum. et unguentum optimi. et os
apothecas suppellectilis sue et uniusa
que inuenta sunt i thesauris eius. No

fuit vbi vni qđ non ostender eis ezechias i do
 mo sua i manu potestate sua. Invenit
 autem ysaias ppheta ad regem ezechiam
 i dixit ei. Quid dixerunt tui isti i unde
 veniunt ad te. Et dixit ezechias. De terra
 longinqua veniunt ad me de babilone.
 Dixit. Quid vident in domo tua. Et dixit
 ezechias. Omnia que i domo mea sunt
 viderunt. Non sunt res quam non osten
 dunt eis in thesauris meis. Et dixit ysai
 as ad ezechiam. Audi vbum dñi exen
 tum. Et ecce dies venient i auferunt omnia
 que i domo tua sunt i que thesauriza
 runt patres tui usq; ad diem hac ita
 bilonem. Non relinquetur quicquam
 dicit dominus. Et deficijs tuis qui exi
 vunt de te quos gentiens tollent i erunt
 eunuchi in pallacio regis babilonis. Et
 dixit ezechias ad ysaiam. Bonum est
 vbum dñi qđ locutus est. Et dixit ysaias
 tui pax i veritas iudicib; meis. .xl.

Quoniam solamini et solamini popule
meus. dicit dominus deus uester. Et
quoniam ad corruendum. et ad nocen-
te eam. quoniam completa est malicia
eius. dimissa est iniquitas illius. Sul-
cepit enim de manu domini duplicata pro
omnibus peccatis suis. Vocatus in
deserto. pate viam dominum. non facit
in solitudine semitas domini. Omnis
vallis implebitur. et omnis mons et collis
humiliabitur. et erunt praua in directa et
aspera in vias planas. Et reuelabitur
gloria dei. et videbit omnis caro pante-
r. quod os domini locutum est. Et or dicentis.
Clama. et roga. Et iud clamabo. Vis
caro femini. et omnis gloria eius quasi
flos agri. Et resiccatum est femini. et
cecidit flos. quia spiritus domini sufflauit
eo. Vere femini est pulvis. Et resiccatum
est femini. et cecidit flos. Et erunt autem
domini manet ierusalem. Super montem et
celsum ascende. tu qui cum angelis
syon. exalta in fortitudine vocem tuam
qui cum angelis iherusalem. Et al-
ta noli timere. De cunctis uide. Et
ce deus uester. Et ce dominus deus in fortitudi-
ne ueniet. et brachium eius dilabitur.

Et ecce merces eius cum eo. Iustus illius co-
ram ipso. Sicut pastor gregem suum pa-
scit in brachio suo et gregavit agnos. et
colui suo letabitur. factus ipse portabit. Et
Quis mensuris est pugillo aquas. et ce-
los palmo pondavit. Quis appendit
tibi digitos iudicium. et libravit ipso
de montes et colles instatera. Quis addi-
xit spiritum domini. aut quis quasi
nus eius sunt. et ostendit illi. Et cum quo
iussit et iunxit. et iussit eum. et docuit
eum sententiam iusticie. et erudit eum sci-
entia. et viam prudentie ostendit illi.
Ecce gentes quasi struis simile. et qua-
si momentum statera reputate sunt.
Et ecce insule quasi pulvis exiguis. et sy-
barus non sufficit ad succendendum. et
animalia eius non sufficiunt ad holocaustum.
Quoties gentes quasi non
sunt. sic sunt coram eo. et quasi nichilum
et ante reputate sunt ei. Qui ergo simi-
lem domini fecistis. aut qui ymaginem
pictis ei. Numquid sculptile et fla-
bit faber. aut artifex auro figurabit. et
ludus navium argenteis argenteum.
Ipsa lignum et impurum elegit arti-
fex sapientis quent. quomodo statuat si-
mulachrum quod non moveatur. Numquid
non scitis. Numquid non audistis.
Numquid non annuntiavit est ab ui-
no volens. Numquid non intellexistis
fundamentum terre. Qui sedet super gyres
terre et habitatores eius sunt quasi locu-
ste. Qui excendit velut inclinum celo
et expandit eos sicut tabernaculum ad
inhabitandum. Qui dat secretorum ser-
vatores quasi non sunt iudices terre. ut
ut in ante fecit. Et quidem neque plan-
tato neque facto neque iudicio. iuxta nu-
mum domini. Repente flauit in eos et auer-
sunt et iuxta quasi stipulam aufer eos.
Et cum assimilastis me. et ad equum stis
me dicit scis. Et erant intercellis oculos
et uidet quis creauit her. Qui educat
in iumento miliciam eorum. et omnes exno-
munc uocat simulandine fortitudinis
et roboris uirtutisq. eius. neque unum
et reliquum fuit. Quare dicit iacob.

7 no

loquis israel. au scindit est uia mea a
domino. et a deo meo iudicium transiit.
Numquid uelias aut non audisti. De
sempiternis dominis qui creauit mundos
ter. non deficiet neque laborabit. nec est in
indignas sapientie eius. Qui dat sal
so iustitiam et ius qui sunt fortitudinem
et robur multiplicat. Deficient pueri
laborabunt et iuuenes in finitatem sua.
cadent. Qui autem sperant in domino
mutabunt fortitudinem assumente
pennis ut aquile current. non labora
bunt. ambulabunt. et non deficiet.

Locant ad me in fide. **xlj.**
et gentes uincant fortitudinem.
et cedant tunc loquantur sunt
ad iudicium propinquemus. Quis sus
citauit ab oriente iustum uocauit eu.
ut sequeretur te. Dabit in spectu eius
gentes et reges opantur. Dabit quasi
puluerem gladio eius. sicut stipulam
uentis captam autem eius. Qui sequetur
eos transibit in pace. semina in pedibus
eius non apparerit. Quis hoc operatus
est et fecit. Et locans generationes ab ex
ordio. Ego dominus primus et nouissimus e
go sum. Vidit in fide et inuenit. ex
trema te obstupuerunt et accesserunt.
Et unusquisque proximo suo auxiliabit
et fratrem suum dicit. Confortare. et confortabit
frater tuus pauperem mallos. eu
qui tacebat tunc cecipis dicens. glori
no totum est. et confortauit eum deus
ut non moueretur. Et tu israel serue meum
iacob quem elegi. semen abraham a
pina uict in quo apprehendi te a uertice
montis ire. et a longinquis uocaui te. et di
xisti. Semine meus es tu. elegi te in non
auia te. Venit quia ego sum teo
ne dedines ante quia ego deus tuus.
Confortauit te auxiliatus sum tui. et
suscepit te de terra iustitiae. Et ex funde
tur et erubescunt omnes qui pungunt
aduersum te. Et erunt quasi non sunt. et
proibunt uiri qui exaudierunt tui. Quos
eos et non inuenies uiros rebelles tuos.
Et erunt quasi non sunt. et uelut ho
ies bellantes aduersum te. quia ego do

minus deus tuus apprehendens manu
tuam dicensque tui. Veniteas eos quia
ego audiu te. Et tunc unus iacob
quia uocauit es israel. Ego auxilia
tus sum tui dicit dominus. et redemptor tuus
sanctus israel. Ego posui te quasi plant
tuum inueniens nouum. Et alius iustit
seruata. Et erubescunt montes et in
uies colles quasi puluerem pones. Et er
ubescunt eos in uentis uollet et turbo disper
git eos. Et tu exultabis in domino et in
sancto israel locabis. Et gentes et pauperes que
rent aquas et non sunt. lingua ipsorum
sua erunt. Ego dominus exaudiam eos. deus
israel. non delinquam eos. A primum in
superius collibus flumina et in medio ca
pium fontes. Donam desertum et stagna
aquarum. et in inueniam in uos aq
uum. Dabo in solitudine eorum. et spi
ritum et myrtum et iugum olue. Do
nam in deserto abietem. ulmum. et buxum
simul. ut videant et sciant. et cognoscant
et intelligant pauperes. quia manus domi
ni fecit hoc. et sanctus israel creauit illud. Prope
facite iudicium uestrum dicit dominus al
tere si quid forte habetis dicit rex iacob.
Locant et inueniant nobis quicunque
uentura sunt. Proia que fuerunt ne
gare. Et ponemus cor in te et sciamus.
Nouissima eorum et que uentura sunt
et dicat nobis. Annunciate que uen
tura sunt in futurum. et sciamus quia di
estis uos. Et erit quicque aut uale si po
testis facite. loquamur et uideamur simul.
Et ecce uos estis ex nichilo. et opus uiri.
ex eo quod non est. Ab hominibus est qui
elegit uos. Suscitauit ab aquilone et
uenit ab ortu solis. Vocabit nomen me
um. et adducet in agnitionis quasi lu
men et uelut plastes et calcas humum.
Quis annuntiabit ab exordio ut scia
mus. et a principio ut dicamus iustus
es. Si non est neque annuntiatis neque pro
dictis. neque audiens sermones uos. Qui
unus ab ipso dicit. ecce assum. et uelut
euangelistam dato. Et uideri non erit
neque eritis quicquam qui in uere scilicet
et interrogatus respondet uerum. Et ecce os

muisti i uana opa eorum. uentis i mane
simulachra eorum. **xlvi**

Ecce seruis meus suscipiam eum et
lectus meus complacuit sibi ut
illo anima mea. Dedi spiritu meum
sup eum iudicium gentibus pferre. Et o
clamabit neque accipiet personam neque
audietur foris uox eius. calanum quod
faciunt non conuertit. linum fumigans
non exanguit. In uitate educat iudicium.
Non erit iustis neque turbulentiis don
ponat iura iudicium. Regem eius ni
sile expectabunt. Et dicit dominus deus
creans oculos et erigens eos. firmans i
ram. ique gemitum exalta. datus flamm
populo qui est sup eam. i spiritum cal
canum eam. Ego dominus uocam eum
iusticia et apprehendi manum tuam et ser
uauit te. dedit et misericordus populi. in luce
gentium. ut aperis oculos eorum. et edu
cat de confusione uinctum. de domo carnis
sedentes in tenebris. Ego dominus hoc est no
men meum. Gloriam meam alii non
dabo. et laudem meam scilicet palibz. Tunc
prima fuerunt. ecce ueniunt. Quia
quoque ego annuntio ante qui orant
audita uobis faciam. Cantate domino
canticum nouum. laus eius ab exar
tibus terre. Qui descendit in uimare ipse
uitudo eius in sile. i hitatores eorum.
S benetur deservum i iustitias eius i
domibus eius habitabit cedar. Lauda
te habitatores petre de uice montium
clamabunt. Ponent domino gloriam
et laudem eius in insulis nuntiabunt.
Dominus sicut fornax egredietur. sicut uir
pluuiarum suscitabit zelum. Et confertur
i damnavit sup inimicos suos et forat
bitur. Et acui semper filium. patiens sui.
sicut patiens loquar. Dissipabo i ab
soluto summi desertos faciam in uita
et colles et omne gramen eorum exsicabo
Et ponam flumina in insulas et stagna
aridificabo. Et educam cecum in uiam
qui uelant. i misericordias quas igno
rauerunt ambulare eos faciam. Po
nam tenebras eorum coram ipsis in lu
cem. i prima iudicia. Et uia sen

cis et non reliqui eos conuerti sunt uerbo
sum. Et fundant et fusionem qui confidunt
in scilicet palibz. qui dicunt et flamm uas di
ni. S uidi audire. iocunditatem ad
iudicium. Quis cecus nisi sumus uenit
i iudicium nisi ad quem uenimus in co
niti. Quis cecus nisi qui uenit ad
est. quis cecus nisi seruis domini. Qui
uides multa nonne custodites. Qui
aperis uas aures nonne audies. Et
dominus uoluit ne sanctificaret eum
i magnificaret legem et extolleret. i pe
ant populus digne iustis i uastatis. Et a
quens inueniunt omis. i in domibus car
cerum abscondita sunt. Et sunt in i
pura. nec est qui eruat in iudicium.
i non est qui dicat reddere. Quis est in
uobis qui audiat hoc attendat et audiat
et futura. Quis dedit in iudicium
iacobi. i iud uastatis. Quia dominus.
i pe est aut peruenit. i uoluerunt in
uis eius ambulare. i non audierunt
legem eius. Et effudit sup eum indign
nationem furoris sui et forte bellum.
Et combussit eum i carcerem et egro
uit. i iudicium eum in noui intellectus.

Et nunc hec dicit **xlvi**
dominus creans te iacob. et for
mans te israhel. Noli timere quia
redemti te. i uocam te uocamine tuo sa
uis meus es tu. Cum transieris p
aquam certum ero. i flumina non
opietur te. Et ambulabis in igne uo
combustis. i flammam non accedet in
te quia ego dominus deus tuus scis israhel
saluator tuus. Dedi praedicationem tu
am egyptum et ethiopiam. i saba pte.
Et quia honorabilis factus es in oculis
meis i gloriosus. ego dilexi te. Et dabo
homines pte i populos paupum tua.
Noli timere quoniam ego sum deus
aboriente adducam semen tuum. i ab
occidente aggregabo te. Et uiam a qui
loni da et austro noli prohibere. Affer
tuos meos de longinquo. i filias tue
as ab exercitibus terre. Et omne qui uo
cat nomen tuum in gloriam meam.
cream eum. formam eum. i fer eum.

Et dicit foras populum ceceum et oculos la-
tentem. surdum et aures et surdum. Omnes
gentes congregatae sunt simul et congregatae
sunt. Quis in uobis annuntiabit
istud. et que prima sunt audire uos fa-
ciat. Dicit testes eorum et iustificauerunt
et audierunt et dixerunt. Et ecce uos testes
mei dicit dominus et seruis meis qui
elegi. ut scitis et credatis michi et in-
tellegatis quia ego ipse sum. Aute uir
est formatus deus et post me non erit.
Ego sum. ego sum deus. et non est absque
me saluator. Ego annuntiavi et sal-
uauit auditum feci et non fuit in uobis
aliquis. Vos testes mei dicit dominus. E-
go deus et abbas ego ipse. et non est qui
demonstrat meam ciuitatem. Et operabor et quis
euerteret illud. Et dicit dominus redemptor
uoster sanctus israel. Propter uos emuli
habitantem et detrahi uoces multos. et
chaldaeos in nauibus suis glaucos. Ego
dominus factus uir. creans israel rex uester.
Et dicit dominus deus qui dedit in manu
meam. et in aquis torrentibus seminaui
qui eduxit quadrigam et equum et
me robustum. Simul obdormierunt
nec resurgent. contumeliam sunt quasi li-
num et extirpatae sunt. Et in uocibus p-
oramus et antiqua uerba in manu. Ecce
ego facio noua et nunc annuntio. ut
qui cognoscebat ea. Domini in deserto
manam. et in uobis flumina. Et glorificabit
me testis agri. diuites et struiones
quia dedi in deserto aquas et flumina
in uia ut biberent populum populo meo c-
lecto meo. Spiritum istum firmatum in
laudem meam narrabit. Non me
in uocasti iacob nec laborasti in me
israel. Non obtulisti michi arctum
holocausti tui. et uictimis tuis non
glorificasti me. Non te seruare feci
ablatone. nec laborari tibi pro me in
digne. Non emisti michi argentum
calamentum et adipe uictimarum tua-
rum non inebraui me. Venimus
seruare me fecisti in pacis tua. De-
buiisti mihi laborari in iniquitatibus tuis.
Ego sum ego sum ipse qui deus et qui

factus mas propter me. ipse dominus tuos non re-
cordabor. Et eduxit me in memoriam et in di-
centur simul. Tunc si quid habes. ut
iusticias. Dicit autem primus peccator
et interpretes tui perueniunt sunt in me. Et
et annuntiaui principes sanctos dedi ad iudici-
um iacob et israel in blasphemiam.
Et nunc audi uos **et** **et** **et**
uocis iacob. et israel quem elegi. Et
dicit dominus. factus et for-
mans te ab utero auxiliator tuus. No-
tamine serue meus iacob. et iustissime
quem elegi. Et effundam enim aquas
super siccitatem. et fluentia super aridam.
Et fundam spiritum meum super semine tuum
et benedictionem meam super stipem tuam
et germinabunt inter herbas quasi sa-
lites iuxta praece fluentes aquas. Et
dicit dominus ego sum et ille in uocabit
in nomine meo iacob. Et hic scribit ma-
nu sua domino in nomine israel assumilabit.
Et dicit dominus rex israel et redemptor
tuus dominus exercituum. Ego primus et
ego nouissimus et absque me non est
deus. Quis similis mei. Propter et annun-
tiet et ordinem exponat michi. ex quo
constitui populum antiquum. Et annun-
tiet que futura sunt annuntiet eis. et
solue tunc neque et turbemini. Tunc
audire te feci et annuntiaui. Vos estis
testes mei. Numquid deus est absque
me. et formator quem ego non noui.
Et laetare ydoli omnes nichil sunt et ama-
assura non poterunt eis. et ipse sunt te-
stes eorum quia non uident neque intelli-
gunt ut et fuerunt. Quis formauit
deum et sculpale et flauit ad nichil uti-
le. Et ecce omnes principes eius et fuerunt
fabri eorum sunt ex hominibus. tunc ue-
niunt omnes stabunt et pariebunt et re-
fuerunt simul. Et fateri fuerunt lima
operans est in primis et in malis for-
mauit illud. operans est in brachio
fortitudinis sue. Et fuerit et deficiet et
non habet aquam et lacet. Et infer
lignatus extendit nominam. forma-
uit illud in iuramentum. fecit illud in an-
gustia. et in arduo cornu illud.

et fecit ymaginem unum quasi speciosum
hominem habitantem in domo. Sed uenit
dit cordis autem illam in quietum. que sit
tenet ut lingua salus. Per hanc autem pi
um quam plura enucleat. et facta e
hominibus in formam. Sed uenit ex eis et
causatus est. et succendit rore panes.
De reliquo autem opacis e deum et a do
uit et fecit sculpale et curuatus e ante il
lud. Et edum eius combussit igni. et de
medio eius carnes comedit. Et erat pl
mentum et saturatus est et calesfactus
est et dixit. Vach. calesfactus sum. et ibi
focum. Et equum autem eius deum
fecit et sculpale sibi. Cum autem ante il
lud et a do xat illud et abscondit dicens. Li
berum me quoniam deus meus est. Et
nec me neque intellexit. Quia enim
sunt ne uideant oculi eorum et ne intelli
gant corde suo. Non cognoscunt inuent
sua neque agnoscent neque sentiant ut
dicant. Ad edificationem eius combussit et
igne et cori sup carbonem eius panes co
xi carnes et comedit. et de reliquo eius y
dolum faciunt. Ante nunquam ligat
providant. Pars eius autem est. Cori
luprens adordit illud. et non libabit
anima suam neque dicit. forte menda
num est in cetera mea. Memoro ho
minem iacob. et israhel quoniam seruis
meus est. Formam te suus meus est
israhel. non obliuiscis mei. Deleui ut
in te iniquitates meas in quasi ue
bulam peccata tua. Et eucere ad me qui
redam te. Et audate celi qui nram fe
cit deus. Puerile et extrema tre resona
te moues laudacionem salus rone
lignum eius. quoniam redemit dñs
iacob. et israhel glorificauit. Et dicit do
minus redemptor tuus. et formator
tuus exuto. Et ego sum deus faciens
omnia. extendens celos solus stabi
liens terram in illis meum. Per hanc fa
ciens signa diuina. et angelos et su
perem uerens. Conuicent sapientes
in uisum et suam eorum stultam faci
ens. Suspendens ybum seru su et
unum inuocant. suos complens

Qui dico iherusalem habitans et ciuita
tibz iuda edificandam et desertam eius sus
citabo. Qui dico profundo desolante et flu
mina tua arefaciam. Qui dico cyro
pastor meus es et omne uoluntatem me
am complebis. Qui dico iherusalem edifi
cabis et templo fundabis. **XLV. m.**
Ite dicit dominus. xpo meo cyro ci
uis apprehendi dixerunt ut li
mam ante faciem eius gentes
et de sa regum terram. Et apiam cora
co ianuas et porte non claudent. Et ego
ante te ibi et gloriosos te humiliabo.
Portas etas contem. et uentes ferro
et fringant. Et dabo tibi thesaurus ab
sconditos et archam secretorum. ut sa
as quia ego dominus qui uoco nomen
tuum deus es. ppe seruum meum iacob.
et israhel electum meum. Et uocauit te no
mine meo. Assimilauit te et non agno
uisti me. Ego deus tuus non est amplius
extra me non est deus. Accur te in
cognouisti me. ut sciant hi qui ab o
ri solis et qui ab occidente quoniam
absqz non est deus. Et ego deus et non est
alter. Formans lucem et creans tene
bras faciens pacem et creans malum.
Et ego deus faciens omnia haec. Et orate
celi desup et milites pluant uisum. ap
pauit tra et gemitu saluati. Et uis
tua oratur suum. Et ego deus creau
eum. Et qui conuincit facti suo
testa et sanis tre. Nunquid dicit lu
tum figulo suo quid facis. et opus tu
um absqz manibz est. Et qui dicit pa
tri quid generas et mulieri quid parit.
Et dicit deus sanctus israhel. plastes e
ius. Et cetera interrogat me sup fili
os meos et sup opus manuum meam
mandate uncht. Ego feci terram et ho
minem sup eam et creauit ego. Manus
meae extendunt celos et omni milite
cor mandauit. Ego suscitauit eum ad
iusticiam. et omnes uias eius dirigat.
Ipe edificabit ciuitatem meam et cap
tuitatem meam dimittet. non ipso
ne in uisibz. dicit deus exercituum.
Et dicit deus deus. Palus egypti et

negotio ethiopie i sabaym iuri sub
limes ad te transiunt i tu erit. Post
te ambulabunt iuri manibus pgerit
ite adorabunt teq; deprecabunt. Tu au
tem iure es deus i non est absq; te deus.
Uere tu es deus absconditus deus isrl
saluator. Confusi sunt ieruerunt
omnes simul. auerunt in confusionem fa
briatores erubunt. isrl saluator est i
domino erit eina. Non confundemini
i non erubescitis usq; in seculum seculi.
Quia hec dicit dñs creans celos. ipse
deus formans terram i faciens eam. ipse
plastes eius. Non in vanum creauit
ea s; ut haberent formam eam. Ego
dominus iud est alius. Non in abscon
ditis locutis sum. in loco sic tenebris.
Non dixi secretum iacob frustra quate
nus. Ego dñs loquens iustitiam an
nuntiatus recta. Cogitatum est ut
uere i accedite simul qui saluati estis
ex gentib; i elatuerunt qui leuant sig
num sculptur sue. i rogant deum ut
saluantem. Annuntiate i uenit i
simulati simul. Quis auditu fecit
hoc ab initio. Et tunc potest illud.
Numquid non ego dñs i non est ul
tra deus absq; me. Deus iustus i salua
tor non est preter me. Conuertimini ad me
i saluati eritis omnes fines terre. quia ego
deus i non est alius pter me. Non inueni
po iuram egredietur de ore meo iusti
tie uerbum i non reuertetur. quia iusti
tiam adiuuit omnia gentia. i mirabit
omnis lingua. Ego i domus dicitur
Mec sunt iusticie i impium. Ad eu
ueniunt i confundunt omnes qui repug
nant ei. Iudomino iustificabit i lau
dabitur omne senex isrl. **xlvi.**

Qonfractus est tel. conuersus e
uato. i facti sunt simulachra.
conuersi i iumentis. Quia
una gram ponde usq; ad lassitudinem
grauuerunt i conuersi sunt simul.
Non poterunt saluare portantes
i anima eor i captiuitate ibit. Tu
dixit me dominus iacob i omne reli
quum dominus isrl. qui portauerunt a

meo uero qui gestauerunt a mea uulua. Usq;
in senectam ego ipse usq; ad canos ego por
tato. Ego feci i ego feci ego portato i
ego saluato. Qui assumilastis me et ad
equastis i compastis me i fecistis simile.
Qui conferis aurum de saculo i arge
ntum statera ponderas. Conducentes
aurificem ut faciat deum. Et procedunt
i adorant portant illum in humis ges
tantes i ponentes i loco suo. i stabit ac
deloco suo no mouebit. S; i am da
ma uenit ad eum no audiet. te tribula
tione non saluabit eos. Qd ementote
istud i fundumini. redite pueri iocundati
ad cor. Et coramini prius seculi. quo
nam ego sum deus i non est uia uere de
uer est similis mei annuntians ab ex
ordio nouissimum i ab initio. que nec
dum facti sunt dicens. Consilium meum
stabit i omnis uoluntas mea fiet.
uocans ab oriente auent. i de terra longi
qua ueni uoluntas mea. Flonatus
sum i ad ducam illud. creauit i faciat
illud. Audite me dñs corde. qui longe
estis a iusticia. Spe feci iustitiam meam.
non elongabunt. i salus mea no mo
uabitur. Dabo in syon salutem. i ihe
rusalem gloriam meam. **xlvi.**

Descende sede in puluere iugo fi
lia babilonis sede mita. non e
solam filie chaldeorum. quia
ultra non uocabis molles i teneat. Tol
le molam i mole farinam. Deinde
cupitudo mea tuam. discipuli hunc
tuum tuum. Eucela cura. nauis flumina
Eucelabitur ignominia tua. arde
bitur obprobrium tuum. Visionem ca
piam. i non resistet michi homo. Pe
temptor ut dñs exercituum. nomen
illius sanctus isrl. Sede tace i in tene
bras filia chaldeorum. quia no
uocabis ultra domina regior. Iu
tus sum etiam pplem meum et amicum
heredem meum. i dedi eos i manum tua.
Non posuisti eis mias. Sup senem
aggrauasti iugum meum ualde. i dñs
st. s; i sempiternum eis dñs. Non po
sisti hoc sup cor tuum. neq; recorda

es non sumi tui. Et nunc audi hec deli-
cia et habitans et fidei que dicit in corde
meo. Ego sum et non est propter me amplius.
Non feceris iudicia et ignorato stultitiam.
Et venient tibi duo hec subitoe iudicia mea.
Sterilitas et iudicia mea. Et multa venient
super te. propter multitudinem iniquitatum
tuarum. propter duriciam et contumaciam tuam
vehementem. Et fiduciam habuisti in
ualia tua et dixisti. Non est qui videat
me. Sapientia tua et scientia tua te
deceperunt. Et dixisti in corde tuo. Ego sum
et propter me non est alius. Veniet super te ma-
lum et nefas orationis eius et intrat super te
calamitas quam non poteris expiare.
Et veniet super te repente nuda. qui nefas
est tibi cum iniquitate cordis tui et cum multi-
tudine iniquitatum tuarum in quibus labora-
sti ab adolescentia tua. si forte quid prohi-
bit tibi. aut si fieri possis fortior. Defendisti
inimicos tuos et filios matris tue. Sicut et sal-
uaveris te augures tui qui contemplantur
sydera et supputabant menses ut ex eis a-
nuntiarentur ventura tibi. Et ecce facti sunt
quasi stipula ignis combussit eos. Et
non laborabunt anima sua de manu
flamme. Non sunt primum quibus cale-
fiat neque foris ut sedant ad eum.
Sic facta sunt tibi in quibus cumque la-
boraveris. Et negotiatores tui ab adole-
scentia tua unusquisque in via sua er-
ruit. Non est qui salvet te. **xxviii.**

Audite hoc domine iacob qui vo-
caminis nomine israel. et de aquis
unde existis. qui unxitis in no-
mine domini dei israel. recordamini no-
minaliter neque iniusticia. De civitate
entem scia vocari sunt et super domum israel
stabilita sunt. Dominus exercituum no-
men eius. Propterea extitit annuntiatio
et ex ore meo extitit et audita fecit ea. Re-
pentem operans sum et veniunt. Sicut
enim quia durus estis. et incensus sic
us cecidit anima. et fons tua cecidit. Et dixi
tibi extitit. antequam veniret iudicium
tibi. ne forte dicas. Propterea mea fecerunt
hoc. et sculptilia mea. et effugia mea
dantur ista. Quia non audisti unde oia.

Nos autem non annuntiavimus. et iudicia
fecerunt nona extitit et servata sunt que
velas. Quia servata sunt. et non extitit. et
ante diem. et non audistis ea. ne forte di-
cas. Et ecce ego cognovi ea. Et ecce audisti
neque cognovisti. neque extitit apud est an-
tis tua. Sed cum quia propter annos
veneris et transgressorem de iudicio vo-
cavit te. propter nomen meum longe faci-
am finem meum. et laudem meam in finem
vite tue ne micas. Et ecce extitit te. si non
fueris argenti. elegit et iustitiam pauperis
tuis. Propterea me faciam ut non blasphemet
inter gentes in meam alii non dabo. Au-
di vultus iacob. et israel quem ego voco. Ego
ipse. Ego primus et ego novissimus. Ma-
nus quoque mea fundavit firmam. et dextera
mea mensa est celos. Ego vocavi eos
et stabunt simul. Congregavi omnes
uos. et audite. Quis decet annuntiari
ut huius. Dominus dilexit eum. facit
voluntatem suam in Babylonem. et brachium
suum in chaldeis. Ego ego locutus
sum et vocavi eam. adduxi eum. et di-
recta est via eius. Accedite ad me et au-
dite hoc. Non a principio iacob dicit
locutus sum. Et ecce antequam fieret
ibi erant. et nunc dominus deus in sit
me et spiritus eius. Hec dicit dominus deus
deceptoris autis sanctus israel. Ego dominus
deus tuus docens utilitatem. gubernans
te in via quam ambulas. Et tuam adven-
tissimos mandata mea. facta sunt. sicut
fluit per rivum et iustitia mea sicut gur-
ges maris. Et fuisset sicut ardua te
meum munus et stupor iuri tu ut lapilli et.
Non misisti et non fuisset actum non
eius a facie mea. Et gradum meum de tabi-
lone fugite achaldeis. Quia voce exulta-
tionis annuntiate audiam facite
hoc et ferte illud usque ad extremum terrae.
Dicit. Et venit dominus sicut iacob
iacob. Non sicut in deserto cum duxit eos.
Qui de petra posuit eis a sedit petra
et fluxerunt aquae. Non est par impijs
dicit dominus. **xxix.**
Audite in silis. et attendite populi
de longe. Dominus ab initio vocavit

me de uentre matris mee recordatus est
 nomen meum. Et posuit os meum qua
 si gladium acutum. iunctura manus
 sue proterit me. Et posuit me sicut sag
 nam electam. In pharetra sua abscondit
 me iuxta iuncturam. Si eruis meus et
 iacob. quia uere gladius. Et ego dixi. Pu
 yannum laborum sine causa et uane
 fatidicium meum elumpsi. Ego iudicau
 i meum cum domino et opus meum cum de
 o meo. Et nunc hec dicit dominus. Formas
 me exuto seminum sibi. ut redueam in
 eam ad genua israel non egregauit. Et gli
 ficatus sum in oculis domini. et dominus meus factus
 est formido mea. Et dixit dominus. Erit
 sicut michi seminis ad suscitandum tribus
 iacob et factus iacob uenerit. Id est te
 in lucem gentium ut sis salus mea usque
 ad extremum terre. Et dicit dominus. Er
 deceptor israel sanctus eius ad decompa
 rem ad seruum dominos. Et ego uidet
 et surgent principes et adorabunt propter
 dominum quia fidelis est. et sanctus israel qui elegit
 te. Et dicit dominus. In te inpe planto exo
 dum et iudicium salutis auxiliatus sum
 tui. Et seruauit te et dedit te in sedem populi
 ut suscitares in me et possides hereditatem
 dissipatis ut dices hiis qui uincti sunt
 erite. et hiis qui in tenebris reuelamini.
 Super uias pascuntur. et in omnibus pla
 nis pascuntur. Non esuriunt neque si
 cient et non perierit eis estus et sol. quia
 iustitiam cor meum iuxta eos. et ad fontes aq
 uarum potabit eos. Et ponam amicos mon
 tes meos in uiam et seruiter meum exaltabi
 tur. Et ecce isti de longe ueniunt. et ecce il
 li ab aquilone et mari. et isti de terra austri
 li. Et audiat celi et exultet terra. uibulate
 montes laudem. quia solatus est dominus
 propter pauperem et pauperum suos miserebitur.
 Et dicit sponsum. Id est eriguit me dominus. et do
 minum oblitus est meum. In unguis obli
 uisci potest mulier in faciem suam. ut no
 misceatur filio uiri sui. Et si ista omnia
 sunt. ego tamen non obliuiscar tuum. Et
 ecce enim in manibus meis descripti te.
 et uirum coram oculis meis semper.

et lenient similes in desolatis et dissi
 pantes ate erunt. Et uia in circuitu oculos
 meos uide. Omnes isti egrediuntur sicut ue
 nient tibi. Et nunc ego dicit dominus quia e
 omnibus hiis uelut ornamento uelut
 et iunctura tibi eos quasi sponsa quia
 deserta tua et solitudines tue. et terra tunc
 tue nunc angusta erunt phabitationibus
 et longe effugabunt qui absorbebant te.
 Et dicit dominus in manibus tuis. sicut stilica
 tis tuis. Augustus est nunc locus. sicut spon
 sum in ut habuerim. Et dices in corde
 tuo. Quis genuit michi istos. Et ego sti
 lis et non patiens transiit ignem et capi
 tula. et istos quis enuntiat. Et ego desolati
 ca et sola. Et isti ubi erant. Et dicit dominus
 deus. Et ecce leuo ad gentes manum meam
 et ad populos exaltabo signum meum. Et
 afferent filios meos in uultu et filias mea
 super humeros tuos portabunt. Et erunt
 reges nutrices tui et regine nutrices tue.
 Et uultu meum dimittis adorabunt te. et
 puluerem pedum tuorum lingent. Et scies quia
 ego dominus super quo non confundentur qui ex
 pectant eum. In unguis colligitur a fort
 preda. aut quod captum fuerit a robusto
 saluum esse potest. Quia hec dicit dominus
 Et quidem et captiuitas a fort colligitur. et
 quod ablatum fuerit a robusto saluabitur.
 Et os uero qui iudicauit et ego iudica
 bo et filios tuos ego saluabo. Et stabo
 hostes tuos caribus suis. et quasi in multo
 sanguine suo et ebriabuntur. Et factus
 omnis caro quia ego dominus saluans et
 deceptor tuus fortis iacob.

Nec dicit dominus. Quis est hic inter
 repudi matris meae quod dimisi
 eam. Aut quis est addecor meus.
 qui uendidi uos. Et ecce iniquitatem meam
 uendidi estis. et in scelibus meis dimisi ma
 trem meam. Quia ueni et non erat me.
 uocavi et non erat qui audiret. Et uerbum
 abbreviatum et paruula facta est manus
 mea ut non possim redimere. aut non
 est in me uirtus ad uindictam. Et ecce in in
 crepatione mea deserta sunt faciem meam.
 ponam flumina in locum et spuerunt in
 pisces sicut aqua et mouentur in terra. In

Vindum

ducant oculos anhelantes faciem ponam opem
mentum eorum. Dominus dedit michi lig-
nam auditam ut sciam sustentare eum
qui lapsus est uerto. Euge michi mae-
mante erigit in aurem ut audiam quia
si magistram. Dominus deus aperuit michi
aurem. Ego autem non conturbabor
sum non abi. Corpus meum dedi pa-
trentibus et genas meas uellentibus. Isaac
meam non auit ab interparentibus et respu-
entibus in me. Dominus deus auxiliator meus
ideo non sum confusus. Deus posui faciem
meam ut peccatum dimittam et scio quod
manum non confundam. Deus uita est qui ius-
tificat me. Quis stabiliat michi. Si te-
mus simul quis est aduersarius meus.
Accedat ad me. Ecce dominus deus auxilia-
tor meus. Dominus est ergo qui contem-
perat me. Ecce omnes quasi uestimentum co-
ntemnitur et tinea comedit eos. Quis ex uobis
timens dominum audientem uocem serui sui.
Quis ambulauit in tenebris et non est
lumen ei. Super inuocauit dominum in uocem
sui. Ecce omnes uos accen-
dentes ignem et accendi in flammis. In am-
bulante in lumine ignis uiri in flammis
quas succenditis uobis. De manu mea
factum est uos uobis. In uoluntatibus do-
minis.

Audite me qui sequimini quod iustus
est et qui timens dominum. Accedite ad
peccatum meum et exili estis et ad cau-
sam laetitia de qua pasci estis. Accedite
ad abraham patrem uirum et ad samu-
elem pater uos quia in manu uocauit eum
et benedixit ei et multiplicauit eum. Consola-
bitur ergo dominus syon et solabuntur omnes
ruinas eius et ponet desertum eius quasi
delicias. Solabuntur eius quasi opum
domini. Gaudium letitia inueniuntur
in ea gratia actio in uocem laudis. Accedi-
te ad me popule meus et timor mea me
audite. Quia lex a me exiit et iudicium
meum in lucem populi regnabit. Deus
est iustus meus egressus est saluator
meus. In iudicia mea populos iudicabunt.
Nemo in se expectauit. In brachium me-
um sustinebunt. Peruenite in celum oculo

meum et uidete scilicet deorsum quia celi sicut
fumus liquecent et sicut uestimentum
adhaerent et habitatores eius sicut in nubibus
Sicut autem mea in sempiternum erit et in
stella mea non deficiet. Audite me qui
scitis iustum populum meum. Lex mea in
corde eorum. Nolite timere obprobrium ho-
minum et blasphemias eorum ne metuantur.
Sicut enim uestimentum sic comeditur eo-
rum. Sicut lana sic deuorabit eos tinea.
Sicut autem mea in sempiternum erit et
iustitia mea in generatione generacionum
et exurge et surge in uocem fortitudinem
brachium domini. Exurge sicut ioseph
uirs antiquus in generationibus seculorum.
In unquam non erit periclitum superbum
uulnerasti draconem. In unquam non
erit sitis in mare aquam abissi uentis
eis. Qui posuisti profundum maris in
am. ut transiret iherusalem. In unquam
redempti sunt a domo reuerent et ue-
niunt in syon laudantes letitia sempi-
terna super capita eorum. Gaudium et
letitiam obnuebunt. fugiet dolor et gemitus.
Ego ego ipse consolabor uos. Dominus tu
ut timeas ab homine mortali et a filio
hominis qui quasi femur in arescet. In
obutis es domum factoris tui qui teci-
dit celos et fundauit terram. Et formidat
in uigilantia tota die a facie finis eius quod
te turbulant et pauca ad pendendum.
Et ibi nunc est finis turbulantis. Ego
ueniet gaudens ad capiendum et non
deficiet usque ad uisitationem. nec deficiet
panis eius. Ego autem sum dominus deus
noster qui secundo mare. et manifestauit
fluctus eius. Dominus exercituum nomen
meum. Posui uerba mea in ore meo. et in um-
bra manus mee protegi te ut plantes
celos et fundes terram et dicas ad syon po-
pulus meus estis. Et leuate elcuiusque
auge iherusalem que bibisti de manu
domini calicem irae eius. Et usque ad fun-
dum calicis soporis bibisti. et potasti
usque ad feces. Non est qui sustentet eos.
ex omnibus filiis quos genuit. Non est
qui applicabat manum eius ex omni-
bus filiis quos enutrit. Dominus non sunt

que occurrerunt tibi. Quis consolabitur
super te. Et a facie i contritio et fames et gla
dus. Quis consolabitur te. Et filii tui prece
derunt. dormierunt in capite omniui uias
sicut erit iniquitas tua plenam indignationem
domini in reparatione dei tui. Et dabo au
di hoc pauperum et eorum non aufero. Et
dicit dominus deus tuus et deus tuus qui pug
nauit pro populo suo. Et ecce tibi de manu tua
calicem soporis fundum calicis in ignem
adionis mee. Non adicies ut bibas illu
plum. Et ponam illum in manu eorum
qui et humiliauerunt. et dixerunt annue
re. Et ueniate ut uideamus. Et posui
si ut iram corpus tuum et quasi viam
in uisceribus. · · · · ·

Quod surge et surge in dicitur forma
dine tua syon. induc uisceribus
glorie tue ierusalem ciuitas sa
quia non adicies ultra ut parascit p
te in cunctis et in uisceribus. Et rater
depuluerit et surge sede iherusalem. Solue
iunda collu tui captiua fana syon. Quia
hoc dicit dominus deus. Et ratis uenun
dauit etis. et sine argento redimebunt.
quia hoc dicit dominus deus. In egyptum
descendit populus meus in principio
ut colonus esset ibi. et assur abscit vlla
causa calumpniandi eum. Et tunc
quid michi e hic dicit dominus. Quoniam
auferis est populus meus gratis. Do
minus uisceribus eius inique agunt dicit
dominus. et iugiter tota die nomen meum
blasphemantur. Propter hoc facit populus
meus nomen meum i die illa. quia ego
ipse qui loquebar ecce assum. Quam
pulchri super montes pedes annuntia
antis et pascuntis pacem. annuntia
antis bonum. pascuntis salutem di
centis. Syon regnabit deus tuus. Et
Vox specula cor tuorum. Et ueniant
uocem suam laudabunt. quia oculo
ad oculum videbunt. tu conuertit do
minus syon. Et audere et laudare simul
delecta iherusalem. quia consolatus e dominus
populum suum redemit iherusalem. Para
uit dominus brachium suum suum i oculis
omni genitum. videbunt omnes fi

nos in salutare dei nostri. Et credite recedite. exi
te inde possitum nolite tangere. erit de me
dio eius. Et laudabunt qui fecerit uasa domini
quoniam non in uisceribus exierunt. nec in
fuga pavoris. Et recedat enim nos dominus. et
egregabit uos deus israel. Et ecce intelli
get seruus meus. exaltabitur et eleuabit
et sublimis erit ualde. Sicut opusque
super eum multi. sic in gloria erit super ui
ros aspectus eius et forma eius super filios
hominum. Et ecce aspexit gentes multas. se
ipsum et uenerunt reges os suum. Quia q
uis non est narratum de eo in debuit.
et qui non audierunt exemplum sunt.

Quis credidit audiam. · · · · ·
Quod et brachium domini tui reuelatu
est. Et ascendit sicut in iugulum
totam eo et sicut iherusalem de terra syon. Et
non est speciosus et neque decor et uidimus e
um et non erat aspectus et desiderium
eum despectum et uisceribus in uisceribus
in uisceribus et faciem in faciem. Et
quasi absconditis uultus eius et despec
tus unde nec reputauimus eum. Et ecce laq
uores uisceribus ipse tulit. et dolores in uisceribus ipse po
tauit. Et nos reputauimus eum quasi
leprosum et percussum a deo et humiliatum.
Ipse autem uulneratus est propter iniquitates
nostras. Aduersus est propter scelera nostra. Dif
fusa pacis uisceribus super eum. et uisceribus ei
sanati sumus. Omnes nos quasi oues
errauimus unusquisque in uiam suam
declinauit et domus posuit in eo iniquita
tem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse
uoluit et aperuit os suum. Sicut omnis
ad occasionem ducatur. et quasi agnus co
mmittente se obmutescet et non ape
riet os suum. De angustia et de iudicio
solatus est. Quoniam enim eius quis ena
rabit. Quia absolutus est deum uiuentium.
Propter scelus populi mei percussit eum. Et
dauit iniquos per sepulchrum et diuites pro
uocem sua. eo quod non iniquitate fecit
neque dolus fuit in ore eius. et dominus uoluit
stare eum in iherusalem. Si posuerit p
propter animam suam uidebit semem lon
geum et uoluntas domini in manu eius di
rigetur. Pro eo quod laborauit annua

etis uideri saturati. **I**n facie eius in
stificabit ipse iustus senius meus multos. et
iniquitates eorum ipse portabit. **I**deo disp
am et plurimos et fortium diuider spolia. p
eo qd madidit in morte annua suam et
cum sceleratis reputatus est. et ipse peccati
multorum tuler. **I**psiusq; morib; cognuit.

Aud a sterilis que **LIII**
non pars de cunctis laudem et ip
m que non parebas quoniam
multi filii deserti magis quam eius que
habetur unum dicit dominus. **D**uaca loci
tentorii tui. et pelles mundaui tui. et ex
tendi. **E**t paruas. **L**ongos fac similes
uios et daues tuos. **S**olida. **A**d certum
enim et ad leuam percuties et leuam tu
um gentes hereditabit. et ciuitates deser
tas inhabitabit. **E**t ali tuere quia no
stundis uox et in teles. **N**on enim te
pudat quia et fusiones a dolescente tue
obliuiscis et quiprobri uiduatis tue
non recordabis amplius quia diuina
m qui fecit te. **D**ominus exercituum
meu eius et redemptor tuus sanctus israel.
deus annuus et uocatur. **E**t uia et uia
licet et delictum et uicem spiritum uocant
te dñs et uicem ab adolecentia abiecit.
dixit dñs deus tuus. **A**d punctum in mo
dico deliqui te et in misericordia tua magnis
et gregabo te. **I**n momento indignationis
abscendi faciem meam a panem p de et in
tercosia sempiterna misericordis suam tu di
xi redemptor tuus dñs. **S**icut uidet; nō
istud michi est qui uiuam ne uiduerem
aquis diluui ulam sup ham sic uiuam
ut non uisat ubi in igni in te pte. **N**ō
tes enim et mouebunt. et colles et aruif
cent. **M**isodia aut mea non recedat ac
et sedus pacis mee non mouebunt. dixit
misericordis tuus dñs. **P**aula et tempe
stare et uisat ab lq; uia et solacione. **E**t
ce ego sternam p ordiem lapides tuos
et fundabo te in lapidibus. **E**t ponam ias
pitem p pugnacula tua et portis tuas
in lapides scilpitos et omnes finis tuos
in lapides desiderabiles uniuersos filios
tuos doctos. **A**d omnia et multitudines
pacis filios tuos et iustitia fundabit.

Ecce pte a calumpnia quia non ti
indus et a pauore quia nō appropinquabit
tibi. **E**cce a colia ueniet qui non erit me
um aduena quoniam tuus adiungetur
tibi. **E**cce ego creau fabrum sufflante
in igne pmas et ptem uas in opus
fuum. **E**t ego creau mfectorem ad dis
gendum. **O**mnis uas qd est factum et
ma te non dirgetur. et omne linguam
resistentem tibi in iudicio iudicabis. **E**t
est hereditas seruorum domini. **I**n iustitia
cor apud me dicit dñs. **LV**

Omnis siacens uenit ad aqua
et qui non habetis argentum p
pate eunt et comedite et eunt
eunt ab lq; argento et ab lq; ulla emu
catione omni et lac. **Q**uare appenditis
argentum uoti in panibus. **N**aborem uim
non in satiant. **A**udite audientes me
et comedite boni. et delectant in illa dicit
anima mea. **I**n iudicio autem ueritatem
et uenit ad me et audite et uiuam anima
mea. **E**t faciam uobiscum pactum semi
piternum. **M**isodia dauid fidelis. **E**cce
testem populus dedit enim ducem ac pre
ceptorem gentib; et ecce gentem quam
necitas uocabis et gentes que te non eg
nouint ad te quare ppter dñm tuum
tuum et sancti israel quia glorificauit
te. **Q**uare dñm dñm inueni potest in
uocare enim dñm ppe est. **I**n eum quare
impis uiam suam et uir iniquis co
gitationes suas et reuertitur ad dñm et
miserabit eius et ad dñm inueni quoniam
multis est ad ignoscendum. **N**on enim
cogitationes mee cogitationes uestre
neq; me uice me uice dicit dñs. **Q**uare
sicut exaltantur celi a dñ. sic exaltat
sunt me mee a uis uis. **C**ogitationes
mee a cogitationibus uis. **E**t quomodo
descendit piter et uir de celo et illuc vi
ra non reuertitur sed inuenit finem et
in fundit eam et gignat eam facit. **E**t
dat semen semini et panem comedenti. sic
erit ubum meum qd egredietur de ore
meo. **N**on reuertitur ad me uacuum. **S**i
facit quicunq; uolui. **S**i pspabitur
in hys ad que nisi illud quia et leas

spiritus a facie mea congregatur: et flatus eius
ego faciam. Propter iniquitatem auaritiae eius
manus sunt et percussit eum. Abscondi-
te faciem meam: et dignatus sum. Et abij-
vagus in uiam cordis sui. Et uias eius ui-
di et dimisi eum: et reduxi eum: et reddidi ei
solatationes iugentibus eius. Et creui fructu-
tum labiorum pacem. Pacem ei qui lo-
ge est: et qui prope est dixit dominus. Et sana-
ui eum. Impius autem quasi mare fer-
uens quod quiescere non potest: et rediundat
fluctibus eius in quillos conueniunt: et lituunt.
Et non est pax. Dicit dominus deus impiis.

Quam uocem tuam
quasi tuba exalta uocem tuam
et annuntia populo meo scelerem
eorum: et domui iacob peccata eorum. Et exenti-
de te in diem querunt: et scire uias meas
uolunt quasi gens que iustitiam facit
et que iudicium dei sui non derelinquit. Ro-
gant me iudicia iustitiae: et appropinquare
deus uolunt. Quare ieiunauimus et non
aspexisti. Ieiunauimus corda nostra et non
auisti. Et ecce in die ieiunii nostri in uentum
uoluntas nostra et omnes debitorum uos
reperitis. Ecce aduersus et excitationes ieiun-
antis et punitio pinguis impietatis. Nolite
ieiunare sicut usque adhuc dicunt.
ut audiantur in excelso clamor: uelut si
quid tale est ieiunium quod elegi. Propter
affligere hominem animam suam. Et cum
quid sciret quasi caelum caput suum
et faciem et aures digne: et in quo
istud uocem ieiunium. Et dicunt accepta-
bilem domino. Nonne hoc est manus
ieiunium quod elegi. Dissolue coniuga-
tiones impietatis. Solue fasciculos de-
pudentes. Dimittite eos qui astricti sunt
liberos. Et omne onus dissoluite. Effuge
esurientem panem tuum: et egenos uos
glossa: et duc in domum tuam. Cum uideris
nudum opus eum: et carum tuum ut
desperis. Et uocem erumpet quasi mane
lumen tuum: et sanctas tua quies orietur.
Et ante uos faciem tuam iustitiae
tua: et gloria domini contingeret te. Et uocem
uocabis et dominus exaudiet clamantibus et
dixit assum. Quia iudicis sum dominus

deus tuus. Si abstulis de mendo tui archi-
uam: et deficiens dignum extendere: et loqui
quod non potest cum effudit elumina a facie
tuam: et animam afflicti replebis orietur
interiebas lux tua: et tenebre tue erunt si-
cut nubes. Et requiem tibi dabit dominus
deus tuus semper: et implebit splendorem
animam tuam: et ossa tua iubilabunt. Et eris
quali ortus iugentibus: et sicut fons a qua
num erunt non deficiunt aquae. Et edifi-
cabitur inter desertum senilorum. Fundamenta
generationis: et generationis suscitabis. Et
uocabis edificatio: septimum autem scis
tas iniquitatum. Si autem saltem co-
pitem tuum facere uoluntatem tuam
id est secundum meo: et uocabis saltem tuum delicta
tuam: et sanctum domini gloriosum: et glifica-
uis eum domini non facis uias tuas et
non inuenitur uoluntas tua ut loqua-
ris sermonem: tunc delectabis super do-
minum: et sustollam te super altitudinem
ar: et habito te hereditate iacob patris
tui. Os enim domini locutum est.

Ecce non est breuia
et manus domini ut saluare neque
at: neque aggrauata est animus
eius ut non exaudiat. Si iniquitates
nostre diuiserunt inter uos: et deum uos
et peccata nostra abscondunt faciem eius a
uobis ne exaudiat. Si animus enim uos
polluitur sunt sanguine: et digni uos in-
quitate. Labia uos loquuntur sunt men-
dacia: et lingua uos iniquitatem
facit. Non est qui inuocet iustitiam:
neque est qui iudicet uere. Et adiuuit in
nichil: et locuntur uanitates. Con-
punit latorem: et percutit iniquitatem.
Quia aspidem uigilant: et telas ante
neque conueniunt. Qui concedit de omnis
eos: inueniuntur: et quod a fortiori sunt erit
per regulum. Et de eos non erunt in
uestimentum neque optentur opibus
suis. Opa enim opa in uia: et opus
iniquitatis in manibus eos. Pedes eo-
rum ad malum currunt: et festinant
ut effundant sanguinem in uocem.
Cogitationes eos cogitationes inu-
tiles. Vanitates et uanitas in uis conueniunt.

in manu illa regum lactavis. Et scies quia
ego dominus saluans te et redemptor tuus
foris iacob. Quod est afferam aurum et p
fero afferam argentum et plumbum et p
lapidibus ferum. Et ponam visitationem
pacem tuam et ppositos tuos iustitiam.
Non audietur ultra iniquitas in terra
tua iustitias et iustitio in finibus tuis. Et
occupabit salus inimicos tuos et portas
tuas laudatio. Non erit tibi amplius
sol ad lucendum potum. nec splendor lu
ne illuminabit te. Et erit tibi dominus in luce
sempiternam. Et dominus tuus in gloriam tuam
Non occidet ultra sol tuus et luna tua
non minuetur quia dominus erit in luce sem
piternam et splebunt dies luctus tui. Quis
autem tuus omnes iusti mupperunt iherusa
limum tuum. Et erunt plantationis mee
opus manuum mee ad glorificandum. Et i
nimus erit in mille et puius in gente
fortissimam. Et ego dominus in tempore eius.
subito faciam istud. **LXXI.**

Spiritus domini super me eo quod unxit
me ad annuntiationem mansue
ris iuxta me. ut mitteret et carnos
corde et predicarem captivos in indulgentiam
et clavis apertionem. ut predicarem annu
placatum domini. et dicerem vocationis do
mini ut solaret omnes iugentes. ut po
nem iugentibus et forationem syon et daret
eis coronam panis oleum gaudium pluc
tu. pium laudis pspiciat meritis. Et
vocarent in ea forcos iusticie plantaco
domini ad glorificandum. Et edificabunt
deserta a seculo iunias antiquas eiger
et iustitiam iunias desertas et dissipa
patas iugeneratione et generationem. Et
stabunt alieni et pascunt pecora iura et fi
lii pignorum agricolae et iuniores iustit
erunt. Quos autem filii sacerdotes domini
vocabuntur. iunias dei iura dicentur no
bis. fortitudinem gentium comedens.
et gloria eorum superbiens. Per confusionem
iura duplici et iure laudabunt patres
eorum. Propter hoc iura sua duplici possi
debunt leticia sempiterna erit eis. quia e
go dominus diligens iudicium et odio
habens rapinam et holocaustum. Et da

la opus eorum iunias et sedus pperum
feriam eis et faciem iugentibus semem eorum
et germinem eos in medio pldum. Quod ius
qui iudicant eos cognoscunt illos. quia
isti sunt semem aut tenedixit dominus. Et au
dens gaudebo in domino et exultabit anima
in domino. quia iudicant me vestimentis sa
luis et induimentis iusticie circumdedit me
quasi sponsum decoratum corona et qua
si sponsam ornatum monilibus suis. Si
autem erit terra pferit germinem suum. et sicut or
tus semem suum germinat. sic dominus deus
germinabit iustitiam et laudem coram uni
uersis gentibus. **LXXII.**

Prope syon non tacebo et pperit iherusa
limum non quiescam donec egrediat
ur splendor iusticie eius et saluatio
eius ut lampas accendatur. Et iudicabit
gentes iustitiam tuam. et cuncti reges iudi
cunt tuum. Et vocabuntur tibi nomen no
mini quod os domini nominavit. Et eis dona
glorie iunias domini. et iudicabit regum in
iudicio dei. Non vocabis ultra deserta
et iura tua non vocabuntur amplius desola
ta. sed vocabis iunias mea mea. et iura
tua iustitiam quia explebit domus
mea. Et habitabit enim iunias cum iugie
et habitabunt filii tui me et gaudebit sp
sus super sponsam. et gaudebit super te deus
tuus. Super muros tuos iherusalem con
stitui custodes tota die et tota nocte imp
petuum non tacebunt. Qui reuerenti
am domini ne taceatis et ne deus silentium
et donec stabiliat et donec ponat iherusalem.
laudem iura. Et iunias dominus in dextera
sua. et iunias fortitudinis sue. Si de
tero iunias tuum ultra tibi iunias
tuis. et iunias filii alieni iunias tuas
in quo laborasti. quia qui egrediantur il
lus comedent et laudabunt dominum. et qui
sportant illud. vident in actis sanctis
meis. Et iunias transire pportas. pperit
mau populo plantum facit iter. et eligi
et lapides et eluere signum ad pldos. Ecce
dominus audimus fecit in extremis terre.
Et ecce facit syon. Ecce saluatio tuus ut
uit. ecce iunias eius cum eo et opus illud
coram illo. Et vocabunt eos pldos suis

redempti a domino. Tu autem uocaberis
civitas quesita et non delicta. **Item**
Quoniam est iste qui uenit de domo iusti-
tiae et de domo sancta. Iste formosus et sto-
la sua quid dicitur in multitudine
fortitudinis sue. Ego qui loquor iustitiam
et perunguamur sumi ad saluandum. Quare
ergo tubamur et induimur tuum. Iusti-
mentum tuum sicut calceamentum iocundum.
Et exultat calceum solus. Et de gentibus non
est uir metum. Calceum eos in fine re-
mouit et exultauit eos in ira mea. Et asplu-
sus est sanguis eorum super uestimenta mea et
omnia indumenta mea inquinam. Et
dies enim ultionis meae in medio. Annus
retributionis meae uenit. Et uindicta
non erat auxiliator. Quis enim non fuit
qui adiuuaret. Et saluauit michi uia
domini mei indignatio mea et ipsa au-
xilatrix est mihi. Et exultauit populus meus
in fine meo et inebriauit eos in indignati-
one mea et detrahi iustitiam uirtutem eorum.
Misericordiam domini recordator. Laudem
dum annuntiato super omnibus que reddi-
dit uobis dominus et super multitudinem bo-
norum domini istius que largitus est eis se-
cundum indulgentiam suam et secundum multi-
tudinem miserationum suarum. Et dixit. Et se-
cundum populum meum. Et filii non ne-
gantes. Et factus est eis saluator. Et non
tribulatio eorum non est tribulatio. Et
angelus factus est eis saluator eorum. Et non
rebellionem suam et in indulgentiam suam redemit
eos et portauit eos et leuauit eos in iustis
diebus uite seculi. Et per aduocatum
am per uocauit et affligerunt spiritus
sancti eius. Et uisus est eis in iudicium
et ipse detestauit eos. Et recordatus est
dierum seruitutis moysi et populi sui. Unde est
eduxit eos de mari cum pastoribus gre-
gis sui. Unde est qui posuit in medio spi-
ritum sancti sui. Qui eduxit ad petram
moysen in brachio maiestatis sue. Et
fecit aquas ante eos ut faceret sibi no-
men sempiternum. Qui eduxit eos per
uillos quasi equum in deserto non in pi-
gentem. Quasi animal in campo desce-
dens. Spiritus domini ductor eius fuit.

Sic adduxisti populum tuum. ut faceres tibi
nomen glorie. Et deinde de celo et uide de habi-
tatione sancto tuo et sancto glorie tue. Unde
est zelus tuus et formido tua in multitudine
iustorum tuorum et misericordiam tuam.
Sicut me et misericordiam te. Tu enim pater
noster et abraham uelauit nos. et ista ig-
norauit nos. Et uocauit pater noster. et re-
demptor noster a seculo nomen tuum. Quia
te exire nos fecisti quia deus tuus in-
dignasti eorum in ira. ne timeamus te. Quia
te propter seruos tuos in ira hereditatis
tue. Quasi nichilum possedunt populum
sanctum tuum et hostes tui et uelauit
sanctificationem tuam. Facti sumus qua-
si in principio cum uocauit dominus noster
utque in uocauit nomen tuum super nos.
Item
Quoniam es celos et descendes. Et faciem
montes defluunt sicut eructio
ignis et defluunt a que ardent igni ut mo-
ntes fieri nomen tuum in iustis tuis a
facie tua gentes turbarent. Et cum fecis
mirabilia non sustinuerimus. Defle-
uisti et a facie tua montes defluerunt.
Et seculo non audierunt neque audire
percepunt. Quia tuus non uidit deus ab ipse
et que preparasti expectantibus te. Quia
isti letant et faciem iustitiam in iustis
tuis recordauerunt tui. Et tu uas es
et peccauimus. in quibus fuimus semper et
saluabimur. Et facti sumus ut in iudicio
omnes nos. quasi pannis mensurate
in iudicio iustitie tue. Et credimus quasi
salum in iudicio et iniquitates noster quasi
uentus abstruunt nos. Non est qui
in uocet nomen tuum qui et surgat et ce-
noat te. Abscondisti faciem tuam a no-
bis et abscondisti uos in manu iniquitatis
nostrae. Et uocet dominus pater noster est tu. uo-
cetur tuum. et fides noster tu et opera ma-
nuum tuarum omnes uos. Quia facti
sunt ducem factis in uelam in iustis in i-
quitate noster. Et tu ducem respice populum tuum
omnes nos. Civitas sancta tua facta est
deserta spon. deserta facta es iherusalem
desolata. Dominus sanctificationis noster
et glorie noster ubi laudauerunt te pres noster.

facta est meretrice ignis et omnia delicta
tabula mea uita sunt in tenebras. Quia quod
superius continebat te domine. tacebis et
affliges uos uehement. Quod uenerunt me
qui ante uos interrogabant. uenerunt qui
non querierunt me. *lv. 1.*

Domi. Ecce ego ecce ego ad gentes que
dereliquerunt me et que non inuoca-
bant nomen meum. Expandit
manus meas tota die ad populum iniquum
qui gaudetur in iniqua non bona. post cogi-
tationes suas. Populus qui ad uiam
diam perducit me ante faciem meam sep-
uit in iniquitate iniquis et sacrificauit super
latres qui habitant in sepulchris et in de-
lubris ydolos torruerunt qui comedunt
caricem suam et uisum suum in uisum
eorum. qui dicunt recte a me. et non appa-
ret iniquitas quia in iniquis es. Quia si
inuis erunt in furor meo ignis ardens tota
die. Ecce serpens est coram me. Non in
ceto sed in uodam et in uodam in manu eorum
iniquitates meas iniquitates patrum suo-
rum simul dicit dominus qui sacrificauerunt
super montes et super colles expomuerunt in.
et tenuerunt opus eorum primum in manu eorum.
Hec dicit dominus. Quomodo si inueniamur
gratum in uobis et dicitur ne dissipet il-
lud qui benedictio est sic factam propter ser-
uos meos ut non dissipet coram. Et e-
dicam de iacob semen. et de iuda possiden-
tem montes sanctos meos. Et hereditauerunt et
electi mei et serui mei habitauerunt ibi. Et re-
mune campellum in caulas gregum et uol-
lis actio in uile armentorum propter meo
qui requiescent me. Et uos qui deliquit-
is dominum qui obliuiscitis ueritatem sanctam
meam qui ponitis fortitudo mentis in li-
bras super eam. uenerunt uos in gladio et
omnes incedit corruetis. Pro eo quod uocauit
et non respondistis locutus sum et non au-
distis et faciebatis malum in oculis meis
et que uolui elegistis. Propter hoc dicit do-
minus deus. Ecce serui mei comedent et
uos esurietis. Ecce filii mei letabuntur
et uos confundentur. Ecce serui mei lauda-
bunt per exultatione cordis et uos clama-
bitis per dolor cordis et per strictione spiritus

in uobis. Et dimittens nomen uestrum
in uenerunt electi mei et iudicet et do-
minus deus et seruos meos uocati uos
alio in quo qui benedictus est super terram. et
benedictus in deo amen. Et qui uocat in manu
iurabit in deo amen. Quia obliuiscit et
dicit sunt angustie priores et quia abscon-
dit sunt ab oculis meis. Ecce ego creo celo
nouos et terram nouam et non erunt in meo
na priores et non ascendent super eos. sed gau-
debitis et exultabitis usque in sempiternum
inuis que ego creo. Quia ecce ego creo et
iherusalem exultationem et populum eius
gaudium. Et exultabo in iherusalem et gau-
debo in populo meo. Et non audietur in
ultra uox fletus et uox clamoris. Et erit ibi
non amplius infans dicens et senex qui non
impleat dies suos. quoniam puer erit
annorum morietur. et pater erit ann-
uor maledictus circa edificabunt domos
et inhabitabunt et plantabunt uineas et
comedent fructus earum. Non edificabit
domos et uineas habitabit. non planta-
bit et alius comedet. Secundum enim
dies ligni erunt dies populi mei. et opa
manuum eorum inuenerunt electi mei.
Non laborauerunt frustra neque quauerunt
in uanitate quia semen benedictorum
domini est et nepotes eorum cum eis. Et erit
antequam clament ego exaudiam. et uocem
illis loquentibus ego exaudiam. Et uocem
et agnus pascuntur simul. et uos coe-
dent pascas. et serpenti pulvis pedis eius
Non occidit neque uocabunt in manu
monte sancto meo dicit dominus. *lv. 2.*

Hec dicit dominus. Celum sedes mea
et terra solium pedum meorum. Quod
est ista domus. qui edificabitis
inquit. Et quis est iste locus quiescit inquit.
Omnia hec manus mea fecit. et facta sunt
in uita ista dicit dominus. Ad quem autem
respiciam nisi ad pauperem et stric-
tum spiritum et trementem sermones meos.
Qui immolat bonum quasi qui im-
fuit uirum. Qui immolat pecus quasi
qui excubet et canem. Qui offert obla-
tionem quasi qui sanguinem suum
offert. Qui recordatur thuris quasi

qui benedixit ydola. Et omnia elegerunt
munus suis in abominacionibus suis aia
eorum delectata est. Unde ego eligam iusti
quos eorum et que timebant adducant eos q
uocant et uocentur qui respondet locutus
sum et non audierunt feceruntq; malum
locutus meus et que uolui elegunt. Audi
te domum domini qui neminis ad urbem
eius. Idcirco finis uis obediens nos
et abientes ppe nomen meum. Et si
tur dñs et uidemus mletia uia. Et p
aut et fundent. Uox populi de ueritate.
uox de templo. uox dñi rediens retri
conem munus suis. Et uox quam par
turius peperit ante qui partus eius uenit
peperit uis saluum. Quis auduit unq
tale aut quis uidit hunc simile. Nunquid
parturius est uidet uia aut parit gēis
simul. Quis parit uis et peperit hōi fili
os suos. Nunquid ego qui aios facō
paret ipse uon pariam. dicit dñs. Si
ego qui quātionem cunctis tribuo. Si
lis ero aut dñs meus. Et exiui cum
iherusalem et exultate iea omnes qui
diligis eam. Et audite cum ea gaudio
iungeti qui iugentis sup eam ut iuga
tis et repleamini ab ubi et solacionis et
ut iugentis et delaps affluens ab omni
da glia eius. Quia herat dñs. Ecce ego
redinatio sup eam quasi flumini pacis
et quasi torrentem iudantem gliam ge
am quam iugentis. Ad uerem portabunt
et sup gentia blandientur uobis. Quom
si cui mater blandiat. Ita ego et solatio
uos et in iherusalem et solabuntur. Uidebitis
et gaudebit cor uestrum et ossa ura quasi
herba gemitabunt. Et cognoscent ma
nus dñi in senis suis et indignabitur
munus suis. Quia ecce dñs in igne ue
nit et quasi turbo quadriga eius. Et ed
et in indignacione furorem suum et iac
pacem suam in flamma ignis. Quia
in igne dñs diuidit et in gladio su
ad omniem carnem et multiplicabit
macta a conuio. Qui sacrificabant
et in uis se putabant mortis post i
nam in uis qui comedebant car
nem suam et abominacionem et

munus simul et simulantur dicit dñs. Et go
autem qua eorum et cogitationes eorum ne
mo ut egredietur cum omnibus gentibus ille
uis. Et tunc et uidebitur gliam meam
et potam in eis signum et uiam ex eis et
saluati sunt ad gentes i uia in afflic
et iherusalem tenentes sagittam in italiam et
greciam ad uisulas longe ad eos qui no
audierunt de me et non uiderunt gloriam
meam. Et annuntiabunt gliam meam
gentibus et adducunt omnes fratres uros
de uinctis gentibus dñi domino. i. equis et
in quadrigis et in lectis et in uis et in ca
tis ad uisum suum meum in iherusalem
dicit dñs. Quomodo si uisum suum iherusalem
munus in uisum mundo i domum dñi. Et
assumant ex eis in sacerdotes et leuitas di
ce dñs. Quia sicut celi noui et terra noua
que ego facio stare coram me dicit dñs
sic stabit semen uestrum et nomen urum.
Et erit mensis exultate et sabbatum exultab
taro. Et erit omnis caro ut a dñe co
ram facie mea dicit dñs. Et egredie
tur et uidebitur cadauera uis qui pua
ritati sunt i uis. Et erit coram me in uis
erit et equis eorum non erit et erit
usq; ad faciem uisum omni cadu.
ysaias habet. v. u. l. xxx. **Explicit ysa**

as prologus. Incipit prologus iheremie
Iheremias anatho. **phete.**
dicitur qui est uisum in uis
au tholomus dñs in uis
apud chaphnas in egipto la
pidis ab uis a populo om
uit. Iacet uero in eo loco septi
us quo dudum pharao rex
habitauerat et quomam pot
tulatione sua defugans ab eodem loco e
pentio egiptios a tactu aspidum fecit
esse quies. magna cum religione in
egiptum uenerantur. **Item est prologus.**

Iheremias pheta cui hic pro
logus scribitur in uis quidem
apud hebreos ysaie et osee et q
busdam aliis phetis uideat
esse iustitias sed sensu par
est quippe qui eodem spiritu
phetant. **Item simplia**

Omnes deliquisti me dicit dñs. Fuit
enim p tibi factus uir dñs dilectissimus non re
cepit id euorauit gladius uester pthe
cas uirōs quasi leo uallatur generatio ue
stra. Vixit uirum bonum. Quicquid so
lido factus sum israel. aut in seroti
na. Quare ergo dixit populus meus re
cessimus. non ueniens ultra ad te. Quic
quid auulserunt uirgo ornamenti sui
et sponsa falcem pectoris sui. Populus
non meus omnis est mei ore in ueniens.
Quid uicis bonam ostendere uiam tu
am ad quendam dilectionem que in sup
et malitias tuas. et corruisti inas tuas. Et
in alis tuis inueniunt sanguis animarū
paupum et innocencium. Non in fossis
inueni eos. Et in omnibus que sup inuenio
iam. Et dixisti. Ausq; pecc. et innocens
ego sum. et ppter auctorem filio: tuus a
me. Ecce ego iudicio stendam tibi. eo qd
dixis non peccavi. Quam uis facta es
in uis iterans uias tuas. Et euegypto
et fundens. sicut confusa es ab assur. et a
et ab ista egredieris iuanus tue erunt se
caput tuum. quoniam obtinuit dñs et
denam uiam. et nichil habebis pperum.

Ulgo dicitur. Si dñs. **III**
fuit uir uicem suam iudicis
ad eo duxerit uirum altum. uirum
quid uicetur ad eum ultra. Quicquid
non polluta et contaminata est mulier illa.
Et u aut fornicata es cum amatores: mul
tis. tamen uicetur ad me dicit dñs. et ego
suscipiam te. Leua oculos tuos in dñm
tuum et uide ubi nunc pstant sis. In uis
sebetas expectans eos quasi latro in soli
tudine. et polluta et in fornicationib
tuis et in malitias tuis. Quoniam ppi
bite sunt stultie pluriarū: et seruitus y
ber non fuit. Frons mulieris interitus
fuit est tibi noluit euitescere. Et ego salu
auodo uoca me pater meus. dux uirgi
nitas mee uires. Quicquid uir scens i
prium. aut p seculis in finem. Et celo
tuta es et fecisti mala et potuisti. et pibis
penitentie ubi supbie blasphemasti et
improbi malam cogitationem tuam et
ostendisti contra uirum fornicatorem tuum

ut possis facere qd sinone tractasti. Et dixit
dñs ad me uideb; iasie regis. Quicquid
non uidisti que fecit aduicari ista. A uir
fauit sup omne montem excelsum et sup
omni lingua fiondolo et fornicata est ista. Et
dixi cum fecisset hec omnia. ad me conuicere
et non est uisa. Et erudit p uancatū soror
eius uida. quia p eo qd inchoata esset adu
fauit ista. dimissem eam et duxissem et li
bellum repudiū et non timent p uancatū
uida soror eius. sed abiit et fornicata est cum
ipā et facit fornicatōnis sue et amia
uit inam et inchoata est cum lapide et cum
linguo. Et in omnibus hys non est uisa
ad me p uancatū soror eius uida in cor
de suo. si in mendacio ait dñs deus. Et
dixit dñs ad me. P uificauit animarū
suam auctarū ista. compaone p uan
catas uida. Et iade idama sermones
illos contra aquilonem et dices. Et erit
auctarū ista ait dominus et uo auctarū
faciem meam a uobis. quia sanctus e
go sum dicit dñs et non nascat in pperu
um. Tamen facit iniquitatem tuam.
quia idm tuum tuum p uancatū es
et dispersisti uias tuas alienis et dñm
linguo fiondolo tuorum meam non au
disti. ait dñs. Conuicium fuit uide
dicit dñs quia ego uir uester et assunat
uos unum de uitate et dñs de gualo
ue et introducam uos in syon et dabo uo
bis pastores iuxta cor meum et pascunt
uos scientia et doctrina. Cumq; multi
plicati fueritis et caritis ultra iudicib; a
us ait dñs non dicat ultra archa testa
menti domi. neq; ascendi sup cor. neq; re
cordabuntur illius nec uisitabunt nec
fiet ultra. P uenire uis uocabunt dñm
saltem solum dñm et egrediantur ad ea
quos gentes in uenire dñm in iherlm et
non ambulauit post prauitatem cor
dis sui pessimi. Quid dñs illis ibit dom
uida ad domum ista. et uenient simul s
in aquilonis ad inam qst dñi p amib;
uis. Ego aut dixi. Quomodo ponat
et in filijs et in uiam inam desiderauit
hereditatem p dñm et exheredauit gen
tium. Et dixi. P auctarū uocabis me et p

me ingredi non cessabis. S: quomodo si
tempus uult amare uult suu. licet em
pse me domus ista dicit dominus. Uox m
uis audita est ploratus et ululatus fudo
rum ista quoniam iniquam fecit viam
obliu sunt dui desu. Conuincunt filij
mentes et lauato a ueliones uas. Ecce
uos uenimus ad te. et uenit es dñs dñs
uoster. Uere mendaces erant colles for
tudo monum. Vce uiderunt deo nro
salus ista. Confusio comedit laborem
patrum uorum ab adolecentia tua. Et
gras eorum et amicum eorum et filias eorum et fi
lias eorum comedit confusio. Domine uis
in confusione nra. et opiet uos ignominia
nra quoniam domus deo nro peccatum
nos et patres nri ab adolecentia nra us
ad hanc diem non audimus uocem
domini de uos. **III.**

Si ueneris ista. ait dñs ad me. Si
ter. Si ab istis offendit illa
tua a facie mea non conuincis
Et uis uis dñs in uitate et iudi
tio et iustitia. Et benedixit enim geue
ipsumque laudauit. Et ecce enim dicit dñs
uis uis uida. et haec dicit dñs. Uide
nate uobis nonale et uolite ferre
sup spinas. Et uide dñs dñs et aucte
pua cordum uidet: uis uida et ha
uita uis iherusalem ne forte egredia
tur ut ignis indignatio mea et succen
datur et non sit qui extinguat propter
malitiam cogitationum uas. Annu
tate in uida et in iherusalem auditi facie.
Loquimur et ante turba nra. clamate
fortiter et date. Et congregamur et igredi
amur ciuitates inimicas. Leuate sig
num in syon et fortamur et uolite stare
quia malum ego adduxi ab aquilae
et strictonem magnam. Ascendet leo de
cubili suo et pueri genam se leuauit.
Et gressus de loco suo ut ponat terram
nram in desolationem. Ciuitates nre
uastabunt remanentes absque habi
tatore. Super hoc accingite uos cingis
plangite et ululate quia non est auxi
um furoris boni a uobis. Et ecce in die
illa dicit dñs pueri cor regis et cor prin

cipum et obstupescunt sacerdotes et prophete pro
stratum. Et dicit dñs dñs dñs dñs deus.
Ego ne decepisti populum istum et iherusalem
dicens. Parete uobis. Et ecce puenit gla
dius usque ad auiam. Et uenit illo di
cent populo hunc et iherusalem. Venis
uere uis que sunt in deserto. ut filie
populi mei non ad uentilandum et ad pur
gandum. Spiritus plenus exilis me
met uidet. Et tu ego. Et loquar in
dica mea cum eis. Ecce quasi uites ab
scondet et quasi tempestas cinis eius.
Et elatores aquilis equi illius. Et uo
bis quoniam uastata sumus. Et anima mea
ua cor nri iherusalem ut salua fias. Ut
que uideamur uice cogitationes uos.
Uox enim annuntiantis a dñi ino
tini facietis pedum de monte effraym.
Conuincite gentes. Ecce audient est i
iherusalem custodes uenit de terra longi
qua et dare ciuitates uida uocem suam.
Quasi ciuitates agros fci sunt super
eam uiguo. quia ad manducandum me
p uocant ait dñs. Et ecce uice et cogitatio
nes nre fecit hunc. Et ista malitia nra
quia amara. quia tangit cor nri. Et
nem meum dñs uenit in uice dñs.
Sensus mei cordis turbam sunt in me. Et
taceo quoniam uocem uocant audi
unt anima mea clamorem plij. Conf
co sup amonem uocant est. et uastata
est omnis tra. Et ecce uastata sunt
tabernacula mea. subito pelles mee.
Et ecce quia uidero fugientem audiam
uocem uocant. Quia stultus populus
meus non me cognouit. filij insipien
tes sunt et uocidos. Sapientes sunt ut
faciant mala. bene aut facie uelate.
Et ecce in die et ecce uastata erant in uide
et celos et non erat lux uis. Uidi mon
tes et ecce in uidebant. et omnes colles et
turbam sunt. Et in uide sunt et ecce non
erat homo. et omne uolantile celi recessit.
Aspexi et ecce caruclis desertis et omis
uites eius destruite sunt a facie domini
et a facie ne furoris eius. Hec enim dicit
dñs. Id est erant omnes tra. Et curren
et in uide non faciam. Et uide

in intercomit cell de sup eo qd loquutus su.
Cogitauit non periret me nec auctus
sum ab eo. Tuote equitis i mitteris sag-
tam fugit omnis ciuitas. Fugressi sunt ar-
dua i ascendunt nipes. Vniuersa uides ter-
rite luit. i non habitare in eis homo. Tu
autem uastata quid facies? Cum uelut
us te cecino. cum ornata suis uionili au-
ro i pueris stibio oculos tuos frustra
componis. Contemplant te amatores tu
animam tua querunt. Iocum enim qst
pauimentis audiunt angustias ut puer
pe. Vox sine syon int mouentes expandit
celq. manus suas. Ue michi defuit aia
mea propter interfectos. .v. .2.

Querite uias iherusalem i aspice
residitate i querite ni placet em
an inueniatis uirum facientem
iudicium i querentem fidem i ppius ero e-
is. Qd si etiam uiuit dñs dixerunt i hoc
falso uiuunt. Domine oculi tui respi-
ciunt fidem. Pausasti eos i non doluerunt
amittere eos i tenuerunt accipe bisapu-
nam. Iudicia uirtutis facies suas sup pe-
ccatum i noluerunt reuert. Ego autem dixi.
Forsitan paupes sunt i stulti ignorantes
uia dñi i iudicium dei sunt. Ibo igitur
ad optatum deos i loquar eis. Ipi enim eg-
nouerunt uiam dñi i iudicium dei sunt. I
ecce huiusmodi summi i arguunt uirum
rupunt uirtutem. I dñs ait pauerit eos le-
desina. lupus ad nespam uastauit eos.
partus uigilans sup ciuitates eos. Qis
qui egressus fuerit ex eis capietur. Quia
multiplicatae sunt puaicationes eos. i
fortate sunt auctores eos. Sup quo
pprius tui esse pccato. filij aut deliquit
me. i uiuunt minus qui non sunt dñi.
Sacerdotes eos i iudicium sunt. i i domo
meretricas luxuriant. Equi amatores
i feminas remissam su sunt. Vniuersa
ad uorem primi sui i iudicium. A uero
non sup hys iudicium dicit dñs. I mgen-
te tali non uastatur anima mea. I scien-
dite sup inuitis eius i dissipate i iudicium
conem aut nolite facite. A uerte pa-
gines eius quia no sunt dñi. Peruai-
catione enim puaicata est i me domi-

18
iherusalem i domus uida ait dñs. Negauerunt
dñm i dixerunt. Non est ipse neq. ueniet
sup nos malum. gladium i famem non
uidebimus. Quare fuerunt inueniunt i
locuti. i responsum non fuit meis. I de q
euenient illis. Sed dicit domus deus exer-
cituum. Quia locuti estis iudum istud. et
ecce ego uerta mea more tuo iniquum i po-
pulum istum in lingua i uocabit eos.
Ecce ego adducam sup uos gentem de lo-
quendo domus israel. ait dñs. gentem uo-
lulam. gentem iniquam. gentem cuius
ignoratis nec intelliges quid loquatur.
Pueritia eius quasi sepulchrum patet
uniuersi fortes. I comedet segetes meas i
pauca uinum de uocabit. suas tuas i fua-
tuas comedet i gregem tuum. i armenta
tua comedet. i uicam tuam i ficum tuam
i couer uides meas inuicatas in quibus
hales fiduciam gladio. I serumpant
i iudicium illis ait domus. non faciant
uos ineliminacionem. Quod si dixit
Quare fecit dñs deus noster nobis hec
omnia. dicit ad eos. Sicut deliquistis
me i seruistis deo alieno mita uia. sic
seruistis dñs alienis mita non uia. An
inueniatis hoc domus iacob. i audientem
facit i uida dicentes. Audi populus
stulte qui non habes cor. qui habentes
oculos no uidetis. i aures non auditis
sile ego non timebitis ait dñs i a facie
mea na doleritis qui posui arenam cer-
minum uiam papam sempiternam.
qd non pabit. i mouebunt i non po-
tunt. i manifestat fuctus eius i non
transibunt illuc. Populo aut huc
fuit est cor i credulum i exaspans. I ead
seruit i auerunt. i non dixerunt i corde
suo. I seruauit dñm deum uim qui
bat nobis plurimam compauit i so-
nitum i tempore suo plenitudine anime
uicis custodierunt nobis. I iniqui
aitis me dedinauerunt h i potata uia
pauentur bonum a nobis. Quia in-
ueniunt i iudicium uico impi i fiducias
quasi auctores iudicis ponentes i pe-
dinas ad capiendos uiros. Sicut de-
pula plena aures. sic domus cor ple-

ne dolo. Ideo magnificati sunt et dicati in
causas sue impugnat. et preceperunt lito
res meos pestare. Causam vidue non in
dicaverunt. causam pupilli non dixerunt
et iudicium pauperum non iudicaverunt. Quod
siq; hijs non iudicato dicit dominus. Aucte
gentem quivisamodi. non visitatur anima
mea. Et tunc in iniqua facta sunt mala.
A plice perhibant mendacium et sacerdotes
a perdebant iudicib; suis et populus meus
deridet talia. Et nunc facti nonnulli sunt tui.

Quoniam filii berya vi
in in medio iherusalem et dicit
aut clangite bucina. et super betha
athem leuare ueritatem. quia in finem vi
sum est ab aquilone et conuenit magna.
Sperose et delicate assumulam filiam sy
on ad eam uenient pastores et greges eos
fixerunt in ea tentoria maritima. Pal
ter unusquisque eos qui in manu sua sunt.
Sanctificate super eam bellum. et surgite
et ascendamus in iudie. et se nobis quia
deduxerunt dies. quia longiores facti sunt
umbra uespere. Surgite et ascendamus in
nocte et dissipemus domos eius. et ma
lier dicit dominus deus exercituum. Edeite lig
num eius et fodite circa iherusalem ag
gerem. et ecce est ciuitas uisita domus. Di
cillum pnia in medio eius. Sicut ergo
frigida sit aeterna aquam suam
sic frigida sit malicia sua. Inqui
tas et uastitas audiet in ea coram me sp
infirmitas et plaga. et erudite iherusalem ne
forte recedat anima mea a te ne forte po
nam te desertam terram in habitaculum.
Et dicit dominus exercituum. et in se ad ta
centum colligent et colligent quasi in
unum reliquias istas. Conuertere mani
mam quasi iudicator ad caritatem.
Cum loquar et quem testabor ut audiat.
Et ecce in caritate aures eorum et audire non
possunt. Et ecce uerbum domini factum est eis
in opprobrium et non susceperunt illud. et o
culo furore domini plenus sum et laborant
sustinens. et effunde super primum foris
et super calcem numentum simul. Vir et
cum mulier capietur. senex cum pueris
dierit. Et transibunt domos eorum ad

alios agnoscere faceret. Quia extendā
manum meam super habitatores domus dicit
dñs. A minore usque ad maiorem omnes
auaricie audient. et a propheta usque ad sacerdo
tem omnes sciant volunt. et cum viderent quia
omnem filie populi mei annuuntia di
centes. Pax pax et non erit pax. Confusi
sunt qui ab hominacionem fecerunt. Cum
pauis et fisione non sunt et fusi et erubescē
uelacerunt. Quia mouerunt corda iuxta corruē
tes interque uisitacionis sue corruent
dicit dñs. Nec dicit dominus. Sed tace super
uias et uidete et interrogate de seminis aut
quis que sit via bona et ambulat in ea
et in ueneris refugium in animabus uestis.
Et dixerunt. Non ambulabimus. Et
constitui super uos speculatores. Et corruē.
A uocare vocem tuam. Et dixerunt. Non
audiemus. Quia deo audire gentes et cognos
cere et gregatio. quanta ego faciam eis.
Audi terra. Ecce ego adducam mala super
populum istum fructum cognationum eius.
quia uerba mea non audierunt. et legem
meam perierunt. Vt quid michi dñs de
sacra afferis et calamitatem suam alente
de terra longinqua. Et uolocauit ostentare
uiam non te accepta et uictime iuxta non pla
uerunt mihi. Quia hec dicit dñs deus.
Ecce ego dabo in populum istum uirinas et
ruent in eis patres et filii simul. uirinus
et proceris et pibunt. Nec dicit dñs dñs.
Ecce populus uenit de terra aquilonis et
gens magna et surget a finibus tuis. Et ag
ram et scutum accipiet crudelis est. et non
miserebitur. Et lor eius quasi mare sona
bit. et super equos ascendet populus iste iuxta
ad plenum. aduersum te filia syon. Audi
unius famam eius. dissoluite sunt ma
nus iuxta. Tribulatio apprehendit nos do
lores ut parturientem. Nolite exire ad
agros et in uia uestram uideatis. quoniam
gladius inimici et pavor inimici in circuitu.
Filius populi mei accinget ciliat et et spergere
tunc. Et uictum uirgenti fac tibi plant
tum quoniam quia repente ueniet iuxta
tator super uos. Quia uocem dedit in populo
meo robustum et scies et pueris uiam
eius. Omnes isti principes deduxerunt

ambulantes fraudulent. et i ferum unum
si corrupti sunt. Defecit sufflatus inigne
et sumptum est plurimum frustra etiam
confessor. Si autem enim eos non est et sup
te. Niguntum repertum uocare eos quia
bonumis protegit eos. . . VII.

Uerbum quod factum est ad iherusalem
a domino dicens. Si in porta do
mus domini et porta iherusalem istud
et dicit. Audite iherusalem domini omnis uerba qui
in quodammodo pponas hanc ut aduersus do
minum. Et dicit dominus deus exercituum
deus israel. Quas facite uias meas iheru
dina uiam iherusalem uobiscum in loco isto.
Nolite confidere in uerbis mendacum dicit
eos. Exemplum domini templum domini et
plum domini est. Quomodo si ueneritis
uias meas et studia mea si fecitis iudicium
inter uiam et proderunt eis. ad uerum per
pello et uidet non fecitis calumpniar
ut sanguinem innocentem effuderitis i
loco hoc. et post deos alienos non ambula
uistis in malum uobis metipsis habuistis
uobiscum in loco isto. man quam dedi
patribus uestris a seculo usque in seculum. Et
uas effudit uobis in uerbis mendacum
que non pderunt uobis furari. occidere.
adulterari. uimere mendacum. uocare ba
lim et post deos alienos quos ignorat
is et fecistis. Et uenistis coram me i domo
hanc in qua in uocatum est nomen meum
i dicitis. Liberati sumus eo quod fecimus
omnes ab hominibus istas. Numquid
ergo spelunca latronum facta est domus
ista in qua in uocatum est nomen meum
i oculis uestris. Ego sciam ego si ego uidet
dicit dominus. Et ad locum meum in syro
ubi habitauit nomen meum a principio
i uidet que fecim ei propter malitiam populi
mei israel. Et nunc quia fecistis omnia
opa hec dicit dominus. et locutus sum ad uos
mane et surgens et loquens i non audistis.
et uocauit uos i non respondistis. faciam
domum hanc in qua in uocatum est nomen
meum in qua uos habetis fiduciam et lo
co quem dedi uobis et patribus uestris. sicut
fecit syro i propter uos a facie mea. sicut
pleni omnes fratres uestris in uiam semine

effraym. Et u ergo nolite pro populo hoc
nec assumas peris i autem i ordinem. i non
obscitas michi quia non exaudiam te. .
Et omne uidet quid isti faciunt i iherusalem
uias mea i in placitis iherusalem. Et illi
colligunt linguas et patres succubunt ig
nem i mulieres et spargunt ad uerum ut facia
ant placitas regine celi i uerum dicit ali
cuius i me ad uocatum iherusalem. Et u
quid me ad uocatum iherusalem proderunt dicit
dominus. Et omne semetipsum in seculum
uultus sui. Et deo hec dicit dominus deus. Ecce
fuerunt uerba et ignota uia etiam etiam si
locum istum. super uos et super iumentum
et super lignum regionis et super fuges terrae
et succubunt i non eranguetur. Et dicit
dominus deus exercituum deus israel. Et locau
istomata uiam ad dicit iherusalem uerum i
comedite carnes. quia non sunt locuti
aut patribus uestris i non preceptis i die
qua eduxi eos de terra egypti de uerbo holo
cruciatum i iherusalem. Et hoc uerbum
preceptis dicitis. Audite uocem meam.
et uobis deus i uos eritis michi populus.
Et ambulare i uerum uiam quam man
dauit uobis. ut tene sit uobis. Et non au
dicunt nec i dicitur autem sua. sed
auferunt in uoluptatibus suis i iherusalem
cordis sui mali. Factique sunt reuerti sui
i non autem. adie qua egressi sunt patres
eos de terra egypti usque ad dicit hanc. Et
nisi ad uos omnes senos meos populos
propter et surgens diuicio i iherusalem i non
audierunt me. nec i dicitur autem
sua. Et inducuntur ceruicem i peris
opari sunt quam patres eos. Et tamen
loquis ad eos omnia uerba hec. i non au
dicunt te. Et uocatis eos i non tulerunt
aut. Et dices ad eos. Et ecce gens que non
auduit uocem dicit sui. nec recepit dis
cipulum. Perit fides et ablata est de ore
eorum. Et de capillum autem i pice i iherusalem
i dicitur plaurum. quia pient dominus
et reliquit gentem in furore sui quia
fecerunt filii iherusalem i oculis meis di
cit dominus. Posuerunt offenditula sua in
domo in qua in uocatum est nomen meum
ut polluerent eam. Et edificauerunt excels

la co fecti que est in ualle filios enim non uti
 erunt filios suos et filias suas igitur que in
 precepti nec cognauit in corde meo. Ideo ecce
 dies ueniunt dicit dominus et non dicitur au
 plius co fecti in ualle filij enim non sed uallis
 in fectiois et sepelietur in chaphet eo qd in
 sic locus. Et erit mortuum populi huius
 in ualle uoluntate celi et restis terre et non erit
 qui auigat. Et quiescere faciam deurbus
 iuda et de placis iherusalem uocem gaudij
 et uocem leticie uocem sponsi et uocem spon
 se. In desolacionem enim erit terra. **viii.**
 Et tempore illo ait dominus. erantur ossa re
 gum iuda et ossa principum eius et ossa sa
 cerdotum et ossa prophetarum et ossa eorum qui hi
 erunt iherusalem de sepulchris suis et pa
 derunt ad solem et lunam et omne militiam
 celi que dilexerunt et quibus seruierunt et
 post que ambulauerunt et que quiescerunt
 et adorauerunt. Non colligent et non sepe
 lientur in sepulchrum et super faciem ter
 re erunt et elegerunt magis mortem quam ui
 tam. Omnes qui residui fuerunt de cogi
 tatione hac pessima in multis locis que de
 lecta sunt atque etiam eos. Et dicit dominus et
 erantur. Et dices ad eos. Et dicit dominus.
 Nunquid qui ceciderit non resurget quia
 uersus est non resurget. Quare ergo auisus
 est populus iste in iherusalem a uersione
 et contemptu sua. Apprehenderunt mendacium
 et noluerunt reueri. Et tendit et auscultauit
 in uento qd conuini est loquitur. Nullus
 est qui agat penitentiam super peccatum suo
 dicens. Quid feci. Omnes conuulsi sunt
 ad cursum suum quasi equus in impe
 tu uadens ad primum. Et illius uento eg
 nouit tempus suum. tunc et huiusmodi et
 aconia. custodierunt tempus ad ueniam
 sui. populus autem meus non cognouit iudi
 cium domini. Quomodo dicitis sapientes
 uos sumus et lex domini nobiscum est. Et er
 mendacium opatus est. stultus medax
 scierunt. Et facti sunt sapientes. pueri
 et capiti sunt. Et erbum enim domini perierunt
 et sapientia eius nulla est in eis. Opera
 mulieres eorum dabo exteris et agnos eos
 alienis hereditibus quia a minimo usque
 ad maximum omnes auariciam fecerunt

autem a propheta usque ad sacerdotem cuncti fa
 ciunt mendacium et sanabant et conuenerunt
 filie populi mei ad ignominiam dicens.
 Pax pax. cum non esset pax. Confusi sunt
 qui a ueritate conuenerunt. Quoniam
 et filio non sunt et filii et ueritate ueritate
 tunc. Sed uero ceciderunt et conuenerunt in ipse
 ueritatem suam conuenerunt dicit dominus. Con
 gregatis et congregato eis ait dominus. Non est
 una ueritas. et non sunt filii in ueritate.
 filium deflexit et dedit eis que pergressa
 sunt. Quare fecerunt. Conuenerunt in ingre
 diantur ciuitatem inimicam et ueritatem
 in qua dominus noster fuerit nos fecit et potuit
 dedit uobis aquam felis. Perderunt enim
 dominus. Expectauimus pacem et non
 erat bonum tempus in delectatione boni.
 Et dicit dominus est firmatus equorum
 eius a uoce humilitatis pinguius et
 amara est omnis terra. nemo ueritatem et ueritatem
 ueritatem et plenitudinem eius. ueritatem et
 habitatores eius. Quia ecce ego mittam
 uobis serpentes pessimos quibus non est
 in ueritate et in ueritate uos ait dominus. Do
 lor meus super dolorem in me cor meum me
 reus. Ecce uox clamoris filie populi mei
 de terra longinqua. Nunquid dominus non
 est in syon. Aut ueritatem non est mea. Qua
 re ergo me ad iudiciam et iudiciam et
 scilicet filios suis et in ueritate alienis.
 Et ueritatem ueritatem finit est et ueritatem in ueritatem
 saluati non sumus. Super et ueritatem
 filie populi mei conuenerunt sum et ueritatem
 eis scilicet obtinuit me. Nunquid et
 finit non est in galadad. aut in ueritate non
 est in. Quare igitur non est obducta
 agitur filie populi mei. **ix.**

Quis dabit caput meum aquam et
 oculis meis fontem lacrimarum
 et plorabo die ac nocte in fectas
 filie populi mei. Quis dabit me in soli
 tudinem diuorum uirorum et delinquentes
 populi mei et incedam ab eis. Quia omnes
 aduersi sunt et ueritatem in ueritatem. et ueritatem
 derunt in ueritatem suam quasi arum in ueritatem
 dacti et non ueritatem. Conuenerunt sunt in
 tra quia de malo ad malum egressi sunt
 et me non cognouit dicit dominus. Vnus

quisque a proximo suo custodiat se. non
fuerit suo non habeat fiduciam quoniam
frater obplantans obplantabit et omnis
amicus fraudulenter incedet. et uir fratrem
deridebit in iustitiam non loquens. Docue
runt enim linguam suam loqui mendaciam
ut inique agerent latronum iure. I. abusa
tio tua in medio doli. in dolo irruerunt
me sicut dicit dominus. Opera tua dicit do
minus deus exercituum. Ecce ego stabo
et probabo eos. Quid enim aliud faciam et
facere sicut populi mei. S. agitata uulnibus
lingua eorum dolum locuta est. I. uox sua
pacem cum amico suo loquatur et occidit
ponit et in iustitias. Nunquid super his in
iustitiam dicit dominus. aut in gentem in iustitiam
commodi non in iustitiam anima mea. Super
montes assumam fiduciam ac lamentum.
et super speciosa deserti plaudum quoniam
in iustitiam sunt eo quod non sit uir perversus
et non audierunt uocem possidentis. Auo
lucere celi usque ad praeceps transiuerunt
et recesserunt. Et dabo iherusalem in auios
auios et in uilla dimicantem et in uicinis in
da dabo in desolationem eo quod non sit ha
bitator. Quis est uir sapiens qui intel
ligat hoc. et ad quem iurum oris domini
fuerit ut annuntiet istud. Quare prece
pta et exulta sit quasi desertum eo quod non
sit qui pertransit. I. dicit dominus. Quia de
liquimus legem meam quam dedit eis. et non
audierunt uocem meam. et non ambula
uerunt in ea. et abierunt post prauitatem
cordis sui. et post uerbum quos dixerunt
a patribus suis. Ad cito uer dicit dominus deus
exercituum deus israel. Ecce ego cito po
pulum istum auferam in potum dabo et
aquam fient. Et dissipabo eos in gentes
quos nouerunt patres eorum. et in iustitiam
post eos gladium donec consumant. I. et
dicit dominus exercituum deus israel. Contempla
mini et uocate lamentationes et ueniant et
ad eas que sapientes sunt in iustitiam. et pro
prie festinent et assumunt super nos lamen
tum. Deducant oculi mei lacrimas et
palpebrae meae defluant aquis. quia uox
lamentationis audita est despons. Quia
modo uastati sumus et exili uenerunt.

Quia deliquimus iram quoniam deserti
sunt castra nostra. Audite ergo multi
eres uerbum domini et assumant aures uer
sermonem oris eius et doceat filias suas
lamentum et iniquitatem proximi sui
plaudum. quia ascendit mors per fenestras
nostras ingressa est domus nostra. dissipat
paruos desolis. inuenies deplatis lo
quere. I. et dicit dominus. Ecce dabo iud
icium hominibus quasi desertus super faci
em regionis. et quasi ferrum post tergum
in iustitiam et non est qui colligat. I. et dicit
dominus. Non gloriatur sapiens in sapientia
sua. et non gloriatur fortis in fortitudine sua
et non gloriatur diues in diuitiis suis. I.
in hoc gloriatur. Qui gloriatur seire et uol
se uir. quia ego sum dominus faciens misericordiam
et iudicium et iustitiam in terra. Nec enim
placent michi dicit dominus. Ecce dies uenit
dicit dominus et in iustitiam super omnem qui in
tulum habet spiritum super egyptum. et in
iudam. et super eorum et super filios ammon. et
super moab. et super omnes qui a transi sunt
in contram habitantes in deserto. quia d
nos gentes habent spiritum. omnes aut
dominus israel in contram sunt corde. x

A uoce uerbum quod loquens est dominus
super nos dominus israel. I. et dicit
dominus. Iuxta uias gentium no
lite discere. et a sanguis celi nolite inuenire
que timeant gentes. quia leges populi
uane sunt. Quia lignum de salu pa
dit. opus manuum artificis in astra ar
gento et auro decoratur illud datus et
in astra compingit ut non dissoluatur
I. in iustitiam iudicium palme fabricata est
et non loquens. portam tollentur. quia
modum non ualent. I. nolite ergo time
re quia nec male possunt facere ea nec ce
ne. Non est similis tui domine. magni
tudi et magni nomen tuum et fortitudo.
Quis non timebit te o ter gentium. I. v
um est enim deus uir omnis sapientes
gentium. et in uicinis regnis eorum nullus est
similis tui. P. ante insipientes et facit
plaudum. Doctrina uanitas eorum ling
uum est. Argentum in uoluntate de tharso
affertur et aurum de opur. opus artifi

et. et manus eius inunctus et purpure in
dumicantem cor. opus artificum uniuersa
hoc. Dominus autem uerus ipse est deus
uiuentis et reuerentis. Ad indignitatem
eius commouetur anima. et non sustinet
gentes comminationem eius. Sic ergo di
ctis est. Id est qui celum et terram non fecit
peccat deum. et deus qui de celo sunt. et
facit terram in fortitudine sua. ipse autem
tem in sapientia sua. et prudentia sua
extendit celos. Ad uocem suam dat uul
nubem aquarum in celo. et euocat nebu
las ab extremis terrarum. fulgur in plu
uiam facit. et conuertit uentum de helianis
suis. Sicut factus est omnis homo
a scientia sua. Confusus est omnis ar
tifer in culpam quoniam falsum est quod
essant. et non est spiritus in eis. et laus est
et opus in se dignum. In tempore uisita
tionis sue peribunt. Non est huius pars
similis iacob. Qui enim formauit omni
um est deus. et idcirco hereditas eius
dominus exercituum nomen illi. Congrega
tionem et fusionem terram que habitas in
obsidione quia hoc dicit dominus. Ecce ego
longe proiciam habitatores terrarum. in hac
uice. et tribulabo eos ita ut non inueni
ant. Ve michi super contumacia mea. per
summa plaga mea. Et ego autem dixi. Pla
ne. et in finitimas terrarum est. et periculis il
lam. Abnecium meum vastatum
et omnes finitimi mei dissipati sunt. filii
mei exierunt a me et non subsistunt. Non
est qui extendat tentorium meum uiam
et erigat pelles meas quia stultice egunt
pastores. et diuini non quiescunt. propterea
non intellexerunt. et omnis grex eorum
dispersus est. Uox audientis ecce uenit
et commotio magna de terra aquilonis
ut ponat ciuitates iuda in solitudinem
et habitaculum draconum. Sed ad domum
quia non est hominis uia eius nec ui
a est ut ambulet et dirigat gressus suos.
et tempore me dicit uenit in omni mundo
et non in fine tuo. ne forte ad nichilum
redigas me. et effunde indignationem tuam
super gentes que non cognouerunt te et super
provincias que nomen tuum non inue

nerunt. Quia comederunt iacob et deuora
uerunt eum et resumpserunt illum et deus ei
dissipauerunt. . . . .
Uerbum quod factum est ad iherusalem
a domino dicens. Audite uerba
pacti huius eloquii ad uiros iu
da et ad habitatores iherusalem et dices ad eos.
Ecce dicit dominus deus israel. In albedinis
uir qui non audient uerba pacti huius
quod precepi patribus uestris. in die qua con
uertam eos de terra egypti de formate ferrea dices.
Audite uocem meam et facite omnia que
precepi uobis et eritis michi in populum. et ego
ero uobis in deum ut sustineam in manu mea
quod iuravi patribus uestris dominum meum et
tam fluentem lacte et melle sicut est dies
hec. et respondit dixi. Domine domine. et dixit
dominus ad me. et locutur omnia uerba hec
in iherusalem iuda et foris iherusalem dices.
Audite uerba pacti huius et facite illa quod
concessimus et testatus sum patres uestros
in die qua conuertam eos de terra egypti usque ad
diem hunc. Si autem obliuiscimini et testatus
sum et dixi. Audite uocem meam. Et non
audierunt uerba mea in manu mea autem sua
si auerunt iniquitatem suam in prauiitate cor
dis sui mali. Et induxi super eos omnia
iura pacti huius que precepi ut facerent et
non fecerunt. Et dixit dominus ad me.
Inuentus est contumacia in uiris iuda et in
habitatoribus iherusalem. Et cuncti sunt ad
iniquitates patrum suorum priores qui no
meruerunt audire uerba mea. Et qui ergo
auerunt post deos alienos ut fuerunt ei
in iram fecerunt dominus israel et domus
iuda pactum meum quod precepi tui patribus
eius. Quia obirent hoc dicit dominus deus. Ecce
ego inducam super eos mala. de quibus erunt
non potuerunt. et clamabunt ad me et non ex
audiam eos. et ibunt ciuitates iuda et
habitatores iherusalem et clamabunt
ad eos qui dereliquerunt non saluabunt eos
in tempore afflictionis eorum. Sed cum mi
merit ciuitatem tuam et erant dei tui in
iuda et solum uerum in manu tua. iherusalem
solus amas et fusionis. aras ad iherusalem
bani iherusalem. Tu ergo noli orare pro
populo hoc. et ne assumas pro eis laudem et

orationem quia non exaudiam te in tempore
 clamoris eorum ad me in tempore afflictionis
 eorum. Quis est quod dilectus meus in domo
 mea facit scelera multa? Nunquid carne
 laude auferat a te inuitas meas in quibus
 gloriosa est. Oluam uero pulchram
 fructificam speciosam uocauit dñs nome
 num ad uocem loquere grandis exaltat
 ignis mea et combusta sunt succida eius.
 Et dñs exercituum qui plantauit te. lo
 cutus est super te malum pulchrum domus
 ista. et domus uera que fecerunt sunt ad ir
 ricandum me libantes malum. Si uero aut
 dñe demonstraisti michi et cognoui et tu o
 stendisti michi studia eorum. Et ego quasi ag
 nis inauscultis qui portatur ad uindictam
 et non cognoui quia cognoui super me
 et filia dicens. Et uita uis uigilanti ipi
 ueni eius et tradidimus eum deum uiuenti
 cum et nomen eius non inueniretur am
 plius. Si uero aut domine factus es qui in
 dicitis uisite et probatis testes et corda. uideat
 uisionem tuam ex eis. tibi enim reuelam
 causam meam. Propterea hoc dicit dñs ad ui
 ros athenienses qui querunt animas meas
 et dicunt non prophetas in nomine domini
 et non mortuis in manibus uis. Propterea
 hoc dicit dñs exercituum. Et ecce ego uisi
 tabo super eos iuuenes eorum morientur in
 gladio. filii eorum et filie eorum morientur
 in fame. et relique non erunt ex eis. et non
 erunt cum malis super uiros athenienses a
 num uisitationis eorum. **xii**
 Et factus quidem tu es domine. si disputem
 tecum. Et eximptamen uisita loquar et
 ad te. Quia uia impiorum perperat. bene
 est omnibus qui perantantur et inique
 agunt. Plantasti eos et in die uisite
 runt. perierunt et factum fructum. Pro
 pterea dñs eorum. et longe a te eorum. et tu
 dñe uisite me uidisti me et probasti cor me
 um rectum. Congrega eos quasi gregem
 ad uindictam et sanctifica eos in die occi
 sionis. Vbi quo lugebit tui. et herba dñs
 regionis siccabitur. Propter ualiditatem hi
 tantum in eis. et sumptum est animal et
 uoluit quoniam dixerunt. Non uide
 bis nouissima tua. Si autem peritibus

currens laorasti quomodo stenderis poteris
 cum equis. Cum autem uisita pacis secu
 rus fueris. quid facis in superbia iordanis?
 Nam et fratres tui et domus patris tui etia
 ipi peringrauerunt ad uisum te. et dant uine
 post te plena uoce. Ne erodas eis cum lo
 cuti tibi fuerint bona. Et aliqui domum
 meam dimisi et hereditatem meam. dimisi
 dilectam annuam meam in manibus uirani
 eorum eius. facta est hereditas mea in
 quasi leo in silua dedit contra me uicem
 ideo obuii eam. Nunquid autem distolli
 hereditas mea michi. Nunquid autem
 multa potumini. Venite et egrediamini o
 nes terrae terre. parate ad deuorandum.
 Pastores multi demoliti sunt uincula
 meam et alligauerunt patrem meum. deder
 prodeum meam desiderabilem in deser
 tum solitudinis. Desiderant eam mors
 sipacorum luxuriam super me. Desolacione
 desolata est omnis terra. quia nullus est
 qui recogit corde. Super omnes meas
 deserta ueniunt omnes uastatores terre.
 quia gladius dñi deuorauit ab exercitu
 ur usque ad exercitum eius. Non est par
 uum est eam. Scitauerunt tunc tunc
 et spiritus melluerunt. Hereditatem acce
 puerunt et non eis potuit. Confundentur a
 fructibus uis propter iram furoris domini.
 Et dicit domini ad uisus omnes uicini
 meos pessimos qui tangunt hereditate
 qui distrahunt populo meo ista. Et ecce ego
 euellam eos de terra sua et domum uida
 euellam de medio eorum. Et cum euellis
 eos conuictar et miserabo eorum. et reducam
 eos. uirum ad hereditatem suam et uirum
 in terram suam. Et erit si audierit dñs uocem
 meas populi mei ut uirum et uirum me
 meo uirum dñs sicut coarctat populum
 meum et uirum edificauerunt in medio populi
 mei. Quod si non audierint euellam ge
 tem illam. emissionem et potione ait dñs.

Dec dicit dñs ad me. **xiii**
 Vade et posside tibi iudicare lue
 um et pones illud super iudicatos
 iudas et uita qui non uisus alius. Et pos
 sedit iudicare iuxta iudicium dñi et posuit
 ea iudicatos meos. Et factus est seruo

Ad me secundo dicens. Vnde limbare qd
possedit qd est circa lumbos tuos et singes
uade ad eufiatem et absconde illud in for-
amine petre. Et abiit et abscondit illud in eu-
fiate sicut precepit michi dñs. Et factu
est post dies plurimos. dixit dominus ad me.
Surge uade ad eufiatem et tolle inde lumbi-
bare qd populi tui ut abscondes illud ibi i for-
amine petre. Et abiit ad eufiatem et effodit
et celi lumbum de loco ubi absconderam illud.
Et ecce conipuerat limbare ut mil-
lulum apertum esset. Et factum est verbum do-
mini ad me dicens. Nunc dicit dñs. Si con-
puerat faciem superbiā iuda et superbiā
iherusalem multam. populum istum per-
sumum qui uoluit audire uerba mea et am-
bulare in prauitate cordis sui. abieciunt
post teos alienos ut seruirent eis et adorarent
eos et erunt sicut limbare istud qd nulli u-
sit apertum est. Si uero enim ad heret lumbi-
bare ad lumbos iui. sic ad glutinabit iui
omnem dominum istum. et omne communi-
cabit dñs tuis. ut essent michi in plium
et in dñm et in laudem et in gloriam et in au-
dierunt. Dices ergo ad eos sermonem istum.
Nunc dicit dñs deus israel. Omnis la-
guacula implebitur uino. Et dicit ad te.
Numquid ignorauimus quia omnis
laguacula implebitur uino. Et dices ad eos.
Nunc dicit dñs. Ecce ego implebo omnes
habitatores terre huius et reges qui sedet
desuper dauid super thronum eius et facie-
bunt et pphetas et omnes habitatores ihe-
rusalem euertat et dissipat eos utrum
a facie suo. et patres ac filios pariter aut do-
minum. Non pariam et non concedam neque
misereor ut non dissipem eos. Audite et
auribus papite. Nouit etiam quia dñs
locutus est. Dicit dominus deo iui gloriam
antequam tenebre esset et antequam offendant
pedes iui ad moues caliginatos. Expec-
tabitis lucem et ponet eam in umbram mor-
tis et in caliginem. Qd si hoc non audiet
et abscondito plorabit anima mea a fa-
cie supbie. Plorans plorabit et conuertet
oculos meos lacrimanti quia capitis e-
gredietur dñi. Dicit regi et dominatui. Num-
quam sedere. quoniam descendit de capiti

te iudomina glorie tue. Cunctas autem dau-
lesunt et non est qui agiat. Et mandata est
omnis iuda et in singulatione pfecta. Le-
uate oculos uos et uidete qui ueniunt ab
aquilone. Iste est grex qui datus est tui
pecus iudae et ueniunt tui. Quid dices cum
uideris te. Ueniunt doctores eos aduer-
sum te et erudisti in capite tui. Numquid
non dolores apprehenderunt te quasi mulier
rem parturientem. Qd si dixeris in corde
tuo quare ueniunt michi hec. Propter nullum
iniquitatis tue reuerentia sunt
ueritudo tua. pollute sunt platee tue.
Si inuenerit pectus ethiops pellem suam
aut patris uarietates suas. uos potius
bene facit cum didicissis malum. Et disse-
minato eos quasi stipulam que uento
rapitur in deserto. Et ecce soror tua. pars qd
inuenit te ante dñm dominus quia ob-
lita es mei. et esila es in mendaciis. Vnde
et ego nudam femora tua contra faciem
tuam et apparuit ignominia tua. ad uice-
ra tua et humilis tuus. scelus fornicatio-
nis tue. Super colles magro uidi ab homi-
naciones tuas. Et celi iherusalem. uo-
mundabis post me. Vtq; quia adhuc.

Quod factum est uerby. **III.**
domini ad iherusalem desinonibz
stocatis. Luxit iudae et porte eius
conuerunt et obscurate sunt in terra. et cla-
mor iherusalem ascendit. Maiores uir-
tutes minores suos ab aquilone. Et iue-
runt ad hauriendum iudae in ueniunt a
qua. Et episcopi uasa sua uacua. co-
fusi sunt et afflicti. et opuerunt capita sua.
Propter terram uacitatem quia non uenit
pluuia in terram. Confusi sunt agricole et
opuerunt capita sua. Sani ieremia et a-
gro pepit et reliquit quia non erat herba
et onagri sterunt in ripis et aruerunt ue-
num quasi dracones defecit oculi eorum
quia non erat herba. Si iniquitates ue-
strae inueniunt nobis dñe fac propter nomen tuum qd
nam uenit sunt auctores nre. Et uir-
pocauimus expectatio ista saluam et
in tempore tribulationis. Quare quasi co-
lonus sumus es in terra et quasi uacua de-
clinans ad manentem. et uare finitus

deus quam uelutis quia ignis accensus est
in furore meo super nos ardebit. Et uisus do-
mini meo: dare mihi et visita me et erue me
ab his qui persecuntur me. Non impa-
cia tua suscipe me. Scito quoniam sustinui
propter te obprobrium. Non enim sunt fa-
uores tui et comedi eos. Et factum est michi
vobum animi in gaudium et in letitiam.
Cordis mei quoniam in uocatum est uocem
tuum super me domine deus exercituum.
Non sedi in exaltatione ludicium et glori-
sum a facie manus tue. Solus sedecam
qui amantudine repleti me. Quare
factus est dolor meus propter plagam meam
desperabilis. Remittit tui. Facta est mihi
thi quasi meridiana aqua et uisidit.
Propter hoc hoc dicit dominus. Si conuersi uer-
tam et ante faciem meam stabis. Et si se-
pauis perolunt a uili quasi os meum eis.
Conuertamur ipsi ad te et tu non conuerteris
ad eos. Et dato te populo hunc in manu
erunt foras et bellabunt aduersum te et
non preualebunt quia ego tecum sum ut
saluem te. Et uiam te dicit dominus. Et rubra
de manu pessumque et redimam te de
manu formidinis. **XXI**

Et factum est uisum domini ad me di-
cens. Non accipies uxorem in
exultatione tua filii et filie in loco isto. Et
Quid uidebat dominus super filios et filias
qui gnantur in loco isto et super matres eorum
que genuerunt eos et super patres eorum de quibus
nati sunt uia mater hac. Non enim
huc egrediantur inquit. Non pla-
geantur et non sepelientur iniquitatem
super faciem terre erunt et gladio et fante
sumentur. Et erunt cadauera eorum et
etiam uolantibus et uisidit. Et ecce
dicit dominus. Et egrediantur domini
uini neque uadas ad plangendum neque
consolentur eos quia abstuli pacem me-
am a populo isto dicit dominus misericordiam
misericordias et manent gaudes et parat
in terra ista. Non sepelientur neque pla-
geantur et non se mactent neque calumnia
fiet pectus et non franger inter eos lugent
panem ad solandum super mortuo et
non dabunt eis potum canis ad so-

landum super patre et matre sua. Et domini
conuincit non ingredietis ut sedas cum eis.
et comedas et bibas. Quia hec dicit dominus exer-
cituum deus israel. Ecce ego auferam de loco
isto in oculis uestris et in oculis uirum nocem
gaudii et uocem leticie uocem sponsi et uocem
sponse. Et cum annuntiatis populo hunc
omnia uerba hec et dicit ubi quare locutus
est dominus super nos omne malum grande et
tibi. Que iniquitas nostra aut quid peccatum
nostrum quod peccauimus domino deo nostro. Dicit
ad eos. Quia deliquerunt ut patres nostri
aut domus et abierunt post deos alienos
et seruauit eis et a comuincit eos et me de-
liquerunt et legem meam non custodierunt
Sed et uos peius operati estis quam patres
uestri. Ecce enim ambulat unusquisque pro
prauitatem cordis sui in manu ueritatis non au-
diat. Et cecidit uos de terra hac in uiam quam
ignoratis uos et patres uestri et seruient
ibi deus alienis dicit ac nate. qui non da-
bunt uobis requiem. Propterea ecce dicit
uenient dicit dominus. Non dicent ultra
uinit dominus qui eduxit filios israel de terra
egypti. Sed uinit dominus qui eduxit filios israel
de terra aquilonis et de uicibus terrarum
ad quas eueni eos. Et reducam eos in terram
suam quam dedi patribus eorum. Ecce ego
mittam piscatores multos dicit dominus et
piscabunt eos. Et post hoc mittam eis
multos uenatores et uenabuntur eos
de omni monte et de omni colle et de caue-
nis pertrahent quia occidit super omnes
mas eorum. Non sunt abscondite a facie
mea et non sunt occulta iniquitas eorum ab
oculis meis. Et reddam primum duplatores
iniquitates ipsorum eorum quia et amittunt
inimicem meum et in mortuorum ydolos suos
et ab hominibus suis impleunt he-
ditatem meam. Et sic fortitudo mea et
robur meum et refugium meum in die tri-
bulationis mee. Ad te gentes uenient
ab extremis terre et dicent. E serui me-
orum possederunt patres nostri uanitate
tem que eis non profuit. Inimicum non
faciet sibi homo deos. Et ipsi non sunt
dixi. Et dicit ecce ego ostendam eis primum
tem hanc ostendam eis manum meam

Per multam misericordiam et scientiam quod nomen in domino.
 etiam in iuda scriptum est. **xvii.**
 et sicut ferro iungit adamantanum
 et aram. super latitudinem cordis
 domini. et in conuictu aram cor. Cum reges
 daretur filiis cor aram suam. et lucorum
 suorum. lignorumque frondentium in montibus
 excelsis sacrificantes in agro foratidinem
 tuam et omnes thesauros tuos inducunt
 ueni dato excelsum tua pro peccatis innumeris
 finibus tuis. Et relinquens sola ad heredi-
 tatem tua quam dedit tibi. et seruire te faciat
 in iudicia tuis in iudicio quam ignoras. qui
 ignem succendisti in fumo meo usque in
 ceruicem ardebit. **Et dicit dominus.** si la-
 lodictus homo qui confidit in homine
 et ponit carnem brachium suum et a domino
 recedit cor eius. Et erit enim quasi iuxta
 in deserto. et non uidebit eum uenit domum
 sed habitabit in solitudine in deserto. uirum
 sanguinis et in habitabit. **Et benedictus**
 uir qui confidit in domino. et erit dominus fiducia
 eius. **Et erit quasi lignum** quod cum
 plantatur super aquas quod ad humorem
 mittit radices suas et non timebit cum
 uenit aestus. **Et erit folium eius uiride**
 et in tempore siccitatis non erit sollicitum
 nec aliquando desinet facere fructum. **Quoniam**
 est cor hominis inuisibile. quod
 cognoscat illud. **Et ego dominus sanctus cor**
 probans renes. qui do uirumque uita vi-
 am suam et iuxta fructum ad iudicium
 uiri suae. **Perdit fouit quem non pro-**
 ut. fecit diuitias et non in iudicio. **Iudicium**
 dico dicit suus derelinquit omnes inuoluntati-
 mo suo erit insipiens. **Solum in gloria al-**
 titudinis a principio locis sanctificationis
 meae expectatio israel. **Domine omnes**
 qui derelinquit. confundentur recedentes a
 te. in ira sanctae quoniam deliquerunt
 ueniam aquae in iudicium domini. **Sed**
 na me dicit et sanator. saluum me fac et
 saluus ero. qui laus mea in os. **Et ecce ipse**
 dicitur ad me. **Et hic est uerbum domini.** **Veni**
 at. **Et ego non sum iudicatus et pastorem**
 sequens etorem hominis non derelinqui
 tu facis. **Quod egredium est de labijs meis**
 rectum in speculo tuo fuit. **Non sis in**

formidinis spes mea tu in die afflictionis.
 Confundantur qui me persecuntur. et non est
 dicit ego. **Potentia illi in non potentia ego.**
 Iudicium super eos dicit afflictionis et duplici
 contradictione conuenit eos. **Et dicit dominus**
 ad me. **Et adeo etiam in porta filios populi**
 quam ingreditur reges iuda et egredi-
 untur. in manibus portis iherusalem. et dices
 ad eos. **Audite uerbum domini reges iuda**
 et omnis iuda ciuitatisque habitatores ihe-
 rusalem qui ingreditur in portas istas.
Et dicit dominus deus. **Custodite animas**
 uias et nolite portare pondus iudicis sabbati
 nec in festis propterea iherusalem. et nolite
 eicere onera de domibus uestris in die sabbati
 et omne opus non facietis. **Sanctificate**
 diem sabbati sicut preceptum patrum uestrorum
 et non audierunt nec in domum aut
 rem suam. si idcirco uenerunt ceruicem suam
 ne audirent uerbum acciperet disciplina
 Et erit. **Si audieritis me dicit dominus**
 ut non in festis onera propterea ciuitatem
 huius in die sabbati. et si sanctificaueritis
 diem sabbati ne faciatis in eo omne opus
 ingredientur propterea ciuitatis huius
 reges et principes sedentes super solium da-
 uid et ascendentes iacob et equis. ipsi et
 principes eos. uiri iuda et habitatores et
 iherusalem. **Et habitabitur ciuitas**
 in sempiternum. **Et ueniet de ciuitatibus**
 iuda in ciuitatem iherusalem et de terra beniamin
 et de campis: et de montibus et abaustrum.
 portantes holocaustum et uictimas isa-
 crificium. et uisus. et in fene oblationem in
 domum domini. **Si autem non audieritis**
 me. ut sanctificaueritis diem sabbati. et ne-
 portatis onus. et in festis propterea ihe-
 rusalem in die sabbati. succendat ignis
 in portas eius et deuorabit domos iherusalem
 et non erigetur. **xviii.**

Uerbum quod factum est ad iherusalem
 a domino dicens. **Surge et**
 descende in domum figuli ubi au-
 dices uerba mea. **Et descendi in domum**
 figuli. et ecce ipse faciebat opus super rotam
 et dissipatum est uas quod ipse faciebat e-
 ius in manibus suis. **Conuersusque fecit il-**
 lud uas alium sicut placuerat oculis

entis ut fideret. Et factum est verbum domini
ad me dicens. Nunquid sicut facit figu-
lus iste non poterit facere vobis domus israel
ait dominus. Et ecce sicut facit in manu figu-
li. sic facis in manu mea domus israel. Et pen-
te loquar ad usum gentium et ad usum reg-
num ut erudiam et destruam et disperdam
illud. Si penitentiam egit gens ista ante
faciem suam propter quod locutus sum ad usum
agrum et ego penitentiam super malo quod co-
gitavi ut facerem ei. Et sicut loquar de
gente et de regno ut conficiam et plantem illud.
Si fecerit malum in oculis meis. ut non au-
diat vocem meam penitentiam agam su-
per bono quod locutus sum ut ei facerem.
Et ecce ego dico vobis vnde et habitatoribus
iherusalem dicens. Nunc dicit dominus. Et ecce
ego fingo contra te malum. loquor contra
vos cogitationes. Et cunctis iniquis
anima sua mala et dirigit vias vestras
et studia vestra. Qui dixerunt. Desperavi-
mus. Post cogitationes vestras ibimus
et iniquis quibusque pravitatem cordis sui
in malum faciemus. Quod hoc dicit dominus?
Interrogate gentes. Quis audivit
verba horum illa que fecit vobis vnde dicit
Nunquid debet deperit ager vestrus
aut evelli possunt aquae empueris
fugite et resistentes. Quia oblitus est
populus meus in terra sua iherusalem
impingentes in viis suis et in semitis secuti
ut ambularent per eas in itinere non intro-
ut fieret terra eorum in desolationem et in si-
bilem scripturam. Quia enim qui
prieat per eam obstupescit. et mouebit caput
suum. Sicut ventus ventus dispergit
eos coram inimico. Desiderium non faci-
em ostendam eis in die perditionis eorum.
Et dixi. Et sicut cogitavi contra iherusalem
iniquas cogitationes. Non enim peribit
lex a sacerdote neque consilium a sapiente
nec sermo a propheta. Venite paritamus
enim lingua. et non attendemus ad nim-
is sermones eius. Et dicit dominus ad
me et audi vocem aduersariorum meorum.
Nunquid rediit pro bono malum
quia fecerunt fontem anime mee. Re-
cordare quod feci in conspectu tuo ut lo-

querer pro eis domum et civitatem indignato-
nem tuam ab eis. Et postea da vias coram
faciem et deduc eos in manus gladii. Et fac
uxores eorum absque viris et viduas et omnes
animas interficiantur morte. Iuvenes eorum et
diantur gladio in plio. audiant clamores
de domo eorum. et deduc eos in super eos la-
tionem repente. quia fecerunt fontem ut
aperit ut et laqueos abscondit pedibus
meis. Et si autem dicit facis omnes consilium
coram ad usum meum in iherusalem. Non pro-
pter iniquitatem eorum et peccatum eorum afflicti
non desistant. Et facis convenientes in conspectu
tuo. et in tempore futuro tui abintere eis. **rx**

Nunc dicit dominus. Et ecce et accipe lagum
iherusalem sicut ceteram a semine
populi et a semine sacerdotum et
egredietur ad uallium filios eorum que tunc
ta in iherusalem porte fictus et periculis ibi
ta que ego loquar ad te dicens. Audite u-
bi domum reges iherusalem et habitatores te-
ra iherusalem. Nunc dicit dominus exercituum deus
israel. Et ecce ego iudicavi afflictionem super
locum istum. ita ut omnes qui audierint
laudem. et tunc aures eius. et quod deliquit
tunc me. et alienum fecerit locum istum
et uallium in eo dicit alienis quos nescierat
ipsi et patres eorum et reges iherusalem et replerunt
locum istum sanguine innocentium. et ed-
ficauerunt excelsa iherusalem ad obviandos fi-
lios suos igni in holocaustum iherusalem quod
non precepit. nec locutus sum nec ascende-
runt in cor meum. Et ecce hoc dicit dominus.
Et ecce dies uenit dicit dominus et non uoca-
bitur locus iste amplius iherusalem et iherusalem
sunt enim. sed uallis occisionis. Et dicit
super eo et filium iherusalem et iherusalem in loco
isto. Et conuertam eos gladio in conspectu
inimicorum suorum. et in manu quemcumque ad-
uersari eorum. Et dato ardorem eorum etiam
uallium eorum et testis tui. Et ponam contra
eum hanc in stuporem et in solum. Ois
qui perierit per eam obstupescit et simula-
bit super iniqua plaga eius. Et dato ad
eum filios suos et carum filios suos
et iniquis quibusque carum amicum suum comederit
et obliuione et in angustia in qua deludat
eos in manu eorum. et qui quidam animas

eorum. Et concitatis laguntur in oculis vi
torum. qui ibunt eam et dices ad eos. Et
dicit dñs exercituum. Si concitatus aut
ceterum istam et populum istum sicut et ceterum
uas figuli quod non potest vltra in statu
esse. Et nunc scitis sepelientur eo quod non sit alius
ad sepeliendum. Si faciam loco hunc aut
domus domus in iherusalem. Cuius ut ponam
fundamentum sicut ceterum. Et erunt domus ista
et iherusalem et domus regni iuda sicut lo
cus ceterum. Si nunc de omnes domus in
num domus ista sacrificaverunt omni nulli
de celi et libaverunt libamina dñs alienis.
Venit autem iheremias de ceterum quo
miserat eum dñs ad prophetandum et stetit
in agro domus domus. Et dicit ad omnes
populum. Hec dicit dñs exercituum dñs israel.
Ecce ego inducam super civitatem hanc
et super omnes urbes eius universa mala quod
locutus sum ad vultus eam quoniam
duraverunt cervice suam ut non audirent
sermones meos.

Quod audiret falsus filius eunius
sacerdos qui constitutus erat pu
ceps in domo dñi iheremiam p
phetam et sermones istos. Et percussit fal
sus iheremiam prophetam et misit eum in
caveam quod erat in porta templi super
iherusalem domus. Cuiusque illucisset in castrum
eduxit falsus iheremiam de castris. Et dixit
ad eum iheremias. Non vocavit dñs
nomen tuum falsus. Si pavorem induit.
Quia hec dicit dñs. Ecce ego dabo te ip
sorum et omnes amicos tuos et converent
gladio in manu. Si hoc oculi tui videbunt
Et omne iudam dabo in manu regis ba
bilonis et transducat eos in babilonem et p
eruat eos gladio et dabo universam substantiam
civitatis huius et omne latorem
eius omnesque pecuniam et cunctos thesauros
regni iuda dabo in manu inimicorum
eorum et diripient eos et collent et deducent in
babilonem. Et si aut falsus et omnes hi
iherosolymitani tui ibitis in captivitatem et
in babilonem venies ibi morietis ibique
sepelietis et omnes amici tui quibus pro
phetasti mendacium. Sed duxisti me dñe
et seductus sum. foras me fusti et in manu

tu. Factus sum interitum tota die omnes
solabantur me quia iam olim loquor
non fecimus iniquitatem et iustitiam da
mno. Et factus est michi servus domus
in iherusalem et ceterum tota die et dñs. Non
recordabor eius neque loquar ultra in no
mine illius. Et factus est in corde meo quasi
ignis estuans claususque in ossibus meis
et defra. ferre non sustinens. Audivi enim
conamulias mulierum et iherusalem iherusalem.
Persequimini et persequamini eum avomibus
viris qui erant patres mei et custodien
tes latrus meum. Si quomodo decipiamur
et peraleamus aduersus eum. et persequa
mur vitionem ex eo. Domum autem
meam et quasi bellator foras. Et dabo
qui persequuntur me cadent et infirmum erunt
et confundentur et ceterum quia non intellex
erunt obprobrium scripturam quod in
quam celebratur. Et tu dñe exercituum p
pator iherusalem qui iherusalem iherusalem
quod vitionem tuam ex eis. Et in eun
revelavi causam meam. Cantate dñs
laudate dñm quia amarae liberauit
pauperis terram maiorem. Et maledictis
dies in qua natus sum. dies in qua pepe
rit me mater mea non sit benedicta. Quia
seductus sum qui annuntiavit patri
meo dices. natus est tibi puer masculus
et quasi gaudio letificavit eum. sic ho
mo ille ut sunt civitates quas solent
dñs et non perierunt. Audiat da
videm mane. iherusalem in tempore mei
diano qui non misit me annua ut
fieret michi mater mea sepulchrum. et
vultus eius et ceterum et ceterum. Quare de
vultus egressus sum ut viderem latorem
et dolorem et ceterum in confusione
dies mei.

Verbum quod factum est ad iheremiam
a domino dicens quando
misit ad eum rex sedechias fal
sus filium iheremias et sophoniam filium
maasie sacerdotum. et interrogavit eum
dñm quia navuchodonosor rex bavi
lonis perleget aduersum vos. si forte fa
ciat vobiscum dñs secundum omnia iuraver
unt sua et credat a vobis. Et dixit dñs

Yerem

mas ad eos. Si dicens sedechie. Et
dixit dominus deus israhel. Ecce ego con
stitui uasa belli que in manibus uestis et
in quibus uos perungatis aduersum regem
babilonis et chaldeos qui obsident uos et
circumstant muros et egrediantur ea in medio
ciuitatis huius. Et de bellato uos ego in
manu exercitus et in bimbis foris et in furo
re et in indignatione. In ira grandi et gra
ui habitatione huius ciuitatis. No
mines et resque pestilencie magna morietur
in eis. Et post hoc ait dominus deus. Dabo sedechi
am regem iuda et senos eius et populum eius
et qui derelicti sunt in ciuitate hac a peste
et gladio et fame in manu nabuchodon
osor regis babilonis in manu inimico
rum eorum et in manu quicumque animam eorum
percutiet eos morte gladii et non flectentur
neque pariter nec miscebuntur. Et ad populum
hunc dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego
do coram uobis uiam uite in ira mea
qui habitauerunt in terra hac morietur gla
dio et peste et fame. Qui autem egressus
fuerit et transierit ad chaldeos qui ob
sident uos. uiuet et erit ei anima quasi
spolum. Posui enim faciem meam super
ciuitatem hanc in malum et non in bonum
ait dominus. Quoniam regis babilonis
habuit. Exiit enim regem et domum regi
iuda. Audite uerbum domini domus dauid.
Hec dicit dominus. Iudicate mane iudiciu
et reuertetur oppressum de manu calumpni
antis ut forte egrediantur ut igitur id ig
natio mea et succendatur. et non sit qui
extinguat propter malitiam studiorum uro
rum. Et ecce ego ad te habitationem uallis
solide atque campestris ait dominus qui di
ctis quis percutiet uos et quis ingredietur
domos meas. Et misit super uos iuxta
fructum studiorum uorum dicit dominus et suc
cendat ignem in saltu eius. et deuorabit
anima in ciuitate eius. **XXII.**

Hec dicit dominus. Descende in domum
regis iuda et loquaris ibi uerbum
hoc et dices. Audi uerbum domini
regis iuda qui sedes super solium dauid in
iherusalem et populus eius qui ingredi
mini per portas istas. Hec dicit dominus fac

te iudicium et iustitiam et ueritate ut oppres
sum de manu calumpniatoris et ad ueniam
et pupillum et uiduam nolite amittere nec
opprimatis inique et sanguinem in nocen
tem ne effundatis in loco isto. Si enim
facientes feceritis uerbum istud. ingredi
entur per portas domus huius sedentes de
genere dauid super thronum eius. et al
cendentes currus et equos ipsi et seruus po
pulus eorum. Quod si non audieritis in
ta hec. in ueniam ego uiam dicit dominus. quia
in solitudine erit domus hec. Quia
hec dicit dominus super solium regis iuda
et ala ad te nichil caput leuauit si uos po
sueris et solitudines uires in habitabiles
et sanctificabo super te misericordiam uerum
et arma eius. Et succident electas cedros
tuas et percutiunt in ignem. Et pertran
sibunt gentes multe pauperem hanc.
et dicit unusquisque proximo suo. Quia
te fecit dominus sic ciuitas hanc grandis. Et
respondebunt. Et o quod denegauerit pactu
domini dei sui. et adorauerit deos suos alienos
et seruierint eis. Nolite stare moram
neque ingratias super eum facite. Plangite
eum qui egreditur quia non reuertetur
ultra nec uidebit terram ueritatis sue. Quia
hec dicit dominus ad sellum saluum ioseph regem
iuda qui regnauit pro sua pace suo qui
egressus est de loco isto. Non reuertetur
hic amplius. si in loco ad quem transiit
eum ibi morietur. et terram istam non uide
bit amplius. Et se qui edificat domum
suam in iniustitia. et cenacula sua non in
dicio. A uicium suum opprimit fructus. et
mercedem eius non reddet. Qui dicit. Et
edificabo nichil domum letam. et cenacula
spaciola. qui aperit sibi fenestras et facit la
quearia cedria pinguis in opide. Num
quid regnabis. quoniam confis cedris. **XXIII.**
Dacer tuus nunquid non comedit in
bit. et fecit iudicium iustitiam. Tunc cum
reuerit ad te. Iudicabit ciuitatem pauperem
us et regem iherusalem suum. Nunquid non
ideo quia cognauit me dicit dominus. Qui uo
cauit cor ad auaritiam et ad sanguinem et
nocentem fundendum et ad calumpniam
et ad summationem mali operis. Propter

et audire sermonem eius. Quis sciderunt
verbum illius et audire. Et ecce subito dñs
indignatus est egressus. et tempestas e
compens super caput impiorum. uenit. Et
reueretur furor dñi usque dñm faciat. et
usque dñm compleat cogitationem cordis
sui. Quia nouissimis diebus eius intelliget
scilicet eius. non inuenerunt prophetas et ip
si currebant. Non loquebantur ad eos et ip
si prophetabant. Si sciderunt uersum meo et
nota fecissent uersum meum populo meo. a
uersum uersum uersum eos a uersum sua mala et a
uersum cogitationibus suis. Quia ne
deus euano ego sum dicit dñs. et non de
de longe ego cognosco. Si oculi uiderent
uir malis secundis et ego non uidero eum.
dicit dñs. Et inquit non celum et terram
ego impleo ait dñs. Audire que dicit
prophetas prophetas et nominis meos inceda
num atque dicentes. Sompnia sompna
ui. Usque quo istud est in corde prophetarum
nationum uerbum mendacium. et prophetarum
seductiones cordis sui. Qui uolunt fac
ut obliuiscantur populus meus nominis
mei propter sompnia eorum que narrat et
unusquisque ad proximum suum. sicut ob
liu sunt patres eorum nominis mei propter
uacuum. Propterea qui habet sompnum
narrat sompnum. qui habet sermonem
meum loquatur sermonem meum. Quod
paleis ad terram dicit dñs. Numquid
non uia uia sunt quasi ignis ardens
ait dñs et quasi malleus continens peram.
Propterea ecce ego ad prophetas ait dñs
qui firmitur uersum meum unusquisque a
proximo suo. Et ecce ego ad prophetas som
pniantes mendacium ait dñs qui uer
buntur et seductionem populi mei in
mendacio suo et in ueracibus suis. Quia ego
non misisti eos nec mandasti eis. Quia
nichil profuerunt populo huic dicit dñs
Si igitur uisum fuerit et populus iste ut
prophetas ait sacerdos dicens quod est unus
domini. Et ecce ad eos. Et ecce dñs unus.
Propterea quippe uos dicit dñs. et pro
phetas et sacerdos et populus qui dicit unus domini
misisti super uerum illum et super conuictum
eius. Et ecce dñs unusquisque ad proximum

unum et ad fratrem suum. Quid respondit dñs
et quid locutus est dñs. Quia unus domini uol
tra non memorabitur. quia unus erit v
nicuique seruo suus. Et pueritatis uerba
dei inuenias domini exercituum dei uir. Et
dices ad prophetam. Quid respondit dñs ubi
et quid locutus est dñs. Si autem unus do
mini dixeris pro hoc hereditas. Quia dix
istis sermonem istum unus domini et misisti ad
uos dices. Et ecce dicit unus domini. Ap
pate ecce ego misisti uos portantes et delin
quunt uos et auertere quam dedi uobis
et patribus uestris a facie mea et dabo uos in
obprobrium sempiternum in ignominiam
etiam que nunquam oblivione delebitur.
Ostendit michi dñs. **XXIII.**
Et ecce duo calici pleni fiant positi
ante templum domini. postquam uis
fuerit nabuchodonosor rex babilonis reco
mam filium isachum regem iuda et prin
ces eius et fabrum et idu forem eius de ihe
rusalem et adduxit eos in babilonem. Et yn
calicis fiant bonas habebat nimis. ut
saleret fiant esse pini campis. Et calicis
unus fiant habebat malas nimis. que co
medi non possunt eo quod essent male. Et
dixit dñs ad me. Quid tu uides ueniens.
Et dixi. fiant fiant bonas. bonas ualde. et
malas malas ualde. que comedi non pos
sunt eo quod non sint male. Et factum est
secundum dñm ad me dicens. Hec dicit dñs
exercituum deus israel. Sicut fiant hunc
sic cognoscam transmigrationem iuda quod
emisi de loco isto uirum chaldeorum et i
nominum et posui omnes nicos super eos ad
placandum et reducam eos in terram suam.
Et edificabo eos et non destrui et plantabo
eos et non euellam. Et dabo eis cor ut
sciant me quia ego sum dñs et erit mi
hi in populum et ego ero eis in dñm. quia re
uerentur ad me in toto corde suo. Et sicut fi
ant pessime que comedi non possunt. eo
quod sint male. Hec dicit dñs. sic dabo sede
thum regem iuda et principes eius et reli
quos de iherusalem qui remanserunt in
terre hac. et qui habuerunt uirum egypti. et
dabo eos in ueracem afflictionemque
omnium regum terre in obprobrium et in patibulum

lam in piquum et inaledictionem inui-
 sis locis ad quercum eos. et mittam in eos
 gladium et famem et pestem donec consumant
 terram quam dedi eis et patribus eorum. **XXV.**
Urbem quod factum est ad iherusalem
 de omni populo iuda ianno quinto
 ioachim filii ioseph regis iuda. post
 quam ioachim as translatum est in babil-
 lonem. ipse est annus primus nabuchodonosor
 regis babilonis quod locutus est ut
 remas propheta ad omne populum iuda iad-
 muros habitatores iherusalem dicens
 Et hoc anno annus regni ioseph filii annis
 regis iuda usque ad diem hanc. iste est cer-
 tus et certissimus annus. factum est vbi
 dixi ad me. et locutus sum ad vos deuo-
 te et surgens et loquens. et non audistis. Et
 misit dominus ad vos omnes seruos suos p-
 phetas. et surgens diuitulo mitteretque et
 non audistis neque inclinastis aures ue-
 stras ut audiretis cum diceret. et etiam
 misitque a iura sua mala et apertum
 cogitationibus meis et habitabitis in tra-
 quam dedi dominus vobis et patribus meis
 a seculo et usque in diem. Et nolite ut post
 deos alienos ut seruatis eis a diciturque co-
 neque me ad iudiciam provocans iopu-
 manuum manuum et non affligam vos. et
 non audistis me dicit dominus ut me ad iudici-
 am provocatis in opibus manuum ue-
 strarum in malum vestrum. Propterea hec dicit do-
 minus exercituum. Deo eo quod non au-
 distis verba mea. ecce ego mittam et assu-
 mam universas cognationes aquilonis
 dicit dominus. et nabuchodonosor regem babil-
 lonis servum meum et adducam eos super
 terram istam et super omnes habitatores eius
 et super omnes nationes eius que intant
 illius sunt. et interficiam eos et ponam eos in
 stuporem et in ebrietatem et in solitudinem sem-
 pitem. Perdamque ex eis vocem gaudij
 et vocem leticie vocem sponsi et vocem spo-
 se vocem uocis. et lumen lucerne. Et erit
 uniusa terra eius in solitudinem et in stupo-
 rem. Et servient omnes gentes iste regi
 babilonis septuaginta annis. Cumque
 impleti fuerint anni septuaginta. visitabo
 super regem babilonis et super gentem.

illam circūdūis iniquitatem eorū et super
eam chaldeorum et yonam illam in salutem
omnes sempiternas. Et ad omniā sup̄ eam
illam omnia uerba mea quę locutus sū
sū eam. omne qđ scriptum est in libro
isto. quęcumq; pphēauit iheremias ad
isrlm omnes gentes quia seruerūt eis
annū essent gentes mulce et reges magni
Et reddam eis secundū opā eorū et sōdm
fca manuum suarū. Quia sic dicit dō
mī exercituum deus israhel. Sume
calicem uini furoris huius de manu mē
et p̄mābis ex illo cunctis gentib; ad quā
ego mittam te. Et bibite et tristabunt et
infauent a facie gladij quem ego mit
tam int̄ eos. Et accepi calicem de manu
domini et p̄māui cunctis gentib; ad quā
misit int̄ dñs. iherusalem et cunctis ciuita
tib; iuda et regibus eius et p̄māpib; eius
ut dārem eis in solitudinem et in stupore
et in fletum et in maledictionem sicut et dñs
ista. Pharaoni regi egypti et seruis eius
et p̄māpib; eius et omni populo eius et
cunctis generaliter. Et cunctis regib; ter
rae assyrie et cunctis regib; terre philistinū
et ascalonis et gar et acaron. azoti. et reliq;
p̄māu et moab et filijs amon et cunctis
regibus syri et cunctis regib; syrie. et
regib; terre israhel qui sunt in sinu mare
et dedan et theman et uir. iunūsi qui at
tulerunt in uicem. Et cunctis regib;
arabie et cunctis regib; occidentis qui
habitauerunt in deserto. et cunctis regib; castrorū
et cunctis regib; helan et cunctis regib;
medorum et cunctis regib; aquilonis. De
prope et de longe uniuersq; contra fratres
suum et omib; regibus terre que sup̄
faciem eius sūt. Et rex sedach uice post
eos. Et dices ad eos. Haec dicit dñs ex
exercituum deus isrl. Sinite et conuertimini.
et uerite et cadite et nolite surgere a fa
cie gladij quem ego mittam int̄ uos
Et uniq; noluerit accipere calicem de ma
nu mea ut bibant dices ad eos. Haec dicit
dñs exercituum deus israhel. Sinite
uicem quia ecce iam int̄ iniqua iniquitas
est uolūtas mea: mihi ego in ap̄to afflige
uos quasi in nocentes et inuictos eritis.

Non eritis inimici. Gladium enim
ego uoco super omnes habitatores terre di-
cit dñs exercituum. Et nū pphetabis ad eos
omnia uerba hec idcirco ad illos. Domini
de excelsis rugiet. et habitatio sancto suo
dabit uocem suam. Eurgens rugiet super
templum suum celum quasi calcitran-
tibus: et conuertetur aduersus omnes
habitatores terre. Venit somnus usque ad
extremum terre quia iudicium domus cum
gentibus: iudicabitur ipse cum omni carne.
Suppositi monti gladio dicit dñs. Nec
dicit dñs exercituum. Ecce afflicto eg-
redietur de gentibus in gentem: et turbo magni
egredietur a summitatibus terre. Et erunt in
terribili domo in die illa a summitate usque ad
summitatem eius. Non plangentur uia col-
ligentur neque sepelientur. In sterquilino
super faciem terre iacebunt. Vulgare pas-
tores et clamant et aspergunt uos cinere op-
timas gregis quia corrupti sunt dies
viri. ut inficiantur et dissipentur in-
teritens quasi uasa pretiosa. Et peribit
fuga a pastoribus: et saluatio ab optima-
tibus gregis. Et sordamur pastorem et
vulgare optima gregis quia uul-
terunt dñs pascat eos. et conuertentur anima
pastoris a facie furoris domini. Delinquit
quasi leo cōtra agnū suum quia frā
est ira in desolationem a facie ire columbe
et a facie ire furoris domini. **xxvi. 2.**
In principio regni ioachim filii ioseph re-
gis iuda. factum est vbiu istud ad
omnes dicens. Hec dicit dñs. Ita ianno
domus dñi. nō quis ad omnes cunctos
iuda de quibus uenit ut adoret in domo
domini uniuersos singulos quos ego nū
davi tibi ut loquaris ad eos. Non sub-
ihere iuramentum si forte audiant et conuertantur
unusquisque a uia sua mala et peniteat
ante me quod cogitavi facere eis propter ma-
litias studiorum eorum. Et tunc ad eos.
Hec dicit dñs. Si non audientes me et
ambuletis in lege mea quam dedi uobis
ut audiat sermōes seniorum meorum p-
phetarum quos ego misi ad uos de no-
te et surgens et dirigens in non audistis de-
bito domum istam sicut sylo iurtem hāc

dato in maledictionem cunctis gentibus in-
Et audierunt sacerdotes et pphete iuuenis
populus iherusalem loquentem ista hec
in domo dñi. Et unumque completus iheremias
loquens omnia que pcepit ei dñs ut lo-
queretur ad uniuersum populum. appropinquauit
eum sacerdotes et pseudo pphete iuuenis po-
pulus dicens. Non timeamur. Quia
et pphetauit in nomine dñi dicens. sicut
sylo erit domus hec. et urbs ista desolabitur
eo quod non sit habitatio. Et segregauit et
omnis populus aduersum iheremiam in
domum dñi. Et audierunt principes iu-
da omnia uerba hec. et ascendit de domo
regis in domum dñi et seduit in maiori
porte domus dñi noue. Et locuti sunt sa-
cerdotes et pphete ad principes et ad omne po-
pulum dicens. Iudicium mortis est in
hoc quia pphetauit aduersum ciuitatem
et istam sicut audistis auribus uestris. Et
ait iheremias ad omnes principes et ad
uniuersum populum dicens. Domus ista
sit in uestris pphetis ad domum istam et
ad ciuitatem hanc omnia uerba que au-
distis. Nunc ergo bonas facite uias re-
ctas et studia uestra et audite uocem dñi di-
cunt et penitebit dñm in illi quod locutus est
aduersum uos. Ego autem ecce in man-
ibus uestris sum. facite michi quod uolum
et rectum est in oculis uestris. Et erumpit
sacerdos et recognoscat quod si accideritis me
sanguinem innocentem accedat contra
uos in tempore et in ciuitatem istam et
habitatores eius. In ueritate enim in-
sit me dñs ad uos ut loquerer in auribus
uestris omnia ista hec. Et dixerunt p-
phetes et omnis populus ad sacerdotes et
pphetas. Non est uisus huius iudicium et
mortis. qui in nomine dñi dei uestrum locutus
est ad uos. Surrexerunt ergo uiri de se-
nionibus terre. et dixerunt ad omne cunctum
populum loquentes. O pphetas deuota
stet fuit ppheta in diebus ezechie regis
iuda. et ait ad omne populum uide dicens.
Hec dicit dñs exercituum. Si non quasi
ager arabitur. et iherusalem et ciuitas
lapideum erit. et mons domus dñi in ex-
celsa subleuabitur. Numquid morte co-

deprimant eum ezechias rex iuda. **¶** Sed
non timuerunt eum neque receperunt eum facere
dum et perierunt domum suam quod locutus erat
adversum eos. **¶** Itaque non faciamus utra-
que hoc grande est anima nostra. fuit
quoque vir propheta in nomine domini iudas
filius semey dechanaachiam et propheta
ad usum civitatem istam et ad usum nostrum
hanc uixit uniusa uicta iheremite. Et
auduit rex ioachim et omnes principes
et principes eius uicta her. et quiescit rex in
istis cum. Et auduit uias et inuit fuit
grati et ingressus est egyptum. Et misit
rex ioachim uios egyptum et iudachan
filium adhaloi et uios cum eo iEgyptum
et eduxit uiam egypto et adduxit
eum ad regem ioachim. Et percussit ei
gladio et proiecit ordauerunt in sepulchris
uigil ignobilis. **¶** Genuit uiam archa
filiu saphan. fuit cum iheremite ut non
traditur i uianis ppi et in fient eum.
¶ Principio regni ioachim. **XXV.**
filiu ioseph regis iuda. factum est primum il-
lud ad iheremite ad omnia dies. **¶** Et
dixit dominus ad me. fac tibi uincula et ca-
strenas et ponas ea in collo tuo et in uideris
ad regem edui et ad regem moab. et ad re-
gem filioe amon et ad regem tyri et ad
regem sydonis et manu uinculorum qui
veniunt iherusalem. **¶** Ad sedechiam regem
iuda et principes eius ut adducant suos lo-
quantur. **¶** Et dixit dominus exercituum de-
us israel. **¶** Et dicens ad dominos uios
ego feci terram et homines et inuentia que
sunt super faciem unius terre istiusmodi
mea magna et in brachia meo extento et
dedit eam ei qui placuit i oculis meis.
Et nunc itaque dedit ei omnes finis istas et
manu nabuchodonosor regis babilo-
nis seruauerunt in super vestras agiti dedit
ei ut seruauerunt illi. et seruauerunt ei omnes
gentes et filia eius et filio filii eius do-
nec ueniat tempus hoc eius et ipse et
seruauerunt ei gentes multe et reges magni.
Eius autem et regnum quod non seruauerunt
nabuchodonosor regi babilonis. et qui-
cumque non curauerunt collum suum sub-
iugo regis babilonis in gladio et fame

et peste uisitato super gentem illam ait dominus
donec consumam eos in manu eius. **¶** Quod ergo
uolite audire prophetas uos et dominos et
sompnatores et augures et maleficos qui
dicunt uobis non seruauerunt regi babilo-
nis. quia mendacium prophetauerunt uobis
ut longe faciant uos de terra uestra et citent
uos et perant. Porro gens que subicit
seruitutem suam sub iugo regis babilonis
et seruauerunt ei. dimittam eam in terra sua.
dicit dominus et colet eam et inhabitabit
ibi. **¶** Ad sedechiam regem iuda locutus
sum secundum omnia uicta her dices. **¶** Sub-
iuce colla uestra sub iugo regis babilonis et
seruite ei et populo eius in uicinis. Quia
remouerunt tui et populi tui gladio et
fame et peste. sicut locutus est dominus ad ge-
tem que seruauerunt uoluerunt regi babilonis.
¶ Nolite audire uia prophetarum dicentium
uobis non seruauerunt regi babilonis quia
mendacium ipse locutus est uobis. Quia
non misit eos ait dominus. Et ipse prophetauerunt
uominent uos mendant. ut citent uos
et perant eam uos quam ipse qui uis
manauerunt uobis. Et ad sacerdotes et ad
populum istum locutus sum dicens. **¶** Et di-
xit dominus deus. **¶** Nolite audire uia prophe-
tiam uos qui prophetant uobis dicens.
Ecce uasa domini reuertentur de babilone
nunc atque. **¶** Ad sedechiam enim prophetauerunt
uobis. **¶** Nolite ergo audire eos sed seruite
regi babilonis ut uiuant. Quare dicit
her ciuitas in solitudine. Et si propheta
sunt et est uerbum domini meum. occurrant do-
mino exercituum ut non ueniant uas-
sa que relicta fuerant i domo domini et i do-
mo regis iuda et i iherusalem i babilo-
nem. Quia her dicit dominus exercituum
ad columpnas et ad mare et ad bases et
ad reliqua uasorum que remanserunt i
ciuitate hac que non tulit nabuchodon-
osor rex babilonis cum tunc ferret
sedechiam filium ioachim regem iu-
da de iherusalem i babilonem. et omnes op-
timates iuda i iherusalem. Quia her
dicit dominus exercituum deus israel. ad uas-
sa que relicta sunt i domo domini et i domo
regis iude et i iherusalem. **¶** Nabuchodonem

transferrant iheremum usque ad diem ult-
tationis sue dicit dominus. Et affertur faci-
am ea iheremum in loco isto. **xxviii.**
Et factum est in anno mo in prin-
cipio regni sedechie regis iuda i
anno quarto in mense quinto di-
xit ad me ananias filius azur propheta
de galath i domo domini coram sacerdotibus
et omni populo dicens. Hec dicit dominus
exercituum deus israel. Constatum inquit
babylonis regis. Adhuc duo anni die-
rum et ego referri faciam ad locum istum
omnia vasa domini que nunc nabuchodo-
noso rex babylonis de loco isto i manu
stulit ea in babylonem i rethoniā filii
iudā dñi regem iuda et omnes natus
migracionem inde qui ingressi sunt i ba-
bylonem et ego succuram ad locum istum
ait dominus. Constatum enim inquit regis ba-
bylonis. Et dixit iheremias propheta ad a-
naniam prophetam i oculis sacerdotum et
i oculis omnis populi qui starent i do-
mo domini. Et ait iheremias propheta ananie
amen. Sic faciat dominus. **S**uscepit bo-
nera tua que prophetasti ut reficeretur va-
sa in domum domini totius transmigrationis
de babylone ad locum istum. **E**t cuncta
mea audisti ubi in hoc quod ego loquor in
auribus tuis i auribus ministrum populi
prophetie qui fuerunt ante me et ante te ab in-
itio et prophetaverunt super terras multas et super reg-
na magna de pio et de afflictione et de fa-
me. **P**ropheta qui nuntiavit est pace
cum venerit verbum eius factum est propheta
quem nunc dominus i ventate. Et cecidit ana-
nias propheta cathenam de collo iheremie
prophete et effregit eam. Et ait ananias
propheta in spectu omnis populi dicens.
Hec dicit dominus. Sic effregit inquit inquit
nabuchodonosor rex babylonis post
duos annos dies de collo omniū genti-
um. Et abiit iheremias propheta i iheru-
salem. Et factum est verbum domini ad ihe-
miam postquam effregit ananias pro-
pheta cathenam de collo iheremie prophete
dicens. **N**ade et ait ananias. **H**ec dicit
dominus. Cathenas linguarum et murem et
facies pectus cathenas ferreas. **Q**uia

Quia hec dicit dominus exercituum deus israel.
Iugum ferreum posui super collum ante
tes gentium istarum ut sciant nabi-
chodonosor rex babylonis iheremum et
super iheremum terre debetis. Et dicit iherem-
um propheta ad ananiam prophetam. **A**u-
di anania. **N**on misit te dominus iherem-
um et iheremum populum istum i mendo-
co. **Q**uod ait hoc dicit dominus. **E**cce ego emittam
te a facie tre. **H**oc anno morieris. **N**on
sum dominus cum locutus es. **I**n mortuis
est ananias propheta i anno illo in mense sep-
tima. **xxix.**

Et hec sunt verba libri que misit
iheremias propheta de iherusalem
ad iheremias seniorum transmigra-
tionis i ad sacerdotes et prophetas i ad omniū
populum quem transfugerunt nabuchodo-
noso rex iherusalem in babylonem postquam
egressus est rethoniā rex iuda iherem-
um et principes iuda de iherusalem i iherem-
um et iheremum i manu iheremum filii sa-
phani i gamaliel filii iheremum quos mi-
sit sedechias rex iuda ad nabuchodonoso-
re regem babylonis i babylonem dicens.
Hec dicit dominus exercituum deus israel. **O**mnis
transmigrationi quam misisti de ihe-
rusalem i babylonem. **E**t dicitur domos
iherusalem i plantate ortos et comedite
fructum eorum. **A**ccipite uxores et generate
filios et filias iheremum filius iheremum et
filias iheremum date uis et parant filios
et filias iheremum multiplicaverunt ibi iheremum et
parant uis. **E**t quare pacem iheremum
ad quem transfugerunt uos feci iheremum
et iheremum quia iheremum illius erit pax iheremum.
Hec dicit dominus exercituum deus israel. **C**um
uos seducant prophete iheremum qui sunt i medio
nestum iheremum iheremum iheremum iheremum
ad sompnum iheremum que nos sompniatis
quia falso ipse prophetavit uobis in nomine
meo i non nisi eos dicit dominus. **Q**uia hec
dicit dominus. **C**um cepit impleri iheremum
lone septuaginta anni visitabo super
uos iheremum super uos iheremum iheremum
iheremum ut reducam uos ad locum istum
et ego enim scio cogitationes quas ego
cogito super uos ait dominus cogitationes iheremum

nis et non afflictionis ite dem uobis fidem
 et patientiam. Et innotabitis me et uide-
 tis uias et orationes meas et ego exaudiam
 uos. Queritis me et inuenitis cum quiesce-
 ritis me in toto corde uro. et inuentis auobis
 ait dñs. Et redieram captiuitatem uiram
 et aggregabo uos de universis gentibus et de
 cunctis locis ad que expulsi uos dicit dñs
 et reuertam uos faciam de loco ad quem uis-
 migrauitis uos feci. Quia dixistis. Si uisum
 fuit uobis dñs prophetas in babilonia. Quia
 hec dicit dñs ad regem sedechiam qui sedet
 super solium dauid et ad omnes populum huius
 terram uobis huius et ad fratres uos qui
 sunt egressi uobis istam terram in migratione
 babilonis. Hec dicit dñs exercituum. Ecce
 ego mittam in eis gladium et famem et pes-
 tem et pernam eos quasi facis malis que
 meo non possunt eo quod possunt sunt. Et per-
 sequar eos in gladio infame et pestile-
 tia. Et dabo eos in ueracem ueneris
 regis terre in maledictionem et in stuporem
 et in infinium et in opprobrium cunctis gen-
 tibus ad quas ego eiec eos eo quod non audi-
 erunt uerba mea dicit dñs que misisti ad eos
 per seruos meos prophetas et nunc et surgens
 et mittens et non audistis dicit dñs. Et ego
 et ego audite uerbum domini omnis terrae
 migrationis quam misisti de iherusalem et
 babilonem. Hec dicit dñs exercituum
 deus israel ad achaz filium cuius ad sede-
 chiam filium amasie qui prophetauit uobis
 in nomine meo mendaciter. Ecce ego man-
 dam eos in manu uirum uirum domus regis
 babilonis et percuter eos et omnes uestros
 et assumentur ex eis maledictio omni mal-
 migrationi unde que est in babilone di-
 centium. Nonne ait dñs sicut sedechia
 et sicut achaz que fecit rex babilonis et
 igne pro eo quod fecerunt scelus in israel
 et in iherusalem sunt in uos amicos suos
 et locum suum et uos in nomine meo men-
 dacit quod non mandauit eis. Ego sum
 iudex et testis dicit dñs. Et ad semper
 uocantem dices. Hec dicit dñs ex-
 ercituum deus israel. Pro eo quod misisti ui-
 rum meum liberos ad omne populum
 qui est in iherusalem et ad sophoniam

filium maasie sacerdotem et ad omnes sa-
 cerdotes dicens. Dominus dedit te sacerdotem
 priorate sacerdotum ut sis dux in domo dñi
 super omne uirum arripitum et phantem
 ut mittas eum in carcerem et in carcerem. Et
 nunc quare non accipis iherusalem
 anachoritem qui prophetat uobis. Quia
 super hoc misit ad uos iherusalem dicit.
 Longum est. Et edificare domos et plantare
 et plantare ortos et comedite fructus eor-
 um. Egit ergo sophonias sacerdos librum
 istum et ait dñs iherusalem prophete. Et feci
 uerbum domini ad iherusalem dices. Mit-
 te ad omne uirum in migrationem dicens.
 Hec dicit dñs ad semper uocantem
 dices. Pro eo quod prophetauit uobis semper
 et ego non misisti eum et fecit uos scire tunc
 dabo. Idcirco hec dicit dñs. Ecce ego in-
 scio super semper uocantem et super se-
 men eius. Non erit ei mihi sedens in medio
 populi huius et non uidebit bonum quod
 ego faciam populo meo hunc ait dñs. Quia
 prophetauit locutus est ad uos dñs.

Hoc uerbum quod factum est. **xxx.**
 Hec dicit dñs exercituum deus
 israel. Sicut ait omnia uerba hec que lo-
 cutus sum ad te in libro. Ecce enim di-
 ces uocantem dicit dñs et uocantem
 populi mei israel et iuda ait dñs. Et con-
 uertam eos ad terram quam dedi patribus eorum.
 et possidebunt eam. Et hec uerba que locu-
 tus est dñs ad israel et ad iudam. Quia hec
 dicit dñs. Vocem fratris audiuimus for-
 mido et non est pax. Interrogat et uidet
 si generat malum. Quare ergo uidi
 omnis uir manum super lumbum suum
 quasi parturientis. Et conuersi sunt
 in uisum facies in auriginem. Et hec
 magna est dies illa nec est similis ei.
 Tempusque tribulationis est iacob et
 eripio saluabitur. Et erit ibi illa ait
 dñs exercituum exercituum uirginis eius de
 collo suo et uirgula uirginis destruxit
 Et non diuinit ei amplius alium. Si
 seruiet domino deo suo et dauid regi su-
 o quem suscitauit eis. Tu ergo ne time-
 as serue meus iacob ait dñs neque pa-

uas israhel. Quia ecce ego saluabo te de
 omni languina et semini tuum de omni captiui
 tate eorum. Et reuertetur iacob et requiescet
 et cunctis affluet bonus et non erit quem for
 midet quoniam ego tecum sum ait dominus
 ut saluem te. faciam enim et simus ad omni
 miquitatis genus in quibus displicet tibi
 ait non faciam et simum ad omni miquitatem
 casti gabo te iudicio ut non tibi videaris in
 notus. Quia hec dicit dominus. Iusanabi
 us fructum tua pessima plaga tua. Non
 est qui iudicet iudicium tuum ad assiga
 dam iracundiam tuam utilitas non e
 tibi. Omnes amatores tui obliui sunt
 tui non querit. Plaga enim nimia
 tui percussit te castigatione audeli propter
 multitudinem iniquitatis tue dicit dominus
 sunt peccata tua. Quid clamas super co
 mitione tua. Iusanabius est dolor tu
 us. Propter multitudinem iniquitatis tue
 et propter duri peccata tua feci tibi hec. Propter
 omnes qui comediunt te deuorabunt et
 iunius hostes tui in captiuitatem du
 cent. Et qui uastant uastabunt tunc
 totique predatores tuos dabo in predam. Do
 ducam enim acatitatem tibi et a milibus
 tuis saluabo te dicit dominus quia creata
 uocauit te syon. Hec est que non ha
 bent requiem tuam. Hec dicit dominus.
 Ecce ego conuincam et uisionem tabernacu
 los iacob et tectis eius in seculo. Et edi
 ficabit ciuitas in excelso suo et templum
 iuxta ordinem suum fundabit. Et e
 gredietur de eis laus uoxque iudicium.
 Et multiplicabo eos in non numerantur
 et glorificabo eos et non adueniuntur.
 Et erunt filii eius sicut a principio et
 ceteris eius coram me permanebit. Insi
 tabo ad iusum omnes qui uolunt
 eum. et erit dux eius ex eo et princeps de
 medio eius producentur et applicabo ei
 et accedet ad me. Quis enim iste est qui
 applicet cor suum ut appropinquet michi
 ait dominus. Et eritis mihi populus et ego ero
 uobis in deum. Et erigentur iuxta do
 minum suum egredientes pella riuus ita
 prae impiis quiescent. Non auertet
 nam indignationis dñs donec fiat et

compleat cognationem cordis sui. Inuoluit
 suis dñi intelligentia est. **xxxv**
 In tempore illo dicit dominus ad deum iusum et
 cognationem israhel. et qui erant michi in populo.
 Et dicit dominus. Iusum gratiam populus
 in deserto qui remanent gladio. Et acci
 pe ad requiem suam israhel. longe dñs
 apparuit michi in caritate pectus dñi
 te. Et des ad te in seculum. Et uisumque
 edificabo et edificabis iungo israhel. Ad huc
 ordinem campanis tuis egredientes in
 choro iudicium. Et ad huc plantabis
 vineas in montibus samarie. Planta
 bunt plantantes donec tempus uerit
 non uidebunt. Quia ecce dies in
 qua clamabunt custodes iusum samarie
 et iusum effraym. Surgite et ascen
 damus in syon ad dñm deum nostrum. Quia
 hec dicit dominus. Exultate in leticia iacob
 et humite et capite genuum. Quia
 te caritate et dicit. Salua domine populum
 tuum reliquias israhel. Ecce ego adducam
 eos de terra aquilonis et aggregabo eos ab
 extremis terre. Et uer quos erunt ceteri et
 claudus. pregnans et parietis. Simul ce
 tus magnus reuerentiam huc. In flent
 uenient in misericordia reducam eos. Et
 adducam eos propter aquas iusum
 recta non impingent in ea quia scilicet
 sum israhel pater et effraym primogeni
 tus meus est. Audient uerbum domini
 gentes et annuntiate in iusum que p
 cul sunt et dicit. Quid displicet israhel
 et gregibus eum et custodiet eum sicut
 pastor gregem suum. Et eduxit eum
 dñs iacob et liberauit eum de manu po
 tentioris. Et uenient et laudabunt in
 monte syon. et fluent ad uena dñi sicut
 frumentum et uino et oleo et feni pecorum
 et armentorum. Et eritque annua eorum quasi
 ortus unguis et uinum non deficiet. Tunc
 letabitur iungo in iusum iuuenes et se
 nes simul. Et querant luctum eorum in
 gaudium et solatio eos et letificabo eos
 a dolore suo. Et iusum amma sa
 conum pinguetudine et populus meus bo
 nis meis adimplebitur ait dominus. Et dicit
 dominus. Et iusum in excelso audita est laus

tristis et fletus et luctus iherosolymorum
filios suos in solentis solari super eos quod
non sunt. **H**ec dicit dominus. Quiescat
noctem a fletu et oculi tui a lacrimis. quia
est merces operis tui ait dominus. Et reuertentur
deus iherosolyma et est spes in novissimis tuis
ait dominus. et reuertentur filij tui ab inimicis tui
tuis. Audientis audiuisti etiam transiit
gratiam. Castigasti me domine et reuertit
sum quasi iumentum in domum tuam. Invenit
me et reuertit. quia tu dominus deus meus. **N**e
quam enim commisit me ego peccator
et postquam ostendisti michi peccata mea
inimici. Confusus sum et erubui quoniam
sustinui opprobrium a contumacibus meis. Si
filius hominis iherosolyma michi effugium si puer
delictorum. quia ex quo loquutus sum de te
adhuc recordabor tuis. **I**deo conturbati
sunt viscera mea super eum. **N**isi carnis mi
seratione tuis ait dominus. Si tunc tibi specula
poneretur a misericordibus. dirige cor tuum
in iherosolymam iherosolyma quia ambulaisti. **E**cce
ter ungo israel. reverte ad civitates tuas
istas. **E**t ego quo dissolvis delictos filia
vaga. Quia graviter dominus novum super
terram. semina iherosolyma dabitur. **H**ec dicit
dominus exercituum deus israel. Adhuc dicit
ante verbum istud iherosolyma iherosolyma
eius cum comitibus captivitatem eorum. **B**e
nedicite cum dominus pulchritudo iherosolyma
sanctus. **E**t habitabunt in eo iherosolyma et omnes
civitates eius simul agrosque et vineas
et greges quia iherosolyma omne animam
iherosolyma omne animam iherosolyma
iherosolyma. **I**deo quasi desolatus iherosolyma
sum. iherosolyma et desolatus iherosolyma
sum. **E**cce dies veniunt dicit dominus et semina
in domum israel et domus iherosolyma. semine
hominis et semine iumentorum. **E**t sicut
vigilavi super eos ut euellerem et demolire
et dissiparem et disperderem et affligerem. sic
vigilavi super eos ut edificarem et plantarem
ait dominus. **I**n diebus illis non dicitur ultra
pauperes comedunt iherosolyma acribam iherosolyma
et filiorum obstupescunt. **S**i unusquisque
iniquitate sua morietur. **O**mnis ho
mo qui comedit iherosolyma acribam obstu
pescunt dentes eius. **E**cce dies veniunt

dicit dominus et iherosolyma domus israel et domus iherosolyma
fodis novum non solum pactum quod pepigi
cum patribus vestris in die qua apprehendi manum
eorum ut educerem eos de terra egypti.
pactum quod iherosolyma fecerunt et ego dicitur
sum eis dicit dominus sed hoc est pactum
quod fecimus cum domo israel. **P**ost dies illas
dicit dominus dabo legem meam iherosolyma
et in corde eorum scribam eam et ego eis in domum
scripsi eam michi in populum. **E**t non dicitur
iherosolyma aut populum suum. **I**us fecimus
sumus dicitur. **C**ognoscite dominum. **O**mnis
enim cognoscit me a iherosolyma eorum
usque ad iherosolyma ait dominus. quia pater
bor iniquitatem eorum et pater eorum non ero me
mor amplius. **H**ec dicit dominus qui datur so
lem illumine diei ordinem lune et stella
rum in lumine noctis. **Q**ui mittit vias
et sonant fluctus eius. **D**ominus exercituum
nomen illi. **S**i testantur leges istae coram
me dicit dominus. tunc et iherosolyma ista testantur
ut non sit gens coram me cunctis diebus.
Hec dicit dominus. **S**i iherosolyma potuerit
celi desolatum et iherosolyma fundameta
ta deorsum et ego ab iherosolyma unum sum se
men israel propter omnia que fecimus dicit
dominus. **E**cce dies veniunt dicit dominus et edificabitur civitas domus a iherosolyma
iherosolyma usque ad portam anguli et erunt ultra
iherosolyma mensurae in respectu eius super
collem garbi iherosolyma goatha iherosolyma
vallum iherosolyma iherosolyma iherosolyma
regionem iherosolyma usque ad torrentem cedron.
et usque ad angulum porte equorum orientalis.
S quantum domini non euascentur et non
testantur ultra unumquemque. **E**cce dies veniunt
quod factum est ad iherosolyma
ait a domino iherosolyma dicitur se
dicitur regis iherosolyma ipse est annus
octauus decimus nabuchodonosor. **E**cce
exercitus regis babilonis obsidebat iherosolyma
iherosolyma iherosolyma iherosolyma
clausus iherosolyma iherosolyma qui erat in domo
regis iherosolyma. **C**lausum eum eum sede
chas rex iherosolyma dicitur. **Q**uare uariante
is dicitur. **H**ec dicit dominus. **E**cce ego dabo
iherosolyma istam in manu regis babilonis
et capiet eam. **E**t sedechas rex iherosolyma non

/vir

effugiet de manu chaldeorum sed nadeur i
manu regis babilonis i loquatur as eius
tunc ore illius i oculi eius gaudas eius vide
bunt i in babilonem ducet sedechiam et i
in erit donec visceret eum ait dñs. S i aut
dimicauis aduersum chaldeos michi
prospere habebis. Et dicit iheremia
Et factum est vbi dñs domini ad me dicit
Ecce ananias filius sellum patruelis
tuis uenit ad te dicens. E me tibi agni
meum qui est in anathoth tibi enim
perit exprophetia ut emas eum. Et
uenit ad me ananias filius sellum
patru mei secundum uerbum dñi ad
uersum illam caris i ait ad me. Posside
agni meum qui est in anathoth i ha
beremur quia tibi comperit hereditas
i tu propinquior es ut possideas. Intellexi
autem qd vbi dñi esset i emi agnum
ab ananias filio patru mei qui est i
anathoth. Et appendi ei argentum sep
tem stater i decem argenteos i scriptum
libro i signavi i adhibui testes. I appen
di argentum i statem. Et accepi librum
possessionis signatum stipulationes
i rata i signa formis. Et dedi libri
possessionis vbi dñi filio neri filij maa
sie i oculis ananias patruelis mei i
i oculis sellum qui scripti erant i libro
empanis i oculis omnium iudeor qui
sedebant in agro caris i accepi vbi dñi
coram eis dicens. N et dicit dñs exer
citur deus isrl. S uinc liberos istos u
brum empanis hunc signatum i li
brum hunc qui a patris est i pones illo
in uase fidu ut pmanere possint dieb
multis. I et enim dicit dñs exercitur
deus isrl. Adhuc possidebunt domus
i ager i vine i mra ista. Et oram ad
dñm postquam credidi librum pos
sionis vbi dñi filio neri dicens. N et
heu heu dñe deus. Ecce tu fecisti celum
i terram i fortitudine tua magna i bra
chio tuo extenso. Non est tibi diffi
le omne vbum qui facis uiam i multi
bus i rebus iniquitate patru i filioru
filioru eor post eos. i fortissime magne
potens dñs exercitur tu nomen tibi

Magnus consilio i incomprehensibilis co
gitanti cuius oculi apri sunt sup omnes
inas filiorum adam ut credas inuicem
sedm uias suas i sedm fructum ad inue
nionem eius qui potuit signa i portenta
in sin egipti usq ad diem hanc i in isrl i
in hominibz i fecisti tibi nomen sicut e hec
dies i eduxisti populum tuum de terra egi
pti in signis i portentis i in manu i in
brachio extenso i in manu magna i
dedit eis terram hanc quam iurasti pa
tribz eor ut daret eis terram fluentem lac
te i melle i in gressu sunt i possederunt eam
i non obdierunt uoq tue i in lege tua uo
ambulauerunt omnia que mandasti ei
ut facerent non fecerunt i eueniunt eis om
nia mala hec. Ecce inuentiones extitit sicut
aduersum ciuitatem ut capiantur i urbs
data est in manus chaldeor i manus
regis babilonis qui pstant aduersum
eam a facie gladii i famis i pestilencie
i quicunq locutus es acciderunt ut in
ipso certis. i in diebus michi dñe ds erit a
gnum argento i adhibet testes tui in
data sit in manu chaldeor. Et factum e
vbi dñi ad iherusalem dicens. Ecce ego
dominus deus iherusalem. Numq
michi difficile erit omne vbum. Quia
hec dicit dñs. Ecce ego tradam ciuitate
istam i manu chaldeorum i manu re
gis babilonis i capient eam. Et ueni
ent chaldei pstantes aduersum urbem hanc
i succedent eam igni i comburent eam i do
mos inquam domantibz sacrificabunt
baal i iurabunt dñs alienus in anima
aduersum me. Et tunc enim filij isrl
i filij iuda uigiter facientes malum i o
culis meis ab adolescentia sua filij isrl
qui usq iuue exercebant me in opibz
manuum suar dicit dñs. Quia in fi
ne i indignatione mea facta e michi
ciuitas hec a die qua edificauit eam
usq ad diem istam qua auferet a esp
tu meo ppter malitiam filioru isrl i filio
rum iuda qui fecerunt aduersum terram
meam puerantes ipi i reges eor principes
eor i sacerdotes i pphie eor uiri iuda i
habitatores iherusalem. Et uenerunt

ad me terga et non facies cum docent eos de
lucido et nudum et nollent audire me ut ac
cipere disciplinam. Et posuerunt ydola su
in domo in qua inuocabant et nominabant
ut posuerunt eam. Et edificauerunt excelsa
baal que sunt in ualle filii emmon ut mi
narent filios suos et filias suas in iorch
qđ non mandauerunt nec a secundo i cor
meum ut faceret aui hominacōne hanc
et impium deducere iudam. Et inuic p
ter ista hereditas dñs deus israhel ad om
nem hanc de qua uos dicitis qđ nuda
tur in manu regis babilonis et gladio
et in fame et in peste. Et ecce ego congregabo
eos de multis tenuis ad quas erant eos in
furore meo et in ira mea et in indignacōne
mea grandi et reuertam eos ad locum et
tibi et habitabit eos faciam et fidenter et er
unt in populum et ego ero eis in deum. Et dabo
eis cor uiuum et animas uiuas ut time
ant me in uiculis diebus et bene sit eis et
filiis eorum post eos. Et feram eis pac
tum scripturam et uos desinam eis bene
facere. Et timorem meum dabo i corde eor
ut non recedant a me. Et clabo sup eis
tuum benedico eis et plantabo eos in terra
ista in uitate in toto corde meo et in tota
anima mea. Quia hereditas dñs. S u
adduxi sup populu istum omne malū
grande hoc. sic adducam sup eos omne
bonum qđ ego loquor ad eos. Et posside
buntur agri uicia ista de qua uos dicit
is qđ deserta sit eo qđ non remansit sp
mo et uimentum et data sit in manus et
chalcodonum. Agri pecunia ementur et
scauerunt in uino et impientur signum et
totis adhibebimur uita beniamyn et in
circau et iherusalem et i ciuitatibz iuda
et i ciuitatibz montanis. et i ciuitatibus
campetribz et i ciuitatibz que ad austrum
sunt quia conuicium captiuitatem eo
rum ait dominus. **XXXIII.**
Et factum est uerbum dñi ad ihere
miam secundo cum ad huc clau
sus est in anno carnis dicens. H
dicit dñs qui facturus est et formaturus
illud et paraturus dñs nomen eius. Et la
ua ad me et exaudiui te et annuntiaui

[illegible]

in istam uicem. Iudicibus illis saluati
tur uida et israhel habitabit sicut dicitur. Et
hoc est nomen quod uocabunt eum dñs
iustus noster. Quia hęc dicit dominus.
Non interibit de dauid uir qui sedat si
thronum domus israhel et desacerdotib;
et scientis non manebit uir a facie mea qui
offerat holocausta et incensat fac
ficiam et cedat iudicibus audis dicens.
Et factum est uerbum dñi ad iheremiam
dicens. Et dicit dñs. Si uerbum fidei po
test pactum meum cum dñe et pactum me
um cum uoce. ut non sit dies iudicis i temp
suo. et pactum meum i iudicio et potest
cum dauid sermo meus ut non sit ex eo fili
qui regnet in domo eius et i iudice et i iudice
et i iudice mei. Si iudice iudicem non pos
sunt stelle celi i iudice arena maris. Et
multiplicato semen dauid serui mei et
i iudice iudicem meos. Et factum est uerbum
dñi ad iheremiam dicens. Nunquid non
uidisti quod populus hic locutus sit dñs.
Dne cognationes quas elegerat dñs
abiectione sunt et populus meum despectum
eo quod non sit uiam gens coram eis. Et
dicit dñs. Si pactum meum i iudice
iudicem i iudice celo et terre non posui eq
tem et semen iacob et dauid serui mei pi
tiam ut non assumam despectum eius.
principes seruus abraham ysaac et ia
cob. Et eduxi eum i iudicem eos
et i iudice eis. *xxxiii*

Uerbum quod factum est ad iherem
iam a domino quando uabundat
domus rex babilonis et annis
extremis eius i iudice regna terre que
annus i iudice iudice eius i iudice
populi bellabant et i iudice iudice et i
annos iudice eius dicens. Et dicit
dñs deus israhel. Vade et loquere ad sedechiam
qui regem uida et dices ad eum. Et dicit
dñs. Ecce ego tradam ciuitatem hanc
in manu regis babilonis et succendat
eam igni. Et tu non effugies de manu
eius sed comprehensus eris capientis i iudice
i iudice tradis i oculi tui oculos regis
babilonis uidet et os eius cum ore
tuo loquetur i babilonem manibus.

Adamen audi uerbum domini sedechia rex
uida. Et dicit dominus ad te. Non morieris
in gladio sed in pace morieris et secundum
combustiones pacem tuam regnum po
rum qui fuerunt ante te sic comburent
te et uide dñe plangent et quia dñm ego
i iudice sum dicit dñs. Et locutus est re
mias propheta ad sedechiam regem uida
uniusa uerba hęc i iherusalem. Et erat
tunc regis babilonis pugnabat contra
iherusalem et omnes ciuitates uida que
reliquit erant contra iachis et i iudice.
Et cum sup erant de ciuitatibus uide
urbes i iudice. Et uerbum quod factum est
ad iheremiam a domino postquam pasc
sit rex sedechias fedus cum omni populo
i iudice pascutis ut dimittet i iudice
seruum suum et i iudice ancillas suas.
Et eorum i iudice liberos et uerba
ultra dñm i iudice eis id est i iudice et i iudice
suo. Audierunt ergo omnes principes et
i iudice populus qui i iudice pactum
ut dimittet i iudice seruū suū i iudice
quosq; ancillam suā liberos i iudice uide
dominatus i iudice. Audierunt igitur i
dimissum. Et conuulsi sunt de manibus et re
tulerunt seruos et ancillas suas quos
dimiserunt liberos et dimiserunt i iudice
mulas et infantes. Et factum est uerbum
dñi ad iheremiam a domino dicens. Et
dicit dñs deus israhel. Ecce ego pasci
fedus cum patribus uiris i iudice qua e
duxerunt eos de terra egypti et de domo seru
tatis dicens. Cum expleti fuerint septem
anni dimittat i iudice seruū suū he
breum qui uenditus est ei et seruus tibi
sex annis i iudice cum de libere
Et non audierunt i iudice patres uiri. nec
indauerunt aurem suam. Et conuulsi
uos estis hodie et fecistis quod rectum est
in oculis meis ut pascutis liberos
i iudice ad amicum suum. Et i iudice
pactum i iudice i iudice i iudice
i iudice est nomen meum sup eam.
Et reuersi estis et i iudice nomen
meum et reuersi estis i iudice suū suū
et i iudice ancillam suā quas di
miserunt ut essent tibi i iudice potestatis

et submisistis eos in sinu nobis semper an-
 alle. propter hoc dicit dominus et vos non audistis
 me in predicationibus universisque iherusalem su-
 o suo universisque amicis suis. Et ecce ego pro-
 do vobis libertatem ait dominus ad gladium
 et ad pestem et ad famem et dabo vos in com-
 munitatem civitatis regnis terre. Et dabo
 vobis quoniam pertransierunt iherusalem et non ob-
 servaverunt verba fidei mei quoniam assenti-
 sunt in respectu meo iudicium quem ediderat
 in iudis propter et transierunt in transi-
 ciones eius principes iuda et principes iherusalem
 cum iudeis et sacerdotes totius populus terre
 qui transierunt in transi-
 ciones iudicium. Et
 dabo eos in manu inimicorum suorum et in ma-
 nu quoniam animarum eorum et erit in iudicia
 iudicium eorum in iudicio iudicium eorum et iudicium e-
 re. Et secundum regem iuda et principes
 eius dabo in manu inimicorum suorum et in ma-
 nu quoniam animarum eorum et in manu et
 iudicium regis babilonis qui recesserunt a
 vobis. Et ecce ego precipio dicit dominus et rediens
 eos in civitatem hanc et plantabunt aduersus
 eam et capient eam et incendunt eam ignem. Et
 civitates iuda dabo in solitudinem eo quod
 non sit habitator.

CCCC

Quod factum est ad iherusalem
 a domno iheremias ieremias filius
 ioseph regis iuda dicens. Vade ad
 domum rethabitarum uocaverit eis iheremias
 dices eos i domum domini in unam exodas
 iherusalem et dabis eis vultum unum. Et
 assumpsi rethomiam filium iheremias filium
 ab iheremias et fratres eius iheremias filios eius
 et universam domum rethabitarum. Intro-
 duxit eos i domum domini et ad garophylatum
 filium eunuchum filium iheremias hominis dei quod e-
 rat iuxta garophylatum principem super
 thesaurum maseias filium selem qui erat
 custos vestibuli. Et posuit coram facie domini
 rethabitarum aphos plenos vino
 et calices et dixit ad eos. Bibite vinum. Quia
 responderunt. Non bibemus vinum. Quia
 iheremias dicens. Non bibemus vinum nos et
 filii nostri usque in sempiternum i domum non
 edificabimus et seminemus ne solumus iheremias
 non plantabimus nec domos iheremias. sed

in terris acerbis habitabitis cunctis diebus
vris ut iuratis diebus iuratis super faciem
in qua uos pegnumini. Ad iuramentum
uero ionadab filii rethab patris nostri
ostendit que precepit nobis. ita ut non videremus
vnum cunctis diebus vris nos iurantes
vris fili et filie vre non edificaremus
domos ad habitandum. Et iuramus iuramentum
et fecerunt non iuramentum sed iuramentum
et iuramentum et obediuntur faciemus iuxta omnia
que precepit nobis ionadab pater. Cum
autem ascendisset nabuchodonosor rex babilonis
ad iherusalem diximus. Et ecce et
ingrediamur iherusalem a facie exercitus
chaldeorum et a facie exercitus syrie. Et man
simus in iherusalem. Et factum est ut viderent omnes ad
iherusalem dicens. Nec dicit dominus exerci
tuum deus israel. Uade et occiditis iuda
et habitatores iherusalem. Nunquid
non recipietis disciplinam ut obediatis vo
bis meis dicit dominus. Perualuerunt si
nos ionadab filii rethab quos precepit fili
us suus ut non viderent vnum. non viderunt
usque ad iherusalem. quia obediunt
precepto patris sui. Et ego autem locutus sum
ad uos de mane surgens et loquens et
non obedistis michi. Alii autem ad uos omnes
seruos meos prophetas. Surgens diluculo
michique dicens. Conuertimini unusquisque
ad viam suam. Et non habetis timorem
neque timorem deus alienos neque colatis eos
et habitabitis in terra quam dedi patribus vris
et non inclinastis aurem vestram neque au
distis me. Et firmaverunt igitur filii iona
dab filii rethab preceptum patris sui quod pre
cepit eis. Populus autem iste non obe
dunt michi. Quod ait hoc dicit dominus exerci
tuum deus israel. Et ecce ego ad iherusalem super
os meum et super omnes habitatores iherusalem
universam afflictionem quam locutus
sum ad os meum eos. Et quod locutus sum
ad illos. Et non audierunt. non audiunt illos
et non responderunt michi. Domini autem
rethab iherusalem dicit iherusalem. Et ecce
ait dominus exercituum deus israel. Pro eo quod
obedistis precepto ionadab patris vestri
et custodistis omnia mandata eius et
fecistis universa que precepit nobis. Per

malitiam dñs exercituum deus isrl. Non
 reficiet uir de sterpe iacob ad filij rethab
 stans in conspectu meo timidis diebus.
Et factum est manuo .xxxvi.
 quarto iordani filij ioseph regis
 iuda. factum est uerbum hoc ad
 iherusalem a domino dicens. O alleluia
 iherusalem iherusalem in eo omnia ista que
 locutus sum tibi ad usum isrl i iuda
 i ad usum omnes gentes a die qua locut
 sum ad te ex diebus ioseph usque ad diem hanc
 si forte audierit in eodem iuda uniuersa
 mala que cogito facere eis i iherusalem
 unusquisque a uia sua pessima i ppius
 eis iniquitatem i peccatum eorum. Vocauit ergo
 iheremias baruch filium uenie. Et scrip
 sit baruch ex ore iheremie omnes sermo
 nes domini quos locutus est ad eum in
 uoluntate libri. Et precepit iheremias ba
 ruchi dicens. Ego clausus sum nec ualeo
 ingredi i domum dñi. Nisi uideret ergo tu
 Regem de uoluntate in quo scripsisti ex ore
 meo uerba dñi audiente populo in domo
 dñi in die ieiunij. Quia super audierit uni
 uersa iuda qui uenerunt de ciuitatibus suis
 leges eis si forte cadat oratio eorum in specu
 tu dñi i reuertatur unusquisque a uia sua
 pessima quoniam magnus sumus est i
 dignitas quam locutus est dñs ad usum
 populum hunc. Et fecit baruch filius ue
 nie iuxta omnia uerba que precepit ei ihe
 rneas propheta legens ex uoluntate sermo
 nes domini i domo dñi. Factum est autem
 i anno quinto iordani filij ioseph regis
 iuda in mense nono predicauerunt ieiunij
 uni in conspectu dñi omni populo in iheru
 salein i uniuerse multitudini que conuer
 tit de ciuitatibus iuda in iherusalem. Legit
 baruch ex uoluntate sermones iheremie
 i domo dñi in garophylaco gamarie
 filij saphan scribe in uestibulo supiori
 in introitu porte noue domus domini
 audiente omni populo. Cumque audi
 set iudithas filius gamarie filij saphi
 omnes sermones dñi ex libro. descendit
 in domum regis ad garophylacum scribe.
 Et ecce ibi omnes principes sedebant ely
 sania scriba i dalayas filius semay

i elnathan filius achobol i gumaras
 filij saphan i sedechas filius ananie i
 uniuersi principes. Et conuenerunt ei my
 chas omnia uerba que audierat legem
 tem uerba ex uoluntate i auribus populi
 si iheremie itaque omnes principes ad ba
 ruchi iude filium nachame filij selamie
 filij dñs. dicens. Voluntatem ex qua le
 gisti audiente populo sumus i manu tua
 i ueni. Tu uide ergo baruch filius uenie
 uoluntatem in manu sua i uenit ad eos.
 Et dixerunt ad eum. Sed et i lege est in
 auribus nostris. Et legit baruch i auribus
 eorum. Quia igitur cum audisset omnia
 ista ob stuporem unusquisque ad pri
 mum suum. Et dixerunt ad baruch. Quia
 ante deum omnes sermones istos. I
 mitogauimus cum dicens. Quia iudica no
 bis quomodo scripsisti sermones istos ex
 ore eius. Dixit autem eis baruch. Ex
 ore suo loquebatur quasi legens ad
 me omnes sermones istos i ego scribebam
 i uoluntate astantem. Et dixerunt
 omnes principes ad baruch. Et ad eum ab
 scendere tu i iheremias. i nemo sciat y
 ni suas. Et ingressi sunt ad regem in a
 trium. Porro uoluntatem emendauimus
 i garophylacum elysanie scribe. Et
 conuenerunt audiente rege omnes i
 mones. Et iherex itaque uidit ut sumer
 uoluntatem. Quia in collectis illud de garofi
 laco elysanie scribe. legit audiente
 rege i uniuersis principibus qui stabant
 circa regem. Et ex autem sedebat in domo
 iherusalem in mense nono i positi erant
 coram eo a iuditha plena prunis. Cumque
 legisset iudithas pagellas uel quatuor
 scribit illud scalpello scribe i prunis i ig
 nem qui erat super anilam donec consu
 meretur totum uoluntatem igni qui erat
 i arula. Et non conuenerunt neque seduerunt
 uestimenta sua rex i omnes serui eius
 qui audierunt uniuersos sermones istos. De
 triumphante elnathan i dalayas i ga
 marias et dixerunt regi ne cohiberet
 librum. i non auduit eis rex. Et pre
 cepit iheremias sua amalech i samyxi
 lios ezna i selamie filios abdiel ut opte

heredem danielem scribam et iherusalem p[ro]ph[et]e
tam. Abscondit autem eos d[omi]n[u]s. Et factu[m]
est iuxta d[omi]n[u]m ad iherusalem p[ro]ph[et]am post
quam combussent rex uoluntatem et sermo
nes quos scripsit balthazar ex ore ieremie
dicens. Et iherusalem tolle uoluntatem aliud et
ferte in eo omnes sermones priores qui
erant in uoluntate priorum quod exussit ierem
tham rex iuda. Et ad ieremiam regem iu
da dices. Haec dicit d[omi]n[u]s. Tu comouisti
uoluntatem illud dicens. Quare scripsisti i
eo annuntians festinus uenire rex ba
bilonis et vastauit terram hanc et cessare
facit exilla hominem et inuentum. Post
ea haec dicit d[omi]n[u]s deus contra ieremiam re
gem iuda. Non erit ex eo qui sedeat super
solium dauid et cadaver eius promittetur
ad chanaan per diem et ad gelu per noctem. Et
iussit eo contra eum et omnia semina eius et
etiam semina eius iniquitates suas. Et ad
bitam super eos et super habitatores iheru
salem et super omnes uiros iuda omne ma
lum quod locutus sum ad eos in die audire
unt. Iheremias autem tenuit uoluntatem
aliud et dedit illud balthazar filio uere fecit.
Qui scripsit in eo ex ore ieremie omnes sermo
nes non quem combussit ieremiam rex
iuda igitur et in super addidit sunt sermones
multo plures quam ante fuerant. **xx**
Et cognouit sedechias fi **xxv**
lius ioseph iuditha filio ierem
tham quem constituit regem na
buchodonosor rex babilonis in terram iuda.
Et non obeduit ipse et fili eius iheremias eius
iuxta d[omi]n[u]m qui locutus est in manu iherem
ie p[ro]ph[et]e. Et misit rex sedechias p[ro]phetam
filium selem et sophoniam filium mas
sie sacerdotem ad iheremiam dicens. Quia p[ro]
nobis dixit d[omi]n[u]s tuum iheremias. Iheremias autem
iuxta annuntiabat in medio populi. Non
enim miserant eum iacobitiam carceris.
Igitur exercitus pharaonis egressus e
st egypto. Et uideruntque chaldei qui odis
debant iherusalem inuicemmodi uenire
cum recessum a iherusalem. Et factum e
st iuxta d[omi]n[u]m ad iheremiam p[ro]ph[et]am dicens.
Haec dicit d[omi]n[u]s exercituum deus israel.
Sic dicens regi iuda qui misit uos ad

interrogandum me. Ecce exercitus pharaonis
qui egressus est uobis in auxilium re
uerteretur in terram suam in egyptum. Et redi
erit chaldei et uelabunt contra ciuitatem hanc
et capient eam et incendunt igitur. Et dicit
dominus. Nolite decipere animas meas di
centes. Iheremias abiit a nobis et recedunt
chaldei quia non abiit. Si et si p[ro]p[ri]e
ntis omnium exercituum chaldeos qui p[ro]
stantur aduersum uos et delicti sunt exercis
anqui uoluerunt singuli decemtorio suo
et surgent et incendunt ciuitatem hanc igitur
me. Et ego cum recessisset exercitus chaldeo
rum ad iherusalem p[ro]ph[et]a exercitus pharaonis
egressus est iherusalem de iherusalem ut ex
citaretur uenire in iherusalem et daret ei possessionem
in respectu ciuitatis. Cumque p[ro]uenisset
ad portam beniamin erat ibi custos portae
p[ro]p[ri]os nomine hierias filius selem fi
lius ananiam. Et apprehendit iheremiam p[ro]
phetam dicens. Ad chaldeos p[ro]fugis. Et re
spondit iheremias. Falsum est. Non fugio
ad chaldeos. Et non auduit eum si com
prehendit hierias iheremiam et adduxit eum
ad principes. Quoniam principes terrae co
tra iheremiam fecerunt eum in carce
rem qui erat in domo ionathan saule. Ip
se enim p[ro]positus erat super carcerem. Itaque
ingressus est iheremias in domum laet
et in caphasium et sedit ibi iheremias die
bus multis. Alius autem rex sedechi
as misit eum et interrogauit eum abscon
dit in domo sua et dixit. Putas ne est
sermo a domino. Et dixit iheremias. Est.
Et ait. Quia manu regis babilonis audis.
Et dixit iheremias ad regem sedechiam.
Quid peccauit tibi et seruis tuis et populo
tuo quia misisti me in domum carceris. Ubi
sunt p[ro]ph[et]e tui qui p[ro]ph[et]abant uobis et
dicebant non ueniet rex babilonis super
uos et super terram hanc. Nunc ergo audi
abscon dit in rex. Et p[ro]fugiat de p[ro]fugatio
ne in respectu tuo in te iheremias in in
domum ionathan saule ut moriar ibi.
Dixit ergo rex sedechias ut n[on] daretur
iheremias in caphasium carceris. ut daretur
eum et coram paup[er]ibus daretur excepto pul
mento donec consumeretur omnis paup[er]

de civitate. Et mandavit iheremias in vestimen-
to carrens. **XXVIII.**

Andiuit autem saphathias filius
mathan iedias filius phasur
iedias filius seimie et fassur fili
melchic sermones quos iheremias loqueba-
tur ad omniem populum dicens. Hec dicit do-
minus. Qui manique mansit in civitate
hac. morietur gladio et fame et peste. Qui
autem pergit ad chaldeos vivet et erit anima
eius sospes et vivens. Hec dicit dominus. Et in-
tenda civitas hanc in manus exen-
tus regis babilonis et capiet eam. Et erit
civitas principis regi. Et agamus ut occi-
datur homo iste. Deinde ista enim
dissolvit manus viri babilonici qui
remanserunt in civitate hac. et manus viri
populi loquens ad eos iuxta verba hoc.
Siquidem homo hic non querit pacem
populo huic sed malum. Et dixit rex sede-
chias. Et ecce ipse in manibus vestris est nec mi-
fas est regem vobis quicquam negare.
Veniunt ergo iheremiam et precant eum
et dicunt helchic filii amalech qui erant in
vestimento carnis viri. Servit iheremias
cum filiis in lacum aquarum quod vocatur
sephat. Descendit itaque iheremias in
lacum. Et audiuit autem abdenech ethi-
ops vir eunuchus qui erat in domo re-
gis quod misisset iheremiam in lacum. Por-
to rex sedechias sedebat in porta. Tempus
et ingressus est abdenech de domo regis
et locutus est ad regem dicens. Domine
vir male fecit in hac terra omnia que
cumque preceperunt tibi iheremiam propheta
tam invidentes eum in lacum ut moreretur
ibi fame. Non sunt enim panes ultra
in civitate. Procepit itaque rex abdenech
ethiops dicens. Velle tecum hunc ignem
vires et lacum iheremiam prophetam delatari
antequam moriatur. Assumpsit ergo
abdenech servum viri ingressus est do-
mum regis que erat in cellario. et tulit
de necesse panes et antiqua vestimenta
que speraverant et dimisit ea ad ihe-
remiam prophetam in lacum per fuculos.
Dixitque abdenech ethiops ad ihe-
remiam. Domine necesse panes et herba sassa

et picea habuit manum tuam et super
fines. Ite ergo iheremias sic. Et exiit
cum iheremiam filiis et eduxerunt eum de
lacu. Mansit autem iheremias in vesti-
mento carnis. Et misit rex sedechias et tulit
ad se iheremiam prophetam ad hostium cum
quod erat in domo domini. Et dixit rex ad ihe-
remiam. Interrogo ego te si verum est. Ne
abscondis a me aliquid. Dixit autem
iheremias ad sedechiam. Si annuncio tibi
aliquid quod non iustificet me. Et si
scilicet tibi dederim numquid audies me.
Respondit ergo rex sedechias iheremiam dicens.
Et sunt domus qui fecit nobis animam
hanc si cecidero et si tradidero te in manus
vires istos qui querunt animam tuam.
Et dixit iheremias ad sedechiam. Hec di-
xit dominus exercituum deus israel. Si per feceris
exiens ad principes regis babilonis viri
animam tuam et civitas hanc non succedet
ignis. et saluus eris tu et domus tua. Si
autem non exieris ad principes regis babi-
lonis. tradetur civitas hanc in manus cal-
deorum et succident eam ignis et tu non
effugies de manu eorum. Et dixit rex sede-
chias ad iheremiam. Sollicitus sum propter
viduos qui transgrediuntur ad chalde-
os ut forte tradat in manus eorum et illu-
dant michi. Respondit autem iheremias
et dixit ad eum. Non te tradent. Iudi-
ques vocem domini quam ego loquor ad
te et bene tibi erit et vivet anima tua. Quod
si volueris egredi iste est servus quem o-
stendit michi dominus. Et ecce omnes milites
que remanserunt in domo regis iuda exi-
erunt ad principes regis babilonis et
ipsi dicent tibi. Seduxerunt te et per-
traxerunt ad iheremiam et non paraverunt tibi.
Dimiserunt te in lacum et non paraverunt tibi.
Et omnes viros
tuos et mulieres tuas et omnes animas tuas
eduxerunt ad chaldeos. et non
effugies de manu eorum. sed in manu regi
babilonis eris et civitatem tuam habueris
et tuum regnum. Dixit ergo sedechias ad
iheremiam. Nullus sciat verba hanc et
non morietur. Si autem audierint prin-
cipes quia locutus sum tibi et venerint
ad te et dixerint tibi iudica nobis quid

locutus sis cum rege ne celes nos non in
ficiamus te i quid locutus est tecum rex
dixit ad eos. Prostrati ego piteas meas i
coram rege neque redire uideri idonum id
nathan i ubi moreretur. Et cecidit g' onis
p'maps ab iherusalem i interrogauit eu.
Et locutus est eis iuxta omnia uerba q'
p'cepit rex ei. i cessauit ab eo nichil cui
fuerat auditum. N' autem uero iherusalem
in uelutulo carnis usq' addidit quo cap
ta est iherusalem. Et factum est ut caper
tur iherusalem.

In anno nono sedechie regis iuda mense
decimo uenit nabuchodonosor rex babilo
nis i omnes exercitus eius ad iherusalem
i obsiderunt eam. Et iudeximo aut anno
sedechie mense q'to. quinto die mensis a
p'ia est ciuitas. Et ingressi sunt omnes
p'ncipes regis babilonis i sedechie i por
ta media. i negei. serfer. semiregar. nam
sar adun. m'p'aces m'eregel. ferzer. rob
mag. i omnes reliqui p'ncipes regis ba
bilonis. Cumq' uidisset eos sedechias rex
iuda i omnes iui bellatores fugerunt. Et
egressi sunt nocte decurrit p'nam omne
gis i p'portam que erat int' duas muros
i egressi sunt ad uiam deserti. P'secutus
est autem eos exercitus chaldeos i comp
hendunt sedechiam i campo sonardimis
iherichonitice. i captum adduxerunt ad
nabuchodonosor regem babilonis in
reblata que est int' euath. i locutus
est ad eum uidua. Et occidit rex babilo
nis filios sedechie in reblata i oculis eui
i omnes nabiles iuda occidit rex babilo
nis. Oculos quoq' sedechie euit i uinc
eum in compediis ut diceretur i babilo
nem. Domum quoq' regis i domum uul
gi succenderunt igni chaldei i m'itu ihe
rusalem ob uenerunt. Et reliquias populi
qui remanserunt i ciuitate i p'fugas qui
transfugerunt ad eum i sup'fluos uul
gi qui remanserunt transfugerunt nabuza
dan magister militie i babilonem. Et
deplete paupum qui nichil p'curtis he
bant misit nabuzardan magist' mili
tium i iuda i dedit eis uincas i c'it
uas iudie illa. P'cepit aut nabuzard

donosor rex babilonis de iherusalem nabu
zardan magistro militie dicens. D'olle
illum i p'ones sup' eum oculos tuos. nichil
q' ti mali facias. sed ut uoluit sic facias
ei. Al' ille ergo nabuzardan p'ncips mi
litie i nam i serau i m'p'aces i negei i ser
fer. i robmag. i omnes optimates regis
babilonis. miserunt i miserunt iheru
sam de uelutulo carnis i tradiderunt eu
godolie filio harcham filij saphan ut iua
ret domum i habitaret i populo. Ad ihe
rusalem factus fuerat sing' domum iuda
fius esse in uelutulo carnis dicens. Uade
i d'ic ab denuelech ethiopi dicens. Et
dicit d'us exercituum deus isrl. Ecce ego
inducam singulos meos sup' ciuitatem
hanc i malum i no' bonum. Et erunt
in elp'atu tuo iudie illa i iherusalem ut iudie
illa ait dominus i non tradis i manus ui
ro' quos tu formidas. si ciuitas iheru
te i gladio non cades. sed erit abiectio
tua i salutem quia in me habuisti fi
duciam ait dominus.

Seruo qui est factus ad iherusalem
a domo postq' dimissus e
nabuzardan magistro militie
derantia quando tulit eum i iudicium
cathenis i medio omnium qui iheru
de iherusalem i iuda i iherusalem i
babilonem. D'olens ergo p'ncips mi
litie iherusalem. dixit ad eum. D'us d's
tuus locutus e malum hoc sup' locu
istum i ad duxit i fecit d'us sicut locut'
est quia p'curstis d'no. i non audistis
uocem eius. i factus est nobis seruo h'ic.
Nunc ergo ecce solui te hodie de cathenis
que sunt in manibus tuis. Si placet ti
bi ut uenias mecum i babilonem. ueni
i ponam oculos meos sup' te. Si autem
displicet tibi uenire mecum i babilo
nem. reside hic. Ecce omnis tra i m'p'or
tu tuo est. quo elegis i quo planuit ti
bi ut uadas illuc perge. Et mecum uoli
uenire si habita apud godoliam filiu
harcham filij saphan quem p'posuit
rex babilonis ciuitatib' iuda. Uabi
ta ergo cum eo i medio ppli uel quod
cunq' placuerit tibi. ut uadas illuc

pge. Dedit quoque ei magister militum a
 bana et munuscula et dimisit eum. Venit
 autem iheremias ad godoliam filium
 hacham in masphat et habitavit cum
 eo in medio populi qui relictus fuerat in
 terra. Cum ergo audissent omnes principes
 exercitus qui dispersi fuerant in regionibus
 populi et loci eorum quod precesserit rex babilonis
 godoliam filium hacham et quod eum
 dasset ei viros et mulieres et paruulos et
 depaupers et qui non fuerant in babilo
 nem translati. Veniunt ad godoliam in
 masphat et hysmahel filius nathane
 et iohanna filius caree et ionathan et
 samas filius chersamnach et filii offi
 qui erant de nephtali et iheronias filius
 masachan ipse et viri eius. Et veniunt eis
 godolias filius hacham filii saphan
 et conuincunt eos dicens. Nolite timere
 viri chaldeis. Habitare in terra et servite
 regi babilonis et bene erit vobis. Et ecce
 ego habito in masphat ut respondeam
 populo chaldeorum qui iuraverunt ad
 nos. Vos autem coniungite iudam et
 iherusalem et oleum et dote in vestris uestibus
 et manete in urbibus vestris quas tenetis.
 Si et omnes iudei qui erant in iugab
 et in finibus amon et iherusalem et in iugis
 et in regionibus. Iudico quod dedit rex ba
 bilonis reliquias in iudea et quod pro suis
 super eos godoliam filium hacham fi
 lii saphan. Reversum sunt in quo omnes iudei
 de universis locis ad que pergerant et ve
 niunt in terram iudea ad godoliam in
 masphat et congregant omnem et iherusalem
 universam. Iohanna filius caree
 et omnes principes exercitus qui dispersi
 erant in regionibus. Veniunt ad godoli
 am in masphat et dixerunt ei. Scio quia
 tuus rex filius amon misit hysmahel
 filium nathane pacem annuat tuam.
 Et non credidit eis godolias filius a
 cham. Iohanna autem filius caree dixit
 ad godoliam in masphat secundum lo
 quens. Ibi et perierunt hysmahel filius
 nathane nullo scientie ne interficeret a
 nimam tuam et dissiparet omnes iudei
 qui congregati sunt ad te et paravit reli

que iudea. Et tunc godolias filius hacham
 ad iohannam filium caree. Noli facere
 vbi hoc falsum enim loquor tibi hysmahel.
 Et factum est in mense **xl**
 septimo venit hysmahel filius
 nathane filii hysmahel de senne
 regali et optimates regis et decem viri an
 eo ad godoliam filium hacham in mas
 phat. Conuenerunt ibi pueri in masphat.
 Surrexit autem hysmahel filius nathane
 et decem viri qui erant cum eo et perierunt
 godoliam filium hacham filii saphan
 gladio et interfecerunt eum quem preceperat
 rex babilonis et omnes quoque iudeos
 qui erant cum godolia in masphat et cal
 deos qui reperti sunt ibi et viros bellatores
 perierunt hysmahel. Secundo autem die per
 quam occiderat godoliam nullo ad huc
 scientie. Veniunt viri desychem et desylo et de
 samaria octoginta viri in iherusalem et in
 his uestibus et squaleutes nuerunt et dnis
 habebant in manu ut offerrent in domo
 dni. Et gressus ergo hysmahel filius na
 thane in occursum eos de masphat in
 occidens et prostratis ibat. Cum autem occur
 risset eis dixit ad eos. Venite ad godoli
 am filium hacham. Qui cum venisset
 ad medium civitatis. Interfecit eos hysma
 hel filius nathane circa medium lateri
 ipse et qui erant cum eo. Decem vero viri
 reperti sunt inter eos qui dixerunt ad hysma
 hel. Noli occidere nos qui habemus the
 saurum magnum et fructum et oleum et mell
 et cessavit et non interfecit eos cum fratribus
 suis. Et accis autem in quem perierat hysma
 hel omnia tabernacula iudee quibus parat
 sit propter godoliam. Ipse est quem fecit rex
 asa propter baasan regem israel. Qui primi
 repleverunt hysmahel filius nathane oc
 cisis. Et captivitas duxit hysmahel
 omnes reliquias populi qui erant in
 masphat filias regis et universum populum
 qui remanserat in masphat quos co
 menderunt nabuzardan princeps mili
 tie godolie filio aicham. Et cepit eos
 hysmahel filius nathane et duxit ut
 transiret ad filios amon. Advenit
 autem iohanna filius caree et omnes

principes bellatorum qui erant cum eo de
malum quod fecerat israhel filius nathane.
Et inueniunt eum ad aquas multas que
sunt in gabaon. Cumque uideret omnes
populos qui erant cum israhel israhel
nam filium carere. et multos principes
bellatorum qui erant cum eo locuti sunt.
Et reversus est omnis populus quem cepit
israhel in masphat. Et reversusque abiit
ad israhel filium carere. Israhel
autem filius nathane fugit cum octo
uiris a facie israhel et abiit ad filios
anton. Tulit ergo israhel filius car
re et omnes principes bellatores qui erant
cum eo multas reliquias uidelicet quas
reducerat ab israhel filio nathane de
masphat. Postquam perisset gotoliam
filium hacham foras uiros ad plura
mulieres et pueros et cum multis quos
reducerat de gabaon. Et abierunt et
sedierunt pugnantes in diana que est
iuxta bethleem ut pugnarent in introitu in
egyptum a facie chaldeorum. Et inueniunt
eum eos quia perisset israhel filius
nathane gotoliam filium hacham
quem posuerat rex babilonis in ira iuda.
Et accesserunt omnes principes bellatores et israhel
filius carere et rethomias filius
israhel et reliquum uulgius a primo usque
ad magnum. Dixitque ad israhel
israhel. Cadat quando uisus in conspectu uos
et omni pugnans ad dnm deum in pro
uincis reliquis istis quia delicti sumus
pauca de pluribus sicut oculi tui uos in
uentur. et annuntiet uobis dñs deus
uius uiam per quam pergamus. et obuium
quod faciamus. Dixit autem ad eos israhel
inias filia. Auidui. Ecce ego dno ad
dñm deum uestrum sed in ira ura. De
obuium quod amicus respondit michi idcirco
bonobis nec celabo uos quicquam. Et il
li dixerunt ad israhel. Si uis dñs uis
nos testis ueritatis et fidei. Si non in
ira omne obuium in quo misit te dñs
teus tuus ad uos sic faciemus. fuit bo
num sine malum. Et loci dñi dei nri ad
que inuenimus te obediemus ut bene

sic nobis cum audierimus uocem dñi dei
uri. Cum autem compleret esset septem
dies. factum est obuium dñi ad israhel
et israhel israhel filium carere. et
omnes principes bellatorum qui erant cu
eo in uisum israhel a principio usque ad
magnum uenit ad eos. Et ecce dicit dñs
uius exercituum deus israhel. ad quem mi
sistis me. ut prosternerem procos uos in
conspectu eius. Si quiescentes manseritis
in terra hac. edificabit uos et non destruet
plantabo in uos et cecidit. Israhel enim
placatus super malum quod fecit uobis. No
lite timere a facie regis babilonis quia
uos pauidi formidatis. Nolite tunc
cum dicit dñs. quia uobiscum sum ego
ut saluos faciam uos et eriam de ma
nu eius. Et dabo uobis misericordiam et
misericordiam in habitare uos faciam in terra
ura. Si autem dixeritis uos non habet
uirtus ustra ista. nec audieritis uocem
domini dei uiri dicentes. nequaquam sed ad
fiam egypti peruenitis ubi non uideritis
bellum et dangorem tunc uos audieritis
et faciem non sustinebitis. ubi habi
tabitis. propter hoc audite uerbum dñi
uius reliquit iuda. Et ecce dicit dñs ex
tremum deus israhel. Si posueritis faciem
uistam ut ingrediamini egyptum et ita
ueritis ut ibi habitetis gladius quem
uos formidatis ibi comprehendet uos in
terra egypti et famem per qua estis solliciti
ad herunt uobis in egypto et ibi morietur
immo. Omnes uiri qui posuerunt faciem
suam ut ingrediantur egyptum et habitent
ibi morietur gladio et fame et peste.
Nullus de eis remanebit nec effugiet
a facie mali quod ego afferam super eos. Et
quia hoc dicit dñs exercituum deus
israhel. Si autem sciamus est furor uirtus et
indignatio uestra super iudam et super habi
tatores iherusalem. sic sciamus et indi
gnatio uestra super uos cum ingressi fueritis
egyptum. et eritis in sustinendum et
in stuporem et in malitiam et in obprobrium
et nequaquam ultra uidebitis locum istum.
Verbum dñi super uos reliquit iuda.
Nolite intrare egyptum. Scientes sciamus

quia obediatis sum uos hodie quia de-
pistis animas uestras. Vos enim ui-
sistis me adducere deum uestrum dicens. Ma-
gnus est dominus deus uestrum. et iuxta omnia
quecumque dixerit uobis dominus deus uestrum sic
faciemus. Et ante
oculos uestris hodie et non audistis uocem
domini dei uestri super uocem meam. Misit
me ad uos. Nunc ergo faciemus sicut
quia gladio et fame et peste moriemini
in loco ad quem uolulistis intrare ut ha-
bitaretis ibi. **xlvi.**

Factum est autem cum compleisset
Iheremias loquens ad populum
in multis sermonibus domini dei eorum
per quos uiderent cum deus deus eorum ad
illos omnia uerba hec. Dixit autem Ieremias
filius israhel et iohanna filius caree et os
eius super omnes dicens ad iheremiam. Nunc
factum est tu loquens. Non misit te deus
dominus noster dicens ne ingrediaris in egyptum
ut habitans illuc. Sed benedixit filius
uestrum iohanna te ad istud nos. ut adducas
nos in domum chaldeorum ut incedat nos
et transiit faciat in babilonem. Et non
auduit iohanna filius caree et omnes
principes bellatores et universus populus
uocem domini ut maneret in terra iuda. Sed
tolle iohanna filius caree et omnes
principes bellatores et universos reliquos
iuda qui reliqui fuerant de cunctis gentibus
ad quas fuerant ante dispersi ut habi-
tarent in terra iuda. Uxor et mulieres et
pueros et filios regis et omnes animas
quam reliquerat nabuzardan princeps
militie cum gobais filio haicham fi-
lii saphan. et iuxta iheremiam prophetam
et benedixit filium ueritatis et ingressi sunt
terram egypti quia non obediuerunt uo-
ci domini et uenerunt usque ad thebas. Et factus
est sermo domini ad iheremiam in thebas di-
cens. Summe in manu tua lapides gra-
ues et abscondes eos in crypta que est sub
muro latetudo. in porta domus pha-
raonis in thebas tenebris uiris
iudeis et dices ad eos. Hec dicit dominus
exercituum deus israel. Ecce ego mitto
et assumam nabuchodonosor regem

babilonis seruum meum et ponam thronum
eius super lapides istos quos abscondi et
statuet solium suum super eos. Et cunctique
percutiet terram egypti. quos in morte ui-
uificabit et quos in captiuitate in captiuita-
tem. et quos in gladio in gladium et succedet
ignem in celum deus egypti et aburet ea
et captiuos ducet illos. et amittetur in
egyptum sicut amittitur pastor: pallio suo
et egredietur in ore pacis. Et cuncta statua
domus solis que sunt in terra egypti et de-
lunt deus egypti aburet igni. **xlvi.**

Uerbum quod factum est ad iheremiam
et ad omnes iudeos qui ha-
bitant in terra egypti habitantes
in magdalo et in thebas et in mennis et
in terra phanites dicitur. Hec dicit dominus
exercituum deus israel. Vos uidistis
omne malum istud. quod adduxi super
iherusalem et super omnes urbes iuda. Et
ecce sunt deserte hodie. et non est in eis ha-
bitatio propter malitiam quam fecerunt ut
me ad iracundiam provocaret. et uenerunt et
sacrificauerunt et colebant deos alienos quod
nesciebant ulli uos et patres uestri. Et
misit ad uos omnes suos ueros prophetas
denotantes et surgens nutiensque et dicens.
Nolite facere uerbum ab hominibus
huiusmodi. Et non audierunt nec
declinauerunt aurem suam. ut uerentur
a malis suis. et non sacrificauerunt deis
alienis. Et completa est indignatio
iuda et furor meus et succensa est iram
mea in iuda et in plateis iherusalem et
ipse sum in solitudine et uastitatem
sedem diem habuit. Et nunc hec dicit do-
minus exercituum deus israel. Quare uos
facitis malum hoc grande et in animas
uestras ut mittat ex uobis uir et mulier
puerum et lactans de medio iuda
nec relinquatur natus quicquam resi-
duum provocantes me in opibus manu-
um uestrarum sacrificantes deis alienis
in terra egypti in quam ingressi estis ut hi-
ceretis ibi in dispersis et in his in maledictione
uestra in opprobrium cunctis gentibus
terre. Nunquid obliti estis mala pa-
trum uestrorum et mala regum iuda et ma-

la uxorū eius i mala urā i mala uo-
rum urārum que fecerūt in terra iuda in
regionibz iherusalem. ¶ Quia sicut mū-
dau usqz ad orientē hanc i non timent
i nō ambulant in lege domini i im-
pūas meas que dōt coram uobis i corā
pātibz uis. ¶ Ido hec dicit dñs exercitū
um deus israel. Ecce ego ponam facie
meam in uobis i malum i dispdam om-
nem iudam. Et assumam reliquias ui-
de qui posuerunt facies suas ut in gredin-
tur in terram egypti i habitarent ibi. Et cō-
sumentur omnes in terra egypti. Et adent
in gladio i fame. Consumentur omnes a mi-
nimo usqz ad maximum. ¶ In gladio
i fame morientur. Et erunt i uisum audire
et i miratulum i i malodocum i obp-
robium. Et uisitato sup omes habita-
tores terre egypti sicut uisitam sup iheru-
salem in gladio i fame i peste. I nō
erit qui effugiat et sit reliquus de reliq-
is iudeorum qui uadunt ut pegrinentur
in terra egypti i reuertantur in terram iuda ad
quam ipi eleuauit manus suas ut reue-
rant et habitarent ibi. ¶ Quia reuertē uis-
qui fugiūt. Et respondunt autē iheremie
omnes uiri sacerdotes qđ sacrificauerūt ux-
ores eorū dñs alienis i misisse multos
quārum staret multitudo grandis et
omnis plūs hīcāntem in terra egypti i
placueris dicentes. Si monem quem lo-
cutus es ad nos i nomine dñi urī nō
audierimus ecce sed faciemus faciemus
omne ōbui qđ egrediretur de ore urō ut
sacrificemus regine celi i libemus ei li-
bamina sicut fecimus nos i patres urī
reges urī i principes urī i uerbis iuda i
i placere iherusalem i sacrificia sumus
panibz i uenit nobis erat malumqz nō
uidimus. Et exo autem tempore quo ces-
sauius sacrificare regine celi i libare
ei libamina i dīgenus sumus i gla-
dio i fame i sumptu sumus. ¶ Qđ si uon sa-
crificamus regine celi i libamus ei liba-
mina. ¶ Nunquid sunt uiris urīs facie-
mus ei placetas ad colendam eam i li-
bāda. Et dixit iheremias ad omne po-
pulu aduersum iudeos i aduersu muliere

i ad usum uniuersam plebem qui respon-
derunt ei vbum dicens. Nunquid non
sanctificauimus qđ sacrificasti i ciuitatibz
iuda i implacatis iherusalem uos i p̄ro-
pheta reges ur̄i i principes ur̄i i populus re-
horum recordans est dñs i alacritate sup-
cor eius. Et non potuit dñs ultra porre-
pere malitiam studios mōrum i ppter
ab hominibus quas fecisti. Et factū
est ita ut in desolationem i stuporem i
imaledictum eo qđ non sit habitator si-
cut est dies hec. Propterea qđ uos sancti-
cauistis solis i percauistis domito iudā
audientis uocem dñi i i lege i p̄ceptis
i testimonijs eius non ambulauestis
idcirco uenit uobis mala hec sicut ē
dies hec. Dixit autē iheremias ad omne
plm i ad mulieres multas i ad uniuersā
plebem. El ubi ibum dñi omnis iuda
qui estis intra egyptū. Nec dixit dñs ex-
cituum deus isrl. dicens. Vos uiros
ur̄e locuti estis ore ur̄o i manibz uestris
i plestis dicentes. Faciamus uota nr̄a
que uouimus ut faceremus regne celi
i libemus ei libamina. Implestis uota
ura i ope pperastis ea. qđ deo audire ō-
hum dñi omnis iuda qui habitat i
fin egypti. Ecce ego uirauit nomine
meo magno ait dñs. quia nequaquam
ultra nomen meū uocabitur ex ore eis
nisi uidet dicentis. E Imit dñs deus ioi-
ta egypti. Ecce ego uigilabo sup eos in
malum i nō in bonum. Et sumant oēs
uir iuda qui sunt intra egypti gladio
i fure donec penitus eliminent. Et qđ
fugint gladium tricerent terra egypti
i terram iuda nisi pauci. Et faciet omnes
reliquie iuda nigredicentium finem egypti
ut haueant ibi cinis suo sp̄leatur
uiuis au illos. Et hoc uobis signum
ait dñs qđ iusticiam ego sup uos in loco
isto ut stantes. quia uere implebunt timor
ues mei contra uos in malum. Et ecce ait
dñs. Ecce ego tradam pharaonem re-
gem egypti in manu inimicor eius i
manu querentium animam illi. Sicut erit
adbi sedechiam regem iuda i manu na-
buchodonosor regis babilonis inuina

eius. et post hoc habitabitur. et dicitur sicut
dixit dominus pueris aut domus. Et tu ne time
as serue meus iacob. et ne paueas israel.
quia ecce ego te saluum faciam de longin
quo. et sciem tuum de ceteris captiuitatis
sue. et reuertetur iacob. et quiescat. et pspicietur
et non erit qui exerceat eum. Et tu uolui
met serue meus iacob ait dominus quia ego
tecum sum. quia et sumam ego cunctas
gentes ad quas creauit te. Tu uero non et
sumam. sed castigabo te in iudicio. ut
quasi innocenti pariam tibi. **xlvi.**

Quod factum est iherusalem ad the
mam pphiam contra palestinos
antequam pariter pharao garum
Her dicit dominus. et ex aequo ascendit ut ab aq
lone. et erunt quasi torrens in iudicio et
aperit hanc et plenitudinem eius iudicium
habitationem eius. Et clamauerunt homines
et ululauerunt omnes habitatores terrae adter
piti pompe armatorum et bellatores eius
a emotione quadrigarum eius et iudici
ad hunc iudicium eius. Non respexerunt
patres filios manibus dissoluit pado uen
in die in quo uastabunt omnes philis
tini et dissipabunt cunctas et sydon cum
omnibus reliquis auxiliis suis. Et popula
tus est enim dominus palestinos reliquias in
sue captiuitate. et erunt caluicium super ga
ram contumit ascalon et relique ualles ca
tini. Vnde quo et ades o murio domi usque
quo non quiescat. Ingredere in uaginem
tuam refrigerare et iudicium. Quomodo quies
cat cum dominus populi et aduersum ascalonem
et aduersum maritimas regionis illius et
usque condixerit illi. **xlvi.**

Hec dicit dominus exercituum deus israel
ad moab. et desuper uero quoniam
uastata est et deserta. Capta est ca
uastata et deserta est fortis et armata. Et non
est ultra exultatio in moab et non est exultatio co
gratiantur malum. et iudicium et disposantur
eam degente. et ego silens conturbet. se
quenturque et gladius. et for clamoris deo
ronam uastitas et contumacia magna. et
tota est moab. A mutumate clamorom
pauoris eius. Et ascensum cum pio
mus ascendit in fletu. qui in descensu

omnium hostes ululatum et cunctis au
dicunt. Fugite saluate animas ustras
et eritis quasi iumentum in deserto. Deo quod
enim habuisti fiduciam in munitionibus
tuis et in thesauro tuo tu quoque capies.
Et ibi thamos et transmigrationem sac
dotes eius et principes eius simul. et uenerit
pro aduenient urbem et uis nulla sal
uabitur. et peribunt ualles et dissipabunt
campes quoniam dixit dominus. Et acc
flore in moab quia floruit egredietur. et
cunctas eius deserte erunt et inhabitabi
les. Maledictus qui facit opus domini
fraudulenter. et maledictus qui promittit
gladium suum a sanguine. et uisus fu
it moab ab adolescentia sua et uenerit
in fletu suis ut manifestus est cunctis et
uas et in transmigrationem non abijt. Et
nunc pertransit gustus eius in eo et odor eius
non est immutatus. Propterea ecce dies ueni
ent dicit dominus iudicium et ordinatores et
stratores languiculas et struent enim et uas
sa eius exhauriet. et ager eius esse tolli
deur. Et confundetur moab a thamos. si
aut deserta est domus israel a iherusalem in qua ha
bat fiduciam. Et non dicitis fortis sumus
et uim robusti ad persequendum. Vastata est
moab et ciuitates illius succenderunt. et e
lecti iuvenes descenderunt in loca sionem
aut dominus rex exercituum nomen eius. Pro
est iudicium moab ut uenerit et malit eius
uelociter a cunctis nimis. et solamini et
omnes qui in armatu eius et in uim
qui satis nouerunt eius dicit. Quomodo
est confusa uirga foris baculus gladius.
Descende de gloria sed in fletu habitatione si
ut dicitur quoniam uastata est moab ac
cendet ad de dissipabit munitiones eius.
In uia ista et pspicit habitatio a iherusalem. ut
roga fugientem et cum qui euasit dicit. et
Quid accidit. et confusus est moab quod
nam uictus est. et ululare et clamare. An
mutumate in armatu. qui uastata est moab
iudicium uenit ad finem campes et
super clon et super lesan et super mchadi et super
diron et super uato et super domum melata
yin et super canathiam et super uethaniam
et super uethaniam et super canathiam et super uethaniam

in domos ciuitates terre moab. que longe
 et que pie sunt. Iulatum est enim cor mi
 moab et brachium eius intumuit aut dñs.
 Et contraxit eum a iace iſte domini. quoniam
 omnia dñi erectus est. Et allidet manum
 moab in uentrem suo. et erit idcirco etiam
 ipse. Et fuit enim idcirco cum iſt: quasi i
 cer fures reſiſtes eum. Propterea ergo ut
 que aduſum illum locutus es captiuus
 ducens. Et elinque ciuitates et habitant
 in petra habitaculis moab. et eſtote quasi
 columba indificans et summo ore fora
 minis. Adiuuimus ſupbiam moab ſu
 pbus est ualde. Et uoluntatem eius et
 arrogantiam et ſupbiam et alacritatem
 cordis illius ego ſcio ait dñs. Et actum
 eius. eo qd non ſit iuxta eum uirtus et
 uer iuxta qd poterat conata ſit facere. Et
 ſup moabo euulato et ad moab inuulsa
 clamabo et ad uiros iuxta fictilis lamen
 tantes de planctu in azer. Plorabo ubi
 uinea ſatana pſagines tue tranſierunt
 mare uſq; ad mare iazer pueniunt. Et ſup
 melleſem manum et uindictam tuam predo
 cuit. Iulata est letitia et exultatio de ca
 uelo et terra moab et in uim de coracai
 bus ſiſtuli. Et equaſq; calcatores nunc
 ſolam celeſtita cantabit. De clamo
 et tonitru uſq; etale recta ad uinc uocem
 ſuam a ſogor uſq; ad oronam uicula
 et uincem. Et que quoq; mentem peſſi
 me erunt. Et auferam de moab aut dñs
 offerentiu in excelsis et ſanctificantem dñs
 eius. Propterea cor meum ad moab quali
 tuba eius ſona bit. et cor meum ad uin
 muri fictilis dabit ſonitum tubarum
 quia plus ſentit qui potuit idcirco pſit
 Omne enim caput alium et omnis
 uerba in ſa erit. Et uincis in dñi col
 ligatio et ſup omne dorſu alium et ſup
 omnia recta moab. et in placcis eius omnis
 plantatus qui et in moab ſunt uas et
 uale ait dñs. Quomodo meta est iulula
 nunt. Quomodo terra ciuitatu moab et co
 ſiſtus est. Et uicq; moab idcirco omnis
 et exemplum iactum ſuo. Hec dicit
 dñs. Et erit quali aquila euolabit et er
 tendet alas ſuas ad moab. Caput est

carodi inuentiones eius complerentur. Et erit cor forauum moab i die illa sicut cor inuictus parturitantis. Et cessabit moab esse populus quoniam contrarium diuini gladius est. Danio: i foras i laqueis super te. **Q**ui habitator moab ait dominus. Qui frigit a facie pavonis cadit i foras. Et qui ascendit de foras capietur laqueo. Adhuc enim super moab annuntium visitationis cor: dicit dominus. Quinimmo eleon sternerit de laqueo fugientes quia ignis egressus est de eleon i flamma de medio seon erit de uocabit partem moab i uentrem filiorum tumultus. **U**ec ubi moab pueri populi chamios quia complerentur sunt filii tui i filio tui i captiuitatem. Et conuerterit captiuitatem moab in nouissimis diebus ait dominus. **xliv**

Nunc usque in diem moram. Item ad
filios amon. Et dicit dñs. Qu-
id non facti sunt israel aut he-
brei non est ei. Cur igitur hereditate posteo-
rum melchom quod et populus eius in iheru-
salem habitauit. Idcirco ecce dies uenerunt in
te dicit dñs iudicium faciam super mo-
bach filium amon firmatum suum. Erit
in iherusalem dissipata filioque eius igne
succendentur et possidebit israel postesso-
res suos dicit dominus. Multa elatione
uiam uastata est hier. Clamate filie
iherusalem accingite uos alia. Plangi-
te et currite per sepes quoniam melchom in manu
migracionem ducetur sacerdotes eius
et principes eius simul. Quid gloriaris
in ualibus. De fluxit uallis filia tua
delictum quod et scitebas in chesaim tuis et
dictas. Quis uenit ad me. Ecce ego
in uentum super te florem ait dñs et statim
dis israel abominum qui sunt iherusalem. Et
dispergimur singuli a conspectu uestro
ut erit qui egreget fugientes. Et post hoc
uenerunt faciam et captiuos filiorum amon
ait dñs. ad dydimieam. Nec dicit dñs
dis exercituum. Numquid non est plura
sapientia melchom. Perit et filium a
filis. in ualibus facta est sapientia eorum. Iu-
gite et cetera uenerunt descendite in uos agri-
uam habitatores debant quoniam

ditionem etiam addidit super eum tempus
 visitationis eius. Si vindictatores erant
 super te reliquissent iaculum. Si fures in
 nocte irruissent quod sufficeret tibi. Ego vero
 discopertum etiam reuelavi abscondita eius
 et celum non potuit. Vastatum est semen et
 fructus eius et initium eius et non erit. Et enim
 que pupillos tuos et ego eos faciam iuuere.
 et iudicet me in me sperabunt. Quia non dicit
 dominus. Et ecce quibus non erat iudicium
 ut bibent calicem. bibentes bibent. Et tu
 quasi innocens relinquis. Non enim eris in
 nocens. sed bibens bibes. Quia peruenit
 ipsum iuramentum dicit dominus quia in solitudine
 et in obscurum et in tenebras et in maledictionem
 non eris solus et omnes ciuitates eius e
 runt et solitudines sempiternas. Audisti
 audiui a domino. et legatus ad gentes
 missus sum. Congregauimus et uenit
 contra eam et surgamus in plenum. Et ecce
 cum paruulum dedit te in gentibus et op
 tulum me hominibus. A rogauit tua
 recepit te. et superbia cordis tui. qui hinc
 et caeteris petre. et apprehendere iuris alti
 tudinem collis. Et uult exultauit quasi
 aquila in domum tuam inde de terram te
 dicit dominus. Et ecce ydumea deserta. Qui
 qui transiit per eam stupescit. et sibilabit
 super omnes plagas eius sicut subulsa est
 sordida et gemitu et uultu eius ait dominus
 Non habitabit ibi uir. et non incolat ea
 filius hominis. Et ecce quasi leo a secundo
 de superbia iordanis ad pulchritudinem
 robustam. quia subito currit eum fa
 nam ad uiam. Et quis erit electus que
 ponam ei. Quis enim similis me. et
 quis sustinebit me. Et quis est iste pa
 stor qui resistat mihi in meo. Post au
 dite et filium domini. quod mihi de domo et
 cogitationes eius quas cogitauit de ha
 bitatoribus therman. Si non derelinquit eos
 paruuli gregis. nisi dissipauit cum ei
 lictum eorum. Auocat nunc eorum con
 mota est terra clamor in mari rubro audi
 tus est uocis eius. Et ecce quasi aquila
 ascendet et inuolabit et expandet alas sua
 super terram. Et ecce cor coram ydumea
 in die illa. quasi cor mulieris peruenit

Ad damasum. Confusa est ciuitas et ar
facti quia auditum pessimum audierunt
urbani sunt minari per sollicitudine quod
ere non potuit. Dissoluta est damasus
uisa est in fugam tremor apphensio et
angustie et dolores tenuerunt eam qua
si parturientem. Quomodo deliquerit
ciuitatem laudauimus urbem laudem
deo cadent. iuuenes eius in placens eius
i omnes uiri per se exacerbat. Idcirco illa au
ditis exercituum. Et succendamus ignem
in muro damasus et deuorauit membra be
nedicti ad cedat. et ad regna a sor que per
mittit ualidus odonaso rex babilonis
et ex dicit dominus. Surgite et ascendi
te ad cedat. et in statu filios dicitur. La
pinaula cor et greges cor. capient pel
les cor et omnia uasa cor et amulos cor
tolleat sibi. et notauerunt super eos formi
dinem i armis eius. Fugit et abiit ne
huerit rex i uor agitur. Sedet qui huius
us a sor ait dñs. Nihil enim contra uos
habuisti otio no sor rex babilonis et filii
et cogitationes aduersum uos cogitatio
nes. Consurgete et ascendite ad gentem
quicquam et habitantem et fidetis ait do
mini. Non hostia nec uedes eis soli hi
tant. Et erunt camelis cor i duxerunt
et mulatio in mentem in piam. Et dis
pudam eos tamne uentum qui sunt a
confi i comam et exorunt et fimo cor ad
ducant i titum super eos ait dñs. Et erit
a sor in iustitiam in comam de fimo uis
icant. Non manebit ibi uir nec i col
filiis hominis. Quod fuit est vnum dñi
ad iherusalem per hanc aduersum helam
i principio regni sedech rex regis iuda di
ctus. Et dicit dñs exercituum deus isrl
et ecce ego et frangam arcum helam et su
mam fortitudinem cor. Et induca super
iudam quatuor uentos a quatuor plagis
celi et uentilabo eos i omnes uentos isto
et non erit gens ad quam non perueniant
per fugi helam. Et pauper faciam helam
coram inimicis suis. et in aspectu quem
tuum amica cor. Et adducam super
eos malum. nam furor uiri dicit do
mini. Et uictam post eos gladium do

ne et sumant eos. Et ponam solium me-
um in iherusalem et ponam inde reges et principes
ait dominus. In novissimis autem diebus ve-
niet factam capivimus iherusalem dicit dominus.
Urbem quod locutus est dominus. I-
deus babilonis et deus chaldeorum ima-
ni iherusalem prophete. Annuntia-
te iherusalem et audientem facite levate sig-
num portate in alio celare dicit. Cap-
ta est babilon. Effusus est bel. iustus est
marmadach effusa sunt sculptura eorum
supra sunt ydola eorum quoniam a-
scendit contra eam gens ab aquilone
que ponet iram suam in solitudinem
et non erit qui habitet in ea ab homine
usque ad peris. Et non sunt iherusalem.
Iudiebz illis et iherusalem illo ait dominus ve-
niet filii israel et filii iuda simul am-
bulantes et fletos peribunt. et dominus deus
suum quem iherusalem iherusalem gaudet vitam
Huc facies eorum venient et apponantur
ad dominum sedere sempiterno quod nulla obli-
vione delebitur. Rex positus factus est
populus meus. Pastores eorum seduxerunt
eos feceruntque vagari in montibus
De montibus iherusalem transierunt obli-
visse iherusalem sui. Omnes qui iherusalem
comederunt eos. et hostes eorum dixerunt.
Non peccavimus. Pro quod peccavimus
dominus deus iherusalem et expectacione pa-
trum eorum dominus. Et credite de medio ba-
bilonis et deus chaldeorum egrediamini
et estote quasi eorum ante gregem. Quod
nam ecce ego suscito et adducam ihera-
bilonem et gregacionem gentium mag-
nam de terra aquilonis et peribunt ad
iusus eam. et iherusalem capietur. Sagitta
eius quasi viri fortissimi iherusalem non
erit iherusalem. Et erit chaldei iherusalem
omnes iherusalem eam replebunt ait
dominus. Qui exultatis et magna loqui
disperientes hereditatem iherusalem qui ef-
fusi estis sicut iherusalem super heretam iherusalem
gists ut chaldei. Confusa est mater
iherusalem et ad equata pulveri que
genuit nos. Ecce novissima erit iherusalem
gentibus et deserta iherusalem iherusalem ab iherusalem
qui non iherusalem. Et redigetur iherusalem

iherusalem. Omnes qui transierunt per iherusalem
lonem super iherusalem et iherusalem super iherusalem
plagis eius. Peribunt et iherusalem babilonem
peribunt omnes qui iherusalem annu-
de bellare eam. non paratis iherusalem quia
domino peccavimus. Et iherusalem ad iherusalem eam
ubique debet manum. Et iherusalem funda-
mentum eius et destruxit sunt iherusalem eius quod
nam vltimo domini est. Vltimum accipi-
te deca. Et iherusalem facit et. Disperdit
sacerdotem de babilone. iherusalem iherusalem i-
herusalem iherusalem a facit gladii colunt. Iherusalem
quisque ad iherusalem suum iherusalem. Iherusalem
ad iherusalem suum iherusalem. Rex disperdit
iherusalem. Iherusalem iherusalem eam. Omnis co-
medit eum rex assur. iste novissimus
ex ossavit eum navuchodonosor rex ba-
bilonis. Propter hoc dicit dominus exercituum
deus israel. Ecce ego visitabo regem babi-
lonis et iherusalem eius. sicut visitavi regem
assur. iherusalem israel ad iherusalem suum.
et iherusalem carmelis et iherusalem iherusalem
effrayim et galad iherusalem anima
eius. Iudiebz illis et iherusalem illo ait dominus
quod iherusalem iherusalem. et non erit iherusalem
iherusalem non iherusalem. qui iherusalem ero eis quod
reliquo. Super iherusalem dominum ascen-
de et super iherusalem eius visita. Dissi-
pa iherusalem que post eos sunt ait dominus.
et fac iherusalem omnia que precepti ubi. Vox
belli iherusalem et iherusalem magna. Quomodo
iherusalem est iherusalem est iherusalem iherusalem
iherusalem. Quomodo iherusalem est iherusalem
babilonem iherusalem. Iherusalem iherusalem iherusalem
ta est babilonem iherusalem. Iherusalem es
et iherusalem quoniam dominum puer casti.
Iherusalem dominus iherusalem suum. et iherusalem
ut iherusalem iherusalem. qui opus est dominus deo
exercituum iherusalem chaldeos. Et iherusalem
ad eam ab iherusalem finibus apice ut
eant qui iherusalem eam. Et iherusalem iherusalem
lapides et redigite iherusalem iherusalem e
am. nec sit iherusalem reliquum. Dissipa-
te fortis eius discedant iherusalem. De
eis quia iherusalem dies eorum tempus visita-
cionis eorum. Vox fugientium et eorum qui
evaserunt de babilonem ut iherusalem
iherusalem iherusalem dominus dei nostri vltimo

uent templi eius. **A**nnuntiate i babilonem plurimis omnibus qui tendunt ar-
cum. Constituite ad iussum eam pugnare
et nullus euadat. Ecce ego et secundum opus
suum iuxta omnia que fecit facite illi quod
contra dñm erecta est ad iussum suum isrl.
Idcirco cadent iuvenes eius i plateis ei
et omnes uir bellatores eius et occidetur
in die illa ait dñs. Ecce ego ad te super-
biat dñs deus exercituum quia uenit
dies tuus tempus uisitationis tue. Et
caderet superbus i cornu et non erit qui
erect eum i succedam ignem i iurbis
eius et de uo: abit omnia i circuitu eius.
Ecce dicit dñs exercituum. Calump-
niam sustinent filii isrl. et filii iuda-
samar. Omnes qui cepunt eos tenent. no-
lunt dimittit eos. Et tempore eorum fortis
dñs exercituum nomen eius. Quia de-
dit causam eorum ut exeret iram eorum et
emoueat habitatores babilonis. Gladius
ad chalcas et ad habitatores babil-
lonis et ad principes et ad sapientes eius
Gladius ad dominos eius qui stultit est.
Gladius ad fortes illius qui timorunt.
Gladius ad equos et ad currus eius et ad
omne uirgus eius quod est in medio eius
et erunt quasi mulieres. Gladius ad te-
fandos eius qui diripient. Si incas super
aquas eius erit et arebunt quia in sculp-
tulum est i portibus gliaunt. **P**ropterea
habuerunt dracones cum facis sua
eius et i habitabunt in castris montes et non
i habitabunt i ea ultra usque i sempiternum
ut exstruatur usque ad generationem i qua-
tionem sicut solent dñs sodomam et go-
moram i vicinas eius ait dñs. Non hi-
tabit ibi. neque incoler eam filius ho-
minis. Ecce populus uenit ad aquilo-
ne i gens magna i reges multi exsurgent
a finibus ite. A iun i sciam apphendent
eum sicut i misericordes. Vox eorum
quali mare sonabit. et super equum ascen-
der sicut ir patus ad pluvium et nate filia
babilonis. Induit rex babilonis famam
eius et dissoluit sunt manus eius. A iugu-
tha apphendent eum. color quasi pui-
entem. Ecce quasi leo ascendit de iugma

cordans ad pulchritudinem iouistam quod
subito euntem eum faciam ad illam. Ius
erit electus quem ego ponam ei. Quis
similis enim mei. Et quis sustinebit me
Et quis est iste pastor qui resistat uolui-
ntati. Propterea audite silum dñi quod in te
concepit ad iussum babilonem et cognita-
eius quas cogitauit super iram chaldeos.
Nisi detraherent eos paruuli gregum.
nisi dissipatum fuit cum ipis iherusalem
forum. Quod et punitatis babilonis
emota est ira et clamor inter gentes au-
ditus est.

Ecce dicit dominus. Ecce ego sustine-
to super babilonem et super iherusalem
eius qui cor suum leuauerunt contra
me quasi uentum pestilentem. et iherusalem
et babilonem uentilatores et uentilabunt
eam et demouent iram eius. qui uentilant
super eam uidentur in die afflictionis eius.
Non habitabit qui tendit arcum suum
et non ascendet lanceas. Nolite pascere
iumentis eius in iherusalem omne in iherusalem
eius. Et cadent in iherusalem in ira chaldeorum
uulnera i iherusalem: quos qui non fuerit
viduatus iherusalem et iuda a domino deo suo
quod exercituum. terra autem eorum repleta est
delicto a saeculo isrl. i fugiet de medio babil-
lonis ut saluet unusquisque animam suam.
Nolite tacere super iniquitates eius quod
am tempus ultionis eius est dñs uisiti-
tudinem ipse retribuet ei. **E**cce annus
babilonis immanis dñi i iherusalem oem
iram. De uisio eius uenerunt omnes gen-
tes ideo comate sunt. Subito cecidit ba-
bylon et cecidit est. uulgate super eam. Nol-
lite resnam ad dolorem eius. si forte sa-
ueat. **E**cce uenerunt babilonem et non
est sanata. Delinquimus eam et carnis
unusquisque iram suam qui puerit usque
ad oculos iudicium eius et eleuatum est usque
ad iudex. **P**auit dñs iustitias suas. Ve-
nit et cecidit i iherusalem opus dñi diuini.
A uoce sagittas implete pharetras. Sus-
citauit dñs spiritum regum i iherusalem et iherusalem
babilonem mens eius est. ut pter eam
qui uisio dñi est. uisio templi eius. **E**cce
medos et iherusalem est a domino

erunt in compedibus. Et adduxit eum rex
babilonis in babilonem et posuit eum in domum
carceris usque ad diem mortis eius. In mense
autem quinto decimo die mensis ipse est annus
nonus decimus nabuchodonosor regis
babilonis venit nabuzardan princeps
militie qui stabat coram rege babilonis
in iherusalem et omne domum magnam
combussit igne. Et coram murum iherusalem
percutit destruxit civitatem exercitus
chaldeorum qui erat cum magistro mi-
litie. De pauperibus autem populi et reliqui
vulgo qui remanserant in civitate et de profugis
qui profugerant ad regem babilonis et ce-
teros de multitudine transfugerunt nabu-
zardan princeps militie de pauperibus et de
terre reliquos nabuzardan princeps
militie vinicos et agricolas. Columnas
quoque etas que erant in domo domini
et bases et mare encaum quod erat in domo
domini et fregit chaldei et tulit omne
es eius in babilonem et lectos et thronos
et phylas et phylas et montanias et omnia
vasa etas que in iherusalem fuerant. Tul-
erunt et yonas et thymiana et vitros et el-
ices et candelabra et citharas. Quotque
auras aureas et quotque argenteas ar-
gentas tulit magister militie colu-
mnas duas et mare iherusalem et vitulos vi-
eros qui erant sub basibus quas fecerat
rex salomon in domo domini. Non erant po-
dus eius omnium vasorum horum. Et co-
lumnas autem decem et octo cubiti altius
dunt erant in columna una et summi-
lus duodecim cubitos circumferentiam.
Datis quoque mensuris eius quatuor digito-
rum et transversis mensuris erant et capite-
supra utramque etas. Mensura capite-
vultus quatuor cubitos et transversa una
lagnum autem supra coronam iherusalem.
Et omni erant encaum. Similiter erat co-
lumpna secunda et transversa una lagnum.
Erant supra capite- iherusalem omnia
etas similiter columpna altius. Et fuit
tunc malagnum non agnum. et sex
dependentia. iherusalem transversis et
dantur omnia malagnum. Et tulit
magister militie salapam sacerdotem

primum et sophoniam sacerdotem secundum.
et tres custodes vestibuli. Et tulit decem
et cunctum vinum qui erat positus in
vitis bellatres et septem viros de his qui
videbant faciem regis qui in iherusalem sunt
in civitate et salapam principem militum qui
probat viros. et septem agnum viros de
populo terre qui in iherusalem sunt in medio
civitatis. Tulit autem eos nabuzardan
princeps magister militie et adduxit eos
ad regem babilonis in rebela et posuit
eos rex babilonis et misit eos in reb-
lata in iherusalem. Et transfugerunt de terra sua. qui sunt est populus quem in-
stulit nabuchodonosor in anno septimo
videns in iherusalem viginti tres. In anno
octavo decimo nabuchodonosor trans-
tulit de iherusalem annuas octoginta
ingenta duas. Et in anno vicesimo na-
buchodonosor transtulit nabuzardan
magister militie iudeorum annuas
septingentas et quadraginta quinq.
Omnes ergo anime quatuor milia sex-
centis. Et factum est in vicesimo septi-
mo anno transmigrationis iachin
regis iude duodecimo mense. vicesima
quinta die mensis elevarunt eum in
dadi rex babilonis ipso anno regni sui
capit iachin regis iuda et eduxit eum
de domo carceris et locutus est cum eo bo-
na. Et posuit thronum eius supra tho-
nos regum qui erant post se in babilo-
ne et mutavit vestimenta carnis eius
Et comedit panem coram eo semper
cunctis diebus vite sue. Et cibaria eius
abana pectus dabantur ei. a rege ba-
bilonis statuta per singulos dies usque
ad diem mortis sue cunctis diebus vite
sue. *Explicit iheremias propheta.*
Incipit prefatio in iheremias.

Et factum est postquam in cap-
ivitatem ductus est israhel iher-
usalem destructa est sed et iher-
usalem pectus flens et plangit
lamentationem hanc in iherusalem
amaro animo suspirans et eulans
dixit. *Explicit prefatio in iheremias.*
Incipit iheremias. **Al** **E** **p** **h**.

Omnino sicut sola civitas plena populo
facta est quasi uirga dñi gentium pñ
ceps pñtiam suā est tributa. **lxxi.**
Olorans ploravit in nocte et clamavit
in maxillis eius. Non est qui solatur
eam ex omnibus carnis eius. Omnes ami
ci mei spreverunt me. et facti sunt ei mi
nici. **gym.** Nō ignorat uirga ppter
afflictionem et multitudine seminum
habitavit inter gentes nec invenit re
quiem. Omnes persecutores eius appre
henderunt eam in angustias. **lxxii.**
Vie syon lugent eo qd non sunt qui ve
niant ad sollemnitatem. Omnes pñt
eius destruxerunt sacerdotes eius gentes
iungues eius saulide. et ipa oppressa
amaritudinis. **lxxiii.** Facti sunt hostes ei
in capite et in manu eius locupletati sunt
quia communis locutus ē sup eam. ppter
multitudinem iniquitatum eius. Quasi
eius ducti sūt in captivitatē ante facie
tribulantis. **vau.** Et egressus est a fili
syon omnis decore eius facti sunt pñt
eius velut arbores et non invenientes
pasca. Et abierunt absqz fortitudine
ante faciem subsequens. **zay.** et reor
data est iherusalem diei afflictionis
sue et pñtiam suam et omnem desider
bilium suum que habuerat ad iheru
salem cum cederet populus eius in manu
hostis et non esset auxiliator. Videntur
eam hostes et deriserunt sabbata sua.

Secundum peccavit iherusalem p
terra instabilis facta est. Omnes qui gli
ficabant eam spreverunt illam quoniam
viderunt ignominiam eius. **lxxiv.** Sicut
des eius impedire eius nec reprobata est
finis sui. Deposita est vehementer non
habens solatorem. Vite que afflictio
nem meam quā erectus est inimicus. **lxxv.**
lxxvi. In manu suam misit hostes ad o
nia desiderabilia eius quia vidit gentes
ingressas sabbatum suū de quibus pñt
ut intrarent in ecclesiam suam. **lxxvii.**
Omnes populus eius gentes et quibus
pñtiam dedit pñtiam quicqz pñtiam ad re
focillandam animam. et de domo rest
derat qui facti sunt iherusalem. **lxxviii.** Quod
omnes inimici sui putant attendere et vide
re si est dolor sicut dolor meus quoniam
viderunt me ut locutus est domini
in die finis sui. **lxxix.** De exercitu mi
si ignem in ossibus meis et erudit me
Expandit rethē pedum meis convenerunt
me et reprobaverunt. Posuit me desolatam et
die meore et heram. **lxxx.** Vigilant ip
sum et iniquitatem meam et in manu eius co
volunt sicut et imposuit collo meo. **lxxxii.**
Facta est uirga mea. deditqz me dñs in ma
nu in qua non poteris surgere. **lxxxiii.**
Dustrit dñs amicos magnificos meos
de uicinis meis. Vocavit ad usum me ipse
ut converteret decorem meum. **lxxxiv.** Torcular cal
cavit dñs uirgini suae uirga. **lxxxv.** Quid
tunc ego plorans et oculus meus dedit
oculus aquam quia longe factus ē amicus
solator et uicinis animam meam. **lxxxvi.** Facti sūt
fili mei pñtiam quia ualuit inimicus.
lxxxvii. Expandit syon manus suas uo
est qui solatur eam. **lxxxviii.** Et audauit dñs
ad usum iacob et circumdedit eum hostes ei.
Facta est iherusalem quasi polluta in
stans in eos. **lxxxix.** Quidus est dñs qd
os eius ad manducandam pñtiam. **lxxx.**
Dicit obsecro inuasi populum et inderet dolo
rem meum. **lxxxi.** Iungues me et inuicem
mei abierunt in captivitatē. **lxxxii.**
Vocavi amicos meos et ipsi deriserunt
me. **lxxxiii.** Sacerdotes mei et senes mei iuxta q

Hereditas nostra uersa est ad alienos do-
mus nostra ad extraneos. Pupuli facti
sumus avsq; patre matres nostre quasi vi-
due. Aquam uiam pecunia uinum usq;
ua nostra pretio compauiimus. Et crucibus
nostris nudabamur. et lassos non dabatur re-
quies. Et gremio dedimus manus et assumps-
it lacrimarum panem. Patres nostri peccati
uerunt et non sunt et nos iniquitates eorum
portauimus. Et cum dominati sunt nostri
non fuit qui rediret de manu eorum.
Quam uiam nostris afferamus panem uo-
bis a facie gladii in deserto. Pellis nostra
quasi durans crusta est a facie tempe-
statis famis. Et uultus in syon humili
auimus et uirgines in ciuitatibus iuda.
Principes manu suspensi sunt et facies senum
non erubuerunt. Et dolores in pueri-
te aliis sunt et pueri in ligno conuerunt.
Senes de pretis defecerunt iuuenes de choro
psallentium. Defecit gaudium cordis
nostri. uersus est iulamentum choros nostre.
Ecce dicit corona capitis nostri ne nobis quia
peccauimus. Propterea in ciuitate factum est
cor nostrum. ideo et tenebrae sunt oculi
nostri. Propter montem syon quia dispe-
xit. uulpes ambulauerunt in eo. Quia au-
tem domus iherusalem perierit. solum
num in generatione et generationem. e-
quare imperium obliuiscens non de-
linquens nos in longitudine dierum. Con-
uertere nos dicit ad te et conuertemur. Et non
ua dies nostras sicut a principio. Sed pro-
prie repulisti nos manus es contra nos
in ciuitate. **Explicit prologus.**

Incipit prologus libri sancti.
Iste qui sancti nomine p-
notatur in hebreo amonit no-
habetur. si tantum in uulgata
editione similiter et epistola iheremie. p-
ter non tam autem legentium hic scrip-
ta sunt quia uulgaris de prolo-
gus uidetur. **Explicit prologus.**

Librum sancti. Incipit liber sa-

sancti. Incipit liber sa-
sancti. Incipit liber sa-

Incipit liber sancti. Incipit liber sancti
sancti uere filii israel filii israel
filii israel in babilonia in anno quinto
in septimo die mensis in tempore quo cepit
dial de iherusalem et succiderunt eam ig-
ni. Et legit sancti uerba libri nostri ad
aures iehonim filii ioachim regis iuda et
ad aures iherusalem populi uenientis ad li-
bani et ad aures potentium filios regum
et ad aures principum et ad aures populi
amminio usq; ad maxime eos omni
hianam in babilonia et ad flumen so-
di. Qui audientes plorabant et ieiuna-
bant et orabant in conspectu domini. Et col-
legerunt pecuniam in conspectu domini
quod poterat unumquemque manus et uul-
tuit in iherusalem ad ioachim filium
ielchit filii saleni sacerdotem et ad reliquos
sacerdotes et ad omnes populum qui in ciuitate
sunt cum eo in iherusalem cum accepissent
vasa templi domini que ablata fuerant de
templo et uenissent in iherusalem iuda decima
decima die mensis sibi annu vasa argentea
que fecit sedechias filius ioseph rex iuda p-
ca quam accepisset nabuchodonosor rex
babilonis iehoniam et principes et uinctos
et potentes et populum tunc ab iherusalem
et duxit eos in iherusalem in babiloniam et duxit
eos. Et ecce in finibus ad nos pecunias
de quibus ciuitas holocaustum et duxit
et facit manna et offert pro peccato ad aures
domini dei nostri et orat pro iherusalem nabuchodonosor

dono sor regis babilonie ipso uita baba
 sar filij eius ut sint dies ipsorum sicut dies
 celi sup terram ut det doctus uirtutem nob
 illuminet oculos nros ut uideamus sub
 umbra nauuchodonosor regis babilonis
 et sub umbra balchasar filij eius et seruam
 eis multas dies et uideamus gratiam in
 spectu eor. Et p uobis ipis orate ad dnm
 deum urum quia peccauimus dno deo nro
 et non est auctus furor eius a uobis usq
 in hunc diem. Et legite librum istu que
 misimus ad nos scribere in templo dni i
 die sollempni i uenture opportuno iocundis.
 Et scitis deo nro iusticia. nobis est aut
 scilio sancti sicut est dies hec omni iuda
 habitantibz i iherusalem regibz nostris
 et principibz nris. sacerdotibz nris et pph
 is nris et patribz nris. Peccauimus ante dnm
 deum urum et non arduus diffidit
 i eum et non sumus subiecti uolens illi et non
 obaudiuimus uocem dni dei nri ut am
 bularemus i mandatis eius que dedit
 nobis a die qua eduxit patres nros de
 egypti usq ad diem hunc etiamus iace
 debiles ad dnm deum urum et dissipati
 sumus. recessimus ne audiremus uocem
 ipsius. Et adhescerunt nobis multa ma
 la et maledictiones qd constituit dominus
 moysi seruo suo qui eduxit patres nros
 de egypti dare nobis iuramentum
 lacte et melle sicut hodie terra dicit et non au
 diuimus uocem domini dei nri seruand
 omnia uerba ppharum quos misit ad nos
 et ad iudices nros et ad iuratos nros usq
 in sensu cordis nri maligni operari dno a
 lienis facientes mala cui oculos dni dimi
 ttere qd statuit dno dno. **Et**
Propter qd statuit dno dno. **Et**
 noster obuium sumus qd locutus e
 ad nos et ad principes nros et ad iu
 dices nros qui iudicauerunt i iherusalem
 et ad reges nros et ad omnes pphas istius iuda
 et ad dnm dno sup nos mala magna que
 non sunt facta sibi sibi quemadmodum facta
 sunt i iherusalem scdm que scripta sunt
 i lege moysi ut manducaret homo car
 nem filij sui et filie sue. Et dedit eos i manu
 regum omnium qui sunt in circuitu nro in
 ppeum et in desolationem et i omnibus pph

in quibz nos dispersit dominus. Et facta sumus
 subitis in non supra quia peccauimus do
 mino deo nro non obaudiendo uocem ipsius.
 Dominus deo nostro iusticia nobis ante
 et patribz nris confusio sancti sicut est dies
 hec quia locutus e sup nos omnia mala
 hec que uenerunt sup nos. et non sumus ob
 pteati faciem dni dei nri ut recederetur
 nimisq nri a uis nris peccatis.
 Et iugitauerunt omnes in malis et adduxit ea
 sup nos quia iustus e dno in omnibus o
 peribz suis que mandauit nobis et non
 audiuimus iuramentum ipsius ut ueniret in
 opus domini que edidit ante faciem nram.
 Et nunc dicit deus israel qui eduxit popu
 lu nrm de terra egypti i manu valida et in
 signis et in prodigiis et in uirtute tua magna
 et in miraculis excelsis et fecisti tibi nomen sic
 est dies ista. Peccauimus impte gestum
 et ique cognimus dno deus noster i omnibus
 iustis tuis. a iuratur in terra a nobis q
 delicti sumus. pariter me gentes. ubi disp
 liti nos. Et tunc dicit pteces nras i oculos
 nros et duc nos propitius et da nobis in
 uenire gratiam ante faciem eor qui nos
 adduxerunt ut sciat omnis terra quia tu es
 dno deus nri. et quia nomen tuum i uocatu
 est sup israel et sup gentes ipsius. Et respice
 dno de domo sancta tua i nos i iherusalem au
 tem tuam et exaudi nos. A pteculos mos
 i iude quia non mortui qui sunt in ista
 quod spiritus acceptus est amicum suis.
 dantur honorem et iustificationem domino
 et anima que tristis est sup magnitudi
 nem mali. et incedit curia i in in finis et
 oculi deficientes et anima eliciens dant
 gloriam iustitiam dno. Quia non scdm
 iusticias patrum nrorum nos fundimus
 misericordiam ante spectum tuum dno de nri.
 si quia iusticia nram nra i furor tuus si
 nos sicut locutus es i manu tuor pte
 rum ppharum dicens. Sic dicit dominus.
 i iherusalem humerum uam et i iherusalem
 i opa sancte regi babilonis et sedebitis in
 ea quam dedit patribz nris. Et si non
 fecitis ut audieritis uocem dni dei nri o
 pan regi babilonie de fecerunt uiam fa
 ctam de ciuitatibz iuda et a foris iherusalem

auferam a vobis vocem iocunditatis et
 vocem gaudij et vocem sponsi et vocem spon-
 se et erit omnis terra sine vestigio ab initio
 tantum tam. Et non audierunt vocem
 tuam ut appareat regi babilonis et sta-
 tisti omnia que locutus es in manibus
 puerorum tuorum pphatum ut essent ossa
 regum in domum et ossa patrum urbis de lo-
 co suo. Et ecce sunt prope in calore so-
 lis et in gelu noctis et mortui sunt in dolori-
 be pessimis in fame et in gladio et in euulsi-
 one. Et posuisti templum in quo iuocatum
 est nomen tuum in quo sicut dicitur hec pph-
 etia iocunditatem domus israel et domus iuda. Et
 fecisti in novis domus deus noster secundum omne bo-
 nitatem tuam et secundum omne misericordiam
 tuam illam magnam sicut locutus es in
 manu pueri cui moysi. in die qua posui-
 sti et scribe legem tuam coram filiis israel di-
 tens. Si non audieritis vocem meam
 multitudo hec magna exstiterunt in manu
 gentem qui eos dispersam quia
 scio quia me non audiet populus. Pils
 enim edum erunt et exstiterunt ad cor sunt
 in terra captivitas sue et scient quia ego su-
 m deus eorum. Et dabo eis cor et intelligent
 et aures audient et laudabunt me in terra
 captivitas sue et memores erunt nominis
 mei et avertent se ad cor suum dabo et a ma-
 lignitatem suam quid erunt scilicet viam
 patrum suorum qui peccaverunt in me et revo-
 cabo illos in terram quam iuravi patribus il-
 los abraham et isaac et iacob et dixerunt
 eis. Et multiplicabo eos et non minorabu-
 tur. Et statui illis testamentum alie-
 ri scriptum ut sicut illis idcirco et ppe-
 runt in iplum. Et non mouebo amplius
 populum meum filios israel a terra quam dedi eis.

Ecce dicit deus israel aia III
 i augustis i spe auxilii clamat
 ad te. Audi domine et miserere qua-
 dras es misericors et miserere mihi quia peccavi
 ante te qui sedes in scriptum et non p-
 unius i eum. Dicit deus omnipotens deus israel
 audi nunc orationem mortuos israel et filios
 ipse quia peccaverunt ante te et non audi-
 erunt vocem domini dei sui et ad glumata se
 uolens mala. Non meminit iniquitates

patrum nostrorum sed memento manus tue et
 nominis tui in te ipso isto quia tu es deus
 deus noster et laudabimus te domine. Quia pph-
 etia deus israel tuos et tuos in corde tuo et
 ut iocundus nomen tuum et laudemus te
 captivitate tua quia exstiterunt ab iniqui-
 tate patrum nostrorum quia peccaverunt ante te
 nos in captivitate tua sumus hodie quod
 nos dispersisti in populum et in malodictum et
 in populum secundum omnes iniquitates patrum
 nostrorum qui discesserunt a te domine deus noster.
 Audi israel mandata vite aurius pph-
 etas prudentiam. Quid est israel quod in terra
 in iniquitate es. Iniquitasti in terra aliena co-
 iungitatus es cum mortuis. deputatus es
 in descendentes in infernum. Dereliquisti
 fontem sapientie. Nam si iura dei aut
 vultus habitantes unguis ipse super terram.
 Disce ubi sit prudentia et ubi sit sapientia.
 Vbi sit virtus. Vbi sit intellectus. Vbi sit
 simul ubi sit longitudo vite et vultus
 ubi sit lumen oculorum et pax. Quis iure
 locum eius et quis innotuit in thesauro
 eius. Et ubi sunt principes gentium et qui
 dixerunt super terram que sunt super terram.
 Qui in antea celum ludunt qui argenti
 thesauro aut. et aurum in quo edificavit
 homines in id est filius acquisitionis eo-
 rum qui argenti fabricavit et solliciti se
 nec est in iudicio opum suorum. Exterminati
 sunt et ad inferos descendunt et alii in locum
 eorum exsurrexerunt. Invenies videtur lu-
 men et innotuit super terram. Viam autem
 discipulis ignoravit nec intellexit
 sententia eius neque filii eorum susceperunt e-
 am. Et facit ipse longe facta est. Non
 est audita iura divina neque visa est
 in theman. fuit quoque ager exquisitum
 prudentiam que de terra est negotiatores
 et theman et fabulatores et exposito-
 prudentie et intelligentie. Et iam autem
 sapientie nesciunt neque innotuit
 sententia eius. Dicit qui magna est
 domus domini et ingens locus possessionis
 eius magnus et non habens finem ex-
 cellus et innotuit. Vbi fuerunt gigantes
 nonnulli. Vbi qui ab initio fuerunt sta-
 tura magna facientes bellum. Non ho-

56

elegit dominus non viam disciplinae et reuerentiae
propter peccatum. Et quoniam non habuerunt
sapientiam propter suam insipientiam.
Quis ascendit ierusalem et accepit eam et
dixit omni deum. Quis transierunt
muros et intravit illam et actum illam super
aunum ecclesie. Non est qui possit facere ut
as eius nec est qui exquirat sententias eius.
Sed qui facit iudicia non videt eam et inuenit
eam prudentia sua. Qui parauit tibi
in semperis tempore et repleuit eam periculis
et quadripodibus. Qui emittit lumen et
vadit et uocauit illud et obediit ei in timore.
Sed et ante dedimus lucem in custodiis su-
is et letati sunt. Vocati sunt et dixerunt.
Alumini. Et luxerunt ei in iocunditate
et qui fecit illas. Et ut est os noster in
estimabimus alius aduersus eum. Et ad
inuenit omne viam disciplinae tradidit
illam pueris suis iacob et fili dilecto suo.
Postquam minus uisus est et cum hominibus
conuersatus est. . . . .

Sic est liber mandatorum dei tunc quod
in eternum. Omnes qui tenent ea
perueniunt ad uitam. Qui autem deli-
querunt eam in mortem. Conuertere iacob
et apprehende eam ambula per eam ad spem
dorem etiam lumen eius. Et etiam alii
gloriam tuam et dignitatem tuam genti
altit. Et si sumus israel qui que de
placet uobis manifestata sunt. A nunc
quidam esto popule dei memorabilis istis.
Veniunt enim etiam gentes non in perditionem
sed propter quod in uia ad magnitudinem perueniunt
deum traditi estis ad uisum. Et etiam
as eum est qui fecit uos in eternum in
involantes temeris in non deo. O uultu
enim estis et qui nutriunt uos et multa
his numerum uiam istam. Videt enim
in magnitudinem a deo uenientem uobis et
dixit. Audite ciuitates syon. Et adduxit
enim in dies luctum magnum. Et non enim
captiuitatem ipsi mei filios meos et fili
in qui super duxit illis etiam. Nutriui ei
eos cum iocunditate dimisi autem illos
in fletu et luctu. Et nemo gaudeat super me
uisionem et solacium a multis. Delicta sunt
propter peccata filios meos quia dedimus auimur

a lege dei. Iudas autem ipse uelacit nec
ambulant per uias mandatorum dei neque per
sententias uitae eius cum uisum in gentem
sunt. Et etiam etiam syon in uenientem
captiuitatem filios et filios meos qui super
duxit illis etiam. Ad duxit enim super illos
gentem de longinquo gentem in probam
et alius lingue qui non sunt reuera sententia
neque puerorum miseri sunt et adduxerunt
filios uidet quia a filis uicem de solacium
nunc. Et ego autem quid possum adducere uos.
Qui enim adduxit super uos mala. propter
emplet de manibus inimicorum meorum. In uisum
te filii ambulare. Ego enim delicta sum
sola. Et cum me stola patris in diem autem
me lacto abstinentis idamato ad al
uiscum in diebus meis. In uenientem
estote filii et idamato ad duxit et emplet uos
de manu principum iniquos. Ego enim
spem in eternum salutem uiam et uenit mi
hi gaudium a deo super uiam que uenit
uobis ab eterno saluatore uro. Et misit ei
uos cum luctu et ploratu reducet autem
uos in diem deus cum gaudio et iocunditate
et in eternum. Si uult enim uideri uenit
syon captiuitatem uiam in deo. Sic uide
bunt in uolentate salutem uiam in deo.
que superuenit uobis cum honore mag
no in splendore eterno. In uenientem
tunc enim que super uenit uobis. Pro
curis est enim te in uenientem tunc. Et etiam
uidebis per duxit eum. Et super cunctos eum
ascendes. Delicta mei ambulant in
uas aspas. Duxit enim ut grex di
reptus ab inimicis. In uenientem
filii et idamato ad duxit. Et ut enim in
uia uia ab eo qui duxit uos. Si uult enim
fuit sensus uester ut erraretis a deo deus.
tantum uia in uenientem requiritis eum. Qui
enim adduxit uobis mala propter uisum
adduxit uobis sempiternam iocunditatem
cum salute uia. In uenientem
iherusalem exhortatur enim te qui te non in
nauit. Occurres primum qui te uenientem
tunc et qui gratulati sunt in tua ruina per
uenit. Et uenientem quibus seruierit filii in
punientur que accepit filios tuos. Si uult
enim gaudio est in tua ruina et letitia est

neque enim dum essentis sentiebant. Exon
puras cinpta sunt in quibus spiritus non e
impis. Si me pedibus in hunc portantur
ostentantes ignobilitatem suam in hominibus.
Cōfundantur etiam qui colunt ea. Quia
ita si occiderint in hunc a semetipsis non re
surgunt. neque si quis cum staret rectum
p seueripm staret. sed sicut mortuis hu
moris illis apponunt. Et ostias illos ne
dunt sacerdotes ipso in i abutunt. Si
multe i mulieres cor decipientes neque inf
mo neque mendicant aliquid impant.
Declarantur cor fide i mentis suae eni
gunt. Si cientes itaq; ex his quia non se
du ne tunc eos. Et inde enim vident
du quia mulieres apponunt dñs argen
tis i auris i lignis i nudantur cor sa
cerdotes sedent habentes mulieres scissas
i capita i uantam nalam quor capta
uuda sunt. Is uigunt ante clamant
sua deos suos sicut i ceta uocant. V est
mentis eor auferunt sacerdotes i uelut
uixit sitas i filios suos i filias. Neque
si quid mali patiuntur ab aliquo neque
si quid poterunt boni retribue. Neque re
gem i stituer possunt neque auferre. Si
mulier duntias possunt dare neque ma
lum retribue. Si quis illis uotum uo
uent i non reddidit. neque hoc requirunt.
I quoniam a morte non liberant neque i
firmi a potestate expiunt. Homines
ceum ad usum nō restantur. De ne
cessitate hominem nō liberantur. Et
due non miscebunt. neque orphans in
facient. Lapidibus de monte similes se
du illos liquet i lapides i auri i argen
ti. Qui aut colunt ea confundunt. Quod
ergo estimandum est aut dicendum illo
esse deos. Iohuc enim ipis chaldeis nō
honorantur ea. Qui cum audierint
minum nō posse loqui offerunt illum
ad bel. postulant ab illo loqui quasi
possint scire qui non habent mori.
Et ipi cum intellexerint relinquunt ea
sensum enim non habent ipi du illos.
I mulieres enim conuicte finibus i uis
sedent succedentes ossa oluiae. Cum
aut aliqua ex ipis abstracta ab aliq

transierint domum prope sue exprobat
qđ ipa non sit digna habitari sunt ipa ne
q; finis eius disimilis sit. Omnia autē
que illis sunt falsa sunt. Quomodo est
mandum aut dicendum est illos esse deos.
I fabris aut i artificibus facta sunt. I
dñs aliud erunt nisi id qđ uolunt sacer
tes esse artifices etiam ipi qui ea faciunt
non sunt multi tempis. I inquit ergo
possunt que ab ipis fabricata sunt de di
I aliquem autem falsa i obprobrium
postea futuris. Iam cum supierit illis
plum i mala cogitant sacerdotes ubi se
abscondant cum illis. Quomodo ergo sen
ari debeant quoniam di sunt qui nec de tel
lo se liberant neque de malis se expiunt.
Iam cum sint lignea. lapidea. i anima
i argentata sciant postea quia falsa sunt
agentibus in uiculis i regibus que manifesta
sunt quia non sunt dii sed opa manuum
hominum i nullum de opus in ipis ē. Vñ
ergo notum est quia non sunt dii. sed opa
manuum hominum i nullum de opus ē
i illis. I egeri regionem non suscitant. neque
plum i hominibus nō dabunt. Iudici
um quoque non discernent. neque regiones
litterabunt ab inuita quia nichil possunt
sunt coruptile sunt ut in eorum celi et ter
Et cum ai uiderit ignis i domum deoru
lignos i aures i argenteos sacerdotes
si quidem ipos fugient i uabunt. ipi uo
sunt antes i medio obuertunt. regi aut
i bello non resistunt. Quomodo est ergo
estimandum ē aut recipiendum quia di
sunt. I non astitit neque si lano inuē se
libabunt dii ligni. i lapides i in anima
i in argentata quibus hi qui foratores st
aurum i argentum i uestimentum quo
opi sunt auferent illis i abibunt. nec
sibi auxilium ferunt. Iamque melius ē
esse regem ostentantem uirtutem suā
aut uas in domo nate in quo gliabitur
qui possidet illud quam falsi dii uel ho
minum i domo qđ custodit que in pace sunt
qui falsi dii. Si quidem i luna i sydera
cum sint splendida i emissa ad uita
tes ab audiunt. Similiter et fulgur cum
apparuit p spiritum ē. I diuin aut te

neque

spiritus in omni regione spirat: multos
 quibus cum patrum fuerit adeo p ambulatione
 uniusum ordinem patitur qd impatitur
 est eis. Igitur etiam nullus est desuper
 ut sumat montes et silvas: facit qd p
 ceptum est ei. Et aliter neq: spectat neq:
 uirum: vni eor: similia sunt. Vnde neq:
 estimandum est neq: dicendum illos esse
 deos. quoniam non possunt neq: uidi
 cum uiderent neq: facere hominib: Sa
 entes itaq: quia non sunt de: ne ergo n
 inuenias eos. Neq: enim regib: ualeat
 tunc neq: benedicere. Si qua enim celo
 genib: non ostendunt: utq: ut saluare
 possit neq: illuminabunt ut luna. Is et
 ne meliores sint illis que possunt fuge
 re: timent ac prodesse sibi. Iulio itaq:
 modo uobis est manifestum qd sint di:
 ppter qd ne timeatis eos. Iam sicut in
 euanuimento formido in diu custodit na
 sunt di: illos lingue et argentea et au
 ra. Eodem modo et in oro spina alta
 sup: qm omnis auis sedet. Similiter et
 in oro proiecto interebris similes sunt
 di: lingue et in aurum et argenteum. Ap
 paret quodq: in marmore que sup: tenent.
 Sicut itaq: quia non sunt di: Iplie
 nam postremo comedunt et erunt iob
 bium in regione. Si elioq: est homo i
 uustus qui non habet similitudinem. Nam
 erit longe ab obprobrio. *Explicit lib
 rarius. Incipit prologus et ezechiel.*

Ezechiel propheta amioachyni
 rege iuda captiuus ductus est
 in babilonem. Ibiq: hys que
 cum eo captiui fuerant propheta
 ut penitentib: qd ad stentem natiuitatem
 se vltro ad usum madidissent: et uiderent
 ad huc urbem in solitudine stare. quam
 ille cursuram esse pderat: incesum at
 etatis sue annis et captiuitatis quinq: et
 orsus est ad captiuos loqui: et eodem
 tempore licet postea: hic in chaldei uere
 enas iuda pphetam. Sermo enim
 eius nec sans est discretus: nec admodum
 iustus est. Si enim qd medie tempus
 sacerdos et ipse sicut et iheronias princip
 uoluntatis et finem magis habetis ob

stantibus inuoluta. Si inuoluta eius
 edis non inuoluta distat ab hebraico.
 Vnde sans uir: quid cause erit: ut
 si eodem in uulvis libris habemus ne
 preces in alijs eadem in alijs diuisa sit
 nilint. Egitur igitur erunt uita uita
 lationem uiam: quoniam pcola scriptis
 et comata manifestiore sensum legiti
 mae tribuit. Si autem et amia met rhu
 b: sanauit dicens eis qd nemo eos ope
 lat ut sciant. Sed uereri ne aliud eis e
 ueniat qd grece significans dicitur
 ut nocentur: Et a g e l i b o r i. Quod e
 apud nos manducans senectas. *Et
 prologus. Incipit ezechiel propheta.*

Et factum est in tricesimo annis et quarto
 mense et quinta die mensis cum essem in
 medio captiuorum iuxta flumen cho
 bar apud sunt celi et uidi uisiones dei. Qu
 quinta mensis ipse est annus quintus
 transmigrationis iachin regis iuda.
 factum est ubi dñi ad ezechielum si
 lunt uiri sacerdotes iuxta chaldeorum
 iuxta flumen chozar. Et facta est sup:
 cum ibi manens diu. Et uidi ecce uent
 uenit uenit ab aquilone et uires
 magna et ignis in uoluentis et splendor in
 circum eius. Et de medio eius quasi i
 species electi id est de medio ignis. Et de
 medio eius similitudo animalium quos
 et hic aspectus eor: similitudo hominis
 et eis. Et quatuor: facies uni: et quatuor:

penne uiri. et pedes eorum pedes recti et plantati
ta pedis eorum quasi planta pedis uirili et sit
ille quasi aspectus eris cunctis. Et ma
nus hominis super penne eorum in quatuor p
tibus. Et facies et pedes per quatuor partes
habebant. Unde et erant penne eorum altius
ad alterum. Non reuertebantur cum ierent.
Sed vnumquodque ante faciem suam gradie
batur. Similitudo autem uultus eorum facies et
hominis et facies leonis ad dexteris ipsorum
quatuor. Facies autem totius a sinistris ip
sorum quatuor. Et facies aquile desuper ipse qui
or et facies eorum et penne eorum exercebat desuper.
Due penne singulos iungebantur iunc
tegebant corpora eorum. Et vnumquodque eorum
ante faciem suam ambulabat. Et cum erat
imperis spiritus illuc gradiebantur nec reuerteba
tur cum ambularent. Et similitudo anima
rum et aspectus eorum quasi carborum ignis
ardentium et quasi aspectus lampadarum.
Hec erat visio discurrens in medio anima
rum splendor ignis et de igne fulgur egredies
Et ammantia ibant et reuertebantur in simili
tudinem fulguris discurrantis. Cumque
aspectum animalia apparuit tota una super
triam iuxta aialia habens quatuor facies.
Et aspectus rotarum et opus earum quasi visio
mans. et una similitudo ipsarum quatuor. Et as
pectus earum et opus earum quasi rota mune
rio tota per quatuor partes earum euntes ibant. et
non reuertebantur cum ambularent. Ad que
locum tendebant que prima erat sequentem
et ecce nec reuertebantur cum ambularent. Et ta
tura quoque erat uox et altitudo et horribi
lis aspectus. et totum corpus plenum oculis
et oculi ipsarum quatuor. Cumque ambularent
animalia ambulabant pueri et uoce iuxta
ea. Et cum eleuarent animalia de terra ele
uabantur simul et uoce. Cumque ibat spiritus
illuc euntes spiritus et uoce per eleuabantur se
quentes eum. Si per eum uoce erat et uox.
Cum euntes ibant. et cum stantibus stabant
et cum eleuatis a terra per eleuabantur uo
ce sequentes ea. quia spiritus uoce erat et uox.
Et similitudo super capita animalium simi
litudinem quasi aspectus cristalli hominibus et
exercebat super capita eorum desuper. Sed vnum
autem penne eorum recte altius ad alterum.

Vnumquodque duabus alis uolabat et corpus su
um et aliam similitudinem uolabat. Et audiebant son
num alarum quasi sonus aquarum multarum quasi so
nus solutus dei. Cum ambularet quasi sonus erat
multitudinis ut sonus castrore. Cumque sta
rent dimittebant penne eorum. Nam cum fiet
uox super firmamentum quasi erat super caput eorum
stabant et dimittebant alas suas. Et super fir
mamentum quasi erat in uentis capiti eorum quasi
aspectus lapidis saphiri similitudo throni.
Et super similitudinem throni similitudo quasi
si hominis aspectus desuper. Et uidi quasi
speciem electi uelut aspectum ignis et uiscer
um peritiam eorum a lumbis eorum et desuper. et
a lumbis eorum usque deorsum. uidi quasi speciem
ignis splendentis et electi uelut aspectum
arcus cum fuit in uoce et die pluuie. Hec erat
aspectus splendoris per gnum. 2. 11.

Nec uisio similitudinis glorie dei. Et
uidi et cecidi in faciem meam et audi
ui uocem loquentis. Et dixit ad
me. Fili hominis sta super pedes tuos et lo
quar tecum. Et ingressus est in me spiritus postquam
locutus est michi. et statuit me super pedes me
os. Et audiui loquentem ad me et dicebat
Ipsi hominibus ego muto te ad filios israel
et ad gentes apostatantes que reuerserunt a
me. Patres eorum per ueritatem sunt pacti me
um usque addie hanc. et filii dura facie
et incommutabili corde sunt ad quos ego muto
te. Et dicebat ad eos. Hec dicit dominus deus. Si
forte uisus ipse audiant et si forte quiescant. et
nam domus exasperans est. et sicut quid
pius fuit in medio eorum. Et ergo fili homi
nis uenias eos neque sermones eorum metuas quia
nam increduli et contumaces sunt coram et ad
scorpionibus habitas. Verba eorum ne timeas
et uultus eorum ne formides quia domus ex
asperans est. Loquis ergo uerba mea ad eos.
Si forte audiant et quiescant qui irritato
res sunt. Tu autem fili hominis audi que
cumque loquar ad te et noli esse exasperans
sicut domus israel exasperantem te. Et per os
tuum et comede quicquid ego do tibi. Et ui
di et ecce manus missa ad me in qua erat
in uolutus liber. Expandit uoluntatem coram
uit qui erat scriptus in eis et foris. Et scripte
erant ibi lamentationes et caruicini et re.

Et dixit ad me. Fili hominis. **III**
 quoniam tu inuenis comedere. Comede
 uoluntatem istam et uideris loquere
 ad filios israel. Et aperui os meum et abauit i
 me uoluntatem istam. Et dixit ad me. Fili ho
 minis uenter tuus comedit et uiscera tua
 plebunt uoluntatem istam quod ego do tibi. Et
 comedi illud. Et factum est in ore meo quasi
 mel dulce. Et dixit dominus ad me. Fili ho
 minis uade ad domum istam. Et loquere uerba mea
 ad eos. Non enim ad ipsum perfrudi suo
 uis et ignoscere lingue tu nitidis addomui istam.
 neque ad populos multos perfrudi sinonis
 et ignoscere lingue quorum non possis audire ser
 monem. Et si ad illos nitidis ipsi audire
 te. Domus autem ista noluit audire te quia
 noluit audire me. Omnis quippe domus
 ista astituta est fronte et duro corde. Et de
 di faciem tuam ualentiaorem faciem cor
 et frontem tuam duratorem frontem coram.
 Et si ad clamantem et uocantem eam faciem
 tuam. Non timeas eos neque metuas a
 faciem eos quia domus exasperans est. Et dixit
 ad me. Fili hominis omnes sinones meos
 quos ego loquor ad te assume corde tuo
 et aurobus tuis audire uade et ingredere ad me
 migrationem ad filios israel. Et loqui
 ad eos et dices eis. Hec dicit dominus deus. Si
 forte audiant et quiescant. Et assump
 sit me spiritus et audiui post me uocem conuoc
 nis magne. Et uidit glia domini de loco suo.
 Et uocem alas annuntium peruenientem al
 tam ad altam. et uocem uocis sequentium al
 multa conuocnis magne. Et post quod ele
 uauit me et assumpsit me. Et abi ama
 tus in iugum meum et foratus me. Et ueni ad
 transmigrationem ad aduim nouatum fir
 guum ad eos qui habitant iuxta flumem
 chobar. Et sedi ubi illi sedebant et mansi
 ibi septem diebus meritis in medio eorum. Cum
 autem pertransisset septem dies factum est uo
 dum ad me dicens. Fili hominis specu
 latorem dedi domui istam. Et audies de ore
 meo uerbum et annuntiaabis eis ex me. Et
 si dixerit me ad impiu morte mortis
 uou annuntiauis ei neque locutus fuisset
 ut auitat a uia sua impiam et uicinat ipse

impus iniquitate sua mortem sanguine
 nem autem eius de manu tua requiram. Si
 autem tu annuntiauis impio et ille non fuerit
 solus ad impietatem suam et auita sua et pia
 pie quidem iniquitate sua morietur tu autem
 auitam tuam liberauit. Si si conuictus uult
 a uiscera sua fuerit et fecit iniquitate po
 nam offenditacula coram eo. Et per mortem
 quia non annuntiauit ei. Et si peccatum suo
 morietur et non erit in memoria uiscerum
 quas fecit. sanguinem autem eius de ma
 nu tua requiram. Si autem tu annuntia
 uis iusto et non peccet iustus et ille non per
 cauit iustis uiuet quia annuntiauit ei
 et tu annuntiauit tuam liberauit. Et factum est
 me manibus domini et dixit ad me. Surgens
 egredere in campum et ibi loquar tecum. Et
 surgens egressus sum in campum. Et ecce ibi
 glia domini stabat. quasi glia qui uidet
 iuxta flumem chobar. Et cecidi in faciem
 meam. Et ingressus est in me spiritus et statuit
 me super pedes meos. Et locutus est michi
 et dixit ad me. Ingredere et include in medio
 domus tue. Et tu fili hominis ecce data
 sunt super te uincula et ligabunt te in eis
 et non egredieris in medio eorum. Et lingua
 tua adheret faciem palato tuo et eris
 mutus nec quia si uir obmutes quia
 domus exasperans est. Cum autem locutus
 fuero tibi aperiam os tuum et dices ad eos.
 Hec dicit dominus deus. Qui audit au
 diat et qui quiescit quiescat quia domus
 exasperans est. **III**

Et tu fili hominis sime tibi late
 rem et pones eum coram te et desce
 res in eo ciuitatem iherusalem
 et ordinabis aduersus eam ob sedione
 et edificabis munitiones et parabis ag
 gearum et dabis etiam eam castra et pones
 arcetes iugro. Et tu sime tibi sarcha
 gineam ferream. Et pones eam in iugro
 ferream in te et in ciuitatem et finabit
 faciem tuam ad eam et erit ob sedione
 et ciuitas abis eam. Si igitur e domus
 ista. Et tu domus super latas tuum se
 nistum et pones iniquitates domus is
 rahel super eo. in numero diebus quibus do
 mus super illud et asstimes iniquitates

corum. Ego autem dedi tibi annos triginta
et nullo die recessos. et nonaginta di-
es et portabis triginta annos domus ista. Et
cum compleris hec domus super laus tu-
am et annis sed et assumes triginta annos
domus ista quod triginta dies. Item pro
anno. Item quoniam panis dedi tibi. Et
ad obsidionem iherusalem erentes facie
tuam et brachium tuum erit extentum et
proliabis aduersus eam. Et erunt tibi te-
moralis et non te conuerteret a latere tuo
fatis aliud donec expires dies obsidionis
tue. Et tu sume et frumentum et ordum et
furan et lentem et milium et uiciam et uice-
tes et iuas vnum et facies tibi panes mi-
nutos dies quibus dormies super laus tuam
triginta et nonaginta dies comedas illud.
Et uis autem tuus quo uicis imponere erit
ingum statim iudic. Et tempore usque ad
tempus comedas illud. Et a quam in me-
sura uices sexaginta panem huius. Et tempore
usque ad tempus uices illud et quasi subme-
ritum panem ordum comedas illud
et sterose quod egredietur deliquit opies
illud ioculis eorum. Et dicit dominus. Si te co-
mede ut filii israel panem suum polluant
inter gentes ad quas citam eos. Et dixit
a. a. a. domine deus. Et ecce anima mea non
est polluta et mortuum et laceratum a te
stus non comedi ab infamia mea usque
nunc. Et non est ingressa mors mea ois
caro in munda. Et dixit ad me. Ece dedi
tibi frumentum totum prosteroribus huius
et facies panem tuum in eo. Et dixit ad
me. Fili hominis ecce extenui brachia
panis iherusalem et comedet panem
suum in pondere et in solitudine et aqua et
mensura et in angustia bibent deficientes
pane et aqua corruent in usque usque ad
furan suum et calcabunt in ignem suis.
Et tu fili hominis sume
tibi gladium acutum radentes
pilos. et assumes eum et dices p-
caput tuum et percutiam tuam et assumes et
stacum et iudis et diuides eos. Et etiam
percutiam ignem combures in medio ciuitatis
uxta spem diei obsidionis. et as-
sumes etiam percutiam et iudas gladio in ciui-

ti eius. Et etiam uero altam iocundum dis-
gos et gladium iudabis post eos. et sumes
inter primum iocundum et ligabis eos in uinu
tate palli tui. Et excis iocundum tolles et iud-
es eos in medio ignis et combures eos igni et
exco egredietur ignis in omnem domum ista.
Et dicit dominus deus. Et ista est iherusalem.
Et in medio gentium posui eam et ciuitatem
eius iudas. Et etiam uidetis meam ut pl-
esset inopia quam gentes et precepta mea ol-
tia qua tere que in ciuitate eius est. et iudi-
cia enim mea preceptum et in preceptis meis
non ambulauit. Et dicit dominus deus.
Idcirco. Quia superstis gentes que ier-
cunt in uisum et in preceptis meis non am-
bulastis et iudicia mea non fecistis et iura
iudicia gentium que in ciuitate mea sunt
estis opaca. Et dicit dominus deus. Ece
ego ad te. et ipse ego faciam in medio tu i-
dicia ioculis gentium et faciam me que
non feci et quibus similia ultra non faciam
propter omnes abominaciones tuas. Et deo
pro comederis filios in medio tu. et filii co-
medent patres suos. Et faciam ita iudicia
et uentilabo uniuersas reliquias tuas ioc-
rentum. Et dabo uisum ego dicit dominus deus.
Et si pro quod sciam meum uolasti in omni
offensionibus tuis et in omni abominacione
tuis. ego quoque et frangam et non
pro oculo meo et non miserebor. Et etiam
pro tu post mortem et facies et sumet
in medio tu. et etiam pro in medio cadet ier-
cunt tu. Et etiam uero percutiam tuam ioc-
mentum dispergam et gladium tuum iudabis
post eos. Et etiam super uisum meum et re-
quiesce faciam indigna conueni meam
in eis et solator. Et etiam facies quia ego dominus
locutus sum in celo meo cum plenitudo in-
dignacionem meam in eis. Et dabo te in des-
tium iobprobrium gentibus que in ciuitate
tuo sunt in respectu tuo sunt in respectu omni-
pocum. Et etiam iobprobrium et blasphemie
me exemplum et scilicet iocundum que in
ciuitate tuo sunt cum fecero inter iudicia et
furore et in indignacione et in iocundum
me. Ego dominus locutus sum. Quando
miseri sagittas facies pestiferas in eos
que erunt in morte et quas mittam ut

dispertam uos i famem aggregabo sup uos:
etiam in uobis baculum panis i iunctam
i uos famem i uobis pestilencias usque ad inter
uentionem. Et pestilencia i sanguis uiuibunt
per i gladium inducam sup te. Et ego domi
nus locutus sum.

Et factus est sermo domini ad me dicens.
Fili hominis pone faciem tuam
ad montes israel. i prophabis ad eos di
cens. Et dicit dominus deus montibus i collibus i rupi
bus i uallibus. Ecce ego inducam uos sup
gladium i dispergam excelsa uestra i demoli
ar aras uestras i extinguam simulacra uestra.
Et deitatem infectos uobis ante ydola uestra
i dabo cadauera filiorum israel ante faciem si
mulacrorum uestrorum i dispergam ossa uestra in
aras uestras in montibus habitaculorum uestrorum.
Et idcirco deserte erunt i excelsa demolientur
i dissipabuntur i uiuibunt are uestrae i extin
gentur. Et cessabunt ydola uestra i reuer
tebor a uestra i delebuntur opa uestra i cadent
infecti uestri in medio. Et factus qui ego su
m dominus. Et relinquam i uobis eos qui fuger
unt gladium i gentes cui disperdo uos
intra. Et recordabuntur mei i uerba uestra i ge
ntes ad quas captiui ducti sunt quia etiam cor
porum fornicans i recedens a me i oculos eorum
fornicantes post ydola sua. Et disperdebunt
super uos i super malis suis que fecerunt i uniu
ersis ab hominacionibus suis. Et scietur quia
ego dominus non frustra locutus sum. ut facer
em eis malum hoc. Et dicit dominus deus. Pon
te manum tuam i auidem pedem tuum i
dicit. Et ueni ad omnes ab hominacionibus
malorum domus israel qui gladio fame peste
morte sunt. Qui longe est peste morietur.
qui autem prope est gladio corruet. Et qui ce
latus fuerit i obfessus fame morietur. Et
propter indignacionem meam meos. Et factus
quia ego dominus cum fuerint infecti uestra i me
dio ydolorum uestrorum i mactatum aras uestrorum
i omni colle excelsa i iunctis summis
libi montium i bonis omne lignum uenit
i uenit i subitis munitam quicquam froni
dosam. id est ianum ubi accendunt thura
i dolencia uniuersis ydolis suis. Et exten
dam manum meam sup eos i faciam in

eam desolatam i destructam a deserto desertam
i omnes habitaculorum eorum. Et factus qui ego dominus.
Et factus est sermo domini
ad me dicens. Fili hominis.
Et dicit dominus deus terre israel. Finit
uenit uenit finis sup quatuor plagas terre.
Nunc finis sup te. Et in uindictam furoris
mei i iudicabo te iuxta uias tuas i
ponam contra te ab hominaciones tuas. Et
non poterit oculus meus sup te i non miserebor.
Si uias tuas ponam sup te i ab hominacione
conteret te in medio tu erunt. Et factus qui
ego dominus. Et dicit dominus deus. Afflicto
una afflictio ecce uenit. Finit uenit uenit
finit. Et uigilabit aduersum te. Ecce uenit.
Venit contritio sup te qui habitas in terra.
Et erit tempus. prope est dies occasus et
non gloriabor montium. Nunc de propinquo
effundam manum meam sup te i replebo furor
tem meum i iudicabo te iuxta uias
tuas i ponam tibi omnia scelera tua i
non poterit oculus meus i non miserebor. Si vi
as tuas imponam tibi i ab hominaciones
conteret te in medio tu erunt. Et factus qui ego
sum dominus pateris. Ecce dies ecce uenit.
Et gressa est contritio. Effundit uirga ge
minabit superbia iniquitas surrexit in
uigam impietatis. Qui ex eis non exple
neque exsultat cor. i non erit requies i eis.
Et erit tempus appropinquauit dies. Qui
erunt non leuatur. i qui uenit uenit uenit
quia in super omne populum eius. Quia qui
uenit ad id quod uenit non reuertitur
i ad huc i inueniunt uia eorum. Visio enim
ad omne multitudinem eius non egre
dientur. i in iniquitate uenit sunt non exple
tauerunt. Et ante faciem patris omnis i non est
qui uadat ad plenum. Et in eum uenit se
minum super populum eius. Et iudicis foris per
tis i famis intransiens. Qui i agro est gla
dio morietur. i qui iniquitate persequitur
i fame deuorabunt. Et saluabunt qui
fugerint de eis. i erunt in montibus quasi
colunt se euasum omnes trepidi unus
quisque in iniquitate sua. Omnes manus
dissoluentur i omnia gentes finientur aquis.
Et accingent se cultis i operiet eos forni
do. i i omni facie i filio i in uniuersis capi

coram oculis tuis. Irascent cor tuus p
tenuit. irascent cor tuus iniquitatem erit. Irascent
cor tuus iniquitatem cor non valebit latere
cor in die furoris domini. Inimici tui non
sanciantur iniquitatem cor non replebitur. qd
scandalum iniquitatem cor fecit est. rona
mentum iniquitatem suam in superbia. po
suerunt et ymagines abominacionum
suarum et simularum fecerunt ex eo. Qd hoc
dedit eis illud in iniquitatem et dedit illud
in manus alienos. addimpicndu in pps
in iniquitatem et amittunt illud. Et a
vicam faciem meam ab eis et molabunt
archanum meum in iniquitatem in illud e
missum et amittunt illud. fac et di
sionem quia in plena est iniquitatem saguino
et iniquitatem plena iniquitatem. Et adducam
pestes de gentibus et possidebunt domos
eorum. Et quiesce faciam superbia potentia
um et possidebunt scilicet eorum. Augusti
superuocante requirunt pacem et non est.
Quidam super iniquitatem ueniet et au
ditus super auditum. Et quiesce visionem
de pps et non erit nec pps a sacerdote
et scilicet a senioribus. Et exurgebit et pps
in iniquitatem in iniquitatem. et in iniquitatem
et in iniquitatem. Sed in iniquitatem cor faciam eis
et in iniquitatem cor in iniquitatem. Et sciet
quia ego dominus.

Et factum est in die sexto. in sexto
mense in quinta die mensis ego
sedebam in domo mea et senes ui
da sedebant coram me. Et cecidit super me
ibi dominus dominus dei. Et uidi. Et ecce
similitudo aspectus quasi ignis ab aspe
tu iniquitatem eius et dorsum eius ignis a
luminis eius. et in iniquitatem quasi aspectus
splendoris ut in iniquitatem electi. Et emissa sui
uidero manus apprehendit me in iniquitatem
capitis mei. Et eleuauit me spiritalis i
ter. terram et celum et adduxit me in ihe
rusalem in uisione dei iuxta hostium in
cuius qd respicietur ad aquilonem ubi
erat statutum ydolum zeli ad p uocan
dam euilacionem. Et ecce ibi gloria dei
dei israel in iniquitatem quia uideram in ca
po. Et dixit ad me. fili hominis leua
oculos tuos ad inam aquilonis. Et

leuam oculos meos ad inam aquilonis. Et
ecce ab aquilone portu altaris ydolum zeli
in ipso in iniquitatem. Et dixit ad me. fili hominis
putas ne uides in quid isti faciunt ab ho
minaciones magnas quas comitatus israel
facit hic. ne pps in iniquitatem a statuto meo
Et adhuc comitatus uidebis ab hominacione
nes maiores. Et introduxit me in hostium
am in iniquitatem ecce foramen unum in iniquitatem
Et dixit ad me. fili hominis fode pate
rent. Et cum fodissem parietem appuit
hostium unum. Et dixit ad me. Ingre
dere et uide ab hominaciones pessimas
quas isti faciunt hic. Et ingressus uidi.
Et ecce omnis similitudo reptilium et
animalium ab hominacione et omnia idola
domus israel depicta erant in pariete in iniquitatem
in pps. Et lxx. uiri de senioribus domus
israel et iechonias filius saphan stabat in
medio eorum stantem ante picturas et
unusquisque uidebat in iniquitatem in iniquitatem
et uidebat ne uidebat de iniquitatem et surgebat. Et dixit
ad me. Ecce uides fili hominis que sentio
res domus israel faciunt in iniquitatem in iniquitatem
qd in iniquitatem in iniquitatem. Dicunt enim
Non uidet dominus nos. Delinquit dominus
in iniquitatem. Et dixit dominus ad me. Adhuc uidebis
uidebis ab hominaciones maiores quas
isti faciunt. Et introduxit me in hostium
portu domus domus que respicietur ad
aquilonem. Et ecce ibi mulieres sedebant
plangentias ad iniquitatem. Et dixit ad me. Et
ecce uidebis fili hominis. Adhuc uidebis uide
bis ab hominaciones maiores hys. Et in
iniquitatem me in iniquitatem domus domus in iniquitatem
Et ecce in hostio templi domus in iniquitatem
et altare quasi uiginti quinque uiri dorsa in
terentes contra templum domus et facies ad in
entem et adorabunt ad iniquitatem salis. Dixit
ad me. Et ecce uidebis fili hominis. Et in
iniquitatem est hoc in iniquitatem in iniquitatem ab ho
minaciones istas quas faciunt hic. quia
replentes terram iniquitatem in iniquitatem sunt ad
iniquitatem in iniquitatem. Et ecce applicauit ra
in iniquitatem suas. Et ego et ego faciam
in iniquitatem meo. et non patet oculus meus
et non in iniquitatem. Et cum clamauit ad
aures meas uoce magna et non exau

Edam aut in auro: nites uoce mag
na dicens. Et propinquauit iustit
ia nonne iustis et iustis quilibet uas inter
fectionis habet in manu sua. Et ecce sex uiri
uenerunt de uia porte superioris que respicit
ad aquilonem et uenerunt ad uas interitum
in manu eius. Vir quoque unus in medio eorum
uestitus erat linteis et a manentium scrip
tus ad reues eius. Et ingressi sunt et stete
runt iuxta altare circum. Et gloria domini isrl
assumpta est de cherubim que erat super eum
ad lumen domus. Et uocauit uirum qui
erat idignus linteis et attrahentium sep
toris hinc in lumbis suis. Et dixit dominus
ad me. Quia si propinquauit ciuitatem in
medio iherusalem et signa danti super fron
tes uirorum gemituum et dolentium super oculos
ab hominibus: que sunt in medio
eius. Et illis dixit audiente me. Et uisit
pauitatem sequentes eum et puerum. Non
parat oculus uester neque uiscerum.
Sicut enim. Adolescentulum. et uirginem. p
uulum et mulierem misit in nescio ad mitem
conem. Quia enim ait super quem uidimus
than ne occideris. Et aliam in medio i
prie. Et epunt ergo auris seniorum qui
erant ante faciem domus. Et dixit ad eos.
Annuntiate domum et implete aures i
fethis. Et gradumini. Et egressi sunt et p
reterant eos qui erant in uicinate. Et ecce a
pleta. remansi ego. nunc super faciem uic
i damus a io. Et euheruheru dicit deus.
Et ego ne dispice oculos reliquias isrl et
furore tuo erant tuum super iherusalem.
Et dixit ad me. Iniquitas domus isrl
et iuda magna est nimis ualde. et repleta
est ira sanguinibus et ciuitas repleta est
auisione. Dixerunt enim. Dereliquit
domus istam et deus non uidet. Et igitur in mens
no potest oculus neque uiscerum. viam domus
super caput eorum reddam. Et ecce uir qui
domus erat linteis qui habebat a dante
tuum in dorso suo uidet ubi dicens.
Ista sunt precepta michi.

Et uidi et ecce in firmamento quod erat
super caput cherubim quasi lapis
lappineus quasi speciosus similitudo

domus solis apparuit super eum. Et coram ad
interum qui erat in domus linteis. et ait. Sug
der in medio rotarum que sunt cherubim
viri et imple manus tuas: primum igitur quod
sunt uiri cherubim et effunde super ciuitatem.
Ingressusque est in speculum meo. Cherubim
autem stabant a dextera domus et uiri igitur
dixerunt uir et uires impleuit aures tuas.
Et eleuata est gloria domus desuper cheru
bim ad lumen domus et repleta est domus
nube et aures repleuit est splendore gl
dum. et sonitus alarum cherubim audie
bat usque ad aures extrinsecus quasi uox
omnipotentis dei loquentis. Et unusque per
pulsus uirum qui mouens erat linteis dicens.
Sunt igitur cherubim in medio rotarum que sunt
uiri cherubim ingressus uis stetit iuxta
rotam. Et extendit cherubim manum suam
de medio cherubim et ad ignem qui erat in
ter cherubim et assumpsit et reddidit in manus
eius qui in domus erat linteis. Qui accipi
eius egressus est. et apparuit in cherubim
similitudo manus hominis. Quis pene
eius. Et uidit et ecce quatuor uoce iuxta che
rubim tota uia iuxta cherubim inui et tota
uia iuxta cherubim altum. Sicut autem uoce
nunc erant quasi uisio lapidis exsoluit. Et
aspectus eorum similitudo uia quatuor. quasi si
lic tota in medio uoce. Et unusque ambulauit
in quatuor pedes gradiebant. uoce reuertebant
ambulantes. Si ad locum ad quem uoce de
dinabat que prima erant sequentibus et uoce
nec reuertebantur. Et omne corpus eorum et
colla in manus et pedes et omni plena erat
oculis in circuitu quatuor rotarum. et rotas
istas uocauit uolubiles audiente me.
Quatuor autem facies habebat unus. Facies
uia facies cherubim. Et facies scda facies
hominis. Et inter facies leonis et quatuor
to facies aquile. Et eleuata sunt cheru
bim. Si pluri animal est quod uidetur in
tra flumem chobar. Et unusque ambulauit
cherubim ibant pariter et uoce iuxta ea. et
elli eleuarent cherubim alas suas ut ex
altarent de terra sua non reuertebant uoce
si in ipse iuxta erant. Sicut autem uoce
et cum eleuans eleuabant. Sicut enim uoce
erat in eis. et gloria est gloria domus aluminis

in medio eius. Et scitis quia ego
sum dominus et omnipotens et dignatus sum
in pariter et uelitis qui huiusmodi enim absque
tempamento. Et tamen uobis. Non est
pariter et non sunt qui huiusmodi enim propter
isrl qui propter ad inuentum et uident eis
visionem patris et non est per autem deus. Et
tu fili hominis pone faciem tuam etiam si
has populi cui que propter de corde suo.
et ueniam super eas et dicit. Et dicit dominus
deus. Et qui consumit populum et homini
tubum manibus et faciem tuam et caput
et ueniam eis ad capiendas animas
ut capere animas populi uel. Et ueniam
animas eos et uolabunt me ad propter me
um propter pugillum ordi et fragmen pa
uis ut ueniam animas que non inueniunt
uolabunt animas que non inueniunt me
nentes propter meo inueniunt mendacis. Pro
terea et dicit dominus deus. Et ego ad propter
los uos quibus uos capitis animas uolantes.
Et dirumpam eos de brachijs uiris et di
mittam animas quas uos capitis animas
ad uolandum. Et dirumpam inuicem
uiri et libabo propter meo de manu uiri neque
erunt ultra in manu uiris ad propter et
scitis quia ego dominus. Et eo quod meri fecistis
cor uel inueniunt quem ego et inueniunt
et fortassis inueniunt inueniunt. Et ueniam
uia sua mala et inueniunt. Propter ueniam non in
debitis et inueniunt non inueniunt
amplius. Et tamen propter meo de manu
uia et scitis quia ego dominus. Et ueniam ad
me uiri seniores isrl et sedebant coram me.

Et factus est sermo
domini ad me dicens. Fili hominis
uiri isrl posuerunt in mundicijs
suas in corde suo et scandalum et iniquitatem
sue statuerunt etiam faciem suam. Si ergo
interrogatus respondero eis. Propter hoc loquor
eis et dices ad eos. Et dicit dominus deus.
Homo homo de domo isrl qui posuerit in
mundicijs in corde suo et scandalum et
iniquitatem sue statuerit etiam faciem suam
et uenit ad propter et rogans per me
ego dominus respondero in inueniunt
in mundicijs suis ut capiatur dominus
isrl in corde suo quo recessit ante me

in medio eius. Propter dicit ad dominum isrl
Et dicit dominus deus. Inueniunt et recessit ab
uolans uos in inueniunt et inueniunt ut
isrl et ueniam faciem uos quia homo homo
de domo isrl et de propter quoniam ad ueniam
fuerit in isrl. Si alienatus fuerit ante et pro
fuit ydola sua in corde suo et scando alium et
inueniunt sue statuerit etiam faciem suam et ue
nit ad propter et inueniunt per me. Ego do
minus respondero per me. Et ponam faciem
meam super hominem illum et faciam eum
exemplum et propter et inueniunt in inueniunt
dio populi mei. Et scitis quia ego dominus. Et
propter et inueniunt et inueniunt fuerit et ueniam
ego dominus de propter propter alium et extendam
manum meam super eum et delecto eum de medio
populi mei isrl. Et portabunt in inueniunt
sua inueniunt et inueniunt inueniunt. Sic et
inueniunt propter et inueniunt ut non erit ultra domi
isrl ante neque polluat in inueniunt propter
inueniunt suis. Si sit inueniunt inueniunt ego sum
et inueniunt. Aut dominus extendam. Et factus est
sermo domini ad me dicens. Fili hominis tra
cum peccatis inueniunt ut propter et inueniunt propter
inueniunt extendam manum meam super eam
et extendam uirgam panis eius et inueniunt
et eam faciem et inueniunt de ea hominem
inueniunt. Et si fuerit uiri inueniunt in
medio eius. Propter et inueniunt et ueniam inueniunt
uia sua libabunt animas suas aut dominus
extendam. Propter et inueniunt propter et inueniunt
ego super eam ut ueniam eam et fuerit inueniunt
et non sit propter et inueniunt et inueniunt
isrl qui fuerit inueniunt. Et ueniam ego dominus
deus. Quia ueniam et inueniunt et inueniunt
Sed et inueniunt et inueniunt et inueniunt
Veni si gladium inueniunt super eam illam
et duxero gladio transi per eam et inueniunt de
eo hominem inueniunt et inueniunt et inueniunt
fuerit in medio eius. Vni ego dicit dominus
non libabunt filios si filias si et inueniunt
inueniunt. Si autem propter et inueniunt inueniunt
super eam illam et effundero inueniunt
meam super eam et sanguine ut inueniunt ex
ea hominem inueniunt et inueniunt et inueniunt
et inueniunt inueniunt. Vni ego dicit do
minus deus. Quia fuerit et inueniunt et inueniunt
bunt et inueniunt inueniunt sua libabunt animas

prostitutionis tue et ab hominibus fecisti de
corum tuum et iudicasti pedem tuum omni trans-
eunti et multiplicasti omnes fornicationes tuas.
Et fornicata es cum filiis egypci viris tuis
magis carnis et multiplicasti fornicatio-
nem tuam ad irritandum me. Et ecce ego ex-
tendi manum meam super te et auferam iusti-
tiam tuam. Et dabo te in manus odientium
te filiarum palestinorum qui erubescunt in
via tua scelerata. Et fornicata es cum filiis
assyriorum eo quod nec cum suis expleat. Ipse
quam fornicata es nec sic es sedata. Im-
plicasti fornicationem tuam iuxta chanan-
em chaldeis nec sic sanata es. In quo mun-
dabo cor tuum aut dominus deus tuus faciat
omnia opera iustitiae meretricis et procatas.
Quia fabricasti lupanar tuum in capite o-
mnis iustitiae et excelsum tuum fecisti in omni platea.
Et facta es quasi meretrix fastidiosa augens
peccatum sicut quasi mulier adultera que super
virum suum inducit alienos omnibus mer-
etricibus dantes mercedes tuas aut dedisti mer-
cedes tuas amatoribus tuis. Et donatas es re-
mota ad te undique ad fornicandum tuum.
Factumque est inter tua sordidum mulier
in fornicationibus tuis et post te non est for-
nicatio. Et nunc enim quod dedisti mercedes in
corde non accepisti factum est inter te et virum.
Quia meretrix audis et vultum domini. Hec dicit
dominus deus. Quia effusum est cor tuum et iustitia
et ignominia tua in fornicationibus tuis
super amatores tuos et super ydola abhominatio-
num tuarum in sanguine filiorum tuorum quod
dedisti eis. Et ecce ego congregabo omnes amato-
res tuos quibus commixta es et omnes quod
dilexisti cum viris quos oderas. Et con-
gregabo eos super te undique et iudabo ignomi-
niam tuam coram eis et videbunt omne
turpitudinem tuam. Et iudicabo te undi-
que ad ultimum et effundent sanguinem
et dabo te in sanguinem furoris et redi. Et da-
bo te in manus eorum et destruent lupanar
tuum et demolientur perivitium tuum. Et
iudicabunt te vestimentis tuis. et auferent
vasa decoris tui. et relinquent te nudam
plenamque ignominiam. Et adducunt te
in mulatorem et lapidabunt te lapi-
dibus et cruciabunt te gladiis suis. Et co-

lurent domos tuas igni et facient inter iudici-
um iustitiae mulierum plurimas. Et desines for-
nicari et mercedes vestra non dabis. Et respice
in dignationem meam super te et auferam remedium
a te. Et quiescant nec uasat amplius eo
quod non fuerit recordati dies adolescentie tue
et provocasti me in omnibus hijs. Quia propterea
vias tuas in capite tuo dedit aut dominus deus tuus
fecit iuxta scelerata tua in omnibus hijs abhomi-
nationibus tuis. Et ecce omnis qui dicit vulgo
vultum meum assumet illud dicens. Sicut
mater tua et filie eius. Infamia matris tue es
tu que proteris virum suum et filios suos. Et
sorores sororum tuarum que perierunt viros su-
os et filios suos. Et iter vestra cetera et per-
uenerunt a meretricibus et sorores tuae maiores. Samaria
ipsa et filie eius que habitant ad sinistram tuam.
Sorores autem tuae maiores te que habitant ad dexter-
as tuas sordida et filie eius. Sicut nec in ijs cas
ambulasti neque sedisti scelerata carnis fecisti.
Quia summi minus perit sceleratio carnis fecisti
illis in omnibus vijs eius. Et Ihuo ego dicit
dominus deus quia non fecit sordida sorores tuae
ipsa et filie eius sicut fecisti tu et filie tue. Et
hec fuit iniquitas sordide sororis tuae super
viam sordiditatis panis et in iudicium et iocun-
dum ipsas et filias eius. In manu regum
pauperum non porrigebant. Et eleuatae sunt
et fecerunt alias abhominaciones coram
me et abisti eas sicut vidisti. Et samaria
dimiduum pedis tuorum non peccauit. Sicut
fuit eas sceleribus tuis et iustificasti sorores
tuas in omnibus abhominacionibus tuis
quas operata es. Et ego in porta iustitiae
tuam que iustitiam sorores tuas peris tuis
sceleratibus agens ab eis. Sicut iustificare enim
sunt ante. Et ego in te sordide et porta igno-
miniam tuam que iustificasti sorores tu-
as. Et iustitiam restituent eas iustitiam sordide
tuum filiarum suarum et iustitiam samariae
et filias eius. Et iustitiam reuersionem tuam
in iudicio eas ut perit ignominiam tuam
et fundans in omnibus que fecisti a solas
cas. Et sorores tuae sordida et filie eius re-
uertentur ad antiquitatem suam et samaria et
filie eius reuertentur ad antiquitatem suam.
Et tu et filie tue reuertentur ad antiquitatem
vestram. Non fuit autem sorores tuae sordida

addita more tuo indit super te me antequam
uelaretur malitia tua sicut hoc tempore. In
obprobrium filias sine iunctas iocundum tuo
filias palestinarum que ambunt te p gus
S celus tuum i regnum tuum: tu palti
anc dñs deus. Quia her dicit dñs dñs. Et fa
ciat i sicut despectu immenit ut utraque
facis pactum inter. Et recordator ego pacti
ui et ceterum iudicet adulescentie tue i susci
tato i pactu sempiternum. Et recordator
unae: unae refundis cum receptis somnos ni
as i uarios in inuorib: tuis. Et dñs ca
tue infilias s: no expado mo i suscitabo
ego pactum inter te. Et scies quia ego
dñs. ut recordis i refundis i non sit tibi
vina apud os pofusione tua cu pharaon
tuo suo i omnib: que fecisti ante dñs deus.

Et factum est verbum dñi ad .xvii.
ut dicens. Ipsi hominis pone e
ingula i enarra paltolam ad co
num ista i dices. Et dicit dñs dñs. Ista
grandis magnas alas. longo meubro
ut ductu plena plumis i uacitate utit
ad ibanum i nile medullam cedit. S u
mitatem frondum eius auulsi. rursus
portant eam i tiam i ucte negotiatoru
posuit illam. Et nile deservit ite. i po
sue illud uiam p semine. ut finaret ra
dicem sup aquas multas i supficie posuit
illud. Cumq: gminass: creuit i uicem
latores humi statum respiciemus: ra
mis eius ad eam. i radices eius sub illa
erant. Et c: ergo uinea i fructificauit in
palmites et emisit pagues. Et facta e
alta aquila grandis magnis alis mul
tis plumis i cec: uinea ista qñ mittens
radices suas ad eam palmites suos ex
tendit ad illam ut irrigaret eam. de quo
lis gminis sui que in terra bona sup aqs
multas plantati est ut faciat frondes i
portet pper fructum ut sit i uicem gra
deni. Dñs. Et dicit dñs deus. E ego ne
p spabunt. i omne radices eius eucl
let. i fructus eius distringet. Et siccabit
omnes palmites eius gminis i a rel
cet. i non i brachio gaudio. neq: in ppo
multo ut eucllet eam radices. Et ex
plantata e ergo ne p spabunt. i omne

cum tinger cam uentus uentus siccabit i in
aeris gminis sui a relcet. Et factum est verbum
dñi ad me dicens. Dñs ad domum exspe
tantem. Et claus quid ista significat. Dñs
Ece uenit rex babilonis i iherusalem i al
lunet regem i principes eius i ad ducet
eos ad sanctum i babilonem. Et tollet
deservit regni ferietq: fedus cum eo i ab
eo accipiet uisurandui. S: fortes tere
tollent ut sit regnum humile i no eleuat
s: custodiat pactum eius i sicut illud. Q
tredens ab eo misit nuncios ad egyptu
ut daret sibi equos i ppolin multu. Quod
p spabunt ut a sequatur salutem qui fa
cit her. Et qui dissoluit pactum tuu
effugiet. i iud ego dicit dñs deus. qui i
loco regis qui constituit eum regem cum
fecit uiam iuramentu i soluit pactu
qd habebat cum eo i medio babilonis
mo ietur. Et non i extenui quadi neq: in
populo multo faciet quia cum pharaon
plum i tactu aggis i iextenuit val
lorum ut infirmitat animas multas. S p
uerat enim iuramentu ut solueret fedu
i ecce dñs iuramentu suu. Et cum qñ
fecit non effugiet. Quia her dicit dñs
deus. V uis ego qui iuramentu qd sp
uit i fedus qd p uaratus e ponam in
alpit eius. Et expandam sup eum rete
mentu i replendentur sagitta mea. Et
adducam eum i babilonem i iudicabo
eum i i iuramentu quia despectu me.
Omnes p fugi eius cu i iuramento agnuit
suo gladio cadent residui aut i omne
uentu i i iuramentu. Et factis quia ego
dñs locutus sum. Et dicit dñs dñs. Al
lunam ego de medulla cedit. Qñ i po
nam de ueritate ramorum eius tenebunt i
distingam i plantabo sup montem ex
cellum i emmentem. Quia i monte solum
ist: plantabo illud. Et erumpet i gminu
i faciet fructum i erit i cedum magnas.
Et h: iuramentu s: ca omnes uolentes. et
vnu sunt uolente s: i iuramentu frondum
eius iudicabit. Et faciet omnia ligna
regionis quia ego dñs humiliau iug
num solum i exaltau lignu i humile
i siccavi lignu i uiride i frondere feci

E = C

legimus andum ego dñs locut sum et feci.
Et factus est sermo domini. *xxiii.*
ad me dicens. Quid est quod mecum
pateris in iudicio in pñbium istud
miseri israel dicens. Quare non comederunt
iniam acerbam dentes filios ob stupet.
Et uno ego dicit dominus deus. Si erit vobis
vltima parola hec in pñbium in israel. Et cetera
omnes animae mee sunt. Et anima pñs
ita et anima filii mea. Anima que peccat
uit ipsa morietur. Et uir si fuerit iustus
et fecit iudicium et iusticiam in montibus non
comedit et oculos suos non leuauit ad
ydola domus israel. uxorem proximi sui
non uolauit. et ad mulierem inuestituta
tam non accessit. pignus debitori non
didit. pñm nichil rapuit. et hominem non
commisit. panem suum esurienti dedit
et nudum uestimento opulit. et adulu
tam non commodauit. et amplius non
accepit. ab iniquitate manum suam
auertit. iudicium veni fecit in vine et in
muni et in pñpna meis ambulauit. in
dicia mea custodit. ut faceret iusticiam.
hic iustus est et uita uiuet in domino
ait dñs deus. Quid si genuit filium la
uorem et effundentem sanguinem. et fecit
vinum deitis et si quidem omnia non fa
ciunt. et in montibus comedentem. et ux
orem proximi sui polluentem. egentem et
pauperem et instantem. rapientem et rapina
pignus non reddentem. et ad ydola leuau
tem oculos suos. ab hominacionem fa
ciunt. ad usum dantem et ampli
acceptantem. nunquid uiuet. Non uiuet.
Cum inuisa hec dectanda fecit morte
morietur. Si angustis eitis super ipm erit
Quid si genuit filium qui uidens omnia
pñs pñs sui que fecit. timuit et non fecit
simile eis super montes non comedit et
oculos suos non leuauit ad ydola dom
israel. et uxorem proximi sui non uolauit
et vinum non emisit. pignus non
reddidit. et rapinam non rapuit. panem
suum esurienti dedit. et nudum uestimento
opulit. a paupis iura auertit manum
suam. et suram. et super iudiciam non
accepit. iudicia mea fecit. ipse pñs meus

ambulauit. hic non morietur in iniquitate
patris sui. sed uita uiuet. Quare non
calumpniatis et inini fecit fili et malum opa
tus est in medio populi sui. ecce mortuus est
in iniquitate sua. Et cetera. Quare non po
tauit filius iniquitatem patris. Videtur quod
filius iudicium et iusticiam operatus est. Quia
pñpna mea custodit et fecit illa uita uiu
et non morietur. Anima que peccauit ipsa
morietur. Filius non portabit iniquitatem
patris. et pñs non portabit iniquitatem filii. I
ura iudi super eum erit et impietas impi
et super eum. Si autem impius egerit pe
nitentiam ab omnibus peccatis suis que opa
tus est et custodierit omnia precepta mea et
fecit iudicium et iusticiam uita uiuet et non
morietur. Omnia iniquitatem eius quas
operatus est non recordabor. Si iusticia sua
quam operatus est uiuet dicit dñs deus. Quia
quid uoluntas mea est mors impij dicit
dñs deus. Non ut queratur a uis suis et
uiuat. Si autem auertit se iustus a iusticia
sua. et fecit iniquitatem sed in omnes ab
hominaciones quas operari solet impi
unquid uiuet. Omnes iusticie eius quas
fecit non recordabor. Si ueritatem
sua qua puaracionis est in pñs suo quod p
tauit in ipso morietur. Et dixit. Non
est equa uia homini. Audite ergo domus
israel. Nunquid uia mea non est equa. et
non magis uie uestrae prauae sunt. Cum
enim auertit se iustus a iusticia sua et fecit
iniquitatem morietur in eis. Si in iusticia
sua qui operatus est morietur. et fecit iudic
ium et iusticiam ipse animas suas uiuifica
bit. Si uero enim i autens se ab omnibus
impietantibus suis quas operatus est uita
uiuet et non morietur. Et dicit filii israel.
Non est equa uia homini. Nunquid
uie meae equae sunt domus israel. et magis
uie uestrae prauae sunt. Et dabo unumquemque
iuxta uias suas iudicabo domus israel. ait
dñs deus. Continuum igitur et uenite et
agite penitentiam ab omnibus iniquitatibus uestris
et non erit uobis in ruinam iniquitas. D
icite a uobis omnes puaraciones uestras
in quibus puaricati estis et facite uobis cor
nouum et spiritum nouum. Et quare morietur

num domus israel. Quia nolo mori ui-
cuis. Et sic dicitur i ueniat dicit dñs dñs. Et cuncti
tunni i uenit. **xxxv**
Et in fili hominis assunt placenti
sup principes isrl et dñs. Quare uia
terna letitia ut leones cubant. In
medio launatorum circumdantur canes suos et
edunt unum de leuiculis suis. Et leo frans
est et dicit capere predam. hominibus comedit.
Et audierunt de eo gentes et nō absque uil-
nibi suis cepunt eum. et ad duxerunt eū i ca-
thenis miram egypti. Et ne cum uidisset
quoniam infirmata est et perijt expectatio ei-
tulis unum de launatoribus suis. leonem et statu-
it eum. Qui incedunt ut leones et fons ē leo
et dicit predam capere et homines deuorare.
Dicitur viduas facit iuuenas eorū i deserto
adducta et desolata est terra et plenitudo eius a-
uocē uirginis illius. Et uenerunt aduersus eū
gentes undique de primariis. et expandeunt
sup eum rete suum. et multi eorū capti sūt.
Et miserunt eū i caueam i cathenis et ad
duxerunt eū ad regem babilonis miserunt
q̄ eum i carcerem ne audiretur uisita uox eū
sup montes isrl. Et iter dñi quasi nubes i
sanguine tñto sup aquam plantata ē. fons
eius et frondes eius aruerunt ex aquis m-
tis. Et sic sunt eis utiq̄ solide i locutis dñi
inductum et exaltata est statura eius inter
frondes. Et uidit altitudinem suā i multa
nubem palmarum suorū et exulta est in terra
inamq̄ protecta. et uentus utrens statura
fructus eius. maruerunt et arborē sunt vge-
tationis eius. i quis comedit eam. i nunc nū-
plantata est i deserto terra in uia i statura.
Et egressus est ignis de uirga iuniorū eius.
qui fructum eius comedit et nō sunt ita vga-
foras. Scriptū dñi autem placentus ē et
erit in placentum. **xxxvi**

Quoniam est ianuo septimo i quinto i
mense. in decima mensis uenerunt
viri de senionibz isrl. ut interrogarent
dum i sederunt coram me. Et factus i sermo
dum ad me dicens. Fili hominis loque de
senionibz isrl. i omnes ad eos. Et dixit dñs
deus. Nun ad interrogandū me uenistis.
Nūc ego quia respondero uobis ait dñs
deus. Si iudicatis eos. Si iudicatis fili hoī

ab hominibus patrum suorum ostende eis et
dices ad eos. Et ecce dominus deus. Iudice
qua eloqui staret et leuavi manum meam p[ro]p[ter]
peccatum istud. et appui eis manum egypti et leuaui
manum meam p[er] eos dicens. Ego d[omi]n[u]s deus
ui. Iudice illa leuavi manum meam p[ro]p[ter] eos
ut educa[m] eos de terra egypti in terram quam p[ro]miseram
eis fluentem lacte et melle que est
egyptus in omnes terras. Et dixi ad eos.
Et iniquisq[ue] offensiones oculor[um] suor[um] et
abiecit in ydolis egypti nolite pollui. Ego
d[omi]n[u]s deus uester. Et irritauit me no
lueruntq[ue] me audire. Vniquisq[ue] auho
minaciones oculor[um] suor[um] non proiecit ut
ydola egypti reliquerunt. Et dixi ut effun
derem i[n] dignationem meam sup[er] eos et i[n] plan
itiam manum meam in medio terre egypti. Et feci p[ro]p[ter]
nomen meum ut non violaretur coram gen
tibus in qua[m] et in medio erant et iniquas appa
rui eis ut educa[m] eos de terra egypti. Et ecce ego
eos de terra egypti et conuerti eos in deserto et dedi
eis p[re]cepta mea et iudicia mea ostendi eis q[uod]
fecit homo et uiuat in eis. Non sup[er] et sabata
mea dedi eis ut esset signum inter me et eos.
et staret quia ego sanctificauis eos. Et irritauit
me dominus isrl in deserto. Et p[re]ceptis
meis non ambulauit iudicia mea p[er]ce
perunt que faciens homo uiuet i[n] eis et sab
ata mea violauit reuerentiter. Dixi g[itur]
ut effunderem furorem meum sup[er] eos in deserto
et consumerem eos. Et feci p[ro]p[ter] nomen meum
ut non violaret coram gentibus de quib[us] er
at eis in respectu coram. Et ego igitur leuaui
manum meam sup[er] eos in deserto. ne in
dicerem eos irritauit quam dedi eis fluentem
lacte et melle p[er]p[et]uam terrar[um] annuunt q[uod]
iudicia mea p[er]ceperunt et p[re]ceptis meis no
ambulauit. et sabata mea violauerunt
Post ydola enim cor eor[um] gradat[ur]. Et
peperit oculis meus sup[er] eos ut non in
ficerem eos nec consumperem eos in deserto. Di
xi aut[em] ad filios cor[um] in solitudine. Non p[re]
ceptis patrum uos nolite ambulare
nec iudicia eor[um] custodiatis nec i[n] ydolis
eor[um] polluat[ur]. Ego d[omi]n[u]s deus uester
Non p[re]ceptis meis ambulate et iudicia
mea custodite et facite ea et sabata mea
sanctificate ut sit signum inter me et uos

tempus eius et que fecit ydola contra sententiam
 ipsam ut pollueretur. In sanguine autem qui
 a te effusus est deliquisti. et in rebus tuis
 que fecisti polluta es et appropinquasti fecisti
 dies tuos et adduxisti tempus amissionis
 tuorum. Propterea dedit te in obprobrium gentibus
 et in irrisorem multis terris que iuxta sunt
 et que procul a te. Et multiplicabunt de te
 sordida uerbis multitudinis inimici. Ego pro
 pter ista linguam iherosolymis suo fuerunt
 iuxta ad fundendum sanguinem. Patres
 et matrem et omnes affectus meos adve
 niam calumpniati sunt in medio tui pu
 pillum et viduam et stetit apud te
 scilicet mea spiritus sanctus et sarrana mea et
 polluitis. Et in detractores fuerunt me
 ad effundendum sanguinem et super iras
 comedunt me. Scelus operati sunt in me
 dio tui. Videndum patris discopque
 nunt me in mundiciam meustitiae hu
 miliant me. Et unusquisque in corde
 proximi sui operatus est ab hominibus con
 traxit iuxta iuxta suam filiam patris sui
 polluit uerba frater sororem suam oppre
 ssit me. Et iuxta accepit apud te ad ef
 fundendum sanguinem. Per hunc et super
 abundantiam accepisti iuxta te primos
 tuos calumpniatis nunquam dimittis es
 ait dominus deus. Ego et plasi iudicis meis
 super abundantiam tuam quam fecisti et super
 sanguinem qui effusus est in medio tui.
 Nunquid sustinebit cor tuum aut pre
 ualebit iudicis tui in diebus quos ego
 faciam tibi. Ego ego dominus locutus sum
 et faciam. Et dissipavi iuxta nationes iux
 ta et in iudicis et defecit faciam in iudiciis
 am tuam a te et possides te in conspectu ge
 nium. Et scies quia ego dominus. Et facti sunt
 domini ad me dicentis. Fui hominis iuxta est
 in conspectu in domus israel. omnes isti es
 et stagnum et ferrum et plumbum in medio
 formans scoria argenti facti sunt. Propterea
 hec dicit dominus deus. Ego quod iuxta estis omnes
 in scoria propter eam ego aggregabo uos in
 medio iherosolymis. aggregabo uos argenti et
 eis et ferri et stagni et plumbi in medio for
 natis ut succendam et ea ignem ad effu
 dum. Sic aggregabo in furore meo et iuxta

mea et in ignem. Et efflato uos et aggrega
 bo uos et succendam uos igne furoris mei et
 et habundantia in medio eius ut efflatur ar
 gentum in medio formatis sic eritis in medi
 o eius. Et factus quia ego dominus in effundum
 in ignem in mea super uos. Et facti sunt
 uim domini ad me dicentis. Fui hominis dic
 et. Ego facti in iudiciis et non expleta in die
 furoris. Et iuxta et plumbum in medio eius.
 Sic iuxta et ignis capientis et iudiciis et
 delinquentis in opus et iudiciis et accipit.
 Viduas eius multiplicauit in medio
 illius sacerdotes eius et templum legem
 mea et polluitis scilicet mea. Inne sunt
 et plumbum non habuerit distantiam et iux
 polluitam et mundum non intellexit et
 a scilicet iudicis ad iudicis oculos suos et co
 inquinatur in medio eius. Principes eius
 in medio eius quasi lupi rapientes et iudiciis
 ad effundendum sanguinem et ad pro
 ammas et iudiciis scilicet iudiciis et iudiciis
 eis iudiciis eis ab eis et iudiciis vi
 dentes iudiciis et iudiciis eis iudiciis
 dicentes. Hec dicit dominus deus. in dominus non
 sit locutus. Populi et calumpniabunt
 calumpnia et iudiciis violenter egredi
 et pauperem affligent et ad ueniam opp
 iudiciis calumpnia ab eis iudiciis. Et
 quiescent deus iudiciis qui iudiciis sepe
 et staret oppositus coram me iudiciis ne dis
 siparem eam et non inueni. Et effudi si
 eis in ignem in mea et igne me iudiciis
 et sumpti eos. Et iudiciis in caput eorum
 reddidit ait dominus deus. **XXIII**

Et facti sunt iudiciis domini ad me dicentis.
 Fui hominis. Due mulieres sunt
 iudiciis iudiciis fuerunt et fornicata
 te sunt in egipto. Quia adolescentia sua for
 nicatae sunt. Et iudiciis facta sunt iudiciis earum
 et facte sunt iudiciis pubertatis earum. No
 mina autem earum ocella iudiciis et ocella so
 ni eius iudiciis. Et habui eas et peperit
 filios et filias. Porro nomina earum scilicet
 iudiciis ocella et iudiciis ocella. Fornica
 ta et igitur ocella super me et iudiciis sunt super
 amatores suos et iudiciis iudiciis iudiciis
 uelut iudiciis principes et magistrat
 iudiciis cupidinis iudiciis equites et

ascensores equorum. Et dedit fornicationes
 super eos electos filios assyriorum uniuersos et
 omnibus in quos inuenerunt in iudicio
 eorum polluta est. Et super fornicationes suas
 quas habuerunt in egipto non reliquit. Quia
 illi dormierunt cum eo in adolescentia sua
 et fugerunt uerum pueritiam eius et effu-
 derunt fornicationem suam super eam. Pro-
 pterea tradidi eam in manus amatores filiorum
 in manus filiorum assyriorum super quos inuenerunt
 in iudicio. Quia per discopulos suos et per
 uiam eius filios et filias illius tulerunt
 et ipsam occiderunt gladio. Et facti sunt famo-
 se mulieres in iudicio pertransiunt eam.
 Quod cum uidisset soror eius solita plus
 quam illa in sanctis libidine et fornicatione
 suam super fornicationem sororis sue
 ad filios assyriorum et pertransiit in pudore
 duarum et magistratibus ad se uenerunt
 iudicium uerum uana et equum qui ueda-
 bant equos et cunctis adolescentibus forma
 egregia. Et uidit quod polluta esset uia una
 ambulantium et auxit fornicationes suas.
 Cumque uidisset uirum depictos in pane
 et ymagines chaldeorum expressas coloribus
 et armatos baltheis renes et tyaris tunc
 in capite eorum formas ducum. Omni
 similitudinem filios babilonis tunc
 chaldeorum iniqua uia sunt et in sanctis
 et in eos stupescencia oculorum filiorum. Cum
 sit numerus filios in chaldeam ad eos.
 Cumque uenissent ad eam filii babilonis
 ad cubile matris polluerunt eam in
 stupris suis et polluta est ab eis et lacrima
 ta est anima eius ab illis. Deuenerunt
 quoque fornicationes suas et discoperunt
 ignominiam suam. Et recessit anima
 mea ab ea sicut recesserat anima mea
 a sorore eius. Multiplicauit enim fornicationes
 suas recordans dies a adolescentia
 sue quibus fornicata est in terra egipti. Et
 in sanctis libidine super cubilem eorum
 quoniam carnes sue sunt carnes asino-
 rum et sunt fluxus equorum fluxus eorum.
 Et in sanctis socius a adolescentia tunc in
 subacta sunt in egipto uerum uia et effra-
 ge sunt manibus pueritiam eius. Quia
 soluta hoc dicit dominus deus. Ecce ego sus-

citabo omnes amatores tuos et terra te de qua
 facta est anima tua et aggregabo eos ad
 uiam te inuentam filios babilonis et uni-
 uersos chaldeos uerum tyrannosque et pri-
 ces omnes filios assyriorum iuuenes quoque
 forma egregia duces et magistratus uerum
 uiriles principes principum et nominatos
 et ascensores equorum. Et uenerunt super te
 instructi curru et tota multitudine populo-
 rum et dypes et gaica armabunt. Et in-
 te undique. Et dato eis coram iudicio
 et iudicauerunt te in iudiciis suis. Et ponam
 et in iudicio meo quem crederent te in
 iudicio. Et assum tuum et amicos tuos per-
 te et que remanuerunt gladio occiderunt.
 Quia per filios tuos et filias tuas capient et
 non uisum tui de ueritate igitur. Et
 deuenerunt te uerum tuos tunc in uol-
 lent uia gloria tue. Et iniquitas factam
 factus tunc de te. et fornicationem tuam
 de terra egipti. Et et leuabis oculos tuos
 ad eos in egipti non recordabis amplius.
 Quia hoc dicit dominus deus. Ecce ego
 tradam te in manus eorum quos odisti in
 manus deorum facta est anima tua
 et agent te in iudicio. Et tollent omnes
 labores tuos in iudicio te undam in
 in iudicio pertransiit et reuelabit ignomi-
 am fornicationem tuam. Scelus tuum
 et fornicationes tue fornicationes tuas. Quia
 fornicata es post gentes inter quas pol-
 luta es in iudicio suis. Quia sororis tue
 ambulantium in dato calicem eius in manu
 tua. Et occidit dominus deus. Et calicem sororis
 tue uerum perfundum et lacum et reus in
 deusum et substantiam que es caput
 summa. Et in iudicio et dolore replebis et calice
 meritis et in iudicio calice sororis tue sama-
 re uerum alium ipso uerum usque ad fides. Et
 fragmenta eius deuorabis iudicio tua in
 centibus quia ego locutus sum ait dominus deus.
 Quia hoc dicit dominus deus. Quia oblitus es
 in iudicio post corpus tuum tu quoque
 pertransiit factus tuum et fornicationes tuas.
 Et ait dominus deus ad me dicens. Fili hominis.
 Et in iudicio iudicio collam in cubilem in
 annuicias eis faciem eam. Quia ad
 uerum tuum et sanguis in medio eam et

Ycedet

tranc equorum eius opiet et pulvis eorum
 et sonitu equorum et vocum et clamor inque
 bunt eum tu. Dum ingressus fuit porta
 tuas quasi puer hominis in domo dissipaverunt
 gulis equos suos et calcavit omnes plateas
 as tuas. **Q**uoniam cum gladio ceciderit istanc
 tue naves in sinu cornu. Et asservavit
 opes tuas diruptavit negociationes tue.
 Et destruxit viros tuos et domos tuas
 pedanis subvertit. Et lapides tuos et ligna
 tua et pulviam tuam in medio aquarum po
 nent. Et quiesce faciam multitudinem
 canorum tuorum. **E**t sonitus cithararum tuarum
 non audietur amplius et dato te in im
 pedissimam peram. **S**icut ad sagena
 rum eius ut edificabis vitam. **Q**uia ego
 dñs locutus sum dicit dñs dñs. **E**t ecce
 erit dñs dñs deus. **A**umquid non a so
 nitu ruit tunc et gemitu in effodit tuo
 cum omni cunctis fuerit in medio tui et move
 bunt in sole et descendunt de sedibus tuis
 omnes principes maris et auferent eximias
 suas et uestimenta sua varia erant
 et induentur stupore. **I**ntra sedebunt et
 adhaerent super repentino casu suo admi
 rabunt et assumptores super te lamentantur
 dicent tibi. **Q**uomodo peristi que habitas
 in mari urbs inclita que fuisti fortis in ma
 ri cum habitatoribus tuis quos formida
 bunt universi. **A**umc stupescimus nautica
 indre pavoris tui et tulerunt in sole et
 in mari eo quod nullus egredietur ex te. **Q**uia
 hec dicit dñs deus. **C**um dederit te urbes
 desolatam sicut civitates que non habi
 tantur et adduxero super te abyssum et
 operuerit te aqua multae et detinero te
 cum his qui descendunt in lacum ad po
 pulum sempiternum et collocabo te in
 terra novissima sicut solitudines ueteris
 cum his qui deducunt in lacum ut non
 habeas. **P**orro cum dederit gladium tuum
 in terra viventium in infernum rediga
 te et non eris requisita et non invenie
 ris ultra in sempiternum dicit dñs deus.

Et factum est vultus. **A**umc
 domini ad me dicens. **Q**uod
 fili hominis assume super tyru
 lamentum et dices tyro qui habitabat

in introitu maris negociationi populi
 ad multas multas. **E**t dicit dñs dñs. **Q**uia
 tyre tu dixisti. **P**rofecti decoris ego sum in
 corde maris sua. **E**xitum tu quate edificati
 uunt in plenitudine decoris tui abierunt
 de sanis extinguerunt te cum omnibus ta
 bulas maris. **E**t edificavi de lavano uile
 tunc ut faceret tibi malum. **Q**uoniam dñs
 basan dolavit in viros tuos. **E**vanescit
 tua fecit tibi exere iudicio et peritola
 de multis vultus. **I**stius uania degypto
 cetera est tui inclum ut ponatur in malo
 et annis et purpura de multis elisa for
 sunt operuerunt tui. **E**t auarores sy
 donis et arabii fuerunt remiges tui. **S**a
 pientes tui tyre facti sunt gubernatores tui
 senes bibli et prudentes tui habuerunt
 naves ad ministrum uare suppelle
 tilis tue. **O**mnis naves maris in uante
 ear fuerunt in ipso negociationis tue.
Profecti ludii et uites erant in exercitu tuo
 viri bellatores tui dixerunt et galiam
 penecunt tunc portum tuo. **F**ili arabi
 di cum exercitu tuo erant super viros
 tuos in armis tuis. **E**t pigri qui erant
 in turrebus tuis pharces suas suspen
 derunt in muns tuis periculi. **E**t perierunt
 tui pulchritudinem tuam. **C**archagone
 ses negociatores tui a multitudine tui
 tui diuitiae argenteo ferro stagno
 pluri loco repierunt mundias tuas.
Sicut et iudal et mocho ipi iustiores
 in manapia in ala era adduxerunt
 populo tuo. **D**e domo thogoma equos
 et equos et mulos adduxerunt ad faci
 tum. **F**ili dedant negociatores tui in
 le multe negociatio maris tue. **D**entes
 ebrietas et ebrietas amittunt in
 as tuo. **S**yrus negociator tui. **P**ro
 multitudine opus naves gemmam
 purpuram et sarcinam et senam et iustu
 et cocum posuerunt in ierant tuo. **I**u
 da et iudal ipi iustiores tui in
 to primo vassallum et mel et oleum et re
 suam posuerunt in muns tuis. **D**a
 masceus negociator tui in multitudine
 opus tuos in multitudine diuitiarum opus
 in uno purpuram et lani coloris opus.

Doni i gressu i morel in mundum tuis p
soluerunt ferunt fabrefaci. S. tacten i ca
lumnis in negotiacione tua. Dedau iusti
coris tui in capite: aut ad scordum. Aca
bia i unius principes coar: ipi negotiatio
res mannis tue. Cum aquis i auctib: i e
dis uenit negotiatiores tui adit. Vendi
tores sari i rema ipi iustiores tui ai vni
us pnis aromator: i lapide pncioso i
am qd ppoluerunt in mteram tuo. Aia
i chemie i edri. negotiatiores tui. sata al
fuit. chelmad: uenit uenit tui. Ipi negotiatio
tores tui in mltaphaiam in uolucis ianiti
i poluitor: gressu: pncioso que ob
uoluit i aucte tui fuit. Codros quo
q: habebant in negotiacione tuis naues
manis. Principes tui in negotiacione tua.
Et repleta es i glificata uinis i corde ma
nis. Iu aquis multas adduxerunt te rem
ges tui. Vetus autem contumit te i corde
manis. Duuie tue i chelmad: tui i mul
tiplex in mteram tui. Ante tui
i gubnatores tui qui tenebant suppellet
tiam tuam i pncioso pncioso tui ai vni
us i mltitudine que est in medio tui ca
dent i corde manis idit tui tue. A sou
tu danioms gubnatores tui i mltitudine
hunc dantes i descendit denantibus tuis
quis qui tenebant tui. Ante tui
i gubnatores manis uenit: i pncioso
tui mltitudine i mltitudine tui sup te uo
te magna i damabunt amare i supia
ent puluere capiti: suis i ante i pncioso.
Et tenebant sup te caluam i amantibus
altis i pncioso tui i amantibus tui
me pncioso amantibus tui. i dantes sup
te carmen iugulit i plantat te. Que
est ut tui que obuenerunt i medio ma
nis que mteram negotiacionem tuam de
man i pncioso populos multos. Iu mul
titudine dantes tui i pncioso tui di
cisti tui tui tui tui es i manu i p
fuitis aquar. O pes tui i omnis mul
tudo tua que erat i medio tui tui tui.
Iu mltitudine habitatores mltitudine obfup
tuit sup te i tui tui tui. Omnes tui
pncioso pncioso mltitudine mltitudine nego
tiatiores pncioso tui tui tui sup te adit

chilum deducta es. i uo eis usq: in pncioso.
E factus est finis dui ad .xxxviii.
me dicens. Fili hominis dui pncioso
pi tui. Et dicit dui deus. Et qd
elevationem est cor: tui i dicit. Deus ego
sum. i mltitudine dui sed i mltitudine manis
tui sis homo i uo deus. i dicit cor: tui
quasi cor: dui. Et cor sapientior: es i dante
le omne scordum non est absconditum aut.
Iu sapientia i pncioso tua fuit i cor:
tui tui i dicit tui tui tui i dicit
tui mltitudine tui. Iu mltitudine
sapientie tue i negotiacione tua mlti
plicasti i mltitudine i elevationem est cor:
tui i mltitudine tui. O pncioso tui dicit dui
is. Et qd elevationem est cor: tui quasi cor:
dicit. idit tui ego adduxam sup te alie
nos i mltitudine gentium. Et mltitudine
tui gladios suos sup pncioso tui
sapientie tue i pncioso tui tui i
dicit i dicit tui tui tui i dicit
alio tui i corde manis. Iu mltitudine dicit
loquis dui ego sum cor: tui mltitudine tui
tui sis homo i uo deus. Iu mltitudine dicit
dicit tui tui mltitudine tui tui tui
tuis i manu alienor: quia ego locutus
sum. ait dui deus. Et fuit i sermo tui
ad me dicens. Fili hominis. Iu pncioso
tui sup tui tui i dicit et. Et dicit tui
manis deus. Iu pncioso tui tui tui
uis pncioso sapientia i pncioso tui
cui paradisi dui fuit. Omnis lapis pncioso
opulentum tui. Iu pncioso tui
tuis i mltitudine tui tui tui tui
sapientis i tui tui tui tui tui.
Iu mltitudine tui opus decoris tui i for
mana tua mltitudine qua dicit es pncioso
tui. Iu dicit tui tui tui i pncioso
pncioso tui tui tui tui i medio i pncioso
ignitorum ambulasti i pncioso tui
dicit dicit tui tui tui tui tui
tas tui. Iu mltitudine negotiacionis
tue repleta sunt mltitudine tua i mltitudine
i pncioso. Et tui tui tui tui tui
dicit tui tui tui tui tui tui tui
dum ignitor. Et elevationem est cor: tui i d
cor: tui. Iu mltitudine pncioso tui tui tui
regum tui tui tui tui tui. Iu mltitudine

domine iniquitatem tuam in iniquitate nego-
tationis tue polluitur sacrificium tuum. **Q**
uia ego ignem de medio tui qui com-
dat te idolo te manentem super faciem in espi-
ritum videntium te. Omnes qui vident
te in gentibus obstupescunt super te. Nichil
es et non eis inperant. Et factus es sicut
dum ad me dicens. Fili hominis pone fa-
ciem tuam contra syonem et prophetabis de ea
dices. Hec dicit dominus deus. Et ego ad te syon
et glorificabor in medio tui. Et facit quia
ego dominus cum fecero in ea iudicia et sacrificia
fuero in ea. Et imitanti ei pestilentia et flag-
rant in placens eius et conuenit iustitia
in medio eius gladio percussum. Et factus
ego dominus. Et non erit ultra domus israel
fendum lumen amantibus et spina dolo-
rem in sensu uniusque percussum eorum qui ad-
ulantur eis. Et facit quia ego dominus deus. Hec
dicit dominus deus. Quid congregabo domum
israel de populis in quibus dispersi sunt sacrificato-
res in eis contra gentes. Et habitabunt in
terra sua quam dedi seruis meo iacob. Et
habitabunt in ea securi et edificabunt do-
mos et plantabunt vineas et habitabunt et fi-
dentur sicut iudicia iominum qui ad-
ulantur eis percussum. Et facit quia ego
dominus deus eorum. **XXXIX.**

Tertio decimo id est decimo mense vnde
cuna die mensis. factum est obuium domini ad me
dicens. Fili hominis pone faciem tuam
contra pharaonem regem egypti et prophetabis
de eo et de egypto uniuerso. loquere et dices. Hec
dicit dominus deus. Et ego ad te pharaon rex
egypti dices magne qui cubas in medio flu-
minis tui. Et dices. Quis est flumen et
ego factus memini. Et ponant firmum in
maxillis tuis et agglutinato pilos flumi-
ni squamis tuis. Et exenatam te de me-
dio fluminis tui et iunxi pilos tui squa-
mis tuis adhibuit. Et prouocauit te in de-
sertum et omnes pilos fluminis tui super fa-
ciem tuam cecidit. Et non colligens neque
gregabis. Et estis terra in solatibus et li-
di et ad deuorandum. Et facit omnes hi
tatores egypti quia ego dominus. Deo quod fa-
cti vacillantes in manu domini israel quod
applicauerunt te manu et factus es

in lacerasti omne humerum eorum et dissoluisti
omnes tunc coram et humeribus eis super te
diminutus es. Quia hec dicit dominus deus. Et
ego adducam super te gladium ineffabilem
de te hominem et iumentum. Et erit terra egi-
pti in desertum et in solitudinem. Et facit quia
ego dominus. Deo quod dixisti flumen meus est
et ego feci eum. Io curo ecce ego ad te et ad flu-
mina. Daboque terram egypti in solitudinem
gladio dissipatam. A tunc synces usque ad
terminos ethiopie. Non prauersit eam et
hominis neque populi iumentum quod erit in ea
et non habitabit ei. annis. Daboque terram
egypti desertam in medio terrarum desertarum et ci-
uitates eius in medio vibrum solis et erit
desolata quoad quatuordecim annis. Et dispergam
egyptios in nationes et uicinalato eas in terras
quia hec dicit dominus deus. Post finem quod in-
gunt annos aggregabo egyptum de populis
in quibus dispersi sunt et reducam captiui-
tatem egypti et collocabo eos in terra ple-
tius terra natiuitatis suae et erunt ibi
in regnum humile. Et me terra regna erit
humillima et non eleuabit ultra super
nationes. Et in miniam eos ne inperit
gentes neque erunt ultra domus israel
in fiducia docentes iniquitatem ut fugi-
ant et sequantur eos. Et facit quia ego
dominus deus. Et factum est in xx et vii anno. i
primo mense in una mensis. factum est obuium
domini ad me dicens. Fili hominis nabi-
chodonosor rex babilonis seruit fecit
exercitum suum sicut magna adu-
sus yrim. Omne caput decaluanum
et omnis humeris depilans est et in me-
reddita non est ei. neque exercitum eius de
tyro persequitur quia seruierunt ei ad ius-
tam. Quia hec dicit dominus deus. Et ego
dabo nabi chodonosor regem babilo-
nis in terram egypti et accipiet mulierem
dum eius et depdabitur manibus ei
et impiet spolia eius et erit merces exer-
citus eius et opti pro quo sunt aduersus sa-
d. De cor et terram egypti pro eo quod latronum
inest aut dominus deus. Quod re illa
pullulabit coram domus israel et ubi
dato aptum os in medio eorum et facit
quia ego dominus. **XXX.**

Abietes non ad equanimitatem summamque eius
 et platani non fuerunt que frondibus illius.
 Omne lignum paradisi dei non est assimilatum
 illi et pulchritudini eius qui speciosus
 fecit eum in multis et densis frondibus. Et
 emulata sunt eum omnia lingua uolup-
 tans que erant in paradiso dei. Quia hec di-
 citur deus. Pro eo quod sublimatus est in alti-
 tudine et dedit similitudinem suam omnem
 aequi et densam et elevatum est cor eius in alti-
 tudine sua. Hinc narratur de cum manibus
 fortissimi gentium. faciens faciem et in
 impietate eius et erexit illum. Et succident ei
 alieni et crudelissimi nationum et percutient
 eum super montes. Et circumdabit vallibus
 circumdabit eum et fringent arbores
 eius in multis rupibus. Et erodent de
 umbraculo eius omnes populi terre et reli-
 quet eum. In ruina eius habitavit omnia
 volatilia celi. et in ruinis eius fuerunt omnes
 bestie terre regionis. Quia abierunt non eleva-
 bunt in altitudine sua omnia lingua aequi
 uerba ponent sublimitatem suam in nemo-
 rosa atque frondosa. neque stabunt in sublimi-
 te cor omnia que irrigantur aquis quia
 omnes traditi sunt in mortem ad terram vici-
 mant in medio filios hominum ad eos qui
 descendunt in lacum. Hec dicit dominus deus. In
 die quando descendit ad inferos et duxit luc-
 tum opum cum abisso et peribit flumina
 eius et coheret aquas multas. Inanis est
 super eum libanus. et omnia lingua agri co-
 rumpita sunt a fontibus. Tunc eius et movit ge-
 tes cum deducam eum ad inferum cum his
 qui descenderunt in lacum. Et solata sunt
 in cinis omnia lingua uoluptatis egre-
 gia atque perdata in luto omnia que irri-
 gabantur aquis. Nam ipse cum eo descendet
 ad inferum ad inferos gladio iudicii
 uni universi quisque sedebit in umbraculo ei
 in medio nationum eius. Cum assimilatus
 es omni dicitur atque sublimis in lingua uolup-
 tans. Et ecce deductus es in linguas uolup-
 tatis ad terram viciniam. In medio et cum
 alios dormies cum his qui infecti sunt
 gladio. Ipse est pharaon et omnis mul-
 tudo eius dicit dominus deus. **xxx**
ii. cap. i. col. v. a.

Et factum est duodecimo anno in mense
 duodecimo in una mensis. factum est ubi
 dicitur ad me dicens. Fili hominis. al-
 sume lanceatum super pharaonem regem
 egypti. et dices ad eum. Leoni gentium al-
 simulacris es et dicitur qui est in mari. Ven-
 alatas coram in fluminibus tuis et multa
 uas aquas pedibus tuis et quilibet flumina
 eorum. Quia hec dicit dominus deus. Expandam
 super te rete meum in multitudine populorum
 multos et extrinsecum te in sagena mea et
 periciam te in manu. Super faciem tuam agu-
 abram cor habuit faciem super te et
 volatilia celi et saturabo te et bestias unius
 se terre. Et dabo carnes tuas super montes
 et impleto colles tuos sanguine et implebo
 terram fecore sanguinis tui in super montes
 et valles implebuntur excreta. Et optam cum
 extrinsecus suis oculos et in gressu faciam stel-
 las eius. Solem nocte regam et luna non
 dabit lumen suum. Omnia luminaria
 celi in cinerem faciam super te et dabo tibi et
 super terram tuam dicit dominus deus propter iniquitas
 iniquitates quas operatus es cum occideris
 mulierem cum matrem aut dila distas. Et cum
 tanto cor pilorum multorum cum in duxeris
 et traxeris in gentibus super faciem quam
 uelas. Et stupescere faciam super te populos
 multos et reges eorum honore unius formi
 habuit super te propter iniquitates iniquitates
 quas operatus es cum volare cepit gladius
 meus super facies eorum. Et obstupescere
 repperit singuli paupera sua in die ruinis
 sue. Quia hec dicit dominus deus. Et labuit
 regis babilonis uenit tibi in gladius
 foras deiciam multitudinem tuam. In
 expunguabunt omnes gentes hoc. Et
 vastabunt super terram egypti et dissipabit
 multitudo eius. Et perdam omnia iuncta
 ea que erant super aquas plurimas.
 Et non erit habitatio eas pes hominis cum
 ultra. neque ungula iumentorum habitabit
 eas. Tunc purissimas reddam aquas
 eorum. et flumina eorum quasi oleum addu-
 cant. ait dominus deus. cum dedero terram egypti
 desolatam. Deserui a facie tua a plenitudine
 hic tua quidam peristero omnes habitatores
 eius. Et facient quia ego dominus. Plandus

est et plangent eum filie gentium. plangent
eum. Super egypto et super multitudine eius. et
plangent eum ait dominus deus. Factum est igitur
decimo anno primo mense quintadecima
die mensis. factum est vbi dicitur ad me dicens.
Fili hominis ecce carum lugubre super
multitudinem egypti et decem eam ipam
et filias gentium iobstantiam addam vlti
mam cum his qui descendunt in lacum. Quod
pulsatio: es descende et dormi cum mactatis.
In medio mactatis gladio cadent. Et la
dus datus est et acciderunt eam et omnes
populi eius. Loquebatur ei potentissimi rob
torum de medio iherusalem qui ait auxilia
eorum: sunt descendunt et dormierunt in lacum
ali mactatis gladio. Ibiq: assuet et omnes
multitudo eius in circuitu illius sepulchra
eorum. Omnes mactatis qui crediderunt gladio
quorum data sunt sepulchra in iherusalem
lac. Et facta est multitudo eius pugnati
sepulchra eius in iherusalem mactatis gladio
quo qui debant quondam formidinem i
tra videntur. Ibi etiam et omnis milita
to eius pugnati sepulchra sunt. Omnes et
hui mactatis mactatis gladio qui descende
runt in circuitu ad eam et in circuitu qui po
luerunt horum suum in iherusalem.
et prostraverunt ignominiam suam cum his
qui descenderunt in lacum. In medio mactatis
mactatis posuerunt cubile suum in iherusalem
pulis eius in circuitu eius sepulchra illi.
Omnes hui mactatis mactatis gladio
descenderunt eum ad rem in iherusalem
et prostraverunt et fusionem suam cum his qui
descenderunt in lacum. In medio mactatis
posita sunt. Ibi mactatis et mactatis et omnis et
multitudo eius in circuitu eius sepulchra ei.
Omnes hui mactatis mactatis gladio
et cadentes qui debant formidinem suam i
tra videntur et mactatis dormierunt in lacum
hui cadentes q: mactatis qui descen
derunt ad inferum cum armis suis et po
luerunt gladios sub capitis suis et fuc
tunt et iherusalem eos mactatis: eos. quia te
mactatis facti sunt in iherusalem.
Et tu ergo in medio mactatis mactatis et
dormies cum mactatis gladio et qui cum
mactatis dormierunt. Ibi ydumea et

reges eius et omnes ductos eius qui dant sunt
cum exercitu suo cum mactatis gladio et qui
ai mactatis dormierunt et cum his qui
descenderunt in lacum. Ibi paucos a quibus
his omnes et mactatis mactatis qui debant
sunt omnis ai mactatis paucos et iherusalem
mactatis et fuc qui dormierunt mactatis ai
mactatis gladio. Et portaverunt et fusionem
suam cum his qui descenderunt in lacum. Et
ait eos phario et solatus est super mactatis
multitudinem suam que est mactatis est gla
dio. et portaverunt et fusionem suam ai his
qui descenderunt in lacum. Phario et ois
exercitus eius ait dominus his. quia te
mactatis suum in iherusalem. et dormierunt
in medio mactatis cum mactatis gladio.
Phario et ois multitudo eius ait do
minus deus. **xxxiii.**

Ecce factum est vbi dicitur ad me dicens.
Fili hominis loquitur ad filios
populi et ad eos ad eos. Item ai
induxit super eam gladium et mactatis
in iherusalem vbi dicitur de nouissimis tuis et
ait cum super se speculatores et ille uidit
gladium uenientem super eam et uenit
cunctis et annuntiavit populo. audierunt
autem quisquis est ille sancti uenientem
se obstruunt uenientem gladium et mactatis
eum. sanguis super caput ipsius erit. Si
tunc uenit audierunt et non se obstruunt.
sanguis eius in populo erit. Si autem secul
indierunt animam suam saluabit. Ob se
culatores uidere gladium uenientem et non
mactatis uenientem uenientem et ipse se non custo
dierunt uenientem gladium et mactatis de eis aia
et ille quidem iniquitate sua capitis est
sanguinem autem eius de manu speculato
ris requirant non populus in se ego. Et
tu fili hominis speculatores dedit te domini
ihel. Audierunt ergo suonem ex ore meo
annuntiavit eis ex ore. Si me dicitur
ad impium. In ipse morte uiolens. non
fuit locutus ut se custodiat impius a
ma sua ipse impius in iniquitate sua mo
nerunt. sanguinem autem eius de manu mea
requirant. Si autem annuntiavit te ad
impium ut aius suis quidam. et non
fuit quibus a ma sua ipse iniquitate sua

morietur. porro tu anima mea tibi sit.
 Tu ergo fili hominis dic ad domum isrl.
 Si locuti estis dicentes. Iniquitates nostrae
 et peccata nostra super nos sunt. et impies nos tace-
 amus. Quomodo ergo uenit potuit. Dic
 ad eos. Vnus ego dixi dixit dominus deus.
 Nolo mortem impij. sed ut conuertatur impius
 a viis suis. et uiuat. Inquit anima mea
 uis peccatis. Et quare morietur anima do-
 mus isrl. Tu itaque fili hominis dic ad
 filios populi tui. Iustitia iustitiam non libe-
 rabit eum. iniquitas quoque dicit peccatum. et
 impietas impij non nocet ei. inquit
 dicit consilijs fuerit ab impietate sua. et
 iustus non potest uiuere in iustitia sua. in
 quibus dicit peccatum. Etiam si dixerit iusto
 quod iusta uiuat. et filius in iustitia sua fecerit
 ut iniquitatem. omnes iustitiae eius ob-
 liuioni tradentur. in iniquitate sua qua
 operatus est in ipso morietur. Si autem dixerit
 impius morte morietis. et egit penitentiam
 a peccato suo. fecerit iudicium et iustitiam
 et pignus restituit ille impius rapinaeque
 reddidit. in mandatis meis ambulauit. nec
 fecit quicquam in iustitia. iusta uiuet et
 non morietur. Omnia peccata eius que
 peccauit non imputabunt ei. iudicium
 et iustitiam fecit. iusta uiuet. Et dixerunt
 viri populi tui. Non est equum pondus via
 domini. et propitius uia in iustitia est. Cum enim
 iustus recesserit a iustitia sua. fecerit iniquitates
 morietur in eis. Inquit recessit impius
 ab impietate sua. fecerit iudicium et iustitiam
 uiuet in eis. Et dicitis. Non est uia
 domini. Innumquamque iusta uia
 suas uiditabo de uobis domus isrl. Et
 factum est in anno duodecimo. decimo mense
 in quinta mensis transfugationis uenit
 uenit ad me qui fugerat de iherusalem
 dicens. Iustitia est ciuitas. Et annus ad
 domini facta fuerat ad me uespere ante qua
 ueniret qui fugerat. A praeputio os meum
 domus ueniret ad me mane. et apertum os meum
 non solum amplius. Et factum est uerbum domini
 ad me dicens. Israhel hominis qui habitant
 in muniois hys super humum isrl. loquen-
 tes ad me. Vnus erat abraham theocra-
 tia possedit terram. et os autem meum. uobis

data est terra in possessionem. **I**dem dices
 ad eos. Et dicit dominus deus. Qui sag-
 uine comeditis. loculos meos leuatis. ad
 multitudines meas. et sanguinem funditis. et
 numquid terram hereditate possidebitis. Et
 testis in gladijs uiris fecistis. abhomi-
 nationes meas. et unusquisque uxorem primum
 sui polluit. et terram hereditate possidebitis.
 Et dices ad eos. Sic dicit dominus deus. **I**dem
 ego quia in muniois habitauit gladius ca-
 dent. inquit magis est testis traderet ad deum
 randum. qui autem in peditibus et in peditibus
 sunt peste morietur. Et dabo terram in so-
 litudinem et desertum. et deficiet superbia et for-
 titudo eius. et desolabuntur montes isrl. et
 quod nullus sit qui pedes transeat. et sciet
 quia ego deus cum dedit terram eorum. desola-
 tam et desertam propter iniquitates ab hominibus
 uos suas quas operati sunt. Et cum filij ho-
 minum populi tui qui loquuntur de te. iusta mo-
 res et in hostibus domos. et dicunt unus ad
 alium. uir ad proximum suum loquentes.
 Uenit et audiamus qui sit super egressi
 eius a domino. Et uenit ad te quasi
 in grediamur plus uicis et sedent coram te
 populi mei. Et audiamus simones tuos et
 non faciunt eos. quia in cantum oris sui
 tunc illos. et auariciam suam. sequuntur cor-
 eorum. Et est eis quasi carum in iustitia
 quod fuerit. et uicis. sono canit. Et audiam.
 ubi tua et non faciunt ea. Et cum uenit
 quod predictum est. ecce enim uenit tunc factum
 quod propheta fuerunt inter eos. **xxviii**
Et factum est ieremum domini ad me di-
 cens. Fili hominis propheta de pas-
 toribus isrl. Quia iudices pastores.
 Nec dicit dominus deus. Et pastores
 isrl. qui pascebant semper. Nomen gre-
 ges a pastore. pascent. Lac comedebant
 et lanis operiebantur. et quod grassum erat
 occidebant. gregem autem meum non pas-
 cebant. Quod in finem fuit non esalidat
 tis. et quod egredium non sanastis. quod factum
 est non alligastis. et quod ab lectum est non
 reducastis. et quod pietas non quesistis. Sed
 cum auiditate impetatis eis. et ad potan-
 tia. et dissipati sunt omnes meos. et quod non est
 pastor. et factum est inter uos. et conueni omni

testamentum agni et dispense sunt. Et transiunt greges mei in montibus novis: uniusque colle exaltabit et super omne faciem terrae dispense sunt greges mei et non erit qui requirit. Quia o pastor meus audite verbum domini. Vultis ego dicat dominus deus. Quia pater quod facti sunt greges mei in ierusalem et omnes inter iudeos ad conem omni testamentum agni eo quod non est: pastor: nam et quesierunt pastores gregem meum. Si pastores pastores semper et greges meos non pascunt. Quia pastores audite verbum domini. Et dicit dominus deus. Et ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum et cessare eos faciam ut ultra non pascant gregem meum. nec pascant amplius pastores semper. et liberabo gregem meum de ore eorum et non erit ultra eis in escam. Quia hoc dicit dominus deus. Et ecce ego ipse requiram oves meas et visitabo eas. Si autem visitabo pastores gregem suum in die quando fuerit in iudicio omnium sine dissipare. sicut visitabo oves meas et liberabo eas de omnibus locis in quibus dispense fuerant in die iudicis et colligis. Et educam eos de populo et aggregabo eos de ceteris. et inducam eos in terram suam et pascam eas in montibus israel. in montibus et in cunctis locis. In pascuis iherusalem pascam eas in montibus excelsum israel erunt pascua eorum. Qui requiescent in herbis virentibus et in pascuis pinguib: pascunt super montes israel. Et ego pascam oves meas et ego eas ac cubare faciam in die dominus deus. Quod pascam requiram. et quod abiectum fuerat educam. et quod effractum fuerat amigabo. et quod in sinu erat et solidabo. et quod pingue forte custodiam et pascam in iudicio. Quia dicit dominus deus. Et ecce ego iudico inter pecus et pecus. et inter iherusalem et iherusalem. Nonne vobis satis erit pascua bona de pascua. In super et reliquias pascuarum mearum et cunctas oves pedum vestrorum. Et cum puerum suum a quam vultis reliqui pedum vestrorum in iudicio. et oves meae vultis que et cunctas faciant pedum vestrorum pascant. et que pedes in iudicio vultis hoc vultis. Quia dicit dominus deus ad vos. Et ecce ego ipse iudico inter pecus pingue et macilentum. Pro eo quod latibet in sinu in pinguedinis et cornibus vestris

veniabitis omnia infirma pecora donec dissipentur foras saluabo gregem meum et non erit ultra in ierusalem et iudicabo inter pecus et pecus. Et suscitabo super pastorem unum qui pascat ea semini meum dauid. Ipse pascet ea et ipse erit eis in pastorem. Ego autem dominus ero eis in dominum. et servus meus dauid princeps in medio eorum. Ego autem dominus locutus sum. Et faciam cum eis pactum pacis et cessare faciam bestias pessimas de terra et qui habitant in deserto secum committent in saltibus et ponam eas in circuitu collum meum benedictionem et educationem ymbrum in tempore suo. Et pluvie benedictionis erunt et dabit lignum agni fructum suum et tunc dabit germen suum. Et erunt in terra sua absque timore. et sicut quia ego dominus cum semine et cunctis vultis eorum et erunt eos de manu impiorum suorum. Et erunt non ultra in ierusalem in gentibus neque bestie ut de iherusalem eos sicut habitant et sicut absque vultis timore. et suscitabo eis germen iustitiae nominatum. Et non erunt ultra in ierusalem sicut in terra neque vultis amplius in ierusalem gentium. Et sicut quia ego dominus deus eorum cum eis et ipsi populus meus domus israel aut dominus deus. Pos autem greges mei greges pascant in iherusalem et ego dominus deus aut dominus deus. **xxxv.**

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuam ad usum montem seyr et hababis ad eum et dices illi. Et dicit dominus deus. Et ecce ego ad te mons seyr: extendam manum meam super te. et dabo te desolatam atque desertam. Vires tuas demoliar: et in desertus eris. Et factus quia ego dominus eo quod fueris inimicus sempiternus et edulis facies israel in manus gladii in tempore afflictionis eorum in tempore iniquitatis extiteris. Quia vultis ego dicit dominus deus qui sanguinem tradam te. et sanguis te persequetur. Et cum sanguinem odis sanguis persequetur te. Et dabo montem seyr desolatam atque desertam. et auferam de eo cunctam iherusalem et implebo montes eius cadavibus: et cunctas suas. In collibus meis et in vallibus meis atque in cunctis iherusalem feci gladio cadent. In solitudines seminas tradam te. et iherusalem tue non hi

uos. Et dabo uobis cor nouum et spiritum
nouum prout in medio ur. Et auferam
cor lapideum de carne ura et dabo uobis cor
carneum et spiritum meum ponam in medio ur.
Et faciam ut in preceptis meis ambuletis
iudicia mea custodiant et operentur. Et erit
timor meus in medio ur quia in corde patrum uris et in
terris in inceptis et ego ero uobis in domum. Et sal
uabo uos ex omniis iniquitatibus uestris
Et uocabo frumentum et multiplicabo il
lud. Et non inponam in uos famem. Et multi
plicabo fructum ligni et graminis. Agni et non
poteris ultra opprobrium famis gentibus
Et recordabimur uiae urae pessimae
studiorumque non bonorum et displicebunt
uobis iniquitates urae et scelera ura. Non
propter uos ego faciam aut dominus deus uos non
ut uobis. Et confundam et reuertetur super
uos uis domus israel. Et dicit dominus deus.
Iudicia quae mundauit uos auerunt et in
iquitatibus uestris et habitati facti uides in in
stauramento timorosa et terra desolata fuit ex
culti quae quondam erat desolata et actio
omnis inatoris dicitur. Et terra illa in culta
facta est ut omnis uoluptatis inuitates
deserte et desinitur atque suffocasse nuntie se
derunt. Et scient gentes quaecumque delicta
fuerint et circuitu uris. Quia ego dominus edificauit
dissipata. plantauitque in culta. ego dominus
locutus sum et feci. Et dicit dominus deus. Ad
huc in hoc inueniunt me domus israel. ut fa
ciam eis. Et multiplicabo eos sicut gregem
hominum ut gregem sanum ut gregem the
usalem in sollemnitatibus eius. Sicut
cunctas deserte pleneque gregibus hominum
Et facit quia ego dominus. **xxvii**

Acta est super me manus domini et re
duxit me in spem domini et dimisit me
in medio campi qui erat plenus
ossibus et cum duxit me per ea in giro. Et in
tunc multum ualde super faciem campi licet
quae uelenter. Et dixit ad me filius hominis
putas ne inuent ossa ista. Et dixi. Do
mine deus tu noster. Et dixit ad me. Et la
tuam te ossibus istis et dices eis. Ossa au
da audite uerbum domini. Et dicit dominus
deus ossibus istis. Et ecce ego in nouitatem uos
spiritum et inuentis. Et dabo super uos ueruos

et succresce faciam super uos carnes et super exten
dum in uobis tunc et dabo uobis spiritum et
inuentis. Et facis quia ego dominus. Et propheta
in hunc preceptum iudicij. factus est autem solutus
propheta me et ecce conuincio. Et accessit
ossa ad ossa unumquodque ad iuncturam suam
Et uidit et ecce super ea uerui et carnes ascende
runt et extensa est in eis cunctis de super et spiritum non
habebant. Et dixit ad me. Veni et uide ad
spiritum filii hominis et dices ad spiritum. Et
dicit dominus deus. A quo uenitis ueni spiritum in
fusta super in istos istos et reuertetur. Et proph
eta in hunc preceptum iudicij. et in gressus est et ca
spiritus et inuenit. Et inuenit super pedes suos
exentis grandis uinis ualde. Et dixit ad
me. Fili hominis ossa haec uniuersa domus
israel est. Spiritus domini. Et inuenit ossa mea et pe
nit spiritus ura et auersi sumus. Propter uocem
nam et dices ad eos. Et dicit dominus deus.
Et ecce ego apiam tumulos uros et reducam
uos de sepulchris uestris popule uis et ibi ca
uos in manu uestram israel. Et facis quia ego
dominus cum aperueris sepulchra uestra et eduxero
uos de tumulis uestris prole meus et deo spiritum
meum in uobis et inuentis. Et requiescet uos
faciam super inuenit uestram et facis quia ego
dominus locutus sum et feci. aut dominus deus. Et feci
simo domini ad me dices. Et tu fili hominis al
fuerit tibi lignum unum et facit super illud
inde et filius israel locis eius. Et tolle lignum
alium et facit super illud ioseph et lignum ef
fiam. et amate domus israel. locutionemque ei.
Ad unumque illa unum ad alium tibi et lignum
unum et erunt in uentem in manu tua. Et
aut dixerunt ad te filii populi tui loquentes
uocem iudicis uobis quid istis tibi ue
lis. Loquis ad eos. Et dicit dominus deus. Ec
ce ego assumam lignum ioseph ad eima
um effraym et tibi israel. quae sunt ei ad me
te. et dabo illud parit cum ligno iuda et fa
cia eis lignum unum et erit unum in ma
nu eius. Et erit autem lignum super quae scrip
tis in manu tua locutis cor. et dices ad eos.
Et dicit dominus deus. Et ecce ego assumam
fios israel de medio nationum ad quas
abierunt. et congregabo eos undique et adu
cam eos ad humum suum et faciam eos
in gentem unam in terra in uentibus israel. Et

recitatis erit omnibus impatis non erunt
vtra due gentes nec dimident amplius iduo
regna ueq; polluerit ultra in idolis suis rabi
hominum et in iudiciis iniquitatis suis
Et saluos eos faciam de inimicis sedib; suis
in quib; peccauerunt et emundabo eos et erit in
pplis ego ero eis deus et seruis uentis dauid
rex sup eos et pastor unus erit omnium eor.
In iudiciis meis ambulabunt et mandata
mea custodient et facient ea et habitabunt sup
terram quam dabo suo mas iacob iqua hi
rauiunt pns ur. Et habitabunt sup eam ip
si et filii eor et filii filior eor usq; in sempre
unum et dauid filius meus princeps eor im
perium. Et pacem illis facis pax pax
cum sempiternum erit eis. Et fundabo eos in
multiplicato et dabo sibi hereditatem in ea in
medio eor imperium. Et erit tabernaculu
meu in eis et ero eis deus et ipse erit in pplis.
Et sciunt gentes quia ego dñs scificator: ut
in iheru fuit scificatio mea in medio eor
imperium. XXXVIII

Et factus est sermo dñi ad moyses dicens. Tu
hominis pone faciem tuam et mo
gog et fratri magog principem ca
ptiuo mofoch et tibi et uentis de eo et
dices ad eum. Hec dicit dñs deus. Ego ego
ad te gog principem captiuo mofoch et
tibi. Et cum agam te et ponam firmu
in maxillis tuis et educam te et omne exer
citu tuu equos et equites uestitos loias
multas multitudinem magnam hastas
et dappum arripientium et gladiu. Et se
ed hōpes et libites cum eis omnes scitati
et galeati. Gomer et uimila agmina do
mōi thogama lata aquilonis et totum
robur eius populiq; multi centi. Prepa
ra iustitiam te et omne multitudinem tuam
que coacta est ad te et esto eis in prepu.
Post dies multos uisitabis. In nom
luno annos uentes ad terram quam reuila
est a gladio et aggregata est de pplis multi
ad montes isrl qui fuerunt deserti in ipse
Et de pplis coacta est et habitauerunt in ea
et fidem unum. Ascendens aut quasi co
pestas ueniens et quasi nubes ut opias
terram tuam et agmina tua et ppli multi centi.
Et dicit dñs deus. In die illa ascendet

sermones sup cor tuum et cognabis cogni
tiones pessimas et dices. Ascendat ad terram
ab ipse nunc ueniens ad quiescentes habi
tantesq; terram. Omnes in habitant sine
muro uoces et porte non sunt eis ut diripi
as spolia et inuadas predam et inferas ma
num tuam sup eos qui deserti fuerunt et
pastor restituit et sup populum qui est egre
gans ex gentib; qui in sse cepit et esse ha
bitatores in uibilib; terris. Sabba et dodan et nego
ciatores diuersis et omnes leones eius dicit
tibi. Et iniquis ad sumenda spolia tua
uenis. Et ecce ad diripiendam predam et gre
gasti multitudinem tuam ut tollas argen
tum et aurum et auroras suppellectilem et
substanciam et diripias manubias et fini
das. Proca natiuitate filii hominis idit
es ad gog. Hec dicit dñs deus. Nihilquid
non in die illo cum habitauerit pplis meus
isrl et fidem terris et ueniens in te loco tuo
a latib; aquilonis tu et populi multi centi.
Ascendens equorum tuum et ascendes sup ppli
tuum isrl quasi nubes ut opias terram
et inuadens diuersas et aduocant te
sup terram tuam ut sciant gentes inter cum
sanctificationis fuerit inter modis eor et
gog. Hec dicit dñs deus. Tu ergo alle es
de quo locutus sum in diebus antiquis in
manu senior meor pphannu isrl qui
pphauit in diebus illis tempore ut addu
ceret te sup eos. Et erit in die illa idit ad
uentus gog sup terram isrl ait dñs deus.
Ascendet in angustiam meam in fumum meo
et in celo meo. In igne ut mee locutus su
quia in die illa erit inuadens magna se
ditum isrl. Et mouebunt a facie mea
piscos maris et uolucres celi et bestie agri
et omne reptile quod mouet sup humum
cunctiq; homines qui sunt sup faciem
terre. Et succentur montes et cadent sepēs
et omnis murus conuertet in ruinam. Et co
uocato aduersus eum in cunctis montib;
in eis gladium ait dñs deus. Gladius
inuisibilis in manu sua diriget et tunc
inducato eum peste et sanguine et ymbec
uolentia et lapidib; in uiculis. Et quam
et sulphur pluam sup eum et sup exercitum

eius i sup populos multos qui sunt cum eo
 Et magnificatus i sanctis i uocis eius locu
 lis militans gentium i facit q: ego domi
E aut fili hominis va . xxxix .
 nonate ad ihsus gog i otes. H er di
 arons deus. Et ego sup gog p m
 tatem capitis mo loth i diuini i am agat
 ter fconam te i ascender afagani delatib
 aquilonis. i adduxam te sup montes isrl
 i pcuram amun tuu i manu sinistra tu
 i sagittas tuas de manu dextera tua deca.
 Sup montes isrl ardes tu i omnia agmina
 tua i populi qui sunt tecum fens auib
 omniq: uolatu celi i uolus tece de te ad
 deuorandura. Sup faciem agri ca des q:
 ego dñs locutus sum atc dñs dñs. i emu
 tam iguem i magog. i uolus qui hianc
 i m fultis q: fidenter. Et facit q: ego dñs
 dñs isrl. Et uonit scilicet meum nomini fac
 am i medio populi mei isrl. i nō polluat
 nomē meum scilicet amplius. Et facit ge
 tes q: ego dñs dñs isrl. Et ce uenit i hā
 t aut dñs deus. i) et est otes de qua locuti
 sum. i egredietur habitatores de ciuitatib
 isrl i succident i uolent arma dīpōi
 i hastas armu i sagittas i uallos ma
 nis i concos i succident ea igni. Septem
 annis i non portabunt ligna de regionib
 uoc: succident de salub: qm arma succ
 dent igne. Et cepdabunt eos quib: pced
 fiant. i diripient uastatores suos. aut
 domuius dñs. Et erit iudic illa oato loc
 gog uonina tuu sepulchri i isrl uallē
 viatorum ad orientem maris que abstu
 pefat facis pēuutes. Et sepelient ibi gog
 i omne multitudinē eius i uocab: uallē
 multitudinis gog. Et sepelient eos domi
 isrl. ut mundet terram septem mensib
 Sepeliet aut eni omnis pñs ite i eit eis
 uoninata dñs i qua glificatus su aut
 dñs dñs. i uos uigiet i muerit i lustran
 tes terram qui sepeliant i requirant eos.
 qui remansant sup faciem ite ut emu
 dent eam. Post menses aut septem qre
 incipient i caubunt p agnantes terram.
 Cumq: uolunt os hominis statuentur
 uicta illud titulum donec sepeliant illo
 puctores i uallē multitudinis gog. i o

meū aut ciuitatis annuola i mūd abunt
 tiam. i) p ergo fili hominis. i) et dñs dñs
 deus. i) et omni uolenti i uolentis auib
 ciuitatib: iestis tere. i uenite i pperat scur
 ut iudic ad iudicium meum qui ego
 mūolo uolus uolentiam grandem sup
 montes isrl ut comedatis carnes i uolent
 sanguinem. Et amies formam coniectens
 i sanguine principum ite uolentis amem
 agnorum i iudic dñs amem i alali
 um i pūguum omniū. Et comedens a
 dīpōi i iudic i uolentis sanguine
 i uolentem de uolentia quam ego uoluo
 labo uolus. Et facuabimur sup meū
 sam mēa de quo i equite fōit i de mū
 sis uolus i uolentib: atc dñs deus. i p mē
 gliam meam uolentib: i uolent omes
 gentes iudicium meū qd fecim i manu
 meam qua posuim sup eos. Et facit co
 mūis isrl. quia ego dñs deus eor: ad te illa
 i de mēps. Et facit gentes qui i iudic i
 te sua capta sit comūis isrl. eo qd de mē
 me i abscondim ab eis i iudic dñs i
 manus hostium i uolent i iudic dñs i
 uolent. i uolent i iudic dñs i iudic dñs
 eis i abscondi faciem meam ab eis. p
 tra i) dñs deus. i) i uolent cap
 mūitatem iacob i iudic dñs omnis domi
 isrl. i assumam iudic pñd mē meo
 scō. i pñd mē q: fidentem suā i omne
 pñd mē meū qm pñd mē sunt i uol
 am i iudic mē suā q: fident uol
 nem formidantes i uolent eos de pñs
 i gogauo deus i uolent suā i iudic
 tatis fuero i eis i uolent gentium pñd
 manum. Et facit quia ego dñs dñs eor
 eo qd uolentem eos i uolent i gog
 ganiū eos sup terram suam i uolent
 quim quicquid ex eis ibi. Et uolent
 dam uolent faciem meam ab eis. eo qd
 effudim spū meū sup domum isrl. atc
 domus deus. . . . . x . . . . .

N annis uolent quicquid anno iudic
 graciosus iudic i uolent amū de mē
 mēlis q: uolent amū pñd mē pñd
 la est ciuitas iudic iudic iudic iudic
 me mēlis comūis i ad dñs me iudic
 i uolentib: de. Et ad dñs me iudic

Iherosolymis. Et domus eius super montem excelsum
 iherosolymis super quem erat quasi edificium u
 nitatis uergetis ad austrum et introier
 it in euellit. Et ecce uir cuius erat species q̄st
 spes eius et furtivulus lincus in manu eius
 et calamus mensuræ in manu eius. Et tunc
 ait in porta. Et locutus est ad me idem
 uir. Fili hominis uide oculis tuis et audi
 auribus tuis in porta porte tui domus que
 ego ostendam tibi. q̄z ut ostendat tibi ad
 ducit te huc. Et nuntiata omnia que tu
 uides domui isrl. Et ecce murus formosus
 iherosolymis domus iherosolymis. Et in manu uir
 calamus mensuræ sex cubitos et palmo.
 Et mensus est latitudinem edificii calamo
 uno altitudinem quoque calamo uno. Et
 uenit ad portam que respiciat uiam ori
 entalem et ascendit per gradus eius. Et me
 sus est limen porte calamo uno latitudi
 nem id est limen unum calamo uno in la
 titudine. Et calami calamo uno in lon
 gitudinem unum calamo in latitudinem unum cala
 mos quinque cubitos et limen porte uergetis
 uestibulum porte intrinsecus calamo
 uno. Et mensus est uestibulum porte ex
 terioris iherosolymis et frontem eius quatuor cubi
 tis. uestibulum autem porte erat intrinsecus.
 Porro calami porte ad uiam orienta
 lem tres hinc et tres inde. Et celsura una e
 rit in iherosolymis una frontem extrinsecus pte.
 Et mensus est latitudinem liminis por
 te sex cubitos et longitudinem porte xii cu
 bitos. Et marginem autem calamos cu
 bitum unum et cubitus unum finis uniusq̄.
 Et calami autem sex cubitos erant hinc
 et inde. Et mensus est portum a recto ta
 lamum usque ad rectum eius latitudinem
 viginti et quinque cubitos hostium sua
 hostium. Et fecit frontes per sex cubitos
 et ad frontem annuum porte undiq̄ per ar
 curum. Et ante faciem porte qui per
 getur usque ad faciem uestibuli porte in
 finis sex cubitos. Et fenestras obliquas
 in calamis et in frontibus eorum que erant
 ultra portam undiq̄ per arcurum. Simi
 lit autem erant in uestibulis fenestras per ar
 curum in finis et ante frontes pictura palma
 rum celsura. Et eduxit me ad atriū extrinsecus.

Et erit garzophilaam pauiumemū strati
lapide in anno p̄cūsum. Triginta garz
philaam mēturū pauiumemū i pauiumem
tum in fronte portam: scdm longitudine
portas erit iustus. Et mensus est latitudi
nem a facie porte visionis usq; ad fronte
atq; mitionis extrinsecus centum cubitos
ad orientem i ad aquilonem. Portam
quoq; que respiciet ad uiam aquilonis a
tm. extrinsecus mensus est tam in longitudi
ne qm in latitudine i thalamos eius ut
hinc i tres uide i fontem eius i uestibu
lum eius scdm mensuram porte prioris
quingenta cubitos longitudine eius
i latitudinem uiginti quinque cubitos.
Fenestre aut eius i uestibuli i scilpuit
scdm mensuram porte que respiciet ad
orientem. Et septem graduum erit a fa
lus eius. Et uestibulum ante eam. Et
porta atq; interioris etia portam aquilo
nis i orientalem. Et mensus est a porta
usq; ad portam centum cubitos. Et eduxit
me ad uiam australem i ecce porta que
respiciet ad austrum. i mensus est
frontes eius i uestibulum eius iuxta men
suras superiores i fenestras eius i uestibu
la i circuitus eius sicut fenestras ceteras.
Quingenta cubitos longitudinem i
latitudinem uiginti quinque cubitos. Et
ingressus septem ascendebat ad cam. i
uestibulum ante fores eius. Et celati
palme erant una hinc i altera uide in
fronte eius. Et porta atq; interioris i uia
australi. Et mensus est a porta usq; ad
portam i uia australi centum cubitos. i
introduxit me i latum intus ad portam
australem. Et mensus est portam iuxta
mensuras superiores thalamum eius
i fronte eius i uestibulum eius extrinsecus
mensuras i fenestras eius i uestibulum ei
i circuitu. I. cubitos longitudinis. xcx.
cubitos. Et uestibulum p̄ gnam lon
gitudinem. cxx. cubitos. Latitudinem
quinque cubitos. Et uestibulum eius
ad circuitum extrinsecus i palme eius i fronte.
Et octo gradus erant quib; ascendeba
tur p̄ eam. Et introduxit me i circuitum in
tius p̄ uiam orientalem. Et mensus est

portam secundum mensuras superiores. Thalamum eius et frontem eius et vestibulum eius sicut super. Et fenestras eius et vestibulum eius in orientem longitudinem. Latusque et latitudinem. xxv. cubitos. Et vestibulum eius id est atrium exterioris et palatium celare et frontem eius hinc et inde. et in octo gradibus ascensus eius. Et introduxit me ad portam que respiciet ad aquilonem. Et mensura est secundum mensuras superiores thalamum eius et frontes eius vestibulum eius. et fenestras eius per circuitum longitudinem. l. cubitos. et latitudinem. xxv. cubitos. Et vestibulum eius respiciet ad atrium exterioris. et celare palmarum et frontem illius hinc et inde. Et in octo gradibus ascensus eius. et per singula gazophylacia hostium et frontibus portarum. et in ianabanc holocaustum. Et vestibulum portae ducit mensura hinc et ducit mensura inde ut innotescat super eas holocaustum et per portam et per celum. Et ad latitudinem exterioris quod ascendit ad hostium portae que pergit ad aquilonem ducit mensura. Et ad latitudinem atrium ante vestibulum portae ducit mensura. Quatuor mensurae hinc et quatuor mensurae inde. Placenta portae octo mensurae erant super quos innotescit bant. Quatuor autem mensurae ad holocaustum delapidibus quadris exstruit longitudinem cubiti unius et dimidii et latitudinem cubiti unius super quas ponant vasa in quibus immolatur holocaustum et vitulina. Et labia earum palum unius et flexa in inferius per circuitum. Super mensas autem carnes oblationis et extra portam interiori. Gazophylacia autem in anno miorum quod erant in latere portae respiciens et ad aquilonem. Et factus est eorum una viam australem. Una celare portae orientalis que respiciet ad viam aquilonis. Et duxit ad me. Hoc est gazophylacium quod respicit ad viam meridiana facit tum qui exculant in aedibus templi. Porro gazophylacium quod respicit ad viam aquilonis sacerdotum erant qui exculant ad ministerium altaris. In hinc filii sacerdotum qui accedunt de filiis leui ad deum ut minister et. Et mensura est atrium longitudinem centum cubitos et la-

titudinem centum cubitos per quadrum et altare ante faciem templi et introduxit me in vestibulum templi. Et mensura est vestibulum quinquaginta cubitos hinc et quinquaginta cubitos inde. Et latitudinem portae centum cubitos hinc et centum cubitos inde. Longitudinem autem vestibuli viginti cubitorum. et latitudinem inde centum cubitorum et octo gradibus ascendebant ad eam. Et columpne erant in frontibus una hinc et altera inde. **Et** introduxit me in templum. Et mensura est frontibus sex cubitos latitudinem hinc et sex cubitos altitudinis inde latitudinem cubitum. Et latitudo portae cubitorum erat et lata portae quinquaginta cubitos hinc et cubitos quinquaginta hinc et quinquaginta cubitos inde. Et mensura est longitudinem eius. et cubitorum. et latitudinem. xx. cubitos. Et introgressus in interioris mensura est in frontem portae duos cubitos. et portam sex cubitos et latitudinem portae cubitos septem. Et mensura est longitudinem eius. xx. cubitorum. et latitudinem. xx. cubitos. Ante faciem templi. Et duxit ad me. Hoc est secundum. Et mensura est parietem domus sex cubitorum et latitudinem latens quatuor cubitos undique per circuitum domus. Lateralis autem latus ad latus bis triginta. Et erant ciuitentia que ingredientur per parietem domus in latibus per circuitum et exant et non adtingent parietem templi. Et placenta erat introitus ascendens sursum per celum et introitus templi duxit per gradum. Et duxit laqueus erat de pluribus superioribus. Et sic de inferioribus ascendebat ad superiora et in medium. Et inibi in domo altitudinem per circuitum fundata latera ad mensuram altitudinem sex cubitos. Spatio et latitudinem per parietem lateris fortissimus quinquaginta cubitos. Et erat in domo in latibus domus. Et in gazophylacia latitudinem. xx. cubitos et circuitum domus undique. Et hostium lateris ad gradum. hostium unum ad viam aquilonis. et hostium unum ad viam australem. Et latitudinem loci ad ostium quinquaginta cubitos in circuitu. Et edificium quod erat septimum undique ad viam resurgente

eos in speculatu domini. Et mittent super eos
sacerdotes et offerent eis holocausta dñs.
Sicut enim dicitur facies hominum propter corda
intuitum deatutem et autem de peccatis
innoculatos offerunt. Sicut enim dicitur equa
hunc altare et mundabit illud et implebit
manum eius. Et xplens aut septem diebus
in die octavo et vltra facient sacerdotes super ho
locausta mea que pro peccato offerunt et placati
nis ero vobis ait dñs deus. **xlii.**

Et committite me ad ianuam porte sanctuarii
exterioris que respiciat ad orientem
et erit clausa. Et dñs ad me. Por
ta nec clausa erit et non aperietur et non
transibit per eam. Quoniam dñs dñs israel et israel
filius est per eam. et dñs dñs israel per eam. Qui
apertus ipse sedebat in ea ut conuideret pauperem
coram domino. Quoniam uenit uenit porta
in gressu et per eam erit egressus. Et ad
duxit me per ianuam porte aquilonis in specu
tu domus mea. Et uidit eam impleant glori
am domum dñi. Et cecidi in facie mea
Et dixit ad me dñs. Fili hominis porte
cor tuum et uide oculis tuis et auribus tuis
audi omnia que ego loquor ad te de omni
bus ciuitatibus domus dñi et de ciuitatibus legi
bi eius. Et pones cor tuum in iis compli
pomes extus sanctuarii. Et dñs ad eam
pauperem me domum israel. Et dixit dñs
dñs. Sufficiant uobis omnia scilicet mea
domus israel eo quod induatis filios uros et
fratres uos corde et carum carum ut
sint in sanctuario meo et polluant domum
meam. Et offeratis panes meos ad ipem
et sanguinem et dissoluitis pactum meum
et omni die sceleris uros. Et non seruatis pre
cepta sanctuarii mei et posueritis custodes
obseruationum mearum in sanctuario meo uo
bis uicariis. Et dixit dñs dñs. Quoniam
alienigena in carum corde et in carum
carum non ingreditur sanctarium meum et ois
filius alienus qui est in medio filiorum israel
Sicut uenit qui longe recesserunt ante
in errore filios israel et errauerunt ante per
idola sua et posuerunt iniquitatem suam
erit in sanctuario meo coram et in ciuitate per
coram domus et minister domus. Et per uicta
habet holocausta et victimas propter. Et qui

stabunt in speculatu domus ut ministrent eis.
Deo quod ministrant illis in speculatu do
mum suum et isti sunt domus israel et offendi
cunt iniquitatem suam. Et non appropinquabit
ad me ut sacerdos fungatur michi neque
accedent ad omne sanctarium meum iuxta
sancta domus. Sicut posuerunt et filios non
suam et scilicet sua que fecerunt. Et dabo eis
sanctos domus domus minister eis et
unius que sunt iuxta. Sicut sacerdos et leuite
filius sacerdotum qui custodierunt ciuitates
sanctuarii mei cum errarent filii israel ad me.
Ipsi accedent ad me ut ministrent michi
stabunt in speculatu meo ut offerant mihi ad me
et sanguinem aut dñs dñs. Per ipsi ingredientes
sanctarium meum et ipsi accedent ad mensa
meam ut ministrent mihi et custodiant ciui
tates meas. Cumque ingredientes portas
atque interioris uestibuli lineis induentur nec ac
cedent super eos quicquam lauentur. Qui minist
rant in portis atque interioris et ministeris.
Et iste iuxta erit in capite eorum et sem
nalia linea erit in humeris eorum et non ac
cipient in sudore. Cumque egrediantur
autem extus ad portam exuent se uestimen
tis aliis in quibus ministrant et repo
nent ea in gazophylacio sanctuarii et uestient
se uestimentis aliis et non sanctificabit
populum in uestimentis suis. Caput autem
suum non tacent neque comam intrent
et tacentes attinent capita sua. Et uini
non bibent omnes sacerdotes qui ministeris
est altarium meum. Et induamini et repudia
ram non accipient uxorem. Sicut uirgines
deserunt domus israel. Sicut uiduas que
sunt uiduas a sacerdote accipient. Et populum
meum docebit quid sit iuxta sanctum et polluit
et in mundum et in mundum qui ostendit eis
Et cum fuerint in ciuitate stabunt iudices
meos et iudicabunt leges meas et precepta mea
in ciuitatibus et in ciuitatibus meis custodi
ent et sabbata mea sanctificabunt. Et ad me
nulli hominum non ingredient neque polluant
nisi ad portam et ad meum et filium et filiam
et fratrem et sororem que altum uerum non
habuit in quibus et tamen habunt. Et postquam

fuit emundatus. vii dies uiuabunt ei. Et tunc
introtus fuit i sanarium ad altum itans
ut mueretur michi in sanario. offeret p p
taco suo ait dñs ds. Non erit aut hereditas
eis. ego hereditas eor. Et possessionem non
dabis eis israel. ego enim possessio eoru.
Vidnam ppco i pcedito ipi comedent i
omne uotium isrl yporum eit. Et pinctura
omni pecorum pincturas i omnia istame
ta exomidi que offerunt sacerdotum est.
Et pinctura aliorum mōz dabis sacerdoti
ut pponat bndictōm domui sue. Omne
mortuum i captum a testia de ambz i
de peccatoribz non comedent sacerdotes. **cl**
OVnq opius suam diuide
lacio. separe pntias domus sa
fatum teha longitudinem xxv.
mila i latitudinem x mila. Sificatum
erit totum timo eius pcentum. Et erit ex
omni pte sificati quingentos p qingetos
qdifanau pcentum i quingenta ciui
tis i sanctua eius pgrum. I amensura is
ra mensurabis longitudinem xxv. milui.
I latitudinem x. milium. I impo erit tem
plum. suiqz scōz. Sificatum erit deha
sacerdoti uniuersis sanctuariz. qui accedūt
ad ministrum dñi. i erit eis locus i domos
i i sanarium sitatis. Vignit aut quinqz
mila lōgitudinis i x. mila latitudinis
erunt. Pente aut qui ministrant domui
ipi possidebunt. xx. garopulacia. Et pos
sessionem dabis ciuitatis. v. mila lati
tudinis. i longitudinis xxv. mila. sedin
separacionem sanctuarii omni domui isrl.
Pncipi aut hinc i inde separacionem scia
ri i possessionem ciuitatis etia facient
separacionis sanctuarii i etia faciem posse
sionis uebis a later manis usqz ad mac.
i a later orientis usqz ad occidentem. Lon
gitudinem aut uerba maniqz pcut
a timo occidentali usqz ad orientem. **D**e tra erit ei possessio israel. i n
de plabunt ultra pncips plinuēti s i
min dabit domui isrl. sedin tribz cor.
l.) ec dicit dñs deus. Sufficiat nobis pn
ceps isrl. i iniquitatem i rapinas i furit
uer i iudicium i iustitiaz facite. Sepa
te stina urā applo nico ait dñs deus. f.

Sicut uisita et eplm uisum et ualens uisus
 erit uobis. Eplm ualens equatua iunior
 mensure erunt ut capiat decimam parte
 chori ualens. Iuxta mensuram chori erit
 equa libatio eor. Si uisus aut ex obuiolos
 habebit. Porro sili et xxv sili et xv una
 faciunt. Et sic sunt pnume quas collecti
 Sextam partem eplm de choro faciemus
 et sextam partem eplm de choro oriet. Si en
 sunt quorq olei. Si adhuc olei decima ps
 chori est. Et decem badi chorum faciunt
 qz decem badi implent chor. Et anetem
 uinum tegrege bucentor de hys que nu
 trunt isrl in sacrificium et in holocaustu et
 in pacifica ad expiandum p eis ait dñs
 deus. Omnis populus terre tenebit p
 minis hys principi isrl. Et sup pnap
 erunt holocausta et sacrificium iuramenta
 et sollempnitatibz et iuramentis et iuramentis
 et iuramentis sollempnitatibz domus isrl
 Ipse faciet p pccō sacrificium et holocaustu
 et pacifica ad expiandum p domo isrl.
 Et dicit dominus ds. In primo mense
 una mensis sumis uinum decem
 unguentum et expiatis sacrificium. Et col
 lect sacerdos de sanguine qui erat p pccō et
 ponet in positibz domus et in quantor angu
 lis expiatis altaris in positibz porte a
 tri minoris. Et sic facies in septima mensis
 primo quorq qui ignorauit et erit de cep
 tus et expiatis p domo. In primo mense
 gratissima die mensis erit uobis pas
 che sollempnitatis. Et septem diebz azima
 comedens. Et faciet princeps iudic illa
 ple et p uniuerso populo hic iudic p pccō.
 et in q diebus sollempnitatis faciet holo
 caustum domo vii. uittulos et vii. ariet
 uniuersulacos cottidie vii. diebz et p pccō
 huius capitiu cottidie. Et sacrificium
 eplm. p uniuersum et eplm p anetem faciet et
 oleum p singula eplm. Septima mense
 quinta decima die mensis et sollempnita
 te faciet sicut sup dicta sunt p septem die
 tam p pccō qui pro holocausto in sacrifici
 o et oleo.

Dicit dñs deus. Pona ante i
tione que respicit ad omne
ent clausa. vi. dieb; i quib; op

me usque ad rivos. Et mensus est mille pto:
rentem quem non potuit transire quoniam
invenit aquam profundam torrentis qui non
potest transiri. Et dixit ad me. Certe
vidisti fili hominis. Et duxit me et reuertit
me ad ripam torrentis. Et unum me ostendit
semper ecce in ripa torrentis lingua multa
multis cruciatibus pre. Et ait ad me. Aquam
iste que egredimur ad amulos sanabit
orientalis et descendit ad plana deserti
intraibunt mare et erubunt et sanabunt
aque. Et omnis anima vivens que scriptum
quocumque venit torrentis vivet. Et erit
piscos multi factis postquam venient aquae
iste illic et sanabunt. Et vivent omnia ad
que venit torrentis vivent et stabunt super
illas piscatores ab egypto usque ad egyptum
lun. Si itaque lagenarum erit. Plurime
autem species erunt piscium eius. Sicut pisci
maris magni multitudine vivunt. Nihil
eorum autem eius in planitiebus non sanabit
quia in salinas non dabitur et super torren
tem exierit in ripis eius exierit pariter et
legumini pomiferum. Non deficiet folium
ex eo non deficiet fructus eius. Per singu
los menses afferet primitiam quia aquae
eius desolatio egredietur. Et erunt fructus
eius et tabula eius in medietate
sanctitatisque generum. Et dixit dominus
deus. Et ecce est terminus in quo possidebit
terram. In xii. tribuum istis. quia ioseph du
plicem hereditatem habet. Possidebitis
autem eam singuli equae ut fructus suis super
quem levavit manum vestram ut daretur
patribus vestris et cederet hereditatem vobis in pos
sessionem. Et ecce est terminus terre ad
plagam septentrionalem a mari mag
no usque ad heliam. nementibus sabbat enim
machi benedicti sabbatum. que est inter medi
um damasci et finem emathi domus
chiton. que est iuxta finem amari. Et est
terminus amari usque ad finem emon
terminus damasci et ab aquilone usque
ad aquilonem terminus emathi. Pla
ga autem septentrionalis. Porro pla
ga orientalis de medio amari et bene
dicto damasci et de medio galaad et de me
dio de israhel iordanis. terminans ad ma

re orientale. Et ceciderunt eam plagam o
rientalem. Plaga autem australis iudicia
na ad iordanem usque ad aquas et ad locum
tades et torrentis usque ad mare magnum et
plaga ab iudicio australis. Et plaga ma
ris est mare magnum desinit per iordanem
bonae ventis emathi. Et ecce est plaga maris.
Et quidem in ista iordanis per israhel
et iudicis eam nementibus vobis et ad
venit qui accesserunt ad vos qui genuerunt
filios in medio vestram. Et erunt vobis
sicut iudicis me filios israhel. Vultis autem
dividere possessionem in medio eorum israhel.
In tribu autem quacumque fuerit ad iordanem et
in gubris possessionem illi ait dominus deus.

Et nomina tribuum. **XLVIII.**
a finibus aquilonis iuxta viam me
chalon per gentes emathi. A finem
emon terminus damasci et ab aquilone in
tra emathi. Et ecce est plaga orientalis ma
re dan una. latitudo dan a plaga orient
ali usque ad plagam maris aser una. Et
super finem aser a plaga orientali usque
ad plagas maris neptalim una. Et super
finem neptalim a plaga orientali us
que ad plagam maris manasse una. Et super
finem manasse a plaga orientali usque
ad plagam maris effraim una. Et super
finem effraim a plaga orientali usque
ad plagam mansiuben una. Et super ter
minum ruben a plaga orientali usque ad
plagam mansiuben una. Et super finem
iuda a plaga orientali usque ad plagam
maris erunt primitiae quas sepabitis. xx
p. milibus calamus longitudinis et latitu
dinis sicut singulae partes a plaga orient
ali usque ad plagam maris. et erit scia
minum in medio eius. Primitias quas sepa
bitis domum longitudinis xxv. milibus. la
titudinis x. milibus. Et ecce erunt primitiae
sanctuarii ad aquilonem lon
gitudinis xxv. milibus. et ad mare latitu
dinis x. milibus. Et ad iudicem longitudi
nis xxv. milibus. Et erit scia minum in
medio eius. Et ad totum sanctum erit de
filis sacerdotum qui custodierunt munias
mens. et non erant autem erant filii is

rachel. sicut erant in iherusalem. Et erunt eis
 pueri et pueras sicut sunt scilicet iuxta hunc
 numerum. Et iherusalem similiter iux-
 ta hunc factorem. xxv. milia longitudinis
 et latitudinis. x. milia. Omnes longi-
 tudinis xx. et latitudo x. milium. Et
 non uenient ab eis ex eo neque uenient
 nec transibunt pueri terre. quia sacrificata
 sunt dominis. Quinque milia autem que
 super sunt in latitudine. p. xxv. milia. p. ha-
 ua erunt urbis. iherusalem et iherusalem
 na. Et erit ciuitas in medio eius et hec men-
 sura eius ad plagam septentrionalem.
 quingenta et quatuordecim milia. Et ad plagam
 meridionalem quingenta et quatuordecim milia.
 Et ad plagam orientalem. quingenta et quatuor-
 decim milia. Et ad plagam occidentalem.
 quingenta et quatuordecim milia. Et erit ciuitas
 iherusalem ciuitatis ad aquilonem du-
 centia et. Et ad meridiem ducentia et. Et ad o-
 rientem ducentia et. Et ad occidentem ducentia
 et. Quod autem reliquum fuit in longitudi-
 ne secundum pueras sanctas. x. milia in ori-
 entem. et x. milia in occidentem erunt sicut
 pueri sancti. Et erunt fuit eis in
 panes huius qui sunt in ciuitate. Si uen-
 ientes autem ciuitatem operabuntur ex omnibus et
 uerbis istis. Omnes pueri. xxv. milium
 p. xxv. milia in quadam sepabuntur in pri-
 uatas sanctuarum. et possessionem ciuita-
 tis. Quod autem reliquum fuit principis
 erit ex omni parte puerarum sanctarum. et
 possessionis ciuitatis circue. xxv. mi-
 lium puerarum usque ad terminum orienta-
 lem. Et ad meridiem circue. xxv. mi-
 lium puerarum usque ad terminum uisus. Et
 milia imparibus principis erit. Et erit
 pueri sanctuarum. et sanctuarum templi
 ciuitatis in medio eius. De possessione
 autem iherusalem et de possessione ciuitatis in
 medio partium principis erit in terminum
 iuda et in terminum beniamin et ad prin-
 cipem pertinebit. Et reliquis tribubus a
 plaga orientali usque ad plagam occi-
 dentalem beniamin una. Et cona-
 terminum beniamin a plaga orientali
 usque ad plagam occidentalem. syme-
 on una. Et super terminum symeonis a

plaga orientali usq; ad plagam occidenta-
lem ylachar una. Et sup tinnu yladir
a plaga orientali usq; ad plagam occi-
dentalem zabilon una. Et sup tinnu
zabilon a plaga orientali usq; ad pla-
gam mans gad una. Et sup tinnu gad
ad plagam austra inuidie. Et erit fons
cedhamar usq; ad aquas ytradicoms ca-
tes yheroditas sti marie magni. H-
est tra quam mittitur in sortem tribub;
isrl. Et hee portiones ear; aut dñs is. Et
hui egressus ciuitatis a plaga septentio-
nali quingenta et quatuor milia mensura-
bis. Et porte ciuitatis i omnib; tribub;
isrl. Porte aut; a septentrione. Porta
nuben una. porta iuda una. porta leui vii.
Et ad plagam orientalem quingenta
et quatuor milia et porte tres. Porta ioseph
una. porta beniamin una. porta dan vii.
Et ad plagam midianam quingenta et
quatuor milia mensuris. Porta symeonis
una. porta ylachar una. porta zabilon
vii. Et ad plagam occidentalem quingē-
ta et quatuor milia. porte earum tres. Por-
ta gad una. porta aser una. porta nepta-
lim vii. Peritium decem et octo milia.
Et nomen ciuitatis ex illa die dñs ier-
tem. **Am. c. l. Et q. i. Explicat liber ezechiel**
ii. Incipit plagus iordanis pphat

Danieli prophetam iuxta. lxx. in
quibus domini saluatoris re
desse non leguntur videntes tho
tationis editione. i hoc cur
accidit nescio. Siue enim quia sunt cal
dais est et quibusdam proprietatibus a nro
cloquio discrepat noluerunt lxx. inter
tes eadem lingue lineas in translatione
seruare siue conuenerit eis ab alio ut
eo quo non sans chaldeam linguam
facile edimus litter est. siue aliud quid
causa erant ignorans. Hoc vnum at
finare possum quod multam auaritia dis
cordet. i recto iudicio repudiatis sic. Sa
cudum quippe danieli maxime et
hebraeam hebraicas quidem litteris si cal
dais quidem sermone scriptis i vna
chemie p ptopen. i ob quoque an ambi
ca lingua habere plurimas societatem.

Dicitur et ego adolescentulus post quatuor
 annos et nullis litterarum ac flores eius rebo-
 nicos cum me in lingue huius pistrinum
 reducissem in multo furore multoque tempore
 me cepissem in audacia studentiaque ut
 ressonare et quasi peripetam ambulans
 inrim desuper lumen aspice inieci novissimam
 me in danciem et tanto odio affatus sum
 ut despacone sibi omni latorem ueterem
 uolui et occupare. Et enim auctoritate
 me quodam hebreo illud michi sua lig-
 ua crebris ingenie lator in pibus omnia
 uniat qui michi uidebat scilicet me he-
 breos cepi in clus esse discipulus chal-
 daicus. Et ut uerum faceret usque ad p-
 sentem diem magis possunt linguam
 chaldaicam legere intelligere qui sonat
 hebreo idcirco refertur ut difficultatem uo-
 bis dancius ostendit qui apud hebreos
 uice susanne habet historiam nec puer-
 um inuenerunt puerum uel belis dancio
 usque fabulas quas nos quia in toto
 ore discipule sunt ueni ante posito cal-
 que in vigilante sub ieiunio ueridamur
 apud in pios magnam uoluntatis p-
 tem de trinitate. Ad idcirco ego quendam
 deceptorum in dancium cum susanne
 de rider historiam et agere uelut qd di-
 ceret esse qd dancium illud opponere qd ori-
 gem quique afficiamus opposuit. 307. in ad-
 ze. etymologias has anachor. c. xl. no-
 gita ianitorum ut dicat de greco sermone
 descendere. ut hat sessione sessione ianitor
 sessione sessione sessione in hanc intelligen-
 tiam uis possumus dare. ut uerbi gra-
 dicamus ab artore uice dancie cum illi
 co et alenisco in lentem et comminuat au-
 gelus ul' non iente peas. aut iente id e-
 flexibilis dancie ad mortem sine ali-
 ud quid ad artoris uomen dancie.
 De uice tantum fuisse omni inbus pue-
 lis caullabatur ut in canino estuan-
 tis in cendi inuolunt. Et pordum in
 omnia elementa ad laudem dei p-
 tarent. aut qd inuoluntum dancie in
 spiritus uoluntum uel dancie in
 itatum offapins ul' lacto inuolunt in
 dancie repensas que magis prudentia

sollemnis uim quam prophetarum spiritui esse
prophetica. Cum uero ad abiturum ueniret
et de iudea ad chaldeam in partem discesso
runt testatur quodam exemplum ubi
legissemus in toto ueteri testamento quic
qui sanctorum gratia uolasse corpore et
impuncto unius hore tanta terrarum spa
tia transisse. Cum autem quidam ex iudeis
fatis ad loquendum promptulis esse
diciem ad dixisset macedonum. et diceret
eum uindictam de chaldaea fuisse transla
tum derisit hominem et exprobrauit
et monstrauit esse edictum in spiritu fu
isse transpositum. Ad cuius et apostolorum
nostri uides ut eundem unum qui
legem ab iudeis didicisset non fuisse
ausum affirmare scriptum in corpore
se dixisse. siue in corpore siue extra corp
nescio deus scit. Hys et talibus argumē
tis apostolus in libro ecclesie fabulas
arguit. Super qua re lectoris arbitrio
iudicium relinquens illud ad monedo
non haberi danieli apud hebreos in
ter prophetas. sed inter eos qui agriographa
scripserunt. Quos siquidem patres anti
qui ab eis scriptura dimittit in lege
improphetas in agriographa. i. m. v. et vii.
et xi. libros de quo non est huius temporis
differere. Quia autem ex prophetis hoc. i.
ymmo contra hunc librum propheta
obicit testes sunt methodius et iusebi
us et appollonius qui multis uersum
libris eius uelantem respondentem. nescio
an curiosi lectori satisfecerint. Unde obse
ro uos opacula iustorum fundatis
promittite ad dominum precibus ut qui dum
in hoc corpusculo sumi scribam aliquid
gratum uobis. utile ecclesie dignum pos
tis. Quia cum quippe in diuersis oblecta
tium non satis inuideo qui in uiamque
peram aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus daniclis pphet
Incipit liber daniclis pphet. . i.

D 11. 10. anno regni ioachim regis iuda u
it nabuchodonosor rex babilonis ihci
falem et obsecit eam. Et tradidit domini
manu eius ioachim regem iude. et pium va
sorium domus dei. et asportauit ea ierusalem
semita ar domum dei sui. et uasa milie ido
rum et cetera dei sui. Et ait rex assyrie p
posuit eunuchorum suos ut introduceret
de filiis israel. et deserviret regio et tyrannorum
pueros in quibus nulla esset macula deco
tus forma et eruditus omni sapia et uo
lucencia et ceteros de sapientia et qui possent
stare in palatio regis ut docerent eos lectu
rum linguam chaldeorum. Et constituit eis rex
rationem per singulos dies decibus suis
et uno unde bibebat ipse ut eunuchis tribus
annis postea starent in conspectu regis. fu
erunt ergo nunc eis de filiis iude daniel et
nathanias misael et azarias. et imposuit
eis ppositis eunuchorum nomina. daniel
et baldassar. ananias et sardis. misael
et misael. et azarias et abdrago. Posuit da
niel in corde suo ne pollueretur de mensa
regis. neque de uno potus eius et rogauit
propositum eunuchorum ne statuerentur.
Dedit autem dominus danieli gratiam uniam
in conspectu principis eunuchorum. Et ait
princeps eunuchorum ad danielum. Mi
serere ego animi meum regem qui constituit
uobis cibum et potum. qui si uidit uul
tus uos macilentiores peritis a dolesta
tibus ceteris uis et compariabitur caput

meum regi. Et dixit daniel ad malassar
quem constituerat princeps eunuchorum sup
daniel et ananiam misael et azaria
am. Et emptis nos de seruo suis uos duc
ite. et idem uobis legumina ad uescien
dum et aqua ad bibendum et complere uol
unt uos et uultus puerorum qui uescant a
bi regio. et sicut uobis sit sanas cum suis
tuis. Qui audito seruo sic humiliter
temporauit eos dicit. Post dies autem
apparuerunt uultus eorum meliores et cepi
lentiores per omnes pueris. qui uescant
tuo regio. Porro malassar tollerat et
bana et uinum potus eorum. daturque eis le
gumina. Quis autem dedit de serui
tatem et de sapientia et omni libro et sapia.
Daniel autem intelligenciam omnium visio
rum et sompniorum. et pletis itaque dicit. pr
quos dicit rex ut introducant. Intrauit
it eis ppositis eunuchorum in conspectu na
buthodonosor. Cumque locutus eis fuisset
rex. non sunt inuenti tales de uirginibus. et da
niel ananias misael et azarias. et ste
tunt in conspectu regis. Et omne uerbum sa
pientie et intellectus quod suscitatus est ab
eis rex in uentis in eis templum se ceteros
astrologos et magos qui erant in uirginibus reg
no suo. si uerum autem daniel usque ad annu
m uirginum regis. **11. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.**

in quibus habitant filij hominum et bestie agri
 nolueres quocumque celi dedit in manu tua et ob
 didit tunc tua universa et tenuit. Tu ergo es rex
 caput aurum. et post te surget regnum
 aliud minus te. et regnum tertium aliud ere
 um quod impavabit universa terre. et quartum
 erit velut ferrum. Quod si fuerit in manu
 et domat omnia. sic erunt et regna omnia
 her. Porro quod vidisti pedum et digitorum p
 tem testam signum ipsum firmam regnum
 dimissum est. Quod si invenit de plantis fer
 que. Sed cum quod vidisti firmam mixtum teste
 et luto et digitorum pedum ex parte firmos et ex parte
 fictiles. ex parte regnum erit solidum et ex parte
 statum. Quod si autem vidisti firmam mixtum teste
 et luto simul erunt quidem humano scilicet
 si non adhibemus si fuerit firmam mixtum non potest
 teste. Si videtur autem regnos illos suscipi ab
 os tui regnum quod eternum non dissipabit
 et regnum eius alteri populo non tradetur. Et mi
 nucet et serviet universa regna ei et ipsum sta
 bit in eternum. Sed cum quod vidisti quod de more
 abscissus est lapis sine manibus et erunt
 et testam firmam et os argenteum et aurum et
 magnus ostendit regne venturum sunt
 postea. Et unum est sompnum et fides interpretatio
 eius. Cum rex nabuchodonosor cecidit
 in faciem suam et danielam adoravit et hosti
 as et incensum ut sacrificarent ei. Loquens
 ergo rex ait danieli. Tu es deus ut deus deus est
 et omnis regnum revelans mysteria quoniam pon
 sti apud hoc sacrificium. Cum rex daniel
 vidisset et solenne extulit et multa munera
 et magna dedit ei. Et statuit eum super os
 pinnas babilonis principem et prefectum
 et magistrum super cunctos sapientes babil
 onis. Daniel autem postulat a rege et
 statuit super opera pinnas babilonis. Sy
 drach mysach et abdenago. Sic autem da
 niel erat in foribus regis.

Nabuchodonosor rex statuam fecit
 auream altitudinis cubitorum sex. et statuam
 latitudinis cubitorum sex. et statuam
 eam in campo duram pinnas babilonis
 et ceteri nabuchodonosor misit ad gre
 gandos satrapas magistratus et iudi
 ces et duces et tyrannos et perfectos omnesque
 principes regionum ut convenirent ad

dedicationem statue quam creaverat nabuchodon
 osor rex. Et cum congregati sunt sapientes magis
 tratus et iudices et duces et tyranni et optimates
 qui erant in provincia et statum universi populi
 ipsos regionum ut convenirent ad dedicationem
 statue quam fecerat nabuchodonosor rex. Et ceciderunt
 autem in conspectu statue qui posuerat nabuchodonosor
 et pueri clamabant valent. Vobis dicit populus
 pulis et mulieribus et viris et pueris quia audiet
 eritis sonitum tubarum et fistularum et cythararum san
 buce psalterii et symphonie et universi generis
 musicorum cadentes adorant statuam auream
 autem qui statuerat nabuchodonosor rex. Et quis autem
 non posuerat adoravit eadem hora multum
 et formidinem ignis ardentis. Postquam igitur
 statum ut audierunt omnes sonitum tubarum
 fistularum et cythararum sanbuce et psalterii symfo
 nie et omnis generis musicorum cadentes omnes
 populi et mulieribus et viris adoraverunt statuam au
 ream quam statuerat nabuchodonosor rex. Et tunc
 quod impio tempore accedentes viri chaldei accu
 saverunt iudeos. dixeruntque nabuchodonosor regi.
 Et ex iocundum iude. Tu rex posuisti decre
 tum ut omnis homo qui audierit soni
 tum tubarum fistularum et cythararum sanbuce et
 psalterii et symphonie et universi generis musi
 corum permaneret se et adoret statuam auream.
 Si quis autem non pateris adoravit mut
 tatur et formidinem ignis ardentis. Et cum ergo
 iudei quos constituerat super opera regis
 babilonis sydrach mysach et abdenago.
 Et in istis complerent rex decem annos iudei.
 Deos tuos non colunt et statuam auream
 quam creasti non adorant. Et cum nabuchodonosor
 in furore et ira motus precepit ut addu
 cerent sydrach mysach et abdenago. Qui
 et festum adducti sunt in conspectum regis. Et cum
 nuntiasset nabuchodonosor rex ait eis. Venite
 sydrach mysach et abdenago deos vestros
 non colitis. et statuam auream quam creasti
 non adoratis. Tunc ergo factis parati
 quoniam hora audieritis sonitum tubarum
 fistularum et cythararum sanbuce psalterii et sympho
 nie omnesque generis musicorum permanete
 uos et adorare statuam quam feci. Quod si
 non adoraveritis eadem hora mittentur in
 fornacem ignis ardentis. Et quis est deus
 qui vos eripiat de manu mea. Et respon

[illegible]

nis et imbeciles et potentes regis stupescunt
nunc videtis illos quoniam nichil potestant
habuisse ignis in corporibus eos et capill
capitis eorum non esset abustus etiam
sacramenta eos non fuissent imitata et
odori ignis non transisset per eos. Tunc
pens Nabuchodonosor ait. Is noster
deus eorum sicut videtur misach et ab
denago. qui misit angelum suum et eruit
suos filios qui crediderunt tunc et ubi
regis imitauerunt. tradiderunt corpora sua
ne seruirent et ne a deoarent omnes om
ni excepto deo suo solo. A me ergo positi est
hoc decretum. ut omnis populus regum
et civium quicumque locutus fuit blasphemiam
contra deum sicut sordach misach et ab
denago et spectat in domus eius ualeatur.
Et quia enim est deus alius qui possit ita sal
uare. Et tunc rex promouit sordach mis
sach et abdenago in principia babilonis.
Et laudat rex omnibus populis gentibus et legi
bus qui habitant in uersa terra. Pax uobis
multiplicet. Signa et mirabilia fecit
apud me deus excelsus. Placuit ergo mihi pre
dicare signa eius quia magna sunt et mira
bilia eius quia fortia et regnum eius reg
num sempiternum. et potestas eius in gene
ratione et generatione conuenit.

Ego nabuch. rex quereus cunam
domo mea. i. florens in pallatio
meo. sompniū uidi qđ p̄tuit
me. i. cogitacōnes mee i. istintu meo. i. vi
siones capitis mei enutruuunt me. i. p̄
me p̄positum ē decretum. ut m̄roducent
i. respectu meo timidi sapientes babilo
nis ut solucōnem sompni i. dicarent
mi. Tunc i. grediebant. arrioli magi cal
dei i. aruspices. i. sompniū narrari m̄
respectu eorum. i. solucōnem eius non
i. dicauunt michi. donec collega i. gressus
est m̄ respectu meo daniel. cui nomen tal
dhasar. scdm̄ nomen dei mei qui habet
sp̄m̄ deo. scdm̄ i. scdm̄ ip̄o i. sompniū
coram eo locutus sum. Is alchasar p̄
copis angelorum quem ego scio qđ sp̄m̄
scdm̄ deo habens mea. i. omne scdm̄
tū non est impossibile tibi. visiones
sompniū meo. quas uidi i. solucō.

cor natus michi. V. illo capitis mei inu-
bilis inco uideam i cor arbor in medio terre
i altitudo eius nimia i magna arbor et
fortis i pectus eius stringens celum. A spec-
tus illius erat usque ad terminos uniuersae ter-
rae eius pulcherrima. i fructus ei nimius
i esca uniuersae terrae. S. ubi tam habundant
animalia i bestiae i in ramis eius quiescebant
uolucres celi i ex ea uidebatur omnis caro.
S. te uidebam in uisione capitis mei super
sternum meum. Et ecce uigil i satis decore
descendit i clamauit fortiter sic ait. Suc-
cedite arborem i pabule ramis eius i cen-
tite folia eius i dissipate fructus eius. I. fu-
giate bestie que cibantur eam sicut uolucres
terramus eius. V. cuncti qui in cunctis radicati
eius infra linunt. i alligantur uniuerso fimo
i cunctis in libris que foris sunt i uidebatur mag-
nificus i cum fructus eius in uisus erat. Cor ei
ab humano emutatur. i cor fecit et ei
v. cuncta mutauit super eum i sententia vi-
gilum. D. cuncti e. et fimo sode i pectus
dante i quoscumque uiuentes qui d. habuerunt
excessus in regno hominum i cunctis uol-
uit dante illud i humilium hominum est
uere super eum. Hoc sompniui uidi ego na-
buchodonosor rex. V. u. ego baldiasar in pectus
cor natus festinus q. omnes sapienter
regni mei non quia solu conueni edice mi.
V. u. aut pectus q. q. sode deos est ite. D. uic
daniel au nomen baldiasar cepit intra
seuicium cogitare quasi una hora i co-
gnationes eius et dante eum. I. d. pectus
ait rex ait. S. baldiasar sompniui i u-
p. t. co non stultus te. I. u. u. baldia-
sar i d. u. d. Dominus mi. sompniui i u. q.
et odine i m. p. t. co eius aus hostibz sit.
I. d. u. d. quem uidi in solimani atqz to-
bustam auro altitudo pectus usqz ad ce-
lum i aspectus illius usqz i omnes terminos
i ramis eius pulcherrimi i fructus eius ni-
mius i esca uniuersae terrae. V. u. d. tam h. i. a.
tes bestie agri i in ramis eius emorantes
aues celi. V. u. es rex qui magnificus es
i in ualibus i magnitudo tua creuit et g-
uauit usqz ad celum i pectus tua i terminos
uniuersae terre. Q. d. aut uidi rex uigilem
i sem descendit de celo i d. u. d. succidite

arborem i dissipate illam accauiem germen
radicem illius infra dimittite i inuicatur
ferro i erit in libris foris i uidebatur celi esygad i ai-
sens sit pabulum eius donec septem tempa
mutentur super eum. I. d. et est in pectus co sicut
ar altissimi que pectus super omni meum i uide-
it inuicatur ab hominibus i cum bestis sicut
fuit hitatio tua i fenum ut uos comedas. S.
i uidebatur celi in uisus. S. septem quoqz tempa
mutabuntur super te donec scias qd d. u. d. ex
celsum super regnum hominum i cunctis uol-
uit det illud. Q. d. aut pectus ut germen ra-
dicem eius relinqueretur. i. arboris. regnum
tuum i manebit p. q. m. agnouis pectus et
celestem. I. d. inobtem rex s. filium meum ab
placat i pectus tua elemosinis iudicet. i. u.
quintus tuas misericordis pauperum. forsi-
tan ignoscat delictis tuis. V. u. u. h. u. u.
nunc super nabuchodonosor regem. Post
finem uisum. x. i. a. u. d. u. d. u. d. u. d.
anulabat. I. d. u. d. rex i. a. u. d. u. d. u. d.
babylon ciuitas magna qui ego edificauit
in uidebatur regni in uidebatur fortitudinis mee
i uidebatur decore mei. I. d. u. d. u. d. u. d. u. d.
mo in ore regis rex de celo uidebatur. I. d. u. d. u. d.
nabuchodonosor rex regnum transiit a ce-
i ab hominibus i cunctis te. i. u. d. u. d. u. d. u. d.
ns erit hitatio tua. fenum quasi uos com-
edat. V. u. cuncta mutabuntur super te. donec
scias qd d. u. d. ex celsum i regnum hominum.
i cunctis uoluit det illud. I. d. u. d. u. d. u. d.
mo i pectus est super uidebatur i cunctis uoluit
ab uidebatur est i fenum ut uos comedat i uide-
celi corpus eius i fectum est. donec capilli
eius in similitudine aquilae creuerunt
i ungues eius quasi ungues aui. I. d. u. d. u. d.
post finem dicit. ego nabuchodonosor. o. d. u. d. u. d.
os ad celum tenent. i fectus n. u. d. u. d. u. d.
est mi. i. a. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d.
p. t. co laudam i gl. i. a. u. d. u. d. u. d. u. d.
p. t. co sempiterna i regnum eius in quacumque
gnatione. I. d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d.
eum i uidebatur rep. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d.
tatem eum suam facit eum i uidebatur celi
qui in hitationibus ter. i. non e. qui resistat ma-
nu eius. i. d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d.
sensu meus i uidebatur est ad uidebatur i ad hono-
rem regni mei d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d. u. d.

et feros. Inguiclosque et lapideos: qui non videt
neque audit neque sentit: laudasti. Nos
vero deum qui sic flammam tuam in manu sua. et
omnes vias suas non glorificasti. Et dicit
ab eo missus est angelus manuumque scripsit
hoc quod exaratum est. Et ecce est aut septima
que digesta est. nunc. Thelhel phares et
impetatio simonis. Et tunc numeravit
regnum eorum et plenit illud. Et ecce a
pensum est in statuta et iuveni est minutus
habeas. Quare et omni sunt et regni tui
idatum est modis et plis. Tunc nunc te
ge inditus est daniel purpureum et cum
ta est coqueas aurum in collo eius et p
tuni est de illo quod hunc potestatem tui et reg
no suo. Et ad eum nocte nictatus est balia
sar rex chaldeus. et datus modus successit
in regnum. annos natus. Et. duos. **VI.**

Dicit dano et constituit sup reg
num lampas centi. et ut eum
moco regno suo et sup eos p
pes nre. ex quibz daniel unus erat ut la
tipe illis videret in eum. et non fuit
tunc aliqui molestiam. Et quare daniel
sup erat omnes principes et lampas. quia
spe amplior erat ideo. Porro rex cognovit
et tunc eum. sup omne regnum. Vnde p
tipes et lampas querebant ut iuenerent cora
lionem danieli ex late regis. Et illamq
causam et suspitionem repere potuerunt. eo
quod fidelis esset et omnis culpa et suspicio no
i uenerunt ideo. Dixerunt ergo nri illi. Ho
i uenerunt danieli hunc aliqui occasio
nisi forte in lege dei sit. Tunc principes et
lampas compuerunt regi. et sic locum suum et.
Dant rex in eum mite. et sumum in eum
omnes principes tui regni et magistratus
et lampas seniores et iudices. ut decernat
impatores creat et eum. ut omnis quip
erit aliqui petitiu a quocumqz deo et
homine usqz addies xxx. nisi acc rer. in
tae in laui leonum. Tunc itaqz rex et fir
ma sententia et scribe decerni uenit in
tunc quod statutum est amedus atqz perlis
ut puancan aliqui licet. Porro dani
us rex pro suo decerni et statuit. Et d
daniel et perlis idem et statuit regem in
gressus est domum suam et fenestris apas

in fenestris suis et in istam tibi tempore
in die et fecit genia sua et adorat et
hanc coram deo suo sicut et ante facere
sua. Et si ergo illi curis suis in quibus
i uenerunt danieli et autem et obsecrante
dum sumum. Et et accedentes locum suum reg
sup edicto. Et ex. Et unquid no et statuit
ut omnis homo qui rogaret quicquid de
dus et hominibus usqz addies xxx. nisi te
rex mitteret in laui leonum. Et d quos re
spondens rex ait. Et leuis est sicut in tra de
arum modis atqz psalmi quod puancan
non licet. Et tunc uidentes dixerunt coram
rege. Daniel et filius captiuitatis in de
tunc de lege tua et de edicto quod statuit
ti. Et tibi tempore potestatem et obsecrante
ne sua. Et d sumum cum audisset rex satis
quibz est et danieli posuit coram libi
et eum et usqz ad occasum solis labora
bat ut eueret eum. Et in aut illi in telli
gentes regem. d tunc regi. Et tunc rex q
moco est atqz psalmi. ut omne decerni
quod constituit rex non licet in mutai. Tunc
rex pcepit et adduxerunt danieli. et in
seu eum in laui leonum. Dixerunt rex
danieli. Deus tuus quem colis semper
ipe liberabit te. Et illamqz est lapis unu
et posuit est sup os laui. Tunc ostigna
uit rex anulo suo et anulo optimatum
suo ne quid fieret contra danieli. Et
abijt rex in domum suam et dormiuit in ce
naculo ubiqz non sunt allia coram eo
sup et sompnus recessit ab eo. Tunc rex p
mo in fenestris et surgens festinus ad laui
leonum pcepit. Et ppuquantqz laui da
nilem uoce lamentabili clamauit et affa
nis est eum. Daniel scripsit deo in uentis
deus tuus cui seruis semp. pucas ne nali
et liberare te a leonibus. Et daniel ricens
regi ait. Rex in etum mite. De mens
misit anglium suum et clausit ora leonum et
non uenerunt in. quia coram eo misit
cia in uentis est in me. Si et coram te rex de
lucum non feci. Tunc uelmente rex ga
uisus est sup eum et danieli pcepit e
qua de laui. Et ductusqz est daniel de la
ui in nulla lesio in uentis est in eo quia cre
didit deo suo. Tunc uentis aut lege adducti

¶ sunt viri illi qui accusaverunt danielē et
in lacum leonum missi sunt ipse et filii iuxo-
res domus. Et non pervenerunt usque ad panem
in lacu. donec eos acciperent leones et omnia
ossa eorum comminuerunt. Tunc datus est sep-
tis universis populis tribus et linguis ha-
bitantibus in universa terra. Pax nobis mul-
tiplicet. Tunc est factum est decretum ut
in universo imperio et regno meo venirent et
paucauerunt deum danielis. Et post eum edo-
minens et cunctis in terra regnum eius non
dissipabit et potestas eius usque in eternum. Ip-
se est liberator atque salvator faciens sig-
na et mirabilia in celo et in terra qui libera-
vit danielē de lacu leonum. Porro da-
niel perseveravit usque ad regnum dary et
regnum tyri per se.

Antiochus primus haldysar regis ba-
bilonis daniel sompniū vidit.
Et visionem autem capitis eius in ci-
vili suo et sompniū scribens brevis sinone
explicavit summa tuncque perstrinxit ait.
Videram in visione mea nocte. et ecce qua-
tuor veni celi pugnabant in mai magnus
et quatuor testis grandes ascendunt de ma-
ri dū se int se. Prima quasi leona et ala-
bat hēbat aquile. Aspicietam donec emul-
sit ale eius et solata est de terra et sup pedes
quasi homo stetit et cor eius datum est ei.
Et ecce testis alia similis ursi sompne ste-
tit et tres ordines erant in ore eius et intēti-
cibus eius principes tres. Et sic dicebant ei.
Surgere comede carnes pluvianas. Post h
aspicietam et ecce alia quasi pardus et ala-
bat hēbat autis quatuor sup se. et quatuor ca-
pitā erant in testis et potas data est ei. Et
aspicietam in visione noctis et ecce testis
quarta tribus atque mirabilis et fortis
nimis. Dentes ferros hēbat magnos.
comedēs atque summens. et reliqua pedi-
bus suis calcans. Dissimilis autem erat
oculis testis quas videram ante eam et
hēbat cornua decem. Et consideravi cornua
et ecce cornu aliud similem omnium ē de
medio eorum et in decem pedibus emul-
sa sunt a facie eius. Et ecce oculi qua-
si oculi hominis erant in cornu isto. et os
loquens ingenua. Aspicietam donec

visionem posui sunt et antiquus dicens sedet.
Et testimentū eius quasi nix candidum
et capilli capitis eius quasi lana mundā. Et
vires eius flammę ignis. rore eius ignis
accensus. Flumen ignis raptus egre
dicebatur a facie eius. Et alia multa mu-
ltabant ei et decies milies centena milia
assistebant ei. Iudiciū sedet et libri aperti
sunt. Aspicietam ipse vocem sinonū gau-
dium quos coram illud loquunt. Et vidi
quā infecta esset testis et pistis corpus eius
et traditum esset ad obviandum igni. Alias
quodque testis ablatā ē potas et tempus
vita et statura eius eis usque ad tempus et
pus. Aspicietam et in visione noctis et ecce
cum milibus celi quasi filius hominis ve-
niebat et usque ad antiquum dices puerit.
et in aspectu eius obculunt eū. Et ecce ei
potatem et honorem et regnum et omnes populi
et tribus et lingue ipsi servient. Potas eius
potas cūa que nō auferetur et regnum eius
quod nō corrumpet. Hominis spiritus. Ego
daniel tunc sum in his et visiones ca-
pitis mei et videram me. A celi adveni
de assistentibus et quatuor uicem de tribus
hīs. Qui dixit in interpretationem sinonū
et edocuit me. Et ecce quatuor testis
magne quatuor regna sunt que emergent de
terra. Et sapienter autem regnum scilicet dei altis-
simi et obviabunt regnum usque in seculum
et in seculum seculorum. Post h uolui dū tunc
discece testis quatuor que erat dissimilis
ualde ab hominibus et tribus nimis. den-
tes et ungues eius ferri. Comedebat et sum-
mebat et reliqua pedibus suis calcabat.
Et de cornibus decem que hēbat in capite
et de aliis quatuor omnium fuerat ante quod cecide-
rant cūa cornua decem illa quod hēbat
oculos et os loquens grandia et miris
erat cūis. Aspicietam et ecce cornu illud
faciebat bellum aduersus suos et peruehbat
eis donec uenit antiquus dicens et iudi-
cium dedit sanctis excelsi. Et tempus
aduenit et regnum obviabunt scilicet. Et
sic ait. Et testis quatuor regni quatuor celi
mūa quod iniquis erant omnibus regnis et de-
uorabit universam terram et calcabit et
uiuuet eam. Porro cornua decem ipsi

regni. & reges erant. Et alius surgens post
eos ipse potentior erat prioribus & tres reges
humiliavit. & filios & etiam excellens loq
uit. & scis altissimi & ceteri putavit quod possit
vincere compa & reges. Et tradit in manu
eius usque ad compus & compa & dimiduum
ipsius. Et iudicium fecerunt ut auferat potestatem
& statum & disparet usque in finem. Ego autem
autem & pater & magnitudo regni que est sub
ter omne celum de populo scis altissimi
tuis regnum. regni sempiternum est. & os
reges fuerunt ei & obedierunt. Huc usque finis
viri. Ego daniel multum cognationis
meis & stabat. & facies mea mutata est
in me. Vultum autem in corde meo conservavi.

Amo tertio regni bal. **VIII**
dialar regis visio apparuit mihi.
Ego daniel post id quod videram
in principio. vidi visionem meam cum esse
in silis castro quod est in hebraica regione. Vi
di autem visionem & me super portam ulay.
Et tenebam oculos meos & vidi ecce ante
me stabat autem paludem habes cornu
excellens. Et unum excelsius altero atque
superius. Postea vidi antecum cornibus
ventilantem & etiam orientem & etiam occide
tem & etiam aquilonem. & etiam meridiam &
omnes bestie non poterant resistere ei neque
libari de manibus eius. Et ecce scdm uo
luntatem suam & magnificatus est. Et ego
intelligeram. Ecce autem huius caprarum
veniebat ab oriente super faciem meam & ceteri
& non tangebat faciem. Porro huius he
bat cornu insignitum ut oculos suos. Invenit
usque ad antecum illum cornutum quem
videram stantem ante portam & manentem
ad eum in impetu fortitudinis sue. Cumque
appropinquasset prope antecum effecit ut ei
Et percussit antecum & cecidit duo cor
nua eius. & non poterat antecum resistere ei.
Et unumque misit eum in terram & calcabat
& nemo quidem poterat auferre de manu
eius. Unus autem caprarum magnus &
falsus est nimis. Et unumque cruciatus factus est
cornu magnum. & etiam sic cornua quatuor
de super illud. per quatuor celi. Deinde autem
ecce egrediens est cornu unum modicum. et
factum est grande & etiam in orientem & etiam in

occidentem & contra fortitudinem. Et magnifica
tum est usque ad fortitudinem celi. Et deinde de
fortitudine & ceteris & ceteris & ceteris. Et
usque ad principem fortitudinis magnifica
tus est & ab eo nullo iuge sacrificium & ceteris
locum sacrificiorum eius. Et ab eo autem dacti
est et etiam iuge sacrificium pro peccatis ut per
veniret visio in terra. Et perperam & facit. Et
audiuimus unum ceteris loquentem. Et dixit
unus scis alii nescio cui loqueretur. Usque quo
visio iuge sacrificium & peccata deflagant
que facta est & ceteris & fortitudo & ceteris
& dixit ei. Usque ad uesperum & mane dies duo
milia uenerunt & mundabitur sacrificium. factum
est autem cum viderem ego daniel visionem &
quererem intelligentiam. ecce stetit in conspectu
meo quasi species viri. Et audiui vocem
meam ut ulay. Et clamavit et ait. G abiel
el fac intelligere istam visionem. Invenit
& stetit iuxta ubi ego statura. Cumque uenisset
per patens cornu in faciem meam. Et ait
ad me. Et intellige fili hominis qui in te
fuit & plebs visio. Et unumque loquitur ad
me collapsus super pronus in terram & ceteris
git me. & stantem me in gradum meo. Dixit
que michi. Ego audiam tibi que futura
sunt in novissimo maledictionis qui habet
tempus finis suum. & ceteris quem videris
hic cornua. & rex meos est atque perperam.
Porro huius capras rex gentium est.
Et cornu grande quod erat in oculos eius
ipse est rex primus. Quod autem factum illo. sur
texerunt quatuor pro eo. quatuor reges digne
te eius & surgent & non infortitudo me ei.
Et post regnum eorum cum ceciderint & ceteris
& surget rex impudens facie & intelligens per
posiciones. Et corrotor ab fortitudo eius
se non in uiribus suis. Et super quem cecidit potest
unum & uastavit & perperam & facit. Et
inficit robustos & plures scdm scdm uolu
tatem suam & dirigitur dolus in manu eius.
Et cor sui magnificabit & in copia terram
omni occidet plurimos. & etiam principem pri
cipium & surgent sine manu & ceteris. Et vi
sio mane & uesper que dicta est uera est. Et
visionem signa quia post dies multos
erit. Et ego daniel laugui & egrotavi per
dies plurimos. Cumque surrexerem facie

Y/119

nam opa regis iustitiam ad iustitiam et
non erat qui iustitiam...

numerosi

Et anno primo dary filii assueri deservit
iudorum qui iuraverunt super regnum chaldei
in anno uno regis eius ego daniel intellexi
in libris uirum annos de quo factus est sermo dñi
ad servum prophetam ut splenderet desolatio
ius iherusalem anni lxx. Et posui faciem meam
ad dñm deum meum rogare ut peccati iheru-
salem facerem et auerterem. Et oravi dñm dñm meum
et confessus sum iherusalem. O uisus domine deus
magnus et tubilis custodientis pactum et misericors
diligentibus te et custodientibus mandata tua.
Recordamur iniquitatem fecimus in pre-
ceptis tuis et recessimus. Et declinavimus a ma-
ndatis tuis ac iudicium. Non obediuntur
suis tuis prophetis qui locuti sunt in nomine
tuo regibus iudae principibus iudae pueris iudae
omni populo iherusalem. Et ibi dñe iustitia tua
visus autem est iustitia facies tua et erat hodie vultus
iuda iherusalem iherusalem domus israel
hys qui peccaverunt et hys qui peccaverunt in multis
iudis ad quas et ceciderunt eos propter iniquitates
eorum in quibus peccaverunt iudae dñe. Nobis
est iustitia facies regibus iudae principibus iudae et
pueris iudae qui peccaverunt tibi autem dñe
deo nostro iustitia et pietas. Quia recessimus
a te et non audimus vocem dñi dei nostri
et ambulavimus in lege eius quam posuit nobis
per servos suos prophetas et omnes israel pre-
dicantes ut legem tuam et declinavimus ut au-
divimus vocem tuam. Et ceciderunt super nos
maledictio et desolatio que scripta est in libro
legis moysi servus dei qui peccaverunt et. Et
statuit servos suos quos locutus est super
nos et super principes iudae qui iudicaverunt
nos. ut super iudicem in nos malum mag-
num quale nunquam fuit bonum celo
secundum quod factum est in iherusalem sicut scriptum est
in lege moysi. O iudae malum hoc iudicem
nos et non rogavimus faciem tuam dñe de-
um. ut iudicemur ab iniquitate nostra et iudicemur
vitam tuam. Et vigilavit dñs
super malitiam et adduxit eam super nos. I-
us dñs deus noster in omnibus operibus suis qui
fecit. Non enim audimus vocem eius.
Et iudicem dñe deus noster qui eduxit populum
nostrum de egipto in manu forti et fecisti tibi

nomini secundum diem hanc. Recordamur in in-
iquitate fecimus dñe iudicem iustitiam tuam
iudicem obsecro misericordia tua et facis tuis a et
iudicem tuam iherusalem et iudicem teo dñe
propter peccata enim iudae iniquitates pueri iudae
iherusalem et pueri iudae iob pueri sunt omnibus
propter peccata iudae. Et iudicem autem exaudi dñs ut
oracionem servum tuum et peccata eius. et iudicem faciem
tuam super iherusalem tuam quod deserta est propter
peccata iudae dñs meus iudicem autem tuam et
audi et apertis oculos tuos iudicem desolationem
nostram iherusalem super quam in vocatam est no-
men tuum. Et iudicem cum iustitiam iudicem
iudis propter peccata iudae faciem tuam
et iudicem iudicem tuum multis. Et exaudi bo-
num placem dñe attende et fac. Et iudicem
propter peccata iudae dñs meus quia nomen tuum
iudicem est super civitatem et super populum tuum.
Cumque adhuc loqueretur orationem et sta-
ter peccata mea et peccata populi mei israel. ut pro-
fuerim propter iniquitatem dei mei pro monte secun-
dei mei. Et adhuc iudicem loquente in oratione
iudae ecce vir gabriel quem videram in vi-
sione a principio tunc volans circumgrediebat me et
tempore faciebat ut loqueretur et doceret me et lo-
cutus est mihi. Dixitque. Daniel nunc te
gressus sum ut docerem te intelliges ab ex-
ordio peccata tuarum egredis est sermo. Ego au-
tem ut iudicem tibi qui iudicem desideras
es. Tu autem annuadite sinuam et intel-
lige iustitiam. Septuaginta ebdoma-
des ab iherusalem sunt super populum tuum et
super iherusalem tuam secundum ut et sumatur p-
nunciatio et finem accipiat peccata et deleta
iniquitas et adducatur iustitia scriptura
et impleatur iustitia et prophetia et iudicatur iudae
secundum. Scito ergo et annuadite ab ex-
itu sinuam ut iudicem edificetur iherusalem
usque ad christum dñm. ebdomades vii. et o-
bdomades lx. dñe erunt. et iudicem edificata
bitur platea et murus et angustia tempus.
Et post ebdomadas lx. dñas occidetur
christus. et non erit eius populus qui cum nega-
tus est. Et civitatem et servitum dis-
sipabit populus cum dñe nuncius. Et finis
eius iustitia et post finem belli statuta
desolatio. Firmabit autem pactum iudae
us ebdomada una et dimidio ebdomada

iunctam regis aquilonis i abilitatur eis
 i obtinebit in sup deos eos i scilicet. e.
 7. Iala quocq; piosa auri angenti capu
 na ducet in egyptum. I p pualetur adu
 sus regem aquilonis. Et iurabit i regem
 rex austru i reuertetur ad terram suam. Filii
 aut eius p uocabunt i egegabunt mul
 tudinem exercituum plurimum i uictor
 petans i vndans. Et reuertetur i sicut
 bitur i egredietur cum robore eius. Et
 p uocabit rex austru egredietur i p uo
 cabit aduersus regem aquilonis i p uo
 cabit multitudinem uictoriam. Et dabitur
 multitudo i manu eius i capiet militum
 ducem i exaltabit cornu eius i deiet ul
 ta milita sicut pualetur. I uictor aut
 rex aquilonis i p uo cabit multitudinem
 multo maiorem quam prius. Et in hunc i
 tempus annorumq; ueniet ppetans
 cum exercitu maximo i opibus uictis
 Et in pibus illis multa surgent adue
 sum regnum austru. Filii quoq; pua
 catorum populi tui excolunt ut imple
 ant uisionem i conuerunt. Et ueniet rex
 aquilonis i portabit aggrum i capiet
 uictos multitudines. i brachia austru
 uo sustinebunt. I surgent electi eius
 ad resistendum i non erit formido. Et
 faciet uenientis sup eum iuxta planiti
 suam i non erit qui stet contra faciem eius. I
 stabit iuxta iudicia i sicut i manu
 eius. Et p uo cabit faciem suam ut ueniat
 ad tendendum i iudicium regnum eius
 i iudicium eo. Et faciem suam dabit
 ei ut uideat illum i non stabit nec ulus
 erit. Et sicut faciem suam aduersus
 i capiet multas. Et cessabit facies pua
 cati obprobri sui i obprobrium eius sicut
 tur i eum. Et sicut faciem suam ad iudicium
 rum iuxta sue i impinget i corruet i non
 i uenietur. Et stabit in loco eius uictor
 sumus i indignus de die regio i p uo
 cati: sicut non in futuro neq; in p uo
 cati. Et stabit in loco eius despectus i non in
 uictur ei honor regis. Et ueniet clam
 i obtinebit regnum i fraudulencia et
 brachia pugnantis i expugnabit
 a facie eius i sicut in sup idur feceris.

7 faciet

Et post amittas cum eo faciet dolium. Et
 ascendet i supabit i modico populo i ha
 uundans i uictor uictor i faciet
 que uo faciet patris eius i patris p uo
 eius. I apinas i p uo cabit i diuicias co
 dissipabit i sicut finissimas cogitationes
 i uictor sicut. Et hoc usq; ad tempus
 Et sicut iurabit fortitudo eius i cor eius
 ad uictor regem austru i exercitu magno.
 Et rex austru p uo cabit ad bellum uictor
 auxilium i foribus uictis i non stabunt. q
 i uictor ad uictor cum sicut. Et comedet
 res panem cum eo sicut cum exercitu
 eius oppugnetur. Et cadent iudici eius
 plurimi. Duos quoq; regum co
 maleficiant. Et ad uictoriam uictor i
 quentur uictoriam i non p uo cabit.
 quia ad hunc finis in alio tempus. Et
 iurabit iudicium suam cum opibus multis
 i cor eius ad uictor testamentum suum i fa
 ciet i iurabit iudicium suam iudicium tpe
 iudicet et ueniet ad austru i non erit p
 qui simile uictor. Et ueniet sup
 eum iudicet i iudicet. Et p uo cabit i re
 uictur i iudicet iudicet sicut testamentum
 sanctuarium i faciet i iudicet i iudicet
 ad uictor eos qui iudicet testamentum
 sanctuarium. Et brachia exco stabunt et
 polluent sicut iudicet iudicet i iudicet
 iudicet iudicet iudicet i iudicet iudicet
 com i desolacionem. Et impij i iudicet
 tum fraudulencia. Populus aut sicut
 deum suum obtinebit i faciet. Et docti in
 p uo cabit plurimos i uictor gladio
 i iudicet i iudicet i iudicet i iudicet
 dies. Cumq; conuerunt sicut iudicet
 auxilio p uo cabit i applicabunt eis plu
 rum fraudulencia. Et de iudicet iudicet
 ut sicut i iudicet i iudicet usq; ad
 tempus p uo cabit quia ad hunc tempus
 alio erit. Et faciet rex iudicet iudicet
 tem suam i iudicet i iudicet i iudicet
 sus omne deum i ad uictor om deos iudicet
 tur magnifica i iudicet donec sicut
 tur iudicet iudicet quippe est iudicet
 natio. Et deum p uo cabit sicut iudicet
 bit i iudicet i iudicet sicut iudicet. nec
 quemq; deos iudicet. quia ad uictor

inimica surget. Deum autem maiori
in loco suo venerabitur et deum quem ig-
norantem presens eius colit ante et argento
et lapide precioso rebusque preciosis. Et faciet
ut inuincat maiorem cum deo alieno que
cognouit. Et multiplicauit gloriam et
dauit eis potestatem in multis et terram di-
uidet gradibus. Et in tempore perfinitis plebi
viam aduersus eum rex ausus et quasi temp-
tas ueniet contra illum rex aquilonis tur-
ribus et iniquitatibus et in dante magna. Et ingre-
ditur in eas et uictus et peruersus et inuincit et in
gloriam et in uictoria corripit. Et autem sole
saluabitur de manu eius et domus iudab et
principes filios amonit. Et in dante manu
suam in tras et in egyptum non effugiet. Et
domabitur thesaurorum aurum et argentum et
omnibus preciosis egypti. Per libyam quoque
et ethiopiam inuincit. Et fama turbauit e-
um ab oriente et ab aquilone. Et ueniet in
multitudine magna et uictor et in dante plu-
mos. Et eriget tabernaculum suum apud ieru-
salem in montem in dante iherusalem et
ueniet usque ad summum montem eius in ierusalem
auxiliabitur ei. **xii**

Tempore autem illo surget michael pri-
ncipis magnus qui stat pater populi et
ueniet tempus quale non fuit ab eo ex quo
gentes esse cepunt usque ad tempus illud.
Et in tempore illo saluabitur populus tuus ois
qui in uicinis fuerit temporis in libro uite
et multi delictis qui dormierunt in puluerem
et euigilabunt alii in uitam eternam et
alii in obprobrium ut videant tempus. Qui
autem docti fuerint fulgebunt quasi splendor
firmamentum et qui ad iustitiam euenerunt
multos quasi stelle in pectus eternitatis.
Et autem daniel claudet signos et signa
librum usque ad tempus statutum. Qui
sunt dies plurimi et multiplex erit leti-
tiam. Et uide ego daniel et ecce quasi duo
an stabant unus hinc super ripam fluminis
stabat et alius inde ex alia parte fluminis.
Et dixi uero qui erat iudicis lucis qui
stabat super aquas fluminis. Usque quo fides
hominum mirabilium. Et audiui unum qui
erat iudicis lucis qui stabat super aquas
fluminis cum eleuasset dextram et sinistram

suam in celum et iurasset per ueritatem et eum
quia tempus et tempora et dimidium tempus
et eum scripta fuerit in libro manus ipsi
sancti et peruenit in uicinis hoc. Ego audi
ui et non intellexi et dixi. Domine mihi quid
erit post hec et ait. Et ad daniel quod clausi
sunt signa et signos usque ad tempus si
finem eligerint et reuertentur quasi ig-
nis peruenit in uicinis et in uicinis agentis in uicinis
neque intelligent omnes in uicinis. Porro doc-
ti intelligent et a tempore cum abierint fuerit
iuge sacrificium et posita fuerit abominatio
in desolationem ois uelle ducunt in uicinis
gratia. Et ois qui expectat et peruenit usque ad
dies mille. ccc. xxxv. Et autem daniel uade
ad fratrem tuum corpus et requiesces et stabis
in pace tua in fine dies. Et uide usque daniel in
uicinis uoluntate legimus cetera que se-
runt usque in finem libri de datione iustis
et datione tradita sunt. **xiii**

Erat vir in babilone et uicinis eius
ioachim et accepit uxorem nomine
susanam filiam heclic pulchram
in uicinis et in uicinis deum. Parentes enim il-
lus cum essent iusti erudierunt filiam suam
secundum legem moysi. Et erat autem ioachim di-
ues valde et erat ei principum vicinorum do-
mus sua et ad ipsam spectabant uidet eo quod es-
set honorabilior omnium. Et constituit sunt
duo senes iudices in anno illo. de quibus lo-
cutus est dominus quia iniquitas egressa est
de babilone a senioribus iudicibus qui uide-
bant regem populi. Et ita frequenter domus
ioachim et uenerant ad eos omnes qui
habebant iudicia. Cum autem populus reuerteretur
post iudicem egrediebantur susanna et de
ambulabat in pectus uiri sui. Et uidebat
eam seniores cotidie egredientem et de
ambularent et exarserunt in concupiscentiam
eius. Et existerunt sensum suum et declina-
uerunt oculos suos ut non uiderent eum
neque recordarentur iudicis iustos. Erant
enim auidi mulierum amore eius. nec i-
dicauerunt sibi dolorem in uicinis suum.
Et audierunt enim iudicare sibi et cupis-
centiam suam uolentes secum et cum ea
et obsiderant cotidie sollicitus uide eam
et itaque alter ad alterum. Eamus domus.

quia hora prandii est. Et egressi recesserunt
a se. Et unusq; recessissent uenit in vinum.
Et suscitantes ab invicem causam & festi-
sunt scriptam suam. Tunc in comune sta-
tuerunt tempus quando eam possent de-
nunc solam. Factum est aut cum obfusa
rent diem aptum ingressa est aliquando
fuit heri iudicis terris cum quatuor so-
lis puellis voluitq; lavari in panno. Et
tunc quippe erat i non erat ut quisq; p-
duos seves absconditos & templantes ca-
vit ergo puellus. Et stetit in ostium et
singulata et hostia pomeni claudere ut
laueret. Et fecerunt sicut p-erat. Et clausit
q; hostia pomeni & egressa sunt pposita
ut afficeret que uiderent nescientesq; sent-
munt esse absconditos. Cum aut egressi
essent puellae surrexerunt duo seves & ac-
currebant ad eam & dixerunt. Et ecce hostia p-
omeni clausa sunt. & nemo uos uidet & in-
scripta tu sumus. Quomodo a sentite
nobis & mulcere nobiscum. Quod si uolueris
dicemus tibi de testimonio qd fuit tecum
iuuenis & obhanc causam emiseris pu-
ellas ate. & ngerimus susanna et ate.
& lingue in sunt vndiq; Si enim hoc ego
maior uideret est si aut non ego uos effugi-
am in manus meas. Si melius tui absq;
ope meae in manus meas qui peccat in
spectu dei. Et exclamauit uoce magna
susanna. Et exclamauit aut & seves ab-
usus eam. Et uenerunt aut iuuenis & apuit
hostium pomeni. Cum aut audissent &
clamorem i pomeni irruerunt ppositi
famuli domus & uidet quid nam esset. De-
qui aut seves locuti sunt emiserunt &
in recesserunt quia nunquam dictus fue-
rat sino huiusmodi de susanna. Et facta
est dies trahina. Et unusq; uenit p-
ad uirum eius iocundum uenire duo p-
fuiti plecti i uqua cogitatione ad usus
susannam ut uiderent eam. Et dixerunt
coram omni populo. Et uenit ad susan-
nam filiam iocunde uirum iocundum.
Et clamauit mulier. Et uenit in p-
i filius & iuuenis & iuuenis suis. Porro
susanna erat delicata nimis & pulchra
specie. Et inquit illi uiderunt ut discer-

operet. Et erat enim coepa ut ut sic faciat
tur deore eius. Elebant igitur sui iuuenes
qui nouant eam. & surgentes aut duo p-
fuiti in medio populi posuerunt manus
suas sup caput eius. Que fletus suscit-
i celum. Et erat enim cor eius fiducia ha-
bens in domino. Et dixerunt p-
deambulauerunt in pomeni soli ingressa
est h cum duab; puellis & clausit hosti-
um pomeni & dimisit puellas. Venitq;
ad eam adolescens qui erat abscondit-
i & stabuit cum ea. Porro uos ai euenit
in angulo pomeni uidentes iniquitatem ei
curamus ad eos & uidimus eos pariter
emissi. Et illum quidem uenerunt &
hence quia fortior uoluit erat & apuit ho-
stis exiuit. Hanc aut cum apprehen-
dissemus interrogauimus quisnam esset
adolescens & uoluit indicare uos. & in-
re testes sumus. Et uidit eis multitudi-
quasi seniores & iudices populi & comp-
uauerunt eam ad mortem. Et exclamauit
uoce magna susanna & dicit. Domine
deus eius qui absconditor es cognitor q;
nostri anima antequam fiant in seos qui
falsum testimonium attulerunt ad usum me
& ecce uideris cum nichil hominum fecerit &
isti in alio se posuerunt ad usum me.
Et audierunt aut dominus uocem eius
Cumq; diceret ad mortem susanna
dixit spm sui pueni memoris cui nomen
daniel. Et exclamauit uoce magna.
Et uidit ego sum a sanguine hominis
Et uisus omnis populus ad eum dixit.
Quis est iste sino quem locutus es. &
cum staret in medio eorum dixit. Si fa-
mili filii israel. neq; iudicantes no qd ue-
nimus est egroscentes & denipnatis filia
isrl. Et uenit ad iudicium quia falsi
testimonium locuti sunt ad usum eam.
Et uisus est & p-
dixerunt ei seves. Et scilicet i medio
uirum quia tibi dedit os honorem seuer-
um. Et dixit ad eos daniel. Si epate &
ab invicem pomeni & iudicatio eos. Si
ergo dimisi essent alter ab altero. voca-
uit uirum ex eis & dixit ad eum. Si uer-
terat dicit malor uenit uenit p-

ma que opalans pms iudicans iudicia in
iusta innocentes opprimens iudicatus uoxi
os dicente domino: Innocentem iustum
non iustificas. ¶ Tunc aut si iudicatus cum de
siqua autore iudis eos colloquentes fuit.
¶ Qui dixit: S uodvno. Dixit daniel: Re
mentis es incipit tuium. Et ecce an
gelus domini accepta sententia ab eo sa
det te modum. Et amodo eo iussit uenire
alium i dicit ei: S eueni dianaan i no
uda spores decipit te i scripta dicit cor
mum. S u faciemus filiari: iud. iulle ti
mentes loquenda nobiscum s: non filia
uda sustinuit iniquitatem mam. Si uc
ergo dic michi si qua autore vidis eos
loquentes s. Qui ait: S ub pyno. Di
xit aut ei daniel: S ecce mentis es i
tu i caput tui. ¶ Tunc eum angelus
dñi gladium habens ut secet te modum
i iustificat uos. Et clamauit itaq: ois
populus uoce magna i bñdixit dñi
mum qui saluat spantes iust. Et resur
rexerunt aduersus duos pñdicos. Iracat
eum eos daniel ex ore suo fallum dicit
se testimonium. Iferuntq: eis sic male
egant aduersus proximum ut faceret
scdm legem moysi i iustificat eos. Et
saluatis est sanguis innocens in ore il
la. ¶ Et dñas aut i iud: eius laudabant
dñm in ore illa pñlia sua iustitia cu
toadum manco eius i cognatis eius i
omnibz quia non esset i ea inuenta ius
tupus. Daniel aut fuis est magnus
in respectu ppli a die illa i tempus. I rex
astages appositis est ad patres suos. I
suscipit qñs pñs regum eius. Et at
aut daniel summa regis i honoratis
sup omnes amicos eius. XIII

Ent quoz voluit apud babilo
nos nominat bel i impendebant
ico pñs singulos sume am
te m. i oues. xl. bñiq: amphore vi. Ker
quoz colatit eum i iud p singulos di
es adorare eu. Porro daniel adorabat
deum suum. Dixitq: ei rex. Quare no
adoras bel. Qui respondit aut ei: i a
non ydola colo in manu. s: viucentem
deum qui tenet celum i terram i habet

pñtem omnis carnis. Et dixit ad eu rex.
¶ Tunc uidetur tui esse bel deus uiuentis.
¶ Tu non uides quanta comedat i bibat
cotidie. Et ait daniel aridens. Ne erit
rex. ¶ Si est enim i iustitias lucens i fo
uileus eris neq: comedit aliquando.
Et uisus rex uocauit sacerdotes eius i
ait eis. ¶ I si dicentis michi. quis equi
comedat i bibat has. moriamini. Si
aut ostenditis qd bel comedat h. mo
rietur daniel quia blasphemauit bel.
Et dixit daniel regi. I fiat iuxta uerbu
mum. ¶ Tunc enim sacerdotes bel. lxx.
exceptis uxoribz i parulis i filijs i ue
nit rex cum daniel i templum belis. I
dixerunt sacerdotes belis. Ecce uos egredi
emur foras i tu respice elias i uinum
miser relante hostium i signa amilo
rio. Et cum ingressus fuisset manent in
si omnia i uenis comesta a bel. morte
moriamini. ¶ Tunc daniel qui mentis e
aduersum uos. Et contempnit autem
quia fecerit obuia absconditum in
teritum i pñm i iudicium i iudicium
tur semp i deuorauit omnia. I facti eg
postquam egressi sunt illi i rex pñs u
tos ante bel. ¶ Dixit daniel pñs suis i
actulerunt eum i pñm templi ei
brant coram rege. Et egressi daniel
hostium i signantes amilo regis abierit
S sacerdotes aut ingressi sunt nocte iuxta
qñs iudicium suam i iudices i filij eoru
i comedunt omnia i bibunt. S iocit
aut rex summo bñluculo i daniel cu eo
Et ait rex. Salua te sunt signa daniel
¶ Qui respondit. Salua rex. S carumq:
cum apuissent hostium i iudicium e rex
mentis i exclamauit uoce magna. i
si agnus est bel. i non est apud te belus
quisquam. Et risit daniel i iudicium regis
ne ingrederetur iudicium i ait. Ecce pñm i
tuum. Tunc adit. cuius uestigia sunt h.
Et dixit rex. ¶ I ideo uestigia uiuunt ac
mulier. i infancium. Et uisus e rex. I
applicauit rex sacerdotes i uxores i filios co
rum i absconditum ei absconditum uol
nola. p que ingrederentur i iudicium
que erant i mensa. ¶ Tunc ergo illos rex:

et tunc tradidit in praeceps danielis qui tunc
 eum in templum eius. Et erat draco magnus
 in loco illo et colebant eum babiloni. Et
 rex danieli. Et ecce nunc non potes dicere quod iste
 non sit deus uiuens. Adora ergo eum. Dixit
 daniel ad regem. Domine domini mei ad
 ora quod ipse est deus uiuens. Et ait rex da
 niel potestatem et infirmitatem draconem abscis gla
 diis fuisse. Et ait rex. Do tibi. Eunt ergo
 daniel puerum et adipeum et pilos et corit puer
 frangit massas et dedit eos draconibus et dicit
 nuptis est draco. Et dicit daniel. Et ecce
 colebant. Et dicit tunc audierunt babiloni
 et dignati sunt uelociter. Egregerant se
 aduersus regem et dixerunt. Si uideus factus est
 rex. Et destruxit et draconem interfecit et fa
 edores occidit. Et dixerunt tunc uenissent
 ad regem. Et ecce nobis danieli qui tunc
 destruxit et draconem interfecit. alioquin
 ista enim te et domum tuam. Et sicut ergo
 rex quod uenit et eum uelociter et uel
 sitate spulsi tradidit eis danieli. Et
 misit eum in laqueum leonum et erat ibi
 bis sex. Porro in laqueum erant. vii. leones et
 dabatur eis cotidie duo corpora et dicit
 Et nunc non data sunt eis ut deuoraret
 danieli. Et tunc ait abacuc propheta in laqueum
 et ipse coxerat puluerem et in laqueum panes
 et aluolos et tunc in campum ut fieri melle
 ui. Et tunc angulus domini ad abacuc. Fer
 prauum quod hies in babilonem danieli
 u qui est in laqueum leonum. Et dicit abacuc.
 Domine babilonem non uidit laqueum
 tuo. Et apprehendit eum angulus domini et uenit
 eius et portauit eum capillo capitis su
 posuit eum in babilonem super lacum et
 in preceps spiritus sui. Et clamauit abacuc
 dicens. Daniel sine deo colle prauum
 quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordar
 es enim mei domine deus et non deliquisti
 diligenter te. Surgensque daniel comedit.
 Porro angulus domini restitit abacuc et fessit
 in loco suo. Venit ergo rex die septimo et
 iuger danieli. Et uenit ad locum re
 spexit. Et ecce daniel sedens in medio leoni
 Et exclamauit rex uoce magna dicens.
 Agnus es deus danielis. Et exiit
 eum de laqueum. Porro illos qui perierunt

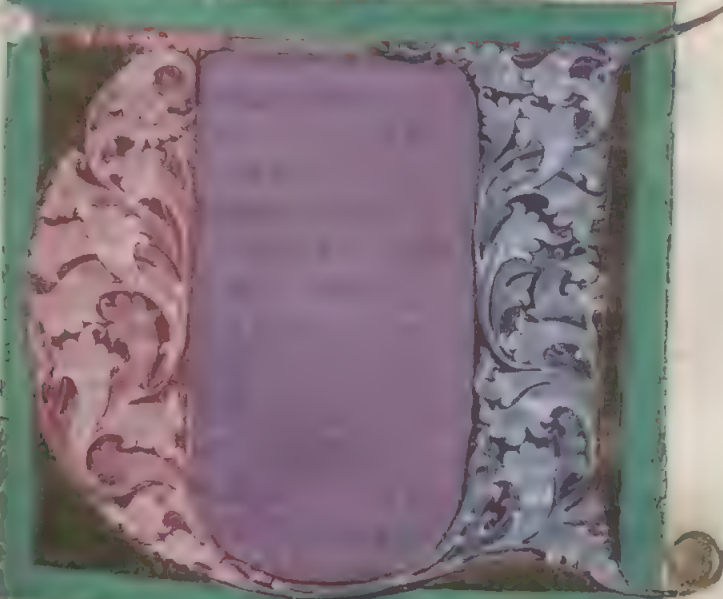
eius causa fuerunt in domum in laqueum et deu
 rati sunt in monumento coram eo. Et tunc rex
 ait. Daueant unquam tunc uidentes
 deum danielis quia ipse est liberator et sal
 uator faciens signa et mirabilia in celo et
 in terra qui liberauit danieli de laqueis
 uini. *Explicit daniel propheta. Incipit
 prologus in osee propheta et in osee tunc*

Non item ordo est. *et. n. n. n.*
 prophetam apud hebreos qui est
 et apud uos. Unde secundum id quod
 in legione. hic quoque dispositi
 sunt. Osee conuincit et quasi per senen
 tias loquens. Et osee planius in prophetis
 infine obscurior. usque ad malachiam
 hinc singuli prophetas suas quem hiesora
 sententia legisque doctum hebrei autumant.
 Et quia longum est nunc deum. dicit
 hoc tantum uos opauit et eustodiu
 admodum uolo uinum librum esse.
 et. prophetam. osee secundum non. ysaie in
 laqueum uero agger et zacharie fuisse
 bus. Et uerbi aut tempus non perferunt
 in titulo suo uis eos regibus prophetasse
 quibus et in qui ante eos habent titulos
 prophetarum. *Item alius prologus.*

Tempus osee et iohanne achaz
 et ezechie regum iuda et ierobo
 am filii ioseph regis israel. Osee fi
 lius ierem ad prophetiam dicit
 dam spiritus sancti repleta est. De memo
 rati itaque numeris regum achaz rex iu
 da et ieroboam rex israel. omni delinquentes
 ut hiesore regum et galypomenon indi
 cant etiam israel ydolatrie crimen inpro
 ar potestate sua ad mure coegunt. Et
 quod deus ad osee h locutus est dicens. Ac
 tunc tibi uxor et fornicariam siue forni
 cationum et factuos fornicationis. For
 nicariam itaque non elocutione corporis
 meretricem. si gentilem deum ignoran
 tem appellat que dei creatoris sui amo
 re et emptio simulachrorum se obsecrat de
 sidio. Si cum dei precepto propheta in hac re
 parum et acceptum exca filium ierem
 precepit nominare deo pollicente. Post uer
 ue tempus sanguine ieremiel in domo
 huius uindicare. Et uisus promissionis h

causa ē. **H**ic p̄phet̄ zeum in regem iunco
ad defendendum sanguinem naboth cuius
terrahel que tunc tempus in eop̄olis erat
quem terrahel achab regis isrl̄ uxor inuēdit
sicut regum hystoria exponit hys cum qui
ter uirga diuini p̄ceptum vindictandi sa
muis causa i om̄ne memorati diuini d
seuēt. hoc p̄cepto diuini deliquisse inuenitur.
Cum p̄ncip̄e ieroboam qui lectōne xp̄
hensis est originis sue facta iungente
at contra dei p̄cepta i religionem cū p̄p̄lo
isrl̄ agente sanguis naboth qui in loco c
te terrahel fuerat p̄fusus in domo huius
patris memorati ieroboe p̄p̄ p̄cā redimi
datum significatur. **H**ic factum est
ut na dei in p̄p̄lo isrl̄ p̄tenuit et cōuen
p̄hete p̄cessura dicitur. Domum autē in
te nra lectōne complens ob hoc p̄mis
sa est quia ezechias rex iuda filius achaz
solatis ydolis que tam pater eius qui te
ti reges osecrauerunt templum dei purgal
se ac purificasse monstratur. **Ex p̄m̄**
p̄ologus. Quap̄t i o sec p̄pheta. i.

Et loquens ad dominum quod factum est adolescentulum
terrenis diebus: dixit ioachim ad iheremiam
et ecce regnum iuda in diebus ieremiarum
filius regis israel principium loqui
di domino in iherusalem. Et dixit dominus ad iheremiam
Vade sume tibi uxorem fornicatorem
et fac tibi filios fornicationum: quia forni
cans fornicabitur ante dominum. Et abiit
et cepit gomer filiam debelaim et cepit

i peperit ei filium. Et dixit dominus ad eum.
 V. Joca nomen eius ierahel qui adhuc mo-
 dium i iustitiam sanguinem ierahel sup
 domum meam i quietem faciam regnum
 isrl domus. I in die illa conteram arcum
 isrl in valle ierahel. Et concepit i peperit
 adhuc filium i dixit ei. V. Joca nomen eius
 absq; misericordia quia non addam vltia i
 misericordiam isrl. s; obliuiscantur misericor-
 dias. Et domui iuda misero: i saluato es
 i continuo deo suo i non saluato eis i arm
 i gladio i bello i nequis i iniquibz. Et
 auilatauit eam que erat absq; misericordia. Et
 concepit i peperit ei filium. I dixit. V. Joca
 nomen eius non populus meus. qd no
 pplis meis ego no ero deus ur. Et erit nris
 fuos isrl quasi arena maris que sine
 mensura est i no numerabitur. Et erit sicut
 ubi dicitur eis no pplis meus vos. dicit
 eis filij dei uiuentis. Et congregabunt filij
 iuda i filij israhel paucos: i ponent subum
 caput unum i ascendet terra q; magnus
 dies ierahel. . ii. . capitulo lvi.

Dice fratres meus populus meus
et sorori meam et secuti. Iudi-
cate matrem meam iudicet quod
nam ipsa est uxor mea et ego non vir ei
autem fornicatores a facie sua iadri-
cia sua de medio uerum filios ut forte
exspolient eam iudam et statuam eam
iudam secundum diem naturae suae et
ponam eam quasi solitudinem et ita
eam uelut trant in uiam et iudicet eam
sine. Et filios illius non miserebor qui filii
fornicationum sunt quia fornicata est mat-
er eius et filia est quia cepit eos quia dixit. Va-
dam post amatores meos qui dant pa-
ues meos michi et aquas meas et oleum
meum et lanam meam. Uinum meum et potum
meum. Propter hoc ecce ego sepiam via-
torem spinis et sepiam eam in acia et se-
mitas suas non mutuet. Et sequitur ani-
mos suos et non apprehendet eos et queret
eos et non inueniet. Et dicit. Iadani et iu-
dar ad uinum meum prorem quia bene mihi est
nunc magis quam nunc. Et hic uelantur quia
ego dedi et frumentum uinum et oleum et
argentum multiplicam et aurum que

fecit baal. Idcirco succurrit et summi sui
 mentium meum in tempore suo et unum meum
 in tempore suo. et dicitur laudam meam et unum
 meum que opretant ignominiam eius.
 Et nunc reuelabo stultitiam eius in oculis
 amatorum eius. et nunc erit eam de
 manu mea. Et cessare faciam omne gau-
 dium eius sollemnitatem eius. et con-
 miam eius sabbum illius et omnia festa
 et tempa eius. Et corrumpam ymagine
 eius et fictum eius de quibus dixit. Nunc
 res hęc me sunt quas debuit mihi amato-
 res mei. Et ponam eam in saluum. et de-
 det eam testis agiti. Et visitabo super eam
 quos bialum quibus accendebat incensum
 et ornabat in aure sua et monili sub et ibi
 post amatores suos et met obliuiscatur
 dicit dominus. Propter hoc ecce ego lach-
 to eam et ducam eam in solitudinem et lo-
 quar ad cor eius et dabo ei inimicos eius
 ex eodem loco in uallem achor ad apien-
 dam spem. et tunc in iuxta dies uiuent
 tuis sue. iuxta dies ascensionis deus
 eggit. Et erit in die illa ait dominus. uocabit
 me uir meus et uxor uocabit me uita ba-
 alim. Et auferam nomina bialum de ore
 eius et recordabitur uera nominis eius.
 Et percutiam omnes sedes in die illa
 testis agiti et uim uoluit celi et in repale
 in et amum et gladium et bellum et tem-
 deus et dominus eos faciam fiducialiter.
 Et sponsabo te mihi in sempiternum. et spon-
 sabo te mihi in iusticia et iudicio et in misericordia
 et in uisitationibus et sponsabo te michi in fide
 et fides quia ego dominus. Et erit in die illa
 exaudiam dicit dominus. Et exaudiam ce-
 los et illi exaudient terram et terra exaudiet
 iherusalem et ymum et oleum et hęc exaudiet
 iherusalem. Et seminabo in eam iumentum
 et miseretor eius que fuit absque misericordia.
 Et dicam non populo meo. populus meus
 estis et ipse dicit dominus meus estis. III

Ad huc uade et dilige mulierem di-
 lectam ab amico et adulteram
 sicut diligit dominus filios israel et ipse
 respiciunt ad deos alienos et diligunt vi-
 nanciam uitam. Et facit eam michi et
 xv. argenteis et choro orti et dimidio doli

in orti et doli ad eam. Dicit mulier expecta-
 uis me. Non fornicabis et non eris cum viro
 sed ego expectabo te quia dies multos sedit
 hunc filius israel sine rege. et sine principe et sine
 sacrificio et sine altari et sine episcopo et sine re-
 sapum. Et post hęc erit filius israel et que-
 rent dominum deum suum et dauid regem suum
 et pascuntur ad dominum et ad domum eius in
 nouissimo dieum. III

Ad de cibum domini filius israel. quia
 iudicium domini cum iherusalem
 sit. Non est enim uitas et non uita
 et non est scientia dei in terra. Et alio die
 et in uindictam et in iudicium et in uindictam
 et ad ultimum iudicium et sanguis sang-
 uinem tenebit. Propter hoc intelligite terram et in-
 finabitur omnis qui habitat in terra. et ter-
 ra agiti et in uoluit celi. et in pisces maris
 aggregabunt. Et erumpunt in uisitationibus et
 in uindicta et non arguatur uir. Populus
 enim meus sicut hęc qui tradidit sac-
 doti et cornices hodie. et cornices etiam ysa-
 ream. Nocte tunc fecerunt uiam. et co-
 aguit populus meus eo quod non habuit
 scientiam. Quia in terram repulisti re-
 pellant te et ego ne sacerdotio fungaris
 in. Et obliuisceris legis dei tui. uoluit scire
 et ego filiorum tuorum. Sed cum multitudine
 ueni eos sic peccauerunt michi. Et sicut
 eos in ignominiam et in uindictam. Propter
 populi mei contedunt et ad iniquitatem
 eos et leuauerunt animas suas. Et erit
 sicut sic sacerdos. Et uisitabo super eum
 iras eius et cogitationes eius reddam
 ei. Et comedent et non satiabuntur.
 fornicati sunt et non cessauerunt. quia do-
 minum deliquerunt in non custodiendo
 fornicatio et vinum et ebrietas auferit
 cor. Populus meus in uino suo in ter-
 gaui et baculus meus amittentur
 ei. Spiritus enim fornicationum de-
 pit eos et fornicati sunt a deo suo. Super
 capta montium sacrificauerunt et super
 colles accendebant thymum subis
 querant et populum et ebriuerunt. quia in-
 na erat uindicta eius. sed deo fornicauit
 tur sicut uir et sponse uir adulter erunt.
 Non uisitabo super filias meas cum fuerint

fornicate et super sponsas vestras cum ad id con-
uertere quoniam ipse cum meretricibus susceperunt et
ad effeminandas sacrificabant et populus non in-
telligens uas perit. Si fornicans tu uideris
non delinquas saltem uideri et non ingredi
ungula et ne ascenderit meretricum ne
quid mirum uideatur dominus. Quia sicut uacca
lasciuens deduxit israel non pascit eos
dominus quasi agnum in solitudine. Damocys
propheta effraym diuidit cum separatim
sumunt eorum fornicacione fornicati sunt.
dilexerunt affric ignominiam peccatores
eius. Ligauit spiritus eum in alis suis et conuen-
tentur a sanctis suis.

A d hunc horum facientes et adhibere co-
muni israel et domus regis auscultant
que iudicium nobis est. Qui la-
queus factus spiritui latronum israelitum ex-
sum super thabor et iudicium ordinatus ip-
sum fundum. Ego evadit omni cor. Ego
suo effraim. israel non est absconditus a
me. quia nunc formatus est effraim
tanquam israel. Non dabitur cogni-
tiones suas ut revertantur ad domum suam. quia spiritus
formidationis in medio cor. idcirco non
agnovimus. et rident arrogancia israel in
faciem eius israel et effraim sicut in unum
tribus suis dicit etiam iudas cunctis in
gregibus suis et armentis suis vadit ad
quem domum domini in no inveniunt. Nihil
est ab eis. si non omnes perversi sunt quia
filios alienos genuerunt. Tunc deos ab-
eos mensis cum patribus suis. et laqueum
in galatia in terra irania vultu
in iherusalem post regnum tuum beniamin.
et effraim in desolatione erit. si iudice corre-
ctionis in iherusalem israel ostendit fidem. si
sunt principes iuda quasi assumentes
finimum et super eos effundam quasi aquam
in mare. Calumpnia patientis est
effraim factis iudicio qui cepit abire post
fortes. et ego qui vincta effraim. et quasi pu-
tredo domum iuda. Et vidit effraim laqueum
nostrum sumum. et iudas numerulum suum. et
abire effraim ad assur et misit ad regem
ultorem. Et ipse non potuit salvare nos
nec solvere potuit a nobis numerulum. Qui
ego qui leena effraim et qui canibus leonis

domini iuda. Ego captiui et vadam et tollam
et non est qui eruat. Vadens reuerter ad locum
meum domus deficiens et quous faciem meam.
In tribulatione sua manet et surgent. **.VI.**
ad me. Venite et vitamur ad dominum quia ipse
pater et saluauit nos. Ipse et eruat nos. Vi
uificauit nos post oinos dies. morit in astra
eruat nos et uiuimus et expectu eius faciemus
sequemur quia ut cognoscamus dominum. Quali
dilectum ipparatus est egressus eius et
uit quasi inter nos et compans et ser
uus terre. Quod faciam tibi effraym quod
faciam tibi iuda. In iherosolima quasi in
tes matutina. et quous manet pertransiens.
Propter hoc dolam in pphetis et omni cos in i
bis mei i iherosolima tua quasi lux egero tenet
quia in iherosolima non uiu et non sacrificium
et scientiam dei plusquam holocausta. I
pi aut sicut adam transgressi sunt pactu me
um in iniquitatem sunt in me. Et ala ad eum
ras operantium yolum supplantata sang
uine et quasi fauces inuoluit lacrimum po
ceps sacerdotum in iherosolima in efficiendum pgerit
desiderium quia seculus operantur. In iherosolima
isrl' in diu horrendum in fornicationes effraym.
In iherosolima in diu horrendum in fornicationes effraym.
In iherosolima in diu horrendum in fornicationes effraym.

Oncanunians est isrl. **vii.**
 Si iuda pone melleu tibi cum
 uis captiuitatem populi isrl. Et u
 sanare uellem isrl. reuelata est iniquitas
 effraim i malicia samarie. qz opati sunt
 mendacium. et fur ingressus est spoliatus
 latumculis foris. Et ne forte dicant i co:
 dibi suis omne malitiam cor me recos
 datum. nunc inuenerunt eos ad inuentio
 nes suas coram facie mea facte sunt. In iura
 uia sua iustificauerunt regem. et incedan
 is suis principes. Omnes adulterantes
 quasi debemus succensus a coquerente. Qu
 ut amicas paululum a simitacione fer
 uenti donec finitaret eorum. Dies re
 gis uir cepunt principes fuisse a uiro.
 et exarduit manum suam ai illis foribz
 qz applicantur qd debemus cor suu ai i
 siquiere eis. Et oia nocte dormiunt coquens
 eos. Alanc ipse succensus qd flamma ignis
 Omnes calefacti sunt qd debemus i cenora
 mine iudices suos. Omnes reges cor cendi
 tuit. et non est qui damnet uicis ad me.

Effraym in populis ipse quiescit. Effraym
falsus est dominicus panis qui non uultur
comediunt alicui robur eius ipse uoluit. Et
etiam effraym in eo ipse ignorauit. Et
humiliabitur superbia israel in faciem eius. Et
reuerſi sunt ad dominum deum suum et non querunt
eum in omnibus hijs. Et falsus est effraym qua
si columba seducta. Non habens cor. Egiptum
cum uocabant ad assyrios abierunt. Et
cum perfecti fuerint expandam super eos ire meam
quasi uolentem celi detrahant eos. Et edam
eos secundum audientiam oculis eorum. Et eis qui re
cesserunt a me. Vastabunt quia prauitatem
non sunt in me. Et ego redemi eos et ipse locum effraym
meum mendacem. Non clamauerunt ad
me in corde suo sed uoluerunt in uerbis suis.
Super montem et vinum humiliabant et re
cesserunt a me. Et ego erudiui eos et confortauit
uius adhaerere cor et me cogitauerunt in malitia
et cuncti sunt ut essent absque uirgo. facti sunt quasi
artus dolores. Cadunt in gladio principum
eorum a furore lingue sue. Et ita oblationem
eorum in uentera egipti. **VIII.**

Quid dicitur tunc sit uita quasi aquila in do
mo domini. pro eo quod transgressi sunt fedus
meum et regem meum prauitatem sunt. Non enim
vocabunt deos meos. et cognouerunt te israel. De
ceat israel domum iniquitatis persequitur eum.
Ipsi regnauerunt et non exiit. principes exiit
tenent et non cognouerunt argentum suum et aurum
suum. fecerunt sibi ydola ut intuerent. Quod dicitur
est utilius suis samaria. uanis est furor
meus in eos. Et scilicet quoniam non potuerunt emen
dare. Quia ex israel ipse est. A miser fecit il
lum et non est deus. Quia iacobauerunt re
las erat utilius samariae. quia uenerat se
minabunt et tribuent mercedem. Calamus
stans non est in eis geruicem et non facit fru
itum. Quod si fecit alicui comedere eam.
Deuoratus est israel. Hunc falsus est in ac
tibus quasi uas inmundum quia ipse ascen
derunt ad assyrios. Quia geruicem sibi
effraym. Quia uenerunt ad assyrios et non
sunt in corde deuorauerunt nationes. Et uic
agregato eos et quiescent paulisper ab his
uocem regis et principum. Quia multiplicat
uit effraym altaria ad peccandum. facti sunt
et autem in clauum. Scilicet etiam eis multiplices

leges meas que uelut alienae spiritate sunt. Ho
stias offerunt immolabunt carnes et comedit
et dominus non suscipiet eas. Nunc recorda
bitur iniquitatis eorum et uisitabit peccata eorum. Et
oblitus est israel factoris sui et edificauit delu
bria. Et in egiptum et in uentem. Et iudas mul
tiplicauit uices iniquitatis. Et in uentem ignem
iniquitatis eius et deuorabit eos illius. **IX.**

Non letari israel. uoli exultare sicut po
puli quia fornicatus es ad deo tuo.
Deceisti mercedem super omnes a
lias tuas. A ira et torcular non pascet eos.
et uinum in mercedem eis. Non habuerunt iura
dum. Et cunctus est effraym et israel in egiptum.
et in assyrios pollumini comedit. Et non libe
runt domum uinum et non placebunt ei.
Sacrificia eorum quasi panis lugentur.
Omnes qui comederunt eum et comminabunt.
quod panis eorum auuncit ipse. Et non mercedem
reddunt dui. Quid facietis in die sollepti
in die festiuitatis dui. Et cor eorum perfecti sunt
auaritia. egiptis aggregabit eos. iniquis
seperiet eos. Desiderabile argentum eorum
vitia hereditauit. lappa in tabernaculis eorum.
Et in diebus uisitacionis. uenerunt dies
tribucionis. Scito te israel stultum propheta
israel uinum spiritalem. Propter iniquitatem
domini iniquitatis tue. multando auertere.
Speculator effraym cum deo meo perheret
laqueus nunc falsus est super omnes uias ei
et in laqueis domus dei eius. Propter iniquitatem
sicut in diebus gabaa. Et cor dabit et iniquita
tis eorum. et uisitabit peccata eorum. Quasi uas
in deserto inueni israel. quod prima poma fecit uet.
In eadem inueni eius uidi patres eorum. Ipsi ad
inueniunt ad rephogor. Et ab alienati
sunt in esultatione. et facti sunt ab hominibus
sicut ea que dilexerunt. Et effraym quasi am
a uolauit gloria eorum a paru et a uito et a
receptu. Quod si et inueniunt filios suos ab
sque libis eos faciant in hominibus. Et in ue
ro eorum recesserunt ab eis. Et effraym ut uiderit
nunc erat fundata in pulchritudine. Et eff
raym deducet ad inuestigandum filios suos. Da
eis domum. Quid dabo eis. Dabo eis uil
nam sine libis et uera arencia. Omnes
nequitie eorum in galgal quia ibi exilus
habuit eos. Propter malitiam ad inueniendos

nam eos de domo mea erant eos. Non ad
dam ut diligam eos. Omnes principes
eorum recedentes. Pausus est effraym ca
dit cor exstercata est fructum nequaquam fa
ciunt. Quid si genuerunt misericordiam amari
tissima uti corum. A videris domus
dis meus quoniam non audierunt eum et erunt
vagi in uacationibus.

Sus fiondola isrl. fructus ad eum
ei. Sed in multitudine fructus
sui multiplicauit altaria in tra
ueratam terre sue exultauit simulacris
Dum sum est cor: cor nunc utitur. Ip
se et fringer simulacra cor. de populauit
aras cor. Quia nunc dicitur non est rex
uobis. Non enim timentis deum et rex
quid facit uobis. Loquuntur uobis uisionis
mucilis. Hec uobis sedus cum mendacio.
Et genuerunt quasi amantudo in diti
um sup sulcos agri. vacas dechaen co
luerunt habitatores samarie. quia luer
sup eum populus eius et dicitur eius sup
eum exultauit i glia eius quoniam uiguit
abea. Si quidem i ipse malleur dicitur
est in uinis regi uicior. Confusio effray
ym capta et effunditur isrl. in uoluntate
sua. Transiit fecit samaria regem sui
qi spumam sup faciem aque. Et dicit
gentur excelsa uobis ipse pccm isrl. Lap
pa et uulnus a scender sup aras corum.
Et dicitur montibus opite nos et collibus
cadite sup uos. A dicitur galaa peccauit
isrl in dicitur non compendit eos i ga
baa plumi sup filios iniquitatis. Iuxta
desiderium meum corripiam eos. Iuxta
lume sup eos populi cum corripientur
propter duas iniquitates suas. Et effraym
videns docta ouigrit in uia. Et ego
transiui sup pulchritudinem colli eius.
Ascendam sup effraym. Transiit iudas
et fringer sui sulcos iacob. Seminate ro
bis in uitate iustitiam et in uitate i horrea
miser et in nouate uobis nouate. Tempus
autem requiritur dum cum uenit qui do
cebit uos iustitiam. A iustas impietate
iniquitatem inestitibus comeditis fru
gem mendaci. Quia et filius es i ius
tus et in uitate iustitiae forcum suorum con

surget in uitate in populo tuo et omnes i
in uitate tue uastabunt. sicut uastauit
et samaria a domo eius qui in uitate in
al uideat pui. manet sup filios allisa. Sicut
et uobis dicitur a facie malicie nequaquam
nestram.

Sicut mane transiit pui transiit rex isrl.
Quia puer isrl. et dilexi eum i ope
gypto uocam filium meum. Vo
cauunt eos. Si sit auerunt a facie cor. Is a
alium in uitate in uitate in uitate in uitate
bant. Et ego quasi in uitate in uitate in uitate
tatum eos in uitate in uitate in uitate in uitate
qd auerunt eos. A uitate in uitate in uitate in uitate
dam eos in uitate in uitate in uitate in uitate
exaltans uigum sup maxillas cor et dedit
nam ad eum ut uelatur. Et dicitur in uitate
in uitate in uitate in uitate in uitate in uitate
nouerunt comiti. Et dicitur gladius in uitate
tatum eius et dicitur electos eius et dicitur
capta corum et populus meus pendit
ad uitate in uitate in uitate in uitate in uitate
tur eis. simul qd non auerunt. Quomodo
dato te effraym pui coram te isrl. Quid
dato te sicut adama ponam te ut scio
Iulium eum me cor meum pui in uitate
et plenitudo mea. Non faciam furore
ut mee. et non comitatur ut dicitur eff
ym quomodo deus ego et non homo in
medio tu scis i uo in uitate in uitate in uitate
Post dicitur ambulant. Quasi leo in
gret quia ipse in uitate in uitate in uitate in uitate
mans et auolabunt quasi auis ex egypto
et i qd coluntur deus assyriorum et collo
cabo eos i domibus suis dicitur dicitur. Et dicitur
dabit effraym in uitate in uitate in uitate in uitate
domus isrl. Iudas autem testis dicitur dicitur
cum deo et in uitate in uitate in uitate in uitate.

Affraym pascat uentum et sequitur
estum. Tota die in uitate in uitate in uitate
vastitatem multiplicat. Et dicitur
cum assyris in uitate in uitate in uitate in uitate
lat. Iudicium ergo dicitur cum iuda et uitate
to sup iacob. Iuxta mas eius iuxta ad
in uitate in uitate in uitate in uitate in uitate
caut facit sumum in uitate in uitate in uitate in uitate
tus eum angelo. Et in uitate in uitate in uitate in uitate
lum et dicitur est et dicitur in uitate in uitate in uitate in uitate.

in bethel inuenit eum et ibi locutus est nobis
eum. Et dñs deus exercituum dñs in memo-
riale eius. Et tu ad dñm deum tuum reuer-
te. Quia in iudicium custodi et spera in dño tuo
semp. Et hausaan in manu eius statera co-
losa calumpniam dilexit. Et dixit effra-
yim. Et serumptanien dñes effectus sunt
in uent ydolum michi. Omnes labores
mei non inueniunt in iniquitatem qua
peccavi. Et ego dñs deus tuus deus egypti
et adhuc te sedere faciam in tabernaculis
sicut in diebus festiuitatis. Et locutus sum
sup phas et ego visionem multiplicavi
in manu pharum assumptans sit. Si
in galaad ydolum ergo frustra erant in
galaad robur inuolantes. Nam tal-
cama cor quasi accius sup sulcos agri fu-
git iacob in regionem syrie et seruauit isrl
in uicem et in uicem sumus. Quia phara
aut eduxit dominus isrl de egypto in phara
suus est. Ad mandatum meum puerant
effraym in amaritudinibus suis et sanguis
eius sup eum ueniet et obprobrium eius re-
stinet ei dñs suis. **XIII.**

Loquente effraym honor in alic
isrl et reliquit iudaal et mortuus est
et nunc addiderunt ad peccatum
fecerunt sibi et flatile de argento suo quasi
similitudinem ydolorum. Et facta am-
ficiam totum est. Et nunc ipse dicit. In iuno
lat homines uirtutes adorantes. No dico
erunt quasi mulieres in matrina isrl et ma-
ritimus eos pñcis sicut puluis turbie
captus est ex astra. Et sicut fumus de furna
ro. Ego aut dñs deus tuus deus egypti
et tenui absque me uelates. Et saluatori non
est pñer me. Ego cognoui te in deserto in
tra solitudinis iuxta palata sua. Et ad-
impleti sunt et saturati eleuauit cor suum
et obliuati sunt mei. Et ego ero quasi iena.
sicut pardus in uia assynorum. Ocur-
ram eis quasi uirga capris catellis et dñm
pau in uia iecoris eorum et sumam eos in
ui qui leo. De esha agri sandet eos. Do mo-
tia isrl tantummodo in me auxilium tui.
Et sibi est rex tuus. Et armis tuis saluet
te in omnibus urbibus tuis et iudices tui de
uis dixisti. Da michi regem et principes.

Da dñi regem et principes in finibus tuis
austeram in indignatione mea. Colligam
est iniquitas effraym absconditum pñi
eius. Dolores parturientis ueniet et ipse
filius non sapiens. Et nunc enim non stab
in meritione filios. De manu mortis libe-
rabo eos de morte redimam eos. Et in mor-
tua omnis mors tuis erit in fine. Et sola
no tua abscondita est ab oculis meis. Quia
ipse uis finis diuidet. Ad ueniet ueniet
uentum dñs de deserto ascendente in sic-
cauit uenas eius et desolabit fontem et
et ipse diripiet thesaurum omnis uasis
desiderabilis. Et erit samana qui ad a-
maritudinem uenit deus suis. In gla-
dio pñat. Paruuli eorum erubantur et
fete eius discedantur. **XIII.**

Conuertere isrl ad dñm deum tuum
qui cor tuum in iniquitatem tuam
Et auerte uos ab omni uia et uenit in
ad dñm et dicit ei. Omnem aufer iniqui-
tatem et accipite bonum et reddentes uirtu-
tes lauros uos. Et dñs non saluabit
uos sup equum non ascendentis. nec dñe
mus uirtus qui uirtus opa manuum manu.
quia eius qui in te est in uisceribus pupilli.
Et auaro et inuolantes eorum dñm ergam eos
spontaneus qui a uisceribus est furo. in eis abet.
Et ero quasi ros isrl et gummabit qui saluabit
Et erumpet in dñe eius ut lybani. ibunt
rami eius. Et erit quasi gloria glia eius
et odor eius ut libani. Et ueniet sedentes
in umbra eius in uenit in uenit et gummabit
bunt quasi uirtus. Et in memorie eius si-
cut uirtus libani. Et effraym quid in uir-
ta uirtus. Ego exaudiam eum et dñm
gam est. Ego ut abiretem uirtutem et
in fructus tuis in uenit est. Quis
est sapiens et intelliget ista. In uenit
et sciet h. Quia recte uirtutem et uirtus
ambulabunt in eis. Per uenit et uirtus
uirtus conuenit iero. **XIII.**

Ius gus in soliel pñerant
Iohel apud hebreos post oler
ponitur. Et sicut ibi dñm
ue effraym ad decem tribus et f-
tur uenit que uel samana uel
isrl sepe memorant. sic in uenit pñerant

mellis agri. Vitis confusa est et finis ei agitur.
 Et aloguinamini et palma et malum tota
 lingua agri aruerunt quia exsolum est gaudi-
 um a filiis hominum. Adtingite nos et
 plangite sacerdotes ulnate ministris altaris.
 Yugredimini cubate in sacco ministe der-
 mite. qui misit de domo dei in sacrificium et
 libano. Si sacrificium ieiunium uocare cenam.
 egregate senes et omnes hytatores tunc iei-
 unium dei uiri et clamate ad dominum. a. a. a. di-
 ci quia ipse est dices domini et quasi uastitas a
 potestate uenerit. Nunquid coram oculis
 uiris alimentum petiunt de domo dei uiri le-
 tia et exultatio. Computruerunt iumenta
 in stercore suo. Demolica sunt horrea.
 dissipata sunt a potestate. quia exsolum est in-
 tium. Quid ingenuit animal. A iugi-
 erunt greges armentum. Quia non sunt po-
 tencia eis. Sed et greges pecorum dissipauerunt
 ad te clama bo quia ignis comedit speciosa
 deserti et flamma succendit omnia ligna
 regionis. Sed et bestie agri quasi atra lines
 ymbrem suspexerunt ad te. Qui exsica-
 ti sunt fontes aquarum. et ignis deuorauit
 speciosa deserti.

Quante triba in syon iubilare iun-
te scō uros. Iurabunt omnes in
catules terre. q̄ uenit dies dñi. q̄
p̄e est dies tenebrarū & caliginis dies ny-
bis & tenebris. Quasi mane ex p̄s suis
sup montes populus multus & fortis si-
milis ei non fuit a principio & post eum nō
erit usq; ad annos generationis & genera-
tionis. Ante faciem eius ignis uorans & p̄-
eum exiens flamma. Quasi genus uo-
luptatis ita coram eo & post eum solitudo
deserti neq; est qui effugiat ei. Quasi al-
p̄atus equorum aspectus eorū. & q̄ equites
sic current. Sicut sonitus quadrigarū
sup capita montium exiliunt sicut soni-
tus flammę ignis deuorantis stipulas
uelut p̄us foris p̄paratus ad p̄ictum.
A facie eius tinnibunt p̄i. Omnes
milites redigentur iollam. sicut fortes
current q̄ uin bellatores ascendunt mū-
rum. Vni uirū suū gradient & non
dedinabunt a seminis suis. Vnusquisq;
fratrem suū non coartabit singuli

in calce suo ambulabunt et per fenestras cadet
et non demolientur uerbum ingrediens in mu-
ro autem domus ascendens per fenestras in-
trabunt quasi fur. Et facit eius et tenuit
tra non sunt celi. Et luna obtenebri-
fuit et stelle retraxerunt splendorem suum.
Et dominus dabit nocem suam ante fa-
ciem exercitus sui quia multa sunt inimici ca-
stra eius quia fortis et facientia vultus eius.
Et agnus enim dicit domini et terribilis valde.
Et quis sustinebit eum. Tunc ergo dicit do-
minus ad me in toto corde vultus in ieiunio
et fletu et planctu et sandite corda vestra
et non uestimenta vestra et ieiunium ad do-
minum dicit uestimentum quia benignus et miseri-
coris est patiens et multae misericordiae. et praeuult
super malitiam. Quis scit si conuincat et
noscat et relinquat post se benedictionem.
Et sacrificium libamen domino deo vestro.
Et ante tuba in syon sanctificat ieiunium
uocare eorum et gregare populum sanctificare ec-
cliam ad dominum scire et gregare pueros
et iuvenes uterent. Et gregiatur sponsus
de throno suo et sponsa de thalamo suo. Et
inter uestibulum et altare plorabunt sa-
cerdotes ministri domini idcirco. Ante enim
hoc populo tuo. et ne des hereditatem tuam
et obprobrium redierint eis nationes. Quia
enim dicunt in populo ubi est deus eius. Et cla-
tus est deus in armis suis et peperit populo suo.
Et respondit deus et dixit populo suo. Ec-
ce ego mittam uobis famulentum et uirum
et oleum et replebimini eis. Et non dabo uobis
ultra obprobrium in gentibus. Et cum qui ab
aquilone est. prouid faciam a uobis et ex-
pellam eum in terram suam et deferam fa-
torem eius contra mare orientale et extre-
mum eius ad mare nouissimum. Et ascen-
det fetor eius et ascendet putredo eius. quia
super egerit. Et non timeat terra quia exultet et le-
tare. quia magnificauit dominus ut faciat. No-
li timeat terra quia exultet et letare quia magnifica-
uit dominus ut faciat. Nolite timeat animalia
regionis quia gmina uincit speciosa deserti
quia lignum attulit fructum suum ficus et
uince dedit uiridem suam. Et fuit quod
exultate letamini in domino deo uestro.
quia dedit uobis doctorem iustitiae et descendet

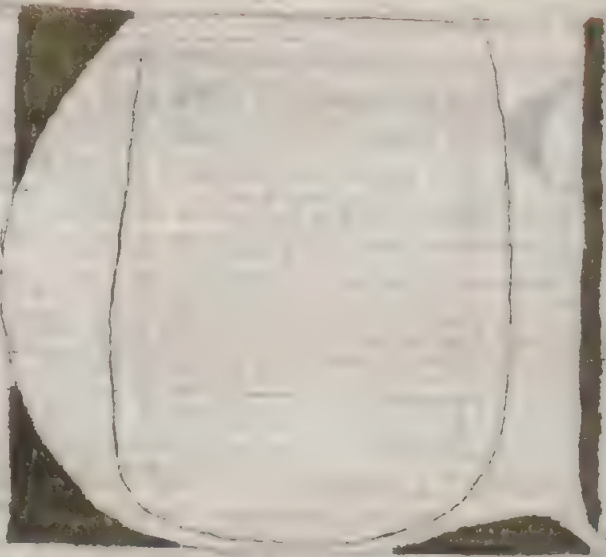

las quas memoravit affirmatis deum te
tate. Et quia idem propheta insequentibus ait.
Super tibi impietibus et super quibus non est
tamen cum terro potest indulgentia dei da
re posse significat quem in eadem potest
admittentibus nec penam nec indulgentiam
danturum nuntiavit. Nam pinguis simi
litudinem quem ipse dicit gentes inuit
omni potest. grauent atque inuolabilem
de manu ad culsionem eamundem amantem
possuram noluit demonstrare. *alius*

Amos propheta pastoris *plagis*
tatis in bonum mores disting
uens paucis uerbis explicari non
potest. Quis enim digne expre
mar ma et quos scelerum damna gae tui v
duntur filios amon in moab et vii. octo
gradu uide et scilicet. Hic loquitur ad naco
pingues que sunt in montibus samarie
inuituram domum maiorem minoremque
restitit. Et per eum factorem locustis et stant
domu super litum murum et ad amantem
ul' inuitum pomos attrahentem suppli
cum propter et famem etiam non famam
paucis neque sicut aque si audienti non
dum. Non dicit ita sed uerum. Amos uero
reparatur omnis. Hic amos spirituali gra
plenus prophetauit ut ceteros prophetas. Non enim
ipse solus erat propheta. Sed etiam et alii et quippe
non potest prophetas nisi pastor autem fuit. Et
etiam uerba sua claudit per singulos dies
enudans et docens in ecclesia. Inuitate enim uox
omni prophetarum tamquam uerba spiritualis est pro
tans in ecclesia secundum quod scriptum est. Ascende
in montem excelsum tuum qui euangelizas
non in exaltatione uerba et. *alius* *prologus*

Non amos propheta non fuit pater
ysaie prophete quoniam nulle propheta
extitit. Nam alius latus ille et
alius ille apud hebreos scribit
Que differentia hancum apud Latinos non
habetur. Et ille fortis ul' robustus. Hic uero
auillus inquitur quia locutus est etiam
decem tribus que per ydolatriam aculeu dei
ul' etiam a regno israel erant auulsi. Fuit
autem cognatio eius ex oppido thecie quod vi
miliaribus distat a iherosolymis. curam ge
rens pecorum in latitudine camporum

qui sunt proximi oppido thecie in quibus
humani ardo atque ariditate nichilominus
frugum gignitur. Et ubi pascuis ha
bundant. Et ideo sunt amica plena pas
corum et sterilitas sic compellatur pecorum
multitudine. Et hoc immo pastorem
fuit. Amos in primis sermone si plenus
sacra. Prophecia autem eisdem tempi
bus quibus iohel. Nam. Jonas. O se
ysaie. Sed aliquantulum exorsus est propheta
et antiquum ysaias. Nam aruit autem etiam
decem tribus locutus est paucis de duab
in thecie. Hunc ablatum de numero
pastorum inuit dominus ut isamaia
prophetam quem amasias sacerdos frequenter
plagis afflixit. Nam autem filius eius ory
as uerba per tempora transiit. Post hoc
sermone in uiam suam euectus post
aliquot dies dolore uuluis expirauit.
Siquisquis est cum patribus suis. *In
cipit amos prophetam. Capitul. i.*

Et **S** **A** amos qui fuit in pastoralibus
thece que uidit super israel in diebus ory
regis iuda in diebus ieroboam filii ioas
regis israel ante duos annos heremias
dixit. Dominus de syon ingiet et de iheru
salem dabit uocem suam. Et luxerunt specio
sa pastorum et exheremias est uerter ar
mili. Et dixit dominus. Super tibi sceleribus
damasce et super quibus non queram eum
eo quod inuitauit in plaustis ferreis ga
laad. Et mittam ignem in domum azael

et uxorauit domos tendebat. Et conueram
ueterem damasci et dylpam habitatores
de campo uolunt tenebantur septuaginta de domo
uoluptatis fluxum et uiam fecerunt populus
sine ciuitatem dicit dominus. Et dicit dominus
Super uiam scelerum gaze et super quatuor non
suerunt eum eo quod custodiunt captiuitatem
et per hanc uiam educit eam et per uiam. Et
miserunt ignem in uiam gaze et deuorabit
eas eius. Et dylpam habitatores deato
to tenebantur septuaginta et a scilicet. Et co
uitam manuum mearum super accaron et peribit
reliquie philistinorum dicit dominus deus. Et dicit
dominus deus. Super tribus scilicet: tyris et super. mi
non uitam eum eo quod eduxit captiuitatem
per hanc uiam in per uiam et non sunt recordati scilicet
finium. Et miserunt ignem in uiam tyris et
deuorabit eas eius. Et dicit dominus. Super
tribus scelerum: eodem et super quatuor non uitam
eum. eo quod per hanc uiam sit in gladio finem suum
et uolauit in uiam eius et tenuit uictoria finem
suum et indignationem suam suauit
usque in finem. Et uitam ignem in therman
et deuorabit eas totum. Et dicit dominus. Super
tribus scelerum: filios amon et super quatuor non
uitam eum. eo quod distinxit per hanc uiam
galaad ad dilatauimus finem suum. Et
succendit ignem in uiam rathach et deuora
bit eas eius multum in die belli et in uictoria
in die commotionis. Et ibit in elcham in
captiuitatem ipse et principes eius simul
dicit dominus.

Dicit dominus. Super tribus scelerum: mo
ab et super quatuor non uitam eum
eo quod incendit ossa regis yomre
usque ad cinem. Et miserunt ignem in uiam
et deuorabit eas caroth et morientur in soni
in moab in dangore tute. et dylpam uidi
cum temetipso eius et omnes principes eius
miserunt eum eo dicit dominus. Et dicit dominus.
Super tribus scelerum: uida et super quatuor non uitam
eum. eo quod abiecit legem domini uiam
data eius non custodierit. Deceperunt ei
eos ydola sua post que abiecerunt per eos
Et miserunt ignem in uiam uida et deuorabit e
as omnes. Et dicit dominus. Super tribus scelerum
et super quatuor non uitam eum per
eo quod uendit argenteum iustum et pauperem

per calamentis. Qui et tenuit super puluerem
et cepit pauperem et uiam humilium dedit
nauit et filius ac pater eius tenuit ad pul
lam ut uolarent uiam suam meum. Et se
uestimentis pignoris accubuerunt uiam
omne altare et uiam dampnatores libet
in domo dei sui. Ego autem extirpauimus amon
et a facie eorum uiam aliam ad uiam
altitudo eius et fortis ipse qui querens. Et in
finem eius desuper et ad uiam eius dicit. Ego
sum qui ascendit uiam feni de terra egypti et eduxi
uos in deserto. Et amon ut possit deus in
amoni. Et suscitauimus defiliis uiam in pias
et in uenit uiam uiam nazareth. Nunquid
non ita est finis uiam dicit dominus. Et per uiam
uiam nazareth uiam et per uiam uiam dabit
dicitur. Et per uiam. Et ecce ego stans in
uos sicut stans in plaustrum ouium feni
Et per uiam fuga anelore et fortis non obtine
bit uiam suam et uiam non salua
bit animam suam et uiam accubuerunt non sta
uit et uiam pedum suis non salua. Et al
celos equi non salua bit animam suam
et uiam corde inter fortis nudus fugiet
in die illa dicit dominus.

Ad dicit dominus quod locutus est dominus
super uos finis uiam super omnem cog
nationem quam eduxi de terra egypti
et dicitur. Et in modo uos cognouit ex omni
agnatione: et dicitur uiam super uos
omnes iniquitates uias. Nunquid autem
uiam duo per uiam uiam dicitur. Nunquid
ingretur leo in saltem nisi habuit per dant. Et in
quid dabit canis leonem uiam dicitur
sua. nisi aliquid apprehendit. Nunquid
cadet uiam in laqueum et absque auaritia.
Nunquid autem laqueus de terra ante
qui quid cepit. Si idanger uiam in uiam
et populus non expanctur. Si et uiam
in uiam quod dominus non fecit. Quia non fa
cit dominus deus in uiam nisi reuelauit secretum
suum ad filios suos per uiam. Leo ingretur quod
non uiam. Dominus deus locutus est quis
non per uiam. Audiuimus facit in uiam
a roa et in uiam: terra egypti et dicitur. Et grega
uum super montes samar et uidet uiam
as multas in medio eius et calumpnia
pacientes in per uiam eius. Et nesciunt

Audite & mundum hoc uacat purg
ues que estis in monte samarie
que calumpniar sacras egensis &
effugitis paupes que dicitis dñs uisus al
tere uidemus. Iurabit dñs deus in scō
suo. q: ecce dies ueniunt sup uos uenabit
uos incompnis. & reliquias uias in ollis
fientibz. Et p apturas eribitis altera &
tra alteram & piciemini i armou dicit dñs
uus. Venite ad bethel & impic agite ad gal
galam & multiplicat p uiam com & offe
runt uictimas uas & sacrificare & fer
rent laudem & uocare uoluntarias ob
lationes & annuntiant. Sic enim uolui
stis filij isrl. dicit dñs. Quid & ego obo uo
bis sup orem denarium i ciuitatis uiribz &
uis & indigentiam panum i omnibz
locis uis & non estis reuerti ad me dicit dñs.
Ego quoq: prohibui a uobis ymbrem &
adhuc ars incens sup essent vsq: ad met
sem & pluui sup unam ciuitatem & sup ci
uitatem aliam non pluui. Pars una q
pluita est. rps sup qm non pluui aruit. Et
ueniunt oue & ars ciuitates ad unā ciuita
tem ueniunt a quam & non faciat fuit
& non redistis ad me dicit dñs. Percussi uos
inuento uerente & anniguit multitudi
nem horroꝝ mōrum & uincam mām.
O lueta uia & ficea uia comedit ciner &
non redistis ad me dicit dñs. Nisi uos
inortem i uia egipti & percussi i gladio uine
nes uros usq: ad captiuitatem equoꝝ

Altere uerbum istud qd ego **V**
 leuo sup uos plantatum domus
 isrl cecidit non adiacet ut resurgat
 Iugo israhel protecta est misericordia sua
 Si uero est qui suscitaret eam. Quia hec dicit
 dñs deus. Et ibs de qua egressi erant mille
 relinquam i ea centum. Et de qua egressi erant
 uanæ centum. relinquent i ea decem. in do
 mo isrl. Quia hec dicit dñs domus isrl.
 Querite me i uinitis i nolite querere be
 thel i ingaigala nolite inuare. i i versa
 tee non mirabitis quia galgal capua
 duce. i belei erit mutalis. Qui uice bñm
 i uinit uenite ueniat ut igitur dom
 ioseph. i deuorabit i non erit qui extinguat
 belei. Qui conuincis in ab sinu uini
 tium i iusticiam dñi in iusticiam relinquitis. faci
 euerem archum i oronem i ueritatem i
 manit quebras i dñm in noctem mutant.
 Qui uocat aquas maris i effundit eas
 sup faciem terre dominus est nomen ei au.
 Qui sinder uastitatem sup iouistum i
 deplia cōnem sup potentem affert. Q dñs
 habuerunt in porta corripientem i loqu
 tem p forte ab hominibus sūt. I dñs p eo
 qd diripietatis pauperem i pōam efficit
 collectatis ab eo domos quadro lapide e
 dificationis i non hñtatis i eis. Puitas
 amantissimus plantabis i nō uenit
 vnum ear quia cognoui multa scelera
 mra i fortia pccā mra. Hostes iusti accipi
 entes munus i pauperes depimentes i
 porta. I deo prudens in tempore illo tacet
 qz tempus malum est. Querite bonū i
 non malum ut uiuatis i erit dñs dñs nō
 uiscum exercituum sicut dixistis. Q di
 te malum i diligite bonum i estinate
 i porta iudicium si forte misceat dñs dñs

exercituum reliquus ioseph. Quia si dicit
 dñs dñs exercituum dñator. q̄ uominibꝫ pla
 teis inuincibꝫ que foris sunt dicit. Ve. ve.
 Et uocabunt agnolam ad luctum ad
 planchum eos qui sunt plange i omibꝫ
 uis erit plandus. quia p̄sibito in medio
 tu dicit dñs. Et desiderantur diem dñi
 ad quid eam uobis. Dies ista tenebre et
 non lux. Quomodo si fugiat uir a facie leo
 nis et occurrat ei uisus iugrediat domum
 i uincatur manu sua sup paucem et
 mordeat eum calidat. Numquid nō te
 nebre dies domini et non lux et caligo in
 splendor iura. Quod ipso iei fastidit
 uis et non capiam odorem cetui uros.
 Quod si obtulit michi holocaustum
 et munera uia non suscipiam et uota pigui
 um uobis non respiciam. Aufer a me
 timorem carum tuos et caute luctu
 tue non exaudiam. Et tunc labit quasi
 aqua iudicium et iusticia quasi cortex
 foris. Numquid hostias et sacrificia ob
 tulisti michi in deserto. et annis domus
 ista. Et portastis tabernacula molochi re
 gi uro et ymaginem ydolorum uorum
 Sed uos dei uiri que fecistis uobis et iug
 re uos faciam transire in uiam dicit dñs
 exercituum nomen eius.

Que uobis qui opulenti estis in sy
 on et sedistis in monte samarie
 optimates capita populorum et i
 gredientes p̄p̄p̄ate domum israhel
 et transistis et calumpnie uidete et ite in e
 machi magnam et descendite i gedi pale
 tinorum. et ad optima quocqꝫ regna eor
 si lacor timoris eor timore uestro ē q̄
 sepau estis i diem malum et appropinqua
 tis salto iniquitatis. Qui dormitis in
 lectis ebrietas et lasciuia in lectis uis
 Qui comeditis agnum degrege et uiclos
 de medio armenti. Qui canitis ad uoc
 psalmi sicut dauid p̄p̄p̄at uincit se habere
 vasa cantu. uibentis in p̄p̄p̄at uincit
 et optima ingento delibuit et nichil pa
 tuerunt sup stricōne ioseph. Quia p̄p̄p̄at
 iugum uincit i capite trans iugum uincit
 et aufert facio laqueum tuum. Si uincit
 dñs deus i anima sua dicit dñs deus ex

ercituum. Descende ego sup biam iacob et
 domos eius odi et in dam tunc tunc mihi
 tace uis suis. Quod si tunc tunc x. uini et
 domo uia i p̄p̄p̄at morient. Et tollit eum
 p̄p̄p̄at suis et comibunt eum ut offe
 rat ossa de domo. et dicit et qui in p̄p̄p̄at
 libi domus est. Numquid adhuc est pe
 nes te. Et respondit. isus est. et dicit et.
 Tace et non recordis nominis mei. Quia
 ecce domus mandabit. et p̄p̄p̄at domo
 maiorem tuam. et domum innoce sal
 lionibꝫ. Numquid curre queunt i p̄p̄p̄at
 aut amti p̄p̄p̄at in libualis. Quomodo
 quertis i amaritudinem iudicium et
 fructum iusticie i ab iustitiam. Qui le
 tamin i iudici. Qui dicit. Numquid
 uis innoce me a assumpsumus no
 bis comua. Ecce ego suscipio sup uos
 domus ista. dicit dñs deus exercituum ge
 tem et conit uos ab innoce quathi usqꝫ
 ad iudicium deserti.

Ostendit michi dominus dñs et ecce
 factor locuste in principio gumi
 uancum. serotini ymbis. et ecce
 serotinus post conlorem gregis. Et frū
 tann et summa ser comedere libam tū dñs.
 Domine dñs p̄p̄p̄at esto obsecro. Quis
 suscipit iacob quia p̄p̄p̄at. Nihil
 tus est dñs sup hoc non erit dicit dñs
 deus. Et ostendit michi dñs dñs. et ecce
 uocabit iudicium ad ignem dñs deus
 et deuorabit abyssum nullam et comed
 simul p̄p̄p̄at et dicit. Domine dñs quiesce
 obsecro. Quis suscipit quia p̄p̄p̄at
 est. et dñs est dñs sup hoc. si et istud
 non erit dicit dñs deus. Et ostendit
 michi dominus deus. Et ecce dñs stans si
 murum litum et i uiam eius nulla et
 mentari. Et dicit dñs ad me. Quid
 tu uides amos. Et dicit. Nullam cenit
 tari. Et dicit dñs. Ecce ego ponam i
 nullam in medio populi mei israhel. Non
 addidam vltim sup inducere eum et de
 uolentur ex cetera ydoli et sacrificia
 israhel desolabunt. et surgam sup domum
 ieroboam i gladio et i iustitiam amasias sac
 dos bethel ad ieroboam regem israhel dices
 Et stellam contra te amos in medio do

Hec ostendit in dñs dñs. **VIII.**
Ecce unctus minor idcirco. Et
 mudes amos. Idcirco. Unctus
 minor. Et dicit dñs ad me. Et sicut finis
 sup pñm meum isrl. Non addidam ult
 ut pñm meum cum. Et staretur cardine
 templi indic illa dicit dñs deus. Et ulu
 morientur i omni loco. Et placet silenti
 um. Audite hoc qui dñs pauperum. et defi
 ce faciens egenos terre dicentes. Qñd m
 fuit messis isrl. Et uenundabimus uicem
 et laborem. Et aperimus frumentum. Et uenuna
 mus mensuram. Et angustamus solum. Et
 supponamus stateras dolosas. Et possidea
 et argenteo egenos et pauperes pcalcamus.
 Et quiescimus frumentum uenudamus. In
 tantum dñs i supbia iacob. Si ioblitus fu
 ero usqz infinem omnia opa eor. Nunq
 sup isto nō emouebi. Et iugebit omnis
 habitator eius. Et ascendet quasi flum
 inuisus et erigetur et defluet qñ uisus egyp
 ti. Et erit indic illa dicit dñs. omide sol
 midie. Et tenebre escere faciam tam indic
 luminis. Et uicem festiuitates uisus i luc
 tum. Et omnia cannae uisus in plaudu. Et du
 cam sup omnem dorsum uisus sacu isrl.
 caput restu salutatum. Et ponam tam qñ
 ludu unigeniti et nouissima eius qñ dñs

Amaram. Et credes ueniret dicit dñs et
misit famem istam nō famem panis
neq; siccitatis. s; audientib; ibunt om. Is
mouebunt amaram usq; ad mare & ab aq̃lo
ne usq; ad orientem. Et bibunt quētes uer
bum dñi nō inueniunt. Quod illa defici
ent uirgines pulchre & aulescentes insit
qui uiuunt in delicto samarie & dicit uinit
dñs tuus dāna uinit ma bērsabee & cadent &
nō resurgent ultra. . . . . **IX** . . . . .

Qui dicit stantem super altare et dicit.
Certe cardinem et amoncantur
super iniquitatem. Quanta enim in
capite omnium et nominum eorum in gladio
iustitiam. Non erit fuga eis. Fugiet et qui
fugit ex eis non saluabitur. Si descendunt et
qui ad infernum inde manus mea educet eos.
Et si ascendant usque ad celum inde detraham
eos. Et si absconduntur in medio castrorum
inde scrutans auferam eos. Et si celantur
inter oculos meos in profundum manuum ibi
maudabo sperem et mordebo eos. Et si abscon-
derint in caput iustitiae coram iumentis suis
ibi mandato gladio et occidet eos. Imponam
oculos meos super eos in malum et in bo-
num. Et quis deus exercituum qui tangit
firmam et auerset. et uelut omnes habitan-
tes in ea. et ascendet sicut omnes riuus et
defluet sicut flumens egypti. Qui edificat
in celo ascensionem suam et fundamentum
suum super firmam fundauit. Qui uocat aquas
maris et effundit eas super firmam et dñs
nomen eius. Qui nunquid nouit filij edno-
pum uos estis michi filij israel. ait dñs dñs.
Nunquid noui israel ascendere sicut deus egypti
et palestinos de capadocia et syros de cy-
rene. et ecce oculi domini dei super regnum
peccans totam illud a facie terre. Vnum
scitis non iterum domini iacob dicit
dñs. et ecce enim ego mandato et erigam
in omnibus gentibus domum israel. sicut exstir-
uit in eis et non cadet lapillus super firmam.
In gladio morientur omnes peccatores et
populi mei. Qui dicit non appropinquabit
et non ueniet super uos malum. Iudicet illa
sustentato tabernaculum dauid quod cecidit et
reificatio apertus murus eius. et ca-
que conuerant in stantem et reificatio

eum sicut in diebus antiquis ut possiderent reliquias ydum et omnes nationes eo quod in uocatus est nomen meum super eos dicit dominus facies sua. Et dies uenit dicit dominus et replendet aratorum socum et calcatorum uocem in uentrem seminis. Et stabiliuit montes dilectionem iouis colle tulerunt. Et uicem captiuitatem populi mei israel et edificauerunt ciuitates desertas et habitauerunt in eis et plantauerunt uineas et oliuetum et vineam eam et facient ortos et comedent fructum eorum et plantauerunt eos super limbum suum et non euellam eos ysaia de terra sua qui dedit eis dicit dominus deus tuus. *Incipit prologus*
Iacob prius in audiam *prologus*
etiam sicut hunc esau qui obuium
tunc corpus sui edam hebreica lingua
appellatus est qui latine saginatus
dicitur. Et memoriam suam sicut
israel nomen accepit graui odio et
moris inuicem conatus est. Quia
et causa omnis qui populum israel hoc est
filius patriarche iacob pater esau obuium
mutati presentis sunt esau et edam appella
ti sunt. Iacob populus israel et captiuitatem chaldeo
rum perperam regem persarum nuntius dei reuer
tus in iherusalem ab alio regno grauius
afflictus atque oppressus est. Ideo hoc regnum
quod more esau perperam populum persarum est. per
numeracionem ab die populi interpres quod non
dei in originatione sed sua uirtute populum super
gloriam. De quo regno olim perperam i
psalmo. c. xxx. vii. dicitur. Memorare
dne filios edam in die irem. Nam reliqui
locum perperam suum in gentes uidetur
obscultas locum perperam regnum dei
improbum israel significat. Et eorum hunc esse di
ant qui se rege samarie adias in imper
fama reuelat pauit et populum in perperam
speculum qui non inuenerunt gentem ante
al. de vii. m. ubi enim quod hebreas arguit
ignorasse. Et populum qui quod eius usque
habere cum manserit helisei populi in ipse
sola in uisio in se de uenacione hunc quo
lumi samaria dicitur. Et tunc eorum rex
aut perperam filius in nomine augusti cetera
us greci nomine uocant angustam.
Et sicut quod centum populum pauit. uic et totum
orbe christi palat ecclesias et sicut stephanus

coronant meritis passionis. sic et seruante
dei cum paulo a pio uocum gloriatur. quod ab
dias semper dum in uisio sonat eloquio. *ali*
sanctus ysaia *prologus*
Etiam iacob uocatus est etiam edam
id est rufus. et sepe. et pilatus. Et
in sepe in regionem que nunc di
getania ubi prius habitauerunt hebrei qui it
perperam liden. Et uisio que hebrei et
dum in grece ydumia uocat. autem in grece
coris in uisio est palestina cum di. pamos
Super in uisio. sceleribus edam in uisio quod in uisio
non queram eum. Cum et idem hominibus
nominibus uocat sic et ita eius. Tunc dicit.
et edam in ydumia et sepe. Et regio non quod
autem ex amicas gentes quia possessa est
a filio ysaia sicut iacob. nec data est filio
israel in possessionem sed perperam filio mo
ue arma contra fratrem suum. Sicut autem
esau ex odio presentis est fratrem suum
iacob. ita ydumey semper in uisio fuerunt.
israhelitis quia ydumitas ergo loquitur
hic propheta. *Incipit ab dias. ysaia. i.*

U

Et sicut dicitur. et dicit dominus deus. ad e
dum. Audiam audiuimus ad dominum
legatum ad gentes misit. Et uisio et sur
gamus aduersus eum in perperam. Et perperam
lumi dedit te in gentem et contemptibilis es ut
ualeat. Superbia cordis tui exultat te hunc
cum in sepe in perperam exaltantem so
lum suum qui dicit in corde suo. Quis detra
het me in uisio. Si exaltatus fuisset ut aquila

in ebrietatem et erit super quem stillabit
populus iste gregatione aggregato iacob
committet in unum eductum reliquias israel
per. Quoniam illum quasi gregem in ovile
qui peris in medio caularum. Et unum
hunc a multitudinem hominum. A secundo
enim pandens iter ante eos. Dixerunt
et transiunt portam egrediuntur per eam in
scilicet iter eorum coram eis et dominus
accipite eorum. **III**

Et dicit. Audite principes domus
iacob et duces domus israel. Quod
non vestrum est scire iudicium
Quod odio habetis in unum et diligitis ma
lum qui violenter tollitis pelles eorum
desuper eos et carnes eos desuper ossibus eorum.
Qui comedunt carnem populi mei et
pellam eorum desuper excoquantur. Et assa
torem est egrediuntur et cidentur sicut in letet.
Et qui carnem in medio ovile. Et tunc dicit
vult ad diem et non exaudiet eos et ab
scendet faciem suam ab eis in tempore
illo sicut nequiter egrediuntur ad invicem
in die suis. Et dicit dominus super populum
seducunt populum meum qui mordent de
ovibus meis et predicant pacem. Et si quis non
dedit in ore eorum quippiam scilicet super
eum plenum. Propterea non promissionem
erit vobis et tenebre vobis per omnia tempora.
Et occumbet sol super populum et non tene
bitur super eos dies. Et fundentur qui vident
visiones et fundentur qui vident et optent
vis suos omnes. Quia non est responsus di
vi. Et sumptum replebis ego sum for
titudinem spiritus communi iudicio et vult
te. ut annuntietur iacob scilicet sum
et israel per eum suum. Audite hoc principes
domus iacob et iudices domus israel. qui
abraham in unum iudicant et omnia in
putatis. Qui edificatis syon in sanguine
in iherusalem in iniquitate et prin
ces eius in munitionibus iudicabant. Et sa
cerdotes eius in mercede docebant et popu
lus in pecunia divitiabant. Et super do
minum requiescebant dicentes. Numquid
non dominus in medio nostrum. Non venient
super nos mala. Propter hoc causa nostra sy
on qui ager amittitur et iherusalem qui acuit

lapidum erit in die templi in excelsa subda
Et erit in novissimo dicitur. **III**
mons domus domus israel in iherusalem
montem et sublimis super colles et
ducent ad eum populi et graviter gentes
in illo et dicent. Venite a secundamus ad
montem domus et ad domum dei iacob et doce
bit nos deus suis iherusalem et scimus ei
qui deservit egrediuntur iherusalem domus dei
et iudicabit in populos multos et con
piter gentes fortes usque in longinquum
et cadent gladios suos in unguentis iherusalem
suis miligones. Non sunt gentes ad
suis gentem gladium et non discunt re
belligare. Et sedebit vir super iherusalem
suam et iherusalem suam et non erit qui de
beat quia os domus dei exercituum locutus est.
Quia omnes populi ambulabunt in
quibus in nomine dei sui. Et os autem ambu
labunt in nomine domus dei uti in iherusalem
et iherusalem. Et in die illa dicit dominus et aggregabo
dauidicantem et eam quam ei egeram col
ligam et qui affixeram et solabo et ponam
dauidicantem in reliquis et eam que la
boravit in gentem robustam. Et regna
bit dominus super eas in monte syon ex hoc usque
in usque in seculum. Et in turris gregis vobis
loca sicut syon usque ad iter venient. Iudicet
propter prima regum filie iherusalem. Et
nunc quare memore de iherusalem. Numquid
rex non est tibi aut et iherusalem tuis patet
qui comprehendit te dolores sicut parturit.
Dilectatage filia syon qui parturit et
nunc egrediens de civitate et habitabis in te
grone in iherusalem usque ad babilonem ibi
letabis. Ibi redimet te dominus de manu in
imicos tuos. I nunc aggregate sunt super
te gentes multae que dicunt. Apparetur
et aspiciat iherusalem oculus noster. Qui prius autem non
cognovimus cogitationes domus et non in
tellexerunt et filium eius quia aggrega
vit eos qui fecerunt a te. Et iuge iherusalem
filia syon. qui cornu tuum ponam firmum
et ungulas tuas ponam ereas. Et omni
nunc populos multos in iherusalem domus dei
III
nas eos et fortitudinem eorum do
minus uniusse tene. **V**
Vix vastabis filia latronis. **VI**

nulla q̄ delectant s̄ q̄ p̄pheta iter est visio
nis naum intelligentis m̄m̄sa que loquit̄
pondus hostium faciens suo populo hos
tium visionem desumatione itaq̄ m̄m̄di
scdm̄ anagogici. i. ii. s̄. mesolacōne
scdm̄ p̄pheta t̄m̄t̄ ut quicūq̄ i. m̄m̄di
to uocet̄ quasi p̄pheta i. t̄m̄t̄ ut comp
uant i. p̄pheta se ad iudicem dicit̄ ubi vlt̄
ad ius ueros assyrios sumis est domini.

Qui sonas et **Item prologus.**
uam deca deit̄ m̄m̄t̄ q̄ uam
uam dicit̄ p̄pheta a lex. Na
um post sonam p̄m̄t̄ s̄ uel
beata uim̄t̄ post sonam m̄m̄t̄as post m̄
theam uam loquit̄. qui esolacōne uel
q̄ i. t̄m̄t̄ t̄m̄t̄ iam capuam i. t̄m̄t̄
iam ab assyrio grauit̄ afflicto exercitu
desumationem ip̄s̄ assyriorum p̄chaldos
futuram p̄m̄t̄. **Item prologus.**

Sclatur domini in salutem co
rum quos zelatur ut quos nō
ponit eius demencia senect̄
m̄m̄t̄. Vnde dicit̄ ad iudicem
m̄m̄t̄ que p̄pheta sua non m̄m̄t̄
dei m̄m̄t̄ zelus meus recessit ac
non m̄m̄t̄ vlt̄a tibi quam dñi p̄m̄t̄
nam agerit m̄m̄t̄ non fiet esolacō
s̄ postquam multiplicata iniquitate i
refugescit caritate etiam ip̄s̄ electi comp
t̄m̄t̄ t̄m̄t̄ zelator domini uelut i
uoluntatem non quasi m̄m̄t̄ s̄ ut ling
nō feno stipulaq̄ consumptis p̄m̄t̄
amum recipiat i. quicūq̄am hostile et
t̄m̄t̄ sibi m̄m̄t̄ tollat et m̄m̄t̄
p̄m̄t̄ restituat et reducat.

Explicatur prologus in Naum p̄pheta.
Naum p̄pheta.

Qui sonas et **Item prologus.**
uam deca deit̄ m̄m̄t̄ q̄ uam
uam dicit̄ p̄pheta a lex. Na
um post sonam p̄m̄t̄ s̄ uel
beata uim̄t̄ post sonam m̄m̄t̄as post m̄
theam uam loquit̄. qui esolacōne uel
q̄ i. t̄m̄t̄ t̄m̄t̄ iam capuam i. t̄m̄t̄
iam ab assyrio grauit̄ afflicto exercitu
desumationem ip̄s̄ assyriorum p̄chaldos
futuram p̄m̄t̄. **Item prologus.**
clatur domini in salutem co
rum quos zelatur ut quos nō
ponit eius demencia senect̄
m̄m̄t̄. Vnde dicit̄ ad iudicem
m̄m̄t̄ que p̄pheta sua non m̄m̄t̄
dei m̄m̄t̄ zelus meus recessit ac
non m̄m̄t̄ vlt̄a tibi quam dñi p̄m̄t̄
nam agerit m̄m̄t̄ non fiet esolacō
s̄ postquam multiplicata iniquitate i
refugescit caritate etiam ip̄s̄ electi comp
t̄m̄t̄ t̄m̄t̄ zelator domini uelut i
uoluntatem non quasi m̄m̄t̄ s̄ ut ling
nō feno stipulaq̄ consumptis p̄m̄t̄
amum recipiat i. quicūq̄am hostile et
t̄m̄t̄ sibi m̄m̄t̄ tollat et m̄m̄t̄
p̄m̄t̄ restituat et reducat.

Accendat qui dispergat coram te
qui custodiat oblationem. Con
templare uiam esorta lumbos ro
bora uirtutem ualde. Quia sicut reddidit
dominus superbiam iacob. sic superbia israel
quia uastatores dissipauerunt eos i ppa
gines eorū corrumpunt. & superius fortium ei
ignitis. ¶ In exercitiis incoercitis ignem
habent cuius a die pparacionis eius ta
giteatores eius & sopiti sunt i tenebris & ar
bati sūt quadrigae collise sunt i platets. ¶ As
pectus eorū quasi lampades quasi fulgura di
scutruum. ¶ Corda uero fortiorum suorum
inuit inuicibus suis i uelociter ascendent
iunior eius i pparabitur in uia diu. Porro
filios apte sunt. i templum ad solum diu
turi. Et milites captiuus abductus est i an
telle eius inuicibus gentes in columbe
in uirgines in cordibus suis. i inuit
q̄ p̄sant aquarum aquae eius. ip̄i uero fu
gerunt. Sicut itaque inon est qui reuocat.
¶ In p̄te argentum diripit aurum nō ē
fines diuitiae ex omni uis desiderabi
libz. ¶ Dissipata est i casta i dilacerata
i cor calescens i dissolutio gentulorum.
i defectio in uirtutis tēbz i facies omni
sicut nigredo osse. ¶ Ibi est h̄itacio leonum
i pascua canulorum leonum. ¶ Ad quam
uit leo ut ingreditur illuc canulus leoni
i non est qui exteat. ¶ Leo cepit sufficere
canulis suis i uocauit leonem suum i p̄sant
p̄da speluncas suas i uibile suum rapida
¶ Ecce ego ad te dicit dñs deus exercituum.
i succedam usq; ad summum quadrigas
tuas i leonumulos tuos comedet gladius.
i extirpabo de terra p̄dā tuā i non au
ditur ultra uox inimicos tuos. ¶ III

uox impetris ibi et cōm furentis i quadage
feruentis i equis ascenditis i unicatis
gladii i fignuratis haste i multitudine
infeste i grauis nunc nec est finis cadente
nū. Et conuenit in corpore suis ppter multa
ordinem fornicationum meretricis spectro
se i graue thalassas iudicicia que uendit
dit geutes i fornicationibus suis i familia
i maleficiis suis. Et ecce ego ad te dicit dñs
deus exercituum i reuelabo pudentia tua
in facie tua i oñs autem genibus iudicatem
tuam i regis ignominiam tuam. Et pñs
autem super te au hominaciones tuas i summe
lus te afficiam i ponam te in exemplum.
Et erit omnis qui uidit te resiliet a te i rō
cet. Vastata est iunius quis qmouebit
super caput. Vnde querant sola coeant
tibi. Nunquid melior es alexandria po
pulo. Que habitat in fluminibus aque
i aratu eius cuius dicit mare aque
iunius eius. ethiopia fortitudo eius i egypt
i non est finis. Affrica i iudices fuerunt i
auxilio eius. S i ipta i iunius i migracōe
ducta est i captiuitatem. Multi enim
eius elisi sunt. i capite omniū vias est
iudicos eius miserunt sortem i omnes
oprimatos eius elisi sunt in speidibus. Et
tu ergo incohabilis iens despecta i iunius
tu auxilium adiunio. Omnes adiunio
nes tue sicut ficiis cum gressis suis. S i
et esse sunt cadent i os comedentis. Et ce
plius tuis i iudices i medio tuo. iunius
tuis ad apcom pudentie porte te tue. De
notant igitur uoces tuos. A qm ppter
obliuionem hauri tibi extitit iunio
nes tuas. Quia i iunius i calca i iunius
tene latem. S i iunius te igitur p iudis
gladio. deus abire te ut iunius. I grega
re g ut iunius. i iunius iunius ergo ut lo
cista. Plures fenti negociaciones tuas
qm stelle sunt celi. S iunius expansus est
i auolauit. Custodes aut qm locustae i par
uuli aut qm locustae locustarum que colli
dunt i septibus iudice fignoris. S ol omnis
est i auolauit i non est cognitus loc
eas ubi sunt. Dominantur pastore
tu rex affur sepeuentur principes tu.
Et autem pñs tuis i iunius i non

est qui congregat. Non est obscurum conuincit
ma pessima est plaga tua. Omnes qui
dicunt audientem suum compescunt
manum super te quia super quem uoluit
sit malicia tua semp. *Ad nesciam plaga.*
Ouam pro in abacuc pphiam.
phete in re pphiam uolunt
fuit equus: tunc in pphiam pro
leum et pondus tunc in ha
tunc. Et annu abacuc in maladnas. Por
to zacharias in medio et circa finem duos
huiusmodi ponit titulos ex quibus unus
est omnis ubi domini in ha ad iadi idam
ta requirit eius alter in fine scilicet omnis y
bi dicit super israhel de uam orationibus: aus
iam iter editus est. De zacharia in ma
ladna si uita conies fuit dicitur. Que
abacuc in altemus in manibus: qui uel exeo.
qd amantibus domi est. uocatur amplex
atio uel qd in certamen iudicium uel ita
ditam. amplexum cum deo egreditur a
plexantis. i. iudicantis formati e nomen.
Nullus enim tam audaci uoce ausus
est deum addiscipulatum iusticie puoca
re et dicere et. Cur in rebus humanis uul
di istius pompa tanta rerum uocatur
iniquitas. Et hoc quo domine clamabo
non exaudies. Et confitebor: ad te ueni in
acris et non saluabis. Quare quod isti
iniquitate laborem uidet. Laeta
ta est lex. non puenit usque ad finem re
tum iudicium quia impius pualit ad
sus iustum. Sed egreditur iudicium p
uism. Et sic quam remana uox sit in
dammmodo blasphemantis creatorem
sum ad iudicium puocare uas fragi
le ad usus sigillum cur tale uel tale fuit
sic disputare. Et non in huiusmodi uel
qd assumptio uel potius que graua
iam esse diximus. phete uisus est et ad i
sum montani dogma psum intelligit
qd uidet uel in amens loquitur uel in
ulam etiam in mulierum dat fuit in uel
somni. Unde et aplos uidet. ut si pphiam
u: alio alii fuit reuelatum. creant qui p
us loquebantur. Et statim subiungit.
Non est inquit dissensionis deus sed pa
cis. Ex quo intelligitur: cum quis exo

luntate reuertit et alii locum dat ad loquen
dum. postea loqui et tacere cum uelit. Qui
autem in certis. i. in uisus loquitur uel ta
cere uel loqui in sua potestate sit. Quid qd
dicit qd semel ante uolenter exigit ut qd
quosdam gradus et scalas ad aliorum in
tenta historiam tibi interpretet pphiam et
contra babilonem et nabuchodonosor
regem chaldeorum ut quomodo pphie
phetam. Et cum quem abacuc sequit
vaticinium habuit contra murem et
assyrios qui uastauit decem tribus
que uocantur israhel. ita abacuc pphiam
habuit aduersus babilonem et nabuch.
aquor: uidet et iherusalem templum qd
conuersa fuit: ut scias eo tempore fuisse ab
acuc quod iam dicit tibi: que uocabatur
iuda dicitur enim in captiuitate. daniel
dicit te ponit ad quem in lacu leonum
abacuc cum pphiam in iudicium: qui qm
apud hebreos si ipa non legatur historia.
igitur fuit quis recipit historiam illa
fuit non recipit utrumque pphie uis est.
aut enim recipit et iam post factam rem
iter abacuc tenet. aut non recipit et qd p
pheta scribit que uentura cognoscat. Qu
tunc sed in iudicium causatur aduersus dnm
psum. cur nabuchodonosor: templum uastet
et iudam: cur iherusalem quidam urbs dnm
destruatur. Quare clamat populus in
exaudiamur. non tamen ad dnm oppressi
ad alios ino saluatur. Quare etiam ipse
psum et populus exanimis psona nunc loq
ad hoc uixit. in uisus pphie sit. ut in
quidam hostium et sumum uidet laborem.
Cur in iustitia pualit aduersus te et hoc di
te pphie angustia uelatus aurum
igne et flammis pueros decemino pphie
res exisse qm in iudicium. Sed hoc qualiter
acipe possumus qd ex psona humane
impatie loquantur ut iniquitatem non tem
et plenam doloris erumpat dices. Quare
respiras et compotes ita res et ille cantem
pro iustitiam te. hoc autem loquitur nesciens.
indicia dei inuestigabilia et p fundum
diuitias sapientie et scientie eius qd no
ita uidet deus. ut uidet homo. Et ideo in
nisi pphie respicit de futura et etna reg

res lupis uespertinis. Et diffundent equites
eius. Equites namque eius de longe uenient
ut labuntur quasi aquila festinans ad comit
tendum. Omnes ad praedam uenient facti
sunt comitatus uentus uentus. Et congregabit
qui a se uenit captiuitatem in ipse de regibus mu
ltabit in regem uenientem eius enim. Et post
super omni uenit in uenientem ridet et porta
uit aggerem et capiet eam. Et uenit in uenientem
que eius in praesentibus et coram. Et ecce est fortis
nudo eius dei sui. Nunquid non tu apit
cipio domine deus meus in non moriemur
Domine in iudicio posuisti eum et forte
ut corpes fundasti eum. O iudici et odi
tu ne uideas malum. et respice ad iniqui
tatem non potis. Quare non respicias se
iniqua a gentes et taces de uenientem in pio
in hostem se et facies homines quasi pisces
maris et qui repale non habens praesentem. Et
Domine in uenientem se et uenientem et uenientem
in uenientem sua et congregabit in uenientem suo. Et
hoc loca uenientem et exultabit. Quare in uenientem
lageni sue et sacrificabit in uenientem suo. et in uenientem
in uenientem est pars eius et uenientem eius electis.
Quare hoc ergo expandit lagenam suam et ipse
in uenientem gentes non parat. **II**

Super custodiam meam statum et si
gaui gradum meum super uenientem
conueni et contemplator ut uideam quod
dicitur in uenientem. et quid uideam ad arguentem
me. Et respondit uenientem et dixit. Super
uulsum et exultans enim super tabulas ut per
curat qui legit enim quid ad huc uulsum pro
ad et apparebit in uenientem et non uenientem. Si
in uenientem forte expecta illum quia uenientem
uenientem et non caridauit. Et ecce qui in uenientem
est non erit uenientem anima eius in uenientem
in uenientem aut in uenientem sua uenientem. Et quomodo
in uenientem potantem et uenientem. Et ecce superbus
uir et non decorabit. Qui dilatauit quid
in uenientem animam suam et ipse qui in uenientem et non
adimplebit. Et congregabit ad se omnes ge
tes et coactabit ad se omnes populos. Nu
quid non omnis ista super eum patetiam simit
et loquendum enigmatum eius. In uenientem. et se
et qui in uenientem non sua. Vnde quo ag
grauat contra se uenientem uenientem. Et uenientem
non reparet et surgent qui mordeant te et

lulabuntur lacrimas te et in uenientem
eis. Quia in uenientem gentes multas. Spolia
uenerunt omnes qui reliqui fuerunt de populo.
propter sanguinem hominis iniquitatem et
omnes in hominibus iniquitatem et in uenientem. Et qui
et congregat auariciam in uenientem domini sui et
sic in uenientem uenientem eius et uenientem se putat de
manu mali. Cogitasti et uenientem domini
te et uenientem populos multos et uenientem aia
uia quia lapis de uenientem clamabit et lignum
quod in uenientem edificiorum est respondit.
Et qui edificat ciuitatem in sanguinibus
et ipse uenientem in iniquitate. Nunquid non
habet ad uenientem exercitum. Et uenientem
enim populi in multo igitur et gentes in na
cium et deficiat quia repeditur et in uenientem
stat gloriam domini qui agere opientes in uenientem
Et qui potuit dactylis suis in uenientem fel
sum et in uenientem et aspiciat nuditate eius
repletus ignominia per gloriā. Et uenientem et
et uenientem. Et uenientem et calix dextere domini
in uenientem ignominie super gloriā in uenientem
quia iniquitas in uenientem opiet et in uenientem
animalium occidit eos. De sanguinibus
hominis in iniquitate et in uenientem et in
in uenientem in uenientem. Quid prodest in uenientem
tunc quia scripsit illud fictor suis. et in uenientem
et in uenientem in uenientem in uenientem in uenientem
in uenientem fictor eius ut faceret in uenientem in uenientem
et in uenientem in uenientem in uenientem in uenientem
lapis in uenientem. Nunquid ipse docet ponit
Et ecce iste qui cooptus est auro et argento et
omnis spiritus non est in uenientem eius.
Domine autem in uenientem in uenientem in uenientem
in uenientem a facie eius omnis terra. **III**

Domine audiui audire in uenientem
tuum. Dne opus tuum in uenientem
audire in uenientem illud. In uenientem
audire in uenientem facies tuum in uenientem in uenientem
in uenientem. Deus ab audire uenientem et in uenientem
in uenientem pharaon. Opuit oculos gloriā eius et
laudis eius plena est terra. Splendor eius
ut lux erit coram in uenientem eius. In uenientem
in uenientem est in uenientem eius aut in uenientem et
in uenientem. Et egredietur dyabolus ante
pedes eius. In uenientem in uenientem est in uenientem. Et in uenientem
et in uenientem in uenientem in uenientem in uenientem
in uenientem. In uenientem in uenientem in uenientem in uenientem

ns eius. Propter iniquitatem uideri conuicta edip-
prie. curruuntur pelles terre in adyan. Num
quid in finibus inuis es dominus. aut in
finibus finis tuis uel in manu indigna
ad tua. Qui ascendis super equos tuos et
quadrigae tue saluatio. Sulcatus sulcatis
bis arum tuum iuramenta tributa quelo
cuius es. Infinitos sanctes te videntur coaq
i doluerunt montes gurgites aquae uan
sue. Dedit abyssus uocem suam. altitudo
manus suas letabit. Sol luna stetit
in hitaulo suo in luce sagittarum suarum
stetit in splendore fulguris hastae tue.
Infinitis uocibus in finibus ob stupre
facies gentes. Et gressus est in salutem po
puli tui. in salutem tuam xpo tuo. Puer
a caput de domo impu de iudaisti fundam
tum usque ad collum. Et alio uerba scriptis
eius caput bellatorum eius. uenientibus
ut tunc ad dissipandum me. Exultatio
cor sicut eius qui deuorat pauperem in absco
dit. Viam fecisti in manu equis tuis. in li
co agnum multans. Audiuisti uocem
est uenit in eis. A uoce uocem uenit labi
mea. Ingredietur pueri in ostium meum
iherusalem. Et requiescant in domo
paulatim. et ascendam ad populum accendit
uocem. istis enim non florent. non
erit germen in uero. Et enitatur opus o
lyue et arbor non affectum cibum. Abscedit
de omni pennis in domo armentum in ipse
uis. Et go aut in domo gaudio iherusalem
in deo in feli uico. Deus domus
fortitudo mea et ponet pedes meos quasi
uolunt. Et super excelsa uita tequere me
victor in psalms canentem. **Incipit**
prologus in Sophoniam prophetam

O aduertit hebrei omnes in q
phetes pater aut auiis ponat
in uero ipso quoque prophetas fuit
se. Vnde et auios uiuunt dext. p
phetis qui dicit. Non sum propheta nec fili
phetis. Et pastor caprarum uellens sic
comoras. pater noster in uero non hnt
hoc si uerum est sophonias propheta qui
nomine ut ita dicant prophetico i glorio
sa maiorum suorum stirpe generatus est.
Et abuit enim patrem chusi auium

godoliam. pauperem amariam actamini e
rechiam talem quadugam ipse uenit ex
eritibus auiis complent. Et dicitur soplo
me alii speculam alii artianum domum
tulerunt. Et me igitur speculam sine
absconditum domi iniquitatem uerumq
phetes uenit. Dicitur enim ad ezechiel. si
in hominis speculatorem domum isrlt po
fui. Et sic ergo propheta qui erat in specula et
solimibz constitutus in nouitate iherusalem do
fuit erat chusi qui interpretatur humilitas.
Et abuit quoque auium godoliam qui di
magnitudo domini. et pauperem amariam
qui ipse uenit in finem domi. actamini
ezechiam qui fortitudo domi. De fortitudo
ut itaqz domini. uenit est finis domi. et deser
mone domi. nata est magnitudo domi. et de
magnitudine domi nata est humilitas.
Et cum puerit aliquis ad perfectum dicit
q non sum dignus uocari a plis. Tunc
in psalms. Domine non exal. cor me. ne
s. a. me. Et osram regem uide auiis epibz
sophonias propheta i uenit p omibz
regibz placuisse deo. Et ista quatuor li
brum regum et secundi palapponem deus
strat. Et osram similia adra que pater suus
anton ul auiis manasses in templo dei
collocauit delecta emittisse monstrat.
Et quibus etiam serpenteu euenit a uiar
se factum cui erit in uenit populus si
stione ydolozum delectis ad misit. Et de
tudo disse pascha in uenit tempore
uicinis solis celebrasse fertur. Et deo datus
p prophetam tempore uenit regi que
uenit etiam ostendens gentibz quide
lectione comphehens afflictiuum in uenit
um ipso uo isrlt salutem et uenit iherusalem
saltem iherusalem in uenit tempore in
iherusalem in uenit lectionis de uenit auiis.

Incipit prologus
de uenitione iherusalem et de cap
tuitate babilonis. pualitudo
donosor que captiuitas in uenit
iohra uita est cepisse. quia filii eius in te
potes. et non tamen regna se credendi sunt.
quam lubito habui ab egypto regi et
dia lbers et diuisis in fide uenit. et cum h
captiuitas p seclibz populi in uenit in te

filiorum amon que exprobauerunt pio mo
i magnificati sunt in nos eor. Propterea ego
inuo dico dñs exercituum deus isrl. quia
moab i sodonia erit filij amon qñ gomor
in siccitas spm anuu i acenu salis i deser
tum usq; metuum. Et cūque populi mei
diripierit illos. relidit gens mee i illis
hunc eos. Hoc enim eis eueniet p supbia
sua quia blasphemauerunt i magnificati
sunt sup pplm dñi exercituum. Et obru
lis dominus sup eos i attenuabit omnes
dñs isrl. Et adorabunt eum iuri deloto suo
omnes insule gentium. S i uos ethiops
infestis gladio meo eritis. Et extendet ma
num suam sup aquilonem i pda assur
Et ponet speciosam in solitudinem i in i
unum i quasi desertum. Et accubabunt i me
dio eius omnes greges bestie gentium i ho
i nocivales i heritiles in luminib; tuis mor
rabunt. Et excantantes in fenestra i coru
i sup luminari qui adteruabo i uoluerit.
Et ex est ciuitas gloriā hīcans i mēdencia
que dicebat in corde suo. Ego sum i ext me
non est alia amplius. Quomodo scā est in
desertum i tribu bestie. Quomodo qui pū si
bit pcam i uoluerit i mandabit manu suā

De provocantibus et redemptis. iii
 civitas columba. Et non auduit vo-
 cem et non suscepit disciplinam. In
 domino non est fiducia ad deum suum non
 appropinquavit. Principes eius in medio e-
 ius quasi leones negligentes. Iudices eius
 lupi vespe non relinquunt in mane. Pro-
 phete eius uelant uim infidèles. Sacerdotes
 eius polluerunt sanctum munus egerunt co-
 tra legem. Dominus iustus in medio ei-
 us non facit iniquitates. Quare iudicium
 suum dabit in luce et non abscondetur.
 Et sciant autem iniquis confusionem. Dis-
 sideri gentes et dissipati sunt anguli eorum.
 Desertis feri uias eorum dum non est qui
 uiuiscat. Desolate sunt ciuitates eorum non
 remanente uirgo nec ullo habitatore. Dixit
 Dominus in diebus istis. Suscipies discipli-
 nam. Et non puer habitum eius propter
 omnia iniqua militum eorum. Verum
 tamen delictulo surgentes corripuit
 omnes cogitationes suas. Quia propter ex-

ta mediat dñs in die resurrectionis ut iustu-
rum. quia iudicium iustum ut cōgitem
gentes colligam regna i effundam sup
eas indignatōem meam i omniem traxit
toris mei. Et nunc tūm redimet de nobis
omnis terra. Quia tūc reddam populis
meis labium electum ut innocētes quies-
cant in nomine domini i sinant ei humerō iudic-
tū suū flumina ethiopie inde suppetes i
met filij dyschorum meorū defēnt inimicos
iudicij. Iudie illa non est humilis sup cunctos
ad inuentionē tuis quibz pūatūta cō-
mūc. quia tūc auferam de medio tui i-
maginē quos superbit tūc. i non addices
exaltari amplius in uolūte scō tūco. Et tūc
iniquam in medio tui ppliū pauperū et
egēnū i spāuunt in nomine dñi. Et di-
que isrl' non facient iniquitatem nec lo-
quentur mendacium. i non inuenietur
i ore eorū lingua dolosa quoniam ipi pā-
centur et amōuabunt iudicē qui ex-
tērat. Ecce dicit dominus. Lauda filia sy-
on i uibila filia iherusalem. letare i exulta
isrl' i omni corde filia iherēm. Abstulit do-
nūc iudicium tuum. auert inimicos tuos. Et
isrl' dñs in medio tui non timebis ma-
lum ultra. Iudie illa dicit iherusalem
noli timē syon. non dissoluantur mōnis
tue. Dominus dñs tuus in medio tui for-
tis ipē saluabit. Gaudebit sup te i letitia
sicut in dilectōne tua i exultabit sup te i
laude. nugas qui a lege transierat egrēga-
to quia exte erant ut non ultra iudicēs
sup eis ab pūmū. Ecce ego interficiam
omnes qui afflixerunt te in tempore illo
i saluabo dauid i cauitē i eam quē ciuitas
fuit egrēgato. Et ponam eos in laudem
i nomen iheronim terra e fusionis conu-
ertere illo quo adducam uos. i in tēpe
quo egrēgato uos. Dabo enim tūc in
iudicē i in laudem annūc. annūc iudicē

[illegible]

chodasor regi chaldeorum non suavit populi
istagel refert cum memorato rege isrl expug
nata iherusalem captivum in babiloniam
fuisse portatum si tunc memoratis populus
multas tempebus ydolis serviendo etiam effu
sione sanguinis innocentium se graviter im
piavit. Valens ergo deus quaconem unum
suum eisdem populi ob causas memorata
penitus deire. Ite amodo captivitatem
eundem populum in terra chaldeorum statu
sustinere. Ite tunc ut compleret numero
annorum novus populus in unum a memo
rans potis ad iherusalem iherusalem
veniret. Ite itaque anno regno chaldeor
subito cum ad hunc annum ad regendum
restabant quod etiam tertius hunc danielis oib
precauam sacilegi que in eadem visio
ne quoniam fuisse exstructum danielis qui
in edis unparat ut septimo visio danielis
ostendit memoratorum regno successit
Cuius primo anno regni ut diximus visio
danielis ostendit supputans annis vides
appropinquare tempus edificationis que pille
unam fuerat promissa orans tam pille qui
populo eandem promissionem postulabat
adeo impleri. Cui per gabrielem angelum
i eadem visione iuxta preces eiusdem vni
sa esse completa deus edixit. Nam mox
cuius supposito rege medorum i succedente in
regno cyro rege persarum promissione dei co
piata i perinde regem populum isrl i iherusalem
reductum. I. Istoria secundi libri palip
ponenon i vitam hederie et hanc. Cui
q. appopulo isrl i a senioribus complum dei
edificari cepit. mox cyro rege ac regna
te dano rege persarum qui memorato fuit
cesserat iherusalem gentes civitatis iherusalem
ut isrl hederas refert restaurandam et
plurimam impedit cepit. Quia ratio
ne de terris populus isrl iherusalem
supposito templi domum necdum iuxta
promissionem concessam esse crederent. Sp
er qd in secundo anno regni memorati
dani regis persarum aggeus pilla ad mu
lis ad zoroabel qui de tribu iuda erat qui
potestatem regni suscepimus erat. Iheru
salem iherusalem summi sacerdotis ante
uerit mediant completo numero anno.

num tempus restorationis iherusalem ad
venisse. Hoc etiam addito ut incredulitate
populi nescirent iherusalem. De quo dicit deus p
eum. Populus isrl dicit. Non dnm adue
nit tempus. ut edificetur domus dei. Quid
autem quoniam terra huius populi et tunc
tur iherusalem populi edificationem tempus
redundantem civitatis observantiam sa
cerdotalem i iherusalem regnum extenui
significavit. *Incipit aggeus pilla 1.*

In anno secundo da
ni regis persarum in
mense secundo. id est vna
mensis. factum est
vbum domini i iheru
salem aggeus pille ad
zoroabel filium sa
lachiel ducem iuda
i ad isrl filium iose
dech sacerdotem mag
num dicens. Ite di
cit dñs exercituum
dicens. Populus i
te dicit. Non dnm
venit tempus dom
ini edificande.
Et factum est vbi om
niam aggeus pille
dices. Numquid te
pus vobis est ut iher
usalem in domibz laza
ris i domus ista deser
ta. Et nunc hec dicit
dñs dñs exercituum.

Domine corda vestra sup iherusalem. Sicut
iherusalem multum i iherusalem parum. Co
meditis iherusalem et non estis satietati. Vivitis i iherusalem
et non estis incrementum. O pille vobis iherusalem et non estis
causa. Et qui iherusalem congregavit mult
cas iherusalem pille. Ite dicit dñs
exercituum. Domine corda vestra sup iherusalem
iherusalem. Ascendite i iherusalem portate ligna
i edificare domum i acceptavitis iherusalem
erit iherusalem et dicit dñs exercituum. Et expe
ctis ad amplius iherusalem et iherusalem est iherusalem. Et
iherusalem iherusalem iherusalem et iherusalem illud. Et
obtemperavit dicit dñs exercituum. Quia
domus iherusalem deserta est iherusalem festinatis.

inimul qui loq in domum suam. Propter hoc se
uos protulit sunt oculi ne darentur iocum et
in pluita ne daret germen suum. et uoca
in siccitatem sup terram et sup montes et in
mittam et sup vnum et sup oleum. et que
cunqz pfer in unum. et sup homines et sup
inimicitia. et sup omnem laborem manu
um. Et audiuit zoroabel filius salati
el. et hic filius ioseph sacerdos magnus
et omnes relique populi uocem dei sui et
ubi agger prophete sicut misit enim dñs de
eos ad eos. Et tunc omnis populus a
face domini. Et dixit aggeus nunciat
dñi. de nunciis dñi populo dicens. et go ro
baram sum dicit dñs. et suscitauit dñs
spiritum zoroabel filii salathiel dñi
iuda et spiritus filii ioseph sacerdos mag
ni et spiritus reliquorum de omni populo et gress
si sunt et faciebant opus domus domini
exercituum dei sui. 11

17 die xx. iiii. mensis. in vi. uicula. i. anno
secundo dari regis. in septimo mense. xx.
ipm. mensis. factum est vnum dñi in
manu agger prophete dicens. Loque
ad zoroabel filium salathiel dñi iuda
da. et ad filium filii ioseph sacerdotem mag
num et ad reliquos populi dicens. Qui
in uobis est delictus qui uidit domum
istam in gloria sua prima. Et quid uos uide
tis hanc nunc. Et inquit non ita est
qñ non sit monilis uis. Et tunc exor
tauit zoroabel dicit dominus. et nunc
fortat filii filii ioseph sacerdos magnus.
et exortat omnis populus dicit dñs
exercituum et facit quomai ego uobis
cum sum dicit dñs exercituum. Verbi
qñ pepigi uobiscum cum egredimini de
ra egypti et spe uentis erit in uobis. et
soluerunt quia hec dicit dñs exer
cituum. Ad huc vnum modum est et ego
in uobis celum et terram. et mare et aridam.
et in uobis omnes gentes et ueniet delecta
tatis multis gentibus. et plerum domini
istam gloria dicit dñs exercituum. et scilicet
est argentum et in uobis est aurum. dicit dñs
exercituum. et aqua erit gloria domus
istius plusqñ prius dicit dñs exercituum.
Et in loco isto dabo pacem dicit dominus

exercituum. In xx. iiii. ueni mensis. in
anno secundo dari regis. factum est vnum
domini ad aggerum prophetam dicens. Et
dicit dñs deus exercituum. et interrogat sac
dotes legem dicens. Si misit homo car
nem sacrificiam in ora uestimenti sui et
tigit de summitate eius panem aut pl
mentum aut vinum aut oleum aut
omne cibum. nunquid sacrificabit. Et
pondentes aut sacerdotes dixerunt. Non
Et dixit aggeus. Si tigit pollutus in
anima ex omnibus istis nunquid eximiat
bitur. Et respondunt sacerdotes et dixerunt.
et tannabitur. Et respondit aggeus et di
xit. Si populus iste. et si gens ista ante
faciem meam dicit dñs. et sit omne opus
manuum eorum et omnia que obtulerint
ibidem ara erunt. Ponite corda ue
stra ad hec et sup. ante quam ponet
lapis sup lapidem in templo dñi. Et
adceditis ad altarium quatuor modio
rum. et sicut decem. et in uentis ad corular
ut exprimeris. et lagenas et fictum. et
cullis uos uento uentis et amiguit
et gaudent omnia opera manuum uestrarum
et non sunt in uobis qui reuertant ad me
dicit dñs. Ponite corda uestra ex hoc et
fuerunt ad hec. xx. iiii. mensis. ad hec
fundamenta iactata sunt templum dñi.
ponit sup cor uestimentum. Nunquid iam se
men ingratum est. et adhuc uinea et ficus
et malogramata et lignum olivum non flo
ruit. Et dixit ista benedictum. Et factum est
vnum domini secundo ad aggerum. et xx.
et quarta mensis dicens. Loquere ad zoro
abel dñi iuda dicens. et go in uobis
lum panis et terram et subitam solum reg
norum et contrariam fortitudinem regni
gentium et uictram quadrigam et ascen
sorem eius et ascendent equi et ascensores
eorum. et in gladio frans sunt. et u dicit
lo dicit dominus exercituum. et summa
et zoroabel filii salathiel senie
mensis dicit dñs et priam requat
signaculum. quia te elegi dicit dñs
exercituum. *Incipit prologus
in zachariam prophetam*
17 anno secundo dari regis me

domini aggerum et zachariam prophetam
lectores committent declarant. Si hac de
causa aggeris zacharie in ordine prophetarum
placuit videtur quod cum duobus in casibus ut
paulus lectores ostendunt in prophetia per
fuisse in mentem ad restaurandam etiam
templi precepto dominum prophetam animasse
herodas inferre dicens. In secundo annis da
niel regis prophetam aggeris et zacharias fi
lius abdo prophete super iudeos qui erant in iu
dea et in iherusalem super filios israel. Et tunc
sursum zoroabel filius salathiel. Et
hic filius isachar et principes eius in iudeo
anuntie edificare domum dei que est in iheru
salem. Quibus cum ad essent prophete exo
ratione sua ad iumentum eos. Nam et prophete
israel ab iherusalem pacem omni delictorum
per suam quoniam iherusalem idem prophetia cupiens
reverti uerbis locum compendiosus est
est. Vnde nocte et ecce uir ascendit super
equum rubeum. Vnde prophetia uirum in quo
rubro sedentem et stantem in medio myrre
et umbrati. Cuius uisionis hec solutio est
Vir ascendens super equum rubeum. Hec
angelus intelligatur: tamen quia post
colorem equum ascendit uisus est. Vnde
tam sanguinis etiam gentem significat
perferendum que prophetam israel in captiuitate
tem redigat. Nam et ysaas prophetia per rubro
rem uestimentorum inter gentes uindictam ad
sanguine adeo perferendam demonstrans
huius uerbis uisus est dicens. Quis est iste
qui uenit de domo iherusalem uestibus de iherusalem
Sancientem uero in medio myrre et umbrati
quod dicitur letitiam populi affuturam per
ta significandam uoluit significare uel
deliquit. Cuius ligni moyses in libro leui
uocum facit mentionem ait. Accipietis
die primo fructus ligni speciosi ut letitia
prophetie per uel alius ligni umbrati et
monstraret. Si hanc uisionem que ultra
tionem populi et uindictam de aduersariis
futuram demonstrat. omnino uocum prophetia
se uidisse memorant. quia prophetam israel
in prima litera conue de terra egypti noctu dis
cessisse conuictat cuius exemplum per
prophetas aliquam partem in se reuocare vi
deatur. ueratio eiusdem ac reditus cap

uitatis de terra chaldeorum per noctem pro
phete reuelata est. Item prologus.

Sacharias memor domum suam
uplex in prophetia. Item uestibus so
brius uestimentum et lapidem ordo
num septem candela bionumque
anuros cum candem lucens quod oculis duas
quodque olinas lampadis sunt a sinistris et
ad dexteras et post equos rubros uarios et albos
et dissipatas quadrigas effraym et equi
de iherusalem pauperem regem uantum
et per dicit sedentem super puluim ad iherusalem fili
um subiugalis. Item annis prologus.

Cuius rex per prophetam qui chaldeos
in primis destruxit primo anno
regni sui. Tunc uisus homini
captiuorum de babilone remi
sit in iherusalem et uasa que uabuchodonosor
austrulerat reddidit. et templum reedificat
precepit principibus reuerentiam et stantem
zoroabel et simon magnum sacerdotem. qui
in qui rex annis regnauit in primis in iherusalem
feto apud massagetes. achamuta regina
massagetarum cum uisus filius per
maioris successit in regnum qui expleti
octo annis duos magos habuit fratres
successores quibus oculis a populo datus
filius ychaylis rex per prophetam constitutus
est cuius regni anno secundo factus est
sermo dominum ad zachariam filium. b.
f. ab. ergo a primo anno per usque ad se
cundum annum dari supplicauerunt an
ni quadraginta in quibus tantum a iherusalem
fuerat extructum et iacta templi funda
mentum uisus in curia nationum et
cambise rege per prophetam opus prohiben
tibus sicut herodas scribit secundo igitur
tunc anno dari aggeris et zacharias ce
perunt exhortari populum et restaura
tionem templi tanto tempore intermis
sam.

Explicit prologus in zachariam p

phetam. incipit zacharias prophetia.

In mense octavo
anno secundo dar-
factum est uerbo
domini ad zachari-
am filium barachie
et filii autem propheta
dicens. Spiritus est do-
minus super patres
uestros in uacundia. Et
dices ad eos. Hec di-
xit dominus exercituum.
Continuum ad me
ait dominus exercituum
et conuictus ad uos
dicit dominus exercituum.
Sed sicut pater
ui ad quos clama-
uant pater pater
dicens. Hec dicit
dominus exercituum.
Veniunt de uis uis
malis et cogitatio
uicis pessimis. Et
non audierunt ne-
que ad te uenerunt ad

me dicit dominus exercituum. Patres uestri
id est summi prophete. Annus quid in scriptis
uenerunt. Veniunt tamen uerba mea
in legittima mea que mandata sunt meis
prophetis. Nunquid apprehenderunt patres uestros
Et conuicti sunt et dixerunt. Sicut cogitauit
dominus exercituum facere uobis secundum
uias uestras et secundum ad inuentiones uestras
fecit uobis. In die uicissima. In quarta uen-
tanna mense sabbati in anno secundo da-
niel. factum est uerbum domini ad zachariam
filium barachie filii autem propheta dicens.
Vidi per noctem et ecce uir ascendens super
equum infumum et ipse stabat inter iuxta que
erant in profundo. et post eum equi nudi va-
rii et albi. Et dixit. Qui sunt isti domine
mei. Et dixit ad me angelus qui loque-
batur ad me. Ego ostendam tibi quid sit
hec. Et respondit uir qui stabat inter iuxta
et dixit. Isti sunt quos misit dominus ut
perambularent terram. Et respondit angelus
domini qui stabat inter iuxta.
et dixerunt. Perambulauerunt terram et

ecce omnis terra habitatur et quiescit. Et res-
pondens angelus domini et dixit. Dominus
exercituum usque quo tu non misisti
in iherusalem iherusalem iherusalem quid non
es. Et sic iam septuaginta annis est.
Et respondit dominus angelo qui lo-
quatur in me uerba bona et solatoria. Et
dixit angelus ad me qui loquebatur in me.
Clama dicens. Hec dicit dominus exercituum.
Et clausus sum in iherusalem et syon et non uig-
no et uia magna irascatur ego super gentes
opulentas quia ego natus sum paru-
lus uero ad iherusalem in malum. Quia
hec dicit dominus. Eueniat ad iherusalem
in misericordia. Dominus in ea edificabit
et ait dominus exercituum et peribitulum
extendentur super iherusalem. Idem clama di-
cens. Hec dicit dominus exercituum. Ad-
huc affluunt ciuitates mee domus et sola-
bitur dominus adhuc syon et iherusalem adhuc ihe-
rusalem. Et leuauit oculos meos iudici
et cor quatuor cornua. Et dixi angelo qui
loquebatur in me. Quid sunt hec. Et dixit
ad me. Hec sunt cornua que uenerunt ad
iherusalem iherusalem. Et ostendit mi-
hi dominus quatuor fabros. Et dixi. Quid isti
ueniunt facere. Qui ait dicens. Hec
sunt cornua que uenerunt ad iherusalem
per singulos uicos et nemo aliorum leuauit
caput suum. Et uenerunt isti detertere ea.
ut deiciant cornua gentium que eleuaue-
runt cornu super terram iherusalem ut dissipent ea.

Et leuauit oculos meos et
iudici et ecce uir in manu eius fu-
niculus mensurum. Et dixi quo-
ni uadis. Et dixit ad me. Veni iherusalem
iherusalem iherusalem quanta sit longitudo
eius et quanta latitudo eius. Et ecce an-
gelus qui loquebatur in me. egrediebatur
angelus alius egrediebatur in occursum eius.
et dixit ad eum. Curre et loquere ad puer-
ulum dicens. Adhuc in uero habitabit
iherusalem per uicem domini in iherusalem
coram iherusalem eius. Et ego ero ei ait dominus
in uero ignis in iherusalem et in gloria ero in me-
dio eius. O. o. o. fugite de terra aquilonis
dicit dominus in quatuor uentis celi dissipabo
dicit dominus. O syon fuge que habitas

apud filiam babilonis. quia hec dicit dñs
unus exercituum. Post gl'am misit me ad
gentes que spoliaverunt uos. Qui enim ten-
git uos tanget pupillam oculi mei. Quia
ecce ego leno manum meam super eos et erunt
prede huius qui seruebant sibi et cognoscent
qđ dñs exercituum misit me. Et auda et le-
cure filia syon. quia ecce ego uenio et habitabo
in medio tui ait dñs. Et applicabunt gen-
tes mulierem addūm uidet illa et erunt michi
in populum et habitabo in medio tui. Scies quia
dñs exercituum misit me ad te. Et possi-
tebit domus iudaica in partem suam in
terra sanctificata et eliget ad hunc iherusalem.
Sicut omnis caro a facie dñi quia coluit
terram de habitaculo sancto suo. III

Et ostendit michi sacerdotem magnū
Ihūm stantem coram angelo dñi
et sachan stabat ad dextris eius ut
adularetur ei. Et dixit dñs ad sachan. In-
terpet inter dñs sachan interpet inter dñs
qui elegit iherusalem. Numquid non iste est to-
us eruas deique. Et sic erat uidit uis uel
tibi sordidus et stabat ante faciem angeli.
Qui respondit et ait ad eos qui stabant co-
ram se dicens. A facie sordida uestimenta
aueto. Et dixit ad eum. Ecce abstuli a te ini-
quitatem tuam et indui te mita coris. Et
dixit. Nonne quidam uiuificant super ta-
pucem. Inducunt eum uestibus. Et ange-
lus domini stabat et testabatur angelus dñi
Ihū dicens. Hec dicit dñs exercituum
S in uisio meis ambulauis et custodias
meam custodias. tu quoque iudicabis do-
minum meam et custodies acta mea et dabo
ē ambulantes de hys qui uiuunt hic a facie
Audi sic sacerdos magnus ut iherusalem qui
habitant coram et quia uiri portendentes
sunt. Et ecce enim ego adducam sibi uir-
tutem quia ecce lapis quem dedit coras
Ihū super lapidem ruum. vii. oculi sunt. Et ecce
ego celato sculpturam eius ait dñs exer-
cituum. Et auferam iniquitatem de illis
in die una. Et uide illa dicit dñs exercituum.
Vocabit vii. amicum suum coras vineam
suam et cetera fructum. III

Et reuersus est angelus qui loque-
batur mihi et suscitauit me qđ

uini qui suscitatur de sompno suo. Et dixit
ad me. Et mihi uides. Et dixit. Vidi ecce cande-
labrum autem totum et lampas eius se-
cipit quous et septem lucerne eius super illud
et septem in filiorum lucernis que erant super
caput illius. et dicit olue super illud una ad d-
tris lampadis. et alia a sinistris eius. Et res-
pondit et ait ad angelum qui loquebatur
mihi dicens. Qđ sunt hec domine mi. Et
respondit angelus qui loquebatur mihi.
Et dixit ad me. Numquid nescisti quid hec
sunt. Et dixit. Non domine mi. Et respondit.
ad me et ait dicens. Hoc est uisum dñi ad
zoroabel dicens. Non mereris nec i-
roborare si in spiritu meo dicit dñs exercituum
Quis tu uiuens magne. quia zoroabel
implanum. Et educet lapidem pma-
um exequabit gratia gratie eius. Et factus
est uisum dñi ad me dicens. Manus
zoroabel fundauit domum istam et
manus eius perfecerunt eam. Et factus qđ
dñs dñs exercituum misit me ad nos.
Quis enim desperet dies puos. Et le-
uabit iudebit lapidem stagnum in
manu zoroabel. vii. sunt isti odi dñi
qui discurrunt in uisum suam. Et re-
spondit et dixit ad eum. Qđ sunt dñe olue
iste ad dextram candlabri et ad sinistram
eius. Et respondit secundo et dixit ad eum.
Qđ sunt hec dñe spice oluar que sunt
iuxta duo iuxta auram in quibus sunt filio-
ria exaur. Et ait ad me dicens. Numquid
necis qđ sunt hec. Et dixit. Non dñe mi.
Et dixit. Si sunt duo filii olei splendo-
ris qui assistunt duobus uisum se terre.

Et conuersus sum et leuavi. V
Oculos meos iudici et ecce uoluit
volans. Et dixit ad me. Qđ mihi
uides. Et dixit. Ego uideo uolumentum uolans.
Longitudo eius iniqua cubitos et latitu-
do eius decem cubitos. Et dixit ad me. Hoc
est maledictio que egreditur super faciem
omnis terre. Quia omnis fur facit ibi
septem est iudicabitur. et omnis iuras
ex hoc similiter iudicabit. Et dicitur illud
dicit dñs exercituum et ueniet ad domum
furus et ad domum iurantis in nomine meo
mendaciter. et morabitur in medio domus

eius et sumet cum lingua eius lapides et.
Et egressus est angelus qui loquebatur mihi
et dixit ad me. Leua oculos tuos et uide quid
habet hoc est quod egreditur. Et dixi. Quid nam est.
Et ait. Hec est amphora egrediens. Et dixit.
Hec est oculus eius in universa terra. Et ecce
calebant plumbi portantes. Et mulier
eius una sedens in medio amphore. Idcirco
habet et impietas. Et protulit eam in medio
amphore. Et misit massam plumbicam
in os eius. Et leuavi oculos meos et uidi
et ecce due que mulieres egredientes in specie
alio carum. Et habebant alas quasi a
las milui. et leuauit amphoram in
celum et hanc. Et dixi ad angelum qui
loquebatur mihi. Quo istae deferunt am
phoras. Et dixit ad me. Et edificabitur
et domus in terra seminat et stabiliatur et
ponatur super basem suam. **VI**

Et conuersus sum et leuavi oculos
meos et uidi. Et ecce quatuor qua
drige egredientes de medio duo
rum montium et montes erant. In qua
driga prima equi neri et in quadriga secunda
equi nigri et in quadriga tertia equi albi. et
in quadriga quarta equi neri et fortes. et
respondi et dixi ad angelum qui loquebatur
mihi. Quid sunt domine istae. Et respondit
angelus et ait ad me. Iste sunt quatuor
nervi celi qui egrediuntur in terram aquilonis.
et albi egressi sunt post eos. Et uari
egressi sunt ad terram austrum. Qui autem
erant in uentibus egredientes et quatuor
nervi et discurrebant per omnem terram. Et dixit
et perambulabit terram. Et perambulauit
terram. Et uocauit me et locutus est ad me
dicens. Ecce qui egrediebantur in terram
aquilonis requiesce fecerunt spiritum meum
in terra aquilonis. Et factum est uerbum domini
ad me dicens. Sicut autem transmigratio ne
abolday et achobia et auidaya et uenies
in die illa et in terris domini ioseph
fili sophonie qui ueniunt de babilone
et sumes aurum et argentum et facies coro
nam et ponas in capite filii ioseph
sacerdotis magni et loquens ad eum dices.
Hec dicit dominus exercituum dicens. Ecce
uocatus nomen eius et locutus est ad me

et edificabit templum domino et ipse exstruet
templum domini et ipse portabit gloriam et sedet
et dominabitur super solio suo. Et erit sacer
dos super solio suo et saluum facies eum inter
illos duos. Et corone eum et hanc et thobie
et dare et hanc filio sophonie memoriam et
templum domini. Et qui protulit sunt uenies
et edificabunt templum domini et facies quia
dominus exercituum misit me ad uos. Et
ait hoc si auditis audietis uocem domini
in die illa. **VII**

Et factum est in anno quarto dani
regis. factum est uerbum domini ad zacharia
nam in quarto die noni mensis
qui est callem. Et miserunt ad domum dei
salar. et rogauerunt eum et uiri qui erant
cum eis ad deprecandam faciem domini uedi
eum sacerdotibus domus domini exercituum
et populus loquentes. In quibus fleuit
est michi in quinto mense uel sacrificium me
deus. sicut feci iam multis annis. Et
factum est uerbum domini exercituum ad me di
cens. Loquere ad omne populum dicens. Ite ad sa
cerdotes dicens. Cum remuaretis et pla
geretis. in quinto et septimo mense per hos
septuaginta annos in quibus remuaretis
remuastis michi. Et cum comedistis et
bibistis. et in quibus non uobis come
distis et uobis metipsis bibistis. In quibus
non sunt uerba que locutus est dominus.
in manu populi ponunt eum ad hunc
iherusalem habitantem. et esset opulenta
et ipse et urbes in circuitu eius et ad austrum
et in campibus habitarentur. et esset opu
lenta et ipse et urbes in circuitu eius et ad aus
trum et in campibus habitarentur. Et factum
est uerbum domini ad zachariam dicens.
Hec ait dominus exercituum dicens. Iudicia
ui uerum iudicare et iudicium et iudicia
cones facite unusquisque cum fratre suo.
et uiduam et pupillum et ad ueniam et
pauperem uolite calumpniari et malit
ur. Nam suo non cogit et corde suo. et
noluerunt attendere et auerunt scapu
lam recedentes. et aures suas aggrauauerunt
ut audirent et cor suum posuerunt ut ada
manerent ut audirent legem et uerba que
misit dominus exercituum in spiritu suo secundum pama

inimi prophetarum posuimus. Et facta est indignatio magna a domino exercituum. Et factum est sicut locutus est sicut non audierunt sic clamabunt et non exaudiam deus exercituum. Et dissipatos ponam in regna que nesciunt et terra desolata est ab eis eo quod non esset mansuetus et mitis et placatus. Et factum est verbum. viii.
Domi exercituum ad me dices. Et dicit dominus exercituum. Zelatus sum super zelo magno et indignatione magna zelatus sum eam. Et dicit dominus exercituum. Et cecidisti super et habitabo in medio iherusalem et uocabit nomen idem uirans et mons domus domini exercituum mons sanctificatus. Et dicit dominus exercituum. Tunc senes habitabunt et anus implacatis meritis et uirba uisus et manu eius pueritudo dicitur. Implacatis pueris et infantibus et puellis ludentibus implacatis eius. Et dicit dominus exercituum. Si uidebitur difficile oculis reliquarum populi huius in diebus illis. Numquid oculis meis difficile erit dicit dominus exercituum. Et dicit dominus exercituum. Et ecce ego saluabo populum meum de terra orientis et de terra occisus solis et adducam eos et habitabunt in medio iherusalem. Et tunc michi in populum et ego ero eis idem et in iusticia. Et dicit dominus exercituum. Confiteatur manus uestre qui auditis in diebus hys sermones istos per prophetam in die qua fundata est domus domini exercituum ut templum edificaretur. Si quidem ante illos merces hominum non erat et merces uiuentium erat. neque introiit et exiit erat per tribulationem. Et dicit dominus exercituum. Tunc autem non uirba dicit prioris ego faciam reliquias populi huius dicit dominus exercituum. Et semen pacis erit. Et iuxta dabit fructum suum et terra dabit semen suum et celi dabit rorem suum et possideat faciam reliquias populi huius in iusticia. Et erit sicut erans maledictio ingentibus domus iuda et domus israel. Sic saluabo nos et eritis benedictio. Nolite timere et fortiter

manus vestre q̄ hec dicit dñs exercituum.
Sicut cogitavi ut affligerem vobis cum ad
ira meam provocassetis patres ur̄ me-
dians dñs et non sum miseris. sic concilius
cogitavi in diebus istis. ut beneficiat domui
iuda et iherusalem. nolite timere. Id est sicut
aut iuda que faciens. Loquimini veritatem
unusquisq; cum proximo suo. veritatem
iudicium pacis iudicabit in portis ur̄is et
unusquisq; manum suam amicum suum ne
cogitans in cordibus ur̄is. et intra mentem me-
dians ne diligens. Omnia enim hec sunt
que odidit dominus. Et factum est iuxta
dñi exercituum ad vultu dicens. Id est et dicit dñs
exercituum. Et cum videret quatuor ieiunium
quinta ieiunium septimum ieiunium detrahi-
ent domui iude in gaudium et letitiam et
sollemnitates p̄dicas. iocundum tantum
et pacem diligite. Id est dicit dñs exercituum.
Et sicut quo veniant populi et habitent in mu-
ratur multis et vadant ut litatores vultus ad
altum dicentes. Gaudeamus et deprecemur faciem
domini et quæamus dñm exercituum. Va-
dant etiam ego. Et venient populi multi et
gentes robustæ ad querendum dñm exerci-
tuum in iherusalem ad deprecandam faciem dñi
Id est et dicit dñs exercituum. In diebus illis
in quibus apprehenderit decem homines ex
omnibus linguis gentium et apprehenderit sym-
bolum iudei dicentes. Et huius vobis scilicet
audimus enim qui dñs vobis scilicet est.
Omnis verbi domini nostra . . .
adiachi et damasci requies eius q̄
dñs est oculus hominis et omni-
tudinum israel. Et iadachi quoque in iudicis et
et tyris et sydon assumpti sunt quippe sibi
sapientiam valde. Et edificavit tyris mu-
molem suam et coarctavit argentum
et iumentum. et annuunt ut lutum placeat
eis. Et ecce dñs possidebit eam et percutiet ma-
ni fortitudinem eius et hec igni deus abiet.
Et sicut a scalon et tenebit et delebit iuni-
et a scalon quoniam esusa est spes eius. Co-
pabit rex degara et a scalon non habitabit
et sicut separator in a zoro et id est p̄dam sup-
biam plurimum. Et auferam sang-
uinem eius de ore eius. et ab hominibus
eius de medio dentium eius. et relinquet

etiam ipse deo in d. Et erit quasi durus mundus
 et accaroni quasi rebulens. Et circumdabo
 domum meam ex hijs qui militant in iudi-
 cijs et iudicantes in non transibit sup eos
 ultra exactor quia unum iudi iudicis mei.
 Exulta Sans filia syon iudicia filia iheru-
 salent. Ecce rex tuus utitur tibi iustis et sal-
 uator ipse pauperem ascendens sup asinam
 et sup pullum filium asine. Et dissipant
 quadrigam effrayim et equum de iherlm
 et dissipabitur armis belli. Et loquetur pa-
 cem gentibus et potestas eius a mari usque
 ad mare et a fluminibus usque ad fines ter-
 re. Et uero in sanguine testamenti tui em-
 sisti iudicis tuos de lacu in quo non est
 aqua. Et ueni ad iudicandum in iudi-
 cijs. Et odit quoque animi iudicis dupli-
 cia reddam tibi quoniam extendam iudici-
 um tuum quasi arcum in piecem tuam effray-
 im. Et suscitabo filios tuos syon sup filios tu-
 os gertia et ponam te quasi gladium fortium.
 Et dominus deus sup eos iudicabit et erit ut
 gladius fulgur eius idus deus in iudicia tam-
 et uadit in iudicium a iustis. Et no exerauim
 propter eos iudicabunt et obtemperant lapidibus
 funde. Et uidentes iudicabunt quasi iudice
 et requirunt ut pharae et quasi comita alia-
 ris. Et saluabit eos dominus deus cum iudicet il-
 la ut gregem populi sui quia lapides sancti
 eleuabunt sup terram eius. Quid enim
 domini eius est et quid pulchrum eius in
 si funnentium elector et uinum germinis
 uirgines.

Petite pluuiam a domino in te-
 sermone et dominus faciet uires et plu-
 uiam ymbres et dabit eis singulis
 herbas in agro. Quia simulachra locuta
 sunt in iudicio domini viderunt mercedem
 et sompniatores frustra locuti sunt
 vane et solabantur. Et dicitur abduci sunt qui
 si grex affligentur quia non est eis pastor.
 Sup pastores uisus est furor meus et sup
 herdos uisitato quia uisitabit dominus exer-
 cituum gregem suum domum iuda et po-
 suit eos qui equum glie sue in iudicio. ex ipso
 anglus et ex ipso paxillus et ex ipso arcus p-
 ly et ex ipso egredietur omnis exactor si-
 uul. Et erunt quasi fortes et uoluntate

lutum et in medio marum in plio et bella-
 bunt quia cum dominus eis. Et et fundentur
 ascensores equorum et fortabo domum
 iuda et domum ioseph saluabo. Et conuer-
 tam eos quia misericordior eorum et erit sicut
 fuerunt quando non protuleram eos. Et ego
 enim dominus deus eorum et exaudiam eos. Et er-
 quasi fortes effrayim et letabunt corda eo-
 rum quasi auium. Et filij eorum uidebunt
 et letabunt et exultabit cor eorum in domo
 simulato eis et gregato alios qui redemi eos
 et multiplicato eos sicut ante fuerat mul-
 tiplicati. Et seminabo eos in populis et
 longe recordabuntur mei. Et uenerunt cum
 filijs suis et reuertentur et redueam eos de-
 ra egypti et de assyris congregato eos et ad-
 traui galaad et iudam adducam eos et
 non inuenietur in eis locus. Et misit
 manans fletus et perit et in mari fluctus et
 fundentur anima per fuma flumina.
 Et humiliabit supbia assyri et septem
 egypti recedet. Et fortabo eos in domo et
 non uincit eis ambulabunt dicit dominus.

Api libane portas meas et .xl.
 comedat ignis cedros tuos. Et lu-
 la abites quia occidit cedrus qui
 magnifici uastati sunt. Et iulata quer-
 cus basan quoniam succus est salis
 in uicinis. Et iox uulatus pastorem qui
 nam uastata est magnificencia eorum.
 Et iox uigilis leonum qui uastata est
 supbia iordanis. Et occidit dominus deus meus.
 Pastore pecora occisionis que qui possi-
 derant occidebant et non dolerant et uenerunt
 dabant ea dicentes. Et uiderunt domum
 diuites facti sumus. Et pastores eorum
 non patiebantur eis et ego non parauim
 ultra sup habitantes terram dicit dominus.
 Ecce ego tradam homines iniquosque
 in manum proximi sui et in manum regis
 sui et cadent in terram et non erunt de-
 manum eos et tepaleam pecus occisioni
 propter hoc opauit gregis. Et assump-
 si michi duas uirgas. Et uiam uocauim
 in deus et alteram uocauim finitellum.
 Et pavi gregem. Et succidi tres pasto-
 res in mensis uno et uastata est anima
 mea in eis. Si quidem et anima eorum uastata

nauit inuit. Et dixit. Non pascam uos. Non
moriamur moriamur. et quod fuerit fuerit datur
et reliqui tenentur inuisibilis caruere pri
mum sui. Et tunc uigam meam que uocabat
tur deus et ab se dicitur ut uirtutem faceret
sedus uirtutem quod pascam omnes. Ipsi
uersi et uirtutem deditur est. uidet illa.
Et cognouit sic paupes gregis qui tunc
uirtutem uidet quia uirtutem deditur est. Ibi
et ad eos. Si uirtutem est in oculis uirtutis af
ferte uirtutem uirtutem et si non quiescere.
Et appenderunt mercedem uirtutis. Igitur
argentos. Et dixit dominus ad me. Dixit il
lud ad statuatim uirtutem. Igitur pauperum quo
appetatus sum ab eis. Et tunc argentos
dixit. et pascam illos in domo domini ad statua
tim. Et pascam uigam meam que appel
latur fuit uirtutis uirtutem gregem
uirtutem in uirtutem et uirtutem. Et dixit dominus
ad me. Adhuc sume uirtutem pascam
fuit quod ego pascam uirtutem uirtutem
qui uirtutem non uirtutem et uirtutem non
queret et uirtutem non uirtutem et uirtutem
stat non uirtutem et uirtutem pascam
comeder et uirtutem eorum dissoluit. O pa
stor et uirtutem delinquens gregem. Si la
dus sup brachium eius et sup oculum dex
teri eius. Si brachium eius audiret sic
uirtutem et uirtutem dexteri eius uirtutem
dissoluitur. CXX

Quod uerbi domini sup illis. Et di
xit dominus extendens celum et fundus
terram et fundus spiritum hominis et
co. Et ego ponam iherusalem sup li
minem caput omnis populi in ter
ra. Et iherusalem erit in obsidione contra
terram. Et erit in die illa ponam iherusalem
in uirtutem omnis populi. Omnes
qui tenabunt eam et uirtutem lacubunt
et colligentur aduersus eam omnia regna
terre. Si uidet illa dicit dominus pascam omnes
equi istos eum et alios eum et a
uirtutem et sup domum iherusalem apian
culos meos et omne equum ipsos pascam
terre. Et dicent duces iherusalem et corde suo.
Confortentur in uirtutem iherusalem et iherusalem
idomo exercituum deo eorum. Si uidet illa
ponam duces iherusalem sicut tamen igni

uirtutis et sicut faciem ignis in inferno et de
uirtutem ad dextera et ad sinistra. Oes
populos uirtutem. Et habitabit iherusalem
in loco suo in iherusalem. Et sal
uabit dominus iherusalem iherusalem sicut in
principio non magnifice gloriatur domus
dauid et gloria habitabit in iherusalem
iherusalem. Si uidet illo proteget dominus iherusalem
et erit qui offendit exercitum uidet
illa quasi dauid et domus dauid quasi de
fuit angelus domini in spectu dei. Et erit
in die illa queram uirtutem omnes gentes
que uirtutem contra iherusalem. Et effundam
domum dauid et sup iherusalem iherusalem
spiritum gratie et pascam. Et ad me aspiciet
quem et uirtutem. Et plangent eum planc
ti quasi sup uirtutem et dixerunt
sup eum sicut doli solet iherusalem pascam
gentem. Si uidet illa magnus erit planc
ti iherusalem sicut plancit ad dextera
et campo in iherusalem. Et plangent iherusalem
et familie iherusalem. Et familie domus dauid
iherusalem et mulieres eorum iherusalem. Familie
iherusalem iherusalem et mulieres eorum iherusalem. Fa
mille domus iherusalem iherusalem et mulieres eorum
iherusalem. Et familie iherusalem iherusalem et
mulieres eorum iherusalem. Omnes familie et
relique familie et familie iherusalem iherusalem
iherusalem eorum iherusalem. CXXI

In die illa erit factus pascam domini dauid
iherusalem iherusalem iherusalem pascam
iherusalem et iherusalem. Et erit in die illa di
xit dominus exercituum dissolui nomina y
dolorum iherusalem et uirtutem iherusalem. Et
pascam iherusalem et spiritum iherusalem auferam
de terra. Et erit cum iherusalem qui iherusalem
iherusalem dicent et pater eius et mater eius qui ge
nerauit eum. Non uirtutem quia iherusalem
dauid iherusalem es iherusalem domini. Et
figent eum pater eius et mater eius generato
res eius et iherusalem. Et erit in die illa
fuerit iherusalem iherusalem et uirtutem
sua cum iherusalem uirtutem pascam
iherusalem iherusalem et dicit. Non sum
iherusalem homo agricola ego sum. quoniam
adami exemplum iherusalem ab adolescentia
iherusalem. Et dicitur et. Quid sunt plage iherusalem
et in medio manuum tuarum. Et dicit. Iherusalem

plagamus luum i domo eoe qui diligebat me.
Flamea suscitare sup pastorem meum
i sup mirum colentem michi dicit dñs et
eternum. Patece pastorem i dispergentur
oues gregis. Et conuertam manum meam
ad paruulos i erunt ionni dñs dicit dñs
partes due mea i dispergentur et deficient
i terra pars reliquenter i ea. Et dicitam e
nam partem pignent i man eos sicut y
nuit argentum. i pto habo eos sicut plui
antunt. i ppetocabit nomem meum i ego
exaudiam enim i dicitam. Populus meus
i ppe dicit dñs deus meus. . XIII .

Ecce dies uenit dicit dominus et
diuidentur spolia tua in medio tuo.
Et segregato omnes gentes ad ihe-
rusalem in plium et capietur ciuitas inasta-
bunt domus et mulieres uolabunt. Et
egredietur in media pars ciuitatis et capui-
tatem et reliquum populi non auferetur
exiit. Et egredietur dñs et plantabit in
gentes illas sicut plantatio est in die certa-
minis. Et stabunt pedes iherusalem illa super
montem oliuatum qui est extra iherusalem
ad orientem. Et scendentur montes oliua-
rum ex media parte sua ad orientem et ad
occidentem prupto grandi ualle et sepa-
bunt montes medium ad aquilonem et
medium eius ad meridientem. Et fugietis ad
uallem montium iudee quoniam co-
miserunt uallis montium usque ad prim-
i fugietis sicut fugistis a facie beniamin et
dicit orix rex iuda. Et ueniet dñs deus
meus omnesque sancti cum eo. Et erit iherusalem
illa non erit lux sed fignis et gelu. Et erit die
una que uota est domino non dies neque
nox et utcumpe uespere erit lux. Et erit iherusalem
illa eribunt aque uite de iherusalem
et edunt eam ad mare orientale et
medium eius ad mare uossimum. In
estate et in hyeme erunt et erit dñs rex super
omnem terram. Audite illa erit dñs unus
et erit nomen eius unum. Et reuertetur
omnis terra usque ad desertum de colle reu-
nunt ad austrum iherusalem. Et exal-
tabitur et habitabit in loco suo a porta
templum usque ad locum prioris porte
usque ad portam angulorum et a turri aua

uellet ulq; ad consiliana regis. Et habitabunt urea et anathema non erit amplius
s; sedebit iherusalem secunda. Et hec erit pla
ga qua punit dominus omnes gentes que
pugnauerunt aduersus iherusalem. Qualesce
rat iherusalemq; stans sup pedes suos
et oculi eius stabilescent i foraminib; suis
lingua eorum etatescet more suo. In il
la die erit tumultus domini magnus in
eis et apprehendet unum manum primum sui
et ascendet manus eius sup manum pro
ximi sui. S; iudas pugnabit aduersus
iherusalem. Et congregabunt domine gentes
in circuitu auri et argenti et uestes mi
te latis. Et sic erit ruina equi et muli et
cameli et alium et omnium iumentorum que
sunt in castris illis. sicut ruina hec. Et
omnes qui reliqui sunt de universis ge
tibus que uenerunt contra iherusalem as
cendet ab anno i annum ut a dozeat do
minum exercituum et celebrabit festiuita
tem tabernaculorum. Et erit qui non a
scendunt de familijs terre ad iherusalem
ut a dozeat regem dñm exercituum non
erit sup eos puer. Qd si familia ge
ntium non ascendit et non uenit nec sup
eos erit. s; erit ruina qua punit dominus
omnes gentes que non ascenderunt ad
celebrandum festiuitatem tabernaculo
rum. Et erit peccatum egypti et hoc peccatum
omnium gentium que non ascenderunt
ad celebrandum festiuitatem tabernaculo
rum. Iudicium erit qd sup frenum equi
est sanctum domino et erunt letes i do
mino tamquam quasi fiale coram altari. Et
erit annus letis iherusalem in iuda sa
cificatus domino exercituum. Et ueniet
omnes iumentantes et succentes ex
et coquent in eis. Et non erit metra
vlua in domo domini exercituum in
die illa. Et explicat Radarius p. 1. c. 1.
Inquit plagis i malachiam p. 1. c. 1.

Deus pinoysen populo israel p
cepit sacerdotes tabernaculi
sui omni corporali mactio libas
hostias sive uino uacuas si
ui offerre. Quibi legem suam ad regē
dum saluti ob hoc dederat ut p sacri

nomini oblationi. ut inuitat dei hominibus
fieri. p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]is celestibus facere obediunt.
Unde sacerdos angelos dei esse. hoc in loco
sup[er]ius testatur. S[ed] q[ui] tam inuisibiles
et impu[n]ctos sup[er]ioribus p[ro]p[ri]is ac sacerdotibus
sacris uicio corrupta q[ui] inuisibiles atq[ue]
imp[er]at[ur]i. mada[n]t deo offerre cepunt.
I[tem] deo p[ro] malacutus p[ro]p[ri]am deus p[ro]p[ri]am sui
ist[us] i[n]terp[re]s ait. Dilexi uos dicit d[omi]n[u]s. Et
dixistis. In quo dilexisti nos. Nonne frat[er]
erat elau iacob dicit d[omi]n[u]s. Et dilexi iacob.
elau aut odio habuit. Elau aut frater iacob
non iniqua aut spontanea uoluntate odio in
am deo. S[ed] sine uita gra. Iacob dilexi uita
fatum e[st] in s[an]c[t]am p[ro]p[ri]am sua elau quide[m]
effluuium sanguis frater uita. Iacob aut
sui equitatem ob suauitatem legem delicta
te equitatem. Cui rei gra sup[er]ior uisus ex[em]plo
est dicitur. Dilexi iacob elau aut odio
habuit. Omnis ex[em]plo memorat[ur] q[ui]
liber gentes meminit in quo iniquitatem
eos futuris erat p[ro]p[ri]o manifeste q[ui]
ut s[an]c[t]um e[st]. Et inuitat p[ro]p[ri]am erat ho elau
agrestis sacris uenit. Iacob aut ipso
simplex. manens in tabernaculo. Nam reliq[ui]
que lo[n]ge p[ro]p[ri]a s[an]c[t]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
q[ui] obliuandis sacris de i[n]terp[re]tatione
q[ui] i[n]uident q[ui] deos alienos colu[n]t sig
nificant. **Inquit malacutus p[ro]p[ri]a. 1.**

Q[ui] p[ro]p[ri]a. ubi domini adit in manu ma
lacie p[ro]p[ri]e. Dilexi uos dicit d[omi]n[u]s. Et di
xistis. In quo dilexisti uos. Nonne frat[er]

erat elau iacob dicit d[omi]n[u]s. Iacob iacob
elau aut odio habuit. Et posui scy[m]on[m]tes
eius in soliditatem. Iacob iacob eius i[n] d[omi]n[u]s
cones deseri. Q[ui] d[icit] dicit p[ro]p[ri]a deseri
sunt. S[ed] reuocantes edificabuntur que deseri
ta sunt. Iacob dicit d[omi]n[u]s exercituum. Iacob edi
ficabunt i[n] ego deseri i[n] uocabuntur ter
mini iniquitatis i[n] populus cui uisus est
d[omi]n[u]s usq[ue] in finem. Et oculi uiri uidebunt
i[n] uos dicitur. S[ed] agnoscant d[omi]n[u]s sup[er] i[n]i
mum ist[us]. Filii honore patrem. Iacob
d[omi]n[u]s summi tenebit. S[ed] ego pater ego sum
mum est honor meus. Et si d[omi]n[u]s ego sum ubi
est amor meus. Dicit d[omi]n[u]s exercituum ad
uos. Sacerdos qui despicit nomen meum.
Et dixistis. In quo despicimus nomen
num. Offertis sup[er] altare meum pollutum
panem i[n] d[omi]n[u]s. In quo pollumus ce
In eo q[ui] dicitur. Et i[n] eu la domi despecta e[st].
S[ed] i[n] offeratis eum ad immolandum.
nomen malum e[st]. Et si offeratis claudu
claudum nomen malum e[st]. Offert
illud dicit d[omi]n[u]s si placuit ei aut si susce
pit faciem suam dicit d[omi]n[u]s exercituum.
Et inuitat d[omi]n[u]s inuitat d[omi]n[u]s ut in
scamur uiri. demani enim uiri facit hoc
si quo suscipiat aias uis dicit d[omi]n[u]s ex
erituum. Quis est uobis qui claudat ho
ma i[n] uicinis altare meum gratuito. Ho
est inuitat uobis in uobis dicit d[omi]n[u]s ex
erituum i[n] inuitat non suscipiam de ma
ui uia. Iacob enim solis usq[ue] ad occasum
magnum e[st] nomen meum in gentibus. In
omni loco sacrificat i[n] offerat nomen meum
oblatione inuida. q[ui] magnum e[st] nomen
meum in gentibus dicit d[omi]n[u]s exercituum. I
uos polluitis illud i[n] eo q[ui] dicitur. Alia
domi i[n] uia e[st] i[n] q[ui] sup[er] ponitur i[n]
comptibile e[st] cum igne qui illud deno
tat. Et dixistis. Et ce de aliorum. Et ex sus
flatus uis dicit d[omi]n[u]s exercituum et in
uistis de rapinis claudum i[n] languidum
i[n] uistis inuitat. Inuitat suscipiam
illud demani uia dicit d[omi]n[u]s. Et i[n] alios
dolatus qui hater i[n] grege suo i[n] a facili
i[n] uotum faciens i[n] uoluit domi d[omi]n[u]s
le q[ui] i[n] magnus ego dicit d[omi]n[u]s exercituum
i[n] nomen meum horribile in gentibus. Et

Ymamuf

Et nunc aduersus mandatum hoc
facite. Si uolueritis audire
et si nolueritis ponere super eos ut de
gloriam nominis meo aut dñs exercituum.
Et scitis in uobis egestatem et maledictam
et maledictam et maledictam illis qui
non posuerunt super eos. Ecce ego pronuntio
his brachium et dissipabo super uultum ues
trum sceleris sollemnitatem iram meam et al
fuerit uos scitis et scitis quia nisi aduersus
mandatum istud ut esset pactum meum
cum leui dicit dñs exercituum. Pactum
meum fuit cum eo inter pactis et dedit ei ti
morem et timuit me et a facie nominis mei
tremebat. Ex uentibus fuit uisus eius et in
iquitas non est inuenta in labijs eius. In
pace et iniquitate ambulauit necum et
multas auerit ab iniquitate. Labia enim
sacerdotum custodiunt secretum et legem re
quirent de ore eius quia angelus domini
exercituum est. Vos autem recessistis de
uia et scandalizastis plurimos in lege. Et
erunt factis pactum leui dicit domini
exercituum. Propter quod et ego dedit uos et cepit
hiles et humiles omnibus populis sicut u
seruastis uias meas et accepistis faciem in
lege. Numquid non pater uisus omnium
uestrum. Numquid non pater uisus mea
uit uos. Quare ergo despiciat unusquisque
uirum fratrem suum uolens pactum fra
trum suorum. Transgressus est iuda et ab ho
minato facta est in iherusalem quod
et ammauit iudas sacrificium domini
quam dilexit. Et auerit filium dei alie
ni. Dissipat dñs uirum qui fecit hoc ma
gistrum et discipulum de iherusalem iacob.
et offendent uisus domini exercituum. Et
hoc rursum fecistis. Opertans lacrimis
alacritate dñi fletu et gemitu ita ut non respi
ciam uos ad sacrificium nec accipiam
placabile quod de uisus uisus. Et dixistis
Quam ob causam. Quia dñs testificat
est inter te et uxorem pulchritudinis tue quia
tu desperasti et non participas mea iuxta fecisti
me. Et omne uisus fecit et residuum spiritus
eius est. Et quid uisus querit nisi scire
det. Custodite ergo spiritum uisus iuxta
rem adulescentie tue non despicere. Cum o

dio habuissis eam dimitte dicit dñs deus israel.
Opertans autem iniquitas uestimentum eius
dicit dñs exercituum. Custodite spiritum
uestrum et nolite despicere. Laborare fecistis
domini in sermonibus meis. Et dixistis. Qui
quo fecimus eum laborare. Et uos quod dicit
is. Omnis qui facit malum contra est et
spectu domini tales ei placent. Aut certe
non est deus iudex. m m m m m

Ecce ego mittam angelum meum et
pabit uiam ante faciem meam. Et
statim ueniet adimplere sanctum
suum dominum quem uos queritis et ange
lus testamini quem uos uisus. Ecce ue
nit dicit dñs exercituum. Et quis parat
grate diem aduentus eius. Et quis stab
ad iudicandum eum. Et pe enim quasi ignis
et flans et quasi herba succulentum et succulentum
et emundans argentum et purgabit filios
leui et colabit eos quasi aurum et quasi ar
gentum et erunt domini offerentes sacrificia
iustitia. Et placebit dñs sacrificium iuda
et iherusalem sicut dicit scriptum et sicut am
antiqui. Et accedam ad uos in iudicio et
eritis testes uos malitias et adultis et put
is et qui calumpniant mercedem meriti
uorum et humiliant pupillos et uiduas et
appropinquat peregrinum nec timuerunt me
dicit dñs exercituum. Ego enim dñs et
uobis iuxta uos sicut iacob uos estis et supra.
Ad iherusalem enim patrum uos recessistis a le
gitimis meis et non custodistis. Et erunt
ad me et ego reuertar ad uos dicit dominus
exercituum. Et dixistis. In quo reuertemur.
Si affligit uos deus quia uos affligit
me. Et dixistis. In quo affligimur. In
deum et in pueris et in pueris maledic
ti estis. Et uos similes et regitis gens
totam. Et uisus totam deum uisus uisus
meum uisus sicut in domo mea. Et place
bit super hoc dicit dñs. Si non a pueris
his castitatis celli et effundero uobis uisus
dicam usque ad humilitatem. Et in re
pabo pueris de uisus et uisus corrupti
fuerunt de me. Et scitis erit uisus in a
gro dicit dñs exercituum ab omni uos dicit
omnis gentes. Et uisus enim uos sicut de
uobis dicit dñs exercituum. Et uisus

aperte. s. iocundi mltis sibi consue. Ut a
dheis in homine intelligitur. quia uita
humanitatem xpi principant inuolatur.
Q. 3. autis in leone. quia ait de resurrexone
Lucas in uento agens de la cordato. Et o
hamtes in aquila scribens sacramenta di
uinitas. Custus uero quem de la bunt
homo fuit de uirgine natus. vitulus i ym
molacione. leo in resurrexone. aquila in
ascensione. uel in homine humanitas. i
vitulo sacerdotum. in leone regum. i aquila
la exprimitur diuinitatis sacramentum.

Incipit mattheus euangelista. 1.

Ita uer generationis ihs xpi fili dauid. fi
li abraham. Abraham genuit ysaac. y
saac autem genuit iacob. Iacob autem
genuit iudam fratres eius. Iudas aut
genuit phares et zaram de chanan. Pha
res autem genuit esion. Et esion autem genuit
aram. Aram autem genuit ammadab. e
t ammadab autem genuit naalon. Na
alon autem genuit salmon. Salmon autem
genuit booz de raab. Booz autem genuit o
bed ex iudith. Obed autem genuit iesse. Ie
se autem genuit dauid regem. Dauid autem
rex genuit salomonem ex ea que fuit
urie. Salomon autem genuit ioram. I
oram autem genuit ioas. Ioas autem genuit
ioachim. Ioachim autem genuit ieremiam.

achaz. Achaz autem genuit ezechiam.
Ezechias autem genuit manassen. Manas
ses autem genuit amon. Amon autem genuit
iosiam. Josias autem genuit iechoniam
et filios eius in transfugacione babilo
nis. Et post transfugacionem babilonis
iechonias genuit salathiel. Salathiel
autem genuit zorobabel. Zorobabel autem
genuit abyud. Abyud autem genuit elia
chim. Eliachim autem genuit asor. A
sor autem genuit sadoch. Sadoch autem
genuit achim. Achim autem genuit e
liud. Eliud autem genuit eleazar. E
leazar autem genuit mathan. Mathan
autem genuit iacob. Iacob autem
genuit ioseph in iherosolime. De qua na
tis est ihs qui uocatur xps. Omnes itaq
generationes abraham usque ad dauid
generaciones quatuordecim. Et ad auid
usque ad transfugacionem babilonis ge
neraciones quatuordecim. Et a transfuga
cione babilonis usque ad xpm generaciones
quatuordecim. Ipsi autem generacionis sic erat
Cum esset desponsata mater ihu maria
ioseph. ante quam uenirent in uentrem
in utero habens despu sancto. Ioseph au
tem eius ante esset iustus. nollet eam
ducere. noluit occulte diuindere eam. Nec
autem eo cogitante. ecce angelus domini i
sompnis apparuit ioseph dicens. Ioseph
fili dauid noli timere accipe mariam
conuigem tuam. Quod cum in ea nati
est despu sancto est. Pariet autem filium
et uocabis nomen eius ihu. Ipe enim
saluum faciet pplum suum a peccis eoz.
Hoc autem totum factum est. ut adimpler
qd dictum est a domino p prophetam dicens.
Ecce uirgo in utero habebit et pariet filium
et uocabitur nomen eius emmanuel qd i
ptatur nobiscum ds. Et surgens ante
ioseph a sompno. fecit sicut angelus
dixit ei. Et accepit conuigem suam
et non cognoscebat eam donec peperit filium
suum primogenitum. et uocauit nomen e
ius ihesum.

Quoniam ergo natus esset ihus i iechi
leem uide in diebus hiis qd
gis. ecce magi ab oriente reuenerunt

iherosolimitani dicentes. **U**bi est qui natus est
 rex iudeorum. Et vidimus enim eius stellam
 moxente iherosolimis adorare eum. Audientes
 autem rex herodes turbatus est et omnis iho-
 solima cum illo. Et congregatis omnibus
 principibus sacerdotum et scribis populi scitavit
 uatit ab eis ubi christus ualsetur. Et illi dixe-
 runt ei. In bethleem iude. **S**ic enim scriptum
 est per prophetam. Et in bethleem terra iuda
 nequaquam minima es in principibus iuda
 Et ecce enim exierit dux qui regat populum israel.
 Tunc herodes datus uocatis magis
 diligenter didicit ab eis tempus stelle que
 apparuit eis. Et mactans illos in bethleem
 dixit. Et ita in bethleem diligenter depueri
 et cum inuenitis remanente in bethleem
 ego uenientis adorare eum. Qui cum audis-
 sent regem abierunt. Et ecce stella quae
 viderant oriente antecedebat eos usque
 dum uenirent staret super ubi erat puer.
 Videntes autem stellam gaudio sunt gaudio
 magno valde. Et uenientes domum inue-
 nunt puerum cum matre eius. Et
 prostrantes adorauerunt eum. Et aperitis
 thesauros suos obtulerunt ei aurum et inci-
 perunt. Et responso accepto iherosolimis
 ne redirent ad herodem. palam uiam re-
 uersi sunt in regionem suam. Qui cum re-
 latus esset angelus domini apparuit ioseph
 in sompniis dicens. Surge et accipe puerum
 et matrem eius et fuge in egiptum in isto ubi
 usque dum dicam tibi. Futurum est enim
 ut herodes querat puerum ad persequendum eum.
 Qui surgens accepit puerum et matrem
 eius nocte et secessit in egiptum. Et erat
 ibi usque ad obitum herodis. ut adimple-
 tur quod dictum est a domino per prophetam di-
 centem. Et egiptum uocavi filium meum.
 Tunc herodes uidens quoniam ululus esset
 a magis natus est ualde. Et mactans occi-
 dit omnes pueros qui erant in bethleem et
 in omni regione eius ab ymaginibus usque
 secundum tempus quod exquisierat a magis. Et
 adimpletum est quod dictum est per prophetam
 per prophetam. Vox inania audita est
 ploratus et ululatus multus iherosolimis
 quia filios suos inuoluit et solam quia
 non sunt. Defuncto autem herode ecce au-

gelus domini apparuit in sompniis ioseph
 in egipto dicens. Surge et accipe puerum
 et matrem eius et uade in egiptum. Defuncti
 enim sunt qui querabant animam pueri.
 Qui surgens accepit puerum et matrem eius
 et uenit in egiptum. Audientes autem quod ar-
 chelaus regnaret in iuda puerode patre
 suo tenuit illo ut. Et ammonitus iherosolimis
 secessit in partes galilee. Et uenit eis
 habitauit in ciuitate que uocatur nazareth.
 ut adimpletur quod dictum est per prophetam
 tam quoniam nazareth uocabitur. **III**
In diebus autem illis. Et uenit iohannes bap-
 tista predicans in deserto iudee dicens. De
 intentione agite. appropinquabit enim reg-
 num celorum. Hic est enim de quo dictum est
 per prophetam per prophetam. Et uocatus
 est in deserto parare uiam domini rectas fa-
 cere semitas eius. Ipse autem iohannes
 habebat uestimentum de pilis camelorum.
 et zonam pellicam circa lumbos suos. Et
 ca autem eius erat locustae et mel siluestre.
 Tunc eribat ad eum iherosolimis et omnis iu-
 dea et omnis regio circa iordanem. Thap-
 trabant autem in iordane effluentes pota-
 sua. Videns autem multos pharisaeorum
 et saduceos uenientes ad baptismum
 dixit eis. Progenies iniperarum quia
 demonstrauit uobis fugere a futura ira.
 Et facite fructum dignum penitentie. Et
 uenietis tunc inter uos. patrem seminis
 abraham. Dico enim uobis quia potes
 est dominus de lapidibus istis suscitare
 filios abrahae. Et cum eum secutus ad ier-
 usalem artans posita est. Omnis ergo ar-
 tor que non facit fructum bonum. exci-
 detur in ignem mittetur. Et ego quidem bap-
 tizo uos in aqua in penitencia. Qui autem
 post me uenerint. et fortior me est. cuius
 calceamenta portat dignus non sum.
 Ipse uos baptizabit in spiritu sancto et igni
 cuius uentilabium in manu sua et qui
 dabit aream suam et segregabit uitam
 suam in horum sunt. palcos autem ignis
 uir et extinguibili. Et uenit ihesus
 a galilea in iordanem ad iohannem ut
 baptizaretur ab eo. Et ostes autem perhibebat
 eum dicens. Ego deo a te baptizari

225

in galileam. et uidit duos fratres sy-
monem qui uocatur petrus et andream
fratrem eius mittentes uelie minare. Erant
enim piscatores. et ait illis. Venite post me
faciam uos fieri piscatores hominum. At il-
li continuo relictis retibus secuti sunt eum.
Et procedens inde uidit alios duos fratres
iacobum et zebedee et iohannem fratrem eius
in nauem cum zebedee patre eorum. refecturus
retia sua et uocauit eos. Illi autem statim
relictis retibus et patre secuti sunt eum. Et or-
tibat ille totam galileam docens in syn-
agogis eorum et predicans euum angelum
regni et sanatus omnem languentem. Con-
uenit in firmata cum populo. Et abiit opinio
eius in totam syriam. Et obtulerunt ei et
omnes male heredes uariis languoribus et
torturibus compunctos. et qui de uentibus et
serpentibus et palatibus torraunt eos.
Et secute sunt eum turbe multe de galylea
et de decapolis et de ierosolymis et de iudea
et de transiordaniem. V

sciens autem se in urbe ascendit
in montem. Et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius. Et
aperiens os suum docebat eos dicens. Bati
pauperes spiritu qui ipse est regnum ce
lorum. Bati iustos qui ipsi possidebunt terram.
Bati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.
Bati qui esuriunt et sitiunt iustitiam qui
ipsi saturabuntur. Bati misericordes qui
ipsi misericordiam consequentur. Bati mundi corde
quoniam ipsi deum videbunt. Bati pauci
qui furi denotabuntur. Bati qui per seculum
conem pacem propter iustitiam. qui ipse
est regnum celorum. Si estis cum maledicite
erunt vobis homines et persecuti vos fiant
et dixerint omne malum aduersum vos in
dicentes propter nomen. Gaude et exultate qui
metres nam copiosa est merces. Sic enim
persecuti sunt et prophetas qui fuerunt ante
vos. Et vos estis sal terre. Quod si sal erit
necne in quo salietur. Ad nihil enim
valet ultra nisi ut mittatur foras. et mi
lletur ab hominibus. Vos estis lux mundi.
Non potest civitas abscondi super montem
posita. neque accendunt lucinam et po
nunt eam sub modio sed super candelabrum.

uelucar omnibus qui in domo sunt. Sic ut
 erat lux una coram hominibus. ut uiderent
 opera tua bona et glorificarent patrem tuum qui in
 celis est. Solite putare quoniam ueni solu-
 nere legem aut prophetas. Et ueni soluere le-
 gem. sed adimplere. Amen quippe dico uobis
 donec transierit celum et terra. tota uerbum. aut
 minus aper. non praeterit a lege donec omnia
 fiant. Qui ergo soluit uerbum de mandatis
 istis minimis et docuit sic homines. minime
 uocabitur in regno celorum. Qui autem fecit sic
 docuit. hic magnus uocabitur in regno celo-
 rum. Dico autem uobis. quia in hiis uerba
 uis uisita uis plusquam scribas et phari-
 seum. non mirabitis in regnum celorum
 Audistis quod dictum est antiquis. Qui occi-
 detes. Qui autem occiderit corpus erit iudicatus
 Ego autem dico uobis. quia omnis qui ual-
 etur suum corpus erit iudicatus. Qui autem
 dixerit fratri suo in dha. itus erit concilio.
 Et si autem dixerit fratri itus erit gehennae. Ego.
 Si ergo offensus minimus tuum ad altare ubi
 recordatus fuisti quod facit tuis habet aliquid
 adiuturum te. relinquit ubi minimus tuum autem
 altare et uade prius reconcilian fratri tuo. et tunc
 uenies offerre munus tuum. Et si offensa
 tuus aduersario tuo cito dum es mita ad eo
 ne forte tradat te aduersarius tuus iudici et
 iudex tradat te ministro et carcerem mittatis
 Amen dico uobis. non eris inde donec reddas
 nonnullum quadrante. Et audistis quod
 dictum est antiquis. Non mechaaberis.
 Ego autem dico uobis. Quia omnis qui
 iudicat nullum ad occupandum eam iam
 mechaaberis eam in corde suo. Quod si oculus
 tuus dexter scandalizat te. erue eum et pro-
 pice abste. Et prodeit enim tibi ut peat unum
 membrum tuum qui totum corpus tuum
 eat in gehennam. Et si manus tua sca-
 dalizat te. excide eam et proice abste.
 Et prodeit enim tibi ut peat unum mem-
 brum tuum quam totum corpus tuum eat
 in gehennam. Idcirco est autem. Quicumque
 dimiserit uxorem suam. det illi libellum re-
 pudii. Ego autem dico uobis. quia omnis qui
 dimiserit uxorem suam excepta fornicatio-
 nis causa facit eam mechaari. Et qui di-
 missam duxit adulterat. Item audi-

tis quod dictum est antiquis. Non perjurabis.
 Sed ecce autem domino iuramentum tuum. Ego
 autem dico uobis. non omnino iurare. neque
 per oclum qui dicitur det. neque per terram. quia
 scitellum pedum eius est. neque per montem
 quia ciuitas est magni regis. neque per caput
 tuum iurabis. quia non potes unum al-
 bum capillum facere aut unguem. Sic autem
 sino iester. est. est. non. non. Quod autem quis
 habundantius est. amalo est. Audistis
 quia dictum est. Oculum pro oculo. dentem
 pro dente. Ego autem dico uobis. non resistere
 malo. si quis te percussit in dextram maxil-
 lam prode uultu et altam. Et ei qui uult occi-
 di iudicio et cedere. et tunicam tuam tollere.
 dimitte ei et pallium. Et quicumque te an-
 ganauit in ille passus. uade cum illo alia
 duo. Qui autem potest accipere et uolentem
 iurare a te ut auctoris. Audistis quia
 dictum est. Diliges proximum tuum. et odio ha-
 beris inimicum tuum. Ego autem dico uobis.
 Dilige inimicos tuos. beneficiae his qui
 uos oderunt. et orate prosequentibus uos et ca-
 lumniantibus. ut sitis filii patris uiri qui
 in celis est. qui solem suum omni facit sup-
 bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos
 Si enim diligitis eos qui uos diligunt qui
 mercedem habebitis. Nonne et publicani hoc
 faciunt. Et si saluauitis fratres uos qui
 quid amplius faciatis. Nonne et schismatici
 hoc faciunt. Et ecce ergo uos perfecti. sicut et
 pater uester perfectus est. Et attendite ne iustitiam
 uiram faciat coram hominibus ut ut
 deum ab eis. Alioquin mercedem non habebitis.
 Cum ergo facis elemosinam uoli autem
 te uisibilem sicut per uisibile faciunt in syna-
 gogis et uitis ut honorificentur ab hominibus.
 Amen dico uobis. receperunt mercedem suam.
 Et autem faciente elemosinam. nesciat sin-
 istra tua quid faciat dextra tua. ut sic elemo-
 sina tua in abscondito. Et pater tuus qui vi-
 det in abscondito reddet tibi.

Et cum orans non eris sicut hypo-
 crite istos qui amant in synago-
 gis. et in angulis platearum statutos
 orare. ut videantur ab hominibus. Amen di-
 co uobis. receperunt mercedem suam. Quia autem
 cum oras intra tabernaculum tuum. et dant

solus homo oia patrum tuum in abscondito
 pater tuus qui uidet in abscondito reddet tibi.
 Orantes autem nolite multum loqui. sicut
 ethiopia fecerunt. Ducant enim quod in multo
 loquendo suo exaudiant. Nolite ergo assimi-
 lari eis. Si enim pater uester quid opus
 sit nobis ante quam petamus eum. Si ex
 ergo orabitis. Pater uer quibus malis sufficit
 uonem tuum adueniat regnum tuum fiat.
 voluntas tua sicut in celo et in terra. Qui enim in
 stanti constantialem da nobis hodie et dimut
 te nobis debita tua sicut in nos dimittimus
 debitoribus uestis. et ne nos inducas in tempta-
 tionem. sed libera nos a malo. amen. Si enim
 dimittitis hominibus peccata eorum dimittet uobis
 pater uester de celis delicta uestra. Si autem non dimi-
 stis hominibus. uer pater uester dimittet uobis peccata
 uestra. Cum autem ieiunatis nolite fieri sicut
 ypocritae. Examinant enim facies suas
 ut appareant hominibus ieiunantes. Amen
 dico uobis recipiunt mercedem suam. Qui
 autem ieiunas uoce caput tuum et faciem tu-
 am laua ueritatis hominibus ieiunans.
 sed pater tuo qui est in abscondito. Et pater
 tuus qui est in abscondito reddet tibi. Nolite
 thesaurizare uobis thesauros in terra. ubi e-
 rugo et tinea demolitur. ubi fures effodiunt
 et furantur. Thesaurizare uobis thesauros in
 celo. ubi nec rugo nec tinea demolitur. Et
 ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi
 enim est thesaurus tuus. ubi est cor tuum.
 Ubi enim corpus tuum est oculis tuis. Oculi
 tui si sunt simplex totum corpus tuum lu-
 cidum erit. Si autem oculi tui sunt nequi
 totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo
 lumen tuum quod in te est tenebre sunt. ipse
 tenebre quantus erunt. Qui enim per duobus
 dominis seruit. Aut enim unum odio
 habebit. et alterum diliget. aut unum sustine-
 bit. et alterum contempnet. Non potestis deo ser-
 uire et mammon. Qui deo dico uobis ne sol-
 liciti sitis anime uestrae quid manducetis. et
 aut corporis uestri quid induamini. Nonne
 anima uestra plus est quam esca. et corpus
 plus quam uestimentum. Nonne uolau-
 ra celi que non seruit neque metuit neque
 egregant in horrea. et pater uester celestis par-
 at ea. Nonne uos magis plus estis il-

lus. Quis autem uelut cogitans potest ad-
 iutare ad statum suum arbitrium uiuere. Et de
 uestimentis quid solliciti estis. Nonne uidet
 lilia agri quomodo aruant. Non laborant.
 neque uent. Deo autem uobis quoniam nec salomō
 in omni gloria sua cooperatus est sicut unum ex
 istis. Si enim fenum agri quod habet est. et
 tras induratum in iudicio. deus sic uestre
 quanto magis nos modice fidei. Nolite
 ergo solliciti esse dicentes. Quid mandu-
 cabimus aut quid bibemus aut quo opre-
 mur. Hec omnia gerentes inquirunt. Sed
 enim pater uester quia his omnibus indiget.
 Nolite ergo primum regnum dei et iusticia
 eius et omnia adiacentia uobis. Nolite
 ergo solliciti esse in istis. Deo enim est
 uos sollicitus erit super uos. Sufficit enim
 diei malitia sua. **VII**
Nolite iudicare. non iudicamini.
 si uero enim iudicio iudicaueritis.
 iudicabimini. Et in qua iudicia
 mensi fueritis remittet uobis. Quid autem
 iudicis festinam in oculo facis tui et in atri-
 oculo tuo non uides. Aut quomodo dicitis
 fili tuo. fide sine etiam festinam de oculo
 tuo. et ecce tibi est in oculo tuo. Propterea
 primum iudicam de oculo tuo. et tunc uidebis
 te festinam de oculo facis tui. Nolite scin-
 dare cambis. neque in istis margaritas
 ante portos. ne forte scilicet ea pedibus
 suis et canes commisi dirumpant uos. De
 titer dabitur uobis. quicquid inuenitis. pul-
 sacet et aperiet uobis. Omnis enim qui
 petit accipit. et qui quicquid inuenit. et pulsat
 aperiet. Aut quis est ex uobis homo qui
 si peccet filius suus panem nunquid
 lapidem porriget ei. Aut si quis peccet
 piscem. nunquid serpentem porriget ei.
 Aut si peccet ovinum. nunquid porriget
 illi scorpionem. Si ergo uos cum sitis
 mali uobis bona data date filiis uestris.
 quanto magis pater uester qui in celis est
 dabit bona peccantibus se. Omnia ergo
 quaecumque uultis ut faciant uobis uos
 ita uos facite illis. Hec est enim
 lex et prophetiae. Qui uult per angustiam porta
 quia lata porta et spatio sa uia. que ducit
 ad perditionem. et multi sunt qui intrant

peam. Quam angusta porta iactura que
ducit ad vitam. pauci sunt qui inveniunt
eam. Ascendit a falsis prophetis qui veniunt
ad nos in vestimentis ovium. intus autem
sunt lupi rapaces. Fructus eorum cog-
noscentes eos. Nunquid colligitur de spinis
mas aut de tribulis fons. Sic omnis ar-
bor bona fructus fructus facit. Mala autem
arbor fructus malos facit. Non potest ar-
bor bona fructus malos facit. neque arbor
mala fructus bonos facit. Omnis arbor
que non facit fructum bonum excidetur
et in ignem mittetur. Si ergo ex fructibus
eos cognoscitis eos. Non omnes qui di-
cunt michi domine domine intrabunt in regnum
celorum. Qui facit voluntatem patris mei qui
in celis est ipse intrabit in regnum celorum.
Nisi dicent michi illa die. Domine
domine. Quia in nomine tuo prophetaui.
Et in nomine tuo demonia eiecimus. Et in
nomine tuo virtutes multas fecimus. Ec-
cune confitebor illis quia nunquam nomi-
nos. Dicit autem qui operamini iniquitate.
Omnes qui ergo audire verba hec et faci-
ta. Assumebatur vero sapienter qui edifi-
cavit domum suam super petram. Et desce-
dit pluvia et ceciderunt flumina et flauit
ventus et irruerunt in domum illam et non cecidit.
Fundata enim erat super petram. Et
omnes qui audire verba hec et non faciunt ta-
similis est vero stultus. qui edificavit do-
mum suam super arena. Et descendit
pluvia et ceciderunt flumina et flauit ven-
tus et irruerunt in domum illam et cecidit et fuit
ruina eius magna. Et factum est cum
summasse ille verba hec ammirabantur
turbe super doctrina eius. Erat enim doc-
tor potestatem habens et uerum sicut scri-
ptorum et pharisei. **VIII**

Quam autem descendisset ihesus demon-
te secute sunt eum turbe multe.
Et ecce leprosus ueniens a cora-
bat eum dicens. Domine si uis potes me
munda. Et extendens ille manum con-
tigit eum. dicens. Nolo munda. Et con-
fectum munda est lepra eius. Et ait illi
ihesus. Vade nunc dicens. Si uade ostende
te sacerdotibus et offer munus tuum quod pre-

cepit moyses in testamento nunc illis. Cum autem
introisset capharnaum accessit ad eum cen-
turio rogans eum dicens. Domine puer
meus iacet in domo paralitici et male co-
quetur. Et ait illi ihesus. Ego ueniam et curo
eum. Et respondens centurio ait illi. Domine
non sum dignus ut intres sub tectum meum.
Sed tantum dic uerbo et sanabitur puer meus.
Nam et ego homo sum. Quod potestatem consti-
tutus habens habeo milites. Et dico huic
vade et vadit. et alio uenit iuuenit et seruo meo
fac hoc et facit. Audiens autem iherusalem
miratus est et sequentibus se dixit. Num
dico uobis. Non inueni tantam fidem in
israhel. Dico autem uobis quod multi ab oriente
et occidente ueniunt et recumbent cum abra-
ham et israhel et iacob in regno celorum. Filii
autem regni eiecuntur in tentorias exteriores
ubi erit fletus et stridor dencium. Et ait ille
centurioni. Fidei sicut credidisti fac et
Et sanatus est puer ex illa hora. Et cum
uenisset ihesus in domum petri uidit matrem eius
iacentem in febris lectum. Et contigit ma-
num eius et dimisit eam febris. Et surrexit
et ministravit eis. Vespere autem facto obui-
leuit ei multos demonia habentes. Et erat
ibat spiritus uero homines male habentes
curant ut adimpleretur quod dictum est per isai-
am prophetam dicens. Ipse infinitates
nostras accipit et egrotationes portauit. Vi-
dens autem ille turbas multas circum
se discipulos misit ut transferrent eum. Et ac-
cedens unus serua ait illi. Al agister se-
quar te quotumque iens. Et dixit ei ille.
Vulpes foveas habent et uolucres celum
dos. Filius autem hominis non habet ubi
caput suum reclinat. Alius autem dedi-
scipulis eius ait illi. Domine per nocte
me primum ire et sepelire patrem meum.
Ihesus autem ait illi. Sequere me et dormite
mortuos sepelire mortuos suos. Et asten-
dente eo in amicum secuti sunt eum dis-
cipuli eius. Et ecce motus magnus factus
est in mari. Nam nauicula eius operet
fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt
ad eum discipuli eius et suscitauerunt eum
dicentes. Domine salua nos periculis. Respondit
eis ihesus. Quid timidi estis modice fidei. Et

Et surgens impaue uentis imari. et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes. Quis est hic quia uentum mari obediuit ei. Et cum uenisset hic transiret in regionem gerarsenorum occurrunt ei duo de maria hyrcos demonum mentis exuentes sem uisus ita ut nemo possit transire per uiam illam. Et ecce clamauit dicentes. Quid nobis et tibi fili dei. et uenisti huc ante tempus conuocare nos. Et erat autem non longe ab eis grex porcorum multos pascent. Demones autem rogabant eum dicentes. Si creas nos hunc mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis. Ite. At illi exuentes abiierunt in porcos. Et ecce magnus impetu abiit totus grex in praeceps in mare. et mox perierunt in aquis. Pastores autem fugerunt. et uenientes in ciuitatem nuntiauerunt haec omnia et de his qui de temonia habuerunt. Et ecce tota ciuitas exiit obuiam iesu. Et uiso eo rogabant eum ut transiret a finibus eorum. **17.**

Et ascendens iesus in uiam maris transiit et uenit in ciuitatem suam. Et ecce offerebant ei palatium in loco in iacebant. Videns autem iesus fidem in illorum palatium dixit. Confide fili remittunt tibi peccata tua. Et ecce quidam de scribis dixit in ira se. Ite blasphemias. Et cum uidisset iesus cogitationes eorum dixit. Et quid cogitatis mala in cordibus uestris. Quid est facile dicere. dimittunt tibi peccata tua. aut dicere surge et ambula. Uescitis autem quoniam filius hominis sic potestatem habet dimittendi peccata. Tunc ait palatium. Surge tolle grabatum tuum et uade in domum tuam. Et surrexit et abiit in domum suam. Et uidentes autem turbae mirabantur et glorificabant deum qui dedit potestatem talem hominibus. Et cum transiret inde iesus uidit hominem sedentem in throno in adheum uocantem eum. Et ait. Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est discumbente eo in domo. et cum multi publicani et peccatores uenientes discumbentibus cum iesu et discipulis eius. et uidentes pharisei dicebant discipulis ei.

Iuarum publicanos et peccatores mandauit magister uester. At iesus audientes ait. Non est opus ualentibus meditari. sed male habentibus. Et uices autem distate quid est in iam uolens non sacrificium. Non enim uocare iustos sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis dicentes. Quare nos et pharisei ieiunamus frequenter. discipuli autem tui non ieiunant. Et ait illis iesus. Quod possunt filii sponsi lugere. quando cum illis est sponsus. et uenit autem dies cum auferet sponsus et tunc ieiunabunt. Tunc autem ieiunabit cum missum in parum iudis ieiunant tunc uetus. Tollite enim plenitudinem eius a uestro uentro et peccata scilicet facite. et loquimini uinum uinum in uires uires. Quia cum uinum uires in uires effunditur et uires perit. Sed uinum uinum in uires uinos. uincunt et aucto suauit. Et illo loquente ad eos. Et ecce princeps unus accessit et adiebat eum dicens. Domine filia mea modo defuncta est. Sed ueni et pone manum tuam super eam et uiuet. Et surgens iesus sequebatur eum et discipuli eius. Tunc mulier que saginatis fluxum patiebatur annis. accessit retro et tetigit huiusmodi uestimenti eius. Dicebat enim intra se. Si tetigero tantum uestimenta eius salua ero. Et iesus conuersus uidens eam dixit. Vide filia. fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier. In illa hora. Et cum uenisset iesus in domum principis. et uidisset tybices et turbamur in illa autem dicebat. Ecce ecce. Non est enim mortua. sed dormit. Et dederunt ei. Et ecce electa esset turba. Et intrauit et tenuit manum eius et dixit. Puella surge. Et surrexit puella. Et erit fama haec in multis partibus. Et transiente inde iesu. secuti sunt eum duo ceci clamantes et dicentes. Domine fili dauid. Cum autem uenisset domum accesserunt ad eum duo ceci et dicebant illi. Credis quia hoc possumus facere tuis. Dicunt ei. Inquit dicit. Sed uenit tetigit oculos eos dicens. Secundum fidem uestram fiat uobis. Et appropinquauit oculi eorum. Et quidam autem est illis iesus dicens. Videte ne quis sciat. In autem exiit diffamauit eum per totam terram illam. Etgressus autem illis. ecce.

optulit et hominem nimium demonum
lucem. Et cunctis demonibus locutus est. Et
cunctis sunt mites dicentes. Quia nunquam
apparuit sic in istis. Pharisei autem dice-
bant. Et ipse princeps demonum et cunctis demonibus.
Et circumdabat quibus omnes civitates et cas-
tella docens in synagogis eorum et predicans
evangelium regni. Et cunctis omne lag-
num et onem infirmitatibus. Et idem autem
mirabatur in eis. Quia erant uera
et iacentes sicut oves sine pastore.

Ene dixit ihesus discipulis. **¶**
Sunt. Et cunctis quidem multa opa-
ri autem parati. Et rogare auctem
dominum in eis. ut mirabatur opus in eis
suum. Et cunctis illis duodecim discipu-
lis suis. dedit eis potestatem spiritum in omni-
bus. ut eicerent eos. et curarent omne lang-
uorem et onem infirmitatibus. Duodecim autem
discipulos nomina sunt hec. Petrus
symon qui dicitur petrus et andreas frat-
er eius. philippus et bartholomeus. iacobus
zebedei et iohannes frater eius. et thomas et ma-
theus promiscui. iacobus alpher et thade-
us. symon chananensis et iudas scanon
qui tradidit eum. Hos duodecim misit
ille precipiens eis et dicens. Non in unum gen-
tem ne abieritis. et in civitates samaritana-
rum ne intraveritis. sed potius ite ad omnes
perveni dominus ihesus. et vinctes autem per-
tinentes. qui appropinquaverint regnum celorum.
Infirmos curate. mortuos suscitare. lep-
ros mundare. demones eicere. Et cunctis ac-
cipitis gratiam dicit. Nolite possidere aurum
neque argentum neque pecuniam in saccis
vestris. neque peram in via. neque duas tunicas
neque calceamenta neque virgam. Dignus
est enim operarius cibo suo. In quocumque
civitatem autem castellum intraveritis. intro-
gite quos ibi dignus sit et ibi manete do-
net exieritis. In civitates autem indomiti saluta-
re eam dicentes. Pax huic domui. Et si qui-
dem fuerit domus illa digna. veniet pax
vra super eam. Si autem non fuerit digna par-
vum ad vos revertetur. Et quicunque non re-
cipit vos neque audient sermones vestros ex-
cutes foras de domo vel civitate extrahite
pilum de pedibus vestris. Et amen dico vobis.

Ille autem ait terre sodo morui et gomori
et iherosolimis in die iudicii qui cum civitate. Et
ego mitto vos sicut oves in medio luporum.
Et ecce ego pudentes sicut serpentes et sim-
plices sicut columbe. Et caveat autem ab hominibus.
Et taceat enim vos in conciliis et synago-
gis suis flagellabunt vos. et ad reges et pre-
sides ducimini propter me et testimonium illis
geretis. Cum autem tradent vos nolite cogi-
tare quomodo autem quid loquamini. Dabo
enim vobis verbum illud quod loquamini.
Non enim vos estis qui loquamini. sed spiritus patris
qui loquitur in vobis. Et tunc ait frater
fratrem in mortem. et ipse filium. In singulis
filii in patres in morte afficiunt eos et cunctis
odio omnium hominum propter nomen meum.
Qui autem persecutus est me usque in finem hic sal-
vus erit. Et cum autem persequerentur vos in civitate
ista fugite in aliam. Amen dico vobis. non
desinam vobis civitates istas. donec veniat fili-
us hominis. Non est discipulus super magis-
trum suum. nec servus super dominum suum. Suffi-
at discipulo ut sit sicut magister eius. et suo
sicut dominus eius. Si percuteritis famulas velle
vobis vocaverint quanto magis domesticos ei.
Et ecce ego mitto vos. Et tunc enim op-
timum quod non occiderint et occiderint quod non
facit. Amen dico vobis in civitatibus dicitur
in unum. et quod magis auditis predicare super
tecta. Et nolite timere eos qui occidunt
corpus. animam autem non possunt occidere.
Sed potius timeat eum qui potest animam
et corpus perdere in gehennam. Nonne duo
passeres ante veniunt et unus ex illis non
caderet super terram sine patre vestro. Vestri autem
capilli capitis omnes numerati sunt. No-
lite ergo timere. Quia vobis passeres in die
vobis estis. Quia unus ergo qui est facit
me coram hominibus et facit et ego enim
coram patre meo qui in celis est. Qui autem
negavit me coram hominibus. negabo et
ego eum coram patre meo qui in celis est.
Solite arbitramini quia veni pacem mittere
in terra. Non veni pacem mittere in terram
sed gladium. Veni enim separare hominem
ad adversum patrem suum. et filium ad adversum
matrem suam. et amicum ad adversum socium
suum. et in unum hominis domesticum eius.

Dico autem uobis quod templo maior est hic.
 Si autem sciretis quid est in uobis uolo. et
 non sacrificium. nunquam edem pua assens
 innocentes. Dominus est enim filius ho-
 minis etiam factus. Et cum in derisionem
 uenit in synagogam eorum. Et ecce homo ha-
 bens manum aridam. Et interrogauit eum
 dicentes. Si licet tibi curare. Et ait
 scripsit eum. Ipse autem dixit eis. Quis
 est ex uobis homo qui habet uiam ouem
 et si ceciderit sacrificium in foueam nomen leua-
 bit et tenebit eam. Quanto magis meli-
 or est homo ouis. Itaque licet laboratis hu-
 facere. Eum autem hominem. Et extendit manu
 suam et extendit. et restituta est sanitas li-
 tur et alca. Et remittes autem pharisaei et scribi
 faciebant aduersus eum quod eum percutit.
 Ille autem faciens recessit inde. Et secuti sunt
 ei multi et curauit eos omnes. Et percutit
 eis ne manifestum facerent. ut ad ipse
 quod dictum est per ysaiam prophetam dicentem.
 Et ecce puer meus electus quem elegi diles-
 tis in quo tene et placuit anime mee. No-
 nam super eum spiritum meum. et iudicium in
 gentibus nuntiabit. Non contemdes neque
 clamabit. neque alius in placetis audiet
 uocem eius. Et ariditatem quassatam
 non est fructus. et lignum fructifans non
 extinguetur. donec erit ad iudicium in
 diuinum. et nomen eius gentes sperabunt.
 Et nunc oblatio est ei demonum habes
 oculus et uisus. Et curauit eum ita ut
 loqueretur et uideret. Et stupebant omnes
 tunc et dicebant. Nonne hic est filius da-
 uid. Pharisaei autem audientes dixit.
 Nonne erat demonia. nisi inter rebub
 principe demoniorum. Ille autem faciens co-
 gnationes eorum. dixit eis. Dime regnum
 diuini qua se desolabitur. tuncas ul-
 timus. diuisa contra se non stabit. Et
 si sathanas sathanam erit aduersus
 se diuisus est. Quomodo stabit regnum
 eius. Et si ego inter rebub eris de mo-
 nis. filij uiri in quo etiam. et do ipi ui-
 dices erunt uiri. Si autem ego in spiritu dei
 eo demonia. igitur percutit in uos regni
 dei. Aut quo potest quisquam intrare in
 domum fortis et uasa illius diripere. nisi

prius alligauerit fortem et tunc domum eius
 diripiet. Qui non est in meum extra me est. et qui
 non congregat meum dispergit. et ego dico
 uobis. Dime per omnia uerba spiritus remitte
 aut hominibus. spiritus autem blasphemie non
 remittet. Et quicumque dixerit uerbum contra
 filium hominis remittet ei. Qui autem dixerit
 uerbum contra spiritum sanctum non remittet ei. neque in
 hoc seculo neque in futuro. Aut facit arbor
 bonam et fructum eius bonum. aut facit ar-
 borem malam et fructum eius malum. Si qui-
 dem ex fructu cognoscitur arbor. Per gentes
 in partem quomodo potestis uerba loqui cur-
 sibus mali. Et habundantia enim cordis
 as loquitur. Bonus homo de bono dicit
 bonum propter bonam. et malus homo de malo dicit
 malum propter mala. Dico autem uobis quod de
 quoniam uerbo otioso quod locuti sunt homines
 reddent rationem de eo in die iudicii. Et nunc
 uis enim uis iustificabis. et crucibus meis
 edempnabis. Et nunc respondunt ei quidam
 de scribis et pharisaeis dicentes. Quia agister
 uolumus aut signum uidere. Qui respondit
 ait illis. Quia signum praestabo et ad uerbum. Signum
 quod et signum non habet ei. nisi signum ia-
 ne prophetae. Sicut enim fuit ionas in uentre
 ceti tribus diebus et tribus noctibus. sic erit fili-
 us hominis in corde terre. tribus diebus et tribus no-
 ctibus. Et in minutis surgent in iudicio cum
 generatione ista et edempnabunt eam. quia
 peruenit egerunt in perditione ionae. Et ecce
 et plus quam iona hic. Et egua auster
 fructus in iudicio cum generatione ista et
 edempnabit eam. quia uenit a fructibus. et au-
 dit sapiam salomonis. Et ecce plus quam
 salomon hic. Et nunc autem inuidius quid
 erit ab hominibus ambulat per loca arida
 quous inuenit et non inuenit. Et nunc dicit.
 Et citat idonum uicem unde exiit. Et uen-
 tiens inueniet eam uasantem scopis et
 inuidat et ornata. Et nunc uadit et al-
 sumit septem secum alios spiritus nequiores
 se et inuidat habitant ibi. Et tunc uo-
 uissima hominis illius periora portibus
 Sic erit et generatio haec pessime. Adhuc
 eo loquente ad multos. Et ecce mater eius
 et fratres. Stabant foris querentes loqui ei.
 Dixit autem et quidam. Et ecce mater tua et fratres

tui foris stant quentes te. At ipse respondens
 dixit sibi ait. Que est mater mea et qui sunt
 fratres mei? Et extendens manum in discipu-
 los suos dixit. Et mater mea et fratres mei.
 Qui cumque enim fecerint voluntatem patris
 mei qui in celis est. ipse meus frater soror et
 mater est. **III**
 A illo die exiens ihesus de domo sedebat se-
 cus mare. Et congregate sunt ad eum turbe
 multe. ita ut inuenerint eum ascendens sedere.
 Et omnis turba stabat iuxta eum. Et locutus
 est multa in parabolis dicens. Et ecce qui se-
 minat seminare semina sua. Et ubi seminat
 quedam cadunt secus inam. et uenerunt
 uolucres celi et comederunt ea. Alia autem cecidit
 super spinas et ibi non habuit terram
 multam et subito exorta sunt quia non
 habuit altitudinem terrae. Sole autem orto
 esturauit et quia non habuit radicem a-
 ruerunt. Alia autem cecidit in spinas.
 et tenuit spinas et suffocauit ea. Alia autem
 cecidit in terram bonam et dedit fructum.
 alius centesimum alius sexagesimum
 alius tricesimum. Qui sit autem auditus
 audiat. Et accedentes discipuli dixunt ei.
 Quare in parabolis loquaris eis. Et in respo-
 dens ait illis. Quia uobis datum est nosse
 mysterium regni celorum. illis autem non est
 datum. Qui enim habet dabitur ei et abunda-
 bit. Qui autem non habet id quod uidet. hic
 et quod habet auferetur ab eo. Ideo in parabolis
 loquor eis. quia uidentes non uident. et au-
 dientes non audiunt neque intelligunt. ut
 adimpleat in eis propheta ysaie dicens.
 Inditi auditis et non intelligitis. et uide-
 tes uidebitis et non uidebitis. Et nescitis
 est enim cor populi huius. et auribus graues
 audierunt. et oculos suos clausit. ne
 quando oculus uideat. et auribus audiat
 et corde intelligat. et uideant ut sanentur.
 Iesum autem occurrunt qui uident. et au-
 res ure que audiunt. Amen quippe dico
 uobis. quia multa propheta et iusti cupierunt
 uidere que uidetis. et non uiderunt. et audi-
 re que auditis. et non audierunt. Vos ergo
 audite parabolam seminantis. Omnis
 qui audit uerbum regni et non intelligit.
 uenit malus et rapit quod seminatum est

in corde eius. hic est qui semis uiam seminat
 est. Qui autem super petram seminat. hic
 est qui uerbum dei audit et continuo ad
 gaudium accipit illud. Qui hic autem radi-
 cem in se habet est temporalis. Facta autem tribu-
 latione et persecutione propter uerbum continuo
 scandalizatur. Qui autem seminat in
 spinis. hic est qui uerbum audit et sollicitus
 est istius seculi et fallacia diuitiarum suffo-
 cat uerbum. et sine fructu efficitur. Qui uero
 seminat in terram bonam. hic est qui
 audit uerbum et intelligit et fructum offert
 et facit quidem aliud centesimum. aliud
 autem sexagesimum. prout aliud tricesimum.
 Aliam parabolam proposuit eis dicens. Si
 simile factum est regnum celorum homini qui
 seminat bonum semen in agro suo. Cum
 autem dormirent homines uenit inimicus
 eius et super seminauit zizaniam in medio
 et abiit. Cum autem creuissent herba et fructus
 fecisset. tunc apparuerunt et zizaniam. Ad-
 dentes autem serui patrisfamilias dixerunt
 ei. Domine nonne bonum semen semina-
 uisti in agro tuo. Unde ergo habi zizaniam
 et ait illis. Inimicus homo hoc fecit. Si
 uis autem dicerunt ei. Vis uisus et colligimus
 ea. Et ait. Non. Ne forte colligentes ziza-
 niam. eradicatis simul cum eis et triticum. Si
 uis uisus. accedet usque ad messiem. et impe-
 dietis dicam messibus. Colligite primum
 zizaniam et alligat ea in fasciculos ad combu-
 stionem. Triticum autem aggregat in horreum
 meum. Aliam autem parabolam proposuit eis
 dicens. Simile est regnum celorum grano
 synapis quod accipiens homo seminat in
 agro suo quod minimum est quidem omnibus
 seminibus. Cum autem creuit maior est omnibus
 herbis et fit arbor ita ut uolucres celi ueniant
 et habitent in ramis eius. Aliam pa-
 ram locutus est eis. Simile est regnum
 celorum fermento quod accipit mulier ab-
 stondere in farinae satis tribus donec fermen-
 tum est totum. Et omnia locutus est ihesus
 in parabolis ad turbas. et sine parabolis non lo-
 quebatur eis. ut adimpleretur quod dictum est per
 prophetam dicentem. A patre in parabolis os
 meum et erudito abscondita a sapientibus
 ne mundi. Tunc dimisit turbas uenit

in domum. Et accesserunt ad eum discipuli
eius dicentes. Et diserte novis parabolam et
samaritanum agn. Qui respondens ait. Qui
seminat semen bonum est filius hominis.
Iger autem est inimicus. Semina vero
semen in semine filii regni. Parabolam autem
filii sunt nequam. Inimicus autem qui se
minat ea est drachinis. Et estis vero con
summas solum est. Et estores autem angeli sunt.
Sicut ergo colliguntur et parabolam regni com
bunne. sic erit in consummatione seculi. Nunc
et filius hominis angelos suos colligit
de regno eius omnia scandala et eos qui fa
ciunt iniquitatem et mittent eos foras in
ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc
iusti fugebunt sicut sol in regno patris mei.
Qui ista ait audienti audiat. Simile
est regnum celorum thesauris absconditis in
agro quem qui invenit homo abscondit
et per gaudium illius vadit vendit omnia que
habet et emit agnum illi. Et cum simile est
regnum celorum homini negotiatori quem
bonas margaritas. Invenit una autem
perla margarita abijt et vendit omnia
que habuit et emit eam. Et cum simile est
regnum celorum sagittis mille in mare exi
gent pilulum et gregem. Quam cum in
piscia est. Conuenies et seius suis sedentes
elegerunt bonos in uasa sua. malos au
tem foras miserunt. Sic erit in consummatione se
culi. Erubunt angeli et separabunt malos de
medio iustorum. et mittent eos in ignem illi
ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. Unde
scriptum est omnia. Dicunt ei. Etiam. Ait illi.
Ite omnes scriba doctus in regno celorum
similes est homini putamulias qui perit
de thesauro suo noua metalla. Et cum est
cum consummas istas parabolam istas transiit
inde. Et veniens in patriam suam docebat
eos in synagogis eos ita ut mirarentur et
dicerent. Unde hinc sapientia hec et virtutes
Hinc hinc est fabri filius. Hinc uac
tius dicit maria. Et fratres eius iacob
ioseph et symon et iudas. Et sorores eius
nunc omnes apud nos sunt. Unde ergo
hinc omnia ista. Et sic scandalizabant
eo. Iste autem dixit eis. Non est propheta sine
honore nisi in patria sua et in domo sua.

Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem eorum. **xiii**
Nullo tempore. Auduit herodes diemarcha famam de ihm. et ait pueris suis. Hic est iohannes baptista. Ipe surrexit a mortuis. Ideo vultis opanturico. Herodes enim tenuit iohannem et alligauit eum et posuit eum in carcerem pro herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes. Non licet tibi habere eam. Et volens eum occidere timuit populum quia fuit propheta cum reboaret. De ita natalis herodis saluauit filia herodiadis in merto et placuit herodi. Unde cum memento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo. Et illa promissa a matre sua. Da michi inquit hic idisco caput iohannis baptiste. Et constitutus est rex pro iurandum. et propter eos qui pariter circumuehant iussit eam dari. Quia ista et decollauit iohannem in carcerem. Et allatum est caput eius in idisco datum est puellae et illa tulit matrem suam. Et accedentes discipuli eius tulimus corpus eius et sepelire eum. Et tunc euntes nuntiabant ihesu. Quod cum audisset ihesus secersit inde in uiam in locum deserti secorsu. Et cum audissent turte secute sunt eum et petebant deum eorum. Et extensis uidit turbam nullam. Intersus est eis. et transiit languidos eos. Et sepe autem ibi accesserunt ad eum discipuli eius dicentes. Desertus est locus et hora iam prout. Dimitte ibas ut cuntes in castella emant sibi escas. Ite autem dixit eis. Non habentis necesse ue. Date uos illis manducare. Respondunt ei. Non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces. Qui ait illis. Afferte illos michi hic. Et cum iussisset turbam discere super fenum. acceptis quinque panibus et duobus piscibus aspicis in celum benedixit. Arguit et dedit discipulis suis. Discipuli autem detulerunt turte. Et manducauerunt omnes et saturati sunt. Et alleluia restituit quia duodecim cophinos fragmentorum plenos. Quia manducauerunt autem numerus fuit quinque milia uiros exceptis mulieribus et pueris. Et statim iussit illos discipulos ascendere in nauicula et procedere cum

transierunt donec dimittet turbas. Et dimi-
sa turba ascendit in montem solus orant-
e. Et postea autem tunc solus erat ibi. Et audita
autem in medio mari tacta ab eis fluctibus. Et ac-
cum stratis eis uentis. Quarta autem
vigilia noctis. uenit ad eos ambulans
super mare. Et uidentes eum super mare am-
bulantem timuerunt. Turba autem se dixit.
quod facta sita est. et pavoris clamauit. Sed
cumque ille locutus est eis dicens. Non time-
re. Ego sum nolite timere. Et respon-
dens autem petrus dixit. Domine si tu es.
iube me uenire ad te super aquas. Et re-
spondens ait. Veni. Et descendens petrus de nau-
cula ambulabat super aquas ut ueniret
ad Iesum. Videntes autem uentum ualidum
timuit. Et cum cepisset mergi clamauit
dicens. Domine saluum me fac. Et cum
ille extendens manum apprehendit eum.
Et ait illi. O homine fidei. quare dubitasti.
Et cum ascendisset in nauiculam cessauit
uentus. Qui autem in nauicula erant uene-
runt et adorauit eum dicentes. Tu es
filius dei es. Et cum transisset uenit
ad eam genesarum. Et cum cognouisset
eum uiri loci illius miserunt in uisitat-
ionem illam et obuienerunt ei omnes
male habentes. Et rogabant eum ut
eum ueniret ad eum tangere. Et qui
cumque tangunt salui facti sunt. **17**

Et uenientes ad eum ab iheroso-
limis scribae et pharisaei dicentes.
Quare discipuli tui transgredi-
untur traditiones seniorum. Non enim lauamus
manus suas cum panem manducant.
Et postea respondens ait illis. Quare et
uos transgredimini mandatum dei propter
traditionem uestram. Nam deus dixit. Ho-
nora patrem tuum et matrem tuam. et qui
in hoc dixit patri uel matri uerbo morat-
ur. Vos autem dicitis. Quicunque dixerit
patri uel matri iniurius quodcumque est ex
me tibi prodest. et non honorificauit pa-
trem suum aut matrem suam iniuri fecit
illis mandatum dei propter traditionem uestram.
Potest bene pharisaei de uobis blasphemias
plenas dicere. Populus hic labijs me hono-
rat. cor autem cor longe est a me. Si me

causa autem colunt me. dicentes doctrinas
et mandata hominum. Et conuocatis ille
ad se turbas dixit eis. Audite et intelligite.
Non quod intrat in os conquinat hominem.
Sed quod procedit ex ore. hoc conquinat hominem.
Tunc accedentes discipuli eius dixunt ei.
Scias quia pharisaei audientes hoc uerbo scan-
dalizati sunt. Et ille respondens ait. Quis
plantatio quam non plantauit patris mei.
et electus eradicabitur. Si uult illos. Et cum
duces eorum. Et cum autem si eos ducant
praestet ambo in foueam cadunt. Respondens
autem petrus dixit ei. Et dixeris uoluis pater-
nam istam. Et ille dixit. Adhuc uos sine
intellectu estis. Non intelligitis. quod omne
quod intrat in os in uentrem cadit et in secessum
emittitur. Quae autem procedunt de ore de corde
exiunt. et ea conquinant hominem. De corde
enim exiunt cogitationes male. homici-
dium. adulteria. fornicationes. furta. falsa
testimonia. blasphemiae. et haec sunt quae
conquinant hominem. Non laus autem
manuum manducare non conquinat ho-
minem. Et egressus inde iherosolimam
per iherosolimam et iherosolimam. Et ecce mulier chana
uia ad iherosolimam egressa. clamauit dicens
ei. Misere mei domine fili dauid filia
mea male ad me uenit ueraciter. Qui non
respondit ei uerbum. Et accedentes disci-
puli eius rogabant eum dicentes. Dimi-
te eam quia clamat post nos. Et postea autem
respondens ait. Non sum missus nisi
ad oves quae perierunt domus israel. Et illa
uenit et adorauit eum dicens. Domine
ad uita me. Qui respondens ait. Mulier
domini sunt panem filiorum et mitti cal-
ibus. Et illa dixit. Et tamen dicit. Et cum
et caliculi edunt denarios quae cadunt de
sa domus filiorum. Tunc respondens ille
ait illi. O mulier magna est fides tua. Fi-
at tibi sicut uis. Et facta est filia eius
ex illa hora. Et cum transisset ille inde. re-
uertens uia galyleae ascendens in ihero-
solimam sedebat ibi. Et accesserunt ad eum
et mulieres habentes scabi. multos. cecis. clau-
dos. debiles. et alios multos. et percutiebant
os ad pedes eius. Et cum uideret eos uia me-
tente misericorditer. uidens multos loquens.

et laudis ambulantes. cecos videntes. et
magnificabant deum isrl. Ihesus aut
omnibus discipulis suis. dixit. A Iudeis
tunc quia iam pridem plenerant mecum
non habent quod manducare. et dimittite
eos ieiunos volo. ut deficiant in me. Et di
xit eis discipuli. Iude ergo vobis inde
ferro panes tanti. ut saturemus turbam
tantam. Et ait ihesus illis. Vbi panes he
tis. At illi dixerunt. Si epem et panes
pisciculos. Et percipit tunc. ut discipuli
tunc super terram. Et accipiens septem pa
nes et pisces et gratias agens fregit et dedit
discipulis suis. et discipuli dederunt populo
Et comederunt omnes et saturati sunt. Et
quod super fuit defragmentis tulit septem
sportas plenas. Erant autem qui manduca
bant quatuor milia hominum. extra par
vulos ac mulieres. Et dimissa turba abie
dit in galilaeam inuenit in fines magedon.

Et accesserunt ad eum. **xvi.**
Pharisei et saducei temptantes et
regamur eum ut signum de celo
ostenderet eis. At ille respondens ait illis.
Facto nescitis. Serenum est. Vbi
cunctis eum est celum. Vbi hodie tem
pestas. Quia et enim tunc celum. si autem
et celum iudicare possitis. Signa autem
temporum non potestis scire. Vbi eni
mala et ad mala signum quicquid signum no
dabitur ei. nisi signum iocundum. Et
relictis illis ait. Et cum venisset disci
puli eius in ceterum. oblata sunt panes et
cyp. Qui dixerunt illis. Iudicemus et canete
aferemus phariseorum et saduceos. At il
li cogitabant inter se dicentes. Quia pa
nes non accepimus. Scitis autem ihesus
dixit. Quid cogitatis inter vos modum
da. quod panes non habetis. Non dum in
telligitis neque recordamini. quinque pa
num. et quinque milia hominum. et quod copu
nos simplicitas. Neque enim septem panu
i quatuor milia hominum. et quod sportas super
latis. Quare non intelligitis. quia non
depanc dixi vobis. Et autem afferentes
phariseorum et saduceorum. Tunc intellere
unt quia non dixit cavendum a fructu
panum. si ad doctrinam phariseorum et saduceo

Item. Venit autem ihesus in portus cesare
philippi et interrogabat discipulos suos di
cens. Quem dicunt homines esse filium
hominis. At illi dixerunt. Alii iohanne
baptistam. alii autem eliam. alii vero ihero
niam. aut unum ex prophetis. Dixit illis
ihc. Vos autem quem me esse dicatis. Respon
dens autem symon petrus dixit. Tu es christus fi
lius dei vivi. Respondens autem ihc dixit
ei. Beatus es symon barionna quia caro et
sanguis non revelavit tibi. sed pater meus
qui est in celis. Et ego dico tibi quod tu es pe
trus et super hanc petram edificabo ecclesiam
meam. et porte inferi non prevaluerunt ad
versus eam. Et tunc dabo claves regni celorum.
Et quodcumque ligaveris super terram. erit liga
tum et in celis. et quodcumque solveris super terram
erit solutum et in celis. Tunc precepit discipu
lis suis ut meminerint dicere quod ipse esset christus.
Et exinde cepit ihesus ostendere discipulis suis
quia oportet eum ire iherosolimam et multa
passa a senioribus et scribis et principibus sacer
dotum et occidi et tertio die resurgere. Et assu
mptis enim petrus cepit inceptare eis dicens.
Adest accipite. non erit tibi. Quia
veritas dixit petro. Vnde post me sathanas
scandalum intelligit. quia lapis non ca
que dei sunt. sed ea que hominum. Tunc ihc
dixit discipulis suis. Si quis vult per me
venire abneget semetipsum. et tollat crucem
suam et sequatur me. Qui enim voluerit
animam suam salvam facere perdet eam.
Qui autem perdidit animam suam propter me et
veniet eam. Quis enim prodest hominum
si universum mundum lucratur. animam vero
sua detinuerit perire. Aut quis dabit
homo et mutacionem. pammam suam. Fili
us enim hominis veniens est regnum pro
sui cum angelis suis. et tunc reddet vni
cuique secundum opera eius. Amen dico vobis.
Sunt quidam de his scribis qui non g
tabunt mortem donec videant filium ho
minis venientem in regnum suo. **xvii.**

Et post dies sex. assumptus ihesus
petrum et iacobum et iohannem
filiis eius. et duxit illos in montem
excelsum secretum. et transfiguratus est ante
illos. Et resplenduit facies eius sicut sol

Aug.

vestimenta autem eius facta sunt alba sicut
nix. Et ecce appaierunt eis moyses et elias
cum eo loquentes. Respondens autem petrus
dixit ad ihesum. Domine volunt est nos
hic esse. Si vis faciamus hic tria tabernacu-
la. tibi unum moysi unum et helie unum.
Adhuc eo loquente ecce nubes lucida ob-
umbravit eos. Et ecce vox de nube dicens.
Hic est filius meus dilectus in quo mihi
bene complacuit ipse audite. Et audientes
discipuli ceciderunt in faciem suam et
timuerunt valde. Accessit ihesus et tetigit
eos dicens. Surgite nolite timere. Le-
nantes autem oculos suos neminem
viderunt nisi solum ihesum. Et descedens ab
illis demones precepit illis ihesus dicens.
Neminem dixeritis in honorem donec filius
hominis a mortuis resurgat. Et interrogavit
eum discipuli eius dicens. Quid vultis
dicere quod heliam oportet primum ve-
nire. At ille respondens ait illis. Helias
quidem venturus est et restituet omnia. Di-
xit autem vobis. Quod helias iam venit. et non
cognovistis eum. Sed fecit eo quaecumque
voluerit. Sic et filius hominis passurus
est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli quod
de iohanne baptista dixisset eis. Et cum re-
misisset ad urbem accessit ad eum homo
genibus prostratus ante eum dicens. Domine
misere filio meo quia lunaticus est. et
male patitur. Nam sepe cadit in ignem
et in aquam. Et obtruncavit eum discipulis
eius et non potuerunt curare eum. Respondens
autem ait. O genera aco mordula et perversa
quousque ero vobis. Vultis quoque pacem
vobis. Asserte hunc illum ad me. Et cum
adisset eum excepit eum et ait. Ecce
ab eo demonium et curatus est puer ex
la hora. Tunc accesserunt discipuli ad ihesum
secundo. et dixerunt ei. Quare nos non po-
tumus eum curare. Dicit eis ihesus. Propter
credulitatem vestram. Amen quippe dico
vobis. Si habueritis fidem sicut granum
synapis dicens huic monti transi hinc
et transibit et nichil impossibile erit vobis.
Hoc autem genus non citatur nisi per ordi-
nem et terminum. Iulianus autem eis in ga-
lylea dixit illis ihesus. Filius hominis

tradendus est in manus hominum. et occidetur
eum et die tertio resurget. Et contristati sunt
vehementer. Et cum venisset capharnaum
accesserunt qui didrachma accipiebant ad
petrum et dixerunt ei. Magister vester non
soluit didrachma. Et ait. Etiam. Et cum
intrasset in domum pruenit eum ihesus dicens.
Quid tibi videtur symon. Respondens ait. Domine
accipiant tributum vel censum a filiis tu-
is an ab alienis. At ille dixit ab alienis.
Dicit illi ihesus. Et ego tibi sum filius. Ut
autem non scandalizetis eos vade ad
mare et mitte hamum. Et cum piscem qui
primus ascendit tolle et apertis eum mure-
micos statim. Illi sumis da eis primum et cetera.
Nulla hora accesserunt discipuli ad ihesum
dicens. Quis putas ma-
ior est in regno celorum. et ad hoc dicens
nullum statuit eum in medio eorum et dixit.
Amen dico vobis. Quis cum si fueritis
efficiamini sicut pueri non intrabitis in
regnum celorum. Quicunque ergo humilia-
bit se sicut parvulus iste hic maior est in regno
celorum. Et qui suscepit unum parvulum
nomen in nomine meo me suscepit. Qui
autem scandalizaverit unum de pusillis istis
minimis qui in me credunt expedit
ei ut suspendatur mola asinaria in collo
eius et demergatur in profundum maris.
Veniendo a scandalis. Ecce et cum
ut nemant scandalum. Vult autem hominum
illi per quem scandalum venit. Si autem
manus tua vel pes tuus scandalizat te
abscide eum et proice ab te. Bonum est
tibi ad vitam ingredi debilem vel claudum
quam duos manus vel duos pedes habere
et mitti in ignem eternum. Et si oculus
tuus scandalizat te erue eum et proice ab
te. Bonum est tibi cum uno oculo vivo
intrare quam duos oculos habere et mitti
in gehennam ignis. Et videte ne contempna-
tis unum ex his pusillis. Dico enim
vobis quia angeli eorum in celis semper
vident faciem patris mei qui in celis est.
Venit enim filius hominis salvare quod
perierat. Quid vobis videtur. Si fuerit autem
cui centum ovcs et erraverit una ex eis. Non
ne relinquet nonaginta novem id est.

in uadit quere eam que errauit. Et est exigent
ut inueniat eam. Amen dico uobis. quia qui
deit super eam. magis quam super non agnita
nouem que non errauit. Si non est uoluntas
autem patrem uestri qui in celis est. ut
perat minus de pulchris istis. Si autem perat
inter fratres tuos. uade et corripe eum inter te
ipsum solum. Si autem audierit lucratius eius sit
tibi tuum. Si autem non audierit adhibe
tibi unum uel duos uel tres. et si non
audierit eos. dic ecclesie. Si autem ecclesia non au
dierit sit tibi sicut ecclesia et publicanus. Amen
dico uobis. quicumque alligaueris super
terram. erunt ligata in celis. et quicumque sol
ueris super terram. erunt soluta in celis. Amen
dico uobis. quia si duo ex uobis consenserint
super terram de omni re quamcumque petierint fiet
illis a patre meo qui est in celis. Et si enim
fuerint duo uel tres congregati in nomine meo
ibi ego sum in medio eorum. Et uenit accedens pe
trus ad eum dixit. Domine quocumque p
taueris in terra super terram. et dimittam ei. Ve
rum septies. Dixit illi ihesus. Non dico tu
usque septies. sed usque septuagies septies. Id
est simulacrum est regnum celorum homini
regi. qui uoluit rationem ponere cum suis
suis. Et cum cepisset rationem ponere obla
tus est ei unus qui debebat decem milia ta
lenta. Cum autem non haberet unde redderet
iussit eum dominus eius uenundare uxorem
eius et filios et omnia que habebat et reddi
eum dicens. Da etiam hanc in me et omnia redda
bit tibi. Miseris autem dominus seruus illius.
dimisit eum redditum dimisit ei. Et gressus
suis autem suis ille inuenit unum deos suis
suis qui debebat ei centum denarios et ce
uens suffocauit eum dictis. Redde quod de
bes. Et perueniens seruus eius rogabat eu
m dicens. Da etiam hanc in me et omnia redda
bit tibi. Ille autem noluit sed abiit et misit e
um in carcerem. donec redderet debitum. Vide
tes autem seruus eius que fiebant tristati
sunt ualde. Et uenit in uincula amittit
domino suo omnia que facta fuerant. Tunc
uocauit eum dominus suus et ait illi. Scire
nequid omne debui dimitti tibi. quoniam

rogasti me. Nonne ergo oportuit te miseri co
serui tui. sicut et ego tui misericors sumi. Et ma
gis dominus eius tradidit eum coram
quo aduersus reddere unum sumi debuit. Sic ip
sius celestis facit uobis si non remiseritis
unumquemque fratri suo de coram uestro. Et sciam
est quoniam dimittam illi istos si uolueris istos mi
grasset agalica uenit infans uidet aruit
iordanem. et secit sunt eum uirum milite et
cumque eos ibi. **ix**

Quod accesserunt ad eum pharisei et
scribae iudei. Et ille homini di
misse uxorem suam quocumque ex
causa. Qui respondens ait. Non legistis
quia qui fecit homines ab initio masculum
et feminam fecit eos. Et dixit. Propter hoc
relinquet homo patrem et matrem et adhe
bit uxori sue. et erunt duo in carne una. Ita
quod iam non sunt duo sed una caro. Quid
ergo deus coniunxit homo non sepat. Dixit
ill. Quid ergo moyses mandauit dari li
bellum repudiij et dimittere. Et ait illis. Qu
oniam moyses ad duriciam cordis uiri per
misit uobis dimittere uxores suas. Ad iudicio
autem non fuit sic. Dico autem uobis. qu
icumque dimiserit uxorem suam. nisi ob
fornicationem et aliam duxit inchoat. Et
qui aliam duxit inchoat. Dimittit ei dis
cipuli eius. Similiter est causa hominis cum
uxore non expedit mittere. Qui dicit illis.
Non omnes capiunt uerbum istud. sed qui
datur est. Similiter enim eum qui de
manibus uicarij sic non se. Et sunt eum qui
qui facti sunt ab hominibus. Et sunt eum qui
qui se ipsos castrauerunt propter regnum celo
rum. Qui potest capere capiat. Et uenit oula
ti sunt parvuli ei. ut manus eis imponeret et
oraret. Discipuli autem increpabant eos. Et
ihesus uero ait eis. Sinite paruulos venire
ad me et nolite eos prohibere. Et alium est
enim regnum celorum. Et cum inposuisset eis
manus abiit inde. Et ecce unus accedens
ait illi. Magister bone quid tibi faciam
ut herem vitam eternam. Qui dicit ei. Quod
me interrogas de bono. Unus est bonus deus.
Si autem uis ad uitam ingredi. serua man
data. Dixit illi. Que. Ihesus autem dixit. No
n hominibus facies. non adularibus. no

venientes aut pmi in firmis snt qd plis essent
acceptum Acceptum autem ipi singulis denarios

factes fuerunt ino fallum testimonium dicit.
Honora ptem tuam i matre diliges pxi
mum tuum sicut teipm. Dicit illi adiecit.
Quia hec custodi amittit me. Qd
adhuc nudu de e. At illi ihesus. Si vis per
fectus esse. vade vende omnia que habes i
da paupibz. i matris theraurum in celo. i
veni i sequere me. Cum audisset autem a
dolescentis verba hec abiit tristis. Erat eni
multas habens possessiones. I ihesus aut
dixit discipulis suis. Amen dico vobis. qd
dones difficile intrabit in regnu celorum.
Et iterum dico vobis. Facilis est canie
lum p foramen acus transire. qm dunt
mox in regnu celos. Auditis aut hys
discipuli mirantur valde dicentes. Quis
ergo poterit saluus esse. Aspicies ihe dixit
illis. Apud homines hoc impossibile est.
apud deum aut omnia possibilia st. Imit
respondens petrus dixit ei. Ecce nos reliq
imus omnia i secuti sumus te. Quid ergo
erit nobis. I ihesus autem dixit illi. Qui
dico vobis. qd nos qui secuti estis me i re
guacione cum sedis filius hominis i se
de maiestatis sue sedebitis i uos sup sed
duodecim iudicantes. xii. mibz. iher. Et
omnis qui reliquit domum ul fratres
aut sorores aut patrem aut matrem aut
proximam aut filios aut agros ppe nome
meum centuplum accipiet et vitam et
nam possidebit. Nulli aut erunt pmi
nouissim i nouissim pmi.

Simile est regnu celos hominu
parifamilias qui exiit primo
mane. obduc oparios i vineam
suam. i ueniente autem facta cu opea
ris extendans diurno. misit eos i vine
am suam. Et egressus circa horam ter
ciam. uidit alios stantes in foro ocosos.
et dixit illis. Ite uos i vineam meam
i qd instum fuit dato vobis. Illi aut
abierunt. I tum aut exiit circa sextam
i nouam horam i fecit simile. i circa
vndecimam uero exiit. i uenit alios
stantes. i dixit illis. Quid hic statis o
ra die ocosi. Dicit ei. Quia nemo
uos qd dicit. Dicit illis. Ite i uos i vi
neam meam. Cum sero aut factu est.

dicit dominus vinee pcuratori suo. I oca
oparios i recte illis mercedem suam. i capi
eitis a noni sumis usq ad pmiros. Cum
uenissent autem qui circa undecimam ho
ram ueniant accipiunt i ipi singulos de
narios. Et accipientes minimum oant ad
ihsus ptem familias dicentes. Domine
sumus una hora fecimus i pares illos nob
fecisti. porcauimus qui pondus diei i est.
At ille respondens uni eor dixit. Amice
non facio tibi iniquam. Nonne ex dena
rio diurno sicut ihsus meruit. Dole qd tu
uni est et vade. Volo aut i hinc nouissio
dare sicut et tibi. Aut non licet michi fa
ce qd uolo. id n oculis tuis nequar est
i ego bonus sum. Si uenit pmi nouis
sum i nouissim pmi. Nulli enim sunt
uocati. pauci uero electi. Et ascendis ihs
ihsolumam assumptis duodecim disci
pulos suos secro i ait illis. Ecce ascen
dimus iherusalem i filius hominis tradi
tur principibz. sacerdotum i scribis. i edrup
nabunt eum mortu. Et tradent eum genti
buz ad cruciandum i flagellandum et cruci
figendum. i tertia die resurget. Tunc
accessit ad eum mater filior zebedi cum
filijs suis. adorans i petens aliquid ab eo.
Qui dixit ei. Quid uis. Ait illi. Dicit se
dant hy duo filij mei unus ad dexteram
tuam i unus ad sinistram tua i regnu
tuo. Respondens autem ihsus dixit. N est
tis qui petatis. Potestis bibere calicem
quem ego bibiturus sum. Dicit ei.
Possumus. Ait illis. Calicem quidem
meum bibetis. sedere aut ad dexteram meam
ul ad sinistram meam non est meum dare
uobis. si quibz patrum est apie meo. Et
audientes decem indignati sunt de duob
bz fratribz. Iste autem uocauit eos ad
se i ait. Scitis quia principes gentium do
minantur eos. i qui maiores sunt pntin
excedunt eos. Non ita erit int uos. si q
cunq uoluit inter uos fieri maior. sit v
nimister. Et quicumq uoluit int uos
pmius esse. erit uester seruus. Sicut fi
lius hominis non uenit ministrari. se
ministrare. i dare aiam suam redemp
com p multis. Et egredientibz illis ab

thens. Tunc sunt cum turba multis. Et ecce
duo cœcæ sedentes secus viam audierunt quia
ihesus transiret et clamauerunt dicentes. Do
mine miserere nostri fili david. Turba autem
interpabatur eos ut tacere. Nulli magis ac
magis clamabant dicentes. Dñe miserere
nostri fili david. Et stetit ihesus et vocauit eos et
ait. Quid uultis ut faciam uobis. Dixerunt ei
il. Dñe ut aperiatur oculi nostri. Et misit ihesus manus suas
super oculos eorum. Et confestim uiderunt
et secuti sunt eum. **XXI**

Ecce cum appropinquasset iherosolimam in
uicem bethphage ad montem oliv
ticum. Et uincit ihesus misit duos discipu
los suos dicens eis. Ite in castellum quod con
tra uos est et ibi inuenietis asinam alliga
tum et pullum cum eo. Soluite et adducite
eos. Et si quis uobis aliquid dixit. dicitur quia
dominus hys opus habet et festum dñi uult
facere. Hoc autem cum fecerint. ut adimple
tur quod dictum est per prophetam dicens. Dñe
fili syon. Ecce rex tuus uenit tibi mani
ficus sedens super asinam et pullum filium
bithgans. Cumque autem discipuli fecerint
sicut præcepit eis ihesus. Et adduxerunt asina
m et pullum. Et imposuerunt super eos uestimen
ta sua. Et cum desuper sederet fecerunt. Plurima
autem turba strauit uestimenta sua in uia
in qua autem cedebant ramos de arboribus et ster
nebant in uia. Turba autem que præcedebat
et que sequebatur clamabant dicentes. O sa
na fili david. Benedictus qui uenit in no
mine domini osanna in excelsis. Et cum
intraisset iherosolimam. mota est uirgula cuius
dicebat. Quis est hic? Populi autem dicebat.
Hic est ihesus filius auzareth galilee.
Et inuenerunt ihesus in templum dei et cetera
omnes uidentes et mirantes decempro et
mensa in uirgula et cathedras uen
dentium columbas euerit. Et dicebat illis.
Scitipann est. Dominus uicis domus ozo
nis uocabitur. Vos autem fecistis illam
speculam latronum. Et accesserunt
ad eum cœcæ et claudi in templo et laudant
eos. Uidentes autem principes sacerdotum
et scribe mirabilia que fecit ihesus pueros
clamantes in templo et dicentes. O sana
fili david. indignati sunt. et dixerunt ei.

Iudis quid isti dicunt. Ihesus autem dixit
eis. Usque. Numquid legistis quia ex ore in
fantum et lactentium profecti laudem. Et
relictis illis abiit foras. extra ciuitatem in be
thaniam. ibique mansit et docebat eos de regno
dei. Et autem autem relictis in ciuitate esturget.
Et uidens filius auzareth uiam secus viam
uenit ad eam et uidit in uentre sua uili folia
cattani. Et ait illi. Numquid ecce fructus
nascatur in seipsum. Et confecta est
et in uero fructu. Et uidentes discipuli mira
ti sunt dicentes. Quomodo et in uero aruit. et
respondens autem ihesus ait eis. Amen di
co uobis. si habueritis fidem et non uelitis
uicis non solum desideria facietis. sed si
moniti sunt dixeritis tolle et iacta et uia
ita fiet. Et omnia quæcumque petieritis
in oratione credentes accipietis. Et cum ue
nisset in templum accesserunt ad eum doctores
principes sacerdotum et seniores populi dicentes.
In qua potestate hec facis et quis dedit tibi
potestatem. Respondens autem ihesus dixit eis.
Interrogabo uos et ego in uero serui uerum.
quoniam si dixeritis michi et ego dicam uobis
in qua potestate hec facis. Respondens iohannes
hannus inde erat et cetera an ex hominibus.
At illi cogitabant intra se dicentes. Si
diximus deo dicit uobis. Quare ergo
non credidistis illi? Si autem dixerimus
timemus turbam. Omnes enim habebat
iohannem sicut prophetam. Et respondentes
ad eum dixerunt. Nescimus. Et ait illis.
At ego dico uobis in qua potestate hec
facis. Quid autem uobis uidetur? Homo
quidam habuit duos filios et accedens
ad primum dixit. fili uade hodie opare in
uincam meam. Ille autem respondens a
it. Nolo. Postea autem penitentia motus
abiecit. Accedens autem ad alterum similiter
dixit. Te ille respondens ait. Ego domine.
Et non iuit. Quis ex uobis fecit uolun
tatem patris? Respondit ei. Primus. Di
xit illis ihesus. Amen dico uobis quia pri
uilegium et mercedem præcedit uos in reg
num dei. Venit autem ad uos iohannes
in uia iusticie. et non credidistis ei. Pri
uilegium et mercedem crediderunt ei. Vos
autem uidentes nec penam habuistis pos

teat ut arderet ei. Illam pambolam audite.
 Homo erat pauperfamilias qui plantavit
 vineam et sepem circumdedit ei. Et edificavit
 torcular et edificavit curram. Et locavit eam
 agricolis et peregre profectus est. Cum autem
 tempus fructuum appropinquasset. misit suos
 suos ad agricolas ut acciperent fructus eius
 Et agricole appropensius servus eius alium ce-
 cidit alium occidit alium vero lapidavit
 eum. Et iterum misit alios suos plures po-
 ribus et fecerunt illis similia. Dominus autem
 misit ad eos servum suum dicens. Et ecce
 servum meum. Agricole autem videntes ful-
 tum dixerunt inter se. Dic est heres venite
 occidamus eum et hereditatem eius.
 Et applicent eum cum eccitavit eum ex-
 titerunt et occiderunt. Cum ergo venisset
 vinet quid faceret agricolis eius. Tunc illi
 illi alios male perdidit vineam suam locavit
 aliis agricolis qui redderent fructum eius
 suis. Dominus autem dicens. Nunquam habui
 sit inscriptum. Lapidem quem reproba-
 vint edificantes. hic factus est in caput
 anguli. ad mirum factum est istud et mi-
 rabile in oculis nostris. Prodeo dico vobis. quia
 auferat a vobis regnum dei et dabitur
 facienti fructus eius. Et qui occidit super
 lapidem istum confringetur. Super quem
 occidit conteret eum. Et cum audisset pri-
 cipes sacerdotum et pharisaei parabolas et
 conquirebant quid de his diceret. Et qui in eos
 eum tenere. timentur turbas. quia scilicet
 prophetam eum habebant. Et respondens ihesus
 dixit illis in parabolis eis dicens. **XXII.**

Simile est regnum celorum hominum
 regi qui fecit nuptias filio suo.
 Et misit servos suos vocare iu-
 vat ad nuptias et volebant venire. Jam
 misit alios servos dicens. Dicite iu-
 vat ecce prandium meum paravit
 tauri mei et alia occisa et omnia para-
 sunt venite ad nuptias. Illi autem negle-
 xerunt. Et abierunt alius in villam
 suam alius vero ad negotiationem
 suam. Reliqui vero tenuerunt servos
 suos et contumeliose affecit occiderunt
 Rex autem cum audisset iratus est et mis-
 sit exercitum suum perdidit homicidas il-

los et amicum illos succendit. Et tunc ait ser-
 vus suus. Nuptie quidem paratae sunt. sed qui
 invitati erant non fuerunt digni. Et ecce
 advenit unusquisque et nuptias vo-
 cate ad nuptias. Et ingressi sunt eum omnes
 et gregaverunt omnes quos invenit vo-
 cati malos. Et implete sunt nuptie disci-
 pulum. Et tunc ait autem rex ut videret disci-
 pulum et vidit ibi hominem non in-
 vitatum vestire nuptiali. Et ait illi. Tunc
 quomodo hic intraisti non habens vestem
 nuptialem. Et ille obmutuit. Tunc dixit
 rex ministris. Ligatis manibus eius et pedi-
 bus iudice eum in tenebras exteriores. Ibi
 erit fletus et stridor dentium. Nunc autem
 sunt vocati pauci vero electi. Tunc abie-
 rit pharisaei et solum invenit ut caperent ihesu-
 sum in sinone. Et mittunt ei discipulos
 suos cum herodianis dicens. Agnus-
 scimus quia verax es. etiam in iuramento
 doces. et non est tibi cura de aliquo. Quare
 enim respicias personam hominis. Dicit
 nobis quid tibi videtur. Vicer centum da-
 ri celari an non. Cognita autem iheresu-
 uequitas respondit ait. Quid me temptatis
 respondit. Respondite michi nummulum
 census. Et illi operculum ei denarium. Et
 ait illi ihesus. Quis est ymago haec et sup-
 scriptio. Dixerunt ei. Celarius. Tunc ait illis.
 Respondite ergo que sunt celarius celari et que
 sunt dei dei. Et respondentes mirati sunt et re-
 lictis eo abierunt. Et multo die accessit
 ad eum saducei qui dicunt non esse res-
 surrectionem et interrogaverunt eum dicens.
 O agister moyses dixit. Si quis mortuus
 fuerit non habens fratrem ut frater eius
 ducat uxorem eius et suscitetur semen fratri
 suo. Erant autem apud nos fratres septem.
 Et primus uxore ducta defunctus est et non
 habens semen reliquit uxorem fratri suo.
 Similiter secundus et tertius usque ad septimum.
 Et novissimus autem omnium et mulier defuncta
 est. Et interrogaverunt ergo cum esset desep-
 tem uxores. Quomodo enim habuerunt ea.
 Respondens ait illis ait illis. Quia non
 vestrae scripturae neque virtus dei.
 In resurrectione enim neque nubent neque
 nubentur. sed sicut angeli dei in celo.

De resurrectione enim mortuos non loqui
 tis quod dictum est a domino dicente vobis
 et ego sum deus abraham et deus ysaac et deus
 iacob. Non est deus mortuos. Et iumentum
 Et audientes turbe mirabantur doctrina
 eius. Quia autem audientes quod sciunt
 non possunt: sed uocis querunt in ymnis.
 Et interrogauit eum unus ex eis legis doctor
 temptans eum. Quia agister quod est manda
 tum magnum in lege. Tu uis ille. Dicit
 ges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex
 tota anima tua et ex tota mente tua. Hoc
 est primum et maximum mandatum. Si ec
 dum autem simile est quicquid. Diliges proxi
 mum tuum sicut te ipsum. In istis duobus
 mandatis omnis lex pendet et prophete. Con
 gregatis autem pharisaeis interrogauit eos
 ihesus dicens. Quid uobis uidetur de po
 tui filius est. Dicit ei. Dauid. Tu
 illis. Quomodo ergo dauid in spiritu uocat
 eum dominum dicens. Dixit dominus dno
 meo sede ad dexteris meis. donec ponam i
 inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Si
 ergo dauid uocat eum dominum. quomodo filius
 eius est. Et nemo poterat respondere et itum
 neque ausus fuit quisquam ex illa die eum
 amplius interrogare. ¶

O hunc illic locutus est ad turbas et ad
 discipulos suos dicens. Super ca
 thedram moysi sederunt scribae et
 pharisaei. Omnia quae quicunque dixerint
 uobis seruare et facere secundum uos opera regum
 nolite facere. Dicit enim et non faciunt.
 et ligant eum omnia grauiora inportabilia
 et imponunt inhumeros hominum. digito
 autem suo nolunt ea mouere. Omnia autem
 opera sua faciunt ut uideantur ab hominibus.
 et uolunt eum philacteria sua et magni
 ficant fimbrias. Amant autem priuos et cen
 tibus meritis. et priuos cathedras in syna
 goga. et in uocationibus in foro. et uocant ab
 hominibus rabbi. Vos autem nolite uocari
 rabbi. Quius est autem magister uos. Quis
 autem uos facit eos. Et patrem nolite uo
 care uobis super terram. Quis est enim pa
 ter noster qui in celis est. Et uocemini ma
 gistri. quia magister unus est christus. Qui
 maior est uobis et uos estis ministri noster.

Qui autem se exaltauit humiliabitur. et qui se
 humiliat exaltabitur. et se autem uobis
 scribae et pharisaei ypoctrite quia clauditis
 regnum celorum ante homines. Vos enim
 non intratis. nec introeuntes intrare sinitis.
 Et autem uobis scribae et pharisaei ypoctrite quod
 comeditis domos viduarum et orphanos lat
 gas orantes. Propter hoc amplius accipite
 uos iudicium. et uobis scribae et pharisaei ypo
 ctite. qui ciuitatis inueneritis uidetis. ut facia
 tis eum plebem. et cum fuerit factus. fa
 ciatis eum filium gehennae. duplo quam uos.
 et se uobis duces cecum. qui dicunt quicunque
 iurauit per templum dei. nichil est. Qui au
 tem iurauit in auro templi debet. Si uero cecum
 quid enim maius est aurum uel templum
 quod sanctificat aurum. Et quicunque iurauit
 in altari nichil est. Qui autem iurauit in dono
 quod est super illud debet. Cui quid enim ma
 ius est donum. an altare quod sanctificat do
 num. Qui autem iurat in altari iurat in
 eo. et in omni re quae super illud sunt. Et qui
 iurauit in templo iurat in illo. et
 in eo qui habitat in illo. Et qui iurat in celo.
 iurat in throno dei. et in eo qui sedet super
 eum. et se uobis scribae et pharisaei ypoctrite quod
 decimatis mentem et aurum et argenti
 et reliquias quae grauiora sunt legis iudici
 um et iuramentum et fidem. et hoc oportuit facere
 et illa non obuiare. Duces cecum excolen
 tes asinum. camelum autem glaucientes. et
 se uobis scribae et pharisaei ypoctrite. qui r
 mundatis quod deforis est calicis et parap
 sidis intus autem pleni estis rapina. et in ui
 dicta pharisae. ecce mundum primum quod est ca
 lices et parapsidis ut fiat in id quod deforis est
 mundum. et se uobis scribae et pharisaei ypo
 ctite qui similes estis sepulchris et altariis
 qui afforis apparent hominibus. speciosa
 intus uero plena sunt ossibus mortuorum
 et hominum spurcia. Sic et uos quidem a fo
 ris apparentes hominibus iusti intus autem
 pleni estis ypocrisi et iniquitate. et se uob
 scribae et pharisaei ypoctrite qui edificatis se
 pulchra prophetarum et ornatis monumenta
 uictos et dicitis. Si fuissent uos in diebus pa
 trum uos non euenisset loci eorum in sang
 uine prophetarum. Itaque testimonio estis

uobis inquit q̄is qui fili estis eorum qui p
p̄ias occiderunt. Et uos implete mensura
patrum uorū. S̄ cupientes gemitum v̄p
perantū quomō fugiens a iudicio gehe
ne. I dō eor ego m̄cto ad uos p̄p̄as i sapi
entes i scribas i exillis occidens i crucifigen
i exis flagellabitis in synagogis uis. i p
sequimini de iudicio in iudicium. ne ueniat
sup uos omnis sanguis iustus qui effusus
est sup terram a sanguine atri usq̄ usq̄ ad
sanguinem zacharie filium barachie que
occidistis in templo i altare. Amen dico
eo uobis ueniet hec omnia sup gnationem
istam. I herusalem iherusalem que occidis pro
p̄ias. i lapidas eos qui ad te missi sūt. quo
tiens uolui congregare filios tuos quemad
modum gallina congregat pullos suos sub
alas suas i noluit. Ecce relinquet uobis
domus tua deserta. I tū enim uobis non
me uidebitis amodo donec dicatis. B̄ uobis
qui uenit in nomine domini. **XXIII**

Et egressus ihesus de templo dicit. I
acceserunt discipuli eius. ut asce
deret ei edificatio ius templi. I p̄
autem respondens dixit illis. Videtis hec
omnia. Amen dico uobis non relinquet
hic lapis sup lapidem qui non destruat
S̄ edifice aut eo sup monum̄ obuiet acces
serunt ad eum discipuli secutos dicentes.
Dicit uobis quando hec erunt. Qd̄ autē
signum erit aduentus tui i consummatio
seculi. Et respondens ihesus dixit eis. Vi
detis ne quis uos seducat. q̄ uult enim uen
ire in uos uos dicentes. Ego sum i
i multos seducite. Audite enim estis
p̄lia i opiniones p̄liorum. Videte ne uen
ierunt. Oportet enim hec fieri s̄ nō dūm
est finis. Consurget enim gens in gen
tem i regnum in regnum i erunt pestilen
cie i fauces i terremotus p̄ loca. I et aut
omnia uenia sunt doloe. Tūc tradent
uos in tribulatione i occident uos. i eritis
odio omnibz hominibz p̄ nomen meū
Et tūc scandalizabunt multi i m̄tē
tradent i odio habent nomen. Et multi
p̄seudo p̄phete surgent i seducant multos
Et quoniam h̄m̄dabit iniquitas refri
getet caritas multorū. Qui autē p̄seua

uit usq̄ in finem h̄c saluus erit. Et p̄dicabit
hec cum angeli regni i iudicio m̄tudo
i testimonium omnibz gentibz et tūc uen
iet consummatio. Cum ergo uideris ab ho
minationem desolationis que d̄ca est a d̄a
uult p̄pheta. Stantem in loco sancto. qui le
git intelligat. Tūc qui in iudea sūt fugi
ant ad montes i qui in ierico non descēdat
tollex aliquid de domo sua. i qui magis u
triatut tollere tunicam suam. Ne autē
pregnantibz i uenientibz nullis diebz. E
rat autem ut non fiat fuga uia iher
usale. Et erunt tūc tribulatio
magis qualis nunq̄m fuit ab initio m̄
di usq̄ modo neq̄ fiet. Et nisi breuius fuit
seculi dies illi. non fiet salua omnis caro.
S̄ p̄pter electos breuiabitur dies illi. Tūc
sequens uobis dixit. Ecce hic est x̄p̄s. aut illic
uoluit credere. Surgent enim p̄seudo x̄p̄i
i p̄seudo p̄phete. i dabunt signa magna et
prodigia. ita ut in errorem inducant. sed si
erit p̄testetiam electi. Ecce p̄testet uobis. S̄
ergo dixerit uobis. ecce in deserto ē nolite
exire. ecce in penetralibz nolite credē. S̄ tūc
enim fulgur erit ab oriente. i apparet usq̄
in occidentem. ita erit i aduentus filij ho
minis. I ubi inq̄ fuit corpus. ibi congrega
bunt i aquile. S̄ tūc autem post tribula
tionem dierum illorū. sol obscurabitur. i lu
na non habet lumen suū i stelle cadent de
celo. i uerentes celos mouebunt. Et appare
bit signum filij hominis in celo. i plan
gent se omnes tribz terre. i uidebunt filium
hominis uenientem in nubibz. celi cum p̄
tate multa i maiestate. Et mittet angelos
suos cum uoluntate magna i congregabunt
electos eius a quantum uertis celi a summis
celorum usq̄ ad terminos eorū. I uero at
tūc d̄scit p̄bolam. Cum iam ramus ei
tenuerit fuit i folia nata. scitis quia p̄pe ē ista
i tūc uos cum uideris h̄ fieri omnia. scito
te quia p̄pe est i iudicium. Amen dico uo
bis q̄ non p̄bit generatio hec donec omnia
fiant. Et cum i tūc d̄scibunt i iuda autē ma
non p̄dibunt. Dedit autē illa i hora nō
fuit neq̄ angelus celos nisi solus p̄s. S̄
ait aut fuit in diebz uoe. erit uia i aduen
tus filius hominis. S̄ tūc enim erat.

indiebus ante festum comederunt et bibere
tes multos et in primis tradentes usque ad
eum diem quo intravit martham noe.
non cognouit donec ueniret dominus
et tunc omnes. et ita aduentus filii hominis.
Vnde duo erunt magis. unus assumet
et aliter relinquet. Duo erunt molentes in
mola. una assumetur et alia relinquetur.
Duo macto. unus assumet et aliter relinquetur.
Et sigillat ergo quia uelans qua hora
dominus ut ueniat sit. Si uero autem
scitote quoniam si sciret perfamilias qua
hora fur ueniret esset uigilaret usque et
non perderet dominum suum. Ideoque et uos esto
te parati. quia qua hora non putatis fi
lius hominis ueniret. Quis putas est
fidelis seruus et prudens quem constituit
dominus suus super familiam suam ut de illis
interim. Et eam illi seruus quem cum
uenit dominus eius inuenit sic facientem. Am
dito uobis quoniam super omnia uisita
tura constituit eum. Si autem dixit ma
lus ille seruus in corde suo. moram facit
dominus meus uenire. et cepit percutere seruos
suos. manducare autem et bibere cum ebri
tis. uenit dominus seruus illius inquit qua non
spectat et hora quam ignorat. idcirco et
uini percutit. tunc ponet eum in carcerem. sicut
etiam erit fletus et stridor dentium. **xxv.**

Erit simile est regnum celorum. decem
uirginibus que accipientes lam
pades suas. exierunt cum manu spon
sa et sponsa. Quinque autem ex eis erant facie
et quinque prudentes. Si quinque facie accep
tus lampadibus non sumptulerunt oleum
seu. Prudentes uero receperunt oleum in
ualis suis cum lampadibus. Quoriam ac
faciente sponso. dormitauerunt omnes et do
muerunt. Media autem nocte clamor factus
est. ecce sponsus uenit exire obuiam ei.
Vnde surrexerunt omnes uirgines ille
et ornauerunt lampades suas. Facie autem
sapientibus aperuit. Dace nobis de oleo
uero quia lampades nostre extinguuntur.
Respondit prudentes dicentes. Ne forte
et non sufficiat nobis et uobis. ite parati
aduentus domini uenit uobis. Dum autem
uenit emere uenit sponsus. Et que par

erant intrauerunt cum eo ad nuptias et clau
sa est ianua. Non uenire autem ueniret re
liquit uirgines dicentes. Domine dñe ap
erui nobis. Ille autem respondens ait. Amen
dico uobis. Non estis uos. Et sigillat magis
orare quia uelans diem neque horam. Si
autem enim homo peregre proficiscens uoca
uit seruos suos et tradidit illis bona sua.
Et uni dedit quinque talenta. alii uero duo.
alii uero unum. unumque secundum propriam
virtutem et profectus est statim. Abiit autem et qui
quinque talenta accepit et operatus est in eis.
et lucrauit eis et eis alia quinque. Similiter
qui duo accepit lucrauit eis alia duo. Qui
autem unum accepit auarus foderat uiam
et abscondit pecuniam domini sui. Post
multum uero tempore uenit dominus suos illos
et posuit rationem cum eis. Et accedens qui
quinque talenta accepit obtulit alia quinque
talenta dicens. Domine quinque talenta
tradidisti michi. ecce alia quinque superlucra
uis sunt. Et illi dominus eius. Euge ser
ue bone et fidelis quia in parua fuit fidelis
supra multa te constituiam. Intrat et gaudiu
domini. Accessit autem et qui duo talenta ac
cepit ait. Domine duo talenta tradidisti
mihi. ecce alia duo superlucrauis sunt. Et illi
dominus eius. Euge serue bone et fidelis. quia in
parua fuit fidelis. super multa te constituiam.
Intrat et gaudiu domini tui. Accessit autem
et qui unum talentum accepit ait. Domine
scio quia homo durus es. metus uobis non se
mita est. et congregas ubi non spem et timor
abui et abscondi talentum tuum in terra. ecce
habeo quod tuum est. Respondens autem dominus ei
dixit ei. Scitue male et piger. sciebas quod meto
ubi non semino. et egredere ubi non spem et
oportuit ergo te committere pecuniam meam
in minimis et ego uenirens recepisseni
utique quod meum cum uisuris. Vnde itaque ab
eo talentum. et dace ei qui habet decem ta
lenta. Omni enim habenti dabitur et ha
bundabit. et ei qui non habet. et quod uidetur
huc. auferetur aucto. Et in tenebris sumis et
in tenebris exterioribus. Iste erit fletus et str
idor dentium. Cum autem uenit filius homi
nis in maiestate sua et omnes angeli eius
cum eo. Tunc sedebit super sedem maiesta

nunc ius usque iudicem illum cum illud
 bibant uoluntatem uolunt in regno patris mei.
 Et primo dicto exierunt in montem oliue
 n. Tunc dixit illis ille. Omnes uos scian
 dalum patimini in me in ista nocte. Et
 tum est cum. Peruenit pastorem et disper
 gentur oues gregis. Postquam autem
 resurrexerit perdam uos in galileam. Re
 spondens autem petrus ait illi. Et si omnes
 scandalizati fuerint in te ego nunquam
 scandalabor. Ait illi ille. Amen dico tibi quod
 in hac nocte ante quam gallus cantet
 me negabis. Ait illi petrus. Et si a me si o
 portuit me comori tecum non te negabo.
 Similiter et omnes discipuli dixerunt.
 Tunc uenit ille cum illis in illam que
 dicitur gethsemani et dixit discipulis suis.
 Sedet hic donec uadam illuc iocari. Et
 assumptis petro et duobus filiis rethedi cep
 erunt et inestus esse. Tunc ait illis. Tu
 stis est anima mea usque ad mortem. Sub
 tunc hic in galileam. Et progressus
 pusillum prostravit faciem suam orans
 et dicens. Pater mi si possibile est transe
 at a me calix iste. Et semper tamen uo fiat
 ego uolo si fuerit tu uis. Et uenit ad disci
 pulos suos et inuenit eos dormientes. Et
 dixit petro. Sic non potuisti una hora vi
 gilare mecum? Et si uigilare et orare ut non
 intreas in temptationem. Si pateris quod
 promissus est. Caro autem nostra. A tenui
 sermone duntaxat orauit dicens. Pater mi
 si non potest hic calix transire a me nisi ui
 dam illum. fiat uoluntas tua. Et uenit
 tunc et inuenit eos dormientes. Et ait ei
 quid eos grauat. Et relictis illis. itum a
 bne iocari tunc eundem sinonem dicens.
 Tunc uenit ad discipulos suos et dixit eis.
 Dormite iam in requiescite. Ecce appropin
 quat hora et filius hominis tradet in manus
 peccatorum. Surge et cauius. Ecce appropin
 quat qui me tradet. Ad hoc eo loquente
 ecce iudas unus de duodecim. uenit et in
 eo turba multa cum gladiis et fustibus
 missi a principibus sacerdotum et senioribus
 populi. Qui autem tradidit eum tradit
 eis signum dicens. Quicunque oscula
 ris fuerit ipse est et occidet eum. Et festin

accedens ad iherosolimam dixit. Et uenit tibi. Et col
 latus est eum. Dixitque iherosolim. A tunc
 ad quid uenisti. Tunc accesserunt et manus
 inueniunt in iherosolim et tenuerunt eum. Et ecce v
 iris ex eis qui crant cum iherosolim extendens ma
 num exegit gladium suum et percussit ser
 uum principis sacerdotum amputauit au
 riculam eius. Tunc ait illi iherosolim. Conuertere
 gladium tuum in locum suum. Quis enim
 qui accipit gladium gladio peribit. An
 putas quia non possum rogare patrem
 meum et erunt michi inado plus quam
 duodecim legiones angelorum. Quia sic oportet
 fieri. In illa hora dixit iherosolim turbis.
 Quamquam ad latronem existis tamen gla
 diis et fustibus comprehendite me. Et ostendit a
 pte uos sedet in domo in templo et non
 uenit in uis. Hoc autem totum factum est ut
 impleretur scriptura prophetarum. Tunc dis
 cipuli omnes relicto eo fugerunt. Tunc
 illi tenentes iherosolim duxerunt illum ad cap
 pham principem sacerdotum. ubi scriba et
 pharisaei et seniores conueuerant. Petrus
 autem sequebatur eum a longe. usque ma
 trum principis sacerdotum. Et ingressus
 intro sedebat cum ministris ut uideret finem.
 Principes autem sacerdotum et omnes consue
 quabantur falsum testimonium contra iherosolim
 ut eum in morte tradiret. Et non inueniunt ei
 multa falsi testes accesserunt. Non illi
 autem inueniunt duo falsi testes. idcirco
 Postquam destruxerit templum dei et post
 diuina edificare illud. Et surgens prin
 ceps sacerdotum ait illi. Nichil respondes ad
 ea que isti aduersum te testificant. Iherosolim
 autem tacuit. Et princeps sacerdotum ait
 illi. Ad iuramentum iuramus ut dicas
 nobis si tu es christus filius dei. Dixit illi illis.
 Si dixissetis. Et semper tamen dico uobis
 a modo uideatis filium hominis sedentem
 ad dexteris uirtutis dei et uenientem in nubi
 bus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit et
 inestruenda suas dicens. Quia adhuc ege
 mus testibus. Et nunc audistis blasphemiam.
 Quid uobis uidetur. Illi illi res
 pondentes dixerunt. Eius est in morte. Tunc
 expulerunt faciem eius et colaphis eum

concedunt. alii autem palmas dedunt in fa-
ciem eius dicentes. Phetia nobis xpe. Qs
est qui te pultit. Petrus autem sedebat foris
in atriis. Et accessit ad eum una ancilla dice-
ns. Et tu cum ihu nazareno eras. At ille ne-
gauit coram omnibus dicens. Nescio qd
dixis. Exiit autem illa tanquam vidit
eum alia ancilla ait hijs qui erant ibi.
Et hic erat cum ihu nazareno. Et iterum
negauit ei iuramento. quia non noui ho-
minem. Et post pusillum accessit ad eu-
m qui stabatur dicebant peris. Iser et tu es
illis es. Nam et loquela tua manifestum
te facit. Tunc cepit detestari iurare. quia n-
on uellet hominem. Et continuo gallus
cantauit. Et recordatus est petrus iur ihu
qd dixerat. Quia prius quam gallus can-
tet ter me negabis. Et egressus foras fle-
uit amare. : : xxvii : : . . .

Ihū autem factū illum ierunt
omnes principes sacerdotum et senio-
res populi adiūm illi ut eum
mori uiderent. Et uinctum adduxerunt et
tradiderunt pontico pilato p̄sidi. Tunc ut
deus iudas qui eum tradiderat qd dampna-
tus esset. pecunia ductis reuoluit triginta ar-
gentos. principibus sacerdotum et senioribus
populi dicens eis. Quodam tradens sangui-
nem iustum. At illi dixerunt. Quid ad
nos. Tu uidens. Et p̄dictis argenteis in
templo. recessit latens in quo se susce-
dit. Principes autē sacerdotum acceptis
argenteis dixerunt. Non licet uideri eos
nichorbanam quia p̄ctum sanguinis ē.
Conuersus autem intro emerunt exanis
agrum figuli in sepulchram p̄grinorum
Quia hoc uocatus est ager ole achelde
mach. hoc est ager sanguinis usq; in ho-
dicum diem. Tunc adimpletum est
qd dictum est p̄phetam p̄pham dicit
tem. Et accepit triginta argenteos p̄
eum ap̄ctum. quem ap̄ctauerunt a filiis
isrl. Et dederunt eos i agrum figuli. sic
constituit nichit dominus. Ihesus ac-
stetit ante p̄sidentem. Et interrogauit eum
p̄sides dicens. Tu es rex iudeorum. Dicit
et ille. A ueritas. Et cum accusaretur a
principibus sacerdotum et senioribus populi

nichil respondit. Tunc dicit illi pylatus.
Nā audis quanta adiūm te dicunt
testimonia. Et non respondit ei ad ullum
vbum. ita ut mirarentur p̄sides uerementē
P̄ diem autem sollempnem elucubraret
p̄sides diuitate populo uinctum unum que-
uoluerunt. Et attente autē tunc uinctum i
sequenti. qui dicebat barrabas. qui p̄pter
homocidum missus fuerat i carcerem. Et
gregatis ergo illis dixit pylatus. Quer-
uultis dimittam uobis barraban. an
ihū qui dicitur xpus. S. dicebat enim
qd p̄ iudiam tradiderunt eum. S. et
tunc autē mo p̄sonali. misit ad eum ox-
or eius dicens. Nichil tibi i iusto illi. At
ta cum p̄sides sunt hodie p̄sides p̄pter
eum. Principes autē sacerdotum et seniores
p̄sules populi. ut p̄terit barraba-
ihū uero p̄terit. Et respondens autē p̄sides
ait illis. Quem uultis deducere dimitti.
At illi dixerunt. Barraban. Dicit illis
pylatus. Quid ergo faciam de ihu qui dicit
xpe. Dicit autē omnes. Crucifigatur. At
illis p̄sides. Quid enim mali fecit. At illi
magis clamabant dicentes. Crucifigatur.
Tunc autem pylatus qd nichil p̄fecit
si magis tumultus fieret in populo. accep-
ta aqua lauit manus coram p̄sides dicens.
Innocens ego sum a sanguine iusti ihu
uis uos uideris. Et respondit inuictus
p̄sides dicens. Sanguis eius sup nos. et
sup filios iudeos. Tunc dimisit illis bar-
aban. Ihu uero flagellatum tradidit
eis ut crucifigatur. Tunc milites p̄sides
susceperunt ihū in p̄ctum et gregate
eum ad eum uinctam cohortem. Et ex-
uentes eum clamidem cocineam cum
dederunt ei. Et p̄sidentes coronam despin-
tulerunt sup caput eius i amandem
indextera eius. Et genuflexi ante eum
illudebant illi dicentes. Aue rex iudeos
Et expuentes i eum acceperunt hanc
nem i p̄ctum caput eius. Et postq̄
illuderunt ei exuerunt eum clamide. et
i duxerunt eum uestimentis suis. et con-
tulerunt eum ut crucifigatur. Et crucis at
de illa uocante symonem. Tunc aut

ganantur ut tollat crucem eius. Et uenerunt
in locum qui dicitur golgatha quod est calua
rie locus. Et dedit ei vinum libere tamen
felle mixtum. Et cum gustasset noluit bi
bere. Postquam autem crucifixum erat
dimiserunt uestimenta eius sortem inter
tres. ut impleretur quod dictum est per prophetam
Dimiserunt sibi uestimenta tua nec super
uestem meam dimiserunt sortem. Et seden
tes suabant eum. Et impositum super ca
put eius casum sibi scriptum. Hic est
ihesus nazarenus rex iudeorum. Tunc cum
affixi sunt cum eo duo latrones unus ad
dextris et unus a sinistris. Pertransientes autem
blasphemabant eum morientes capita
sua et dices. Vade qui destruxisti templum
dei et intra duo illud reedificas. Si alius te
iudicabit. Si filius dei es descende de cruce. Et
similiter et principes sacerdotum illuden
tes eum scribis et senioribus dicebant. Alio
saluos fecit seipsum non potest saluum fa
cere. Si rex israel es. descende nunc de cruce.
et credimus ei. Confidit et deum. redet enim
nunc si miles. Dicit enim quia filius dei
sum. Respondit autem et latrones qui crucifi
xi erant cum eo inprobabant ei. A sexta ac
hora tenebre facte sunt super universam ter
ram usque ad horam nonam. Et circa ho
ram nonam exclamavit ille voce magna
dicens. Eley haley lamazabachani.
Hoc est deus meus deus meus ut quid dereli
quisti me. Quidam autem illic stantes
et audientes dicebant. Eleyham vocat il
le. Et continuo currens unus ex eis acci
pit spongiam implevit aceto et imposu
it ei. Et dedit ei bibere. Et iterum di
cebant. Sine videamus an ueniat hely
as liberans eum. Ihesus autem iterum da
mans voce magna emisit spiritum. Et ecce
uelum templi fassum est induas partes
a summitate usque deorsum. Et tunc mota est
et petre scissae sunt et monumenta aperta
sunt. et multa corpora sanctorum qui dormierant
resurrexerunt. Et exierunt de monumentis
post resurrectionem eius uenerunt in sanctam
ciuitatem et apparuerunt multis. Et cum
non esset qui cum eo esset custodientes
illud visu tremore et his que fiebant.

tumuerunt valde dicentes. Hic filius dei
erat iste. Et tunc autem ibi mulieres multe
a longe. que secute erant ihesum a galilea
ministrantes ei. Inter quas erat maria
magdalene et maria iacobi et iosephi mat
ris mater filiorum heredi. Cum autem sciret
factum esse. uenit quidam homo diuitis
ab arimadria nomine ioseph qui et ipse
discipulus erat ihesu. Hic accessit ad pyla
tum et petiit corpus ihesu. Tunc pylatus i
heredi corpus. Et accepto corpore ioseph i
uoluit illud in sindone munda et posuit
illud in monumento suo uoto quod exate
erat in petra. Et ad uoluit saxum magnum
ad hoc monumentum et abiit. Et tunc
autem ibi maria magdalene et alia ma
ria secutes contra sepulchrum. Altera
autem die que est post pascha. uenerunt
principes sacerdotum et pharisaei ad pyla
tum dicentes. Domine recordati sumus
quia seductor ille dixit adhuc uiuens
post tres dies resurgam. Ne ergo custodi
amur sepulchrum usque iudicium certum
ut forte ueniant discipuli eius et furent
eum. idcirco petiui sursum a mortuis. Et
erit nouissimus error petri prioris. At
illis pylatus. Nihil custodiam. Ne
custodire sicut scitis. Qui autem abeuntes
munierunt sepulchrum signantes la
pidem cum custodibus. **xxviii**
Quod autem sabbatum que lucebat
in prima sabbati. uenit maria et
magdalene et altera maria uidit
sepulchrum. Et ecce tremor quidam factus est
magnus. Angelus autem domini descendit
de celo et accedens reuoluit lapidem et sedebat
super eum. Erat autem aspectus eius sicut
fulgur. uestimenta eius sicut nix. De
timore autem eius exterriti sunt custodes. et
facti sunt uelut mortui. Respondens autem
angelus dixit mulieribus. Nolite timere
uos. Scitis enim quod ihesum qui crucifixus
est quitis. Non est hic. Surrexit enim
sicut dixit. Et uenite locum ubi
positus erat dominus. Et cito euadite
dicite discipulis eius et petro. quia surrexit
et ecce praecedet uos in galileam. Ibi enim
uidebitis. ecce praedixi uobis. Et exierunt

etiam de monimento cum timore et gaudio
magno currentes nuntiare discipulis eius
Et ecce ihesus occurrit illis dicens. Aucte.
Ite autem accedite et tenuerunt pedes
eius et adorauerunt eum. Tunc ait illis ihesus
Solite timeat. et nuntiare fratribus meis
ut eant in galyleam ibi me videbunt. Et
cum abissent. ecce quidam de caesariis ve-
nuntiantem. et nuntiaverunt principi-
bus sacerdotum omnia que facta fuerant.
Et aggregati cum senioribus et filio accep-
to pecuniam copiosam dederunt militibus
dicentes. Dicite quia discipuli eius nocte
veniunt et fuerunt cum vobis dormi-
tibus. Et si hoc audierint fuerit apud eos. no-
suadentibus et iustos vos facientibus. Ne
illi accepta pecunia. fecerint sicut erant e-
docti et divulgatum est ybi istud apud
iudeos usque in hodie tenent dicent. Viderunt
autem discipuli abierunt in galyleam i-
moniam ubi constituerat illis ihesus
Et videntes eum adoraverunt. Quidam
autem eorum dubitaverunt. Et accedens ille
locutus est eis dicens. Data est mihi omnis po-
testas in celo et in terra. Et nunc dicit omni-
bus gentes baptizantes eos in nomine patris
et filii et spiritus sancti. docentes eos servare
omnia quecumque mandavi vobis. Et
ecce ego mitto vos in omni terra. Et
usque ad consummationem seculi. *Explicit*
mattheus. Incipit prologus iohannis.

Iohannis enim angelus dei electus
et petri in baptismo filius ac
quod in domino simone discipulus
sacerdotum in istis agens scdm
carum leuita ad fidem xpi successus eva-
gelium in ysaia scripsit ostendens ideo
quod et genit suo debet et xpo. Nam in iuan-
ni principii in voce prophetice exclamationis
instituit. ordinem leuitice electionis
ostendit. ut potius predestinatum totum
nem filium zacharie in voce angeli e-
missum annuntiantis non solum o-
bum carnem factum. sed corpus domini in
omnia per ybi dicitur nonis animatum
in iuan angelice predicationis oste-
dit. ut qui hoc legens. sciret cum in iuan
carnis in domino et illi adniventis.

hinc autem caro debet agnosce atque in se
libum uotis quod in sonantibus per dicitur
venire. Denique cum per facti evangelii o-
pus intrasset. ab apostolico domini predicare
deum incipiens uoti laboravit in uacua
cum carnis quam in pueros uidet dicit
si totius exprimens expositionem disti-
cuntur in unum tempore cum dicitur. et
aggregati cum senioribus et ministerium per
tunc angelorum ut instituit nos ad
intelligendum singula in breui expungens
non auctoritatem sed rei demerit et phasen
de apud plenitudinem non negaret. De-
nique amplexu fuit post fidem pollicem
dicit. ut sacerdos repens heret. Si tunc co-
sentiens fidei predestinata potuit electio. ve-
nerit in ore ubi per quod prius inuenerat
in genere. Nam et alexandrie episcopus
fuit. Cuius per singula opus fuit scire. et e-
uangelii in se dicta disponit. et discipulis
in se legis agnosce. et dominum iohannem
domini intelligere naturam. que in uos
per omni oportet requiri. Denique in iuan
nolumus agnosce hunc mercedem et

hortationis. quom-
am qui plantat. et
qui regat ybi fuit
Cum autem in re-
mentum prestat de-
est. *Incipit iohannis*
euangelium. 1.
In iuan euangelii
in xpi filii dei. sicut
scriptum est in ysaia
propheta. Ecce mitto
angelum meum an-
tecedentem tuam. qui
parabit uiam tuam
ante te. et iohannes
in deserto pater
am domini rectas
facit semitas eius.
fuit iohannes in de-
serto baptizans et
dicans baptismum
penitentiae in remissio-
nem peccatorum. Et e-
gredebant ad illi

iherosolymite iohannis regio iudee et
 baptizabant ab illo iordanis flumine et
 facientes peram suam. Et erat iohannes uelut
 pilis camelorum et zona pellicea circa lumbos
 eius. uacuitas in eis siluestre edebat. et
 predicabat dicens. Qui erit fortior me per me
 cuius non sum dignus perueniens soluere
 corrigiam calcamamenti eius. Et ego baptizo
 uos in aqua. Ille uero baptizabit uos in
 spiritu sancto. Et factum est in diebus illis.
 uenit ihesus a nazareth galilee. et baptiza-
 tus est in iordane a iohanne. Et statim
 ascendens de aqua uidit celos apertos et spi-
 ritum sanctum tanquam columbam descendem
 in eum et uocem in ipso. Et uox facta est de
 celis. Tu es filius meus dilectus. in te pla-
 cui. Et statim spiritus expulit eum in deser-
 tum. Et erat in deserto quadraginta diebus. et
 quadraginta noctibus et temptabatur a satana.
 Et erat cum bestis et angelis ministrabant
 ei. Postquam autem traditus est iohannes
 uenit in galileam predicans euangelium
 in regni dei. dicens. Quoniam impleti
 est tempus et appropinquauit regnum dei. De-
 nitumini et credite euangelio. Et prius
 secus mare galilee uidit symonem et an-
 dream fratrem eius netentes rema in ma-
 re. Et uenit eum piscatores. Et dixit eis.
 Meus. et uenit post me faciam uos fieri
 piscatores hominum. Et protinus relic-
 tis retibus secuti sunt eum. Et progressus in
 de pusillum uidit iacobum et zebedee et io-
 hannem fratrem eius. ipsos in nauem conpo-
 nentes remis et statim uocauit illos. Et
 relicto patre suo zebedee in nauem cum inter-
 comariis secuti sunt eum. Et ingredien-
 tes capharnaum et statim sabbatis in-
 gressus in synagogam docebat eos. Et
 stupebant super doctrina eius. Erat enim
 docens eos quasi potestatem habens et
 non sicut scribae. Et erat in synagoga eo-
 rum homo in spiritu immundo et exclamauit
 dicens. Quid nobis et tibi iherusalem nazareth.
 et uenisti ante tempus perdere nos. et scio
 quia sis sanctus dei. Et comminans eum
 et dicens. Obmutescat et exi de homine. et
 discerpens eum spiritu immundo. et ex-
 clamans uoce magna exiit ab eo. Et

mirati sunt omnes. ita ut equidicerent in se
 dicentes. Quidnam est hoc? Quenam huius
 doctrina noua. Quia in potestate uirtutis
 spiritus in mundis imperat et obediunt ei.
 Et processit timor eius statim in omnem
 regionem galilee. Et protinus egredien-
 tes desynagoga ueniunt in domum symo-
 nis et andree cum iacobo et iohanne. De-
 ambebant autem locus symonis febrici-
 tans et statim dixerunt ei de illa. Et acce-
 dens eleuauit eam apprehensa manu eius.
 Et continuo dimisit eam febris et misit
 bac eis. Et erat autem factum cum occidisset
 sol. afferbant ad eum omnes male habentes
 et demonia habentes. et erat omnis ciuitas
 congregata ad ianuam et curantur multos
 qui uexabantur uariis languoribus. et demo-
 niis multa eieciat. Et non timebat ea lo-
 qui quoniam sciebant eum. Et diluculo
 valde surgens. egressus abiit in desertum
 locum ubique orabat. Et persecutus est eum
 symon et qui cum illo erant. Et cum multi-
 sent eum dixerunt ei. qui omnes quoniam
 te. Et ait illis. Eamus in proximis ui-
 cos et ciuitates. ut et ibi predicemus. et hoc
 enim ueni. Et erant predicantes in synago-
 gis eorum in omni galylea et demonia ei-
 ciens. Et uenit ad eum leprosus deprecans
 et genuflexo dixit. Si uis potes me munda-
 re. Et uenit autem misertus eius exten-
 dit manum suam et tangens eum ait. Tu
 et solo munda eris. Et cum dixisset. statim
 discessit ab eo lepra. et mundatus est. et
 comminatus est ei. Et uide neminem dicens.
 si uade ostende te principibus sacerdotibus
 offer per mundacionem tua que precepit
 moyses in testimonium illis. Et egressus
 cepit predicare et diffamare in omniem. ita
 ut iam non posset manifeste nuntiare
 introire. si foris in desertis locus esset. et co-
 ueruebant ad eum undique.

Et itum uenit in capharnaum
 post dies octo. et auditum est quod in
 domo esset. et ueniunt multi. ita
 ut non caperent neque ad ianuam. Et lo-
 quebatur eis libere. Et ueniunt fen-
 tes ad eum palmarum. qui a qua tuor
 portabat. Et cum non possent afferre e

in illi quibus mandauit sedenti ubi eae
 et patet facientes sibi miserunt gratias tui
 in quo palatius tacebat. Et cum uidisset
 iste fidem illorum ait palatius. Fili dimitte
 cur ubi peca tua. Erant autem illi quibus
 defecis sedentes et cogitantes in cordibus suis.
 Quid hic sic loquitur? Is blasphemac.
 Quis enim potest dimitte peca nisi solus
 deus. Quo statim cognito ille spu sco qd
 sic cogitauit intra se dicit illis. Quid
 ista cogitatis in cordibus uestris? Quid est fa
 cilis dicere palatius dimittere tui peca
 aut dicit tolle grabatum tuum et ambula.
 Ut autem sciatis quia potestatem habet
 filius hominis uicem omnimodi peca ait
 palatius. Ubi dico surge. tolle grabatum
 tuum et uade in domum tuam. Et statim sur
 rexit ille. Et sub lato grabato abiit in te
 ro am omnibus. ita ut ammirarent omnes
 et honorificarent deum dicentes. qd nun
 quam sic uidimus. Egressus est uerbi
 admirare omnesqz turba uenibat ad eum
 docebat eos. Et cum paret uelut uidet
 leui alpheti sedentem ad chelonem et ait
 illi. Sequere me. Et surgens secutus est
 eum. Et factum est cum accubaret idomo
 illius multi publicani et peccatores simul
 discumbant cum ihu et discipulis eius.
 Erant enim multi qui sequebantur eum.
 Et scribe et pharisei uidentes quia man
 ducaret cum publicanis et peccatoribus. Dicebat
 discipulis eius. Quare cum publicanis
 et peccatoribus manducat et bibit magister ue
 strus? Non auditis ille ait illis. Non uelle hnt
 medicos sanos sed qui male habent. Non e
 um uenit uocare iustos sed peccatores. Erant
 discipuli iohannis et pharisei ieiunantes
 et ueniunt et dicunt ei. Quare discipuli
 iohannis et pharisei ieiunant. tu aut
 discipuli non ieiunant. Et ait illis ihesu.
 Numquid possunt filii uirgine quaz
 dum sponsus cum illis est ieiunare. Quo
 tempore habent secum sponsum. no possunt
 ieiunare. Ueniunt aut dies cu auferet
 ab eis sponsus. tunc ieiunabunt et illis
 dicit. Nemo assumentu panni tectis
 assuit uestimentis uestris. Numquid auferet
 supplementu nouum autem. et maior sed

lina sit. Et nemo mittit nouum uinum
 in uetris. Numquid duntaxat uinum
 uetres et uinum effundet. uetres probant.
 Si uinum nouum in uetres uinos mit
 ti debet. Et factum est in illa cum dno sab
 batis ambulant p lata. et discipuli eius
 cepunt progredi uellere spicas. Phari
 sei autem dicebant ei. Ecce quid faciunt
 discipuli tui sabbatis qd non licet. Et ait
 illis. Numquid legis quid fecit dauid
 quando uocauitatem habuit et esurit ip
 se et qui cum eo erant. Quomodo introiit
 in domum dei. Gabaathar principe sacer
 dum. et panes propositionis manducauit qd
 non licebat manducare. nisi solis sacer
 dotibus. et dedit eis qui erant cum eo. Et dicebat
 eis. Sabbatum propter hominem factu est
 non homo propter sabbatum. Itaqz dno est
 filius hominis etiam sabbati.

Et intrauit in synagogam
 erat ibi homo lins manum an
 dam. Et obseruabant eum si sab
 batis curaret ut accusarent illum. Et ait
 homini habetis manum audam. Sur
 ge in medio. Et dicit eis. Uide sabbatis ui
 face. an male. Numquam saluam face an
 p dicit. Et illi tacebant. Et cum spicas eo
 ille cum ira. et stratus sup occubant cor
 eorum. dicit homini. Et tende manum
 tuam. Et extendit et statim restituta est ma
 nus illi. Et exiit autem pharisei cum he
 iudicatis et filium facebant aduersum eum
 quomodo eum p dicit. Ille autem cu discipu
 lis suis secessit ad mare. et multa turba ag
 gregata iudea secuta est eum et ab iudicis et
 ab ydumica et transiordanem et qui circa
 tyrum et sidonem multitudine magna au
 dientes que facebat. ueniunt ad eum. Et
 dixit illis discipulis suis. ut nauicula
 sibi desumeret propter turbam ne spicerent
 eum. Ad uentos enim sanabat. ita ut uen
 erent in eum. ut illum tangere. Quis aut
 aut habebat plagas. et ipse in uentos cu illi
 uidebant. probatebant ei. et clamabant di
 centes. Deus filius dei. Et ruerunt et
 minabatur eis ne manifestarent illum.
 Et ascendens in montem uocauit ad se
 quos uoluit ipse. Et ueniunt ad eum.

diendi audiat. Sed dicebat illis. Videte quod
 audiat. Iniqua mensura mensi fueritis
 remittetur vobis et ad daretur vobis. Quod
 enim habet datur ei et qui non habet etiam
 quod habet aufertur ab eo. Et dicebat. Sic est
 regnum dei. quemadmodum in nativitate ho-
 mo. seminat in terram et dormiat et exurgit
 nocte ac die semina germinat et marescit
 dum nescit. Et sic erit etiam factus fiet
 primum herbum deinde spicam. deinde ple-
 num fructum in spica. Cum ex se producit
 fructum statim mittet falcem quoniam
 adest messis adiebat. Cum assimulabit
 regnum dei. aut cum patet spavinus illud.
 Sicut granum synapis quod cum seminatum
 fuerit in terra. minus est omnibus seminibus
 que sunt in terra. Et cum natum fuerit. ascen-
 dit in arborem. et hic natus omnibus foliorum
 et facit ramos magnos. ita ut possint sub
 nubibus eius aves celi habitare. Et talibus
 multis parabolis loquebatur eis vobis p-
 ut poterat ut audire. Sine parabola autem non
 loquebatur eis. Sed celsum autem desuper sur-
 dissebat omnia. Et ait illis. Nonne dic illa
 cum seorsum esset factum. Transcurrens quia
 et dormientes turbam assument eis. ita
 ut erat in manu. et alie naves erant cum illo.
 Et facta est procella magna. venti et fluctus
 mittebant se invicem. ita ut implerentur
 navis. Et erat ipse in puppi super truncum
 dormiens et exant cum et dicebant ei. Ma-
 gister non ad te pergit. quia perimus. Et ex-
 surgens animatus est ventus. et dixit ma-
 tri. Da obsequium. Et cessavit ventus.
 et facta est tranquillitas magna. Et ait il-
 lis. Quid timidi estis. Nonne habetis
 fidem. et timuerunt timore magno. et dice-
 bant ad alium. Quis puerus est iste.
 Quia iussus in mare obedivit ei.

Et veniunt iussus maris. mit-
 gionem gerasenorum. Et exierunt
 ei de navibus. statim occurrit ei de
 monumentis homo in spiritu immundo. qui
 dominum habebat in monumentis. Et
 neque cathenas iam quisquam enim pote-
 rat ligare. quoniam sepe expediri et ca-
 thenis unitus dirupisset. cathenas et
 pedes diminisset. et vocis poterat eum do-

mare. Et tempore nocte accit in monumentis
 et in monumentis erat damianus et concidens se
 lapidibus. Videns autem ihesus a longe ca-
 vit et adiecit eum. Et damianus voce
 magna dixit. Quid michi et tibi ihesu fili
 dei. aliam. Ad me accipiem. veni co-
 quas. Dicebat enim illi. Et si spiritus in
 mundo ab homine. Et miris gabat eum
 Quod nomen est. Et dicit ei. Legio
 nomen michi est. quia multi sumus. Et
 precabatur eum multum ne se expelleret
 extra regionem. Erat autem ibi circa mon-
 tem grex porcorum pascens magis. Et de-
 cabant eum spiritus dicentes. Mihi ut
 imbecos. ut meos imbecamus. Et cessat
 eis statim ille. Et exierunt spiritus in multi-
 tudinem imbecos. et magno impetu
 grex porcorum in mare adductus nullus
 suffocatus sunt in mare. Qui autem pasce-
 eos fugerunt. et nuntiaverunt iherosolimis
 et agris. Et egressi sunt inde quidam facti.
 Et veniunt ad iherosolimam et vident illum qui
 a demonio vexabatur sedentem iussu
 et sane mentis et amment. Et narrant
 tunc illis qui viderant qualem factum esset ei.
 denique hunc etiam et de porcis. et rogant
 eum cepit. ut discedet a finibus eorum. Et
 quia ascendit iussu cepit illum de porcis
 qui a demonio vexatus fuerat. ut esset
 cum illo. Et hic autem non ad iussu ei.
 sed ait illi. Vade in domum tuam ad tuos
 et nuncia illis quanta tibi dominus fecit. et
 misit eis sic. Et abiit et cepit predicare
 in decapoli. quanta fecisset illi. Et omnes
 mirabantur. Et cum ascendisset ille in
 iherosolimam in templum. egressa turba mul-
 ta ad illum. et erat circa mare. Et venit
 ad eum quidam de archyphryagagis
 nomine iarnis. Et intens eum pro-
 ad pedes eius. et deprecabatur eum multum
 dicens. Domine filia mea iherosolima
 est. veni impone manum tuam super eam.
 ut salva sit. et vivat. Et abiit cum illo
 et sequebatur eum turba multa. et pne-
 bant illum. Et mulier que erat in
 fluitu sanguinis annis duodecim
 et fuerat multa pressa a pluribus medi-
 cis et rogavit omnia sua. nec quicquam

profectus. Et magis deus habebat cum au-
disset de his. venit in turba toto et tenuit ves-
timentum eius. Dicebat enim. Quia si
vel vestimentum eius tangeris salua eris. Et
confestim sicatus est fons sanguinis eius
et leuitice per quod sanata est a plaga. Et sta-
tim ille cognoscens in seipso remissionem
exierat de eo. conuersus ad turbam ait. Quis
tenuit vestimenta mea? et dicebant ei di-
cipuli sui. Quid turbam compingit te
dicens quis me tangit? Et cum spiraret vi-
de eam que hoc fecit. Et ille ait tunc
et tremens factus quod factum esset in se. venit
et prostratus ante eum dixit et omne vitium
suum. Ihesus autem dixit ei. Filia fides tua te
saluam fecit. Et iade in pace. et esto sana a
plaga tua. Tunc eo loquente veniunt
multi ad archisynagogum dicentes. Quod
fuit tuum motum est. Quid ultra uexas
magistram? Ille autem audito isto quod
dicebat ait archisynagogo. Noli timere
cautum modo corde. et non aduersus quicquam
sequi se nisi peritum et iacobum et iohannem
fratrem iacobi. Et uenit in domum archisy-
nagogi et uidit mulierem et flectens et uolu-
tantes mulierem. et ingressus ait illis. Quid
turbamini et ploratis? Puella non est mor-
tua? et dormit. Et circuebant eum. Ipse uo-
catis omnibus et assinit patrem et matrem
puelle. et qui secum erant. et gradum ubi
erat puella iacens et tenens manum puelle
et ait illi. Habita cum. Quid est in ista mul-
iere? Puella tibi dico surge. Et confestim sur-
rexit puella et ambulabat. Erat autem
annos duodecim. Et obstupescunt stupe-
re magno. et precepit illis uelut nemo
id sciret. Et uisit ei dare manducare.
Et egressus inde in patriam suam et seque-
bantur eum discipuli sui.

Et facta sabao cepit ille in synago-
ga docere. Et multi audientes amira-
bantur in doctrina eius dicentes.
Unde huic hec omnia? Et que est sapientia
que data est illi. et uirtutes tales que per manum
eius efficiuntur? Nonne iste est fabri filius
marie. frater iacobi et ioseph et uidet et symon?
Nonne et sorores eius hic uobiscum sunt?
Et scandalizabant in illo. et dicebat eis

illic. Quia non est propheta sine honore in
patria in domo sua in cognatione sua. Et
non poterat ibi uirtutem ullam facere. nisi
paucos infirmos inpositis manibus cura-
uit. Et mirabatur propter incredulitatem illor-
um. Et circuebat castella in circuitu docens.
Et conuocauit duodecim et cepit eos mis-
se in quatuor. et dedit illis potestatem spirituum
in mundo isto. Et precepit eis ne quid colle-
rent in uiam. nisi uirgam tantum. non pe-
rant. non patient. neque in zona eo. sed calceas
et sandalias. et ne induerent duabus tunicas.
Et dicebat eis. Quotumcumque introieritis in do-
mum illuc manete. donec exieritis inde. Et
quicumque non recipiunt nec audierint uos
exercentes inde excutite puluerem de pedibus
uestris in testimonium illis. Et exercentes per-
dicebant ut penam agerent. Et demonia
multa eieciunt. et uirgebant oleo multo
egros et sanabant. Et audiente rex herodes
manifestum enim factum est nomen eius et
dicebat. Quia iohannes baptista resurrexit
a mortuis. et per opera uirtutes in illo.
Alii autem dicebant. quia helias est. Alii
uero dicebant. quia propheta est. qui uiuus exprophetis.
Quo audito herodes ait. Quem ego decol-
lam iohannem. hic a mortuis resurrexit.
Et per eum herodes misit et tenuit iohannem
et uirtutem eum in carcerem propter herodiadem
uxorem philippi fratris sui. quia duxerat
eam. Dicebat enim iohannes herodi. Non
licet tibi habere uxorem fratris tui. Herodias
autem in sedibat illi. et uolebat eum occi-
dere nec poterat. Herodes enim mencebat iohannem.
sciens eum uirum iustum et
sanctum et custodiebat eum. Et audito eo mi-
ta faciebat. et uident eum audiebat. Et cum
dies opportunus accidisset herodes in na-
tali suo cenam fecit principibus et amicis
et primis galilee. Cumque introisset filia ipsius
herodiadis et saltasset et placuisset herodi. si-
mulque retinuerat rex ait puelle. Petre
autem quod uis idabo tibi. Et iurauit illi. quod
quicquid petieris dabo tibi licet dimidium
regni uiet. Que cum exisset dixit matri
sue. Quid petam? Et illa dixit. Caput
iohannis baptiste. Cumque introisset sta-
tim cum festinatione ad regem petiit

Iohannis. Iohannis ut promissus deo michi i discipulo
caput iohannis baptiste. Et contritatus est
ut ppter uisurandum i ppter similes disci-
pulos noluit eam iustitiam. Et nullo spicula
to: pcepit auferre caput iohannis baptiste.
Et decollauit eum in carcere. i. actum cap-
eius in discipulo i. dedit illud puella. i. puella de-
dit matri sue. Quo audito discipuli eius
ueniunt i. uenerunt corpus eius i. puerum
illud in monasterio. Et uenerunt ap-
ad illos i. uenerunt i. illi omnia que ege-
rant i. docuerant. Et ait illis. Venite se-
sum in desertum locum. i. requiescent puerum
Erant enim qui uenerant i. uenerant
multa. i. nec manducandi spacium habebat.
Et ascendentes in uanum abierunt i. de-
sum locum seorsum. Et uiderunt eos abe-
unt i. cognouit multa i. pedestres de o-
mnibus ciuitatibus conueniunt illuc. i. puerum
eos. Et exiens ascendit turbam multam
i. miseris est sup eos. quia erant sicut o-
ues non habentes pastorem. Et cepit doc-
eos multa. Et cum iam hora multa fieret.
accesserunt discipuli eius dicentes. De-
sertus est locus hic. nam hora praeteriit. Di-
mitte illos ut euntes imprimas uillas
i. uicos emant sicut uicos quos manducant
Et respondens ait illis. Date illis uos
manducare. Et dixerunt ei. Euntes ema-
natis denarios ducentis panes. Et dabi-
mus eis manducare. Et dixit illis. Quot
panes habetis. Et respondit. Et cum egno-
uissent dixerunt. Quinque i. duos pisces i.
pcepit illis ut accurrent facere homines os
secundum numerum supra uiride fecerunt.
Et deservuerunt. i. impios pueros. et
quinque greges. Et acceptis quinque panibus
i. duobus piscibus i. uenerunt i. celum benedixit
et fregit. i. dedit discipulis suis ut ponant
ante eos. Et duos pisces diuisit omnibus.
Et manducauerunt omnes i. saturati sunt.
Et sustulerunt reliquias fragmentorum duo-
decim cothurnos plenos i. de piscibus. Erant
autem qui manducauerunt quinque milia
uironum. Et statim coegit discipulos suos
ascendere nauim ut praecedat eum i. uenerunt
ad bethsaida. dum ipse dimitteret plures.
Et cum dimisisset eos. abiit in uanum

orare solus. Et cum sero esset erant nauis i. uer-
dio manente solus intra. Et uidit eos la-
uantes in remigando. Et erat enim uener-
contrarius eis. Et circa quartam horam
uigilanti noctis uenit ad eos ambulans
sup mare. i. uolebat puer eos. Et illi ut
viderunt eum ambulantem sup mare.
putauerunt fantasma esse. Et exclamauit
i. Omnes enim uiderunt eum i. turbati
sunt. Et statim locutus est cum eis i. dicit
illis. Auidite. Ego sum nolite timere. Et as-
cendit ad illos in nauim. i. cessauit uenerunt.
Et plures magis in se timebant. Qui e-
nim intellexerant de panibus. Et erat cum
eis illorum obsecratum. Et cum i. uenerunt
sunt puerum i. uenerunt generatim i. appli-
cuerunt. Cumque egressi essent de naui. co-
gnouit cognouit eum. i. pueros uer-
uicam regionem illam. cepit i. grabatis
eos qui se male habebant commisit. ubi au-
ditebant eum esse. Et quocumque inui-
uacuit eos uel in uillas. aut ciuitates
in placis ponebant i. firmos. i. deprecari
ut eum ut symbium uenerunt eis
tangere. Et quocumque tangebant eum i.
salui fiebant.

Eueniunt ad eum pharisaei i. qui
dam de scribis uenerunt ab illo
solimus. Et cum uidisset quo-
dam de discipulis eius committentes manibus
id est non laus manibus manducare pa-
nes utraque. Pharisaei autem i. omnes
uidet. nisi crebris lauent manibus non man-
ducant. tenentes traditionem sentiant. Et a-
foras uenerunt baptizati non comedunt. Et
alia multa sunt que tradita sunt illis
uenerunt. baptizata calumini i. uenerunt et
etamentorum uenerunt. Et interrogabat
eum scriba i. pharisaei dicentes. Quare di-
cipuli tui non ambulant iuxta tradito-
nem seniorum. si enim manibus man-
ducant panem. Ad ille respondens dixit
eis. Bene ysaie propheta de uobis p-
prias sicut scriptum est. Populus is-
raels me honorat. cor autem eius longe
est a me. I. uenerunt autem me colunt do-
centes doctrinas i. precepta hominum. reli-
quentes enim mandata dei. tenentes et

dicentem hominibus. Septuaginta urbes
et calaniam et alia huius similia facies milita.
Et dicebat illis. Et tunc utrum fecistis pro
optum dei. ut tradiderim vobis huiusmodi. Non
sed enim dixit. Nonne patrem tuum
et matrem tuam. et qui maledixit patri aut
matri inquit. Et los autem dixit. Si
dixit homo pro aut matrem corban quod est
donum quodamque exine tibi pro fine. ultra
non dimittis eum quicquam facere pro
suo aut matrem resanctos iurum dei pro
dicentem vram quam tradidisti et mul
ta similia huiusmodi facies. Et adus
caus tunc turbam dicebat illis. Audite
me omnes et intelligite. Nihil est extra vo
num. Et maledixit ei eum quod possit no
num cominare. s. que de homine p
cedunt. illa sunt que cominatur homines.
Siquis hic aures audierit audiat. et
miserit. in domum a turba interrogabant e
um discipuli eius parolam. Et ait illis.
Sic et nos imprudentes estis. Non intel
ligitis. quia omne nunciatum maiorem
hominem non potest eum cominare quod
non innotuit mico eius. Et inuenit in
secessum exit purgans omnes ecclesias. Di
cebat autem quoniam que de homine
exiunt. illa diquuntur hominem. Ab om
nis enim corde hominum male cogita
ones procedunt. adulteria. fornicationes ho
milia furta auaritia nequitia dolus
imprudencia inuidia omnis malus. bla
phemia superbia stulticia. Omnia ista
la abintus procedunt et cominatur hominem.
Et inde surgens abiit in fines tyri et sydonis.
Et ingressus domum neminem voluit sa
re. et non potuit latere. Quia enim stau
it audiuit deo cuius filia habebat spiritum
mundum. intrauit et prostravit ad pedes
eius. Erat enim mulier gentilis. syro
phoenicia genere. Et rogabat eum ut demo
num eiceret de filia eius. Qui dixit illi.
Sine pius faciam filios. Non enim
homini sumere panem filios et mittere
canibus. At illa respondit. et dixit ei. Vnde
domine. Nam et canes comediunt strusa
de mensis pictorum. Et ait illi. Propter hunc
suonem vale. et erit demonium a filia tua.

Et cum abisset in domum suam. inuenit puer
laicum sedentem super lectum et demonium exis
se. Et iterum exiens de finibus tyri. uenit pro
donem ad mare galilee. quod est inter medios
fines decapoleos. Et adduxerunt ei leprosum
et multum et deprecabantur eum. ut imponat illi
manum. Et appropinquans eum deiecit se
culum. misit digitos suos in auriculas eius.
et exptiens tetigit linguam eius. Et suspi
ciens oculum in genua et ait. Effusa quod est
ad aures et statim aper sunt aures eius. et
soluta est inactum lingue eius. et loque
batur recte. Et precepit ei ne cui diceret. Quia
tamen eis papiebat tanta magis plus
predicabant. et eo amplius amirabantur dicen
tes. Et tunc omnia facta leprosis fecit audire
et multos loqui. **VIII**

Et dicit illis. Quia cum turba multa et
ferat illi nec habent quod manducarent. et vo
cans discipulis ait illis. Os isco. super quas
quia ecce iam trieno sustinent me. nec ha
bent quod manducarent. Et si dimiseris eos re
linquas in domum suam deficiunt in via. Quia
dam enim ex eis de longe ueniunt. Et tunc
et discipuli sui. Inde illos quis poterit hic sa
tuare panibus in solitudine. Et interrogabant e
os. Qui panes habentis. Qui dixerunt. Sep
tem. Et precepit tunc discipulis super terram. Et
accipiens septem panes gratias agens fra
git. et dabat discipulis suis. ut apponerent. Et
apposuerunt tunc. et habebant pisces quatuor
paucos. et ipse benedixit. et misit apponere. Et
manducauerunt et saturati sunt. Et sustu
lerunt quod supererat de frumentis septem spor
tas. Et tunc autem qui manducauerunt qui
quantitas multa hominum. Et dimisit eos.
Et statim ascendens nauim et discipulis sui
is. uenit in portus dalmanutha. Et exierunt
pharisei. et cepunt querere cum eo. quientes
ab eo signum de celo compantes eum. Et in
genitiscus spiritus ait. Quid generatio ista
signum querit. Amen dico uobis. si dabi
guadoni isti signum. Et dimittens eos.
ascendit iterum nauim. et abiit in cæsarea.
Et obliuiscuntur sumere panem. nisi vnum
panem habebant secum in manu. Et papie
bat eis dicens. Et videte et caute a faciente
phanasos et a feruente herodis. Et cogi

calabant ad altissimum dicentes q: panes nō
habetis. Quo cognito ihesus ait eis. i.
quid cogitatis. quia panes nō habetis? Et
dum cognoscitis i intelligitis: ad nūc cecidit
habetis cor uestrum. Quos habentes nō
uidetis. i. aures habentes nō auditis nec
cordamini quando quinq: panes fregi. ut
quinq: milia hominū. Et q: copiosos frag-
mentos plenos sustulistis. Dicitur ei. Duo
decim. Quando i septem panes inquit omni-
um q: spicas fragumentorum tulistis? Ecdi-
cunt ei. Septem. Et dicebat eis. Quando
nō dum intelligitis. Et uenit rex say-
dan. i. adducit ei centum. i. rogabant eum
ut illum tangeret. Et appropinquans manu cen-
tuus eum extra uicem. Et respiciens in o-
culos eius. impositis manib: suis interrogauit
eum si aliquid uidet. Et aspiciens ait. Vi-
deo homines uelut arbores ambulantes.
Deinde itum posuit manus sup oculos
eius i cepit uidere. Et restitutus est: ita ut vi-
deret clarissima. Et misit illum uidemum
suam dicens. Vade i domum tuam. Et si
in uiam introitus nemini dixeris. Et in-
gressus est ille i discipuli eius i castella re-
sacer philippi i multa interrogabat discipu-
los suos dicens. Quem me dicunt et ho-
mines? Qui responderunt illi dicentes. A-
lii iohannem baptam. alii heliam. alii
uō quasi unum de prophetis. Quia dicit illis.
Vos uō quem me dicatis esse. Et respondens
petrus ait illi. Tu es christus. Et eminens
est eis. ut tū dicent de iho. Et cepit dicere
eis quoniam oportet filium hominis pa-
ci multa. i. reprobam a multis sacerdotib: et se-
morib: i scribis i occidi. i. post tres dies resur-
gere. Et palam vnum loquebatur. Et ap-
prehendens eum petrus cepit increpare eum.
Qui commisit i uidentis discipulos suos.
cominatus est petro dicens. Vade retro
sathanas. quoniam nō sapias ea que di-
cunt. si que sunt hominū. Et euocata
turba cum discipulis suis dixit eis. Si
quis uult me sequi abneget semetipsum i
tollat crucem i sequatur me. Qui enim
uoluit animā suam saluam facere. perdat
eam. Qui autē perdidit animā suā propter
mea euangelium saluam faciet eam.

Quid cum prodit homini si lucet cori mē-
tium. i. deum etiam faciat amicum suū. Acci-
quam dabit i mutacionem panem a sua
Quia cum me i fessus fuit i uia mea i ge-
neracione ista adultera i peccatrice. et filius
hominis i fecerat eum cum uenit i glā-
ria sui cum angelis suis. . . .

Et dicebat illis. Amen dico uobis. q:
fuit quidam de iudeis stantibus qui nō
gustauit mortem donec uideret
regnum dei. uenientis i iudice. Et post dies
sex. assumptus i petrum i iacobum et io-
hanem. i. duxit illos in montem excelsum
seorsum solos. i. transfiguratus ē corā ipis.
Et uestimenta eius facta sunt splendentia et
candida nimis. uelut nix. i. qualia fuisse
sup ham candida nō potest facere apparet
illis helyas cum moysi. i. erant loquentes
cum ihesu. Et respondens petrus dixit ihu.
Ite abbi. cum est nos hic esse. faciamus
hic tui tabernacula. tibi unum moysi uñ.
i. helie uñ. Non enim sciebat quid diceret.
Et ait eum i memorie extitit. Et facta
est nubes obumbrans eos. Et uenit uox
de nube dicens. Hic est filius meus carissi-
mus. audite illum. Et statim cum spi-
cantes neminem amplius uiderunt. nisi
iūm stantem secū. Et descendens illis
demonstrat. pcepit illis ne cuiquam que ui-
dissent narrarent nisi cum filius hominis
amoris resurrexerit. Et uenit i uenit
apud se equitantes quid nam hoc esset ei
amoris resurrexerit. Et interrogabat eu
dicentes. Quid ergo dicebat pharisei i sār
quia helyam oportet prius uenire. Qui
respondens ait illis. Helyas cum uenit p-
mo restituit omnia. Et quō scriptum est
in filio hominis ut multa pacatur i con-
demnabit. S: dico uobis. qui helyas ue-
nit. i. fecerunt illi quicunque uoluerunt.
sicut scriptum ē de eo. Et uenientis addiscipu-
los suos uidit turbam magnam circa eo-
i scribas equitantes ad illis. Et electum
omnis populi uidens ihu superius est ier-
pauit. Et accurrentes salutabant eu.
Et interrogant eos. Quid uis uos equi-
tis. Et respondens unus de turba dixit. Ego
gister autuli filii mei ad te. habentem

spiritum mittunt qui ubique est: cum appi-
hendit aliquid eum et spiritus et staret dentibus
et ardet. Et dixi discipulis tuis ut erant ei.
et non poterunt. Qui respondens dixit eis
O generatio munda quam diu apertus
est vobis: Quam diu vos patiar. Adhuc
illum ad me. Et adhaeruit illum. Et cum
vidisset illi. statim spiritus turbavit eum.
Et elysus mirum non habebat quoniam
Et interrogavit patrem eius. Quoniam
tempus est. ex quo et hoc accidit. At ille
ait. Ab infanzia. Et frequenter eum in iug-
nem et magnum misit ut eum pederet. Sed et
siquid potes adiuva nos in istis mihi.
Iste autem ait illi. Si potes arde omnia
possibilia sunt tibi. Et continuo ex-
clamans pater puerum cum lacrimis atque
Credo domine adiuva inardulitate mea.
Et cum vidisset iste eum turbam
commotus est spiritus in medio dicens illi.
Sic videt spiritus. ego pater tibi ex-
ab eo et amplius ne madoas iugum. Et
clamans multum discipulis eum ex-
ab eo. Et factus est sicut mortuus. ita ut
multi dicerent. quod esset mortuus. Iste
autem tenens manum eius elevavit eum
et surrexit. Et cum introisset in domum disci-
puli eius secreto interrogabant eum. Qua-
re nos non potuimus eicere eum? Et ait
illis. Hoc genus in nullo potest exire ni-
si moriatur in iugum. Et inde perfecti per-
dicebant in galyleam nec volebat quem
quam scire. Dicebat autem discipulos
suos et dicebat illis. Quoniam filius
hominis tradet in manus hominum et
occident eum. Et oculus terra dicit resur-
get. At illi ignorabant verbum et timebant
eum interrogare. Et veniunt capharna-
um. Qui cum domum esset interrogabat eos.
Quid nunc tractabatis? At illi dicebant.
Siquidem iuxta inter se disputabant
eum in iugum esset. Et respondens vocavit
modicum et ait illis. Siquis vult primus
esse erit omnium novissimus et omnium
minister. Et accipiens puerum statuit e-
um in medio eorum. Qui cum compleretur
esset ait illis. Qui quis vult primus
modi prius recipit in nomine meo me re-

perit. Et qui quisque me suscepit non me solum
sed et eum qui me misit. Et respondit
illi iohannes dicens. Magister in domibus
quendam in nomine tuo etiam dicitur demo-
nia qui non sequitur nos et peribimus
eum. Iste autem ait. Nolite eum perire.
Nemo est enim qui facit mercedem in vo-
mine meo et possit cito male loqui de me.
Qui enim non est adiunctus nos. probat
est. Quisquis enim potum dedit calicem
aque frigide in nomine meo quia christus.
Ad me dico novis non perderet sed suat
Et quisquis scandalizat unum ex his
puillis credentibus in me bonum est ei ma-
gis. ut camidaret mola asinaria in collo
eius et in mare mittet. Et si scandalizat unum
ex his manibus tuis. abscide illam. Bonum
est tibi debilem memore iugum quam
duas manus habere. ut in gehennam
ignem inextinguibilem ubi uertis cor
non moritur. et ignis non extinguitur. Et
si pes tuus scandalizat te. amputa illum.
Bonum est tibi claudum memore iugum
etiam. quam duos pedes habere. ut in
gehennam ignis inextinguibilis. ubi
vires cor non moritur. et ignis non exting-
uitur. Quod si oculus tuus scandalizat te
eicere eum. Bonum est tibi iugum iugum
in regnum dei quam duos oculos habere. ut
in gehennam ignis. ubi vires cor non
moritur. et ignis non extinguitur. Quis
enim igne saluat. et omnis victima sa-
le saluat. Bonum est sal. Quod si sal in
sulfur fuerit. in quo illud eductus. Et ecce
in vobis saltem. et pacem habete inter vos.

Et inde exurgens venit
in fines iude ultra iordanem. Et
conveniunt ad eum turbae ad eum et si-
cut et lucerna in domo eorum. Et accedentes
pharisaei interrogabant eum. Si uxor tuam
uxorem dimittit et contrahit eam. Et ille
respondens dixit eis. Quid vobis precepit
moyses? Qui dixerunt. Moyses per iugum
bellum repudiare facit et dimittit. Qui
respondens ille ait. Ad dominum cordis
viri scripsit vobis preceptum istud ab initio
aut erat tunc masculus et femina. fecit
eos deus. Et dixit. Propter hoc relinquet

homo patrem suum et matrem et adhaerere
uxori suae et erunt duo in carne una. Quod
iam non sunt duo. sed una caro. Quod ergo
dicitur quod homo non sepe. Et in domino
iam discipuli eius decedunt in dogmante
eum. Et ait illis. Quicumque dimiserit uxorem
suam et aliam duxerit. adulterium committit
super eam. Et si uxor dimiserit maritum suum
et alium nupsit. mediatur. Et offendant illi
parvulos ut tangat eos. Discipuli autem
enumerabant offensas. Quos cum vidit
Iesus indignatus est et ait illis. Si mittere parvulos
venire ad me. et ne prohibeatis eos. Talium enim est regnum dei. Amen dico vo-
bis. Quisquis non recepit regnum dei re-
lut parvulus. non intrabit illud. Et co-
plexans eos inponens manus super illos.
benedicebat eos. Et cum egressus esset in
via pertransiens quidam genu flexo ante
eum rogabat eum dicens. Magister bo-
ne quid faciam ut veniam cinam parvum.
Ihesus autem dixit ei. Quid me dicis vo-
num? Ego vultus nisi solus deus. Pre-
cepta nostra. Ne adulteros. ne occidas ne
fures ne falsum testimonium dices.
ne fraudem facias. honora patrem tuum et
matrem. Ad illud respondens ait illi. Maga-
gister hominum et servam annuente mea.
Ihesus autem innotuit ei cum id dixit ei.
Et dixit illi. Num tibi deest. Et Iesus qui
cumque habes vende. et da pauperibus et se-
bis thesaurum tuum in celo. et veni sequere me.
Qui contulatus multo abierat intrans.
Et erat enim habens multas possessiones.
Et cum discipulis Ihesus ait discipulis suis.
Quam difficile qui pecunias habent.
intran regnum dei intrabunt. Discipuli autem
obstupescabant in verbis eius. Ait Ihesus
versus ait respondens illis. Filii hominum
difficile est confidentes in pecuniis in reg-
num dei intrare. Facilius est camelum
per foramen acus transire quam divitem
intrare in regnum dei. Quidam autem magis
enumerabant dicens ab semetipso. Et
quis potest saluus fieri? Et respondens il-
los Ihesus ait illis. Nihil potest homines impos-
sibile est sed non apud deum. Omnia et
possibilia sunt apud deum. Et post cepit

et petrus dicit. Ecce nos dimisimus omnia
et secuti sumus te. Respondens Ihesus ait. Qui-
dico vobis. Nemo est qui reliquit domum
aut fratres aut sorores. aut patrem. aut
matrem. aut filios. aut agros propter me. et
propter euangelium. qui non accipiet cen-
tes tantum in hac tempe hoc domos et
fratres et sorores. et matres et patres et filios et
agros cum persecutionibus et insecutionibus
vitam eternam. Qui autem erunt primi
novissimi et novissimi primi. Erant autem
in via ascendentes iherosolimam. Et praecedebat
illos Ihesus et studebant et sequentes ante-
bant. Et assumptis itum duodecim capi-
tulis dicit. que essent eis unctiones. Quia ego
ascendimus iherosolimam et filius hominis
tradetur principibus sacerdotum et scribis et
iudeis. et deridibunt eum et mortem. Et
cruentur eum genibus et illudent ei et spuerunt
eum et flagellabunt eum et mittent eum
in tenebras die resurget. Et accedunt ad eum
iacobus et iohannes filii zebedei dicentes.
Si agere volumus ut quodcumque petierimus
facias nobis. Ait ille dixit eis. Quid vultis
ut faciam vobis? Et dixerunt. Da nobis
ut unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram
tuam sedemus in gloria tua. Ihesus
autem ait illis. Nescitis quid petatis. Pot-
estis bibere calicem quem ego bibimus
sum. aut baptismo quo ego baptizor
baptizari. Ad illi dixerunt ei. Possimus
Ihesus autem ait illis. Calicem quidem
quem ego bibo bibo. et baptismum quo
ego baptizor. baptizabimini. Sed est autem
ad dexteram meam vel ad sinistram meam
non est meum dare vobis. sed quibus parum
est. Et audientes hoc decem indignati sunt
de iacobo et iohanne. Si Ihesus autem vocavit
eos ait illis. Satis quia hi qui vident
principum gentium dominantur eis et princeps
eorum praetorem habet ipse. Non autem ita
est in vobis. Sed qui quisque voluit fieri
maior erit minister vester. Et quisque
voluit in vobis primus esse erit annuus
servus. Et iam filius hominis non ve-
nit ut ministraret ei sed ut ministraret.
Et daret animas suas redemptionem
pro multis. Et venit in tenebras. Et per-

cente eo de iericho. et discipulis eius ipsi in ma-
nibus sedebat iuxta viam mendicantes. Qui cum
audisset quia ihu nazarenus esset cepit dama-
re et dice. ihu fili dauid miserere mei. Et qui
uocabant ei multa iurabant. Et tale magis da-
mabatur. fili dauid miserere mei. Et stans ihu
misit illum uocari. Et uocabant eum
dicentes ei. Aminequior esto. Surge uoca-
te. Qui per totum uestimentum suum exiens
uenit ad eum. Et respondens ihu dixit illi.
Quid uis faciam tibi? Et ille ait illi. Domine
et. Et alibi ut iudicam. Ihu autem ait illi. Va-
de fides tua te saluum facit. Et confestim
iungit et conuectur eum in uia. **Et**
cum appropinquaret iherosolimis
et transiit ad montem oliueti mit-
tit duos discipulos suos. Iam illi
et in castellum quod est contra uos iherosolim
introeuntes illic inuenietis pullum ligatum
super quem uenit ad huc hominem sedet. Sol-
uite et adducite illum. et si quis uobis ali-
quid dixerit. quid facitis. Dicit quia quod
necessarium est uos iherosolim illi dimittet
huc. Et aduenientes inueniunt pullum liga-
tum ante ianituam foris ibi uero iherosolim
eum. Et quidam de illis stantibus dixerat
illis. Quid facitis soluentes pullum. Qui
dixerunt illis. sicut precepit eis ihu. idcirco
seruimus. Et adduxerunt pullum ad iheru-
sum. et inposuerunt illi uestimenta sua et
sedit super eum. Et multi autem uestimenta
sua strauerunt in uia. Am autem frondes ce-
debant de arboribus et sternebant in uia. Et qui
preibant et qui sequebantur clamabant dice-
tes. Osanna benedictus qui uenit in no-
mine domini. benedici quod uenit regnum
patris nostri dauid osanna in excelsis. Et in-
uenit iherosolimam in templum. et contem-
platus omnibus cum iam uespera esset hora
exiit iherosolimam cum duodecim. Et alia
die cum exiit iherosolimam clunxit. Et uix
uidisset a longe ficum habentem folia
uenit siquid forte inueniret eam. Et cum
uenisset ad eam nihil inuenit preter fo-
lia. Non enim erat tempus ficarum. Et
respondens dixit ei. si iam non amplius
inueniunt quicquam fructum ecce manduca-

Et audiebant discipuli eius et uenerunt iheru-
solimam. Et cum introissent in templum
cepit ecce uendentes et ementes in templo
mensas nummulariorum et cadiedras uen-
duntur columbas euerit. Et non sinebat
ut quisquam transiret uas templum
et docebat eos dicens. Nonne scriptum est
quod domus mea domus orationis uocabatur
omnibus gentibus. et iherosolim fecistis illam
speluncam latronum. Quo audito prin-
cipes sacerdotum et scribe querant quomodo
eum predicet. Et inuebat eum cum qui uenisset
nuda amurabat super doctrina eius. Et
cum uespera facta esset egrediebatur de tem-
plo. Et cum mane transiret uidit filium
andam faciam a iherosolim. Et recordatus
petrus dixit ei. Et alibi ecce filius tuus iheru-
solim auit. Et respondens ait illis. et alibi
fidei dei. Amen dico uobis. quod quicumque
dixerit in nomine domini tollit et mittit in mare et
non hesitabit in corde suo. sed credidit. quia
quodcumque dixerit fiet ei. Propterea dico uobis.
Omnia quecumque orantes petitis credi-
te quia accipietis et uenient uobis. Et cum
staretis ad adorandum dimittite siquid
habetis aduersus aliquem. uti pater uester
qui in celis est dimittat uobis peccata mea. Quod
si uos non dimiseritis uos pater uester qui in
celis est dimittet uobis peccata uestra. Et uenit
uersus iherosolimam. Et cum ambularet
in templo accedunt ad eum summi sacer-
dotes et scribe et seniores et dicunt illi. In qua
potestate hec facis. Et quis dedit tibi hac
potestatem ut ista facias. Ihu autem respondens
ait illis. Interrogo uos et ego unum scio
nomen et respondetis michi. et dicam uobis
in qua potestate hec facio. Sacerdotes
iohannis de celo erat. an ex hominibus.
Et respondens nichil. Ad illi cogitabant se-
cum dicentes. Si idcirco de celo dicit
quod non credidistis illi. Si idcirco
ex hominibus timentis populum. Omnes
enim habebant iohannem. quod uere propheta
esset. Et respondens dicit illis. et ego
scio. Et respondens dicit illis. et ego
scio dico uobis. in qua potestate hec
facio. **Et** cepit illis in parabolis loqui. **Et**

uicam pastuauit homo et cum dedit sepe
et fodit lacum et edificauit curram. Locauit
eam agricolis et pegerit profectus est in uis ad
agricolas in tempore seruium. ut ab agricolis
acciperet defuncti uince. Qui apphensum
eum occiderunt et dimiserunt vacuum. Et
itum misit ad illos alium semini et illi
capite multauimus. et contumelios affecte
runt. Et rursum alium misit. et illi occi
derunt. Et plures alios quosdam occiderunt
alios uero occiderunt. Ad hunc ergo uinum
habens filium et uisum in illi misit
ad eos non solum dicens. quia forte ve
bunt filium meum. Coloni autem dix
erunt ad invicem. Hic est heres. Venite
occidamus eum in ira erit hereditas. Et ca
piendentes eum extra uincam eiecerunt et
occiderunt. Quid ergo faciet dominus vinee.
Venit et dispersit colonos idcirco uinea
alys. Nec scripturam hanc legistis. La
pidem quem reprobaui edificantes
hic factus est in caput anguli. Ad domum
factum est istud et est mirabile ioculis uris.
Et querebant eum tunc et inueniunt turba.
Cognouit eum quoniam ad eos pa
tolam hanc dicit. Et relicto eo abierunt.
Et misit ad eum quosdam ex phari
zeis et herodianis ut eum caperent in uerbo.
Qui uenientes dixerunt. Magister scimus
quia uerax es. et non curas quemquam.
Hec enim uidetis in facie hominis. Et i
uram in aui dei dicit. Videri datur tibi
celum an non habemus. Qui sciens plu
riam illorum ait illis. Quid me temptatis.
Afferte michi denarium ut videam. Ac
illi attulerunt ei. Et ait illis. Eius est
ymago hec et inscriptio. Dixerunt illi. Cesa
rius. Respondens autem ihu dixit illis.
Redde ergo que sunt cesaris cesari que
sunt dei dei. Et mirabantur omnes super eo.
Et uenit ad eum saducei qui dicunt
resurrectionem non esse. et interrogabant
eum dicentes. Si agister moyses scripsit
nobis ut cuius si frater mortuus fuerit
et uxorem dimiserit filios non reliquit ac
cipit fratrem uxorem eius et suscitetur semen
fratris sui. Septem enim fratres fuerunt.
et primus accepit uxorem et mortuus est

non relicto semine. Et secundus accepit ea
et mortuus est ante ut reliquid semini. Et
tertius similiter. Et accipit eam similiter
septem et non reliquit semini. Quoniam
omnis mortua est et inuenerit. Et in resurrex
it ergo cum resurrexerit cuius de his erit
uxor. Septem enim habuerunt eam uxo
rem. Et respondens ihs ait illis. Nomen
ideo erratis. non sciens scripturas neque
uirtutem dei. Cum enim a mortuis resur
rexit neque nubet neque nubitur. Sicut
sunt angeli dei in celis. De mortuis enim
quod resurgunt non legistis in libro moysi
super nubem quomodo dixit ait deus dicens
Ego sum deus abraham et deus ysaac et deus
iacob. Et non est deus mortuorum. Sicut enim
vos autem nuntiati eratis et accessit in
desertis qui audierat alios inquirentes.
Et uidens quoniam illis bene respondit
interrogauit eum quod esset primum omnium
mandatum. Ille autem respondit ei. Quod
primum omnium mandatum est. Audi israel.
Dominus deus unus. Dominus unus est. Et dili
ges dominum deum tuum ex toto corde tuo. et ex
tota anima tua. et ex tota mente tua. et ex
tota uirtute tua. Hoc est primum manda
tum. Secundum autem simile est huic. Diliges
proximum tuum tamquam te ipsum. Et ma
ius horum aliud mandatum non est. Et
ait illi scriba. Bene magister inuitate
dixisti. quia unus est deus. et non est alius p
ter eum. et ut diligamus. ex toto corde. et ex
tota mente. et ex tota intellectu. et ex tota aia.
et ex tota fortitudine. et diligere proximum
tamquam seipsum. maius est omnibus ho
locutionibus et sacrificiis. Et sic autem
uidit quod sapienter respondit dixit il
li. Non longe es a regno dei. Et nemo
iam audebat eum interrogare. Et tunc
ille dicebat doctis in templo. Et quomodo
dicunt sancti christum filium dauid esse. et
ipse dauid dicit in spiritu sancto. Dixit dominus do
minus meo sede a dextris meis. donec po
nam inimicos tuos scabellum pedum
tuo. Ipe ergo dauid dicit eum dominum
et unde est filius eius. Et multa turba
erant libenter eum auditebat. et dicebat
eis in doctrina sua. Et attente a stabulis q

noluit in stolis ambulare. et salutari uisum
et impium iach edis sedere in synagogis et
primos reuerentis incens qui denotant de
uos viduam et sobolem prolixo oraco
nis. Et accipit prolixius iudicium. Et
sedens ille contra gazophiliacum aspice
bat. quoniam iura iactantes in gazophi
lacum. Et multi diuites iactabant mul
ta. Cum autem uidisset una paup iudua
misit duo minuta quod est quadragus. Et
commocans ille discipulos suos ait illis.
Amen dico uobis. quoniam uidua hec et
paup plus omnibus misit. qui miserunt
in gazophiliacum. Omnes enim ex eo quod
habundant miserunt. Hec uero de penu
ria sua omnia que habuit misit totum
utrumque suum. **XIII**

Et cum egredere templum ait illi
umus ex discipulis suis. Magister
aspice quales lapides et qualiter
structur. Et respondens ihesus ait illi. Vi
des omnes has magnas edificaciones. Non
relinquetur lapis super lapidem qui non
destinatur. Et cum sederet in monte oliva
rum contra templum. nemo gubat eum se
parum petrus et iacobus et andreas et iohannes.
Et ait uobis quando ista fient. et quod signifi
cat quoniam hec omnia incipient consumari.
Et respondens ille cepit illis dicere. Videte
ne quis uos seducat. Non uult enim uenire
in nomine meo dicentes. quia ego sumus et
multos seducunt. Cum autem audierint
bella et opiniones bellos ut timueritis.
Non oportet enim hec fieri. sed non diu statu
eritis. Et eriget enim gens super gentem et
regnum super regnum. et erunt armatis
per loca et fauces. inuicem bellosum hoc. Vi
dete autem uos ne times. ne uideant enim
uos in conciliis et in synagogis suis na
pilabitis. et ante reges et principes stabitis
propter nomen testamenti illius. Et tunc
gentes primum oportet predicare euange
lium. Et cum dixerint uos tradentes no
lite cogitare quid loquuntur. sed quod datus
uobis fuit in illa hora id loquuntur. Non
enim uos estis loquentes. sed spiritus sanctus
et iacet autem frater frater in iudicio et per
filium. et surgent filii impios et mores

afficient. Et eritis odio omnibus propter nomen
meum. Qui autem sustinuerit infirmum.
hic saluus erit. Cum autem ad hominem con
uenit uidentis desolationis stantem ubi non
debet. qui legit intelligat. Hunc qui in iuda
sunt fugiant in montes. et qui super tectum me
descendant in domum. nec introeant ut tol
laue quid de domo sua. Et qui in agro erit non
revertatur retro tollere uestimentum suum. Et
autem pregnantibus et lactantibus nullus
dabit. idcirco ergo ut liuere non fiant. Et
enim dies illi tribulationis tales. quales
non fuerunt ab initio creatur quam uol
dit deus usque nunc neque fiet. Et nisi bre
uius dies dimittis. non fuisset salua
omnis caro. Sed propter electos quos elegit. be
nabit dies. Et tunc si quis nobis dixerit.
ecce hic est christus. ecce illic ne crediditis. Ex
urgent enim pseudo christi et pseudo prophete et
dabunt signa et prodigia et portenta non se
ducentes si potest fieri electos. Vos ergo vi
dete ecce prout uobis omnia. Et in illis
diebus post tribulationem illam. spiritus obte
nebrabit. et luna non dabit splendorem suum
et stelle celi erunt decedentes et uirtutes que
in celis sunt manebunt. Et tunc videbunt
filium hominis uenientem in nubibus celi
cum uirtute magna et gloria. Et tunc uictet
angelos suos et aggregabit electos suos a
quatuor uentis. A summitate terre usque ad
summitate celi. A fiat autem desine parabola
Cum iam terminis eius tener fuit. et uita
fuit solita. cognoscatis quia in primis sic
estas. Sic et uos cum uideritis hec fieri. sta
toque in proximo sit in hostis. Amen dico
uobis quoniam non transibit generatio
ista. donec hec omnia fiant. Et cum et tra
nsibunt. uerba autem mea non transi
bunt. Dedit autem illa. uel hora nemo scit
neque angeli in celo neque filius nisi pater.
Videte et uigilate et orate. Et scitis enim
quando tempus sit. Sicut enim homo
qui pergit profectus est. reliquit domum su
am et dedit seruis suis potestatem cum quibus
operis et antequam pergit ut uigilet. Vigila
te ergo. Et scitis enim quoniam dominus domus
ueniat sero an media nocte. an galli can
ti an mane. ne cum itenit repente in re

mat uos dormientes. Quid autem dico uobis
omnibus dico uigilate. **xiii**

Erat autem pascha et aspinia post bi
dium et quidam summorum sacerdotes
et scribe quomodo eum dolo tenerent
occiderent. Dicebant autem. Non in die festo.
Ne forte tumultus fieret in populo. Et cum
esset iherosolima in domo symonis leprosi. et
reminisset. uenit mulier habens alabastrum
unguenti nardi spiciam preciosam fracto alaba
stro effudit super caput eius. Erant autem
quidam indigni ferientes in ea semper
et dicentes. Ne quid pro isto ungenti ista facta
est. Probat enim ungentium istud uenit
dari plus quam centum denarios. et dari pauperibus.
Et fremebant ita. Ihesus autem
dixit. Sinite eam. Quid molesti estis.
Bonum opus operata est in me. Semper enim
pangos habetis uobiscum. et cum uolueris
disperdes illis. et non nocet. me autem non
semper habebitis. Quid habuit hec fecit. pre
uenit unger corpus meum in sepulchrum.
Amen dico uobis. ubique prout fuerit
fuit euangelium istud in uersa mundo.
Et quod fecit hec. narrabit in memoriam eius.
Et uidas sathanas uultus dei uideri
autem ad summorum sacerdotes ut prout ei illis.
Qui audientes gaudent. et prout
ei petuntur se dantes. Et quidam quod
alium oportuit tradere. Et primo dicebat
unum quando pascha in iherosolima dicitur
et discipuli. Quomodo caminus ipse in
ut manducet pascha. Et mittit duos ex
discipulis suis iherosolimam. et inueniunt
et accurrunt uobis homo lagenam aque
banilans. Sequimini eum. In quocumque
introducit dicit domus domus. quia magis
dicit. Et ubi est refectio mea ubi pascha est
discipulis uicis manducant. Et ipse de
monstrabit uobis cenaculum grande
stratum et illic pascite uos. Et abiit
discipuli eius et inueniunt in cenaculo. et in
ueniunt sicut dixerat illis. et pascunt pascha.
Vespere autem facto uenit cum duodecim
Et discumbentibus eis et manducantibus.
ait illis. Amen dico uobis. quia unus ex uobis
me tradet qui manducabit meum. et il
li cepit tristari. et dicens singulatim.

Nunquid ego? Qui ait illis. Unus de
duodecim qui intingit meum manum in ca
lycem. Et filius quidem hominis vadit sicut
scriptum est illo. Ve autem homini illi
propter filium hominis traditur. Bonum
erat illi. si uult non fuisset homo ille. Et
manducantibus illis. accepit illic panem
et benedixit. fregit et dedit eis et ait. Sumit
et hoc est corpus meum. Et accepto calice
gratias agens dedit eis. Et biberunt ex illo
omnes. Et ait illis. Hic est sanguis meum
nouum testamenti qui pro multis effunditur.
Amen dico uobis. quia non bibam de
hoc genimine uitae usque in diem illud
cum bibam illud nouum in regno dei.
Et prima dicto exierunt in cenaculum
namque. Et ait illis ille. Omnes uos scitis
detrabimini in nocte ista in me. quia scri
ptum est. Quodam pastorem et dispersit
ovis gregis. Si postquam resurrexero pre
cedam uos in galileam. Petrus autem ait
ei. Et si omnes scandalizati fuerint in te
et non ego. Et ait illi ille. Amen dico tibi
quia tu hodie in nocte hac prius quam
gallus bis uocem dedit. ter me es nega
urus. et ille amplius loquebatur. Et cum
portaret me simul amor et non te negabo.
Similiter autem et omnes dicebant. et uenit
aut in pedum. cum uenit galileam. et
ait discipulis suis. Sed et hic bonum orem.
Et assumpsit petrum et iacobum et iohannem
secum. et cepit panem et fregit. Et ait
illis. Hic est anima mea usque ad mortem.
Sustinete hic uigilate meum. et cum
prostitit panem unum protulit super terram.
et orabat fieri posset. nam sic ab eo hora
et dixit. Alia pater omnia possibilia
tibi. Et transtulit hunc calicem ante. Si non
quod ego uolo. sed quod tu. Et uenit et inuenit
eos dormientes. Et ait petro. Symeon
dominus. Non potuisti una hora uigilare
mecum. Uigilate et orate ne inueniatis
temptationem. Spiritus quidem promptus
est caro autem infirma. Et transiens ora
uit eundem sermonem dicens. Et reuersus
deus inuenit eos dormientes. Erant et
oculi eorum grauati. Ignorabat quid
responderet ei. Et uenit tertio et ait illis.

Domine iam inquit sciat. Sufficit. Venit
hora. ecce natus filius hominis in man-
uum. Surgite omnes. Ecce qui me-
ter ipse est. Et ad hunc eo loquente. venit in-
das stans ad iunioris ex duodecim et cum illo
turba multa cum gladiis et iugis alunt
sacerdotibus et scribis et a senioribus. Dederat
autem traditor eius signum eis dicens.
Quemcumque osculatus fuerit ipse est re-
uertere eum. et ducite eum. Et cum in iunioris
statum accedens ad eum ait. Salve. Et
osculatus est eum. At illi manus iniecit
in eum et tenuerunt eum. Et unus autem de
ministrantibus dicens gladium percutit
seruum suum sacerdotis et amputavit il-
li auriculam. Et respondens illis. ait illis.
Quamquam ad latronem exitis et gla-
dus et fustibus compingetis eum. Conturbat
eam apertis in templo dicens non
me tenuistis. Sed ut impleant scripturam.
Et tunc discipuli eius relinquentes eum
omnes fugerunt. Adiecit autem
quidam sequebatur eum amictus sy-
done super eum et tenuerunt eum. At ille
relicta sydone nudus per fugit ab eis. Et
adduxerunt eum ad summum sacerdotem
et circumstantibus omnes sacerdotes et se-
niores. Petrus autem a longe se-
dens est eum usque intro statum suum
sacerdotis et sedebat cum ministris et cale-
factebat se ad ignem. Summi vero sa-
cerdotes et omnes qui erant ad hunc
illius testimonium. ut eum morti tra-
derent nec inveniunt. Multi enim testi-
monium falsum dicebant aduersus eum
et inveniunt testimonium non erant. Et
quidam surgentes falsum testimo-
nium ferebant aduersus eum dicens. Quod
iam nos audimus eum dicentem.
Ego dissoluam templum hoc manu
factum. et post triiduum aliud non ma-
nifestum edificabo. Et non erat quicquam
testimonium illis. Et exsurgens sum-
mus sacerdos in medium interrogavit e-
um dicens. Non respondes quicquam
ad ea que tibi obiciuntur ab his? Ille autem
tacuit. Unde respondit. Et cum sum-
mus sacerdos interrogavit eum et dixit

et tu es christus filius benedicti. Ille autem
dixit illi. Ego sum. Et induitis filium ho-
minis a dextris iunioris sedentem et veni-
entem cum nubibus celi. Summus autem
sacerdos scandalens iuramentum suum ait. Quid
ad hunc desideramus testes? Audistis blas-
phemiam. Quid nobis videtur. Qui
omnes contempnauerunt eum esse reum mor-
tis. Et cepit quidam aspiceret eum et iu-
lar faciem eius et colapsus eum cecidit. Idem
ceit. Prophetia. Et ministri alapis eum
cedebant. Et cum esset petrus in actio de-
sum. venit una ex ministris summi sacer-
dotis. Et cum vidisset petrum tale faciebat
se. aspiciens eum ait. Et tu cum summi na-
zarethi eras. At ille negavit dicens. Ne-
que enim unquam scio quid dicas. Et erit foras
ante auribus et gallus cantavit. Rursus
autem cum vidisset illum ancilla cepit
dicere circumstantibus. Quia hic ex illis est.
At ille iuravit negavit. Et post pusillum
iuratum qui stabant dicebant petro. Ve-
re ex illis es. nam et galileus es. Ille autem
cepit anathematizare et iurare quia nec
scio hominem istum quem dicitis. Et sta-
tim cum gallus cantavit. Et recordatus
est petrus verbi quod dixerat ei ihesus prius quam
gallus cantaret. et tunc negavit et cepit
 flere. **XXV**

Et confestim mane et summi sacer-
dotes summi sacerdotes cum seniori-
bus et scribis et ministro et alio uni-
versis illi dixerunt et tradiderunt pyla-
to. Et interrogavit eum pilatus. Tu es rex
iudeorum? At ille respondens ait illi. Tu
dixisti. Et accusabant eum summi sacer-
dotes iudeis. Pilatus autem rursus in-
terrogavit eum dicens. Non respondes quicquam
ad istos iniquos et accusant. Ille autem
amplius nichil respondit. ita ut mirari
retur pilatus. Per diem autem festum
dumtaxat solebat illi vnum ex iunctis. que-
cumque petissent. Erat autem qui dice-
batur barabbas qui cum seditionis erat
iunctus qui in seditione hominem
fecerat. Et cum ascendisset turba cepit ro-
gare sicut semper faciebat illis. Pilatus
autem respondit eis et dixit. Vultis di-

mittam nobis regem iudeorum. Stabat enim qd p mimbiam tradidissent eum suum sacerdotes. Pontifices autem exierunt in urbem. ut magis barrabam dimitteret eis. Pylatus autem inuicem respondit illis. Quid ergo uultis faciam regi iudeorum. At illi inuicem clamauit. Crucifige eum. Pylatus uero dicebat eis. Quid enim mali fecit. At illi magis clamabant. Crucifige eum. Pylatus autem uolens populo satisfacere dimisit illi barrabam. tradidit uero ihum flagellis cecidit ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in introitum iherosolym. Et euocant totam cohortem. induunt eum purpuram. imponunt ei plestentes symonem iherosolymitum. et plestentes eum. Aie rex iudeorum. Et plestebant caput eius hauridum. et respuebant eum. Et ponentes grauia adorabant eum. Et postquam miserrunt et exierunt illum purpura induerunt eum uestimentis suis. Et eduxerunt illum. ut crucifigeretur eum. Et angarij uenerunt pntem quempiam symonem cyrenensem uenientem de uilla patrem alexandri et iherosolym. ut tollet crucem eius. Et posuerunt illum in golgatha locum quod est interpretatur caluarie locus. Et dabant ei bibere uinum mirram in non accepit. Et crucifigentes eum dimiserunt uestimenta sua mittentes sortem super his quis quid tollet. Erat autem hora tertia. et crucifixerunt eum. Et erat tunc causa eius in septem rex iudeorum. Et cum crucifixerunt duos latrones unum a dextris. et alium a sinistris eius. Et scripta est scriptura que dicit. Et cum iniquis reputatus est. Et plestentes blasphemabant eum in uenerunt capita sua. et dicebant. Wach qui destruxit templum dei. et in tribus diebus reedificas illud. S alium fac templum descedens de cruce. S ille et summi sacerdotes illudentes ad alterutrum cum serbis dicebant. Nos saluos facit seipsum non potest saluum facit xpi rex isrl. descendat uinc de cruce. et uideamus et credamus. Et qui cum eo crucifigebant. et dicebant. Et facta ho-

ra sexta tenebre facte sunt super totam terram usque ad horam nonam. Et hora nona et clamauit ihu uoce magna dicens. Eloy heloy lamazabachani. et d est interpretatur. Deus meus ds mis. ut quid deliquisti me. Et quidam de iherosolymitanis audientes dicebant. Ecce helyam uocat. Currens autem unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens. S uice uideamus si ueniat helyas ad deponendum eum. Ihu autem cum ista uoce magna exspirauit. Et uelut repli solum est in duos a summo usque deorsum. Videns autem centurio qui ex aduerso stabat quia sic clamans exspirasset ait. Vere hic homo filius dei erat. Erant autem et mulieres de longe aspicientes inter quas erat maria magdalena. et maria iacobi minoris. et ioseph mater. et salome. Et cum esset in galylea sequebantur eum et ministrabant ei. Et alie multe que simul cum eo ascenderant iherosolimam. Et cum iam sero esset factum. quia erat pasche quod est ante sabbatum. uenit ioseph abarnathia nobilis de tuno. qui et ipse erat expectans regnum dei. Et audacter introiit ad pylatum et posuit corpus ihu. Pylatus autem mirabatur si iam obisset. Et accessit centurio et interrogauit si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a centurio ne donauit corpus ihu. Ioseph autem meritis symonem et deponens eum in uoluit syndone. Et inposuit eum in uolumentis quod erat exilum in petra. et aduoluit lapidem ad nostrum monumentum. Maria autem magdalena et maria ioseph aspicebant ubi ponetur.

Et cum transisset. **xxi.** Latium maria magdalena et maria iacobi et salome. et uenit a iherosolyma ut uenientes euangerizarent. Et valde mauit una sabbatum uenit ad monumentum orto iam sole. Et dicebant ad mulierem. Quis te uoluit nobis lapidem ab hostio monumenti. Et respicientes uiduerunt rotulatum lapidem. Et rar quippe magnus

valde. Et interueniens in modum mentis vi
denit iuuenem sedentem in dextis coopar
tola candida i obstupescit. Qui dicitur
lis. Nolite expandere. Et huius queris na
torem in crucifixum. Si uirere non est
hic. Et locus inposuerunt eum. Sed
ite dicit discipulis eius i petro. quia pre
ceder nos in galyleam. Abierunt uidebunt
sicut dicit nobis. At ille exiuit fugie
runt de inuicem. Si uirere enim
cas armos i panos. inueniunt quoniam
dixerunt. Quoniam eum. Si uirere
autem hic in ante prima sabati. appuit
pino marie magdalenae. de qua eietat sep
tem demonia. Quia radens inueniunt
hinc qui cum fuerant lugentes i flentibus
Et illi audientes quia uirere i uisus est
ab eis non crediderunt. Post hoc autem duo
bus ex eis ambulantes ostensus i ma
lia effugit eum i uisum. Et illi eum
inueniunt. nec illis crediderunt.
Sed uisum autem uirere i uisum. illis u
denit. apparuit illis hic i exprobant i
credulitatem illos i duntaxat cordis. q
hinc qui uiderant eum resurrexisse. non
crediderunt. Et dicit eis. Cunctos in modum
inueniunt. poutate euangelium omni
creature. Qui credidit i baptizatus fue
rit saluus erit. Qui uero non crediderit
condempnabitur. Signa autem eos qui cre
diderunt sequuntur. Et in nomine meo er
unt demonia. linguis loquentur nouis. l
pentes tollent. Et si morasini quid bite
runt non eos nocebit. Super egros manu
imponent i bene habebunt. Et dominus
quidem hinc post qui locutus est eis. as
sumptus est in celum i sedet a dextis dei.
Si autem perfecti predicauerint ubique do
minum cooperante i sermone in firmament
sequebantur signis. Et per hunc autem
Incipit prologus in lucam euangelio

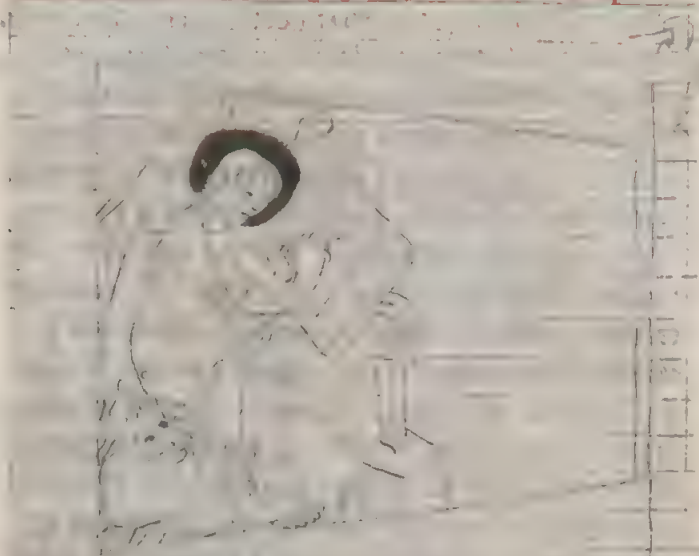
Lucas hinc narrantem i antiquo
sis ante in dextis. discipulus a
pulum paulum secutus post
usque ad consummationem eius ser
uicio domino fuit sine crimine. Nam
neque uxorem unquam habens. neque fi
lios. nec in amorem obit in uirginitate

nis spiritui sancto. Qui cum iam essent septa
eum angelia i uirginitate in uirginitate. p
am autem in uirginitate in uirginitate sp
i ad hunc partem i scriptis eum angelum
significans etiam ipse in principio ante
alia esse descripta. Cui extra eam que ordo
eum angelus i dispositionis exposcit eam
ante in dextis la uisus fuit ut primum
gratis fidelibus cum p
tunc in carum dei xpi manifesta h
uitas ut in dextis fuit in dextis in solo
legis desidio tenentur. uel ne hereticis fa
bulis. i stultas sollicitationibus seducti ex
cedunt a uirtute clauderent. id est ut p
cipio eum angelus iohannis narrantem
psumpta cum eum seruet in quo elois
fuit in dextis et testans in se complere
esse. que et alius essent inchoata. Cui i
post baptismum filii dei a perfectione ge
nerationis in xpo in p
cipio narrantem hunc hunc potestas p
missa est. ut in uirginitate demonstret
in quo apprehensus erat. p
in uirginitate in dextis in dextis in dextis
ad in dextis in dextis in dextis in dextis
hominibus xpi in uirginitate in dextis in dextis
in uirginitate in dextis in dextis in dextis
dandus patrem uirginitate in dextis in dextis
xpo. Cui lucas non in dextis in dextis in dextis
in uirginitate in dextis in dextis in dextis
no datur. ut deo in dextis in dextis in dextis
dictio in dextis in dextis in dextis in dextis
stolis fuit in dextis in dextis in dextis in dextis
apostolus. Si in dextis in dextis in dextis in dextis
a plius actus datur. quem duntaxat in dextis
in uirginitate in dextis in dextis in dextis in dextis
i legentibus ac in uirginitate in dextis in dextis in dextis
gula ex p
eis in dextis in dextis in dextis in dextis in dextis
et p
publicam in uirginitate in dextis in dextis in dextis in dextis
tenetur in dextis in dextis in dextis in dextis in dextis
fastidiantur in dextis in dextis in dextis in dextis in dextis

Quoniam quidem in uirginitate in dextis in dextis in dextis in dextis
sunt ordinare narrationes
que in uobis complere fuerunt
sunt nobis tradidit qui ab
in dextis in dextis in dextis in dextis in dextis

monis usum est. et ulchi a seculo omnia
a principio diligenter exordine tibi scide
optime theophile ut cognoscas eoe sub
unum de quibz etudinis es ueritatem. . .
Incipit Lucas euuangelium . . .

ut uidet: herodis regis iudee sacer
dos quidam nomine zacharias de
vite eliya. i. uxor eius defuit ab: aaro
i. nomen eius elyzaeth. Et rante aut
nisi auro ante deum necientes i
omnibz mandatis i iustitiano
nibz domini sine querela. Et non
illis filius. eo qd est: elyzaeth steri
lis. i. auro possident uidet: suis. Eam
est autem cum sacerdos fuisset zach
arias in ordine uicis sue ante dnu scdm
esuecutionem sacerdotum. Soce exie. ut in
caelum ponet. ingressus autem in templu
dni. totius multitudi populi erat o
rans suis hora mensi. I puit autem
illi angelus domini stans a dextris al
taris uicis. Et zacharias turbatus
est uidetis. timor uiuit sup eum. ait
autem ad illum angelus. Et erueas
zacharia. quoniam exaudita est de p
catis tua. i. elyzaeth uxor tua pter tibi
filium. i. notabi nomen eius iohanne.
Et erit tibi gaudium i exultatio mul
ti i natiuitate eius gaudetis. Erit eni
magnus coram dno. i. uimmi i. sicra
non uidet. i. spm sco repleb: ad dnu ex
terio uicis sue. Et multos filios. i.

inlet conuer ad dnu deum iporu. et ipse
pcedet ante eum in spm i. uimmi hebre.
ut conuerat corda patrum in filios. i. ier
dulos ad prudentiam iustor. pare dno i
pletem pfectam. Et dicit zacharias ad
angelum unde hoc sciam. e go enim su
seuer. i. uxor mea processit uidet: suis.
Et respondens angelus dixit ei. e go su
gabriel qui esto ante deum i. missus su
loqui ad te. i. tibi euuangelizare. Et ait
eius tacens i. non potis loqui usq: i diem
quo hec fient. p eo qd non credidisti uicis
uicis que implebunt in tempore tuo. Et car
plebs expectans zachariam. i. mirabatur
qd ipse tardaret in templo. e gressus autem
non poterat loqui ad alios. i. eguauit i
qd uisionem uidisset in templo. Et ipse
car nuntius illis. i. p uia uicis nuntius. e
factum est ut impleti sunt dies officii sui
abijt in domum suam. Post hos autem
dies concepit elyzaeth uxor eius i. ocul
tabat se uicis: quinq: diebus. Quia
sic fecit in domibus in quibz dicit: resp
xit autem obprobrium meum ut nomen.
I uicis se autem sexto missus e angelus
gabriel a deo i. uimmi galylee cui no
men nazareth ad uirginem desponsatam
uicis cui nomen erat ioseph. de domo da
uid i. uicis uirginis maria. I missus
angelus ad eam dixit. Aue gra plena do
mini. oculum uidet: tu in mulieribz. Que
cum audisset turbata e i. uimmi e eius
i. cogitabat qualis esset ista saluatio.
Et ait angelus ei. i. i. et nomen marie
uicis enim gram apuit dnu. e ac co
apies uicis i. pates filium i. notabi
nomen eius ism. Erit eni magnus i
filius altissimi uocabit. Et dabit illi
dns deus sedem dauid pater eius i. regna
bit i. domo iacob i. et nomen a regni eius
non erit finis. Dixit autem maria ad
angelum. Quomodo fiet istud quoniam
uimmi no cognosco. Et uidetis angelus
dixit ei. Spes superueniet tibi i. uimmi
altissimi obumbrabit t. i. deoq: et qd
uicis erit. ecce stam uocabit filius dei. Et
ecce elyzaeth cognata tua. ipa concepit
filium in senectute sua. Et nomen eius

est secus illi qui vocatur silus quia non
ut in possibae apud deum digne videri. Di
xit autem maria. Ecce ancilla domini. fiat
mihi secundum verbum tuum. Et discessit an
gelus ab ea. Exsurgens autem maria introiit
illis. abiit in montana in festinatione i
nitiatem inde. Et intravit in domum za
charie salutavit eum. Et factum est
ut audiret salutacionem in ore eius. Et exultavit
exultavit infans in utero eius. Et repleta
est spiritu sancto elizabet. exclamavit voce
magna et dixit. Benedicta tu in muliere
et benedictus fructus ventris tui. Et
inde michi hoc. ut veniat mater domini
mei ad me. Ecce enim ut facta est uxor sa
lutationis tue in auribus meis. exultavit
in gaudio infans in utero meo. Et beata
que credidisti quoniam perfecerit inter
dicta sunt tibi a domino. Et ait maria.
Quid agnoscit anima mea dominum. Et exulta
vit spiritus meus in deo salutari meo. Quia
insperavi in multitudine ancille sue ecce enim
ex hoc nunc me dicitur omnes generationes.
Quia fecit michi magna qui potens est
et semini hominibus eius. Et inna eius appropinquavit
in puerum amicum meum. fecit potentia
in brachio suo. dispersit superbos mente cor
dis sui. Deposuit potentes de sedibus et exalta
vit humiles. Et surdentes implevit bonis et
divites dimisit inanes. Suscepit israhel
puerum suum recordans misericordie sue. Sic
lucatus est ad patrem nostrum abraham et
semini eius in secula. Et ait autem maria
cum illa quasi mensibus tribus et revisa est in
domum suam. Et elizabet autem impleta
est tempore parendi et peperit filium. Et
audierunt utrumque cognationem eius. quia mag
nificavit dominus in am suam et illa
et exultabant ei. Et factum est in die octa
vo veniunt circumcidere puerum et vocabant
eum nomine patris sui zachariam. Et
respondens mater eius dixit. Equivoca
m vocabit israhel. Et dixerunt ad il
lam. Quia nomen eius in cognatione tua quod
dicitur hoc nomen. Inveniebant autem pat
rem eius quem nescit vocari eum. Et postu
lans pugillarem scripsit dicens. Iohannes
est nomen eius. Et mirati sunt omnes.

Et peritum e autem illis os eius et lingua ei
et loquebatur benedicens domini. Et factus est
nuntius super omnes vicinos eius et super omnia
montana inde divulgabant omnia iherusa
lem. Et posuerunt omnes qui audierant i
corde suo dicentes. Quis putas puer iste e
ut et nomen mannis domini erat cum illo. Et
zacharias pater eius impletus est spiritu
sancto et prophetaur dicens. Benedictus dominus de
us iste quia visitavit israhel redemptionem ple
bis sue. Et erexit cornu salutis nobis in
domo david pueri sui. Sicut locutus e
per seculum qui a seculo sunt prophetam eius
Salutem eximiam nostram et demandam om
ni qui odit nos. Ad faciendam misericordiam
cum patribus nostris et memoriam testamenti
sui sancti. Quia visitavit nos ovis exaltationis
abraham puerum nostrum dicens se nobis.
Et sine timore demandam inimicos nostros
liberati sumus a manu illi. In sanctitate et
iustitia coram deo omnibus diebus nostris.
Et tu puer altissimi vocabis. pater enim dicit
fatum domini pater nostras eius. Ad dandam
sciam salutis plebi eius in remissionem
peccatorum eius. Quia visitavit nos ovis exaltationis
quid visitavit nos ovis exaltationis. Illi
vivunt in his qui in tenebris et in umbra
mortis sedent ad dirigendos pedes nostros in
viam pacis. Quia nescit autem nesciebat i con
fortabatur spiritus. et erat in desertis usque
in diebus ostensionis sue ad israhel.

Adm est autem in diebus illis. Exiit
christus a celis angusto ut de
serenetur universis ovis. Et de
scendit puerum. facta est a plide syne rymo.
Et vivit omnes ut perficeretur singuli i
suam civitatem. Adscendit autem et po
seph agalica de civitate nazareth in
eam civitatem david que vocatur beth
leem. eo quod esset de domo et de familia da
vid. ut perficeretur cum maria desponsata
sibi uxore pregnante. Factum est autem
centum diebus impleti sunt dies ut pareret. Et
peperit filium suum primogenitum. Et par
uit eum in involuta reclinante eum in
presepio. quia non erat ei locus in diviso.
Et pastores erant in eadem regione vi
gilantes et custodientes vigilas nocte

as supra gurgem suum. Et ecce angelus do-
mini stetit iuxta illos. Idcirco dei timore
sic illos. Iam uenerunt timore magno. Et di-
xit illis angelus. Nolite timere. Ecce enim
cum angelis roboris gaudium magni quod
erit omni populo. quia natus est nobis
hodie saluator qui est xpc in uirtute da-
uid. Et hoc uobis signum. Inuentus
infantem pannis in uoluntum et positum
in presepio. Et subito facta est cum angelo et
multitudo celestis militie exercitus. lauda-
bunt deum et dicentem. Gloria in excelsis
deo et in terra pax hominibus bone volunta-
tis. Et factum est ut discesserunt a eis
angeli in celum. pastores loquebantur ad
mutuam. Et caueamus utque redierunt et
videamus hoc iterum quod factum est quod fecit do-
minus et ostendit nobis. Et uenerunt festi-
uitates. et inueniunt maiam et ioseph
et infantem positi in presepio. Videntes autem
cogitauerunt de uero quod dicitur erat illis de
putatio hoc. Et omnes qui audierant
nuntia sunt et de his que dicta erant a pa-
storibus ad illos. Maria autem et filium
omnia uerba hec et fecit in corde suo. Et re-
uersi sunt pastores glorificantes et laudan-
tes deum in omnibus que audierant et vi-
derant. sicut dicitur est ad illos. Et postquam
et summam sunt dies octo. ut circumdeder-
puer. uocatum est nomen eius ihc quod
vocatum est ab angelo prius quam in uero
aperiret. Et postquam impleti sunt dies
consecrationis in iherosolymis secundum legem moysi. et
reuerunt illum in iherosalem ut scirent
eum domino. sicut scriptum in lege domini.
Quia omne masculinum ad apprensus
uulnam sancti domini uocabitur. Et ut darent
hospitium domino secundum quod dicitur est in lege do-
mini. parturum autem duos pueros co-
lumbas. Et ecce homo erat in iherosalem
cui nomen symeon. et homo iste iustus
et timoratus expectans et solacionem israel.
Et spiritus sanctus erat in eo. Et responsum
accepit a spiritu sancto non uisum se mori-
tem nisi prius uideret christum domini. Et uenit
spiritus in templum. Et cum uidisset pue-
rum illum parentes eius. ut faceret secundum
et iherosolymam legis per eo. et ipse accepit e-

um in uulnas suas et benedixit domini et dixit
Nunc dimittis seruum tuum domine. secundum
verbum tuum in pace. Qui uidit uocem meam
salutare animam. Quod pater autem faciem
omnium populo. Unum ad reuelacionem
gentium et gloriam plebis tue israel. Et erat
pater eius et mater mirantes super his
que dicebantur de puero illo. Et benedixit
illis symeon et dixit ad mariam materem
eius. Ecce positus est hic in iherosalem in re-
surrexerunt uultus in israel. et signum cui
tradidit. Et uiam ipsius animarum per
sunt gladius. ut reuelentur erumelas cor-
dibus cogitationes. Et erat anima per
sa filia phanuel dicitur a ser. Et pro-
cesserat in diebus multis et uixerat cum
matre suo septem annis a uirginitate sua
hec uirginitas erat usque ad annos octo quia
quantum. que non discedebat de templo et
unius iohanna quibus seruens deo die
et nocte. Et hec ipsa hora. superueniens est
tebatur domino et loquebatur de illo omnibus
qui expectabant redem puerum israel. Et
ut perficeret omnia secundum legem commu-
nisi sunt in gaudio et iocunditatem suam
natare. Puer autem crescebat et refor-
tabatur plenus sapientia et gratia dei erat
in illo. Et erant parentes eius per omnes
annos in iherosalem in die sollemni
pasche. Et cum factus esset annos duo
decem ascendit illis iherosalem. secundum
et iherosolymam diei festi. et summamque die
bus autem rediret remansit puer in iherosalem
et non cognouit parentes eius.
Et existimantes autem illum esse iconi-
tatu uenerunt iterum diei. Et requirebant e-
um in cognatos in uocis. Et non inueni-
entes regressi sunt iherosalem requirentes
eum. Et factum est post modum inue-
nunt illum in templo sedentem in medio
doctorum audientem illos et interrogantem.
Stupebant autem omnes qui eum audie-
bant super prudentiam et responsis eius. Et
inuentes admirati sunt. Et dixit mater
eius ad illum. fili quid fecisti nobis sic
Ecce per te et ego dolentes quibus am-
is. Et ait ad illos. Quid est quod me quibus
as. Et dicebatis quod in uis que per me

tenebantur magis febribus. Et rogauerunt
eum pro ea. Et stans super illam impera-
uit febri et dimisit illam. Et continuo sur-
gens ministrabat illis. Cum autem sol-
geret illi omnes qui habebant infirmitates va-
rios languoribus ducebant illos ad eum.
Et tolle singulis manus imponeret cura-
bat eos. Et exebant autem demonia ami-
tis clamantibus et dicentibus quia tu es fili-
us dei. Et marpans non sinebat ea loqui
quia ipse sciebat esse christum. Facta au-
tem egrediens ibat in desertum locum inter-
te requirebant eum. Et cunctine usque ad
ipsum et denebant illum ne discederet ab eis.
Quibus ille ait. Quia et aliis civitatibus
oportet me euangelizare regnum dei.
quia ideo missus sum. Et erat predicans
in synagogis galilee.

Actum est autem cum tunc irue-
rent eum et audirent bonum
et ipse stabat secus stagnum gene-
zareth. et vidit duas naues stantes secus
stagnum. Discipulos autem descendunt
et lavabant retia. Ascendens autem iun-
ctum quod erat symonis. rogabat eu-
m ut circa redueret pusillum. Et sedens una
mula docebat turbas. Et cum cessante
loqui dixit ad symonem. Duce malitiam.
et laxate retia tua et incipiant. Et respo-
dens symon dixit illi. Propter noctem
laborantes nichil cepimus. et ubi
autem tu laxato retibus. Et cum hoc fe-
cissent. eduxerunt multitudinem piscium
copiosam. Et mirabatur autem ethe eorum.
Et inueniunt locos qui erant in alia
naue ut uenerunt et adiuuauerunt eos. et
veniunt et impleuerunt ambas nauiculas.
ita ut perire mererentur. Quod cum videret
symon petrus prociat ad genua illius
dicens. Eri autem quod homo peccator sum do-
mine. Superior enim cunctis ait cum
homines qui cum eo erant incipiant pila-
m quam cepant. Superior autem iacobus
et iohannem filios zebedei qui erant so-
ci symonis. Et ait ad symonem et hos.
Noli timere. ex hoc enim homines eris
capiens. Et subito ductis ad terram nauibus
relictis omnibus secuti sunt eum. Et factum

est cum esset in una ciuitate. et ecce uir
plenus lepra. et uidens illum et prociat in-
faciem rogauit eum dicens. Domine si
vis potes me mundare. Et extendens ma-
num ille. tetigit illum dicens. Volo mundare.
Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse
precepit illi ut ueniret dicens. Si uade et conde-
te sacerdoti et offeret per mundationem tua sicut
precepit moyses in testimonium illis. Per
ambulationem autem magis timore de illo. et
succubant tunc multe ut audirent et
quarant ab infirmitatibus suis. Ipse autem
sedebat in deserto et orabat. Et factum est
in una diebus et ipse sedebat docens. Et erant
phantasi sedentes et legi doctores qui ue-
nerant ex omni castello galilee. et inde. et
iherusalem et multis domini erat ad sanandum
infirmitates. Et erant portantes in lecto homi-
nem qui erat paralitici et querebant eum
ut ferret et poneret ante eum. et non inuenien-
tes quia per illum infirmitas parit. ascen-
derunt super tectum et per tegulas descendunt
eum in lecto in medium ante illum. Quod
uiderunt ut uidit ihesus dixit. Homo
remittunt tibi peccata tua. Et cepunt cogi-
tare scire et phantasi dicentes. Quis est
hic qui loquitur blasphemias. Quis
potest dimittere peccata nisi solus deus. Et re-
spondens autem ihesus cogitantes eos. inquit
dixit ad illos. Quid cogitatis mala in
cordibus uestris. Quid est facilius dicere
inquit tibi peccata tua. an dicere surge et
ambula. Et respondens autem quod filius ho-
minis habet potestatem in terra dimittere
et peccata. ait paralitico. Ubi dico surge. et
tolle lectum tuum et uade in domum tua. Et
confestim surgens coram illis. tulit
lectum in quo iacebat et abiit in domum
suam magnificans deum. Et stupor
apprehendit omnes et magnificabant deum.
Et repleti sunt timore dicentes. quid et
dumus mirabilia hodie. Et post hoc ex-
iit et uidit publicanum nomine leui
sedentem ad thesaurarium. et ait illi. Se-
quitur me. et reliquit omnes et surgens
secutus est eum. Et fecit ei quoniam et
magnum leui in domo sua. Et erat e-
ba multa publicanorum et aliorum qui cum

illis erant discipuli. Et murmurabant
pharisei et scribe eorum dicentes ad discipulos
eius. Quare cum publicanis et peccatoribus in-
ducant et bibunt. Et respondens ille dixit ad
illos. Non egredietur qui sanus sunt in celos. sed
qui male habent. Non uenit uocare iustos. sed
peccatores ad penitentiam. Nemo dixit ad
illum. Quare discipuli iohannis ieiunant
frequenter. et iohannis autem facit similes
et phariseorum. tui autem edunt et bibunt.
Quibus ipse ait. Numquid potestis filios
sponsi. cum sponsum illis est sponsus facere ie-
iunare. Veniente autem dies tui ablatus
fuit ab illis sponsus. tunc ieiunabunt illi.
dicens. Dicebant autem et similitudine ad illos.
Quia nemo emittit aurum uel argentum nouum
in uide et uestimentum uetus. Neque enim
nouum rumpit uetus non uenit emittit
anquo. Et nemo mittit uinum nouum in
ueteres ueteres. Neque enim rumpit uinum nouum
ueteres. Neque enim effundit ueteres bibunt. Sed ut
uinum nouum in ueteres ueteres mittendum est
et unaqueque saluatur. Et nemo ueteris uetus
stamm uenit nouum. Dicitur uenit melius.

Quando est autem in sabbato se-
cundo primo cum non esset pascua.
uellet autem discipuli eius spicas or-
mandi et abant. et facientes manibus. Qui-
dam autem pharisei dicebant illis. Quid
facitis quod non licet in sabbato. Et respondens
ille ad eos dixit. Nonne legistis quod fecit
dauid. cum esurisset ipse et qui cum eo erant
quomodo intrauit in domum dei. et panes p-
positionis sumpsit et manducauit. et dedit
his qui cum ipso erant quos non licebat ma-
ducare nisi solum tantum sacerdotibus. Et
dicebat illis. Quia dominus est filius hominis
etiam sabbatum. factum est autem in ma-
llo sabbato. ut intraret in synagogam et
doceret. Et erat in illo homo in manibus eius
dextera erat auda. Obseruabant autem
scribe et pharisei si in sabbato curaret. ut in-
uenirent unde accusarent illum. Ipse uero
faciebat cogitationes eorum. Et ait hominibus
qui habebant manum audam. Surge et
sta in medio. Et surgens stetit. Ait autem
ad illos uice. Nonne ego uos facit sabbatum
ut teneat agere aut male animas saluam

facere aut perdere. Et cum spectis omnibus dixit
hominibus. Et tendit manum tuam. Et extendit
dixit. Instructa est sancta manus eius. Ipse
autem repleti sunt in sapientia et collo-
bant ad multum quid uenerunt facere de illis.
factum est autem in diebus illis. erat in ma-
tem orare. et erat pascua in morone dei.
cum dies factus esset. uocauit discipulos
suos et elegit quodam ex illis quos et apostolos
nominauit. Symonem quem et cognouit
nunc petrum et andream fratrem eius iacobum
et iohannem. philippum et bartholomeum.
et athenan et thomam. iacobum alphi
et symonem qui uocatur zelotes. Judam
iacobum et iudam scanath. qui sunt pascua.
Et descendens ihesus de monte cum illis ste-
tit in loco campesitum et turba discipulorum
eius et multitudo copiosa pichis ab omni
iudea et iherusalem et iuanthana et tyn et
sydonis qui uenerunt ut audirent eum et
sanarentur a languoribus suis. Et qui uen-
bant asportare in mulis anabant. Et
omnis turba que erat cum tangere. quia u-
nus de illo crebat et sanabat omnes. Et ipse
eleuans oculos in discipulos suos dicebat.
Benedicite spiritui. quia uestrum est reg-
num dei. Sed qui uiuunt esuritis. quia sancta
bimini. Sed qui uiuunt fletis. quia debitis.
Sed eratis cum uos odirent homines. et au-
sepauit uos et exprobrauit et eiecunt
uostem uim tamquam malum propter filium
hominis. Sed audete in illa die et exultate
ecce enim merces uestra multa est in celo. Se-
cundum enim in faciebant prophetis patres
eius. Et cum petram uenit uobis dicitur
qui habetis et solacionem uestram. Veni
qui faciat etis. quia esuritis. Ut enim uobis
qui uiuunt ridetis. quia iugebitis et fletis.
De autem benedicite uobis omnes homines
secundum in faciebant prophetis patres eorum. Sed in
his diebus qui auditis. Diligite inimicos
uestris. benefacite his qui oderunt uos. be-
nedicite maledicentibus uos. orate pro cal-
pmanibus uos. Et qui cepissent in max-
illam prope et alteram. Et ab eo qui au-
fert tibi uestimentum. etiam tunicam no-
li prohibere. Omnis autem petenti te tribue
et qui auferit que tua sunt ne repetas. Et

pro ut uultis ut faciant uobis homines.
 et nos facite illis similiter. Et si diligitis eo-
 qui nos diligunt. que uobis est gratia. Nam
 et peccatores diligentes se diligunt. Et si unum fec-
 tis his qui uobis bene faciunt que uobis
 est gratia. Si quidem et peccatores hoc faciunt. Et
 si mutuum dederitis his a quibus speratis
 rempe. que gratia est uobis. Nam et peccatores
 peccatoribus seruauerunt. ut recipiant equum.
 Et si mutuum dederitis diligite inimicos uos-
 tros. et bene facite. et mutuum date nichil inde
 sperantes. et erit merces ustra multa. Et eritis
 filii altissimi. quia ipse benignus est. super
 ingratos et malos. Et hoc ergo inuicordes
 sicut et pater uester inuicors est. Nolite iudi-
 care. et non iudicabimini. Nolite contemp-
 nare. et non contempnabimini. Dimittite qui
 iniuriunt uobis. et dabitur uobis. Et
 si uolueritis bonam et pacem et cognationem
 et super efflueniam dabitur uobis. Et
 dabitur quippe mensura qua uultis fieri. et re-
 muneretur uobis. Dicebat enim illis et si
 in multitudinem. Nam quid potest occisus et
 cum duce. Nonne ambo in fontem ca-
 dunt. Non est discipulus super magistrum.
 Factus autem erit sicut sicut ma-
 gister eius. Quid autem uidet festucam in
 oculo fratris tui. et aliter autem que in oculo suo
 est non uidet. Aut quomodo potes dicere
 fratri tuo. frater tuus etiam festucam de oculo
 tuo. ipse in oculo tuo uideat non uidet.
 Vnde ait primum fratrem de oculo tuo.
 et tunc prospicies ut educas festucam
 de oculo fratris tui. Non enim arbor bona
 que facit fructus malos. neque arbor ma-
 la faciens fructum bonum. et inna enim
 quicquid arbor defructu suo cognoscit. Neque
 enim tespinis colligunt fructus. neque denudo
 uidebantur ruam. bonus homo de bo-
 na thesauro cordis sui profert bonum. ma-
 lus homo de malo thesauro profert malum.
 Et habundantia enim cordis os loqui-
 tur. Quid autem notatis me domine de-
 et non facitis que dico. Omnes qui uenit
 ad me. et audit sermones meos et facit eos.
 ostendam uobis tui similis sit. Similis
 est homini edificanti domum qui condit et
 alium. et posuit fundamentum super petra.

fundacione autem facta illi sum et flumini
 domus illi. et non potuit eam mouere. funda-
 ca enim erat super firmam petram. Qui autem
 audit et non facit. similis est homini edifi-
 canti domum super terram sine fundamento
 in qua illudis est flumini et continuo et uidet
 et facta est ruina domus illius magna.
Quia autem impleti omnia. **VI.**
 uerba sua in multis plebis iurauit et
 capharnaum. Centurionis autem
 cuiusdam seruis male habens erat mor-
 tuus qui illi erat preciosus. Et cum audisset
 de ihm. misit ad eum seniores iudeorum. ro-
 gans eum ut ueniret et sanaret seruum eius.
 Et illi cum uenissent ad ihm. rogabant
 eum solliciti dicentes ei. quia dignus est ut
 hoc illi preces. Dilige enim gentem tuam
 et synagogam edificauit ipse uobis. Illus
 autem ibat cum illis. et cum non longe esset
 a domo. misit ad eum centurio amicos di-
 ces. Domine non uexari. Non enim dig-
 nus sum ut uideas sub iocum meum. Propter
 quod et me ipsum non sum dignus arbitrar
 ut uenirem ad te. Si dic uerbo et sanabit
 puer meus. Nam ego homo sum. et
 potestate constitutus. habens sub me mi-
 lites. Et dico huic uade et uade. Et alio uenit
 et uenit. Et seruo meo fac hoc et facit. Quod
 audito ihesus miratus est et conuersus se-
 quentibus se uerbis dixit. Amen dico uobis.
 uer uultis. tantam fidem inueni. Et cum
 si qui uultis faciant domum. inueniunt
 num qui languet lacrimam. Et factum est
 deinceps. iuxta uerbum inueniunt que uocant
 uiam. Et ibat cum illis discipulus eius
 et turba copiosa. Cum autem appropinquaret
 porta ciuitatis. ecce defunctus essebat
 filius matris sue. Et hec uidentia
 erat. et turba ciuitatis cum illa. Quia cum
 uidisset dominus uiam mortis super eam.
 Dixit illi. Non flet. Accesse et tanget lo-
 culum. Et cum autem qui uidebant steter-
 unt. Et ait. A dolescentis tibi dico surge.
 Et resedit qui erat mortuus et cepit lo-
 qui. Et dedit illi matrem suam. Accipite
 omnes timor et magnificabant dominum dicentes.
 Quia propheta magnus surrexit in uobis.
 et quod deus uisitauit plebem suam. Et exiit

y. ccc.

hic sermo in unum aut uideam de co. 7 omni
 circa regionem. Et innotauit iohanni
 discipuli eius de omnibus hijs. Et euocauit
 duos de discipulis suis iohannes et misit
 ad ihm dicens. Tu es qui uenturus es. an
 alium expectamus. Cum autem uenissent
 ad eum uiri dixerunt. Iohannes bapti
 misit nos ad te dicens. Tu es qui uenturus
 es. an alium expectamus. Iuxta autem ho
 raui multos a languoribus et plagis su
 is et spiritibus malis. Et tu nullus donauit
 uisum. Et respondens dixit illis. Et uices
 remuneratione tolli que uidistis et audistis
 quia ceteri uident. claudi ambulant. lepro
 si mundantur. Si uidi audiuere. mortui et
 surgunt. pauperes euangelizant. In uero
 est quicunque non fuit scandalizans in
 me. Et discesserunt. tunc autem iohannes cepit
 dicere de iohanne ad turbas. Quid exi
 stis uidere. I mundum uenit nemo agna
 tam. Si quid exiatis uidere. Homo in
 uallibus uestimentis indutus. Ecce qui
 in ueste pascua et indutus sunt. id est in
 regum se. Si quid exiatis uidere. Proph
 etam. Ubi dico uobis. Iplius quam p
 phiam. Hic est de quo scriptum est. Ec
 ce mitto angelum meum ante faciem tu
 am. qui praeparabit uiam tuam ante te. De
 co enim uobis maior: uir uero natus mulie
 ri. propheta iohanne baptista. nemo est. Qui
 autem minor est in regno celorum maior est
 illo. Et omnis plius audiens et publi
 canus iustificauit ihm baptizari an bap
 tismo iohannis. Phansea autem ille
 pater esilium spiritum in se uisum non uap
 uran ab eo. At autem dñs. Tu ergo sunt
 les dicam homines generationis huius.
 et ceteri similes sunt. Similes sunt pueris se
 dentibus in foro. loquentibus ad muticam
 et dicentibus. Cantamus uobis canticis
 et non saltastis. Iam et amamus et non
 plorastis. I uenit enim iohannes bap
 tista. neque manducans panem neque bi
 bens uinum. id est dicens. Denique habet.
 I uenit filius hominis manducans et
 bibens et dicens. Ecce homo uorator et
 uices unum. amicus publicanos et pec
 catores. Et iustificata est sapia ab omnibus

alijs suis. Et agnabat autem illum quidam
 de phansea ut manducaret cum illo. Cum
 gressus domini phansea describunt. Et
 ecce mulier que etiam inuitat peccatrix.
 ut cognouerit quod hic acerbisset i domo sy
 monis phansea. accitit alabastrum ungu
 ti. et stans retro secus pedes eius. lacrimis
 cepit ungere pedes eius. et capillis capitis
 sui tergebat. et osculabatur pedes eius et un
 guento ungebat. Et idem autem phansea
 qui notauerat eum. ait intra se dicens. Hic
 si esset propheta sciret utique que et qualis esset
 mulier que tangit eum. quia peccatrix
 est. Respondens autem dixit ad illum. Symo
 n. habes ubi aliquid dicere. At ille ait. Si agi
 ster dicere. Et respondit ille. Duo debitor es
 tibi. et uidam feneratorum. Unus debebat
 denarios quingentos et alius quingenta.
 Non habentibus autem illis unde redde
 rent donauit nulli. Quis ergo eum pl
 diligit. Respondens symon dixit. Et tu
 quia si cui plus donauit. At ille respondit.
 Et ecce uidisti. Et conuulsus ad mulierem
 dixit symoni. Uides hanc mulierem. In
 traui in domum tuam. aqua pedibus meis
 is non uoluit. Hec autem lacrimis unguent
 pedes meos. et capillis suis terxit. O scilicet
 autem in non uoluit. Hec autem ex quo in
 traui non cessauit osculari pedes meos. O
 scilicet caput meum non uoluit. Hec autem un
 guento unxit pedes meos. Quia dico tibi
 remittuntur ei peccata multa. qui dilexit mi
 tum. Qui autem minus dimittit. minus
 diligit. Dixit autem ad illam ille. Remit
 tuntur tibi peccata tua. Et cepit mulier
 accitit et ait dicens intra se. Quis est hic
 qui etiam peccata dimittit. Dixit autem ad
 mulierem. fides tua te saluam fecit. Pa
 ce in pace.

VIII. Canticum

Et factum est deinceps in ipse iter facit
 bat per ciuitates et castella predicans
 et euangelizans regnum dei. et
 duodecim cum illo et mulieres aliquae que
 erant curate a spiritibus malignis et fir
 mitatibus. Et una que uocatur magdale
 ne. de qua dicitur in septem exierant. et io
 hanna uxor chulise peccatoris herodis
 et susanna et alie mulieres que ministrabant

Y. 100

ut defamantibus suis. Cum autem plurima
conueneret et denuntiatione perueniret ad eum
dixit plurimam multitudinem. Exiit qui seminat
seminare semine suum. Et dum seminat
aliud cecidit scatis in am iustitiam est
uolucris celi comederunt illud. Et aliud
cecidit supra petram iustitiam autem quia
non habebat humorem. Et aliud cecidit
in spinas. Et simul exorte spiritus suffocauit
illud. Et aliud cecidit in terram bonam.
Iustum fecit fructum centuplum. Hec
dicens clamabat. Qui habet aures au-
diendi audiat. Qui interrogabant autem eum
discipuli eius que esset hec parabola. Et
Iesus ipse dixit. Vobis datum est nosse
mysterium regni dei. ceteris autem inparabilis.
ut uidentes non uideant. et audientes non in-
telligant. Et est autem hec parabola. Semine
est verbum dei. Qui autem scatis in am iustitiam
sunt qui audiunt. deinde uenit dyabolus
et tollit verbum de corde eorum ne credentes
salui fiant. Nam qui super petram in am sunt
qui cum audierint cum gaudio suscipiunt
verbum. et hi radices non habent quia ad
tempus credunt. et in tempe tempta-
tione recedunt. Quod autem in spinis cecidit. hi sunt
qui audiunt et solliciti sunt in diuitiis
et uoluptatibus uita carnis suffocant. et non
referunt fructum. Quod autem in terram bonam
in am sunt qui in corde bono et optimo
audientes verbum retinent et afferunt fructum
in parat. Nemo autem accedens in omnia
quae cum uale aut solutus lectum ponit. sed
super candelabrum ponit ut in manibus lu-
men videant. Non enim est occultum quod
non manifestatur. nec absconditum quod non
agnotatur. et in palam ueniat. Videte
ergo quomodo auditis. Qui enim habet
dabitur illi. et quicumque non habet. etiam
quod putat se habere. auferetur ab eo. Venit
autem ad illum mater et fratres eius
et non poterant adire ad eum propter uerba. et
innotatum est ei. Quia mater et fratres eius
stant foris uolentes te uidere. Qui respon-
dens dixit ad illos. Mater mea et fratres
mei hi sunt qui audiunt uerbum dei et faci-
unt. factum est autem in synagoga illius. et ipse
ascendit in nauiculam et discipuli eius

Et ait ad illos. Transitecimus trans tra-
gnum. et ascendunt. Nam gaudentes autem
obdormiunt. et descendit procella uentus et stag-
num. et respicebant fluctibus et periclitabantur.
Accedentes autem suscitauit eum dixit
eos. Propterea periclitamini. et ille surgens in-
cepit uentum et tempestatem aquae. et
cessauit. et facta est tranquillitas. Dixit autem
illis. Quia est fides uestra. Qui conuidentes mi-
rati sunt dicentes ad unumquemque. Quis pu-
tas hic est. Quia iucundus in mari in parat
et obdormiunt ei. et transierunt autem ad regio-
nem galilee. Et cum egressus esset ad terram. occurrit ei
uir quidam. qui habebat de monum
tam tempore multum. Et uestimento non
induebat neque in domo manebat. sed in mo-
numentis. Hic uidit Iesum prostratus an-
tem. et exclamans uoce magna dixit.
Quid michi et tibi Iesu fili dei altissimi.
Obleto te ne uic torqueras. Suscepit
eum spiritus in mundo ut exiret ab homine.
Nam uisus enim tempore. Accipiebat illum
et vincabatur cadentibus et pedibus custodit
et uisus in uentibus agebat a demonibus in de-
serto. Qui interrogabat autem Iesum dixit. Quid
tibi nomen est. Iesus dixit. Illegio. Quia
interdum demonia multa inueniunt. Et
rogabat illum ne in parat illis. ut in
abyssum irent. Et ait illi grex porcorum
multos pascentium in monte. et rogabat
ut permitteret eis mullos ingredi. et permitte-
re illis. et exierunt ergo demonia ab homine.
et intrauit in porcos. Et impetu abierunt
grex propterea in stagnum. et suffocatis.
Quod ut uiderunt serui qui pascebant fugi-
erunt et nuntiauerunt in uilla. et villam
et exierunt autem uidere quod factum esset. et uenerunt
ad Iesum et inueniunt hominem sedentem a
quo demonia exierant uestimentum ac sanam
mentem ad pedes eius inueniunt. Hic
clamant autem illis et qui uiderant. quod
sanus esset. factus a legione. Et rogauit
Iesum illum omnis multitudo regionis
galilee ut discederet ab illis. quia no-
te magno tenebantur. Iesus autem ascendens
nauem recessus est. Et rogabat eum uir
a quo demonia exierant ut cum eo esset.

Dixit autem cum illis dicit. Ego
domini vitam et salutem quam fecit
vobis. Et ab his pueri iam amantem peritis
quanta illi fecit. Iste factum est autem
cum redisset ille excepit illum iuba. Et tunc
aut omnes expectantes eum. Et ecce uenit
uir cui nomen rayns. Iste princeps syna-
goge erat. Et cecidit ad pedes illius rogans
eum ut intraret in domum eius quia filia
unica erat ei. fecit autem illi duodecim
hodiebat. Et contigit dum uir sit
his spemebat. Et mulier quidam erat
influxu sanguinis ab annis duodecim
que inuicem eos erogauit omne suam
suam uir ab illo potest curari. accessit
retro et tetigit huiusmodi uestimentis eius
et confestim stetit fluxus sanguinis eius.
Et ait ille. Quis est qui me tetigit. Et
gaudio aut omnibus dicit petitis et qui
tunc illa erant. Propterea tunc te con-
punctum et attingit. Iste dicit quis me teti-
git. Et dicit illis. Et tetigit me aliquis.
Iam ego cognoui uirtutem de me ex-
isse. Videns autem mulier quia non la-
tuit reuelatus uenit et prostravit ad pedes
eius. Et ob quam causam tetigat eum
inducunt coram omni populo. et quia
ad modum festini salutata est. Et ipse dixit
illi. Filia fides tua te salutem fecit. vade in
pace. Adhuc loquente uenit quidam
ad principem synagoge dicens illi. Ma-
morua est filia tua. noli uerare magi-
strum. Iste autem hoc audito uerbo
respondit patri puella. Noli time-
re tantum et salua erit. Et cum peruenisset
ad domum non peruenit intrare secum
quemquam nisi petrum et iacobum et io-
hannem. Iste autem iuba puella. flebat
aut omnes et plangebat illam. Et ille
dixit. Nolite flere. Non est enim mor-
tua puella sed dormit. et dormiebant enim.
facientes quia mortua esset. Iste autem tenens
manum eius clamant dices. Quella
surge. Et reuersus est spiritus eius. Et surrexit.
contingit. Et iussit illi dare manducare
et stupuerunt pueri ei quibus precepit
aliquid dicent quod factum erat. **11**
omnino autem ait ille duodecim a-

plis dedit eis uirtutem et potestatem super omnia
demonia et uir languores curauit. Fecit
illos predicare regnum dei et sanare infirmos
et ait ad illos. Nichil uultis in uia. neque vi-
gam. neque peram. neque panem. neque pecu-
niam. neque duas tunicas habetis. Et
quicunque domum intrauit ibi manet
te. et inde ne exeat. Et quicunque non re-
cepit uos. exeat de civitate illa. etiam
pedum puluerem in domo exatate in testimo-
nium super illos. Et gressi autem itabant
per castra cum angelis. Antea et curantes
ubique. Aduenit autem herodes tetrarchus
omnis que fiebant ab eo. et hesitavit de
eo quod dicebant quibusdam quia iohannem
surrexit a mortuis. a quibusdam quod iohannes
apparuit. ab aliis autem quia propheta
unus de antiquis surrexit. Et ait herodes
Iohannem ego decollavi. Quis autem
est iste de quo ego audio talia. et querebat
uideri eum. Et reuersi apostoli narrauerunt
illi quicunque fecerunt. Et assumptis il-
lis fecerunt scorsum in locum desertum. quod
est bethsaida. Quod cum cognouissent
tunc secuti sunt illum. Et excepit illos
et loquebatur illis de regno dei. Et eos qui
curam indigebant sanabat. Dies autem
declinare cepit. Et accedentes duodecim
dixerunt illi. Dimittite turbas ut eant
in castra uillasque que circa sunt ducer-
e ut inueniant escas. quia hic in loco
deserto sumus. Ait autem ad illos. No-
date illis manducare. Ait illi dixerunt.
Non sunt nobis plus quam quinque pa-
nes et duo pisces nisi forte nos camus
et edamus in montem hanc turbam escam.
Erant autem fere uiri quinque milia.
Ait autem ad discipulos suos. Facite illos
discumbere per uia quinquagenas. Et
ita fecerunt. Et discumbere fecerunt omnes.
Acceptis autem quinque panibus et duo-
bus piscibus. respexit in celum et benedixit
illis et fregit et distribuit discipulis suis.
ut ponerent ante turbas. Et manduca-
uerunt omnes et saturati sunt. Et subla-
tum est quod super fuit illis fragmentorum
copiam duodecim. Et factum est cum
solus esset orans erant cum illo et discipuli

eius. Et interrogavit illos dicens. Quem
me dicit esse filium. Et illi respondunt
diximus. Iohannem baptistam. alii autem
heliyam. alii autem quia propheta unus de
eorum surrexit. Dixit autem illis. Vos autem
quem me esse dicitis? Et respondens synd
petrus dixit. christum dei. Et ille increpas
eos precipiens eis ne cui dicerent hoc dicens quod
oportet filium hominis multa pati et
reprobam a senioribus et principibus sacerdotum
et scribis et occidi et tertia die resurgere.
Dicebat autem ad omnes. Si quis vult
post me venire abneget semetipsum et tol
lat crucem suam et sequatur me.
Qui enim voluit animam suam salvam
facere perdet eam. Nam qui perdidit animam
suam propter me salvam faciet illam. Quod
prodest homini si salvetur universum mun
dum. se autem ipsum perdat. et deturmentum suum
faciat. Nam qui cruciavit me et meos suad
ues hunc filium hominis crucifixerunt et ve
lunt manifestare suam et patris. et gloriam an
gelorum. Dico autem vobis. Vires sunt
hic aliqui stantes qui non gustabunt
mortem donec videant regnum dei. Factum
est autem post haec verba factis diebus octo et assump
sit petrum et iacobum et iohannem et ascen
dit in montem ut oraret. Et facta est dum
oraret species vultus eius alba et vestimen
tus eius albus refulgens. Et ecce duo viri lo
quebantur cum illo. Erant autem moyses
et helias. Ipsi in maiestate. et dicebant ex
cessum eius quem speramus erat in hoc
saeculo. Petrus vero et qui cum illo erant
gravati erant sompno et evigilantes
viderunt maiestatem eius et timores viros
qui stabant cum illo. Et factus est cum
descenderent ab illo. ait petrus ad ihesum.
Domine propter bonum est nos hic esse. et facia
mus hic tria tabernacula. unum tibi. et
unum moysi. et unum helie. ut sciamus quod
dixit. Haec enim loquente illo. facta est nubes
et obumbravit eos et transiit et transiit
illis in nubem. Et vox facta est de nube di
cens. Hic est filius meus dilectus ipsum
audite. Et cum fieret vox intentus est so
lus ihes. Et ipsi ceciderunt et non viderunt
illis diebus quicquam ex his quae redierunt.

Factum est autem insequentem die descendit
hi omnes de monte occurrit illis turba multa
et ecce inter turba exclamavit dicens. Magi
ster abscondit et respice in filium tuum. quod unum
est michi. Et ecce spiritus apprehendit illum
et subito clamat et elydit et dissipat eum cum
spiritu. et in medio discit dilamans eum. Et
rogavit discipulos suos ut tenerent illum et si
poterunt. Respondentes autem ille dixit.
O generatio infidelis et perita usque. quid ero
apud vos et parietur vobis? Ad duc hunc filium
tuum. Et cum accedit elisit illum de monti
um et dissipavit. Et increpavit ille spiritum in
mundum. et clamavit patrem et reddidit
illum patri suo. Stupebant autem omnes in
magnum timorem dei. Omnesque mirantes
in omnibus quae faciebat. dixit ad discipulos
suos. Domine vobis in cordibus vestris istos ser
mones. filius enim hominis futurus est
ut tradatur in manus hominum. Et illi
ignorabant quid diceret istud. Et erat uelatum
ante eos ut non sentirent illud. Et tunc
venit cum interrogare de hoc verbo. Invenit
autem cognatio meos quos coram maior
est. Et ille videns cogitationes cordis illo
rum. Apprehendens patrem statuit illum
secus se. et ait illis. Quicunque suscepit pater
tuum istum in nomine meo me suscipiet. Et
quicunque me recepit. recipiet illum qui me
misit. Nam qui minus est me et omnes
vos. hic maior est. Respondens iohannes
dixit. Propter quod vidimus quendam in
nube tuo de montibus descendit. et prohibuit
eum. quod non sequatur te et obsequium. Et ait ad
illum ihes. quod nunc prohibet. Qui enim non
est ad usum vos pro nobis est. Factum est autem
dum compleretur dies assumptionis eius. et
ipse faciem suam firmavit. ut non viderent.
Et misit numeros ante aspectum suum.
Et cunctos mirantur et mirantur. Et non receperunt
eum. quod facies eius erat cunctis in visum.
Cum viderent autem discipuli eius iaco
bus et iohannes dixerunt. Domine si vis
dicimus ut ignis descendat de celo et consu
mat illos sicut helias fecit. Et convulsus
et crepavit illos dicens. Nescitis cuius spi
ritus. filius enim hominis non venit

animas perdere hominū. s. saluare. Et abiit
in aliud castellum. Factum est autē
ambulante in uia illa. Dixit quidam
ad illum. Sequar te quodcumque uerbo. Et ait
illi ihesus. Ulpes foucas habent. uolu-
ntes celi nidos. filius autem hominis non
habet ubi caput suum redimet. Ait autē
ad alium. Sequere me. Ille autem dixit.
Domine perinde me perimam ne sepe ure
pauram meam. Dixitque ei ihc. Sine ut
morui sepeliante mortuos suos. Tu autē
uade et amittit cetera regnum dei. Et ait alie.
Sequar te domine. s. primum perinde michi
remittat hys qui domi sunt. Ait ad al-
lum ihc. Etenim mittens manum suam
in aratrum et aspiciens retro apertus est regno
dei. X

Dixit hoc autē designauit dñs et alios
septuaginta duos et misit illos bi-
uos ante faciem suam in omnes
ciuitates et locum quo erat ipse uenturus
Et dicebat illis. Nihil estis quidem multa. o-
portet autē parare. Cogate ergo dominum
in uos. ut mittat opus in uossem suam.
Ite. Ecce ego mitto uos sicut agnos in lupos.
Nolite portare sacculum. neque peram. neque
calceamenta. et uenietem per uiam salutauit
uost. In quacumque domum intratis. pmu-
dicate. Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius
pactis. requiescat super eum pax ura. Si uero
autem ad uos reueretur. si uero eadem autē do-
mo in uos edentes et bibentes que apud il-
los sunt. Dignus etenim opus uos uideat
sua. Nolite transire de domo in domum.
Et in quacumque ciuitate intraueritis et susce-
perit uos manducate que apponunt uo-
bis et curate infirmos qui in illa sunt. id est
te illis. Appropinquabit in uos regnum dei.
In quacumque ciuitate intraueritis et non
repperit uos. excutite implacitas eius de
arte. Etiam puluerem qui adhesit uobis
de ciuitate ura excutimus in uos. Tamen
hoc facite quia appropinquabit regnum dei.
Mitto uobis. quia sedit in uos in die illa
remissus erit qui illi ciuitatē. Et se abro-
morauit. ut tibi beatus ardā. q. si uisito et
sydne facit fuerint uirtutes que in uobis
facit sunt. olim malicio et anere sedentes

penitente. Et cum peruenit in tyro et sydonem re-
missus erit in iudicia qui uobis. Et cum ca-
pharnaum usque ad celum exaltata. usque
ad finem de uicinis. Qui uos audite me
audite. Et qui uos spernit me spernit. Qui
autem me spernit spernit eum qui me uult.
Et uenit autem septuaginta duo ad
gaudio dicentes. Domine etiam de mo-
rta ciuitatibus uobis in nomine tuo. Et
ait illis. Uidebam sathanam sicut fulg-
de celo cadentem. Ecce dedi uobis potestatem
calcandi supra serpentes et supra scorpiones
et supra omne uirtutem inimici. et nihil
uobis nocet. Et cum peruenit in heruo
hic gaudere. q. spiritus domus uobis
Et audite autem qd nomina ura septa
sunt in celis. In ipsa hora exultauit in spu
sancto et dixit. Confiteor tibi pater dñe
celi et terre. qui abscondisti hec a sapientib-
et prudentib- et reuelasti ea paruulis. Ita
pater. q. sic placuit ante te. Omnia tra-
dita sunt michi a patre meo. Et uenit sicut
quis sit filius nisi pater. et qui sit pater.
nisi filius. et cum uoluerit filius reuela-
re. Et conuersus ad discipulos suos dixit.
Si oculi qui uident que uos uidetis. Duo
erunt uobis qd multa reges et prophete uolu-
erunt uidere que uos uidetis et non uiderē
et audire que auditis et non audierunt. Ec-
ce quidam legisperitus surrexit temporis
eum et dicens. Magister quid faciendo
uitam eternam possidebo. Et ille dixit ad
eum. Si uis legem que septuaginta est et uis
legis. Et ille respondens dixit. Dices do-
mini deum tuum ex toto corde tuo et ex to-
ta anima tua et ex omnibus uiribus tuis et
ex omni intellectu tuo. et primum tuum sicut
cepim. Dixitque illi. Et ecce respondisti. No-
fac inuites. Inne autem uolens iustificari
se ipsum dixit ad illum. Et quis est meus
proximus. Suspirans autē ille dixit.
Homo quidam descendebat ab iherusalem
in iericho. et incidit in latrones. Qui etiam
despoliauit eum et plagis ipso
abiecit semiviuo relicto. Accidit autē
ut sacerdos quidam descendens eadem uia.
et uiso alio primum. Simile uicinis cum
esset secus uiam et uidens eum pertransiit.

Sanctissimus autem quidam iter factus est
inter sanctos cum iudens cum una monis est.
Et appropians alligavit mulierem eius
in fundens oleum in unum. impones illi
in unum cum suum. duxit in stabulum et di
ram eius egit. Et altera die protulit duo
denarios et dedit stabulario et ait. Curas
illius habet et quodcumque super erogans ego
cum rediero reddam tibi. Quis hominum
tamen videt tibi propterea fuisse illi qui in
dit inlationes. At ille dixit. Qui fecit
iniam in illum. Et ait illi ille. Uade et in
factum sit. factum est autem dum uer
tepe intrauit in quodam castellum. in unum
quodam martha nomen accepit illi in
domum suam. Et huius erat soror. nomen
martha. que etiam sedens secus pedes dñi
audiebat verbum illius. Sed archa autem
sachia geuar. circa frequens ministrum.
Que dicitur ait. Domine non est tunc
quod soror mea reliquit me solam ministrare.
Dixit ergo illi ut me adiuuet. Et re
spondens dixit illi domine. Illi archa
martha sollicita es et turbas erga pluma
Domini unum est necessarium. Sed ana op
timam partem elegit que non auferret
ab ea. **xi**

Et factum est cum esset in loco quo
dam orans ut cessante dicit unum
ex discipulis eius ad eum. Dne
dote nos orare sicut iohannes docuit os
cipulos suos. Et ait illis. Cum oratis di
cite. Pater noster. scilicet nomen tuum.
Adveniat regnum tuum. Panem nostrum
cotidianum da nobis hodie. et dimitte
nobis peccata nostra. siquidem et ipsi dimittimus
omni debenti nobis. et ne nos inducas in
temptationem. Et ait ad alios. Quis ue
strum habet amicum in ibi ad illum
media nocte. idcirco illi. A nunc a como
da michi tres panes quoniam amicus
meus uenit deuita ad me et non habeo quod
ponam ante illum. Et ille dimittis respon
dens dicit. Non michi inolebit esse in
hostium domum est et propter me in me
sunt mirabili non possum surge et dare
tibi. Et ille super se uenit pulsans dicens ro
bis. et si non dabit illi surgens eo quod ait

eius sic propter inprobam tamen eius sciet
et dabit illi quod habet necessarios. Et ego di
co uobis. Petite et dabitur uobis. Qui uult
inuenire. Nulla est apertur vobis. Quis
enim qui petit accipit. et qui uult inuenire
et pulsanti aperitur. Quis autem ex uobis
patrem petit panem. numquid lapidem
dabit illi. Aut si petierit auium numquid
porriget illi scorpionem. aut piscem. in
quid propter se petentem dabit illi. Si ergo
uos cum sitis in alt. nostris bona data da
re filijs uestris. quanto magis patrum celestium
de celo dabit uobis spiritum uerum petentibus.
Et ecce eccis demonum et illud eorum
tuum. Et cum eccis demonum. Ionias
est in uentris. et amittat sunt uirtute. Quidam
autem ex eis dixerunt. In te et ebub princeps
demonum et ecce demonia. Et alii temp
tauites signum de celo querebant ab eo. Ipse
autem ut uidit cogitationes dixit. Quis
regnum istud diuinitus desolabitur et domus
super domum cadet. Si autem et sachanas iste
ipsum diuinitus est. quanto stabit regnum
ipsius. quia dicitis in te et ebub ecce me
demonia. Si autem ego in te et ebub cito
demonia. filij mei in quo credunt. Et eo ip
si iudices mei erunt. Porro si in digito di
citio demonia profecto peruenit in uos reg
num dei. Cum fortis armatus custodit
atrum suum in pace super omnia que po
tuit. Si autem fortior illo superueniens
vincit eum. inuicta arma eius auferit in
quibus et fidebat. et spolia eius distribuet.
Qui non est uictum aduersum me. Et
qui non colligit meum dissipat. Cum in
mundus spiritus exierit ab homine an
nuntiat ysaia in aquila. quibus inquit
in uia inueniens dicit. Veniat in domum
meam unde erunt. Et cum uenit in uenit
eam scapis inuictam et ornata. Et
vadit et assumit septem alios spiritus scilicet
iniquiores se. ingressi habitant in ea fi
unt nouissima hominis illius peiora
prioribus. factum est autem cum hoc diceret
extollens uocem quodam mulier de ca
dit illi. Es tu uenter qui te portauit et
uetera que sursum. Non ille dixit. Qui
unum. Is uero qui auduit uerbum dei et ait

iudicium illud. **L**urbis autem surrentibus
 cepit dicere. Generatio haec generatio nequam est.
 Signum quicquid signum non dabitur ei.
 nisi signum tone puer. Nam sicut fuerunt
 signum uniuersis. ita etiam sunt hominibus
 generationi istae. **E**rgo autem surgit in
 iudicio cum uiris uiris generatio ista et
 contempnabit illos quia uenit a finibus terrae
 audire sapientiam salomonis. **E**repti
 quam salomon hic. **V**ir uirumque surgit
 iudicio et generatione hac et contempnabit
 eam quia penam egerunt ad perditionem
 ratione. **E**t ecce plus quam tona hic. **Q**uam
 lucernam accendit et abscondit in puerum
 uocem sub modio. **E**t super cancellarium me
 qui ingreditur lumen uidet. **L**ucerna
 corporis tui est oculus tuus. **S**i oculus tuus
 fuit simplex totum corpus tuum lucidum
 erit. **S**i autem nequam fuit etiam corpus
 tuum tenebrosum erit. **E**t ideo ergo ne ly
 uenit quod intus est tenebre sunt. **S**i ergo corpus
 tuum totum lucidum fuerit non habebis a
 uquam partem tenebrarum. **E**rit lucidum
 totum. **E**t sicut lucerna fulgoris illumi
 nabit te. **E**t cum loqueretur haec rogauit al
 lum quidam pharisaeus ut pranderet apud
 se. **Q**ui autem ingressus recessit. **P**harisaeus
 autem cepit intra se reputans dicere. **Q**uare
 non baptizatus esset ante prandium et
 aut dominus ad illum. **S**unt uos pha
 risaei quod defors est caluit et carni munda
 as. quod autem intus est uermis plenus et
 rapina et iniquitate. **S**unt uos qui
 fecit quod defors est. etiam id quod defors est se
 ab et et iniquitatem quod super eda et elemosi
 nam. **E**t ecce omnia munda sunt uobis.
Si uos pharisaei quia decimatis et
 mentam et iuram et omne olus et puerum
 iudicium et caritatem dei. haec autem oportuit fa
 cere illa non obmutare. **D**e uobis pharisaei
 quia diuinas primas cathedras in syna
 goga et salutationes in foro. **E**t uobis
 qui estis ut monumenta quae non appa
 rent. **H**ominibus ambulantes super terram
 et respondens autem quidam ex legis peritis
 ait illi. **Q**uod agister haec dicens etiam nobis
 iudicium facis. **A**it ille autem. **E**t uobis le
 gis peritis ut quod oneratis homines onibus

que portare non possunt et ipsi uno digito no
 taugitis sartanas. **E**t se uobis qui edificatis
 monumenta phariseum. patres autem uos
 occiderunt illos. **P**rofecto testificamini quod
 sentatis opto patrum uerbum. quoniam
 quidem ipsi eos occiderunt. **E**t uos autem edifi
 catis eorum sepulchra. **O**portet et sapientiam
 dei dicere. **Q**uia ita ad illos phariseos et apud
 illos occiderunt et persequuntur. ut inquitantur
 sanguis omnium phariseum qui effusus est
 a constitutione mundi a generatione ista
 a sanguine ariel usque ad sanguinem zacha
 riae qui perit inter altare et ibidem. **E**t ta
 dico uobis. requirunt ab hac generatione
 et se uobis legis peritis qui nullis dauid
 lacrimae. **S**i non uideritis et eos qui in
 bant prohibuitis. **E**t cum ex ad illos dicit
 ter. cepit perire et legis peritis grauitate
 sustinet et eos opprimere de multis et si dicit
 eos et querentes cape aliquid ex ore eius ut
 causarent eum. **III**

Multis autem uerbis cum stantibus
 ita ut se mutem exultarent. cepit
 dicere ad discipulos suos. **A**ttondi
 te a fermento phariseorum quod est ypocrisis.
Nihil autem opum est quod non reuocatur.
 uocem absconditum quod non sciatur. **Q**ui
 que in tenebris dixit et illumine biocorum.
Et quod in aure locuti estis in uerbis in pot
 estabitur in iudicio. **D**ico autem uobis am
 as metis ut tremamini ab his qui occidunt
 corpus. et post hoc non habent amplius
 quid faciant. **O**stendam autem uobis
 quem timeatis. **T**imeate enim qui post
 occidit corpus et postea potestatem habet in gehem
 nam. **S**ed dico uobis hunc timeate. **N**on
 ne quicquid passeris uenerit et disponit
 et unus ex illis non est in oblivione coram
 deo. **S**i et capilli capitis uos omnes nume
 ran sunt. **N**olite ergo timere multos passe
 res. **P**lures estis uos. **D**ico autem uobis
 id minus quicquid confessus fuerit me co
 ram hominibus. et filius hominis confitebitur
 illum coram angelis dei. **Q**ui autem ne
 gauerit me coram hominibus. denegabit
 coram angelis dei. **E**t omnis qui dicit
 uerbum in filium hominis. remittet illi.
Et autem qui in spiritum sanctum blasphemauerit.

non remittentur. Cum autem ducit uos
in synagogas et ad magistratus et potestates
nolite solliciti esse qualiter aut quid responde-
tis aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus
docebit uos in ipso hora que oportet uos
dicere. Et ecce autem et quidam de turba. Ma-
gister dic fratri meo ut intromittam in domum
meam. Et ille dixit ei. Homo quis me
constituit iudicem aut diuisorem super uos.
Dixitque ad illos. Et uidete et caute auertite
a uobis. Quia non in uobis est uirtus
quam uita eius est ex his que possidet. Di-
xit autem similitudinem ad illos dicens. No-
minis cuiusdam diuitis uirtus fructus ag-
nitus. et cognouit intra se dicens. Quid
faciam quod non habeo quo congregem fructus
meos. Et dixit. Hoc faciam. Destruam hor-
rea mea et maiora faciam. Tunc congregabo
omnia que nata sunt michi et bona mea.
Et dicam anime mee. Anima multa habes
bona posita in annos plurimos. Et equies-
ce comede uile epulare. Dixit autem illi
deus. Scilicet hac nocte anima tua a te re-
petitur. Que autem parasti tibi erit
super te. Sic est qui sibi thesaurizat. non est in di-
uitiis. Dixitque ad discipulos suos. Ideo
dico uobis. nolite solliciti esse anime uir-
tute manducatis. neque corpori quid indua-
mini. Anima plus est quam esca. et cor-
pus plus quam uestimentum. Considerate
coruos quia non seminant. neque metunt.
quibus non est cellarium neque horreum.
Ideo palat illos. quanto magis uos plu-
us estis illis. Quis autem uos cogitans
potest adire ad stantiam suam ciuitati
uiui. Si ergo neque quod uiui est potest
quid de ceteris solliciti estis. Considerate uirga
agni quomodo crescit. non laborant.
neque uent. Ideo autem uobis nec salomoni
in omni gloria sua uestebat. sicut unum ex
istis. Si autem tenuerit quod habet in agro
est. et adus in tribuamini in tribuam. deus sic
uestit. quanto magis uos pusille fidei. Et
uos nolite querere quid manducetis aut
quid bibatis. Nolite in tribuamini colla. Et
enim omnia gentes mundi querunt. De-
us autem uester scit. quomodo his indigeat.
Exemptamini primum quare regnum

dei. et hec omnia addibunt uobis. Nolite ti-
mere pusillus grex quia complacet patri uro
dare uobis regnum. Et uidete que possidetis
et dare elemosinam. Facite uobis sacculos
qui non uetustasunt thesaurum indeficien-
tem in celis quo fur non apparet. neque tinea
corrumpit. Et uicem est thesauris tuis
ibi est et cor tui. Sicut lumbi mei parati
et lucerne ardentes in manibus uestris. Quos
similes hominibus expectantibus dominum su-
um. quando uenit. et aperuit. ut cum
uenit et pulsauit confestim aperiant ei. Et
sicut serui illi. quos cum uenit dominus.
inuenit uigilantes. Amen dico uobis.
quod pergerit se. et faciet illos discipulos. et mis-
eris ministrabit illis. Et si uenit in media
uigilia. et si in media uigilia uenit. ita inue-
nit uos. Amen dico uobis. Amen dico uobis.
quomodo si sciret pater familias quia hora
fur ueniret. uigilaret utique. et non sineret
profodi domum suam. Et uos estote parati.
quia quia hora non putatis filius hominis
uenire. Amen dico uobis. Domine ad
uos dicit parabola hanc. Amen dico uobis.
Dixit autem dominus. Quis putas est fi-
delis dispensator et prudens quem constituit
dominus supra familiam suam. ut det illis in
tempore tunc mensurante. Et tunc ille seruus
quem cum uenit dominus inuenit ita faciente.
Amen dico uobis. quia super omnia que po-
test constituit eum. Quod si dixit seruus
ille in corde suo. moram facit dominus meus
uenire. et cepit percutere pueros et ancillas
et edere. et ebriari. ueniet dominus sui
illius in die qua non sperabit hora qua
ueniet et diuidet eum. patremque eius cum
fidelibus ponet. Ille autem seruus qui cog-
nouit uoluntatem domini dei et non se-
parauit. et non fecit secundum uoluntatem
eius plagis uapulabit multas. Qui autem
non cognouit et fecit digna plagis uap-
ulabit paucas. Omnis autem cui mul-
tum datum est multum queretur ab eo. Et
an commodauit multum plus peccat ab
eo. Et quem ueni nocte in tenebras. et quid vo-
luerit ut accendatur. Et apostolus ait
habetis baptizati et quomodo coarctati usque
dum perficiat. Putatis quia ueni pa-

in et sine panis qui erant nouissimi. In
ipsa die accesserunt quidam pharisei
dicentes illi. Exi vade iherusalem quia heros
des multo te occidet. Et ait illis. Ite et dicit il
li multi. Et ecce ego demonia et sancta
tes perficio hodie et cras et tertia die sumus.
Et si erumpantem oportet me transire et sequi
in die ambulare quia non capit phariseum
hic exire iherusalem. Iherusalem iherusalem
que occidis prophetas et lapidas eos
qui ad te mittunt. quocirca uolui aggrega
re filios tuos. quemadmodum autem uidu
summi speciemus inuoluit. Ecce relinquit
domus tua deserta. Dico autem uobis
quod non uidebitis me donec ueniat cum di
ceat. Benedictus qui uenit in nomine domini.
Et factum est cum maret. **xiii.**
Indomum cuiusdam principis ph
ariseorum satuo manducare pa
nem. et ipse obsidebat eum. Et ecce homo
quidam ydropicus erat ante illu. Et res
pondens ille dixit ad legisperitos et pharise
os dicens. Si licet satuo carere. Ait il
li tacuerunt. Ipse uero apprehensum sana
uit eum et dimisit. Et respondens ad illo
dixit. Cumis uestrum alius auctos i
puteum cadet et non continuis extraget
illum de latibatu. Et non potuit adhuc
respondere illi. Dicebat autem adiutor
pabulam. intendens quomodo prius
accubitus eligere dicens. Cum multa
tus suis ad nuptias non discumbas i
primo loco. ne forte honoratiores sit inua
tus ab eis inuentis is qui te uident uoca
uit dicat tibi. Da tunc locum. Et tunc
iniquitas anni uolore nouissimum locu
tenere. Sed cum multis suis. vade recu
be in nouissimo loco. ut tu uenit qui te
iuitante dicit tibi. Amice ascende supi
Sunt enim tibi gloria coram simul discum
bentibus. quia omnis qui se exaltat humili
abitur. et qui se humiliat exaltabit. Dico
autem et ei qui se humiliat. Cum fa
cis prandium aut cenam non uocant ad
uicos tuos. neque fratres tuos. neque cogna
tos. neque uicinos neque diuites. ne forte et
ipse humilietur tibi facit tributum. Sed
cum facis minimum. uoca pauperes. debi

les. dandos. ceteros uocabis eis. quia non ha
bent unde retribuere tibi. Et adducit eum i
n resurrectione iustorum. Hoc cum audis
set quidam desimul discumbentibus. dixit il
li. Beatus qui manducabit panem i reg
no dei. Ait ille dicens. Homo quidam fecit
cenam magnam. uocauit multos. Et mi
sit seruum suu hora tertie dicere nimicis.
ut ueniret quia iam parata sunt omnia. Et
conueniunt omnes excusare. Primus
dixit. Ego illam enim inuesti ualro exire et
videre illam. Rogo te habere me excusantem.
Et alter dixit. Ego ga boium enim quinquaginta
bo pbar illa. Ego te habere me excusantem.
Et alius dixit. Ego uxorem duxi et deo non pos
sum uenire. Et ceteris seruis uiuicant
h domino suo. Tunc natus pacifamilia
dixit seruo suo. Exi cito implacras et uicos
municas. et pauperes ac debiles ceteros idando
introduc tunc. Et ait seruis. Domine fac
tum est ut nunc impasti. et adhuc locas est.
Et ait dominus seruo. Exi mucas et sepes
et compelle mutare ut impleretur domus mea.
Dico autem uobis quod nemo in uicini illo
rum qui uocati sunt gustabunt cenam me
am. Istant autem tunc multe annos. Ico
nitus dixit ad illos. Si quis uenit ad me.
et non odit patrem suum et matrem et ux
orem et filios et fratres et sorores ad huc attet
et animam suam non potest meus esse disci
pulus. Et qui non uoluit crucem suam.
et uenit post me non potest meus esse discipu
lus. et quis enim ex his uolens edificare
turum. nomine prius sedens computat et
sumptus qui necessarii sunt. si hanc ad p
ficiendum. ut postea qui posuit fundame
ntum et non potest perficere. omnes qui uident
incipient illudere et dicentes. quia hic ho
mo incipit edificare et non ponit fundamentum.
Ait quis rex minus committeret armu ad ui
sus animi regem. nomine sedens prius cogi
tat. si possit cum decem milibus occurrere ei.
qui cum uiginti milibus uenit ad se. Nemo
quidam adhuc longe illo agente legato in
uicinis rogat ea que parati sunt. Sed ergo
omnis ex uobis qui non renuntiat omni
que possidet non potest meus esse discipulus.
B quoniam est sal. Si autem sal euannit. inq

dicit uos. Quos ut uidit dixit. Ite ostendi
 te uos facientes. Et factum est dnm ut
 mundati sunt. Et ius autem exillis ut vi
 dit quia mundati sunt. Regressus est enim
 magna uoce magnificans dnm et cecidit
 ante pedes eius gratias agens. Et hic erat
 samantamis. Respondens autem iheru
 dixit. Domine decem mundati sunt et no
 nem ubi hic. Non est inuentus qui redi
 ret et daret gloriam deo. nisi hic autem gea.
 Et ait illi. Surge in ade quia fides tua te
 saluum fecit. Inrogatus autem apba
 rhas quando uenit regnum dei. Et res
 dit eis et dixit. Non uenit regnum dei cu
 ob suauone. neque dicitur. ecce hic aut ecce
 illuc. Ecce enim regnum dei in uobis est. Tunc
 addiscipulos suos. Uenient dies quando
 desideratis uidere unum diem filij hominis
 et non uidebitis. Et dicitur uobis. Ecce hic
 ecce illuc. Nolite ire neque saltemini. Nam
 sicut fulgur exornat de sub celo. ita que
 sub celo sunt fulget. ita erit filius hominis
 uidere sua. Dum autem illum oportet
 multa pati. et probari agnitione hac.
 Et sicut factum est iudicibz. nos ita erit
 iudicibz filij hominis. Et debant ibi bibant
 uxores ducebant. et dabant ad inuicem
 usque iudicem qua uidebant nos et archam
 et uenit diluuium et perdidit omnes. Simi
 liciter sicut factum est iudicibz. loth. edebant ibi
 bebant. et uidebant inuicem plantabant
 et edificabant. Qua die erit loth a solo
 mis pluit ignem et sulphur de celo et omis
 perdidit. Sicut hoc erit quia die filius ho
 minis reuelabitur. Quia illa die qui fuerit
 in celo et uasa eius in domo. ne descendat
 tollere illa. Et qui in agro similitur ut re
 dat terram. Quia erit effore uxoris loth.
 Quia cumque quiescit anima suam sal
 uam facere per deum. Et qui cumque per
 didit illam inuicem eam. Dico uobis
 illa uoce. erit dico et lecto uno. unus
 assumetur. et alius relinquetur. Due erunt
 moles in unum. una assumetur. et alia
 relinquetur. Duo in agro unus assumit
 tur et alius relinquitur. Et respondentes dixerunt
 illi. Vbi domine. Qui dicit eis. Vbi quic
 fuit corpus illud congregabimur et agnoscere.

Dicitur autem et patolam. xviii.
 ad illos. quoniam in oportet temp
 orare. et non deficere dicens. Iudex
 quidam erit in quodam ciuitate. qui dicit
 non timebat et hominem non uidebat. Vi
 dua autem quodam die in ciuitate illa. et
 uidebat ad eum dicens. Et iudica me de ad
 uisando meo. Et nocebat per multum tempus.
 Postquam autem dixit in terra se. Et si deum in
 timetis. nec hominem timeatis. tamen quia
 inolesta est michi et uidebat inuidiam illam
 et inuicem inuicem uenientis suggillet me.
 Aut autem dominus. Audite quid uidet in
 iudicis dicit. Deus autem non facit
 vindictam electorum suorum clamantium
 ad se de ac uoce. et patientia ualebit illi.
 Dico autem uobis. quia cum facit vindictam
 illorum. et inuicem filius hominis
 uenientis. putas inueniet fidem in terra. Dicit
 autem ad quosdam qui in se edificabant tamquam
 iustitiam et aspiciant eos patolam istam
 dicens. Duo homines ascendunt in tem
 pli ut orarent. unus pharisaeus et alter
 publicanus. Pharisaeus autem stans hoc a
 put se orabat dicens. Deus gratias ago
 quia non sum sicut ceteri homines. Phariseus
 in iustitia. ad iustitiam uelut etiam hic publica
 nus. Inuenio bis in saluato decimas de om
 ni que possideo. Et publicanus a longe
 stans. nocebat nec oculos ad celum leuare
 sed percutiebat pectus suum dicens. Deus
 propitius esto mihi peccatori. Amen dico
 uobis. descendit hic iustificatus in domum
 suam ab illo. quia omnis qui se exaltat.
 humiliabitur. et qui se humiliat exaltabit.
 Afferbant autem ad illum et infantes. et co
 tangit. Quod cum uidit discipuli. increpa
 bant illos. Iesus autem conuocans illos
 dixit. Sinite pueros uenire ad me. et moli
 te eos uocare. Et alium est enim regnum
 dei. Amen dico uobis quicunque non acce
 pit regnum dei sicut puer. non intrabit
 in illud. Et inrogauit enim quidam pri
 ceptis dicens. Magister bone. quid facien
 dum est ut inueniam regnum dei. Dicit autem et
 illi. Quid me dicis bonum? Nemo con
 uenit saluus deus. Quia uiam uostre. Non
 occides. non inuehas. non furtum facies.

non falsum testimonium dices. honora pa-
trem tuum. Qui ait. Et omnia iusto-
dini a iuventute mea. Quis audiret hic aut
ei. Adhuc unum tibi debet. Summa quidam
habetes uende idem pauperibus. Et ait. Hic au-
tem in celo. et ueni sequere me. Hic ille audi-
ens contristatus est. quia ditus erat valde.
Videns autem ihesus iustitiam illius factum
dixit. Quam difficile qui pecunias huius
regnum dei intrabunt. Facilius enim e-
st camelum per foramen acus transire. quam
dilectum intrare in regnum dei. Et dicebant
qui audiebant. Et quis potest saluus fieri
Et ait illis. Quod impossibile est a pueris
homines. possibilia sunt apud deum. Ait au-
tem. Et ecce nos dimisimus omnia et se-
cui sumus te. Qui dixit eis. Amen dico uo-
bis. nemo est qui relinquit domum aut pa-
rentes. aut fratres. aut uxorem. aut filios.
propter regnum dei. et non recipiat multa plu-
ra. et in hoc seculo. et in seculo futuro. et in
seculo. et in sempiterno. et in aeternum.
discipulos suos. et ait illis. Et ecce ascendi
iherosolimam. et sumam omnia que scrip-
ta sunt prophetas de filio hominis. ibi rade-
ntur gentes. et illudetur. et flagellabitur.
et spuent. Et postquam flagellabitur occide-
nt eum. et die tertio resurget. Et ipse nichil ho-
minum intellexerunt. Erat autem ibi unum
quod absconditum ab eis. et non intelli-
bant que dicebant. Factum est autem cum
appropinquaret ihericho. cecidit quidam se-
cus sedebat uiam mendicans. et cum au-
dierit turbam peruenire. interrogabat quid
hoc esset. Dixit autem ei quod ille nazare-
nus transiret. Et clamauit dicens. Ihu fili
dauid miserere mei. Et qui prius in
cepebant eum ut taceret. ipse non multo
magis clamabat. Fili dauid miserere mei.
Stans autem ihesus iussit illum adduci ad
se. Et cum appropinquasset interrogauit illum
dicens. Quid tibi uis faciam. Ait illi. Do-
mine ut videam. Et ait dicens. Et si
fides tua te saluum faciat. Et confes-
sus uidit et sequebatur eum magnificans eum.

Et omnis plebs ut uidit dedit lau-
dem deo. **xix**

Et ingressus ihesus perambulabat ihe-

ryo. Et ecce uir nomine zacharias. thit erat
principis publicanorum et ipse ditus. Et que-
bat uidere ihesum quis esset et non poterat
tueri. quia statum pulchrum erat. Et post
modum ascendit in artem hominum ut vi-
deret illum. quia inde erat transiens. Et cum
uenisset ad locum. suspiciens ille uidit illi
et dixit ad eum. Zacharie festinans descende.
quod hodie in domo tua oportet me uiuere. Et
festinans descendit et excepit illum gaudens.
Et cum uidissent omnes murmurabant dice-
tes. quia ad hominem peccatorem uenerat ille.
Stans autem zacharias dixit ad dominum. Ecce
dimidium bonorum meorum domine do pa-
uperi. et si quid auerum defraudaui reddo
quadruplum. Ait ille ad eum. Quia ho-
die salus huic domui facta est. eo quod in ipso
filius sit abrahæ. Et erit cum filiis homi-
nis quæret saluum facere quod perierat. Hec il-
lis audientibus. adiciens dixit patolam. eo
quod esset pater iherusalem. qui exstimator
quod confestim regnum dei manifestaretur.
Dixit ergo. Homo quidam nobilis a-
bat in regionem longinquam accipere reg-
num et uenit. Et locans autem decem ser-
uis suis dedit illis decem minas. et ait ad il-
los. Ego autem ueni dum uenio. Cuius ac-
tus oderant illum. et uisum legationem
post illi dantes. Nolentes huic regere
super nos. Et factum est ut rediret accepto
regno et iussit uocare seruos quibus dedit pe-
cuniam. ut sciret quantum unusquisque uero-
ratus esset. Et cum autem primus dicens. Do-
mine una mina decem minas acquisiuit. et
ait illi. Enge se uic bone quia in modico fides
fuit. etis potestatem habens super decem ci-
uitates. Et aliter uenit dicens. Domine
una mina fecit quinque minas. Et huic ait. et
tu esto super quinque ciuitates. Et tertius uenit
dicens. Domine ecce una mina quam habui
repositam in sudario. Et cum ait. quia
homo austerus es. tollis quod non posuisti.
et metis ubi non seminasti. Dicit et. De-
cretis te iudicio serue uocari. Sacerbas
quia ego homo austerus sum tollens
quod non posui. et metens quod non seminavi.
Et quare non dedisti pecuniam meam
ad mensam et ego uenirens cum uinis

namque exegissent illam. Et astantibus dixit
 Autete ab illo muniam et date illi qui decem
 minas habet. Et dixerunt illi. Domine
 habet decem minas. Dico autem vobis.
 quia omni habenti dabitur et abundabit.
 Ab eo autem qui non habet et quod habet auferetur
 ab eo. Exemplum meo inimicos meos illos
 qui uoluerunt me regnare super se ad
 duxit huc iherosolymam. Et hinc dicit
 ut procederet ascendens iherosolymam. Et
 factum est cum appropinquasset iherosolymam
 et bethaniam ad montem qui vocatur
 oliveti misit duos discipulos suos dicens
 Ite iherosolymam quod contra vos est in quodam
 itinere iuuenis pullum alium alium
 ligati cum nemo unquam hominum sedet.
 Soluite illum et adducite. Et si quis vo-
 bis interrogauerit quare soluitis sic dicitis ei. Quia
 dominus opam eius desiderat. Auertunt autem
 qui missi fuerant et iuuenit sicut dixit a
 lis stantem pullum. Soluentes autem
 illis pullum dixerunt domini eius ad illos.
 Quid soluitis pullum. At illi dixerunt. Quia
 dominus eum necessarium habet. Et duxerunt
 illum ad illum. Et iactantes uestimenta
 sua super pullum et posuerunt illum. Exiit
 autem illo obsecrabant uestimenta sua
 sua. Et cum iam appropinquaret ad desce-
 sum montis cepit oliveti omnes turbe
 descendentium gaudentes laudare deum
 uoce magna. super omnibus quas vidant
 mirantibus dicentes. Benedictus rex qui ve-
 nit in nomine domini pax in celo et gloria
 in excelsis. Et quidam phariseos de turba
 dixerunt ad illum. Quia agiter turba
 discipulos tuos. Quibus ipse ait. Dico vo-
 bis si hinc ceciderint lapides clamabunt.
 Et cum appropinquasset iherosolymam videns
 ciuitatem fleuit super illam dicens. Quia
 si cognouisses et tu. Et quidem in hac die
 tua que ad pacem aui. Si uinc autem ab-
 scindita sunt ab oculis tuis. quia uenerunt
 dices uice et commendabunt te et coangul-
 abunt te undique a aditum persternent te
 et filios tuos qui in te sunt et non reliquerunt
 tunc lapidem super lapidem. eo quod non cog-
 nouis tempus uisitationis tue. Et ingressus
 fuit in templum cepit ecce uenerunt et em-

tes in illo dicens illis. Sepiamus est quia do-
 minus in ea domus domus uocabatur. uos autem
 fecistis illam speluncam latronum. Et eo
 cotidie docens in templo. Principes autem
 sacerdotum et scribe plebis quebant illi
 perire et non inueniebant quid facerent illi.
 Omnis enim populus suspensus erat
 audire illum. **XX.**

Et factum est in iherosolymis docentem
 illo populum in templo et euangelizantem
 et ante conueniunt principes sa-
 cerdotum et scribe cum senioribus et auunt di-
 centes ad illum. Dic nobis in qua potes-
 tate facis aut quis est qui dedit tibi hanc
 potestatem. Et respondens ait dicit ad
 illos. Iustus ego uos et ego unum uerbum
 respondere uobis. Quia apostolus iohannis
 de celo erat an ex hominibus. At illi cogita-
 bant intra se dicentes. Quia si dixerimus
 de celo dicit. Quare ergo non creditis illi.
 Si autem dixerimus ex hominibus plebs
 uniuersa lapidauit nos. Et cum esset
 iohannem prophetam esse. Et respondit
 se uetere. Unde ait illis ihs. Si ego di-
 co uobis in qua potestate hec facio. Et
 autem dicit ad plebem parolam hanc. I-
 tem homo quidam plantauit vineam et
 locauit eam colonis et ipse peregre fuerat
 usque tempore. Et in tempore uindictis misit
 ad uillicos seruum. ut defructu uinceret
 rent illi. Quia in celum dimisit eum cum
 auent. Et addidit alium seruum in
 illi autem hunc quoque cedentes et affi-
 uentes et uincens dimisit eum in celum. Et
 addidit alium uindictis. Qui et illi mis-
 nerantes euerunt. Dixit autem dominus
 misit. Quid faciam. Misit autem filium
 meum dilectum. sollicitum cum hunc uide-
 runt uerberantur. Quem cum uidissent
 coloni. cogitauerunt intra se dicentes. Hic
 est heres. Occidamus eum. ut hereditas fiat
 nostra. Et eiecimus illum extra vineam
 occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus
 uince. Veniet et perdet colonos istos et da-
 bit vineam aliis. Quod auditis dixerunt
 illi. Absit. Ille autem aspiciens eos
 ait. Quid ergo hoc est quod scriptum est. La-
 pidem quem reprobauerunt edificauerunt

hic factus est incipit anguli. Omnis qui
 cecidit super illum lapidem equassabitur.
 Super quem autem cecidit etiam iacet illum.
 Et querebant principes sacerdotum et scribe
 mittere in illi manus in illa hora et iuvu
 erunt populum. Cognovimus enim quod ad
 ipsos dixerat similitudinem istam. Et ob
 vantes miserunt in sidia eos qui semito
 simulacrum ut capere eum in infernum. et
 maderit illum principatum et peram per sidis.
 Et interrogaverunt illum dicentes. O agi
 ter sumus quia recte dicis i doctos et non
 accipis personam hominis. sed utam dei
 nitate doctos. Hec novis tributum dare
 cesari. an non. Et siderans autem doluit
 eos dicit ad eos. Quid me temptatis. et
 ostendit michi denarium. Cuius habet
 ymaginem et superscriptionem. Et respondens
 dixerunt ei. Cesaris. Et ait illis. Et addite
 ergo qui sunt cesaris cesari. i que sunt dei do.
 Et non poterunt reprehendere verbum eius
 coram plebe. Et mirati in responso eius ta
 tuerunt. Accesserunt autem quidam sady
 ceorum qui negant esse resurrectionem. et in
 rogaverunt eum dicentes. O agister moy
 ses scripsit nobis. si frater alicuius mor
 tuus fuerit habens uxorem. et non sine filiis
 fuerit. ut accipiat eam fratris eius uxorem. et
 suscitet semen fratri suo. Si epem quod frater
 erat. Et primus accepit uxorem et mori
 us est sine liberis. Et sequens accepit ea.
 et ille mortuus est sine filiis. Et tertius acce
 pit illam similiter. et omnes septem mori
 reliquerunt semen. et mortui sunt. Non ulla
 ma omnium mulier mortua est. Quia resur
 rectione ergo cuius eorum erit uxor. Si qui
 dem septem habuerunt eam uxorem. Et
 ait eis ihc. Filii mundi huius inveniunt et
 traduntur ad nuptias. illi vero qui digni
 habentur scilicet illis. et resurrectione ex mor
 tuis. neque nuptur neque ducit uxores. neque
 enim vltra mori poterit. equales enim
 angelis sunt. et filii sunt dei. cum sint filii
 resurrectionis. Quia vero resurgant mor
 tui. et moyses ostendit secus rubum. sicut
 dicit dominus deum abraham. et dominus ysaac.
 et dominus iacob. De autem non est mortuus si
 umor. Omnes enim vivunt. et. Et et

pondentes autem quidam scribam dixerunt
 O agister benedixisti. Et amplius non au
 debant quicquam interrogare eum. Dicit autem
 ad illos. Quomodo dicitur christum filium da
 vid esse. et ipse david dicit in libro psalms
 Dixit dominus domino meo sed a dextis meis.
 dicit ponam inimicos tuos scabellum pe
 dum tuorum. David ergo dicit illum vocat.
 Et quomodo filius eius est. Audiente autem
 omni populo dicit discipulis suis. Adven
 dit a scribis qui volunt a novitate in sto
 lis. et amant salutationes in foro. et primas
 cathedras in synagogis. et primos discunt
 in ymnis. qui denegant dominos viduas.
 similesque longam orationem. In papie
 dampnationem in dixerunt. **XXI**

Respiciens autem vidit eos qui in
 tebantur in te sua in gazarophila
 rum domos. et vidit autem et quanda
 viduam pauperam mittentem duo munera
 era et dixit. Uerit dico vobis. quia vidua h
 pauper. plus quam omnes misit. et iam oes
 huius exhaurebantur et nullum munus dei.
 Hec autem ex eo quod dedit illi omne victum suum
 quoniam habuit misit. Et quibidam dicebat
 decempro quod lapidibus bonis et domus ornata
 esset. dicit. Hec sunt que viduas. neque di
 es in quibus non relinquit lapis super lapide
 qui non destruantur. Interrogaverunt autem il
 lum dicentes. Septem quando hoc erunt.
 et quod signum cum fieri incipiat. Qui dixit
 et videt ut sequeamini. et dicit enim veni
 ent in novum meo dicentes. quia ego sum. et tem
 pus appropinquavit. et nolite ergo ut post illos.
 Cum autem videtis plebem et sed manes nolit
 te fieri. et propter hoc parum fieri. sed non di
 statum finis. et tunc dicebat illis. Si utget
 gens contra gentem. et regnum aduersus re
 gnum. et tremoris magni erunt glacia et per
 timentia et fames et frigores et de celo. et signa mag
 na erunt. Si autem homines intuerent vobis
 manus suas et persequerentur tradentes in syna
 gogas et in custodias trahentes ad iudices et pli
 des propter nomen meum. et tunc et autem vobis
 in testimonium. Ponite ergo in cordibus vestris
 non permeditare quomodo et respondere.
 Ego enim dabo vobis os et sapientiam cum no
 poterunt resistere. et non dicet oves ad iudicem

factum est. Et tunc cum autem a parentibus et
 fratribus cognatis et amicis et mox afflicti
 exierunt. Tunc odio omnibus hominibus pro
 nomen meum. Et capillis decapite non pi
 bit. In patientia mea. possidebitis annuas
 meas. Cum autem videris turbam ab
 eremum iherusalem tunc facite quia appo
 quabit desolatio eius. Et tunc qui in iudea et
 fugiant in montes. et qui in medio eius se
 discedant. et qui in regionibus non inueni
 eam quia dies ultionis huius sunt. ut impleant
 omnia que scripta sunt. Et ecce autem preg
 nantibus et nutriendis in illis diebus. Et tunc
 enim pressura magna super terram. et in ipso
 hunc. Et cadent in ore gladii. et capient di
 centur omnes gentes. Et iherusalem cal
 cabitur aggruabitur. donec impleantur compa
 natio mea. Et erunt signa visio luna et
 stellis. et in his pressura gentium in possessione
 domus mans et fluctum. A resurrectionibus
 hominibus. paupere et expectatione que super
 uenient in unum omni. Jam uenit et celo
 in motu. Et tunc videbunt filium
 hominis uenientem in nube cum potestate
 magna et maiestate. Et tunc autem impleant
 fieri respice et uenite capita mea quoniam
 appropinquabit redemptio mea. Et dixit illis
 similitudinem. Videte si uideam hanc et
 omnes auctores cum puerum iam ex se
 fructum suis quoniam ipse est etas. Ita
 uos cum uideris hec fieri. facite quia p
 pe est regnum dei. Amen dico uobis. qui
 non praebit generatio hec. donec omnia
 fiant. Et elum et ha et au solum. vba aut
 mea non transibunt. Attendite autem uob
 ne forte grauentur corda uestra in crapula et
 ebrietate. et uis huius uite et superueniat in
 uos repentina dies illa. Et amquam laqueus
 erunt superueniet in omnes. qui sedent super
 faciem omnis terrae. Et sigillate itaque quum te
 pe orantes ne originem habeantur fugi. Ita
 omnia que futura sunt. et stare ante filium
 hominis. Et tunc autem diebus docens item
 plo. noctibus uero exiens morabatur in monte
 qui uocatur oliuet. Et omnis populus manabat
 ad eum uenire in templo audi
 re illum. **CAII**
Appropinquabat autem dies festus

azymorum qui dicitur pascha. Et quibatur
 principes sacerdotum et scribae quoniam illi me
 facient. Et uidebant uero pietatem. Et uenit aut
 sadanias iudeum qui agnouit ab auct
 scilicet. unum de iudeis. Et abne et locu
 tis cum principibus sacerdotum et magistrat
 uis quemadmodum illum traderet eis. Et gra
 uis sunt et pacti sunt pecuniam illi dare.
 Et respondit. Et quibatur oportunitate. ut
 traderet illum sine turbis. Et tunc autem dicit
 azymorum in qua necesse erat occidi pas
 cha. Et misit pecuniam et iohannem et dicit.
 Euntes parate uobis pascha. ut mandu
 cemus. Et illi dixerunt. Vbi uis huius.
 Et dixit ad eos. Ecce in adueniunt uobis
 iherusalem. occurret uobis homo quidam
 amphoram aque portans. Sequimini eu
 in domum inquam intrat. et dicens pater fa
 milias domus. Dicit ubi magister. Et u
 est dominus. ubi pascha cum discipulis
 uicis manducem. Et ipse ostendet uobis
 cenaculum magnum stratum. et ibi parate
 Euntes autem inueniunt sicut dicit illi
 ubi parant pascha. Et cum facta esset hora
 discubuit. et duodecim apostoli cum eo. et ait.
 In esilio desideram hoc pascha manduca
 re uos cum ante quam parat. Dico enim
 uobis. quia ex hoc non manducabo uob
 donec impleatur in regno dei. Et accepit
 calicem gratias egit et dixit. Accipite et bibe
 dite inter uos. Dico enim uobis. quod uo
 bibam de generatione uitae huius. donec
 ueniat in regnum dei. Et accepit panem gra
 tias egit et fregit et dedit eis dicens. Hoc est
 corpus meum quod pro uobis traditur. hoc fa
 cite in meam memoriam. Similiter et ca
 licem postquam cenauit dicens. Hoc est
 calix noui testamenti in sanguine meo
 qui pro uobis funditur. Et semper cum cen
 auit tradens me in mortem et in mortem.
 Et quidem filius hominis secundum quod dicit
 futurum est uadit. Venimus autem et re ho
 mini illi pro quem tradet. Et ipse cepit
 querere ut se quis esset ex eis qui cum na
 ditum esset. facta est et uentio inter eos
 quis eorum uideretur esse maior. Dicit aut
 eis. Si ego gentium dominum eorum. et qui
 potestatem habet super eos uenit uocant

Ios autem non sic. Si qui maior est minor.
facit sicut minor. et qui potior est sicut minor
cor. Nam quis maior est qui recumbit an qui
ministrat? Et omne qui recumbit? Ego autem
immediato vestrum sum. sicut qui ministrat.
Vos autem estis qui permanistis manum in
temptationibus meis. Et ego dispono vobis
sicut disposuit michi pater meus regnare
edatis et bibatis super mensam meam in regno
meo. et sedatis super thronos iudicantes duo
decim tribus israel. Sic autem dicit symon
et iacob. Ego autem exspecto te domine. ut i
bratet sicut unum. Ego autem rogaui pater
ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando
conuulsi et firma frater tuos. Qui dixit
ei. Domine tecum paratus sum. et iacob
et iacob. Et ille dixit. Dico tibi pe
tre non cantabit hodie gallus donec cer
abneges nolle me. Et dixit eis. Quando
misi vos sine sacculo et peta et calciame
tis numquid aliquid defuit vobis. Et ille
dixerunt. Nichil. Dixit ergo eis. Si nunc
quis habet sacculum collat similiter et peta.
et qui non habet vendat tunicam suam et
emiat gladium. Dico enim vobis. quia
iam adhuc hoc. quod scriptum est oportet im
pleri vobis. Et cum iniquis deputatus est.
Et enim ea que sunt deus suum habent.
Et ille dixerunt. Domine. ecce duo gladii
hic. Et ille dixit eis. Satis est. Egressus
erat secundum consuetudinem in montem oliui
tum. Et cum sunt autem illi et discipuli.
Et cum puenisset ad locum dixit illis. O
rate ne intretis in temptationem. Et tunc
est amictus ab eis. quantum iactus est
lapidis. Et postquam gentibus orabat dices.
Pater si vis transfer calicem istum a me.
Verumptamen non mea voluntas. sed
tua fiat. Et panis autem et angelus de celo
fortans eum. Et factus est magnum p
luxus orabat. et factus est sudor eius sicut
gutta sanguinis decurrentis miram. Et
cum surrexisset ab oratione et uenisset addis
cipulos suos. inuenit eos dormientes
prostratos. Et ait illis. Quid dormitis? S
gite et orate ne intretis in temptationem. No
huc eo loquente ecce turba et qui uocant
iudas unus de duodecim antecesserat eos.

Et appropinquauit illi ut oscularetur eum. Iste
autem dicit illi. Iudas osculo filium hominis
tradis. Et idcirco autem illi qui circa ipsum
erant. quod futurum erat dixerunt ei. Domine
si vis percutimus in gladio. Et percussit unum
ex illis sinum principis sacerdotum et amputa
uit auriculam eius. dextram. Et respondit
autem illi et ait. Si in te usque huc. Et cum cengi
set auriculam eius sanguine eum. Dixit
autem ille ad eos qui uenerunt ad se principes
sacerdotum et magistratus templi et seniores.
Quali ad latronem existis cum gladiis
et fustibus cum cotidie sumi uobis in tem
plo docentis et non extendistis manus in me.
Si hoc est uoluntas uestra potestas cruciari. Et o
phendentes autem eum. dixerunt addunt
principis sacerdotum. Petrus autem sequeba
tur eum a longe. A occiso autem igne in me
dio amos. et cum circumferebatur illis petrus
erat immediato coram. Quia cum uidisset an
tulla quendam sedentem ad lumen. et cum
fisset inuita dixit. Et hic cum illo erat.
Et ille negabat eum dicens. Quia uide non
uidi illum. Et post paululum alius uidens
eum dixit. Et tu de illis es. Petrus uero ait.
Quia homo non sum. Et in paulo fecit quasi
hoc unus. alius quidam affirmabat ei
tens. Et iterum cum illo erat. nam et galyleus
est. Et ait petrus. Homo nescio quid
dicas. Et continuo adhuc loquente illo.
gallus cantauit. Et cunctis deus respexit
petrus. Et recordatus est petrus sibi do
minum sicut dixerat quia prius quam gallus
cantet. ter me negauis. Et egressus foras
flet amare. Et cum qui tenebant eum.
Audientes et cientes eum. et uoluerunt tu
et percutiebant faciem eius. et interrogauerunt
eum dicentes. Prophetiza nobis tunc quis
quid percussit. Et multa alia blasphemian
tes dicebant in eum. Et tunc factus est dies.
uenerunt seniores et principes sacerdotum
et stabat ad dixerunt illum in conspectu sui.
dicentes. Si tu es christe dic nobis. Et ait il
lis. Si uobis dixero non creditis michi.
Si autem interrogabo uos non respondebitis mi
hi. Quia dominus estis. et hoc autem erat filius ho
minis sedens a dextris uirtutis dei. Dixe
runt autem omnes. Quia es ergo filius dei.

Qui ait. Et los dicitis. quia ego sum. At illi
dixerunt. Quid ad hoc desideramus testi-
monium. Ipse enim audimus de ore eius.
Et surgens omnis multitudo coeunt dixerunt illi ad pyla-
tum. Sepone autem illum accusare
dicentes. Hunc invenimus qui iherosolimam ge-
tem inquit. et prolixitatem tributa danti
santi. et diciturum se christum regem esse. Pylatus
autem interrogavit eum dicens. U. u. es rex
iudeorum. At ille respondens ait. V. v. di-
cis. At ait pylatus. ad principes sacer-
dotum et turbas. Nihil inveni causa in
hoc homine. At illi inualecebant dicen-
tes. Comovet populum docens quodvisam
iudeam incipiens a galylea usque huc. Pi-
latus autem audiens galyleam interrogavit
si homo galyleus esset. Et ut cognovisset quod
de herodis potestate esset. remisit eum ad
herodem. quia ipse illius solus erat illi
dedit. Et ceteros autem iusto ihu gaudens
est pariter. Et erat enim exmulto tempe in
piens iudare eum. eo quod audiret multa
de eo et sperabat signum aliquod inde ab eo
fieri. Interrogabat autem illum multis simo-
nibus. At ipse nichil respondit. Scabane
autem principes sacerdotum et scribae sta-
ter accusantes eum. Sprevit autem illum
herodes cum exercitu suo. et iussit idcirco
veste alba. et remisit illum ad pylatum. Et
facti sunt animum herodes et pylatus in ipso
die. Nam ante munera erant ad invicem.
Pylatus autem convocatis principibus sac-
erdotum et magistratum plebis dixit ad il-
los. Vultis mihi hic hominem qui
viventem populum et ecce ego coram vobis in-
terrogans nullam causam inveni in ho-
mine isto. et in his in quibus eum accusatis.
Si neque herodes. Nam remisit illum ad
nos. Et ecce nichil dignum morte actum
est. Et mendant quod illum dimittant.
Necesse enim habebat dimittere eis pri-
mum festum vnum. Et clamavit autem
simul universa turba dicens. Solle hunc
et dimittite nobis barabbam. Qui erat
propter seditionem quamdam factam in ci-
vitate et homicidium multus in carcerem.
Nam aut pylatus locutus est ad illos.

volens dimittere illum. At illi clamabant
dicentes. Crucifige crucifige eum. Ille autem
tenens dedit eis. Quid enim mali fecit
iste. Nullam causam iniquam inveni in eo.
Compiam ergo illum et dimittam. At
illi instabant vocari magnum postulanti-
tes ut crucifigatur. Et inualecebant voces eo-
rum. Et pylatus adiudicavit sibi pen-
tem eum. Dimisit autem illis eum qui
propter homicidium et seditionem multus fu-
erat in carcerem. quem petebant. Ipsi vero
tradidit voluntati eorum. Et cum dicerent
eum apprehenderunt sermonem quemdam
exirentem venientem de iudaea et inposu-
erunt illi crucem portare post illum. Sed
batur autem multa alium turba populi et
multitudo que plangebant et lamentaba-
tur eum. Conatus autem ad illas ille
dixit. Filie iherusalem nolite flere super
me. sed super vos ipsas flete et super filios vestros.
quoniam ecce venient dies in quibus dicitur.
Iste fletus et ieiunium que non generant.
tribera que non laetantur. Tunc inci-
piet dicere. montes cadite super nos et
collis. cooprite nos. Quia si in mundi li-
gno si faciunt in antro quid fiet. Et voca-
tur autem et alii duo nequam cum eo ve-
nissent. Et postquam veniunt in locum
qui vocatur calvarie ibi crucifixerunt
eum. et latrones vnum a dextris et alium
a sinistris. Ille autem dicebat. Pater
dimitte illis. quia nesciunt quid faciunt.
Dimittentes vero vestimenta sua mis-
erunt sortem. Et stabat populus expec-
tans. Et videbant illum principes sa-
cerdotum dicentes. Nihil saluum fore. se ipsum
saluum faciat. si hic est christus filius dei clausus.
Illudabant autem ei et milites accedentes
et acetum offerentes illi dicentes. Si tu es
rex iudeorum. saluum te fac. Erat autem
et super scripta scripta super eum. iustis grecis
et latinis et hebraeis. Hic est rex iudeorum.
Et unus autem de iis qui pendebant la-
trones blasphemabat eum dicens. Si tu es
christus. saluum fac te ipsum et nos. Et res-
pondens autem alter increpabat illum dicens.
Neque tu times deum quod in eadem damp-
nabit te. Et nos quidem iuste non dig-

na factis recipimus hic uero nihil manu
gessit. Et dicebat ad illum. Domine men
to mei cum uicinis mecum tuum. Et dixit
illi ihesus. Amen dico tibi. hodie mecum
eris in paradiso. Erat autem fere hora sexta
et tenebre facte sunt in uniuersam terram. ut
quod ad horam nonam. Et obscuratus est sol
et tenebrae templi factum est medium. Et ex
clamans uoce magna ihesus ait. Pater
mihi manus tuas dimittendo spiritum meum. Et
hoc dicens expirauit. Et idem autem ce
turus quod factum erat. et omnis turba que
fuerat aderam ad spectaculum istud et
uidebant que fiebant patientes pectora
sua intuebantur. Stabant autem omnes
non tunc a longe et uicinos que secute erant
cum a galylea uenerunt uidentes. Et ecce uir no
mine ioseph qui erat de uirgo uir bonus et
iustus. Hic non uiderat consilio et acti
bus eorum. ab annuachia ciuitate uidet
qui expectabat ipse regnum dei. Hic accersit
ad pilatum et posuit corpus illius in deponit
in uoluit in sydone. et posuit eum in uirgine
mento ex alio in quo nondum quisquam
posuit fuerat. Et dies erant pascentes et
sabbatum illud tenebat. Sed tenebat autem
mulieres que cum ipso uenerant de galylea
uidebant monumentum in quo admodum
positum erat corpus eius. et reuerentes
panem aromata et unguenta et sabbato
quidem sabbatum fecerunt mandatum. Et
tunc autem sabbatum ualde. Et tunc
dilectio uenerunt ad monumentum
portantes que parauerant aromata.
Et inueniunt lapidem reuolutum a mo
numento et ingressi non inueniunt corpus
domini illius. Et factum est dum mentes co
sternate esset de isto. ecce duo uiri stant
secus illas in ueste fulgenti. Cum autem
tinerent et eduardum uultum mentis dixerat
ad illas. Quid queritis. inueniunt enim
mortuus. Non est hic. sed surrexit. Et cor
damini qualiter locutus est deus uobis et
ad huc in galylea est. dicens. Quid apor
tet filium hominis tradidit in manus pec
catorum hominum. et crucifigi et tertia die res
urre. Et recordate sunt uerborum eius. Et re
gressi ammoniti in uicinia uenerunt hanc ora

illis in uicinia et ceteris omnibus. Erant autem ma
ria magdalene et iohanna et maria iacob
et ceteri que cum eis erant que dicebant ad a
postolos. Et creuit sunt ante illos quasi de
lyramenta uerba ista. et non credebant illis.
Postea autem surgens tunc ad montem
metum et procumbens uidit synchram
na sola posita et abiit in uicinis secum. quod
factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ip
sa die in castellum quod erat in spacio stadi
orum sexaginta ab iherosolyma nomine enau.
Et ipsi loquebantur admutum de his uerbis
que acciderant. Et factum est dum fabula
rent. et secum autem. et ipse illi appropinquans
ibat cum illis. Quam autem cor tenebat
ne cum agnosceret. Et ait ad illos. Quid se
cristi sermones quos confertis admutum
ambulantibus et istis uicinis. Et respondens v
nus cum nomen cleophas. dixit ei. Tu solus
peruenis es in iherosolymam. et non cognos
cisti que facta sunt in illa his diebus. Qu
bus ille dixit. Que. Et dixit. De iherosoli
ma autem qui sunt uiri propheta potens in op
e et sermone coram deo et omni populo et quo
tradidit eum summi sacerdotes et principes
in iudamnam in mortis. et crucifixerunt
eum. Hos autem sperabamus quod ipse redemptus
esset israel. Et tunc super hanc omnia tertia dies est
hodie. ex quo hanc facta sunt. Sed et mulieres que
dam ex his tenuerunt nos que autem lucet
fuerat ad monumentum. et non inuenit corpus
eius. uenerunt dicentes. se etiam uisum a
gelorum uidisse qui dixerunt eum uiuere. Et
abierunt quidam ex his ad monumentum.
et ita inueniunt sicut mulieres dixerunt. ipse
uero non inueniunt. Et ipse dixit ad eos. O
stulti et tardi corde ad credendum in omnibus
que locuti sunt prophete. Nonne oportuit pa
ci ipse. et ita intrare in gloriam suam. Et in
pius a moysi et omnibus prophetis. in ipso
bant illis in omnibus scripturis que de ipso
erant. Et appropinquauit castello quo i
bant. et ipse dixit se longius ire. Et coegerunt
illum dicentes. Quia nunc nobiscum qui ad
uersus pasce. inclinata est iam dies. Et in
uit cum illis. Et factum est cum discami
ter cum illis. accepit panem et benedixit. ac
fregit et porcebat illis. Et appa sunt oculi

coram et cognouit eum. Et ipse etiam ab oculis eorum. Et dixerunt ad invicem. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in uia. et aperiret nobis scripturas. Et surgentes eadem hora. egressi sunt iherosolimam. Et inveniunt egressos iherosolimam. et eos qui cum ipso erant dicentes. quod surrexit dominus. et apparuit symoni. Et ipse narrabant que gesta erant in fractione panis. Dum autem illo loqueretur. ihesus stetit in medio eorum. et dixit eis. Pax uobis. Ego sum nolite timere. Turbati uero et conterriti existimabant se spiritum uidere. Et dixit eis. Quia uidetis turbati estis. et cognationes ascendunt iherosolimam. et uidet manus meas et pedes meos. quia ego ipse sum. Pax uobis et misericordia dei. Spiritus tamen et os non habet sicut me uidetis habere. Et cum ista dixisset ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis non credentibus. et mirantibus per gaudio. dixit. Habens aliquid hic quod manducetur. Nemo oporuit et parum panis assi et fenum mellis. Et cum manducasset coram eis. sumens reliquias dedit eis. Et dixerunt eis. Hec sunt uerba que locutus sum ad uos. cum adhuc essem uobiscum. quoniam necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi. et prophetis et psalmis de me. Sicut apertis illis sensum ut intelligerent scripturas. Et dixit eis. Qui sic scriptum est. Iste oportebat pati et resurgere a mortuis tertia die et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes. incipientibus ab iherosolima. Vos autem estis testes horum. Et ecce mitto per uos in uos. Vos autem sedet in ueritate quo ad uosque in diuinitate uirtute exalto. Et dixit autem eos foras in bethaniam. et eleuatis oculis et manibus benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis. recessit ab eis et sequebatur in celum. Et ipsi adorantes regressi sunt in iherosolimam gaudio magno. et erant semper in templo laudantes et benedicentes deum. Et incipit lucas. Incipit prologus in iohannem

Ite est iohannis euangelium. euangelista unus ex discipulis dei. qui iungo a deo electus est quod deum uolentem uidere

deus. Cui iunguntis in hoc duplex testimonium datur in euangelio quod ipse deus ductus a deo datur. et hunc matrem suam pendens in uero emendauit deus. ut uirginem iungo senat. Denique manifestat in euangelio quod erat ipse incorruptibilis et opus in diebus solis. ubi tamen factum esse nec inueniunt a tenebris et per hunc sum testatur. Quam signum ponens quod in uirgine fecit dominus ostendens quod ipse erat ut loqueretur demonstraret. Quod ubi deus imitatus est. de facie uirgine uirum debeat. ut ueritatem imitatus. nona oia que apud inueniunt appaerant. Et hoc autem euangelium scriptum in alfa postea qui in patris in sua apocalypsin scriptum. ut in principio canonis incorruptibile principium proferatur in genesi etiam incorruptibilis et finis. per uirginem in apocalypsi redditur dicente xpo. Ego sum alfa et omega. Et hic est iohannes. qui sacris sapientie diem recessus sui conuocans discipulis suis in ephezo. Quam signis experientia primis xpi. descendit in celum

sum sepulchre sui loci. Et oia que posuit et ad patris suos cum exierit ad locum mortis qui a corruptione carnis uirum alienus. et audient per omnes etiam scriptura hoc regnum debeat. Quam in scriptis temporis dispositio ut uirgine ordinato. idcirco a nobis per singula non exponit. ut faciem deus collo cato. et quoniam finis laboris et deo magister doctrina sentitur. Incipit euangelium

Ite iohannis.

In principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. Hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipsum facta

sunt. i. sine ipso factum est nihil. Quid factum est i
ipso uita erat. Et uita erat lux hominum. i. lux i
mentibus iustis. i. tenebre eam non comprehend
unt. Hinc homo missus ad eos. cui nomen erat
iohannes. Et sic uenit i testimonium ut tes
timonium periret de lumine. ut omnes crederent
per illum. Non erat lux illi. sicut testimonium
periret de lumine. Et erat lux uera que illu
inat omnem hominem uenientem i hunc
mundum. I. i. mundo erat. i. uero ipso
suum factus est. i. mundus enim non egno
uit. I. i. uita uenit i sui eum non receperunt.
Quod autem receperunt eum. dedit eis potestatem
filios dei fieri. i. his qui credunt in uo
cume eius. Qui non ex sanguine. neque
ex uoluntate carnis. neque ex uoluntate ui
re. sed ex uo ueniunt. Et uo ueniunt factum est
i. habitabit in uobis. Et uidimus gloriam eius
gloriam quasi unigeniti apud patrem. gratia i
uentatis. Iohannes testimonium periret de
ipso. i. dicitur dicens. Hic est quem dixi. qui
post me uenit. est. ante me factus est. qui
prior me erat. Et de plenitudine eius nos
accepimus omnes. i. gratiam per gratiam. quia lex per
moysen data est. gratia autem i ueritate per
ipsum facta est. De enim nemo uidit
unquam. nisi unigenitus filius. qui est
in sinu patris. ipse enarrauit. Et hoc est tes
timonium iohannis. quando miserrunt
uidet ab iherosolymis sacerdotes i leuitas ad
eum ut interrogarent eum. Inquis es. Et
confessus est. non negauit. Et confessus est
quod non sum ego xps. Et interrogauit eu.
Quid ergo. Hic es es tu. Et dixit. Non
sum. Propheta es tu. Et respondit. Non.
Dixerunt ergo ei. Quis es. ut responsum
damus his qui miserrunt nos. Quid di
cis de te ipso. At. Ego uox clamantis in de
serto. dirigite uiam domini. sicut dixit y
saias ppha. Et qui missi fuerant erant et
pharisei. Et interrogauit eum i dixerunt
ei. Quid ergo baptizas. si tu non es xps
neque helias neque propheta. Et respondit iohannes
dicens eis. Ego baptizo in aqua. in cuius
autem uestimento stetit quem uos nescitis.
Ipse est qui post me uenit. est. qui an
te me factus est. minus non sum dignus ut
soluam corrigiam calceamenti eius. h.

in bethania facta sunt transiordanem ubi
erat iohannes baptizans. Altera die uidit
iohannes in desertum uenientem ad se. i. ait. Ecce ag
nus dei ecce qui tollit peccata mundi. Hic est
de quo dixi. Post me uenit. qui ante me
factus est. quia prior me erat. Et ego uelut
uani eum. Sicut ut manifestaretur in israel
propterea ueni ego in aqua baptizans. i. testi
monium periret iohannes dicens. Quia
uidi spiritum descendentem quasi columbam
de celo. i. manentem super eum. i. ego nesciebam
eum. Sicut qui misit me baptizare in aqua.
ille michi dixit. Super quem uidis spiritum descen
dentem i manentem super eum. Hic est qui bap
tizat in spiritu sancto. Et ego uidi i testimonium per
hibui quia hic est filius dei. Altera die iterum
stabat iohannes i erodis apulis eius dicens
Et respiciens ihesus ambulancem dixit. Ec
ce agnus dei. Et audierunt eum duo dis
cipuli loquentem i secuta sunt ihm. Et di
sus autem ihesus uidens eos sequentes se
dixit eis. Quid queritis. Qui dixerunt ei.
Rabbi quod dicitur in scripturis magister. ybi
habitas. Dixit eis. Et uenite uidete. Et uen
erunt i uiderunt ubi manet. i. apud eum ma
serunt die illo. Hora autem erat quasi de
cima. Erat autem andreas frater symonis
petri. unus ex duobus qui audierant a io
hanne. i. secuti fuerant eum. I. uenit uoc
atum fratrem suum symonem i dicit ei. In
uenimus messiam quod est in scripturis.
Et adduxit eum ad ihm. Inuenit autem
eum ille dicens. Tu es symon filius ioha
na tu uocabis cephas. quod interpretatur petrus.
I. uenit uocatum autem uoluit exire i galileam
i inuenit philippum. Et dicit ei. Se
quer me. Erat autem philippus abethra
da ciuitate andree ipse. I. uenit philip
pus nathanad. i. dicit ei. Quem scripsit mo
yses in lege i prophetis. inuenimus enim filium
ioseph ananath. Et dicit ei nathanad.
I. ananath. potest aliquid boni esse. Dicit
ei philippus. Et uenit uidet. Vidit ille natha
nael. uenientem ad se. i. dicit deo. Ecce uenit
isrlita. in quo solus non est. Dicit ei natha
nael. Pude me noster. Respondit ihesus di
xit ei. Quis quam te philippus uocaret
cum esses solus uidet te. Et respondit ei na

Manad. et ait. Et aduocatus filius dei. tu es rex
israhel. Respondit ihesus et dixit ei. Quia dixi
iudice tuo tuus cordis. manus hys iudicabis. Et
dixit ei. Amen amen dico uobis iudicabis ce-
lum aptum et angelos dei ascendentes et desce-
dentes super filium hominis. II

Et die tertia. Nuptie facte sunt i cha-
na galylee. et erat mater ihu ibi. Vo-
catus est autem et ihu et discipuli eius
ad nuptias. Et deficiente uino. dixit mater
ihu ad eum. Vinum non habent. Et dixit
ei ihu. Quid michi et tibi mulier. Quid mi-
hi uenit hora mea. Dixit mater eius ministris.
Quodcumque dixerit uobis facite. Erant autem
ibi lapidee pone sex police secundum purifica-
tionem iudeorum capientes singule metretas
binas vel ternas. Dixit eis ihu. Implete vo-
sas aqua. Et impleuerunt eas usque ad summum.
Et dixit eis ihu. Haurite nunc et ferte archi-
metheno. Et tulerunt. Est autem gustauit
archimethenus aquam uinum factam. et no-
sciebat unde esset. ministrum autem sciebat qui
hauerat aquam. et locat sponsum archi-
methenus idcirco. Omnis homo pri-
mum uinum uini ponit. et cum inebuat
finit. id quod deterius est. Tu autem seruasti
uinum uinum usque huc. Hoc fecit in chana
signorum ihu in chana galylee. et mani-
festauit gloriam suam. et crediderunt in eum
discipuli eius. Postquam descendit i caphar-
naim. ipse et mater eius et fratres eius et
discipuli eius ibi manserunt non mul-
tis diebus. Ipse erat pascha iudeorum. Et as-
cendit ihesus iherosolimam et uenit i tem-
plo uidentes et ementes oues et boues et co-
lumbas et uinum mulanos sedentes. et au-
fecisset quasi flagellum de funibus omnes
templum. Oues quoque et boues et uinum mu-
lanos effudit. et mensas seruauit. Hys
qui uendebant columbas dixit. Afferre ista
hinc et nolite facere domum patris mei
domum negotiationis. Respondit ergo iudei.
Et dixit eis. Quod signum ostendis nobis
quod hoc facias. Respondit ihu et dixit eis.
Soluite templum hoc et in tribus diebus
excitabo illud. Dixit ergo ei iudei.

quadraginta et sex annis edificatum est tem-
plum hoc. et tu in tribus diebus excitabis illud.
Iste autem dicebat de templo corporis sui. Cum
ergo resurrexisset a mortuis. recordati sunt
discipuli eius quia dicebat de corpore suo. Et
crediderunt scripturam et sermoni eius quem
dixit ihesus. Cum autem esset iherosolimis
i pascha iudice festo multi crediderunt in no-
mine eius uidentes signa eius que faciebat.
Ipse autem ihu non credebat semetipsum esse
eo quod ipse nosset omnes. et quia opus ei non
erat ut quis testimonium perhiberet de homine.
Ipse enim sciebat quid esset in homine.

Erat autem homo ex phari-
seis iherodemus nomine princeps
iudeorum. Et uenit ad iherosolimam
nocte. et dixit ei. Sacerdos scimus quia a deo
uenisti magister. Nemo enim hec signa
facere que tu facis nisi fuerit deus cum eo.
Respondit ihesus et dixit ei. Amen amen
dico tibi. nisi quis natus fuerit de nouo. non po-
test uidere regnum dei. Dixit ad eum ihe-
rodemus. Quomodo potest homo nasci
cum sit senex. Numquid potest iuuenire
matris sue uicem ut introiret in uenter
et nasci. Respondit ihesus. Amen amen dico tibi.
nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu
sancto. non potest introire in regnum dei.
Quod natum est ex carne caro est. Et quod
natum est ex spiritu. spiritus est. Non mireris
quia dixi tibi. oportet uos nasci de nouo. Et
sic ubi uult spirare. et uocem eius audis.
sed nescis unde ueniat aut quo vadat. Sic
est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit
iherodemus et dixit ei. Quomodo pos-
sunt hec fieri. Respondit ihu et dixit ei. Tu
es magister moyses et prophetas. Amen
amen dico tibi. quia nos quod scimus legimus
et quod uidimus testamur. et testamur
nisi uerum non accipitis. Si ita uero di-
xi uobis. et non creditis. quomodo si dixero
uobis celestia credetis. Et nemo ascendit
in celum nisi qui descendit filius hominis
qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit
serpentem in deserto. ita exaltabit filius
hominis. ut omnis qui credit in ipso
non pereat. sed habeat uitam eternam. Sic
enim deus dilexit mundum. ut filium suum

ungentum daret. ut omnes qui credat in
 eum non pereat. sed habeat vitam eternam.
 Non enim misit deus filium suum in mun-
 dum. ut iudicet mundum. sed ut salvetur
 mundus per ipsum. Qui credit in eum non
 iudicatur. Qui autem non credit iam
 iudicatus est. quia non credit in nomine
 unigeniti filii dei. Hoc est autem iudici-
 um. quia lux venit in mundum. et dilexe-
 runt homines magis tenebras quam
 lucem. Et tunc enim cor mala opera. Vis
 enim qui male agit odit lucem. et no-
 n venit ad lucem. ut non arguantur opa
 eius. Qui autem facit veritatem venit ad
 lucem. ut manifestentur opera eius. quia i-
 deo sunt facta. Post hoc venit ihesus disci-
 puli eius iherosolimam. Illuc de iorda-
 ne venit. Et erat autem
 iohannes baptizans in iherosolima. quia
 salum. quia aquae multe erant illuc et veni-
 ebant et baptizabantur. Non enim cum
 iussus fuisset iohannes iherosolimam. facta
 est ergo questio ex discipulis iohannis et
 iudeis de purificatione. Et veniunt ad io-
 hannem et dicunt ei. Rabbi qui erat tecum
 trans iordanem tuum testimonium phili-
 ppi. ecce hic baptizat et omnes veniunt
 ad eum. Respondit iohannes et dixit. Non
 potest homo accipere quicquam a semet-
 ipso. nisi fuerit ei datum de celo. Et pro-
 pter hoc testimonium philippi quod dixit
 non sum ego christus. sed quoniam missus
 sum ante illum. Qui hic sponsam sponsus
 est. Amicus autem sponsi qui stat ian-
 dit enim gaudio gaudeo. propter vocem spo-
 si. In hoc gaudio meum impletum est.
 Illum oportet accipere me autem minus.
 Qui de iherosolima venit super omnes. Qui
 dixit est deus loquitur. Qui de celo venit
 super omnes est. Et quod vidit et audiuit hoc
 testatur. et testimonium eius nemo accipit.
 Qui autem accepit testimonium eius
 signavit. quia deus veritas est. Quem enim
 misit deus verba dei loquitur. Non enim ad
 nichilum datus est spiritus. Pater diligit fili-
 um et omnia dedit in manu eius. Qui cre-
 dit in filium habet vitam eternam. Qui
 autem in credulis est filio. non videbit

vitam eternam. sed non de manet super eum.
 Et ergo cognovit ihesus m
 quia audierunt pharisei quod ihesus
 plures discipulos facit et bapti-
 zat quam iohannes. quoniam ihesus baptizabat
 et discipuli eius reliquit iherosolimam et abiit de-
 rum in galyleam. Qui portabat autem eum
 transire per mediam samariam. Et venit quod
 iherosolimam samariam que dicitur sychar
 iuxta primum. quod dedit iacob ioseph filio
 suo. Erat autem ibi fons iacob. Et ihesus
 autem fatigatus itinere. sedebat sic super fon-
 tem. Hora autem erat quasi sexta. venit
 mulier de samaria haurire aquam. Dicit
 ei et ihesus. Da michi bibere. Discipuli enim
 eius absceperunt iherosolimam ut citius eme-
 rent. Dicit ergo ei mulier illa samaritana.
 Quomodo tu iudeus sum sis. vides autem
 potius. que sum mulier samaritana. Non
 enim continent iudei samaritani. Respondit
 ihesus et dixit ei. Si scires domum dei.
 quis est qui dicit tibi da michi bibere. tu
 forsitan petisses ab eo et deditet tibi aquam
 vivam. Dicit ei mulier. Domine neque
 in quo habueras habes. et puteus altus est.
 Unde ergo habes aquam vivam. Qui
 quid tu maior es pater nostro iacob qui de-
 dit nobis puteum istum. et hic exco vides
 et filii eius et pecora eius. Respondit ihesus et
 dixit ei. Omnis qui bibit ex aqua hac si-
 net iterum. Qui autem bibit ex aqua quam
 ego dabo et non sitiet iterum. Sed aqua
 quam ego dabo ei. fiet in eo fons aque
 salientis in vitam eternam. Dicit ad eum
 mulier. Domine da michi hanc aquam
 ut non sitiam neque veniam huc hauri-
 re. Dicit ei ihesus. Vade et voca unum tuum.
 et veni huc. Respondit mulier et dixit.
 Non habeo unum. Dicit ei ihesus. Bene-
 dixisti. quia non habes unum. Quinque enim
 viros habuisti. et nunc quem habes non
 est tuus vir. Hoc vere dixisti. Dicit ei
 mulier. Domine iudeo quia prophetas es
 tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt
 et vos dicitis quia iherosolimis est locus
 ubi adorare oportet. Dicit ei ihesus. Mulier
 crede michi. quia venit hora. quando
 neque in monte hoc neque in iherosolimis a-

adorabitis patrem. Vbi os adorans qđ nescit
nos adoramus qđ scimus. quia salus
exiit est. S. nunc hora imminet est. qđ do
uere adoratores adorabunt patrem in spū
i uitate. Nam pater tales querit qui ado
rent eum. S. pater est deus i eos qui adorant
eum in spū i uitate. oportet adorare.
Dicit ei mulier. S. nō quia messias nesci
qui dicitur xpūs. Cum ergo uenit ille an
nuntiabit nobis omnia. Dicit ei ihūs.
Ego sum qui loquor tibi. Continuo i
ueniunt discipuli eius i uenerunt quia
quā mulier loquebat. Et cum tamen
dixit. quid quis aut quid loquis cum ea.
Et alique ergo ydriam suam mulier. i
abne inuitate. i dicit illis hominibus. Ve
nite i uide hominem qui dixit mi omnia
querimus. fct. qđ Numquid ipse est xpūs.
Et exierunt decemitate i uenerunt ad
eum. I. nōcā rogabant eum discipuli eū
dicentes. Et ubi manducas. Ille autem
dixit eis. Ego cibum habeo manducare
quem uos nescitis. Dicebant ergo disci
puli ad inuicem. Numquid aliquid ac
tulit ei manducare. Dicit eis ille. Me
cibus est ut faciam uoluntatem eius
qui misit me. ut perficiam opus eius. Nō
ne uos dicitis qđ adhuc quatuor menses
sunt i messis uenit. Ecce dico uobis. leua
te oculos uos i uide regionem qđ alle
sunt iam ad messem. Et qui meret mer
cedem accipit. i qui congregat fructum i
uitam eternam. nōcā qui seminat simil' gau
deat i qui meret. I. nōcā enim ē ydriam ve
nim. quia alius est qui seminat. i alius
qui meret. Ego misit uos mittere qđ uos
non laborastis. Alii uo laborant i uos
in labores eorum introistis. Exiit itaq
autem illa mulier credidit i eum san
ctissimo ppter cibum mulieris testi
monium p ueritas. qđ dixit michi omni
querimus. fct. Cum uenissent qđ ad il
lum samariam rogauit eum ut ibi
manet. i mansit ibi duos dies. I. multo
plures crediderunt i eum ppter signa e
ius. i mulier dicebant. qđ iam non ppe
uant loquelam arduam. I. ppter enim
audimus i scimus. qđ hic est rex sal

uacis mundi. Post duos autem dies exiit
inde i abiit in galileam. Ipe enim ille testi
monium p ueritas. quia ppheta in pphā sua
honoris nō habet. Cum ergo uenisset
in galileam excepit eum galylei. cū omnia
uidissent que fecerat in iho solimis in die
festo i ipi eum uenerunt ad diem festum.
Et tunc ergo iterum in chana galylee. ubi fe
cit aquam uinum. Et erat quidam regu
lus cuius filius infirmabatur capharnaui.
Hic cum audisset quia ihc ad uenisset a
iudea in galileam. abiit ad eum. i rogab
at ut descendat i sanaret filium eius. I. u
apicabat enim mori. Dicit ergo ihc ad eū.
Nisi signa i prodigia uideris nō credis.
Dicit ad eum regulus. Domine descende
prius qm moriatur filius meus. Dicit ei
ihc. Et i ad filium tuum uenit. Credidit hō
monui quem dixit ei ihesus. i uat. I. am at
co descendente. semel occurrunt ei i uenit
inuit ei dicens. quia filius eius uiuit.
I. nōcā uenit autem horam ab eis. i qua
melius habuerat. Et dixerunt ei. quā
hen hora septima. reliquit eum fctus. I. g
nōcā ergo pater quia illa hora erat i q
dixit ei ihc. filius tuus uiuit. Et credidit
ipse i domus eius tota. Hoc iterum scdm
signum fctus ihc cum uenisset a iudea i
galileam.

Post hac erat dies festus iudeorum.
i ascendit ihc i iherosolimam. Et
autem i iherosolimis pbanca pba
na que cognominatur hebrearce bethsaida.
quinq; portus habens. I. nōcā iacebat
multitudo magna languentia mori
claudorum. i uos expectantia aque ui
uum. Angelus autem dñi scdm tempus
descendebat in pbanam i mouebat a
qua. Et qui prius descendebat i pbanā
post motionem aque sanus fiebat. A q
cunq; detinebat infirmitate. Erat aut q
dam homo ibi triginta i octo annos ha
bens in infirmitate sua. Hunc cū uidisset
ihc iacentem. i cognouit. qđ iam nūllū
tempus habet. dicit ei. Uis sanus fieri.
I. respondit ei languidus. Domine nō
habeo. ut cū turbata fuerit a
qua mittat me in pbanā. Dum uenit

eum ego. alius ante me descendit. Dicit ei
 hesus. Surge tolle grabatuum tuum et am-
 bula. istam sanus factus est homo. et sus-
 tulit grabatuum suum et ambulabat. Et
 autem sabatum nulla die. Dicebant
 uideri illi qui sanus fuerat factus. S. abba
 tum est non licet tibi tollere grabatuum
 um. Respondit eis. Qui me sanum fecit
 ille michi dixit. Tolle grabatuum tuum et
 ambula. Interrogauit ergo eum. Quis
 est ille homo qui dixit tibi tolle grabatuum
 tuum et ambula? Is autem qui sanus
 fuerat effectus nesciebat quis esset. Ille
 autem de manu turba constituta in loco.
 Postea inuenit eum ihesus in templo et
 dixit ei. Ecce sanus factus es. iam noli pec-
 care. ne deinceps aliquid tibi contingat. Duxit
 ille homo et nuntiavit uideri quod ille fecerat
 qui fecit eum sanum. Postquam persequerentur
 uideri illum quia si faciebat mirabilia. Ille autem
 respondit eis. Pater meus usque modo operatur
 et ego operor. Propter ergo magis querebant
 eum interficere uideri quod non solum soluerebat
 sabatum. et patrem suum dicebat deum. equa-
 lem se faciens deo. Ille respondit itaque ille et
 dixit eis. Amen amen dico uobis. quia non
 potest filius a se facere quicquam. nisi quod
 uidit patrem facientem. Quicunque enim
 uide fecit. Hec et filius similiter facit. Pater
 enim diligit filium. et omnia demonstrat
 ei que ipse facit. Et maior a his demonstra-
 tur opera. ut uos niteremini. Si itaque pater
 suscitatur mortuos. et uiuificat. sic et filius
 quos uiuificat. et sequi eum pater
 iudicat quemquam. et omne iudicium de
 die futuro. ut omnes honorificent filium sic
 honorificant patrem. Qui non honori-
 ficat filium non honorificat patrem qui
 misit illum. Amen amen dico uobis. quia
 qui uerbum uerum audit. et credit ei qui me
 misit. habet uitam eternam. et iudicium non
 uenit. sed transiit de morte uitam. Amen
 amen dico uobis. quia uenit hora iudicij
 est. quando mortui audient uocem filij
 dei. et qui audierint uocem. Si itaque enim
 pater habet uitam in semetipso. sic dedit fili-
 uis uitam in semetipso. et patrem debet ui-
 uum facere quia filius hominis est. Et

lite mirari hoc quia uenit hora iudicij omnes
 qui in mundo uiuentis sunt audient uocem fi-
 lij dei. Et procedunt quidam facientes in resurre-
 ctionem uitae. qui non mala egerunt. in resurrectionem
 uenit iudicij. Non possum ego a me ipso facere
 quicquam. sed sicut audio iudico et iudicium
 meum iustum est. quia non quero uoluntatem
 meam. sed uoluntatem eius qui misit
 me patris. Si ergo testimonium pluris de
 me ipso. testimonium uerum non est uerum. Alius
 est qui testimonium pluris de me. et
 scio quis est testimonium uerum eius quod per
 hylar de me. et iohannis ad iohannem
 et testimonium perhibuit ueritati. Ego autem
 non ab hominibus testimonium accipio. sed si
 dico. ut uos salui sitis. Ille quidem enim lu-
 mina ardens et lucens. Vos autem nolistis ex-
 ultare ad gloriam eius. Ego autem habeo
 testimonium maius iohanne. Quia enim
 que dedit michi pater ut per fidem ca. ipsa
 que ego facio opera testimonium perhibent
 de me quia pater me misit. Et qui misit
 me pater ipse testimonium perhibuit de me. Ne-
 que uocem eius unquam audistis. neque
 speciem eius uidistis. Et uerbum eius non
 habetis in uobis manens. quia quem misit il-
 le. hunc uos non creditis. Si tantummodo scrip-
 turas inquit. uos putatis uitam eternam
 habere. ille sunt que testimonium perhibent
 de me. Et non uultis uenire ad me. ut ui-
 damus faciem meam. Et iuramentum ab hominibus
 non accipio. sed cognoui uos quia dilecti
 dei non habetis in uobis. Ego ueni in no-
 mine patris mei. et non accepistis me. Si
 alius uenit in nomine suo illum accipie-
 tis. quomodo potestis uos credere qui gloriam
 ab hominibus accipitis. et gloriam que a solo
 deo est non queritis? Nolite putare quia
 ego accusatus sum uos apud patrem
 Et qui accusat uos mortales inquit uos
 speratis. Si enim credetis in opibus. credetis
 forsitan michi. De me enim ille scripserat
 Si autem alius ueritas non creditis. quomodo
 uerbis meis credetis.

Post hoc abiit ihesus transiit in galileam
 ite quod est galileas. et sequebatur ei
 multitudo magna. quia uidebat
 signa que faciebat super his qui in fine

banant. Sicut ergo in montem illic et ibi se
debant discipulis suis. Erat autem pro
ximum pascha dies festus iudeorum. Et
sollemniter omnes ergo iherusalem et iudei quia
multitudo maxima uenit ad eum. Hinc
ad philippum. Et non enim uis panes ut
manducarent hi. Hoc autem dicebat rep
tans eum. Quod per eum faceret quid esset fa
ctus. Respondit ei philippus. Dixerunt
denario autem panes non sufficiunt eis ut
unusquisque modicum quid accipiat. Di
xit ei unus ex discipulis eius andreas fi
lius symonis petri. Et si puer unus hic qui ha
bet quinque panes ordeaceos et duos pisces. Si
quid sunt inter tantos. Dixit ergo ihesus.
Facite homines discumbere. Erat autem
ferum mille in loco. Distribuerunt ergo
eum numero quasi quinque milia. Acci
pit ergo ihesus panes et cum gratias egisset
distribuit discumbentibus. Similiter et
ex piscibus quantum uolebant. Et repleti
sunt dicit discipulis suis. Et collige
que que supauerunt fragmenta ut prae
collegimus ergo impleuerunt dupdecim
cophynos fragmentos ex panibus quinque
ordeaceis et duobus piscibus que sup fuerant
hominibus qui manducabant. Illi ergo homines
qui audissent quod fecerat signum dicebat.
Quia hic est uerax propheta qui uenturus
est in mundum. Qui ergo cum cognouisset
quia uenturus esset ut raperent eum et face
rent eum regem. Fugit enim in montes
ipse solus. Et scit scire factum esse. Dece
serunt discipuli eius ad mare. Et cum
ascendissent nauim uenerunt transiit
in capernaum. Et tenebre iam factae
et non uenit ad eos ihesus. O mare autem uento
magno flante exurgebat. Cum remi
gassent ergo quasi stadia xxv. aut xxx
intendit ihesus ambulans supra mare
et proximum nauim fieri et inueniunt. Si
le autem dixit eis. Ego sum. Nolite
meti et soluerunt ergo accipere eum in na
uim. Et statim fuit nauis ad terram quam
ibant. Altera die turba que stabat in
mare uidit quia nauicula alia non e
rat ibi nisi una et quia non uenerat ad
discipulos suos ihesus nauim. Sed soli disci

puli eius abissent. Tunc uero super uenerunt
nauis a tybiade iuxta locum ubi mandu
cauerant panem. Gratias agentes deo. Cum
ergo uidisset turba quia ihesus non esset ibi
neque discipuli eius. Ascenderunt in nauim
las uenerunt capernaum querentes ihe
sum. Et cum inuenissent eum transiit.
Dixerunt ei. Et adbi. quando hic uenisti.
Respondit eis ihesus et dixit. Amen amen
dico uobis queritis me non quia uidistis
signa. Sed quia manducauistis ex panibus et sa
turati estis. Operamini non cibum qui
perit. Sed qui permanet in uitam eternam. Quia
filius hominis dabit uobis. Hinc enim
pater signauit deus. Dixerunt ergo ad eum.
Quid faciemus ut operamur opera bona
dei. Respondit ihesus et dixit eis. Hoc est o
pus dei ut credatis in eum quem misit pater.
Dixerunt ergo ei. Quod ergo tu facis signum
ut credamus in credentibus tibi. Quod ope
ras. Pater noster in manu manducauimus
in deserto sicut scriptum est. Panem de ce
lo dedit eis manducare. Dixit ergo eis
ihesus. Amen amen dico uobis. Non moys
es dedit uobis panem de celo. Sed pater meus
dedit uobis panem uerum de celo. Pater enim
uestrus est qui de celo descendit et dedit panem
mundi. Dixerunt ergo ad eum. Domine
semper da nobis panem hunc. Dixit autem
eis ihesus. Ego sum panis uitae. Qui ue
nit ad me non esuriat qui credit in me
non sitiet eternum. Sed dixit uobis quia ui
distis me et non credidistis. Omne quod dedit
mihi pater ad me uenit et eum qui uenit
ad me non erant foras. Quia descendi de ce
lo. non ut faciam uoluntatem meam. Sed
uoluntatem eius qui misit me. Hec est autem
uoluntas eius qui misit me pater. ut de
quod dedit mihi non perdam ex eo. Sed resuscite
illud in nouissimo die. Hec est autem uo
luntas patris mei qui misit me. ut omnis
qui uidet filium et credit in eum. habeat uitam
eternam. Et ego resuscitabo eum in nouissimo
die. Qui murmurabant ergo uidet de illo. Quia
dixisset. Ego sum panis qui de celo descen
di et dicebant. Domine hic est iherusalem
filius ioseph. cuius nos nominamus patrem et
matrem. Quomodo ergo dicit hic quia

de celo descendit. Et respondit ergo ille et dixit
 eis. Nolite murmurare in interitum. Nemo
 potest venire ad me nisi pater qui misit
 me traxerit illum. et ego resuscitabo eum
 in novissimo die. Scitum est in prophetis. Et
 erunt omnes doctores dei. Omnis qui
 audit a patre. et didicit. venit ad me.
 Non quia pater induit quicquam. ut
 sit qui a deo est. hic videt patrem. Amen a
 me dico vobis qui credit in me. habet vi
 tam eternam. Ego sum panis vite. Qui
 credit manducavit me. et manna in deserto et
 mors non erit. Hic est panis de celo descen
 dens. ut si quis ex ipso manducaverit non
 morietur. Ego sum panis vivus qui de ce
 lo descendit. Si quis manducaverit ex hoc
 pane vivet in eternum. Et panis quem ego
 dabo caro mea est pro mundi vita. Litiga
 bant ergo iudei ad invicem dicentes. Quo
 potest hic nobis carnem suam dare ad
 manducandum. Dixit ergo ille. Amen
 amen dico vobis. nisi manducaveritis
 carnem filii hominis. et biberitis eius sag
 gumentum. non habebitis vitam in vobis. Qui
 manducat meam carnem. et bibit meum
 sanguinem. hic vitam eternam. et ego resus
 citabo eum in novissimo die. Et ait enim
 iudei inter eos. Est sanguis meus et po
 tus. Qui manducat meam carnem et
 bibit meum sanguinem in me manet et
 ego in illo. Sic ut vivens pater misit
 me. et ego vivo propter patrem. Et qui ma
 nducat me. et vivo propter me. Hic est pa
 nis qui de celo descendit. Non sicut pro
 prium manducaverunt in arena in deserto.
 Qui manducavit hunc panem vivet in
 eternum. Hoc dixit in synagoga doctus in
 capharuam. Multi ergo audientes
 ex discipulis eius dixerunt. Dignus est
 hic sermo. Quis potest eum audire. Sa
 cis autem ille. apert semetipsum. quia mur
 muraret de hoc discipuli eius dixit eis.
 Hoc vos scandalizat. Si ergo videtis
 filium hominis ascendentem ubi erat
 prius. Scitis quia qui vivificat. carnem
 prodest quicquam. et verba que ego lo
 cutus sum vobis. spiritus et vita sunt. Scis
 sit quidam ex vobis qui non credit.

y. d. me

y. d. me

Habebat enim adversus ihesum qui essent
 credentes et quis tradidit eum esse. et dice
 bat. Puta dixi vobis. quia nemo potest
 venire. nisi et datur a patre meo.
 Ex hoc multa discipulas eius absterne
 rent. Nam non ambula bant cum illo. Di
 cit ergo ille ad duodecim. Nunquid et nos
 iudas abire. Respondit ergo ei symon petrus.
 Domine ad quem ibimus. Verba vite e
 ternae habes. nos credimus et sequimur
 quia tu es christus filius dei. Respondit ergo
 ille. Nonne ego vos duodecim elegi. tu
 ex vobis diabolus est. Dicebat autem de
 iuda symonis scariothis. erat enim hic
 traditor eius cui convulsus exduodecim.

Post hoc autem ambulabat ille in galyleam. Non enim
 volebat iudeam ambulare. quia
 querebant enim iudei interficere. Erat enim in
 proximo dies festus iudeorum scilicet phogi
 et ibant autem ad eum fratres eius. Et an
 te hunc iocum iudeam ut discipuli
 viderent opera que facis. Nemo quippe
 in occulto aliquid facit et quicquid ipse in pa
 lam esse. Si ergo facis magna festa. cum
 ascenderis ad diem festum tuum. ego autem
 non ascendam ad diem festum istum. quia
 tempus meum nondum impletum est. Hoc
 cum dixisset ipse mansit in galylea. Ut autem
 ascenderent fratres eius. tunc et ipse ascendit
 ad diem festum non manifeste. sed quasi
 in occulto. Iudei ergo qui stabant cum iocum
 festo. et dicebant. Vbi est ille. et murmur
 multus erat de eo inter turba. Quidam
 enim dicebant quia bonus est. Alii au
 tem dicebant non sed duntur turbas. Nemo
 tamen palam loquebatur de illo propter me
 cum iudeorum. Nam ante diem festum medi
 ante ascendit ille in templum et docebat et
 mirabantur iudei dicentes. Quomodo hic
 iudas scit cum non didicit. Respondit ei
 ille et dixit. Quia doctrina non est mea.

si eius qui misit me. Si quis uoluit uolunta-
tem eius facere cognoscat ex doctrina. Vnum ex
deis sit. an ego ante ipso loquar. Qui autem
ipso loquuntur gloriam suam querunt. Qui autem
querit gloriam eius qui misit illum hic uerax
est. In ministerio nullo non est. Nonne moy-
ses dedit uobis legem. et nemo ex uobis facit
legem. Quid me queritis iustificare. Respondit
et dixit ei. Demonium habes. Quis te
iustificat. Respondit ille et dixit eis. Vni
opus feci et omnes mirantur. Propterea dedit
uobis moyses circumcisionem. non quia ex
moysse est. sed ex patribus. In sabato circumcidimus
hominem. Sed circumcisiom accipit homo in
sabato ut non saluaretur lex moysi. Qui igitur
dignamini quia totum hominem circumci-
dimus in sabato. Quod uult indicat secundum faciem.
sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo
quidam ex iudeis solutis. Nonne hic est que-
rentis querimus iustificare. Et ecce palam loquitur
et nichil ei dicunt. Numquid uos agnoue-
runt principes. quia hic est christus. Sed hic
sanctus unde sit. Et uultis autem cum uenerit
nemo scit unde sit. Clamabat ergo ihesus
doctus in templo et dicens. Et nunc scitis in uo-
stro sanctus. et ante ipso non ueni. sed est uerus
qui misit me quem uos nescitis. Ego scio e-
um. Et si dixeris quia nescis eum. eto simi-
lis uobis mendax. Sed scio eum quoniam
ab ipso sum et ipse me misit. Querebant ergo
eum applicendere i uenire misit in illam ma-
nus. quia nondum uenerat hora eius. D-
turba autem multa crediderunt in eum. Tunc
dixit. Et postquam uenit numquid plura sig-
na faciet. quam hic facit. Iudicauerunt pha-
risei turbam murmurantem de illo. Et
misit principes et pharisei ministros ut
applicenderent eum. Dixit ergo eis ille. Ad
huc uobis tempus non estatum sum et uado
ad eum qui misit me. Quereis me in non
inuenietis. Et ubi sum ego uos non po-
tistis uenire. Dixerunt ergo iudei ad se-
mipros. Quod hic iurans est. quia non inueniemus
eum. Numquid in dispersionem gentium
iurans est. et docuitis gentes. Quis est hic
sermo quem dixit. querens me in non in-
uenietis. et ubi sum ego uos non potestis ue-
nire. In nouissimo autem die magno festi-

mitans stabat ihesus et clamabat dicens.
Si quis sitit ueniat ad me et bibat. Qui
credidit in me sicut dicit scriptura. Flumina
decurrunt eius sicut aque uitae. Hoc autem
dixit de spiritu sancto quem acceptum erat
credentes in eum. Nondum erat spiritus datus
quia ille nondum erat glorificatus. Et illa
ergo turba cum audisset hos sermones
eius dicebant. Hic est uerus propheta. Alii dice-
bant. hic est christus. Quidam autem dicebant.
Numquid a galylea christus uenit. Nonne
scriptura dicit. Quia exleuauit dauid et
bethleem castello ubi et natus dauid uenit.
Dissentio itaque facta est in turba propter eum.
Quidam autem ex iudeis uolebant applicen-
dere eum. sed nemo misit manum in eum. Ue-
nerunt ergo ministri ad pontifices et pha-
riseos. et dixerunt eis illi. Quare non ad-
duxistis illum. Respondenterunt ministri.
Numquam sic locutus est homo. sicut hic
homo loquitur. Respondenterunt ergo eis
pharisei. Numquid uos seducti estis.
Numquid aliquis ex principibus credidit
eum. aut ex phariseis. Sed turba hec que
non nouit legem maledicti sunt. Dixit
nichodemus ad eos. Ille qui uenit ad eum
nocte qui uisus erat ex iudeis. Numquid
lex nostra iudicat hominem nisi prius au-
ditur ab ipso et cognouit quid faciat. Res-
ponderunt et dixerunt ei. Numquid et tu
galyleus es. Scitatur scripturas et uidetur
quia pulchra a galylea non surgit. Et reuer-
si sunt in iherosolimam in domum suam. **¶**
Iesus autem pergit in montem olivum. et
dilectulo intus uenit in templum. et omnis
populus uenit ad eum. et sedens docebat eos.
Ad ducebat autem sanctos et phariseos mulie-
rem in adulterio deprehensam. et statuerunt eam
in medio et dixerunt ei. Magister ista mulier
modo deprehensa est in adulterio. In lege autem
moyses mandauit nobis huiusmodi
lapidare. Tu ergo quid dicis. Hoc autem
dicebant temptantes eum ut possent ac-
cusare eum. Ille autem iudicans se deo
fieri digito scindebat in terram. Cum autem
pharisei interrogantes eum. exiret se et
dixit eis. Qui sine peccato est uestrum pri-
mus illam lapidem mittat. Et hic in-

se inclinans surrebat intra. Audientes autem
hoc. unus post unum crebante incipientes
a senioribus remanentibus solus. in medio
in medio stans. Engens autem se ille dixit
et. Os uerum ubi sunt qui te accusabant. Ne
mo te contempnauit. Que dixit. Nemo dicit.
Dixit autem ei ihesus. Et ego te contempnabo.
Vade iam amplius noli peccare. Scimus
ego locutus es eis ille dicens. Ego sum lux
mundi. Qui sequitur me non ambulat in
tenebris. Sed habet lucem uite. Dixerunt ergo
ei pharisaei. A uide caput testimonium pharisaei.
Testimonium autem tuum non est uerum. Respondit
ei ille et dixit eis. Et si ego testimonium perhibeo
de me ipso testimonium meum uerum est. Quia
scio unde ueni et quo uado. Vos autem nescitis
unde uenio aut quo uado. Illi autem scien-
tes eum iudicatis. ego non iudico quemquam.
Ego si ego iudico. iudicium meum uerum est.
Quia solus non sum. Sed ego et qui misit me pater.
Et in lege uera scriptum est. Quia duos ip-
sum testimonium uerum est. Ego sum qui
testimonium perhibeo de me ipso. et testimonium
perhibet de me. qui misit me pater. Dicebat
ergo ei. Vnde est pater tuus. Respondit ei ihesus.
Nec me facis nec pater meum scias. Si
me scias. forsitan ipse meum scires.
Nec uerba locutus est ille uirga opus uacuum do-
cens in templo. et nemo apprehendit eum. quia
non dnm uenerat hora eius. Dixit ergo ihi-
sus. Ecce queritis me uado. et in ipso uerbo
mox erui. Quo ego uado uos non potestis
uenire. Dicebant ergo iudei. Numquid
intendit scire seipsum. quia dicit quo ego uado
uos non potestis uenire. Et dicebat eis. Vos
deus sum estis. ego de superis sum. Vos de mu-
do hoc estis. ego non sum de hoc mundo. Di-
xit ergo uobis. quia nescitis qui ipse uir
Si enim non credideritis quia ego sum. mo-
nium in ipso uerbo. Dicebant ergo ei. Tu
quis es. Dixit eis ille. Dominum qui et
loquor uobis. Nihil habeo de uobis loqui
indicare. sed qui misit me uerax est. et ego
que audiu a uero hoc loquor mundo. Iudaei
cognouit quia patrem eius dicebat deum.
Dixit ergo eis ille. Cum exaltauitis filium
hominis. tunc cognoscetis. quia ego sum. et
a me ipso facio michi. sed scitis docuit me pater.

h loquor. Ego enim in me misit meum est. uon
relinquo me solum. quia ego qui placita
sunt ei facio semper. Hoc ille loquente nescit
crediderunt semini. Dicebat ergo ille ad
eos qui crediderunt et exiuerunt. Si in manu
us in sermone meo uere discipuli mei eritis.
Et uos cognoscetis ueritatem. et ueritas
liberabit uos. Respondit uero ergo ei iudei.
Si enim abrahe sumus et nemini sumus
iniquam. Quomodo tu dicit. quia liberi
eritis. Respondit eis ille. Amen amen dico
uobis. quia omnis qui facit patrem. seruus
est patris. Si seruus autem non manet in domo
meum. filius manet in aeternum. Si ergo
uos filius uideat. uidebitur etis. Si uero
quod filii abrahe estis. Si queritis me nescitis.
quia sermo meus non capit in uobis. Ego
quod uidi apud patrem. hoc loquor et uos qui
uidistis apud patrem uerbum facitis. Respon-
derunt et dixerunt ei. Patrem abrahe
est. Dixit eis ille. Si filii abrahe estis.
opera abrahe facite. Nunc autem quibus
me intendit hominem qui ueritatem uo-
bis locutus sum. qui audiui a deo. Hoc
abraha non fecit. Vos facitis opera pa-
tris uestri. Dixit ergo ei. Vos ex for-
matione non sumus nati. et in manu patris
hominis deum. Dixit ergo eis ille. Si deus
pater uester est. diligetis me utique. Ego e-
nim processi ex deo et ueni in mundum. Nunc
cum a me ipso ueni. si ille me misit. Quia
re loquelam meam non cognoscitis. Quia
non potestis audire sermonem meum. Vos ex
patre draculo estis. et desideria patris uestri
uultis perficere. Ille hominida erat ab initio.
et ueritatem non tenet. quia ueritas non est in eo.
Cum loquitur mendacium ex propriis laqueis
loquitur. quia mendax est et pater eius. Et
ego autem quia ueritatem dico. non credi-
tis michi. Quis ex uobis arguit me de pe-
ccato. Si ueritatem dico. quare non creditis
mihi. Qui est ex deo uerba dei audit. Propterea
non auditis. quia ex deo non estis. Unde
ignari uideri et dixerunt. Domine benedi-
mus uos quia sanctamur es tu. et de-
monium habes. Respondit ille et dixit.
Ego demonium non habeo. Sed honorifico
patrem meum. et uos in honore facitis me.

Ego autem non quero gloriam meam. est qui
 querat iudicare. Amen amen dico vobis.
 si quis sermonem meum tenuerit mortem
 non videbit in eternum. Dixerunt ergo iudi.
 Nonne egredimur quia de hominibus habet.
 Abraham mortuus est et propheta. et tu dicis.
 Si quis sermonem meum tenuerit mortem
 non gustabit in eternum. Numquid tu mi-
 nor es patre tuo abraham qui mortuus
 est. et propheta mortui sunt. Tu uero te ip-
 sum glorificas. Respondit ihesus. Si ego glorifico me
 ipsum gloria mea nichil est. et si pater meus
 qui glorificat me quem uos dicitis quia
 deus uester est. et non cognouistis eum. Ego
 autem uideui eum. Et si dixerim quia nescio
 eum. cito sumis nobis inuidiam. Sed scio e-
 um et sermonem eius tenet. Abraham pro-
 pter exultauit ut uideret diem meum. uidit et
 gauisus est. Dixerunt ergo iudi ad eum.
 Quinquaginta annos non uidimus habere et
 abraham uidisti. Dixit ergo eis ihesus. Ante
 quam abraham fieret ego sum. Et uoluit
 ergo lapides ut iacerent in eum. Ipsi autem
 auscultaui se et exierunt de templo. **ix**

Expertiens ihesus uidit hominem
 cecum a uenientia. Et interrogauit
 eum discipuli. Et abiit quid petauit
 hic autem parentes eius. ut cecus uideretur.
 Respondit ihesus. Hoc in peccatum utro-
 que parentis eius. Et ut manifestentur opera dei in
 illo. Quod oportet opera eius. qui natus
 est dicitur. Et enim autem uox. quando
 nemo potest operari. Quam diu in mundo lu-
 lux sum mundi. Hoc enim dixisti. Expuit
 in terram. et fecit lutum et spinto. et iniecit lu-
 tum super oculos eius et dixit ei. Vade et la-
 uare in uasitania syloe. quod interpretatur mis-
 sus. Nunc ergo uenit et uenit uidens. Ita
 quod ueni et qui uiderant eum prius. quia
 mendicis erat dicebant. Nunc uenit
 qui sedebat et mendicabat. Alii dicebant.
 quod hic est. Alii autem nequaquam. sed similis
 eius est. Ne uero dicebat quod ego sum. Di-
 cebant ergo ei. Quomodo apertae sunt tui o-
 culi tui. Respondit. Ne homo qui dicit
 hic lutum fecit expito et iniecit oculos meos
 et dixit michi. Vade ad uasitania sy-
 loe. et laua. Et abiit. Nam et uidi. Et dixerunt

ei. Et uenit me. At. Nescio. Adducunt ei
 ad phariseos qui cecus fuerat. Erat autem
 sabbatum quando lutum fecit ihesus et ape-
 ruit oculos eius. Et cum interrogauit ei
 pharisei. quomodo uidisti. Ille autem di-
 xit eis. Lutum posuit michi dominus super
 oculos meos et laua et uideo. Dicebant ergo
 ex phariseis quidam. Non est hic homo
 adeo. qui sabbatum non custodit. Alii di-
 cebant. Quomodo potest homo propter hoc
 signa facere. Et insana erat inter eos. Di-
 xit ergo cecus iterum. Quod dicitis de
 eo qui aperuit oculos meos. Ille autem
 dixit. quia propheta est. Non crediderunt
 iudei de illo quia cecus fuisse et uidisset. Do-
 uerunt uocauit parentes eius qui uiderant
 et interrogauerunt eos dicentes. Hic est filius
 uester de quo dicitis quia cecus natus est.
 modo ergo nunc uidet. Respondit eis
 parentes eius et dixerunt. Scitis quia
 hic est filius noster et quia cecus natus est.
 Quomodo autem nunc uidet. nescimus.
 aut quis eius aperuit oculos nos nescimus.
 spiritum interrogate. Et tamen habet ipse se
 loquatur. Hoc dixerunt parentes eius.
 quia nunciebant iudeos. Iam enim con-
 spiciunt iudei. ut si quis eum et facit
 christum. extra synagogam fuerit. Propter
 parentes eius dixerunt quia etatem in
 ipso interrogate. Et interrogauit eum cum ho-
 minem quia fuerat cecus. et dixerunt ei.
 Da gloriam deo. Nos scimus quia hic
 homo peccator est. Dixit ergo ille. Si peccator
 est nescio. Vnum scio quod cum cecus esse
 modo uideo. Dixerunt ergo illi. Et uid-
 fere ab eo. Quomodo apertae sunt tui oculos.
 Respondit ille. Dixi uobis iam et au-
 distis. Quod tamen uultis audire. Quod
 quid et uos discipuli eius uultis fieri.
 Quod aliter dixerunt et dixerunt ei. Si uis
 discipulus illius sis. Nos moysi discipuli
 u sumus. Nos scimus quod moysi locutus
 est deus. hunc autem nescimus unde sit.
 Respondit ille homo. et dixit eis. In hoc
 enim mirabile est. quod uos nescitis unde
 sit et aperuit oculos meos. Scitis autem
 quia peccator deus non audit. sed si quis
 dei cultor est et uoluntatem eius facit.

hunc exaudire. A caeco non est auditum.
quia quis aperit oculos ceti nati. Nisi
esset a deo. non potuisset facere quicquam.
Et respondit et dixit ei. Si peccatis
natus est cecus. et tu doces nos. Et cecidit
cum foras. Auduit autem iste quia cecus
fuit cum foras. et cum inuenisset eum
dixit ei. Tu credis in filium dei. Et respon-
dit ille et dixit. Quis est dominus. ut credas
in eum. Et dixit ei Ihesus. Et uidisti eum. qui
loquitur tibi. Ihesus est. Ac ille ait. Et credo do-
mine. Et prostratus adorauit eum. Dixit
ei Ihesus. Si uidisti eum ego inueni in uide-
rent. ut qui non uident uideant. et qui vi-
dent ceti fiant. Et audierunt quidam
ex pharisaeis. qui cum ipso erant et dicebant
ei. Numquid et nos ceti sumus. Dixit
Ihesus in eis. Si ceti essetis non haberetis
patrem. Nunc ergo dicitis quia uidemus pa-
trem. Amen amen dico uobis qui non

Amen amen dico uobis qui non
uident per hostium iudicium omnium
sed ascendit a iude. ille fur est et
latro. Qui autem inuit per hostium. pas-
tor est omnium. Nunc hostiam aperit
et omnes uoces eius audunt. Et per uoces
eas nominamus et educit eas. Et cum per
as oues emittit aut eas vadit et omnes ille
secum. quia sciunt uocem eius. Ad Ihesum
autem non secum. sed fugiunt a uoce. quia
non uocem alicuius. Hoc per uocem
dixit eis Ihesus. Illi autem non cognouerunt
quid loqueretur eis. Dixit ergo Ihesus eis
Ihesus. Amen amen dico uobis. quia ego
sum hostium omnium. Omnes qui
uerunt ante me fures sunt et latrones.
sed non audunt eos oues. Ego sum
hostium. Quia si quis inuenerit salua-
bitur. ingreditur et egreditur. et pasca in re-
mota. fur non uenit. nisi ut furetur et uideat
et perdat. Ego ueni ut uitam habeant
et habundantius habeant. Ego sum pa-
stor bonus. Bonus pastor animam suam
dedit pro ouibus suis. Sed circulatoris autem
qui non est pastor animas non sic oues
perit. uidet lupum uenientem et dimittit
oues et fugit. Et lupus rapit et dispergit
oues. Sed circulatoris autem fugit quia

mercenarius est et non parat ad eum deo
uiri. Ego sum pastor bonus et cognosco o-
ues meas et cognoscunt me et me. Sicut no-
uit me pater. et ego agnosco patrem et animam
meam pono pro ouibus meis. Et alias o-
ues habeo que non sunt ex hoc ouili. et il-
las oportet me adducere et uocem meam au-
diunt. Et fiet unus ouilis et unus pastor.
Quia uocem patris diligis quia ego pono ani-
mam meam. ut uiuam secundum eam. Ne-
mo tollit eam a me. sed ego pono eam a me
ipso. Propter hoc habeo potestatem eam. et
propter hoc habeo potestatem uiuendi eam. Hoc
mandatum accepi a patre meo. Dilectio
itaque facta est inter me et eos. propter sanguinem
dilectionis. Et dicebant autem multi ex iudeis.
Nunc habet insaniam. Quid enim au-
ditis. Alii dicebant. Non et uerba non sunt
demonum habentis. Numquid dmo-
num potest accipere oculos a pere. Iste
scit autem eum in Ihesu solimmo et
per ipso erat. Et ambulabat in templo
in porticu salomonis. Et circumdabant
eum iudei. et dicebant ei. Quid usque ai-
mam tuam tollis. Si tu es christus. dic nobis
palam. Et respondit eis Ihesus. Loquor uo-
bis et non creditis. Quia que ego facio
in nomine patris mei testimonium hi
perhibent de me. Sed uos non creditis. Non
estis ex ouibus meis. Quia uocem meam non
audistis. et ego cognosco eos.
Iscariot autem me et ego uitam eternam de eis.
et non peribit in eternum. et non capiet ea
quicquam de manu mea. Pater meus
quod dedit mihi omnibus manibus est. et credo
nemo potest capere de manu patris mei.
Ego et pater unus sumus. Sed uoluerunt
lapides iudei. ut lapidarent eum. Et re-
spondit eis Ihesus. Sed ultra longa opera osten-
di uobis expant uero. propter quod horum
opus me lapidatis. Et respondit ergo
ei iudeus. De uero opere non lapidamus
te. sed de blasphemia. quia tu homo ci-
lis. facis te ipsum deum. Et respondit eis Ihesus.
Nonne scriptum est in lege mea. quia ego
dixi deus estis. Si in uos dixit deus. ad quod
sermo factus est et non potest salui sciri
uiri. quem pater sanctificauit et misit in ui-

dum eos dicens quia blasphemio. quia
dixi filius dei sum. Si non facis opera patris
mei. nolite credere michi. Si autem facio
si michi non multis credere oportet. saltem
dicit. ut cognoscatis et credatis quia in me
est pater et ego in patre. Quod autem cum
appropinquaret et exivit de templo. et itum
abijt transiit iordanem et cum loci ubi erat
iordanes vaporans putrum in antecellit.
Et multi veniunt ad eum et dicebantque
iordanes quidem signum fecit illum.
Omnia autem quatenus dixit iohannes de
hoc vera erant. multi crediderunt in eum.

Erat autem quidam lang. **11.**
veneris lazarus a bethania decal
cello mane et martha sororem
eius. Anna autem erat que unxit dominum
unguento et extersit pedes eius capillis suis
cuius frater lazarus infirmabatur. Quis erant
ergo sorores eius ad eum dicentes. Domine
ecce quem amas infirmatur. Audientis
autem ille dixit eis. Infirmitas haec non est
ad mortem. sed propter gloriam dei. ut glorificetur fili
us dei per eam. Id illegebat autem illis martha
et sororem eius manam et lazarem. Ut ergo
audiret quia infirmabatur. tunc quidem
mansit in eodem loco duobus diebus. Deinde
post hoc dixit discipulis suis. Eamus in
iudeam iterum. Et tunc et discipuli. Et ab
ibi nunc quibant eundem lapidare. et iterum
vadis illuc. Et respondit ille. Domine duo
decem sunt hodie dies. Si quis ambula
vit iudice non offendit. quia lucem huius
mundi videt. Si autem ambulavit in
nocte offendit. quia lux non est in eo. Hanc
post hoc dicit illis. Lazarus amicus meus
dormit. sed vado ut eum sompno exitem. Cum
dixerunt ergo discipuli eius. Domine
si dormit sanus erit. Dixerunt autem ille
de morte eius. Illi non putaverunt quod de mor
tuatione sompni diceret. Hinc ergo dixit
eis ille manifeste. Lazarus mortuus est
et gaudeo propter vos. ut credatis quia non
eram ibi. Si enim ad eum. Dicit ergo
thomas qui dicitur didymus ad discipu
los. Eamus in nos et moriamur cum eo.
Et cum itaque ille. et inuenit eum quatuor
dies iam in monumento hunc. Erat

autem bethania iuxta iherosolimam qua
li stadiis quidem. Multi autem ex iudeis
venierant ad manam et martham ut scilicet
lazarum eas de filiis suis. Anna ergo et au
dunt quia ihesus venit occurrere illi. Anna
autem domum sedebat. Dicit ergo martha
ad eum. Domine si fuisset hic frater meus
non fuisset mortuus. Si nunc scio. quia
quatenus populus a deo dabit tibi deus.
Dicit illi ille. Et surge frater tuus. Dicit
et martha. Scio quia resurget in resurrex
tione in novissimo die. Dicit ei ille. Ego
sum resurrexeris et vita. Qui credit in me cum
si mortuus fuerit vivet. Et omnis qui vi
vit et credit in me non morietur in eternum.
Et credis hoc. At illi. Domine. Ego
credidi quia tu es christus filius dei vivi. qui
vivis in mundum venisti. Et cum hoc di
xisset. auget et vocavit manam sororem suam
silencio dicens. O agnoscet ad est et vocat
te. Iam autem ut audiret surrexit cito. et
venit ad eum. Non dum enim venisset
ille in castellum. Et erat adhuc in illo lo
co. ubi occurrat ei martha. Iudei igitur
qui erant cum ea in domo et solabantur e
am. cum viderent manam quia non sur
rexit et exiit. secuti sunt eam dicentes quia
vadis ad monumentum. ut ibi ploret. Anna
ergo cum venisset ubi erat ille. videns eum
cecidit ad pedes eius. et dixit ei. Domine
si fuisset hic non esset mortuus frater meus.
Ite ergo ut videt eam plorantem. et iudei
qui venerant cum ea plorantes. in se
mutu spiritu turbavit seipsum et dixit.
Et tu solus cum. Dicit ei. Domine
nunc et inde. Et lacrimatus est ille. Dixerunt
ergo iudei. ecce quomodo amabat eum. An
nam autem ex ipso dixerunt. Non poterat
qui aperit oculos cecum non facere. ut non
moreretur. Ite ergo et iherosolimam firmatus in se
mipso venit ad monumentum. Erat autem
spelunca et lapis superpositus erat ei. At
ille. Tollite lapidem. Dicit ei martha
soror eius. qui mortuus fuerat. Domine
iam fecit. quia dudum cum eum. Dicit
ei ille. Nonne dixi tibi quoniam si cre
didisti videris gloriam dei. Tollit ergo
lapidem. Ite autem et iherosolimam sursum adis

Dixit. Daret gratias tibi ago. quoniam
audisti me. et ego autem sciebam. quia semper
me audis. Sed propter populum qui circumstant
dixi. ut credant quia tu me iussisti. Hoc autem
dixit. uoce magna clamauit. Lazare ueni
foras. Et statim prodijt qui fuerat mortuus
ligatus manibus et pedibus uittis. et facies eius
sordida erat ligata. Dixit ei ihc. Soluite
eum et sinite eum. Et ueni ergo exiit
qui uenerat ad martham et martham et ui
derant que fecit ihc. crediderunt in eum. Qui
dam autem ex iudeis abiierunt ad phariseos
et dixerunt eis que fecit ihc. Collegerunt
autem pontifices et pharisei eum ad
suum domum et dicebant. Quid facimus quia
hic homo multa signa facit. Sed iohannes
eum sic omnes credunt in eum. Et ue
niunt romani et iudei ut in locum regem
eum. Sed iohannes autem ex iudeis capphas uocauit
cum esset pontifex anni illius. dixit eis. Vo
uestis quicquam uet cogitare. quia ex
pedit uobis ut unus moriatur homo pro
populo et non tota gens pereat. Hoc autem
altemper non dixit. sed cum esset pontifex
anum illius. prophetauit quia ihc erat mortuus
ut periret. et non tantum periret. sed ut li
beros dei qui erant dispersi congregaret in unum.
Ab illo ergo die cogitauerunt ut interficerent
eum. Ihesus autem iam non palam a
bulabat apud iudeos. sed abiit in regionem
iuxta desertum in montem quem dicunt et
frem et ibi morabatur cum discipulis suis.
Proximum autem erat pascha iudeos
et ascendit multi iherosolimam de regio
ne ante pascha ut sanctificarent se pro eo. Et
erant ergo iudei et colloquabantur ad unum
in templo stantes. Quid putatis quia non
uenit ad diem festum. Id est erant cum pon
tifices et pharisei mandauerunt. ut si quis
cognouit ubi sit. indicet ut apprehendant
eum. **XII**

Et ergo ante sex dies pasche uenit iherosolimam
ubi fuerat lazarus mortuus quem
suscitauerat ihc. fecerunt autem ei cenam ibi.
et martha ministrabat. Lazarus uero unus
erat ex discipulis cum eo. Quia ergo
accepit iherosolimam ungenti nardi pistati pro
uosi et unxit pedes eius et domus impleta

et exodore ungenti. Dixit ergo iherosolimis ex disci
pulis suis iudeos scanochis qui erat enim
traditus. Quare hoc ungentum non uen
ditur excentis denariis et datum est egenis.
Dixit autem hoc. non quia egenis pro
uebat ad eum. sed quia sciebat. nonnullos ha
bens. ea que mittebant portabat. Dixit
ergo ihc. Sed uice eam. ut in diem sepulchre
mee sentiat illud. Nam pes enim semper habet
us uobiscum. me autem non semper habebitis
et cognouit ergo turba multa ex iudeis. quia
cum esset et ueniret non propter ihc tantum
sed et lazarium uidere quem suscitauerat a
mortuis. Cognouerunt autem principes sacer
dotum. ut lazarium interficerent quia multi
propter eum abiecerunt credentibus et credebant
in ihm. Iherosolimam autem turba multa quia
uenit ad diem festum. cum audissent quia
uenit ihc iherosolimam. acceperunt ramos
palmarum et creuerunt obuiam ei. et clam
bant. Hosanna benedictus qui uenit in no
mine domini. rex israel. Et uenit ihc a
betaniam et sedit super eum. sicut scriptum est.
Hosanna filia syon. ecce rex tuus uenit
sedens super pullum asine. Hoc non cog
nouerunt discipuli eius primum. sed quando
glorificatus est ihc. tunc recordati sunt
quia hec erant scripta de eo et fecerunt ei.
Et testimonium perhibebat turba quia erat
cum eo quando lazarium uocauit de mo
numento et suscitauit eum a mortuis.
Quia et obuiam uenit ei turba quia aud
erant eum fecisse hoc signum. Pharisei
autem dicebant ad semitipios. Et uidens quia
iudei persequuntur. Ecce mundus totus
post ipsum abiit. Erant autem gentiles qui
dam ex his qui ascendunt ut adorarent
in die festo. Et ergo accesserunt ad phil
ippum qui erat abethsalyda galylee et
rogabant eum dicentes. Domine uo
luntas ihesu uidere. Uenit philippus
et dicit andree. Audite uos iudei et philip
pus dixerunt ihc. Ihc autem respondit
eis dicens. Uenit hora ut clarificet filius
hominis. Amen amen dico uobis. Si
si grauium funiculum cadens in terram
ingratum. tunc ipse solum manet. Si
autem mortuum fuit multum fructu afferit.

Qui amat animā suā percam. Iqui
daturā suā in hoc mundo i uitam
eternā custodit eam. Si quis inuenerit
me sequatur: ubi ego sum illic i mltis
mens erit. Si quis michi ministraverit
honorificabit eum pater meus. ¶ Nunc aī
uita turbata est. Equid dicam. Pater
salutifica me ex hac hora. Si pater ueni
in horam hanc. Pater clarifica nomen
tuum. Et erit ergo uox de celo dicens. Et
clarificauit. Et adhuc clarificauit. Turba
ergo que stabat i audiebat dicebat tot
tuum esse factum. Alii dicebant. In
gelus et locutus est. Et respondit ihc idē.
¶ Non pater me uox hanc uenit. Si pater uos.
¶ Nunc mundum est mundi. Nunc pater
ceps mundi huius et datur foras. Et ego
si exaltatus fuero atra omnia trahat
ad me ipm. ¶ At autem dicebat signifi
cans qua morte esset mortuus. Et re
pondit ei turba. ¶ Nos audimus exle
ge quia xpus manet in eternum. Et quo
ni dicit. oportet exaltari filium homini.
¶ Quis est iste filius hominis. Dixit g
eis ihc. Adhuc modici lumen i uobis
ē. ¶ Ambulate g dum lucem habetis
ut non tenebre uos comprehendant. Et
qui ambulat in tenebris. nescit quo
vadit. Dum lucem hēas credite i me.
ut filii lucis sitis. Hec locutus est ihc
et abiit et abscondit se ab eis. Cum au
tanta signa fecisset coram eis. non cre
derat i eum. ut sermo ysaye pphetē iplet
quem dixit. Domine quis credidit au
ditū urō. Et brachium dñi cui reuelatū
est. ¶ Pater non potuit credere. qz itam
dixit ysaias. ¶ Excitauit oculos eos. et i
durauit cor eorū. ut non uideant oculis
et intelligant corde. et uertant i sanem eo.
¶ Dixit ysaias quando uidit glām et
nomen est de eo. ¶ Et iumpiam i ex
pripibz multi crediderunt i eum. sed
pater phariseos non credebant. ut de sy
nagoga non exiret. ¶ Dixerunt enim
glām hominū magis quam glām
dei. Ite aut clamant i dixit. Qui cre
dit i me. nō credit i me. si i eum qui
sit i me. Qui uidit me. uidet eum qui

misit me. Ego lux in mundo ueni. ¶ Per
omnes qui credit i me. in tenebris non
maneat. Et si quis audierit uerba mea
et non crediderit. ego non iudico eum.
¶ Non enim ueni i mundū ut iudicet.
si ut saluifitem mundū. Qui spernit
me. et non accipit uerba mea. habet qui
iudicat eum. Scimus quem locutus i
sum. me iudicabit tunc in nouissimo
die. Quia ego ex initio non sum locu
tus. si qui misit me pater. ipse michi
in mandatum dedit. quid dicam i quid
loquar. Et scio qz in mandatu eius uita
eterna est. Quē ergo ego loquor. sicut
dixit michi pater sic loquor. ¶

Antequā festum pasche facer
et quā uenit hora eius. ut
transiret ex hoc mundo ad pater
eum dilexisset suos qui erant i mundo.
in finem dilexit eos. Et facta cena cum
dyabolus iam misisset i eos ut traderent
eum iudas scarnothis. Scius quia
omnia dedit ei pater i manibus. et qz ad
exiit ad eum vadit. surgit a cena. et
ponit uestimenta sua. Et cum accepis
set lynchium et pinxit se. Deinde misit
aquam i peluim. et cepit lauare pedes
discipulorum. et tergere lynchio quo erat
pinctus. ¶ Venit ergo ad symonem pe
trum. et dicit ei petrus. Domine tu mi
lauas pedes. Respondit ihc et dixit ei.
¶ Quod ego facis. tu nescis modo. scies
autem postea. Dicit ei petrus. ¶ Non la
uabis michi pedes in eternum. Respondit
ei ihc. Si non laueris te non habis par
tem meam. Dicit ei symon petrus. Do
mine non tui pedes meos. si i manus
i caput. Dicit ei ihc. Qui lotus ē non
indiget nisi ut pedes lauet. si i mundū
tōtis. Et uos mundi estis si nō omēs.
¶ Sciebat enim quis nam esse qui tra
deret eum. ¶ Pater dixit non estis mundi
omnes. Postquam glauit pedes eorū.
accepit uestimenta sua et cum recubuis
set dixit eis. Scitis quid fecim uob.
¶ Vos uocatis me magister et dñe. et be
nedicatis. Sum etenim. Si ergo ego
laui pedes urō dñs i magister i uos

detens alter altius lanare pedes. Exemplū
enim dedit nobis ut quemadmodū ego feci
vobis. ita et vos faciatis. Amen amen dico
vobis. Non est servus maior domino suo.
neque a plius maior est eo qui misit illum.
Si igitur scitis hūc eritis si fecitis ea. Non de
omnibus dico vobis. Ego scio quos elegerim
Et ut impleatur scriptura. Qui manducavit
meum panem. levabit calcaneum suum
contra me. Amen amen dico vobis. prius
quam fiat. ut cum factum fuerit credatis.
quia ego sum. Amen amen dico vobis. q
accipit si quem misero. me accipit. Qui a
tem me accipit. accipit eum qui me misit.
Cum igitur dixisset ille turbatus est spiritus. et
protestatus est et dixit. Amen amen dico
vobis. quia unus ex vobis me tradet. Il
prohibent ergo adunatam discipuli respo
tantes de quo dicit. Erat autem respon
sus ex discipulis eius insinuans illi. q
diligebat ihc. Simone filius symonis pe
trus et dicit ei. Quis est de quo dicit? Itaq
cum respondisset ille supra petrus ihesu
dicit ei. Domine quis est? Respondit
ei ihc. Sic est cui ego intinctum panem
porrexero. et cum intinxisset panem dedit
inde symonis scarioth. Et post haec illa
me intromittit in illū sathanas. et dicit ei
ihc. Quid facis faciens. Hoc autem nemo
scit nisi discipulum tantum ad quid dixit ei. Q
dam enim putabant quia lacertos habet
indas. qd dixisset ei ihc. Et me ea que opus
sunt vobis addidem festum. aut egentis
aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buc
cellam exivit continuus. Erat autem nox.
Cum igitur exisset dixit ihc. Nunc clarificat
est filius hominis et deus clarificatus est in
eo. Si deus clarificatus est in eo. et deus da
nificavit eum in semetipso. et nemo dai
ficabit eum in semetipso. Quis autem adhuc mo
dicum nobiscum sum. Qui vultis me et si
cui dicitis. quo ego vado. non potes
tis venire. et vobis dico modo. etiam adha
c novum do vobis ut diligatis invicem
sicut dilexi vos. ut et vos diligatis invi
cem. Si hoc cognoscere omnes. qd mei
discipuli mei estis. si dilectionem habu
eritis ad invicem. Dicit ei symon petrus.

Domine quo vadis? Respondit ihc. Quo
ego vado non potes me modo sequi. sequi
autem postea. Dicit ei petrus. Quare n
possim sequi te modo. Numquam intem p
te ponam. Respondit ihc. Numquam tibi
pro me ponas. Amen amen dico tibi. nō can
tabit gallus. donec me ter negaveris. et tunc
discipulis suis. xiii

Non intrem cor vestrum neque for
midet. et reditis intem. imine credi
te. Si domus patris mei mansio
nes multe sunt. Si quomminus dixisset
vobis. quia vado vobis parare locum. et si
abiero et parabo vobis locum. itum re
viam et accipiam vobis ad invicem. et ubi
sum ego. et vos sint. Et quo ego vado scire
et viam scitis. Dicit ei thomas. Domine
nescimus quo vadis. et quo possumus vi
am scire. Dicit ei ihc. Ego sum via et vi
tas vita. et nemo venit ad patrem. nisi
per me. Si cognovissetis me et patrem meum
itaque cognovissetis. et amodo et quos scire
eum et vidistis eum. Dicit ei philippus.
Domine ostende nobis patrem et suffi
at nobis. Dicit ei ihc. Quia nunc tempus vo
bis sum et non cognovistis me. phi
lippe qui videt me. videt et patrem. Qui vo
nolitis ostendere vobis patrem? Non cre
dis quod ego in patre et pater in me est. Verba
que ego loquor vobis a principio non loquor.
Pater autem in me manens ipse facit o
pera. Non creditis quia ego in patre. et pater
in me est. Alioquin propter opera ipsa credite.
Amen amen dico vobis. qui credit in me.
opera que ego facio et ipse faciet. et maiora
horum faciet. quia ego ad patrem vado.
Et quodcumque petieritis in nomine meo.
hoc faciam. ut glorificetur pater in filio. Si
quid petieritis in nomine meo hoc fa
ciam. Si diligitis me mandata mea
servate. Et ego rogabo patrem et alium
paratum dabit vobis. ut maneat vo
bis in eternum spiritus veritatis quem
mundus non potest accipere. quia non
videt eum. nec scit eum. Quis autem cognos
cit eum quia apud nos manebit et
in vobis erit. Non relinquam vobis or
phanos. veniam ad vos. Adhuc mo

ditum i mundus me iam non videt. Vos
autem videtis me quia ego vivo. et vos
videtis. Quia illa die vos cognoscetis quia ego
in patre meo. et vos in me. et ego in vobis.
Qui habet mandata mea et servat ea. ille
est qui diligit me. Qui autem diligit
me. diligitur a patre meo. Et ego diligo
eum. et manifestabo ei me ipsum. Dicit ei
iudas non ille scariothis. Domine quid
factum est. quia te ipsum vobis manifest
turus es. et non mundo. Respondit ihus. et
dixit ei. Si quis diligit me sermonem me
um servabit. Et pater meus diligit eum
et ad eum veniemus. et manserimus apud
eum faciemus. Qui non diligit me ser
mones meos non servat. Et sermonem
quem audistis non est meus. sed eius qui
misit me patris. Hec locutus sum vob
is apud vos manens. Patris autem spe
sanctus. quem mittet pater in nomine meo.
ille vos docebit omnia. et suggeret vobis
omnia. quicquidque dixerit vobis. Pacem re
linquo vobis. pacem meam do vobis.
Non quomodo hic mundus dat. ego do
vobis. Non turbetur cor vestrum neque
formidet. Audistis quia dixi vobis. vado
invenio ad vos. Si diligens me gande
tis utique. quia vado ad patrem. quia pater
maior me est. Et nunc dixi vobis. pu
quam fiat. ut cum facti fuerint credatis
iam non multa loquar vobis. et se
nit enim princeps mundi huius. et me
non habet quicquam. Si ut cognoscit
mundus quia diligo patrem. et sicut ma
ndatum dedit michi pater sic facio. Sur
git canis hinc. Ego sum vitis vera
et pater meus agricola est. Omne palmi
tem in me non fecerit fructum collect
um. et omne qui fert fructum purgabit
eum. ut fructum plus afferat. iam
vos mundi estis propter servationem meam
quem locutus sum vobis. Qui autem i
me et ego in vobis. Sicut palmes non
possunt facere fructum a semetipso nisi manserint
in vite. sic nec vos nisi in me manseritis.

Ego sum vitis vos
palmites. Qui manet in me
ego in eo. hic fere fructum multum

quia sine me nichil potestis facere. Si quis
me manserit non videtur foras sicut pal
mes et arbores. Et colligent eum et tignem
miserunt et arbor. Si manseritis in me et i
vita mea in vobis manserint. quicquidque volu
eritis petitis. et facietis. In hoc dantes
vobis est pater meus ut fructum plurimum
afferatis et efficiamini mei discipuli. Si
dilexit me pater. et ego dilexi vos. Qui autem
te in dilectione mea. Si precepta mea ser
vaveritis manebitis in dilectione mea. si
autem et ego servavi precepta patris mei. et ma
nebo in eius dilectione. Hec locutus sum
vobis ut gaudium meum sit in vobis
et gaudium vestrum impleatur. Hoc est pre
ceptum meum ut diligatis in meam. sicut do
lexi vos. Qui autem hac dilectionem ut
in me habet. quam ut amica sua ponat
quos per amicos suos. et vos amici mei et
estis. si feceritis que precepit vobis. iam
non dicam vos servos. quia servus ut
sit quid faciat dominus eius. et vos
autem dixi amicos. quia omnia quae
audivi a patre meo nota feci vobis.
Non vos ut elegistis. sed ego elegi vos.
et posui vos ut caris et fructum affatis
et fructus vestri maneat. ut quicquidque
petentis patrem in nomine meo deri
vatis. Hec et mando vobis ut diligatis in
vicem. Si mundus vos odit. scitote quod
propter me vos odio habuit. Si de
mundo fuissetis mundus quod sum erat
diliget. Quia vero de mundo vos non
estis. sed ego elegi vos de mundo. Propter od
ios mundus. Quod emendat sermonis
mei quem ego dixi vobis. Non est ser
vus maior domino suo. Si in me p
sentia sunt. et vos persequente. Si sermonem
meum servaverint. et vitam servaverint. Si
et omnia facient vobis propter nomen
meum. qui viderunt eum qui me misit.
Si non venisset et locutus non esset
fuissem patrem non haberet. Si in me a
tem exaltationem non haberet de pro
prio suo. Qui in me odit et patrem meum odit
Si opera non fecissem iis que nemo a
lius fecit patrem non haberet. Hic autem
viderunt et oderunt me et patrem meum.

Sicut adimpleatur sermo qui in lege con-
scriptus est. Quia odio habuerunt me
us. Cum autem uenit pater meus quem
ego in uiam uobis a patre spiritu ueritatis
qui a patre procedit ille testimonium per-
hibet de me. Et uos testimonium perhibe-
tis. quia amicus meus estis. **XXI**

Nunc locutus sum uobis ut non scan-
dalizemini ab his synagogis fa-
cient uos. Si uenit hora ut om-
nis qui in facie uos arbitretur obsequium
se praestare deo. et haec facient uobis quia non
uenerunt patrem meum. Si haec locutus
sum uobis utrum uenit hora cogitatis.
Et tamen ego dixi uobis. Haec autem uos
ab amico non dixi. quia uerbum etiam.
Et nunc vado ad eum qui me misit. et
nemo ex uobis interrogat me quo vadis.
Si quod haec locutus sum uobis in facie
plene cor uestrum. Si ego ueritatem dico
uobis exprobat uobis ut ego vadam. Si
etiam non abiero pater meus non ueniet
ad uos. Si autem abiero uisitat eum
ad uos. Et cum uenit ille arguet mun-
dum de peccato et in facie et de iudicio. De
peccato quidem quia non credunt in me.
De in facie uero quod ad patrem vado. et
iam non uidebitis me. De iudicio autem
quod princeps mundi huius iam iudi-
catus est. Adhuc multa habeo uobis
dicere. sed non potestis portare mecum. Et si
autem uenit ille spiritus ueritatis docet
uos omni ueritate. Non enim loquetur
a se ipso. sed quicquid audierit loquitur.
et quae ueritatem sunt annuntiabit uo-
bis. Omnia quaecumque habet pater meus
sunt. Opera dixi uobis. quia deinceps acci-
piet et annuntiabit uobis. Quod enim iam
iam non uidebitis me. et iterum modicum
et uidebitis me. quia vado ad patrem. Dix-
erunt ergo ex discipulis eius ad uicem
Quid est hoc quod dicit modicum et non
uidebitis me iterum modicum et uidebitis
me. et quod vado ad patrem. Dicunt ergo
Quid est hoc quod dicit uobis modicum.
Nescimus quid loquitur. Cognouit
autem ille quod uolebant eum interrogare. et
dixit eis. De hoc queritis inter uos. quia

dixi modicum. et iam non uidebitis me.
et iterum modicum et uidebitis me. Amen autem
dixi uobis quia plorabitis et flebitis in
mundis autem gaudetis. et ideo dicitis
in facie. in facie autem uidebitis me. et
gaudium. et iterum autem cum patre in facie
habet. quia uenit hora eius. Cum autem
pergit peruenit iam non inueniunt pre-
sente propter gaudium. quia natus est homo
in mundum. et uos igitur nunc quidem
in facie habetis. Iterum autem uidebitis me
et gaudetis cor uestrum. et gaudium cor-
dis uestri. et iterum autem uobis. In illo die me non
rogabitis quinquam. Amen autem di-
co uobis. si quis petierit patrem in
nomine meo dabit uobis. Utque modo
non petistis quinquam in nomine meo.
Petite et accipietis. ut gaudium per-
fici plenum. et accipietis. et iterum autem
uobis. et iterum hora cum iam uos in
peruenit loquar uobis. sed palam de pa-
tre meo annuntiabo uobis. In illo
die in nomine meo petitis. Et tunc di-
co uobis. Quia rogabo patrem de uobis.
et pater enim pater amaret uos. quia uos
me amastis et credidistis quod ad exiit.
Exiit a patre et uenit in mundum. et iterum
relinquo mundum et vado ad patrem. Di-
xit et discipulis eius. Ecce nunc palam
loquimur. prius enim nullum dixit. Haec
scimus. quod scis omnia. et non est opus
ut quis te interroget. et uos hoc credimus
quia ad exiit. et respondit ei et dixit.
Quod ideo credimus. ecce uenit hora. et iam
uenit. ut dissolvamus in uisum. et
quia et me solum relinquitis. Et non
sum solus quia pater meus est. **XXII**

Nunc locutus sum uobis ut
in uos patrem habetis. et iterum
do peruenit habetis. et iterum
ego uos in mundum. et iterum locutus est et
et iterum dicit in celis dixit. Pater
uenit hora claudere filium tuum. ut filius
tuus claudat te. Si uenit dedit ei potes-
tatem omnis carnis. ut omne quod dedit
ei de eis uiam eternam. et est uita et
na. ut cognoscat te soli uisum domini. et quod
in facie et in christum. Ego claudam te et

etiam opus et sumant quos dedisti michi
 ut faciant. Et nunc dantica me tu pater
 apertemur in dantate quam habui p
 tis qui in mundis fieri apert te. et ante factam
 nomen cum hominibus quos dedisti in d
 mundo. In me erant et michi eos dedisti. et ser
 mouem meum faciant. Et nunc et quo
 uunt quia omnia que dedisti michi abste
 sunt. quia uerba que dedisti michi dedi ei.
 Et ipi cognouunt et accipiunt uere. quia
 a te exiit et crediderunt. quia tu me misisti.
 Et ego pro eis rogo. non pro mundo. sed pro his
 quos dedisti michi. quia tu facis omnia
 uerba tua sunt et uerba tua sunt et dantica
 sunt in eis. Et iam non sum in mundo. et
 hi in mundo sunt et ego ad te uento. Da
 caute sentia eos in nomine tuo quos dedisti
 michi. ut sint uerum sicut et uos. Et cum
 esset cum eis ego faciam eos in nomine
 tuo. Quos dedisti michi ego custodiam
 et nemo ex his perit nisi filius perditionis
 ut scriptura impleatur. Nunc autem
 ad te uento et hoc loquor in mundo. ut ha
 beat gaudium in plenitudine ueritatis.
 Et ego dedi eis simonem cum in mundo
 eos odio habuit. quia non sunt de mundo
 sunt et ego non sum de mundo. Non rogo
 ut tollas eos de mundo. sed ut sicut eos ama
 lo. De mundo non sunt sicut et ego non
 sum de mundo. Sanctifica eos in ueritate. Si
 mo tuus ueritas est. Sicut tu me misisti
 in mundum. et ego misi eos in mundum. Et p
 eis sanctifica me ipse. ut sint ipse sancti in
 ueritate. Non pro eis autem rogo tantum
 sed pro eis qui crediderunt sunt per uerum eorum
 me. ut omnes unum sint. sicut tu pater
 in me et ego in te. ut ipse in nobis unum sint
 ut mundus credat quia tu me misisti.
 Et ego dantatem qui dedi mihi dedi ei
 ut sint unum sicut et nos unum sumus.
 Et ego in eis et in me. ut sint et summa et i
 unum. ut cognoscat mundus. quia tu me
 misisti et dilexisti eos sicut et mediteristi
 Da quos dedisti michi uolo ut omni ego
 sum. et qui sint in me. ut uideant danti
 tem ueritatem quam dedisti michi. quia dile
 xisti me ante et factum ueni mundi. Da
 uis in mundo te non et ego autem

cognoui te et ipse cognouit quia tu nomen
 listi. Et nomen feci eis nomen tuum et no
 tum faciam ut quicquid qua dilexisti me
 ipse sic ego in ipse. **XVIII**

D et cum dixisset ille. etgressus est ad
 discipulis suis transiit in iherusalem et
 domum ubi erat ortus. in quem intro
 uit ipse et discipuli eius. Stabat autem
 iudas qui tradebat eum lotum quia frequenter
 illis conuenerat illuc cum discipulis suis
 Iudas ergo cum accepisset cohortem et a
 pontificem et pharisaeos ministros. uenit ille
 cum laicis et facibus et armis. Nix itaque facta
 omnia que uenerunt erant super eum. per
 se idcirco ad eos. Quem queritis. et respon
 derunt ei. Iherusalem nazarenum. Dixit eis ille.
 Ego sum. Stabat autem iudas qui tra
 debat eum cum ipse. Et ergo dixit ego
 sum. abiecit uersum et cecidit in terra.
 Sic ergo interrogauit eos. Quem queritis.
 Qui autem dixerunt. Iherusalem nazarenum.
 et respondit ille. Dixi uobis quia ego sum.
 Si autem me queritis. sinite hos abire.
 Ut impleatur sermo quem dixit. quia quod
 dedisti michi. non perdis ex eis quemquam.
 Symon ergo petrus habens gladium
 eduxit eum et paulatim pontificis seruum
 et ad sedem ancillam eius dixit. Erat
 nomen serui malchus. Dixit ergo ille
 petro. Quia iste gladium tuum in uaginam.
 Calicem quem dedit michi pater non uis
 ut bibam illum. Calicem ergo et calicem
 ministrum iudeorum apprehenderunt illum et
 gaudent eum. et adduxerunt eum ad an
 nam primum. Erat autem socer cayphas
 qui erat pontifex anni illius. Erat autem
 cayphas qui et filium dedit iudeis. quia ex
 pediret unum hominem in ore populi. Se
 quebat autem illum symon petrus et alii
 discipuli. Discipulus autem erat notus
 pontifex. et introiit cum ihesu in atrium
 pontificis. Petrus autem stabat ad hosti
 am foris. Et ruit ergo discipulus alius
 qui erat notus pontifex et dixit hosti
 et introduxit petrum. Dixit ergo petro an
 cilla hostiana. Numquid et tu discipu
 lus es hominis istius. Dixit ille. Non
 sum. Stabant autem cum ministrum ad

sedit pro tribunali in loco qui dicitur lycostit-
tos hebraice autem golgatha. Erat autem
pascue pasche hora quasi sexta. Et dicit
iudeis. Ecce rex iudee. Illi autem clamabant
dicentes. Nolle tolle munus eum. Dicit
eis pylatus. Egeu uestrum munus? Et
respondunt principes. Non habemus re-
gem nisi cesarem. Hinc ergo tradidit eis.
Illum ut crucifigeretur. Suscepit autem
illum redierunt. Et hautilans s' autem
exiit in eum qui dicitur caluarie locum.
hebraice golgatha ubi enim crucifixerunt.
Et cum eo alios duos habuit iude. iudei
autem unum. Scripsit autem titulum
palatii i palatium super eum. Et erat autem
scriptum ihe nazarenus rex iudeor. Ihe
ergo titulum multa legunt iudeos. q' pe-
nitentem erat locus ubi crucifixus e ihe.
Et erat scriptus hebraice grece et latine.
Dicebant ergo pylatus pontifices iudeo-
rum. Noli scribere rex iudeos. s' quia ipse
dixit rex sum iudeorum. Et respondit pylatus
qd scripti septi. alii dices ergo cum cruci-
fixissent eum accipit uestimenta eius
et fecerunt quatuor partes in quatuor milites p-
terit i iudeam. Erat autem tunica in qua
fuit desuper cincta p totum. Dixerunt g
admirati. Non sandamus eum. et
foramur de illa tunica sit. Et scriptum
impleatur dicens. Partem sunt uestimenta
sua sui. i in uestem intam melius for-
tem. Et milites quidem hoc fecerunt. Ser-
bant autem iuxta crucem ihu mater ei
et soror matris eius maria cleophae ma-
ria magdalene. Cum vidisset ergo filius
matrem et discipulum stantem quem dili-
gebat. dixit matri sue. Ad illic ecce fili-
us tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce ma-
ter tua. Et ex illa hora accepit eam dis-
cipulus in sua. Postea factus ihe q' iam
omnia consummata sunt. ut consumaret
scriptura dicit. Sitio. Et las ergo positi
erat plenum acetis. Illi autem spongi-
am plenam acetis v'lopo circumponentes
obtulit ei eum. Cum g accepisset a-
cetum ihe dixit. Consumatum est. Et i-
dinato capite tradidit spiritum. Iudei er-
go qui pascue erat. ut non remaneret

in corde corpora salvato. erat enim magni-
dus ille satis rogauerunt pylatum ut fran-
geretur eorum crux et tolleretur. Et iene-
runt ergo milites i p'm quidem fregit
crux et alius qui crucifixus e cum eo.
Ad ihu autem cum venissent ut videret
eum iam mortuum non fregit eius
crux. s' unus militum lancea latus eius
aperuit. et continuo exiit sanguis et aqua.
Et qui vidit testimonium prebuit et testi-
monium eius verum est. Et ille scit quia
vera dicit. ut ius credatis. Et facta sunt
hec ut scriptura impleatur. Et non erit
in vobis exco. Et iterum alia scriptura dicit.
Et i iobis i quent transierunt. Post hoc
autem rogauit pylatum ioseph aban-
nachia. eo qd esset discipulus ihu oculi
eius p' mortuum iudeos. ut tolleretur. Et
p' iussu pylatus. Et iene ergo i milite corp-
us ihu. Et cum autem i ioseph abanachia qui ve-
nerat ad ihu nocte p'mum factis iuxta
eum iuxta et alios quasi libras centi.
Accipit ergo corpus ihu et ligauit
eum in linteis cum aromatis. sicut
mos est iudeis sepelire. Erat autem i loco
ubi crucifixus est ortus et i orto monumentum
nunc nomen i quo non dnm quidam
positus erat. Ibi ergo p' pascue
iudeorum q' iuxta erat monumentum.
posuerunt ihu. **XX**

Tertia autem sabbati maria magd-
alene venit manum cum ad ioseph
iuxta erat admonuit eum. et
dixit lapidem oblati a monumentum. Et ve-
nit iuxta admonuit petrum. et ad alium
discipulum quem diligebat ihe. et dicit ei.
G' uenerunt dnm i uelao ubi posuerunt
eum. Erunt ergo petrus et ille alius di-
scipulus uenerunt admonuit eum.
Et crebatur g duo summi. et ille alius
discipulus posuerunt nans petro. et iuxta
p'mo admonuit eum. Et cum se i di-
naster uidit iudheam posita. iud ta-
men iuduit. Et iene g symon petrus
sequens eum i iuduit i monumentum
et uidit iudheam posita i iuduit
qd fuerat super caput eius non cum iudhe-
am posita. s' separatim in uoluit

in unum locum. Tunc ergo introivit ille
discipulus qui vocatur primus ad monumentum
et uidit et credidit. Non enim enim fac-
bant scripturam quia oportet enim amor-
tus resurgere. Et uenit ergo cum disci-
pulis ad semetipsum. Quia autem stabat
ad monumentum foris plorans. Dumque
flet et uidet se et prospexit in monumentum.
Et uidit duos angelos in albis sedi-
tes. Unum ad caput et unum ad pedes ubi
positum fuerat corpus ihu. Dicit ei
illi. Mulier quid ploras? Dicit ei. Quia
noluerunt dominum meum et uelao ubi posue-
runt eum. Hoc cum dixisset conuersa est
retrosum. et uidit ihum stantem. et non scie-
bat quia ihus esset. Dicit ei ihu. Mulier
quid ploras? Quem quis? Illa estimans
quod ostendens esset. Dicit ei. Domine si
tu sustinueris eum. dabo michi ubi posui-
stis eum. et ego eum tollam. Dicit ei ihus.
Ana. Quia illa dicit ei. Radonem quod
dicitur magister. Dicit ei ihus. Noli me
tangere. Non enim enim ascendi ad pa-
trem meum. Nunc autem ad fratres meos
ibitis. Ascendo ad patrem meum et pater
meum deum meum et dominum uestrum. Nunc ma-
ria magdalene annuntiatis discipulis
quod uidit dominum. hoc dixit michi. Cum se-
deret die illa una sanctorum et foras esset
clausa ubi erant discipuli aggregati pro-
pter metum iudeorum. uenit ihu et stetit in me-
dio discipulorum. et dicit eis. Pax uobis.
Et cum hoc dixisset. ostendit eis manus
suas. Et cum sunt ergo discipuli. in so-
lutione. Dicit ergo illis. Pax uobis.
Sicut uultis me pater. et ego mudo uos.
Hoc cum dixisset. insufflauit et dixit eis.
Accipite spiritum sanctum. Quorum remissionis
peccata remissionis eis. et quos remissionis
recedit sunt. Et thomas autem ex duodecim
qui dicit didimus. non erat cum eis qui
uenit ihu. Dixerunt et alii discipuli.
Vidimus dominum. Illi autem dixit eis.
Nisi uidero manibus eius fixas et
clauorum. et mittam digitum meum in locum
clauorum. et mittam manum meam in latus
eius. non credam. Et post dies octo et
tunc erant mans discipuli eius et tho-

mas cum eis. Tunc ihus ianuis clausis
et stetit in medio et dixit. Pax uobis. De-
inde dicit thome. Infer digitum tuum
huc. et uide manus meas et affer manu
tuam et mitte in latus meum et noli esse
credulus sed fidelis. Respondit thomas.
et dixit. Domine meus et deus meus.
Dicit ei ihus. Quia uidisti me tho-
ma credidisti. Sed qui non uiderunt et cre-
derunt. Multa quidem et alia signa
fecit ihu in conspectu discipulorum suorum. que
non sunt scripta in libro hoc. Et alie
scripta sunt. ut credamus quia ihu est xpe
filius dei. et uenerunt in uiam habentem
in nomine ipsius. **xxi.**

Doctra manifestauit se tunc de
ad mare tiberiadis. Et manifesta-
uit autem sic. Erant simul sy-
mon petrus et thomas qui dicit didimus
et iacobi et alii ex discipulis eius duo.
Dicit eis symon petrus. et iaco piscari.
Dicit eis. et uenimus et uos tecum. Et
exierunt et ascenderunt in nauem. et illa
nocte nichil preceperunt. Quia autem autem
iam iam facta stetit ihus in litore. no-
tamen cognouit discipuli quod ihu esset.
Dicit ergo eis ihu. Pueri. numquid
pescatis? Respondunt
ei. Non. Dicit eis. et ite in dexteram
nauis. et ite et uenerunt. Et ascendit
ergo ihs et iam non ualuerunt illud
habere propter multitudinem piscium. Dicit ergo
discipulis illis quem diuicebat ihu. petro
dixit eis. Symon petrus tuum audisti
quod dicit tunc tuam se. Et tunc
auditis et uultis scire mare. Alii autem disci-
puli nauigio uenerunt. Non enim lon-
ge erant a terra. sed quasi cubitis distans
trahentes rete piscium. Et cum descende-
runt in terram. uiderunt pascuas positas et
piscem suppositum et panem. Dicit eis
ihus. Afferte de piscibus quos preceperunt
michi. Ascendit symon petrus et traxit re-
te in terram. plenum magnis piscibus
centum quinquaginta tribus. Et cum tanta
esset. non est lassum rete. Dicit eis ihu.
et symon praudente. Et nemo auderet

dilectissimi cum interrogaret eum tu quis es. respondit quia dominus est. Et venit ih̄s et accepit panem et dedit eis. et piscem simili-
 ter. Hoc iam tertio manifestatus est eius discipulis suis cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandissent. Dicit symoni pe-
 tro ih̄s. Symon iohannis diligis me pl̄-
 hus. Dicit ei. Etiam domine. tu scis quia
 amo te. Dicit ei. Pater agnos meos. Di-
 cit ei et simon. Symon iohannis dili-
 gis me. At illi. Etiam dñe. tu scis quia
 amo te. Dicit ei. Pater agnos meos. Di-
 cit ei tertio. Symon iohannis amas me. I-
 nstantius est petrus. quia dixit et tertio a-
 mas me. et dicit ei. Domine tu omnia scis.
 tu scis quia amo te. Dicit ei. Pater agnos me-
 os. Amen amen dico tibi. cum es iunior
 tingebas te et amandabas ubi volebas. Tu
 autem senius extendens manus tuas. et ali-
 us te tingebo. ducet quo tu non vis. Hoc
 autem dixit. significans quia morte danti-
 caturus esset eum. Et cum hoc dixisset.
 Dicit ei. Sequere me. Conuulsius petrus
 vidit illum discipulum quem diligebat
 ih̄s sequentem. et qui retribuit mercedem sup̄
 petrus eius. et dicit ei. Domine quis est qui
 trahet te. Hunc autem vidisset petrus. dixit
 ad ih̄m. Domine hic autem quid. Dicit
 ei ih̄s. Si tu enim uolo manere donec uen-
 iat. Quid ad te. Si uero me sequere. Exi
 ergo nunc iste inter fratres. quod discipulus
 ille non moritur. Et non dixit ei ih̄s
 non moritur. sed sic enim uolo manere do-
 nec uentiam quid ad te. Hic est discipu-
 lus ille qui testimonium perhibet de his
 et scripsit. Et scimus quia uerum est testi-
 monium eius. Si uero alia mul-
 ta que fecit ih̄s signa. que si scribamus
 per singula. nec ipsum orbem mundum
 cape eos qui scribendi sunt uolros. **Ex-
 pliat iohannes. Incipit prologus.**

Quia sunt multi qui per ydolum
 in peruentu sunt a falsis apostolis. et
 ob nomine domini nostri ih̄u xpi.
 in lege et pietate erant iuncti.
 Hos reuocat apostolus aduentum et ewan-
 gelium fidei. scilicet eis adhortando.
Et xpiat prologus. Incipit epistola

prima ad romanos. Capm. 1.

Paulus seruus xpi ih̄u notatus a pl̄s
 segregatus in euangelium quod ante
 promiserat prophetas suos in scriptis
 sanctis de filio suo qui factus est ei et
 semine dauid secundum carnem qui p̄-
 destinatus est filius dei in uirtute secundum
 spiritum sanctificationis ex resurrectione a
 mortuorum ih̄u xpi domini nostri. p̄-
 quem accepimus gratiam et apostolum ad
 obediendum fidei in omnibus gentibus. p̄
 nomine eius in quibus estis et uos uocati
 ih̄u xpi omnibus qui sunt in me. dilectis
 dei notatis sanctis gratia uobis et pax a
 deo patre nostro et domino ih̄u xpo. Omni
 quidem gratias ago deo meo per ih̄m xpm p̄
 omnibus uobis. quia fides uestra. annuntia-
 tur in universo mundo. Estis enim mi-
 estis deus cui seruo in spiritu meo in ewange-
 lio filii eius. quod sine missione meo
 uam uis facio semper morantibus meis et
 obsecrans. si quomodo tandem aliquā
 per ipsum iter habeam in uoluntate dei ut
 ueniam ad uos. Desidero enim uide uos
 ut aliquid impetret uobis gratia spiritualis
 ad firmandos uos. id est simul et solam
 in uobis pacem que in uicem est fidem
 uestram atque meam. Solum enim uos ig-
 norare facere. quod sepe proposui uenire ad
 uos. et prohibitus sum usque adhuc. ut alii
 quem fructum habeam in uobis. sicut et
 in ceteris gentibus. Sicut et ac barbaris. Sa-

pietatis et insipientibus debitor sum. ita quod i
me promptum est. et nobis qui romae estis
euangelizate. Non enim emulatores civi
gelum. virtus enim dei est in salutem omni
credenti. iudeo primum et grecis. Iustitia enim
dei in eo reuelatur ex fide in fidei sicut scrip
tum est. Iustus autem ex fide vivit. Reue
latur enim ira dei de celo. super omne in i
pietatem et iniustitiam hominum eorum qui
iustitiam dei in iniustitia detinent. Quia
quod notum est dei manifestum est in illis.
Deus enim illis manifestavit. Invisibi
lia enim eius per opera a creatura mundi per qua
facta sunt intellecta conspiciunt. Scriptura
quoque eius virtus et divinitas. ita ut sint
inexcusabiles. Quia cum cognovissent
deum non sicut deum glorificaverunt. aut
gratias egerunt. sed evanescerunt in cogita
tione suis. et obstituerunt est insipientes
eorum. dicentes enim se esse sapientes
stulti facti sunt. et mutaverunt gloriam incor
ruptibilis dei in similitudinem ymaginis
corruptibilis hominis et uoluerunt et quod
inopem et serpenterum. Propter quod tradi
dit illos deus in desideria cordis eorum in imo
ditiam ut stultitiam afficerent corpora sua
insementis. Qui amittunt vitam
et in mercedem et colunt et servient
creaturae potius quam creatori. qui est ben
dictus deus in saecula saeculorum amen. Pro
pterea tradidit illos deus in passionem igni
nominis. Nam servient eorum in mutavit
naturalem usum in eum usum qui est a
na naturam. Similiter autem et in masculi
telio naturali usu femine exarserunt
in desiderio suis inuicem masculi in mas
culos turpitudinem operantes in mercede
quam oportuit erroris sui in se mentis
receptores. Et sicut non probaverunt diu
habere innocentiam. tradidit illos deus in
reprobum sensum. ut faciant ea que non
conveniunt. repleti sunt iniquitate. et
malitia. fornicatione. avaricia. nequam
plenos invidia. homicidiis. detractione.
dolo malignitate. susurrones. detracto
res. deo odibiles. inimicos suos superbos.
elatos. in ventres malos. parentibus
non obediunt. insipientes. in apostro

phas. sine affectione absque fide. sine misericordia.
Qui cum iustitiam dei cognovissent non
intellexerunt. quoniam qui talia agunt
digni sunt morte non solum qui faciunt
ea. sed etiam qui consentiunt facientibus. **II**
Propter quod inexcusabilis es o homo
omnis qui iudicaris. Quia quia enim
iudicaris aliam rem adimplas.
Eadem enim agis que iudicaris. Si enim se
cum quanta iudicium dei est. secundum vitam
meam qui talia agunt. Existimas autem
hoc o homo qui iudicaris eos qui talia a
gunt et facis ea. quia tu effugies iudicium
dei. An diuinas bonitatis eius et patientie
et longanimitatis contempnis. Et quoniam quia
nam benignitas dei ad penitentiam te
adducit. Sed in duritiam amentiam et
in impenitentiam. thesaurizas tibi iram in
die ire. et reuelationis iusti iudicii dei. qui
reddet unicuique secundum opera eius. His quod
qui secundum pacem boni operis gloriam et hono
rem et incorruptionem querunt vitam eter
nam. His autem qui sunt exactionem
et qui non acquiescunt iustitiae. traduntur
autem iniquitati. ira et indignatio. tribu
lacio et angustia. iocunde anima hominis
operantis malum. iudei primum et greci. Sicut
attestantur et honores et pacem omni operanti bonum
iudeo primum et grecis. Non est enim pro
natura acceptio apud deum. Quamvis
enim sine lege peccavimus sine lege per
buit. Et quamvis in lege peccavimus per
legem iudicabimur. Non enim auditores
legis iusti sunt tantum. sed factores legis ius
tificabimur. Cum enim gentes legem
non habent. naturaliter ea que legis sunt
faciunt eiusmodi legem non habentes.
qui sunt lex qui ostendunt opus legis.
scriptum in cordibus suis. testimonium
reddent illis conscientia ipsorum. et in se move
renti cogitationum accusantium. aut et
am defendentium in die cum iudicabit
deus occulta hominum. secundum evangelium
meum per filium christi. Si autem iudeus
ignominans et reuelatus in lege. et gla
rios in deo. et non sit voluntas eius et plures
utiliores in iudicio per legem et fidei reip
su esse ducem ceteros. lumen totum qui iust

nebis sunt eruditorem in sapientia magis
 tum in faciem hunc formam sciencie
 iusticie in lege. Quid ergo alium docet. et
 ipse non docet? Quid potius non faciendo
 faciat. Quid dicit non inchoandum me
 diano. Quid ab hominibus videri. facie
 gunt facis? Quid in lege glans ipse uita
 conuenit legis deum in honore. Non enim
 enim dei puos blasphemant inter gentes.
 sunt scriptum est. Et in iusticia quidem
 prodest si legem obserues. Si autem per
 uanica cor legis sis. iusticia tua ipse
 facta est. Si enim ipse iusticia legis
 custodiat nomine ipse iusticia alius i
 iustificationem reputabit. iudicabit. qd
 ex natura est ipse iusticia legem assumens
 te qui plectam iustificationem ipse iusticia
 cor legis es. Non enim qui in manifesto
 uidetur est. neque que in manifesto iusticia
 est iusticia. Et qui in manifesto uidetur
 est iusticia cordis in spiritu non iusticia
 tunc laus non ab hominibus. Et ex hoc est.

Quid ergo amplius uideo. **III**
 est aut que iusticia iustificationis.
 et iusticia per omne modum. ipse
 quidem quia credita sunt illis eloquia dei.
 Quid enim si quidam illos non credi
 derunt? Nunquid incredulitas eorum
 fidem dei euacuauit. Absit. Et autem
 deus uerax. omnis autem homo mendax.
 Si uerax ipse est. Et iusticia in iusticia
 in iusticia iusticia cum iudicans. Et iusticia
 iniquitas in iusticia in iusticia. qd
 dicemus. Nunquid iniquus est deus qui
 infert uiam. Sed cum hominem dico. Absit.
 Alioquin quid iudicabit deus hunc uia
 dum. Si enim ueritas dei in meo mendacio
 habundauit in gloriam ipsius. qd adhuc
 et ego tamquam peccator iudicor. Et non sicut
 blasphemauimus. Et sicut auerit nos qd
 dam dicit. faciamus mala ut ueniamus
 bona. quorum dampnatio iusta est. Et
 igitur. Percellimus eos? Nequaquam.
 Et ausa enim sumus. iudeos et grecos.
 omnes scilicet esse. sicut scriptum est. Quia
 non est iustus quisquam. non est intelligens
 nec est querens deum. Omnes delin
 quunt simul inutiles facti sunt. non equi

faciat bonum. non est iustus ad unum. Septi
 mum patens est guttur eorum. ungues su
 dolose agebant. iustitiam aspiciunt. sola
 his eorum. Quorum os maledictione et amara
 fraude plenum est. ueloces pedes eorum ad
 effundendum sanguinem. Conuersi et iust
 licas in uis eorum. et uiam patris non cog
 norunt. non est amor dei ante oculos eorum.
 Sicut autem quomodo quicunque lex lo
 quitur. his qui sunt in lege loquitur. ut o
 os obstruatur. et ueritas fiat omnis mu
 dus deus. quia exprobrat legis non iusticia
 bitur omnis caro coram illo. O legem et
 iusticia cogitatio peccati. Et autem sine le
 ge iusticia dei manifesta est. testificata a
 lege et prophetis. Iusticia autem dei est per fidem
 in christum. super omnes et omnes qui credunt
 in eum. Non enim est distinctio. Omnes
 enim peccauimus et egenus gloria dei. iusticia
 a gratis per gratiam ipsius. et per redemptionem
 que est in christo. quem posuit deus propi
 tium per fidem in sanguine ipsius ad os
 tensionem iusticie sue. per remissionem
 peccatorum delictorum. in iusticia dei
 ad ostensionem iusticie eius in hoc tunc
 sit ipse iustus. et iustificans cum qui ex
 de est in christo. Qui est ergo gloria tua. Et
 clusa est. Per quam legem. secundum. Non. Sed
 per legem fides. Et obuiauit enim hominem
 iusticia per fidem sine opere legis. An
 deus deus tantum. Nonne et gentium.
 et in iusticia et gentium. Quomodo quidem
 in iusticia est deus qui iustificat iusticia
 ex fide et ipse iusticia per fidem. Legem ergo de
 struximus per fidem. Absit. Sed legem
 statumimus. **III**

Quid ergo dicemus inuenisse abra
 ham patrem nostrum secundum carnem.
 Si enim abraham exprobrat le
 gis iustificationis est habere gloriam. Si non a
 pud deum. Quid enim scriptura dicit. Et
 dixit abraham deo reputatum est illi ad
 iusticiam. Et autem qui operatur merces
 non imputatur secundum gratiam. Si secundum deum
 tunc. Et uero qui non operatur mercedem a
 tem in eum qui iustificat impii reputa
 tur fides eius ad iusticiam. secundum pro
 priam gratiam dei. Sicut et dauid dicit. Beatus

indignum hominis cui deus accepto fert
iustitiam sine operibus legis. Et quoniam
remisse sunt iniquitates i quod recta est
pater. Et tamen nunc non imputabit do-
minus peccatum. Et tunc ergo hoc iustitia
siquetantur manet an etiam in peccato.
Dicimus enim quia reputata est abra-
he fides ad iustitiam. Quomodo ergo reputa-
ta est. Quia iustificatione an in peccato. Quia
iustificatione et in peccato. Et signum
accepti iustificationis signum autem iusti-
tie fidei que est in peccato. ut sic per omnem
credentium per peccatum ut reputet et illis
ad iustitiam ut sic patet iustificationis. Et
his tantum qui sunt iustificatione et
his qui salutantur uestigia eius fidei que
est in peccato patet uti abrahe. Non enim
per legem promissio abrahe aut semini
ut heredes esset mundi. Et per iustitiam fidei.
Sic enim qui ex lege heredes sunt. ex iustitia
est fides ab omni est promissio. Lex enim i-
ram operatur. Et si enim non est lex ut
per iustitiam. Si dicitur ex fide ut secundum gratiam
forma sit promissio omnium semini. et
ei qui ex lege est. Et saluum et qui ex fide est.
Abrahe qui est pater omnium nostrum. sicut
scriptum est. Quia patrem multarum
gentium posuit ante deum cui credidit.
Qui iustificat multos et vocat ea que
non sunt. Qui contra spem in spem cre-
didit ut fieret pater multarum gentium. sicut
quod dictum est. Sic enim semini tuum sicut
stellas celi. et sicut arena que est in lito-
re maris. et non infirmans est infide-
ret et desideravit corpus suum iam enor-
mum cum fore tantum esse annos et mos-
tuam unquam scire. Si per promissionem
autem dei non hesitavit diffidentia. Et
fortassis est fide datus gloriam deo. plenius
sine sciens quod quicunque promissit de-
potens est facere. Ideo reputatum est illi
ad iustitiam. Non enim ante scriptum tan-
tum propter ipsum quod reputatum est illi ad
iustitiam. Et propter nos quibus reputa-
bitur credentibus ieiun qui suscitavit
dum nostrum ipsum christum a mortuis qui
tradidit propter delicta nostra. et resurrexit
propter iustificationem nostram. TV

Et iustificati igitur ex fide patrem habemus
ad deum per dominum nostrum ipsum christum per quem
accessum habemus per fidem in gratiam istam
in qua stamus et gloriamur in spe glorie fili-
orum dei. Non solum autem et gloriamur
in tribulationibus scilicet quia tribula-
tio patientiam operatur. patientia autem per
baptismum. prout et uero spiritus. Spiritus autem
non confundit. quia caritas dei diffusa est in
cordibus nostris. per spiritum sanctum qui datus
est nobis. Et quod enim christus cum ad-
huc infirmus essemus secundum tempus pro
improbis mortuus est. Vix enim pro isto
quis moritur. Nam plene forsitan quod
audat mori. Contendat autem suam
caritatem deus ut nobis. quoniam at-
ad huc peccatores essemus. christus pro nobis secundum
tempus mortuus est. multo magis igitur
iustificati nunc in sanguine ipsius sal-
ui erimus ab ira per ipsum. Si enim cum
inimici essemus reconciliati sumus deo per
mortem filii eius multo magis reconcilia-
ti salui erimus in vita ipsius. Non solum
autem et gloriamur in deo per dominum nostrum
ipsum christum. per quem nunc reconciliati
accepimus. Quia sicut per unum hominem
inimicis mundi peccatum intravit. et per
mortem. ita et omnes homines mors per
transiit in quo omnes peccavimus. Vnde
ad legem enim peccatum erat in mundo. Per
cuius autem non imputabatur tamen lex
non esset. Et regnavit mors ab adam
usque ad moysen etiam in eos qui non
peccavimus in similitudinem per peccatum
adam a deo qui est forma futurum. Si no-
sicut delictum ita et donum. Si enim
unius delicto multi mortui sunt. multo
magis gratia dei et donum in gratia. Et
unius hominis ipsum christum impletus in
baptismo. et non sicut per unum peccatum
ita per donum. Nam iudicium quidem
exiit in condemnationem. gratia autem ex
multis iustificationem delicti. Si enim
iunius delicto mors regnavit per unum.
multo magis abundantiam gratie dona-
tionis et iusticie accipientes in vita regna-
bunt per unum ipsum christum. Igitur sicut
per unius delictum in omnes homines

in dampnationem. sic et per unius iustitiam in
omnes homines in iustificationem vite.
Sicut enim per inobediam unius hominis
peccatores constituti sunt multi. ita et per unius
obedientiam iusti constituentur multi. Lex
autem subintravit ut habundaret delictum.
Ubi autem habundavit delictum
superabundavit et gratia. Vnde sicut regna-
vit peccatum in mortem. ita et gratia regnat per
iustitiam in vitam eternam. per Iesum Christum
dominum nostrum. VI

Quid ergo dicemus? Manebi-
mus in peccato. ut gratia habundet?
Absit. Qui enim mortui sumus
peccato quomodo adhuc vivemus in illo?
An ignorantes fratres. quia quicumque
baptizati sumus in Christo Iesu in mortem
suis baptizati sumus. et sepulti cum
Iesu cum illo per baptismum in mortem.
ut quomodo surrexit Christus a mortuis per
gloriam patris. ita et vos in iniquitate vite
ambulemus. Sicut et plantati facti
sumus similitudini mortis eius. si-
milis et resurrectionis eius. Hoc scien-
tes quod vetus homo noster simul cruci-
fixus est. ut destrueretur corpus peccati. ut vultus
non fundamus peccato. Qui enim mortui
us est peccato iustificatus est a peccato. Si autem
mortui sumus cum Christo. credimus quod
simul etiam vivemus cum eo. Sicut
et Christus resurgens a mortuis. iam non
moriatur. mors illi vincta non durabit.
Qui enim mortuus est peccato. mortuus
est semel. Qui autem vivit vivit deo.
Ista et nos estimare vos mortuos quod
deum esse peccato. viventes autem deo in Christo
Iesu domino nostro. Non ergo regnet pec-
catum in vobis mortali corpore. ut obediamus
concupiscentiis eius. Sed in ea quod erubesci-
mus membra vestra arma iniquitatis pec-
cato. sed exhibete vos deo tamquam ex mor-
tuis viventes. et membra vestra arma
iusticie deo. Peccatum enim vobis non do-
minabitur. Non enim sub lege estis. sed sub
gratia. Quid ergo. Peccabimus quia non
sumus sub lege sed sub gratia? Absit. An nesci-
tis quidnam aut existens vos servos ad
obediendum eius servum istis qui obedistis

sive peccati ad mortem sive obedientie ad
iustitiam. Sed etiam ago deo quod non
fuitis servi peccati obedistis autem ex corde i-
canti formam doctrine in qua traditi estis.
Libertatem autem a peccato sui facti estis
iusticie. Humannum dico propter infir-
mitatem carnis vestre. Sicut enim exhibu-
istis membra vestra servum in iniquitate
et iniquitati ad iniquitatem. ita nunc ex-
hibete membra vestra servum iusticie in sa-
nctificationem. Cum enim servus essetis pec-
cato fuitis iusticie. Quem ergo fructum
habuistis tunc in illis in quibus nunc
erubescitis. Nam finis illorum mors est.
nunc vero libertatem a peccato. sui autem facti deo.
Libertas fructum vestrum sanctificationem.
fructum vero vitam eternam. Si expenditis
autem peccati mors. Gratia dei vita eterna.
in Christo Iesu domino nostro. VII

An ignorantes fratres. scientibus et
legem loquor. quia lex iniquitatem
dominatur. quanto tempore vi-
vit. Nam que sub iure est mulier nunc
et iure. alligata est legi. Si autem mor-
tus fuerit vir eius liberata est a lege viri.
Sicutur muliere viri vocatur ad ultimum
si fuit cum alio viro. Si autem mortuus
fuerit vir eius. liberata est a lege viri. ut
non sit adultera. si fuit cum alio viro.
Itaque fratres mei. et vos mortificati estis
lexi per corpus Christi. ut servos vos alius
qui ex mortuis resurrexit. ut sanctifica-
tis deo. Cum enim essetis in carne pas-
siones peccatorum que per legem erant o-
perabatur in membris vestris ut sanctifica-
rentur morti. Nunc autem soluti sumus
a lege mortis in qua detinebamur. ita
ut servamus in novitate spiritus. et non in
vanitate vite. Quid ergo dicemus. Lex
peccati est? Absit. Sed peccatum non cognos-
cit nisi per legem. Nam concupiscentiam
nesciebam esse peccatum nisi lex diceret. Non
concupisces. Occasione autem accepta
peccatum per mandatum operatum est in me om-
nem concupiscentiam. Sicut lege enim pec-
catum mortuum erat. Ego autem vive-
bam sine lege aliquando. Sed cum venisset
mandatum peccati reuxit. Ego autem

mortuus sum. et inuentus est in mandatu
 qd erat ad uitam. hoc esse ad mortem. si
 per occasionem acceptam per mandatu seduxit
 me. et uult occidere me. itaq; lex quidem
 sancta. et mandatu sanctu et iustum et bonu.
 Quid ergo bonum est michi. factu est mors.
 Absit. Si per occasionem appareat perit perit
 in opatum emorem ut fiat sup modum
 peccatus perit per mandatu. Si enim enu
 quia lex spiritualis est. Ego autem carna
 lis sum uenundatus sub peccato. Quid enim
 opor non intelligo. Non enim qd uolo
 bonum hoc ago. sed qd malum odio illud
 facio. Si autem qd uolo illud facio. con
 sentio legi quoniam bona est. Nunc aut
 iam non ego opor illud sed qd iniquitas
 in me perit. Si enim quia non inquit
 in me hoc est in carne mea bonum. Non
 uale adiacet michi perficere aut bonum in
 inuenio. Non enim qd uolo bonum hoc
 facio. sed qd uolo malum hoc ago. Si aut
 qd uolo facio illud. non ego opor illud. sed
 qd habitat in me perit. Inuenio igit
 legem uolentem mi facere bonum. quoniam michi
 malum adiacet. Inquit lex illi uolenti bo
 na est. Delectat enim legi dei sed in inio
 rem hominem. Video autem aliam legem
 in membris meis repugnantem legi in
 tis meis. et captiuantem me in lege perit q
 est in membris meis. In felix ego ho
 mo quis me liberabit de corpore mortis huius?
 Si dei perit in christum dominum nostrum. Inquit
 ego ipse uicere seruo legi dei. carui au
 tem legi peccati. **VIII**

Nihil ergo dampnationis est huius
 qui in christo illi sunt. qui non secundum
 carnem ambulant. Lex enim
 spiritus uice in christo illi. liberauit me a lege per
 cati in uolens. Si autem qd impossibile erat
 legi in qua infirmabar per carnem. de fili
 um suum uidentis in similitudinem
 carnis perit. et de peccato dampnauit perit in
 carne ut iustificatio legis impletur uobis.
 qui non secundum carnem. sed secundum spiritum am
 bulamus. Qui enim secundum carnem sunt.
 que carnis sunt sapient. Qui non secundum
 spiritum sunt. que sunt spiritus sentiant. Si autem pri
 uentia carnis mors est. Quidem autem

spiritus uita et pax. Quoniam uiam sapientia car
 nis inimica est deo. Legem enim dei non est
 subiecta. nec enim potest. Qui autem in carne
 sunt deo placere non possunt. Si os autem
 in carne non estis. sed in spiritu. si tamen
 spiritus dei habitat in uobis. Si quis autem
 spiritum christi non habet. hic non est eius. Si aut
 christus in uobis est corpus quidem mortui
 est propter peccatum. spiritus autem uiuit propter iustifi
 cationem. Quod si spiritus eius non suscitauit
 illum christum a mortuis. habitat in uobis.
 qui suscitauit illum christum a mortuis inui
 ficabit in mortalia corpora uestra propter inha
 bitantem spiritum eius in uobis. Ergo fratres
 debitores sumus non carni. ut secundum
 carnem uiuamus. Si enim secundum car
 nem uiuimus mortuamur. Si autem spiritus
 facta carnis mortificationis uiuimus. et
 uiuamus enim spiritus dei agunt. huius se
 filii dei. Non enim accepistis spiritum ser
 uitutis tamen in timore. sed accepistis
 spiritum ad optiones filiorum in qua
 clamamus abba pater. Ipse enim spiritus
 testimonium reddit spiritui nostro qd sumus
 filii dei. Si autem filii et heredes. Hec
 des quidem dei coheredes autem christi. si tamen
 quoniam uiuimus. ut simul et glorificemur. Ex
 istimo enim qd non sine adigne passi
 ones huius temporis ad futuram gloriam
 que reuelabitur in uobis. Si autem exp
 tatio creature. reuelationem filiorum dei
 expectat. Et autem enim creatura co
 recta est. non uiuens sed propter eum qui
 sub iure eam in spe. quia in ipsa creatura
 liberabitur a seruitute corruptionis. in li
 beratam glorie filiorum dei. Si autem enim
 qd omnis creatura in gemiscit et parturit
 usque adhuc. Non solum autem illa sed
 et nos ipsi in uicinas spe habentes. ipsi in
 tra uos gemimus ad optionem filios dei.
 expectantes redemptionem corporis nostri. Spe
 enim salui facti sumus. Si spes autem
 que uidetur non est spes. Si autem qd uide
 quis quid sperat. Si autem qd non uide
 mus speramus per fidem expectamus.
 Si uult autem et spiritus adiuuat in finitatem
 uiam. Si autem qd oremus sicut oportet
 uelamus. sed ipse spiritus postulat pro uobis ge

paulat

multis inenarrabilibus. Qui autem sunt
 tur corda scit quid desideret spiritus qz scdm
 deum p sanctis posuit. Si quis autem
 quoniam diligenter deum omnia coope-
 rantur in bonum. hys qui scdm positum vo-
 cati sunt scilicet. Nam quos p seuit i pdesti-
 nante. et formos fieri ymaginis filii sui vt
 ipe pmo genitus sit multis fratribz.
 Quos autem pdestinavit hos i uoca-
 uit. et quos uocauit hos i iustificauit. et
 Quos autem iustificauit illos i mag-
 nificauit. Quid ergo dicemus ad hec.
 Si idcirco p nobis quis contra nos. Qui
 etiam p no filio suo non peperit. Si p no
 his omnibus tradidit illum. Quomodo
 non etiam cum illo omnia nobis dona-
 uit. Quis accusabit aduersus electos dei.
 Deus qui iustificat. Quis est qui rep-
 net. Christus ille qui mortuus est. ymmo q
 i resurrexit qui est ad dexteram dei. qui
 etiam impellat pro nobis. Quis ergo no
 separabit a caritate christi. id est in uoluntate. an a-
 gustia. an pestis. an fames. an iudi-
 cas. an periculum. an gladius. sicut scriptum
 est. Quia propter te mortificamur tota
 die estimati sumus ut oves occisioni.
 Sed in hys omnibus superamus propter eu-
 qui dilexit nos. Et ceteris sumus enim qd
 neqz mors. neqz uita. neqz angeli. neqz
 principatus. neqz uirtutes. neqz i stan-
 cia. neqz fortitudo. neqz futura. neqz al-
 timo. neqz profundum. neqz creatura
 alia. potest nos separare a caritate. Ne e-
 nim christo ihu domino nostro. **IX**

Quoniam dico uobis in christo iun-
 i non inueniatur testimonium
 michi pudente et scientia mea
 in spiritu sancto. quia in tristitia est magni-
 tudinis et continuus dolor cordi meo. Quod proba-
 tum est ego ipse anathema esse a christo. pro
 fratribz meis qui cognati sunt mihi. scilicet
 carnem qui sunt iherusalem. quos ad opus
 est filios dei et gloria et testamentum. ille
 gloriose laus. et obsequium et promissa. qui
 sunt patres ex quibus est christus secundum carnem
 qui est super omnia deus benedictus in secula
 amen. Non autem quod exiderit iherusalem
 dei. Non enim omnes qui sunt iherusalem

hys israelitis sunt. neqz qui semen sunt a-
 brame omnes sunt filii. sed iherusalem uoca-
 bitur uisum. id est non qui filii carni
 hys filii dei. sed qui filii sunt promissionis
 estimantur in seculo. Promissionis eni-
 ymum hoc est. Secundum hoc tempus re-
 miam et eam scire filius. Non solum at-
 illa. sed et cetera ex uno et eodem habens
 geminos filios. ysaac patris mei. Cum
 enim monum nati fuissent aut ali-
 quid boni egissent aut mali. ut scdm
 electionem positam dei maneret non ex o-
 pibus. sed ex uocante dictum est et quia
 maior seruet minori sicut scriptum est.
 Iacob dilexit. elau autem odio habuit.
 Quid ergo dicemus. Si iniquitas iniqui-
 tas est apud deum. Absit. et iherusalem enim
 dicit. O iherusalem autem misericors et misericors
 predato animis misericors. Igitur non no-
 lemus neqz curremus. sed misericors dei est.
 Dicit enim scriptura pharaoni. Quia
 in hoc ipso excitam te. ut ostendam ut
 uirtutem meam et ut annuntietur no-
 men meum in uersa terra. Ergo animis
 multum misere et quem uult indurat. di-
 cas itaqz michi. Quid adhuc queris. et
 sollicitati enim eius quis resistit. O
 homo tu quis es. qui respondas deo.
 Numquid dicit figmentum ei. qui se-
 fluxit quid me fecisti sic. An non habet
 potestatem figulus luti. ex eadem ma-
 se facere. aliud quidem vas in honore.
 aliud uero in turpem. Quid si uol-
 leas deus suam ostendere iram. et uoca-
 fac suam potentiam sustinuit in mul-
 ta patientia uasa ut apta in iram
 ut ostenderet diuitias glorie sue in uasa
 misericordie que ipse uocat in gloria quos i no-
 tauit non solum ex iudeis. sed etiam ex
 gentibus. sicut in osee dicit. Et uocabo
 non plebem meam. plebem meam. et in
 dilectam meam. dilectam meam. et non
 misericordiam et cetera. in iherusalem enim
 et cetera in loco ubi dictum est eis. non
 plebs mea uos. ibi uocabuntur filii dei
 uiri. Ysaas autem clamauit pater. Si
 fuerit numerus filiorum eius. tamquam are-
 na maris. reliquie salue fiene. Ysaas

eum et sumans et abbreuians iniquitate
quia uerbum abbreuiatum facit domum
super omne terram. Et sicut per dicit ysaias. Si
filius sabbaoth reliquisti nomen semen. Si
autem sabbaoth facti essemus. et sicut gomori
et similes fuissetis. Quod uero dicitur. Quod
gentes non sectabantur iustitiam. ap
prehendunt iustitiam. Iustitiam autem
que ex fide est. Israel uero sectando lege
iustitiae. in legem iustitiae non peruenit.
Quare. Quia non ex fide. Si quasi ero
propter. Offenderunt enim in lapidem of
fensionis sicut scriptum est. Et ecce pono
in syon lapidem offensionis et petram
scandalum. et omnis qui credidit in eum non
confundetur. **Et**

Eratro. Voluntas quidem cordis
mei et oblatio additi fac par
in salutem. Et estimonium ei
prohibeo illis quod emulacionem quidem
dei habent. Si uero secundum scientiam. Et quo
tantes enim dei iustitiam et suam querunt
statuere iustitiae dei non sunt obiecti. Si
autem enim legis christi ad iustitiam omni
credenti. Quod moyses enim scripsit quomodo
iustitiam que ex lege est. qui fecit homo
iuxta meam. Quae autem ex fide est iusti
tia dicitur. Et ex ore moysi. Quis
ascendet in celum. Id est christum deducere.
Aut quis descendet in abyssum. Id est
christum a mortuis resurgere. Si quid
dicit scriptura. Ipse est ubi in ore tuo
in corde tuo. hoc est uerbum fidei quod per
tamen. Quod si asseras in ore tuo dominum
christum et in corde tuo credideris quod deus
illum exaltauit a mortuis saluus eris.
Corde enim credimus ad iustitiam. ore
autem confessio fit ad salutem. Dicit et
scriptura. Omnis qui credit in illum
non confundetur. Non enim est distinctio
inter iudeos et gentes. Nam idem deus cum
dices omnes qui innotant illi. Quis
enim quicumque innotauit nomen do
mini saluus erit. Quomodo ergo inno
tabunt eum in quem non crediderunt.
Aut quomodo credent ei quem non audierunt.
Quod autem audierunt sine predicante.
Quod uero predicabunt nisi imitauerunt.

Sicut scriptum est. Quam speciosi pedes
euangelizantium pacem. euangeliza
uimus. Si non omnes obediunt ewan
gelio. Ysaia enim dicit. Domine quis
credidit auditui meo. Ego fides exaudi
tu. auditus autem per uerbum christi. Si dicit.
Nunquid non audierunt. Et quidem
in omne terram exiit sonus eorum. et in fines
orbis terrae uerba eorum. Si dicit. Nunquid
israhel non cognouit. Omnis moyses di
xit. Ego ad emulacionem uos ad ducam
in gentem nigentem insipientem. in
uos mutam. Ysaia autem audet id
circa. Inuentus sum a non querentibus me.
palam apparui illis qui me non inuen
iebant. Ad israhel autem dicit. Voca die
expandi manus meas ad populum non
credentem et contradicentem mihi. **Et**

Dico ergo. Nunquid repulit deus
populum suum. Absit. Nam et ego
israhelita sum ex semine abra
he de tribu beniamin. Et autem repulit deus
plebem suam quam prelaui. An uester
israhel quid dicit scriptura. Quem
admodum impellat deum aduersus
israhel. Domine populos tuos occiderunt et
altaria tua suffoderunt. et ego reliquias
suum solus. et querunt animas meam.
Si quid dicit scriptura dixisse illi domi
num responsurum. Reliqui michi septem
mulieres quae non curauit genua
sua ante baal. Si ergo in hoc tempe
re reliquias secundum electionem gratiae dei sal
ue facte sunt. Si autem gratia dei tam
non exprobat. alioquin gratia iam non
est gratia. Quid ergo. Quod quidam et
israhel. hoc non est consecutus. Electio
autem electa est. Electi uero ex omni
sunt. sicut scriptum est. Dedit deus illis
spiritum spiritus in os oculos. ut non vide
ant. et aures ut non audiant. usque in
hodiernum diem. Et dauid dicit.
Frat mensa eorum coram ipsis iniqua
uita et in captum et in scandalum et in
tribucionem ipsis. Obscurentur oculi
eorum ut non videant. et dorsum eorum semper
incurua. Dico ergo. Nunquid sic of
fenderunt ut caderent. Absit. Si illos

delicto laus gentibus est. ut illos emuletur.
 Quid si delictum illorum diuine sue mercede
 i dimittit eos diuine gratiam quanto
 magis plenitudo eorum. Et obis enim dico
 gentibus. Quam diu quidem ego su a pla
 gratiam ministerium meum honorifica
 bo si quomodo ad emulandum per uocem
 carnem meam ut saluos faciam aliquos
 ex illis. Si enim eos amissio reprobatio
 est mundi que assumpta eorum. nisi uita
 eternitatis. Quid si deus est sanctus
 massa et radice sancti iusti. Quod si al
 qui ex iustis fracti sunt. Tu autem tu
 oleaster es. in seruis es in illis et locis
 radice et pinguedinis olivae factus es. e
 Non gloriari ad uisus ramos. Quid si glori
 as. non tu radice poras. sed radice. Di
 us ergo fracti sunt rami. ut ego in seruis
 es. Quia per incredulitatem fracti sunt
 in autem fide stas. Non autem capere.
 si tunc. Si enim deus naturaliter iustus
 non perperit. ne forte nec tibi parcat. Vide
 ergo bonitatem et seruitutem dei. Si enim eos
 quidem qui ceciderunt seruitutem. in te
 aut bonitatem dei. si per mansum in boni
 tate. A quoque in te exidens. Si illi si
 per mansum in incredulitate in seruitutem. De
 us est enim deus tunc miser illos. e
 Nam si in naturali exidens es olivae
 stus et contra naturam in seruitutem es. i bo
 nam olivam quomodo magis in. qui sed
 naturam in seruitutem sue olive. y. olo
 aut illos ignorare fratres multum hoc.
 ut non uobis sapientes sitis. quia ceteras
 expe contingit miseri. donec plenitudo
 gratiam manet. et sic omnis israel. salu
 fieret. sicut scriptum est. et tunc ex hon
 qui eripiat et auert impietatem exia
 cob. Et hoc illis ante testamentum. cum
 abstergeret peccata eorum. Sed in euangeli
 gelium quidem minima propter uos. Se
 cundum electionem autem et in propter peccata.
 Sine enim pena dona et uota id dei. Si
 autem aliqui et uos non credidistis
 deo. nunc aut misericordiam et sententia et his
 propter incredulitatem illorum. nam et isti nunc
 uos credidistis in manum uiam ut ipsi
 misericordiam et sequitur. Quid sit enim:

deus omnia misericordiam ut omnium
 misericordiam. id autem quod uiam sapientiam
 et scientiam dei. quam in prophetis et in
 uisibilia eius et inuestigabiles uie eius. Quia
 enim cognouit sensum dei. aut quis est
 laus eius fuit. aut quis prior dedit alle
 et tribuatur ei. Quomodo ergo ipsi
 et in ipso sunt omnia. Spiritus honor et gloria in se
 cula seculorum amen. XII

Obscuro uos itaque fratres per uiam dei
 ut ex uocem corpora nostra hostiam
 uiuentem. sanctam deo placentem.
 rationabile obsequium uerum. Et nolite co
 formari huic saeculo. sed reformamini in noui
 tate sensus ueri ut probetis que sunt uolun
 tas dei bona recte placens et perfecta. Deo
 enim per gratiam que data est michi omnibus
 qui sunt in uos non plus scire quam
 oportet scire. sed scire ad sobrietatem. Et in
 tunc sicut deus diuinitatem mensuram fidei.
 Sicut enim in uno corpore multa membra
 habemus. quia autem membra non eundem
 actum habent. ita multi unus corpus
 sumus in ipso. singuli autem alter alterius
 membra. habentes quod donaco uos secundum
 gratiam que data est uobis differentes. sicut
 per uiam secundum rationem fidei. Sine in
 tium in ministerio. Sine qui docet in
 doctrina. Qui exhortatur in exhortan
 do. Qui tribuit in simplicitate. Qui
 per est in sollicitudine. Qui misetur in
 caritate. Dilectio sine simulatione. et
 diuites malum ad herentes bona. Car
 itatem fraternitatis in uicem diligentes.
 Honore in uicem preuenientes. Solli
 tudine non pign. Spiritui seruientes.
 domino seruientes. Sine gaudentes in
 tribulatione patientes. Oracionem in sta
 tes necessarios secundum et in uicem. Ho
 spitalitatem sectantes. Benedicite per
 sequentibus uos. Sine in te et nolite ma
 ledicere. Sine autem cum gaudentibus. flet
 cum fletibus. Idem in uicem seruientes
 Non alta sapientes. sed humiliter et sen
 tientes. Nolite esse prudentes apud uos
 in uos. et illi malum per uiam recte
 tes. Quod uidentes bona non tantum cora
 deo. sed etiam coram omnibus hominibus.

Si fieri potest quod ex nobis est cum omnibus
hominibus pacem habentes. Non uos in
ipsos defendentes kum. sed date locum ire. Quod
nunc est enim. Nihil inuidiam ego re
tribuiam dicit dominus. Sed si elumet
inimicus tuus. oba illum. si sunt potum da
illi. Sed et enim faciens carbonem ignis et
gerens super caput eius. Nolite enim amalo
si vince in bono malum. **XIII**

Omnis anima potestatem habet
subditi sit. Non est enim po
testas nisi a deo. Quae autem sunt
a deo. ordinatae sunt. Quia qui resistit potest
tatem dei ordinatam resistit. Qui autem
resistunt sibi ipsi dampnamini a quoque.
Nam principes non sunt timore domi
nis sed mali. Vis autem nolite timere po
testatem. Sed quoniam facite bonum laudem
erunt. De enim minister est tibi bonus.
Si autem male fecis time. Non enim san
cta causa gladium portat. Dei enim minister
est iudex. iuratur et qui malum facit. Sed
quod necessitas subditi estote. non solum
propter iram. sed propter conscientiam. Quod enim
et militum potestatis. Multi enim dei
sunt in hoc ipso seruientes. Sed ut ergo
omnibus debita. Cui tributum. tributum
cui uestigal. uestigal. Cui honorem. hono
rem. Cui honorem. honorem. Cui enim
quicquam detrahis. nisi ut inimicum di
ligas. Qui enim diligit proximum le
gem impleuit. Nam non adulterabis
non occides non furabis non falsum
testimonium dices non concupisces re
proximum cuiuslibet est aliud mandatum
in hoc uero multauit. Diliges proximum
sicut te ipsum. Diliges proximum
malum non operatur. Pleni sunt ergo legi
et dilectio. et hoc scientes tempus. quia hora
est iam nos dormipno surgit. Nunc est
propior est nostra salus. qui cum credidim
Nox precessit dies autem appropinquauit
Abiciamus ergo opera tenebrarum. et indua
mur arma lucis. sicut in die honeste a
bulemus. Non in concupiscentiis et
chrietatibus. non in inuidiis. et in
s non in inuidiis et in inuidiis. Si
in uero dominum ihesum christum. Et carnis cura

ne feceritis in desideriis. **XIII**
Si firmum autem in fide assumptum. non
indiscipulationibus cognationum. Alius e
nim credit se omnia manducare. Qui
autem infirmus est quis manducat. Is qui
manducat non manducante. non spuat
Et qui non manducat manducante. non
iudicat. Deus enim alii assumptum. et u
quis es qui iudicas seruum alienum. Do
minus suo stat aut cadit. Stabit autem
potens est deus statuere illum. Nam a
lius iudicat diem me diem. alius iudi
cat omnem diem. et iniquus est. Nihil scilicet
sibi habundat. Qui sapit diem domini
sapit. Et qui manducat domino manducat.
gras cum agit deo. Et qui non manducat
domino non manducat. et gras agit deo. Ne
mo enim uirum sibi uiuit. et uero sibi mo
ratur. Sicut enim uiuimus domino uiuimus.
Sicut morimur domino morimur. Sicut ergo
uiuimus sicut morimur. diu sumus. In
hoc enim christus mortuus est et resurrexit
ut uiuamus et moriamur. Quia autem
quid iudicas firmum tuum. Nunc quid
spis faciem tuam. Omnes enim sta
bimus ante tribunal christi. Si ipsum est
enim. et in ego dicit dominus. quoniam in
flectetur omne genui totius lingua
et habitabit deo. et ea unusquisque. ut
ipse rationem reddet deo. Non ergo ampli
us in uicem iudicemus. sed hoc iudica
te magis ut ponatis offendiculum fili
ul scandalum. Sed ad iudicium in domino
christi. quia nichil comune pipin. uili et
qui existimat quod simile esse alii uiu
it est. Si enim propter cibum facit unus
et iudicatur. iam non solum caritatem
ambulas. Non alio quo illum perire.
per quo christus mortuus est. Non ergo blas
phemetur dominum uirum. Non est enim
regnum dei esca et potus. sed iustitia et pax.
et gaudium in spiritu sancto. Qui enim in hoc
seruit christo placet deo et probatus est hominibus.
Itaque que pacis sunt letentur. et que con
fessionis sunt in uicem custodiantur.
Non propter esca destruere opus dei. Quia
quidem munda sunt. sed malum est homini
qui per offendiculum manducat. Bonum

est non manducare carnem et non bibere
vinum neque in quo frater tuus offendit
aut scandalizatur aut infirmatur. Qui
qui fidem habet penes semetipsum. Habet
coram deo. Et ceteris qui non iudicat se
metipsum. in eo quod probat. Qui autem
discernit si manducavit dampnatus est
quia non ex fide est. Omne autem quod non
est ex fide peritum est. Secundum enim angelum
meum et per revelationem ihesu christi. secundum reve-
lationem sacramentum temporibus. sed et
in silentio habui. manifesti autem mo-
p scripturas prophetas secundum preceptum
etiam dei ad ob audicionem fidei in omnes
gentes. Et manifestati soli sapienti deo per
ihesum christum cui est honor et gloria in secula se-
culorum amen. **XV**

Obedimus autem nos firmiores et
exaltantes infirmos sustinere
et non nobis placere. Et in omni
ut in proximo suo placeat in omni ad-
dita conem. Et enim non sibi ipse pla-
cuit. sed sicut scriptum est in propheta in pro-
phetia tibi ceciderunt super me. Quae
cumque enim scripta sunt ad maiorem doct-
nam scripta sunt. ut per patientiam et sola-
cionem scripturarum spem habeamus. Deus
autem patientiae et solaci dei nobis id ipsum
sape in alium secundum ihesum christum et una-
munes uno ore honorificamus deum et pa-
trem domini nostri ihesu christi. Propter quod sus-
cipite invicem sicut et ipse suscepit vos
in honorem nostrum. Pro eo enim ihesum christum
multum fuisse cruciationis propter veri-
tatem dei ad firmandas promissiones
patrium. Gentes autem super in secula
honore dei sicut scriptum est. Propter
quod et tibi in gentibus dicitur et nomen
meum sanctabo. Et nunc dicitur. Examinem
gentes cum plebe eius. Et in. Laudate
omnes gentes dominum. et magnificate
eum omnes populi. Et iuxta ysaiam
ait. Ene iudex velle et qui eriget reges
gentes et cum gentes sperabunt. Deus autem
spiritus repleat vos omni gaudio et pace
credendo. ut habundetis in spe et virtute
spiritus sancti. Ceteris sui autem fratres mei
et ego ipse devotus. qui et ipse pleni estis

dilectione et repleti omni scientia. ita ut pos-
sitis aliter invicem. Iudanus autem
scripsi vobis fratres ex parte tamquam in me-
moriam vos reducere propter gratiam si
data est michi a deo ut sum minister qui
ihesu in gentibus sacrificans evangelium dei.
ut fiat oblatio gentium accepta et suffi-
ta in spiritu sancto. Habeto igitur gloriam
in christo ihesu ad deum. Non enim aucto-
aliquid loqui. eorum que pro me non ef-
ficiat. Et non obedientiam gentium in verbo
factis in virtute signorum et prodigiorum.
in virtute spiritus sancti. ita ut ab illis per-
veniat ad illum repleti evangelium
christi. Sic autem hoc predicant evangeli-
um non ubi nominatus est christus. ne sit
alienum fundamentum edificare. sicut
scriptum est. Quomodo quibus non est au-
dientia dei in debuit. et qui non au-
dierunt deo intelligunt. Propter quod in pre-
dicar plurimum veni ad vos et primi-
tus sum usque ad hunc. Nunc vero vultis
locum non habens in his regionibus
cupidoatem autem habens veniendi
ad vos exultans iam procedentibus an-
ticipum in hispaniam per hanc cepo. spero quod
perveniens videam vos. et a vobis eductus
illuc. si vobis primum ex parte fructus fuit.
Nunc igitur per hanc in iherosolimam
ministrare sanctis. Quamvis enim
macedonia et achagia collationem aliquam
facere in pauperes sanctorum qui sunt in istis.
Placuit enim eis et debitores sunt eis.
Nam si spiritum eorum principes facti sunt
gentes debent in carnalibus ministrare
eis. Hoc igitur cum estimando et as-
signaveris eis fructum hunc pro vos per-
ficeret in hispaniam. Sed nunc quoniam
am veniens ad vos in habundantia
benedictionis christi veniam. Vobis ergo
vos fides per dominum nostrum ihesum christum. et per
inveniam spiritus sancti. ut adiuventis me in orationibus
vris pro me ad deum ut liber ab in-
fidelibus qui sunt in iudea et obsequium in
oblatio accepta fiat in iherosolimam
sanctis. ut veniam ad vos in gaudium
per voluntatem dei et reficiet vobiscum.
Deus autem pater sit cum omnibus vobis amen.

omendo autem vobis **xvi** :
 sororem nostram que est in multis
 ecclesie que est dicitur ut tam su
 captans in domino digne sanctis i assis
 tans et in quocumque negotio vobis indig
 eut. Etenim ipsa quoque assistit multis i
 mudi. Salutate pulchram i aquilam i
 adiutores meos in xpo ihu. qui paupera
 mea suas cervice suppositum. Quibus
 non solus ego gratias ago. i civitate ecclesie
 gentium i domum ecclesiam cor. Sa
 lutate ephesum dilectum michi. qui est
 punitus a se in xpo ihu. Salutate ma
 riam que multum laboravit in vobis.
 Salutate andronicum i iuliamagna
 tos meos i captivos meos qui sunt nobis
 les in apulis. qui i ante me fuerunt in xpo
 Salutate amplitium dilectum michi
 i dno. Salutate verbanum adiutorem
 meum in xpo ihu i stachem dilectum meum. Sa
 lutate eos qui sunt ex antiochia domo. Sa
 lutate hodieonem agnatum meum. Salu
 tate eos qui generati domo qui sunt in
 dno. Salutate triphenam i thesonam
 qui laborant in dno. Salutate phidam
 tantissimam que multum laboravit in dno.
 Salutate visum etiam in dno. i manem et
 i meam. Salutate aulicem. theonem.
 hermen. pandam. hermen. i qui cum
 eis sunt fratres. Salutate filogonium et
 iuliam i uerum i sororem eius i olympu
 adem i omnes qui cum eis sunt fratres. Sa
 lutate invicem in osculo sancto. Salutate
 vos omnes ecclesie xpi. Ego autem frater
 vos ut observetis eos qui dissensiones
 i offensus in illa per doctrinam quam vo
 didicistis facite i declinate ab illis. i
 Omnismodi enim xpo dno non servi
 unt. sed suo pectore i pures sermones
 i benedictiones seduntur corda inocen
 tum. i i i i enim obedia in loco omni
 divulgata est. Gaudeo igitur in vobis
 si volo vos sapientes esse in bono i im
 pures i malo. Pax autem pax i
 factam in vobis pax i vobis. Gaudeo
 nam dno in ihu xpo vobiscum. Salutate
 vos theonem adiutorem meum i lu
 cis i talon i co sapienter cognant mei.

Saluto vos ego tenus qui scripsi epistolam
 in domino. Salutate vos gaudeo in spes
 meus i in illa ecclesia. Salutate vos erat
 attatus civitatis i quartus frater. Ga
 deo in ihu xpo cum omnibus vobis
 amen. Et autem qui potens est vos i fir
 mare iuxta eum angelum meum i p dca
 concem ihu xpi scdm revelacionem un
 ty tempore. Eius tanta qd in me pfectum
 est pfectum pfectum scdm pceptum et
 dei ad obediendum fidei i cunctis gentibus eg
 nit soli sapienti deo p ihu xpm. an cho
 uos i gla in scdm scdm amen. **Epistola**
ad romanos. super prologus ad romanos.

Omnis sunt ad hunc mundum.
 a. Ihu simul audierunt ver
 bum vobis. i vobis sunt in
 tunc a falsis apulis. Quidam
 apulosepiscopi vobis eloquentia. an se
 ta legis iudayce inductis. Nos revocat
 apulis ad vobis fidei i eum angelicam
 sapientiam scdm eis ab episcopo p dca
 motheum discipulum suum. **Epistola**
ad romanos. i.

Julius vocatus apulis ihu xpi p vo
 luntatem dei i sollicitus frater ecclesie
 dei que est corinthi. sanctificans i xpi
 ihu vocans sanctis cum omnibus q
 invocant nomen domini nri ihu xpi
 i omni loco p dca i vobis. Gaudeo in vobis
 i pax a deo patre nro i dno ihu xpo.
 Gaudeo ego deo meo semp p vobis

in gratia que data est vobis in xpo ihu. quia in
omnibus divites facti estis in illo. in omni
bono et in omni scientia. sicut testimonium
xpi confirmatum est in vobis. ita ut michi
debet vobis in vultu gratia expectantibus
revelationem domini in ihu xpi. qui et
firmabit vos usque in finem sine intermissione
indie ad ventum domini nostri ihu xpi. Fidelis
autem deus per quem vocati estis in societatem
filii eius ihu xpi domini nostri. Vosceat autem
vos fratres per nomen domini nostri ihu xpi. ut
id quod dicitis omnes et non sint in vobis
confusata. Si ita autem perfecti in eodem
sensu. et in eadem scientia. Si ignoscatur enim
michi de vobis fratres mei ab his
qui sunt doctores quia et tunc doctores sunt in
vos. Hoc autem dico quod unusquisque vel
tuum dicit. Ego quidem sum paulus. ego
autem apollo. ego vero cephe. ego autem xpi.
Unus est xpi. Nunquid paulus et
interius est pro vobis. aut in nomine pauli
baptizati estis? Gratias ago deo meo quod
venimem urum baptizari in nomine
et gaudium. ne quis dicat quod in nomine
meo baptizati estis. Baptizati autem
et stephane dominum. Et enim nescio si que
alium baptizavi. Non enim nescio
me xpi baptizare. sed et angelizare. Non
in sapientia verbi. ut non erant et aux
xpi. Verbi enim quos peritibus quide
stulticia est. Non autem qui salvi sunt. id
est vobis. minus deest. Si spiritum enim
domini sapiam sapientium. et pruden
tiam prudentium reprobo. Vbi sapiens.
Vbi scilicet? Vbi inquisitor huius seculi.
Homo stultum fecit deus sapientiam
huius mundi. Nam quod inter sapientia
non cognovit mundus. per sapientiam domini.
Dicitur deo per stultitiam predicationis
salvos facere credentes. Quoniam mundi
signa perit. et gratia sapientiam querunt.
Nos autem predicamus xpm crucifixum.
videtur quidem scandalum gentibus
autem stultitiam. Spiritus autem vocatis in
domino. xpm dei unigenitum et dei sapien
tiam. Quia quod stultum est dei. sapien
tius est hominibus. id quod infirmum est dei.
fortius est hominibus. Videte enim ut

in omnem vitam finis. quia non multi sapi
entes secundum carnem. non multi poten
tes. non multi nobiles. sed que stulta sunt
mundi elegit deus. ut confundat sapientes.
Et infirma mundi elegit deus. ut confundat
fortia. Et ignobilia mundi et contemptibilia
elegit deus. et ea que non sunt ut ea que sunt
destruat. ut non gloriatur omnis caro in sp
ritu eius. Ex ipso autem vos estis in xpo ihu
qui factus est sapientia nobis a deo et ius
ticia et sanctificatio et redemptio. ut que ad
modum scriptum est. Qui in gloria in
domino gloriatur. **II**

Et ego cum venissem ad vos fratres
veni non in sollicitudine carnis.
aut sapientie ammentis ut
his testimonium xpi. Non enim veni
carnem scire aliquid ut vos. nisi xpm
aiam. et crucifixum. Et ego in sollicitu
te et timore et tremore multo fui apud vos
et serva mentis et predicationis mea non in
sola humani sapientie verbis. sed in
tentione spiritus et virtutis ut fides vestra
sit in sapientia hominum. sed in virtute dei.
Sapientiam autem loquimur in seculis. Sa
pientiam vero non huius seculi. neque per
perit huius seculi qui destruit. sed loquimur
dei sapientiam in mystico que abscondita est.
quam predestinavit deus ante secula. in glori
am quam nemo principum huius seculi
cognovit. Si enim cognovissent mundi
dominum glorie crucifixum. Si sciret carnis est.
Quod oculus non vidit. nec auris audiit.
nec in cor hominis ascendit que ipse ait
deus huius qui dominus est illi. Vobis autem
revelavit deus per spiritum suum. Si per enim omnia
scitavit. etiam profunda dei. Quis enim
scit hominum que sunt hominis. nisi spiritus
hominis qui in ipso est. Ita et que dei sunt. ne
quis cognovit nisi spiritus dei. Nos autem
non spiritum huius mundi accepimus. sed
spiritum qui est ex deo. ut sciamus que a deo do
nata sunt nobis que et loquimur non in doct
ris humane sapientie verbis. sed in doctrina
spiritus. spiritibus quibus et patet. Nullus
autem homo non capit ea que sunt dei.
Stulticia est enim illi. et non potest intel
ligere quia spiritualiter examinat. Spiritus

lis autem indicat omnia ipse autem nunc
inducatur. Sicut scriptum est. Quis tui
cognovit sensum domini. aut quis istum
xit eum? Quos autem sensu christi habemus. **III**
Ecce ego fratres non potui uobis loqui
quasi spiritualiter sed quasi carnaliter
tamquam pueris in christo. latet enim
uobis edere non estant. Nondum enim
poteratis intelligere. sed nunc quidem
potestis. Idcirco enim carnaliter estis. Cum
enim sint inter uos zelus et contentio. nonne
carnaliter estis. secundum hominem ambulantes.
Cum enim quis dicit. Ego quidem sum
paulus. alius autem ego apollo. nonne ho-
mines estis? Quid igitur est apollo? Quid
uero paulus? cum uisus eius tui credidisti.
Et unumque sicut dedit deus. Ego planta-
ui. apollo uigauit. sed deus incrementum dedit.
Itaque neque qui plantat est aliquid. neque
qui rigat. sed qui incrementum dat deus. Qui
autem plantat. et qui rigat uinum sunt. Vnus
quisque autem propriam mercedem accipiet secundum
suum laborem. De enim sumus adiutores
dei agnitionis estis. dei edificatio estis. secundum
secundum gratiam que data est uicibus ut sapienter
architectus fundamentum posui. Unus autem
super edificat. Unusquisque autem uideatque
modo et que super edificet. fundamentum enim
aliud nemo potest ponere preter id quod pos-
tum est. quod est christus ihesus. Super
edificat super fundamentum hoc aurum. ar-
gentum. lapides preciosos. ligna fenum.
Stipulam unumcuiusque opus manifestum
erit. Dies enim qui declarabit. quia mi-
ne reuelabitur. Vniuscuiusque opus quale
sit. ignis probabit. Si quis autem opus manserit
quod super edificauit mercedem accipiet. Si
autem opus arsit detrimentum patietur. Ipse
autem saluus erit. sic tamen quasi per ignem.
Nescitis quia templum dei estis uos. et quod
dei habitat in uobis. Si quis autem tem-
plum dei uiolauit disperdet illum deus. De
templum enim dei sanctum est. quid estis uos.
Sermo se seducat. Si quis inter uos uide-
tur sapiens esse in hoc seculo. stultus
faciat ut sit sapiens. Si sapientia enim huius
mundi. stulticia est apud deum. Si scriptum
est enim. Comprehendam sapientes in ac-

curia eorum. Et iterum. Dominus nouit
cogitationes sapientium. quoniam uane
sunt. Sicut itaque gloriatur in hominibus.
Omnia enim inter se sunt sicut paulus. sicut
apollo. sicut cephas. sicut mundus. sicut pe-
ta. sicut moyses. sicut presentia. sicut futura. et
Omnia enim uera sunt. uos autem christi. cir-
culus autem dei. **III**

Sed uos existimatis homo ut unus
uos christi dispensatores misteriorum
dei. Hic iam queritur ut dispensa-
tores ut fideles quis inueniat. Et igitur
aut primum est ut a uobis iudicet. a
ab hominibus dicit. sed neque me ipsum iudico.
Nichil enim mihi scius sum. sed in hoc iusti-
ficatus sum. Qui autem iudicat me deus est.
Itaque nolite ante tempus iudicare quod
ad hoc. ueniat deus. qui et illuminabit
abscondita tenebrarum. et manifestabit
et sua cordium. Et tunc laus erit ui-
cibus deo. Hoc autem fratres intelligite
ut in me. et apollo propter uos. ut in uobis
discatis. ne super quod separamus est. unus adu-
sus altum iudicetur paulo. Quis enim te
discernit? Quid autem habes quod non acce-
pisti? Si autem accepisti quid gloriaris quasi
non accepisti. Iam satiuati estis. iam di-
uites facti estis. Si inter uobis regnatis et ui-
nam regnatis. ut et uos uobiscum regnetis.
Puto enim quod deus uos apostolos nonnullis
ostendit tamquam uiuam deitatem. quia
spectaculum facti sumus mundo et angelis
et hominibus. Nos stulti propter christum. uos
autem prudentes in christo. Nos infirmi. uos
autem fortes. Uos uobiles. uos autem igno-
biles. Vtque in hac uiam et esurimus et
sitientes. et nudissimi et colaphis cedi-
mur. et instabiles sumus. et laboramus.
operantes manibus nostris. Quod aliamur.
et benedicimus. Persecutionem patimur. et
sustinemus. Blasphemiamur et obse-
cramus. Quamquam purgamenta huius
mundi facti sumus. omnium propter summa usque.
adhuc. Non ut confundam uos sed seruo
ut filios meos karissimos moneo. Nam
si decem milia pedagogo: habeamus in
christo ihesu. sed non multis patres. Iam
in christo ihesu per euangelium ego uos genui.

Rogo ergo uos imitatores mei estote. sic
et ego xpi. sicut et mihi ad uos thymotheum
qui est filius meus karissimus et fidelis in
domino qui uos omne faciat uias meas
que sunt in xpo ihu. sicut ubique in omni
ecclesia doceo. Quamquam non ueniam
fieri ad uos. sic insani sunt quidam. Ve
niam autem uos ad uos si deus uoluerit
et cognoscam non simulationem eorum qui ista
uolunt. sed ueritatem. Non enim in simo
est regnum dei. sed in ueritate. Quibus multa
et uarieta ueniam ad uos an incarnate
et spiritu mansuetudinis. **V**

Omnino auditur in nos fornicatio. Et talis fornicatio qualis in gentes. ita ut uxorem patris sui aliquis habeat. Et nos in flammis estis. et non magis linctum habuistis. ut tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpe. presens autem spiritu. iudicavi ut presens cum qui sic operans est in nomine domini nostri ihesu christi. congregatis vobis in eo spiritu. cum virtute domini nostri ihesu. et de huiusmodi hominibus scilicet in membra carnis. ut spiritus salvus sit. iudicavi domini nostri ihesu christi. Non est bona gloria vestra. Et scitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit. Expurgate vobis suavitatem. ut sint nova et speciosa. sicut etis azymi. Et tunc pascha vestra immolatus est christus. ut itaque epulemur. Non in fimo et urina. neque in fermento malicie et nequicie. sed in azymis suavitatis et veritatis. Simpli vobis in epistola. ne quis loca vestra fornicatis. Non itaque fornicatis huius mundi. aut avaris. aut iracundis. aut ydolis servientibus. Et non quoniam debueratis de hoc mundo exire. Sunt autem simplices vobis non multi. Si si quis fuit nominatur in vobis et fornicator. aut avarus. aut ydolis serviens. aut maledictus. aut ebrius. aut iracundus. cum huiusmodi nec ab ummine. Quod vero enim michi delictis qui foris sunt iudicare. An eos qui foris sunt deus iudicabit. Auferre malum ex vobis ipsis. videt aliquis vestrum homo. **VI.** negotium ad usus alium iudicabit.

te apud iniquos et non apud sanctos. An nescitis quoniam si de hoc mundo iudicabitur. Et si in uobis iudicabitur. mundus indignus estis qui de minimis iudicatis. Quod etiam quoniam angelos iudicabimini. Quoniam magis secularia. Secularia igitur iudicabitur si habueritis. et temptabiles qui se in carnis uos constituite ad iudicandum. Ad ueritatem uestram dico. Si non estis in uos sapiens quisquam qui possit iudicare inter fratrem et fratrem suum. Si fratrem suum in iudicio credidit. et hoc apud infideles. Quod am quidem omnino delictum est in uobis quod iudicia habetis inter uos. Quod non magis in iuriam accipitis. Quod non magis fraudem patimini. Sed non in iuriam facitis et fraudatis. et hoc scribo. An nescitis quod iniqui regnum dei non possidebunt. Si uultis erare. Neque fornicari. neque ydolis seruientes. neque adulteri neque molles neque masculos concubitores. neque fures neque auari. neque ebriosi. neque inaledicti. neque rapaces regnum dei possidebunt. Et si aliquando quidem fuisse adiuuati estis. sed sanctificati estis. sed iustificati estis in nomine domini nostri iesu christi in spiritu dei nostri. Omnia in uobis licent. sed omnia expediunt. Omnia in uobis licent sed ego subnullius potestate redigar. Et scia ueritatem et ueritatem estis. Deo autem et hunc et has destruet. Corpus autem non fornicabitur. sed dominus et dominus corpi. Deus uero et ueritatem suscitauit. et uos suscitabit per ueritatem suam. Et scitis quoniam corpora uestra membra sunt christi. Quoniam uos ergo membra christi. facies membra membris. Absit. An nescitis quoniam qui adheret membris uestrum corpus efficiatur. Erit enim inquit duo in una carne. Qui autem adhuc domino unus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne peccatum quod cum inquit fecit homo extra corpus est. Qui autem fornicatur in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra uestra templum sunt spiritus sancti. qui in uobis est quem habetis a deo et non estis uestri. Et ideo enim estis per hoc magno glorificate et portate deum in corpore uestro. **VII**

De quibus autem simpliciter nuntiatur
nuntius est hominum mulierem non
guit. Propter fornicationem autem unus
quisque suam uxorem habeat. unaqueque
viri suum habeat. Et non vir debet
dare. Similiter autem et uxor viro. Quia uir
sui corporis potestatem non habet. Et uir. Si
mulier autem uiri sui corporis potestatem
habet. Similiter. Non habundant uirum nisi
forte ex consensu ad tempus ut uacatis ora
tionem. Et tamen uirum in idipsum. ut rep
tes uos sathanas propter incontinentiam ue
stram. Hoc autem dico secundum indulgentiam
non secundum iram. Volo autem omnes homines
esse sicut me ipsum. Sed unusquisque propter
dominum sit ex eo. alius quidem sic. alius uo
sic. Idcirco autem non improbis iudicatis. bonum
est illis. si sit permancant. sicut et ego. Quod si
se non continent nubant. Quia dicitur est tamen
nubere. qui uiri. Et uis autem qui in matrimonio
non sunt uirum propter non ego sed deus. uxo
rem a uirum non discedit. Quod si discesserit
maneat in nuptiis. aut uirum suo reu
liant. Et uir uxorem non dimittat. Quia
ecce ego dico non dominus. Si quis se
uxorem habet infideliter et si se uir habi
tate cum illa. non dimittat illam. Et si
mulier habet uirum infideliter et si se
ut habitare cum illa. non dimittat uirum
Sanctificatus est enim uir infidelis. per
mulierem fideliter et sanctificata est mulier
fideliter per uirum fideliter. Alioquin filii uiri
inmundi essent. Et uir autem sanctus
Quod si infidelis discedit. discedat. Non et
seruatum sub iure est frater aut soror
humilissimi. In pace autem uocantur uo
dens. Unde enim sanctus mulier. si uirum sanctum
facies. Aut unde sanctus uir. si mulierem san
ctam facies. Et si unusquisque sicut dimisit
deus. Et unusquisque sicut uocauit deus
ita ambulet. Et sicut in omni re. et in
deco. Et in multis aliquis uocatus est
non adducit propter. In propter aliquis
uocatus est. non circumdatur. Et in
alio uidetur est. et propter nihil est. et ob
suas mandatos dei. Et unusquisque in
qua uocatione uocatus est. ita permancat.
Et enim uocatus est. non sic abi aut

si si potes uir fieri. magis uir. Qui enim
in domino uocatus est. seruus liberus est
domini. Si mulier iuxta uocatus est. ser
uus est christi. Propter enim est. nolite fieri
serui hominum. Et unusquisque ergo in quo
uocatus est frater. in hoc permancat apud
deum. De uirginitate autem propter domi
num habeo. Et uirum autem deo. tamquam in
seculum a domino ut sum fidelis. Et uirgo
ergo hoc uirum esse propter instantem ne
cessitatem. quoniam bonum est homini
sic esse. Augustinus es uxorem non querit sa
luti. Si uir es ab uxore non querit
uacantem. Si autem accepis uxorem non
peccasti. Et si uirgo non peccat. Et
bulacionem tamen carnis habet. Et
humilissimi. Ego autem uobis pater. Et
hoc itaque dico fratres. tempus breue est.
Et reliquum est. utique habent uxores.
tamquam non habentes sint. Et qui sunt.
tamquam non flentes. et qui gaudent. tam
quam non gaudentes. et qui emunt. tam
quam non possideres. et qui utuntur. hoc
mundo. tamquam non utantur. Propter enim
figura huius mundi. Volo autem uos si
ne sollicitudine esse. Qui sine uxore est
sollicitus est que domini sunt. et cogitat quod
placeat deo. Qui autem cum uxore est
sollicitus est que sunt mundi. quomodo
placeat uxori. et diuisus est. Et mulier
in nuptiis et uirgo cogitat que domini sunt.
ut sit sancta corpus et spiritus. Quia autem
nupta est. cogitat que sunt mundi. quod
placeat uiro. Porro hoc ad utilitatem
meam dico. non ut laqueum uobis iui
am. sed ad id quod honestum est. et quod facit
eatenus pater sine impedimento domino
obseruandi. Si quis autem corpus se
uideri existimat super uirgine sua. quod sic
super adultera ita oportet fieri. quod uile
faciat. non peccat si nubat. Nam qui
statuit in corde suo firmus. non habens
uocationem potestatem. aut habens sine
uoluntatis. et hoc iudicauit in corde suo.
seruare uirginitatem suam bene facit. Et gratia
et qui in matrimonio iungit uirginitatem su
am. uir facit. et qui non iungit in elius fa
cit. Quia autem augustinus est loqui. quia tpe

uir eius uiuit. Quod si dormierit uir eius. Ue-
ra est a lege. tu uiuificabat in domino. Ita-
que autem erit si sic permanserit secundum meum
filium. Dico autem quod et ego spiritum
dei habeam. **¶ VIII. ¶**

De his autem que uolitis immola-
tur. Scimus quia omnes sciam
natiuius. Si uentura autem inflat.
omnes autem edificat. Si quis autem se existit
magis scire aliquid nodum cognouit quod
oporteat cum scire. Si quis autem diligit
deum. hic cognatus est ab eo. De istis ac-
que uolitis immolant. scimus quod nihil
est uolunt in mundo. et quod nullus deus nisi
unus. Etiam si sunt qui dicantur di-
sine uicelo sine uicra. si quidem sunt di-
multi. et diu multi. nobis tamen unus
deus pater ex quo omnia in nos in alio. et
unus dominus ihesus christus per quem omnia
in nos perueniunt. Si non monimus. et sciamus
Quidam autem cum et sciamus ydoli usque
uiuit quasi ydola etiam uiuificantur.
et sciamus ipse cum sit infirma pollicetur
Et ita autem nos non commendat deo. Non
cum suum manducamus deificamur
neque si manducamus quidam uiuimus.
¶ Idcirco autem ueloxe hic licentia mea offe-
ditur hic infirmis. Si quis uidet eum
qui habet scientiam in ydolo iocundatur. et
nonne et scientia eius cum sit infirma et
edificabitur ad manducandum ydola etiam
et perit infirmus. mea scia facit. propter
quem christus moratus est. Si autem peccati-
ces infirmos et periclitantes et sciam eos et
firmam in christo peccatis. Quapropter si et scia
scandalizat fratrem meum. non manduca-
to carnem meternit. ne fratrem me-
um scandalizem. **¶ IX. ¶**

Non sum iudeus. Non sum apostolus
Nonne christum ihesum dominum nostrum ui-
di. Nonne opus meum uos et
tis in domino. Et si alius non sum apostolus.
sed tamen uobis sum. Etiam si quadam apostoli
mei uos etiam in domino. Et ita defensio
ad eos qui me interrogant hec est. Numquid
non habemus potestatem manducandi
et bibendi. Numquid non habemus sor-
tem mulierem manducandi. sicut et ceteri

apostoli et fratres domini et cephas. Aut so-
lus ego et barnabas non habemus potestatem
hoc operandi. Quis inuitat suos stipendi-
is umquam. Quis plantat uineam et de
fructu eius non edit. Quis pascat gre-
gem. et de lacte gregis non manducat.
¶ Numquid secundum hominem hoc dico.
¶ Non etiam lex hoc non dicit. Scriptum est
enim in lege moysi. Non alligabis os
bonis ueritatis. Numquid deo hic am-
est deo. ¶ Non propter uos umquam dico. Quia
propter uos umquam scripta sunt. ¶ Noniam
deceat in spe qui arat arare. et qui metit
in spe. fructus percipere. Si nos uobis
spualia seminamus non magni est
si uos carnalia uia metamus. Si alii
potestatis uir participes sunt. quare no-
pocuit uos. Si non ubi sumus ac per-
ce. si omnia sustinemus neque offendicu-
lum deus cum angelis christi. ¶ Et ceteris qui
in uia que in lacrimis operantur. que de la-
cris sunt edunt. et qui in lacrimis deficiunt.
et in altano participant. Ita et diu ordi-
nauit hijs qui cum angelis amminici-
ant. de ewangelio uiuere. Ego autem
nullis horum usus sum. Non scripsi
autem. ita ut fiant in me. Bonum est enim
in magis mori. quam ut gloriam meam
quis euacuet. Nam si non ewangeliza-
uis. non est michi gloria. Necesse est enim
michi iocundari. ¶ Et enim in est. si non
cum angelis. Si autem uolens hoc
ago memorem habeo. Si autem uiuimus.
dispensatio michi credita est. Que est quod
meos mea. ut ewangelium predicans si
ue sumptu. ponam ewangelium ne non
abutar. potestate mea in ewangelio. ¶ Non
cum liter essem ex omnibus amminici-
ferum feci ut plures lucrifacem. Et
factus sum iudeis tamquam iudeus. ut iu-
deos lucraret. ¶ Et hijs qui sub lege sunt. quod
sub lege essem. cum ipse non essem sub le-
ge. ut eos qui sub lege erant lucrifacere.
¶ Et hijs qui sine lege erant. tamquam sine le-
ge essem. cum sine lege dei non essem. sed
in lege essem christi. ut lucrifacere eos qui
sine lege erant. Factus sum in firmis
infirmis ut infirmos lucrifacem. ¶ Et

omnia factus sum. ut omnes faciam saluos.
 Omnia enim facta sunt propter euangelium
 ut patris eius efficiat. Nescitis quod hi qui
 in istis curant. omnes quidem curant
 si unus accipit brachium. Si curat ut
 comprehendat. Omnis enim qui in ego
 ut concubitus. ab omni se abstinet. Et
 illi quidem ut corruptionem coram
 accipiant. uos autem incorruptam. Ego
 igitur sic curio non quasi in incertum. Si
 pinguis non quasi aere in uerbis. Si
 fastigo corpus meum. in infernum
 redigo. ne forte cum alijs predicauim ipse
 reprobis efficiat. ✠

Nolo enim uos ignorare fratres
 quoniam patres nostri omnes obui
 te fuerunt. Et omnes mare in
 fecerunt. et omnes in moyse baptizati sunt
 in rubro mari. Et omnes eandem escam
 spiritalem manducauerunt. et omnes eu
 dem potum spiritalem biberunt. et bibant
 autem de spirituali. et sequente eos petra
 Petra autem erat christus. Si non implui
 eos beneplacitum est deo. Nam perstrati
 sunt in deserto. Et autem in figura facti
 sunt ut non simus concupiscentes
 malos. sicut illi concupiscunt. Et quia y
 dolatre efficiamini. sicut quidam illa
 rum. quemadmodum scriptum est. Sed et
 populus manducare et bibere et luxuriare
 uult ludere. Et quia fornicemur. sicut quidam
 ex impijs fornicati sunt. et ceciderunt
 una die. iniqua et ira multa. Neque quia
 temus christum. sicut quidam eos tempta
 uunt. et a serpentibus perierunt. Neque ut
 iniquitas sicut quidam eos murmu
 rant. et perierunt ab extremis a core. Hec
 autem omnia in figura etungebant illis.
 Scripta sunt autem ad correptionem nostram.
 in quos fines seculi deueniunt. Itaque
 qui se existimat stare. uideat ne cadat
 et temptato uos non apprehendat nisi
 humana. Fidelis autem deus est qui non
 patietur uos temptari. super id quod potest
 us. sed faciet cum temptatione etiam
 puerum ut possitis sustinere. Quapropter
 quod si in uis. fugite ab ydolorum cultu.
 Ut prudentibus loquor. uos qui iudicatis

quedam. Calix benedictionis autem benedictionis
 uos et uos sanguinis christi est. Et
 panis quem frangimus. uos panis
 ad corpus domini est. Quoniam unus pa
 nis et unum corpus multi sumus. omnes
 qui de uno pane de uno calice participamus.
 Et sic deus et deus in carne. Nonne qui
 comunt hostias. participes sunt altaris.
 Quid ergo dico quod ydolis immolatum
 sit aliquid. aut quod ydolum sit aliquid.
 Si que immolant gentes demonibus im
 molant et non deo. Nolo autem uos si
 socios demoniorum. quoniam si potestis
 calicem domini bibere. et calicem demo
 niorum. Non potestis mensse domini participes
 esse. et mensse demonios. An paralamur
 domini. Numquid fortiores alio sumus
 Omnia michi licent. sed non omnia expe
 diunt. Omnia michi licent. sed non omnia con
 ficiant. Nemo quod summi est querat. sed
 quod altius. Omne quod in macello uenit
 manducate. michi interrogantes propter
 scientiam. Domini est haec et plenitudo
 eius. Si quis autem infidelium uocat uos ad
 cenam. et uultis ut omne quod apponitur
 uobis manducate michi interrogantes
 propter scientiam. Si quis autem dixit hoc in
 molatum est ydolis uos manducate
 propter illum qui iudicabit. et propter scientiam.
 Scientiam autem dico non quam
 sed altius. Et quid enim luxuria mea
 iudicatur ab aliena scientia. Si ego
 cum gratia participo. quid blasphemor pro
 quod gratias ago. Si uero ergo manducato
 sine bibitis. ut aliud quid facitis. oia
 in gloriam dei facite. Si me offensione et
 tota iudeis et gentibus et ecclesie dei. sicut et
 ego per uita animabus placeo. non quoniam
 quod michi uidetur. sed quod multis ut sal
 ui fiant. ✠

Imitatores mei estote sicut et ego. Lau
 da autem uos fratres quod per omnia memo
 res mei estis et sicut tradidi uobis precepta
 mea si tenetis. Nolo autem uos fac
 tantes quod omnis uos caput christi est. et
 putat autem mulieris uir. Caput uos christi deus.
 Omnis uir orans autem pro his uel
 ad capite decurpar caput suum. Omnis

autem mulier orans aut prophetans non uel
lato capite. deturpat caput suum. Vnum
est enim ac si deturatur. Nam si non ue
latur mulier. deturatur. Si uero turpe est
mulieri tondere. aut detaluan. uelut caput
suum. Si uero quidem non debet uelare caput
suum. quoniam ymagi glia est dei. Mu
lier autem glia uiri est. Si non cum uir
extulit est. si mulier exultat. Ecce enim
non est uirilis uir propter mulierem. si mu
lier propter uirum. Si deo debet mulier ue
lari. hanc supra caput suum. propter
angelos. Si et uirum tamen uirum uir su
mulier. neque mulier sine uirum in deo.
Nam sicut mulier de uirum. ita uir per
mulierem. Omnia autem ex deo. Vos ipsi
inducite. Debet mulierem non uelare
orare deum. Si et ipsa natura docet nos.
quod uir quidem si comam uirum. ignis
umma est illi. Si uirum uero si comam
uirum. glia est illi. qui caput ei pue
lamine datur sunt. Si quis autem uidetur
extremus esse. nos talem sicut uidemus
non habemus. nec ecclesia dei. Hoc autem
scipio non laudans. quod non in melius
si in deum suemus. Si uirum quidem
conuenientibus uoluit in ecclesia. audio sal
lucas esse inter uos et expe credo. Si am
oportet heredes esse. ut et qui pbat sunt
manifesti fiant in uobis. Si uenientibus
ergo uobis in uirum. iam non eoniam
tenam manducare. Vnusquisque enim
suam cenam pluit ad manducandum.
Et alius quidem eluxit. alius autem
ebullit est. Si uirum quidem non hanc
as ad manducandum et bibendum. Aut
ecclesiam dei et tempus. et sicut uidemus eo
qui non habent. Quid dicam uobis.
Laudo uos. in hoc non laudo. Ego ei
accepti a domino quod et tradidi uobis. quod
manu domus ille in qua nocte munda
tur. accepit panem et gratias agens fre
git et dedit. Si capite et manducate. hoc
est corpus meum. quod pro uobis traditur.
Hoc facite in meam commemorationem.
Similiter et calicem postquam cenauit
dicens. Hoc est calix noui testamenti in
meo sanguine. Hoc facite quotiescunque

sumitis in meam et memoriam. Quo
tunc sumitis enim manducabitis panem
hunc. et calicem bibitis. mortem domini an
nuntiabitis donec ueniat. Si itaque quisque
manducauit panem uel bibit calicem
domini indigne. reus erit corporis et sanguinis
domini. Propter autem scriptum homo. et sic
pane illo edat et de calice bibat. Qui enim
manducat et bibit indigne iudicium sibi
manducat et bibit non diuinitatis cor
pus domini. Et deo in uos multi et sim
iles. et dormiunt multi. Et de si
nos in corpore diuinitatem. non utique
diuinitatem. Si uirum inducant autem a
domino corripimur. ut non cum si uirum
dampnemur. Si itaque fratres mei cum conue
nitis ad manducandum in uicem expecta
te. Si quis domini eluxit manducet. ut uos
iudicium et sententiam. Cetera autem cum
ueniero disponam. **III**

De spiritualibus autem nolo uos ig
norare fratres. Si etiam enim quod
manu cum gentes effectus ad sy
mulachra multa. putaueramus enim
tes. Si deo uotum uobis facio. quod nemo
in spiritu dei loquens. dicit anathema
uiui. Et nemo potest dicere dominus ihesus nisi in
spiritu sancto. Si uisiones uero gratiam
sunt. idem autem spiritus. Si uisiones nuntii
domini sunt. idem autem dominus. Et uisiones
nos opacorum sunt. idem uero deus. qui
opatur omnia in omni. Si uisiones
autem datur manifestatio spiritus ad in
tuitum. Si in quidem per spiritum datur sermo
sapientie. alii autem sermo scientie. sed in
eundem spiritum. Alii fides in eodem spiritu.
Alii gratia sanctorum in uno spiritu. Alii op
eratio uirtutum. Alii prophetia. alii discer
tio spirituum. Alii genera linguarum. alii
interpretatio sermonum. Et autem omnia
opatur unus atque idem spiritus. diuinitas si
gnis putat uult. Si uirum enim corpus ui
et. et membra habet multa. omnia autem
corps membra cum sunt multa. unum
corpus sunt. ita et Christus. Ecce in uno
spiritu omnes nos in unum corpus baptiza
ti sumus sicut uidet sicut gentes sicut
serui sicut liberi. et omnes uno spiritu potati sunt.

Nam corpus non est unum membrum. sed multa. Si dixerit pes. quoniam non sum manus. non sum de corpore. non ideo non est de corpore. Et si dixerit auris. quoniam non sum oculus. non sum de corpore. non ideo non est de corpore. Si totum corpus oculus. ubi auditus. Et si totum auditus. ubi odoratus. Si autem posueris membra et unum quodque cor. in corpore sicut nolui. Quod si essent omnia unum membrum. unum corpus. Nunc autem multa quidem membra. unum autem corpus. Non potest autem oculus dicere manui. opera tua non indigeo. aut tuum caput pedibus. non estis uidelicet necessarii. sed multo magis que vident membra corporis infirmiora et se necessaria sunt. Et que putamus ignouiora membra esse corporis. Ipsi homines quoniam auctorem et auctorem. Ique in honesta sunt membra humiliora et honestatem habent. Honestata autem membra una multum egere. Si deus temperat ut corpus et auctorem humiliora et auctorem ut honorem. ut non sit salma in corpore. sed undipsum primum salutem sunt membra. Si si quid patitur unum membrum. spatium omnia membra. Si ue gloriatur unum membrum. egreditur omnia membra. Vos autem estis corpus christi et membra de membris. Et quosdam quidem posueris in ecclesia. Primum apostolos. secundo prophetas. tertio doctores. deinde uirtutes. exinde gratia auctorem opitulationes gubernationes gratia linguarum. interpretationes sermonum. Nunquid omnes apostoli. Nunquid omnes prophete. Nunquid omnes doctores. Nunquid omnes uirtutes. Nunquid omnes gratiam habent auctorem. Nunquid omnes linguas locuntur. Nunquid omnes interpretantur. Emulamus autem causam meliora. Et adhuc excellenterorem uiam uobis demonstramus. **xiii**

Bilinguis hominum loquar. et angelorum. caritatem autem non habeo. factus sum uelut es sonans. a tymbalum tympanis. Et si habuerim prophetiam. et uiderim multa omnia. et scientiam. et si habuerim omnem fidem. et

ta ut montes transierim. caritatem autem non habuerim nichil sum. Et si distribuero uelut pauperum omnes facultates meas. et si tradidero corpus meum ut ardeam caritatem autem non habuerim. nichil in prodest. Caritas autem patiens est. benigna est. Caritas autem non emulat. non agit perperam. non inflatur. non est ambiciosa. non querit que sua sunt. Caritas non cogitat malum. non gaudet super iniquitate. et gaudet autem ueritate. Omnia suffert. omnia credit. omnia sperat. omnia sustinet. Caritas nunquam excedit. Si in prophetia enarrauerim. si in lingue cessauerim. si in scientia destiterim. Ex parte enim et quod scimus. et ex parte persequimur. Cum autem uenerit quod perfectum est. enarrauerim quod ex parte est. Cum esse paruulus loquebar ut paruulus. sapiebam ut paruulus. cogitabam ut paruulus. Cum autem factus sum uir. enarraui que erant paruuli. Et idcirco nunc persequor. ut inueniam. nunc autem facie ad faciem. Nunc autem cognosco ex parte tunc autem et quod sciam sicut et cognosco sum. Nunc autem manent. fides spes caritas. tria haec. et maior anchorum est caritas. **xiiii**

Sed et caritatem emulamur. spiritualia. magis autem ut prophetiam. Qui enim loquitur lingua. ut hominibus loquitur. sed deo. Nemo enim audit. Si perit autem loquitur in mystica. Nam quod prophetat hominibus loquitur ad edificationem et exhortationem et consolationem. Qui loquitur lingua. semetipsum edificat. Volo autem omnes uos loqui lingua. magis autem prophetare. Nam maior est qui prophetat quam qui loquitur lingua. ne forte interpreter ut ecclesia edificationem accipiat. si autem fratres. si uenero ad uos lingua loquens quid uobis prodero. Si uobis loquar autem in revelatione aut in scientia aut prophetia aut in doctrina. Amen que sunt anima sunt. uocem dantis. sunt gratia sunt gratia. nisi distinctiones sonituum dederint. quomodo scietur id quod canitur. aut quod cytharizatur. Et tamen si uocem det tuba. quis pabit se

ad bellum. Ita uos plinguam nisi man-
festum sermonem deditis quomodo scietur
id quod dicitur. Et nunc enim in aera loquuntur
tam multa ut puta genera linguarum sunt
in hoc mundo. et nichil sine uoce est. Si ergo
nesciero uerbum nonis. etiam si aut loquor bar-
barus et quis loquitur michi barbarus. et
sic uos quomodo emulatores estis spiritui
um ad edificationem ecclesie. querite ut ha-
bundens. Et ideo qui loquitur lingua. orat
ut intelligat. Nam si oritur lingua. spiritus
oratur. ueritas autem uera sine fructu est. Unde
ergo est. Dico spiritui. orato et intelligit. et
dallam spiritui. psallam et intelligit. et cum
si benedixis spiritui. quis supplebit locum
ydoce. Quomodo dicit amen super manum te-
nedicationem. Quomodo quid dicas nescit.
etiam si iniquidem bene gratias agit. et al-
ter non edificat. Si gratias ago deo uero quod
quoniam uerba lingua loquor. et in ecclesia
uolo quinquaginta uerba sensu uero loqui. et al-
os instruam. quoniam decem multa uerborum
in lingua. Fratres nolite peruenire effectum senti-
bi. et multa paruuli estote. sensibus autem
perfecti sitis. qui legem enim quid scriptum est.
qui in aliis linguis. et in labijs alijs loqui
populo. et nec sic exaudiet me dicit co-
munis. Itaque lingue et signum sunt. non
fidelibus. et infidelibus. Optate autem non in-
delibus. et fidelibus. Si ergo extimat unum
sa ecclesia unum homines linguis loqui-
tur. ueritas autem ydoce aut infideles. et
nomen dicent quid in sanctis. Si autem
omnes prophetent. ueritas autem quis infidelis
non ydoce. amittit ab omnibus hominibus.
diuidit ab omnibus. Multa enim cordi-
bus in infidelibus sunt. Et ita cadens in fa-
ciem adorabit deum. pronuntiatis ueritas quod
deus in uobis sit. Quod ergo est frater. Cum
conuenitis unusquisque uerbum psallimus
habet doctrinam habet. apocalypsum habet.
linguam habet. interpretationem habet. Omnia
ad edificationem fiunt. Si ueritas linguis
loquitur secundum duos. aut in multum tres
et partes. ut unus interpretetur. Si autem
non fuerit interpretes in ecclesia taceat. Si ibi
autem loquatur. et deo. Prophete duo autem
dicant. ceteri autem diuidantur. Quod si autem

quod iudicium fuerit sedenti prior taceat.
Potestis enim omnes plinguas prophetare
ut omnes discant et omnes exhortentur. Et
spiritus prophetant prophetis subiecti sunt. Non
enim est dissensionis deus. sed pax. sicut
in omnibus ecclesiis secundum doctorem. et in quibus
in ecclesia taceant. Non enim pronuntiet eis
loqui. sed subiectus esse sicut et lex dicit. Si
quid autem noluerit discere. domi uos suos
intelligat. Surge est enim mulier loqui in
ecclesia. An a uobis uerbum dei profert. aut
ad uos solos peruenit. Si quis uidet prophetam
esse. aut spirituales. cognoscat quod scribo
uobis. quia domini sunt mandata. Si
quis autem ignorat. ignorabitur. Itaque
fratres emulamini prophetare. et loqui linguis no-
lite prohibere. Omnia autem honeste et secundum
ordinem sicut in uobis. xv

Nunc autem uos facio euange-
lium quod predicam uobis quod et ac-
cepistis in quo et stans per quod et sal-
uemini. Quia ratione predicamini uobis.
si tenetis ne frustra credidistis. Et credidi-
cunt uobis in primis. quod et accepti. Quia
christus mortuus est propter nos secundum scrip-
turas. et quia sepultus est et resurrexit terti-
die secundum scripturas. et quia uisus est cepit.
et post hoc uidentur. Deinde uisus est prius
quoniam quingentis fratribus simul ex quibus
multi manent usque adhuc. quidam autem
dormierunt. Deinde uisus est iacobo de-
inde apostolis omnibus. Nonnulli autem om-
tamen abortiuo uisus est et michi. Et go-
cum sunt innumerabiles apostoli. qui non
sunt digni uocari apostoli. qui per se
sunt ecclesiam dei. Si ita autem dei sumus id quod scimus.
Et gratia eius in uos uacua non fuit. sed ha-
bundantius illis omnibus laboraui. Non
ego solus autem sed gratia dei in meum. Si ueritas
in ego huc in sic predicamus. et sic cre-
didistis. Si autem christus predicatur. quod res-
urrexit a mortuis. quomodo quidam dicunt in
uobis. qui resurrexerunt mortui non est.
Si autem resurrexerunt mortui non est ne-
que christus resurrexit. Si autem christus non resur-
rexit inanis est predicatio nostra. et inanis et
fides nostra. Si uenerimus autem et falsi tes-
tes dei. qui testimonium diximus ab eo

his deum qd suscitavit xpm quem non sus-
citavit. si mortui non resurgunt. Nam si
mortui non resurgunt. neq; xpus resurrexit.
Qd si xps non resurrexit. vana est fides ur.
Adhuc enim estis in peccatis vestris. Ergo i q
dominavit in xpo peccavit. Si in hac vita
tantu in xpo spantes sumus. in labilis
res sumus omnibus hominibus. Si vult aut
xps resurrexit a mortuis pmae domine
cuius. Quoniam quidem p hoiem mors.
i p homine resurrectionis mortuos. I sicut
in adam omnes mortui sunt. i in xpo oes
vivificabuntur. i in xpo oes aut in suo
ordine pmae xpus. Deinde hii qui se
xpi qui in adventu xpi crediderunt. De
inde finis cum tradidit regnum deo et
pater. cum enarravit omne principatu i
potestatem i vultu. O pater aut illu
regnavit donec ponat omnes inimicos su-
os sub pedibus eius. Nonnulla aut vultu
ca destruitur mors. Omnia enim subter
sub pedibus eius. Cum aut dicat omnia su-
iecta sunt ei sine dubio pater cum qui so-
licit et omnia. Cu aut subiecta fuerint illi
omnia. tunc ipse filius benedictus erit illi q
subiicit omnia. ut sit deus omnia in om-
nibus. Alioquin quid facient qui baptiza-
tur p mortuis. Si omnino mortui non
resurgunt. ut quid baptizantur p illis. De
quid i uos p dicitur omni hora. Con-
dite mortuos p regiam uram fratres qui i
habetis in xpo ihi dominum uru. Si i scdm hanc
ad testas pugnam epistoli. quid michi pro-
dest. si mortui non resurgunt. q audite
unus i vultu vultu vultu cum mortui sunt.
Solite seduti. Corruptum est enim mores.
bonos colloquia mala. Eungulate vultu
nolite peccare. I quod auctam enim dei q
dam habent. ad vultu vultu vultu loquor.
Si dicit aliquis. Quomodo resurgere mor-
tui. Aut quali corpore resurgere. I nescitis
tu qd seminas. non vivificatur. nisi p
us moriatur. Et qd seminas no corpus
qd futurum est seminas. S; nudum gra-
nu ut puta triticum. aut alitum accerit.
Deus aut dat illi corpus sicut vult et
vultuq; seminu pprum corp. Non ois
caro eadem caro. s; alta quidem homi-

ana autem peccati. alta autem caro vultu
alta autem pprum a corpa celestia a corpa
terrena. S; alta quidem celestium glia. alta
autem terrenum. Alta dantes solis. alta
dantes lune. alta dantes stellas. S; tel-
la enim dantes stella vultu vultu. S; ter-
re vultu vultu. S; enim ad in corrup-
tione. Surget in corruptione. S; enim ad i
ignovultu. Surget in gloria. S; enim ad i
in vultu. Surget in vultu. S; enim ad i
corpus animale. Surget corpus spirita-
le. S; i est corpus animale. Et spiritalis.
S; i est scriptum e. factus est pprus ho-
adam i autem vultu vultu. Nam illu
adam in xpm vivificant. S; i no pprus
qd spiritalis est. s; qd animale. Deinde q
spiritalis. Pprus homo deus terrenus
scdm homo deus celestis. Qualis tunc
tales i tunc. Et qualis celestis tales i cele-
tes. Igitur sicut portamus ymaginem
terreni. portemus i ymaginem celestis. h
aut dico fides. q; caro i sanguis regnat
dei possidere non possunt. neq; corruptio
i corruptionem possideant. Ecce multum
vultu dicit. Omnes quidem resurgemus
s; no omnes immutabimur. I nescitis
in vultu vultu vultu vultu. I aut e
vultu vultu i mortui resurgere ppru i cor-
ruptu i nos immutabimur. O pater eni
corruptibile hoc induere incorruptum.
i mortale hoc induere immortalitate. Cu
aut mortale hoc induere immortalitate.
tunc fiet sicut qui scriptus est. Tu sorp-
ta e mors in victoria. Qui e mors victo-
ria tua. Vultu mors stimulans vultu.
S; stimulans aut mortis ppru e. Vultu
aut ppru. Deo aut grs qui dedit no-
bis victoriam ppru nrm ihi xpm. q
mortuus est p nobis. I tunc fratres mei
dilecti. statues estote i immoviles. huius-
dantes i omni ope domini. semp sacra-
tes. q; latet ut non e manus i domo.
i coeclis aut que

xvi

funt in scos sicut ordinant in
ecclis glia de. ita vultu facite p
sacru. I nescitis qd vultu a ppru se
reponat recondens qd sibi placuit. ut i
cum vultu. tunc collecte fiant. Cum

Incipit secunda epistola ad thymochios. i.

autem presens fuerit quas prauis per epistolam
 hos imitari perferre gratiam utantur in christum.
 Quod si dignum fuerit. ut ego tam. uideat. ubi.
 Ueniam autem ad uos cum macedoniis
 perantibus. Nam macedoniam perantibus.
 Aput uos autem forsitan manebis. ut et
 am huiusmodi. ut uos me deducatis quicquid
 ito. Et alio enim uos modo inuicem uide.
 Sicut enim in antiquis temporibus ma
 ut apud uos. si dominus permittit. Ma
 neo autem ephesi. usque ad pentecosten. Ho
 stium enim in apertum magnam reuer
 i aduersum multa. Si autem uenit thymote
 us. uideat ut sine timore sit apud uos. O
 pus enim domini operatur. sicut et ego. Neque
 enim alium sperat. Deducite autem illum in pace.
 ut ueniat ad me. Expecto enim illum cum
 fratribus. De apollo autem sic uotum uobis
 facio quod uultis inuicem rogant. cum uo
 non ueniet. Ueniet autem cum et vacum
 fuit. Vigilate et stete in fide. uirtute. agite.
 et fortamini in domino. et omnia uera in ca
 ritate fiant. Obsecro autem uos fratres. uos
 tis domum stephane et fortamini. et a
 chaya. qui sunt. primum a chaya. in
 ministerium sancte ordinauerunt seipsos. ut
 et uos sedetis sicut etiam modo. et omni
 panti et laboranti. Et audeo autem in pharia
 stephane et fortamini et achaya. quia id quod
 uobis crederet. ipsi suppleverunt. et fecerunt et
 meum spiritum reuerentem. Cognito scite ergo qui
 cuiusmodi sunt. Salutant uos omnes etiam
 aspe. Salutant uos multum in domino. aquila
 et pulcia. apud quas et ego hospitior. cum
 domestica sua ecclesia. Salutant uos fratres
 omnes. Salutat uincem molito sed. Sa
 lutatio mea in manu pauli. Si quis non
 amaret dominum nostrum Iesum Christum. sic anathema
 in arianetha. Et cum domino nostro Iesu Christo uo
 bilam. Caritas mea cum omnibus uo
 bis. Qui Christo Iesu domino nostro. Amen. *ex
 pluit prima epistola ad thymochios. Incipit
 prologus in secunda epistola ad thymochios.*

Postquam per penitentiam et solaci
 coram se habuit eis epistolam am
 iade peritum et collaudas eos
 hortat ad uirtutes. et multos
 quidem eos. si emendatos ostendens.

Iulius apud Iesu Christi per uoluntate
 dei. thymochios frater ecclesie dei. qui
 est thymochios cum omnibus sanctis
 qui sunt in multis a chaya. gra
 uobis et parateo pater meo. et domino
 nostro Iesu Christo. Benedictus deus pater
 domini nostri Iesu Christi. pater in seculum
 et deus totius consolationis qui et so
 latur nos in omni tribulatione nostra. ut
 possimus et ipsi et solari eos. qui in omni
 pressura sunt per exhortationem qua exhor
 tamur et ipsi a deo. Quoniam sicut huius
 dant passionibus qui in nobis. ita et per
 habundat etiam et solatio nostra. Sicut ac
 tribulamur per uiam exhortationis et saluti
 sue et solamur per uiam et solationis. Sicut
 exhortamur per uiam exhortationis et saluti
 que operatur tolerantiam in uobis eam
 dem passionum. quas et nos patimur.
 ut spes nostra firma sit pro uobis. Sicut
 qui sicut loci passionum estis. sic etiam
 et solationis. Non enim volumus ig
 norare uos fratres de tribulatione nostra
 facta est in a chaya. qui supermodum grauati
 sumus super uirtutem. ita ut tunc nos
 tiam uirtute. Si qui in uobis ipsis. respo
 sumus in uobis huiusmodi. ut sicut si dentes
 in uobis si in deo qui sustinet mortuos qui
 detentis periculis nos eripuit et eruit in
 quem speramus. qui et adhuc eripiet ad
 uitam uitae in uobis consolatione pro uobis.

7 est

y saluam

ut exultant psonis faciem eius que i uo
bis est donationis p multos agantur grat
do p nobis. Et am glia mra h est testamoni
um q facit ut qd in simplicitate i fuit
de i non est sapientia carnali. s. mgra
de elia sumus in hoc mundo hndan
tius autem ad uos. Non enim alia scri
bimus uobis. quam que legistis i cogno
uistis. Spero aut qd usq. infuturum egno
scitis. sicut i cognouistis nos expe. q. gla
ma sumus sicut uos nra in die dñi nri
ihs xpi. Et hac estentia volui prius uer
te ad uos ut sciam gram habere i p uos
transire in macedoniam utim amace
doma uenire ad uos. i auditis deduci in
macedoniam. Et nū autem hoc uoluissim. ni
quid lenitate uisus sum. Nūc que cogito
scdm mntem cogito. ut sic apud me est
non. fidelis aut deus. q. seruo nri qui fuit
apud uos non est in illo. est in non. s. est i
illo est. De i enim filius ihs xpi. qui in
uobis p nos p datus est. p me i filiam
i dymochit non fuit in illo est i non. s.
est in illo fuit. Nūc enim pmissiones dei
i illo est. i deo i p p m datus amendo ad
glia mram. Qui aut. s. firmat uos eno
uiscum in xpo i qui uir uos dñs i qui signa
uit uos. i dedit pignus spc mcoribz mris.
Ego aut. testem deum in uos i aiam mea
qd pater uobis non ueni ultra chorin
non q. dñamur fide nri. s. ad uos i os su
mus gaudy m. Nam fide stans. 11 : :

Sicut aut. hacipm apud me. ut in
tū mntia uenirent ad uos. Si
enim ego q. msto uos. i quis e q.
me laxaret. ni si qui mstantur ex me. Et
qm scripsi uobis. ut non cum ueniret au
tiam sup mntia. habeam. de quibz opo
tuit ut gaude. s. fideus i omibz uobis.
q. mnti gaudy omi mnti est. Nam ex
multa tribulacōne. i angustia cordis sp
si uobis p multas lacrimas. non mnti
tenim. s. ut sciam quia caritatem ha
beo hndantius i uobis. S. i quis aut.
q. mstantur me. non me mstantur. s. ex
pce. ut uos onem omes uos. S. uffiad
u qui euimodi est. Oburgatio h. que
fit a p mntibz. ita ut certatio magis do

netis i solentini ne forte hndantius i mnt
tia ab solentini. qui euimodi est. ppter
qd obsecro uos ut s. firmetis in mto carita
tem. I deo enim i scripsi uobis ut egno sca
expimentum mnti. an in omibz. sicut o
bedientes. Et in aut. augurio donastis i ego
Nam i ego qd donam. si quis donam p
uos in psona xpi. ut non cum ueniam
a cathana. Et on enim ignoramus cogi
tationes eius. Cum uenissim aut. etia
deu ppe euanglium xpi i hostiu michi
agnum est. in domum. non habui requie
spum in eo. qd non inuenim dymochi
fieri meum. s. ualidatens eto p fecis su
in macedoniam. Deo aut. grās qui semp
mumphantos in xpo ihs i o dñm uonot
fuit manifestat p nos i omni loco. q. xpi
bonus odor sumus deo in mntis qui salui fi
unt. i mntis qui pnt. Nūc quide odor
moris in mntem. alys aut. odor uite i vi
tam. Et ad h. quis tam ydoneus. Non et
sumus sicut pluri ad uoluntates dñi
dei. s. exultat. s. sicut ex deo coram deo. i
xpo loquimur. 11 : :

Scripimus igitur uos in xpo i mntia
Nūc mntia egimus sicut quidam co
mendamus eplis ad uos. aut ex uobis.
Epla mra uos estis scripta in cordibz mris.
que satur i legitur ab omnibz hominibz
manifesta quia mntia ca epla estis x.
a uobis i scripta non ammentio. s. spu
dei mnti. non in uolubilis lapidibz. s. i tabu
lis cordis carnalibz. sicutiam aut. tale
hēmus p xpm ad dñm. non qd sufficien
tes sumus cogitauit aliquid a uobis q.
ex uobis. s. sufficiencia mra ex deo est. Q.
i ydoneos nos fecit mntia uos noui testa
menti. non lita. s. spm mnti. Lita enim.
ocidit. spc aut. uiuificat. Q. s. mntia
ca mntis. lita deformata in lapidibz.
fuit in glia. ita ut non possent intender
fili mnti in faciem moysi ppe glia m
tus eius que euimodit. quō nō magis
mntia spc ex in glia. Nam si m
fatio dampnatio in glia est. multo
magis habundat mntium iusticie in
glia. Nam nec glificatum ē qd datur
in hac pte. ppter excellentem gloriam.

Sic enim quod erat acutum est per gloriam. et
multo magis quod utatur in gloria est. **S**an-
ctos igitur taliter sperni multa fiducia venit
et non sicut moyses ponebat velamen su-
per faciem suam. ut non intenderent filii
illi faciem eius quod evanuerat. sed ob-
tulerunt sensus eos. **U**lque in hodiernum
diem idem velamen in lectione ve-
ris testamenti manet nec revelatum. quod in
christo evanuit. **S**ed usque in hodiernum diem
legitur moyses velamen posuit est super cor-
eos. **C**um autem conuersus fuit ad dominum. aufer-
tur velamen. **D**ominus autem spiritus est. **V**bi
autem spiritus est. ibi litteras. **N**os vero omnia
revelata facie gloriam domini speculantes. ut
eandem ymaginem transformatumur. a cla-
ritate idaritatem tamquam a domini spiritui.
deo habentes hanc administrationem. **III**
conem iuxta quod vitam esse sumus. non
deficiamus. sed abdicamus omnia dedecus
non ambulantes in astuta. neque adulte-
rantes vobis dei. sed in manifestacione verita-
tis emendantes nos metipsos ad omnem
scientiam hominum coram deo. **Q**uod si etiam
operum est evangelium nostrum in his qui pe-
nitent operum. in quibus deus huius seculi. ex-
cavit mentes infidelium. ut non fulgeat il-
luminacio evangelii glorie christi. qui est yma-
go invisibilis dei. **N**on enim nos metipsos
possidimus. sed ipsum christum dominum nostrum. nos
autem suos viros pulchros. quoniam deus qui di-
xit de tenebris lucem splendescere. ipse illu-
xit in cordibus nostris ad illuminacionem scientie
claritatis dei. in faciem christi ihesu. **H**emus
autem thesaurum istum in vasculis fictilibus. ut
subinitas sit virtutis dei. et non ex nobis
et non in nobis tribulacionem patimur. sed et
angamur. **A**ponamur. sed non desitui-
mur. **P**ersecucionem patimur. sed non delin-
quimur. **H**umiliamur. sed non confundimur.
Decimur. sed non perimus. **S**emper in omni
causam ihesu christi in corpore nostro committentes.
ut et vita ihesu in corpore nostro manifestet.
Semper enim nos qui vivimus in morte
tradimur propter ipsum. ut et vita ihesu mani-
festet in carne nostra mortali. **E**rgo mors
in vobis operatur. vita autem in vobis. **H**a-
bentes autem eundem spiritum fidei sicut sep-

tum est. **C**redidi propter quod locutus sum. et vos
creduntis propter quod loquor scientes quia
qui sustinuit ipsum. vos autem ipsum sustinetis
et constituet vos nobiscum. **O**mnia enim pro-
pter nos ut gratia habundans per multos gratiam
actione. habundet in gloriam dei. **P**ropter quod non
deficimus. **S**ed licet is qui defors est. ut non
corumpat. tamen is qui intus est renova-
tur de die in diem. **Q**uod enim quod in presenti est
momentaneum et tunc tribulacionis me-
super modum incommutabile etiam glorie patib-
operatur in nobis non recipiantur. novis
que videntur. sed que non videntur. **Q**ue et
videntur. temporalia sunt. que autem non
videntur. eterna sunt. **V**

Sciatis enim quia si terrestres domus
nostra huius habitacionis dissoluta
sunt. quod edificacionem ex deo habemus
domum non maneam. sed etiam in celis.
Nam in hoc ingemiscimus habitacionem
nostram que de celo est super id in cupientes. si
tamen vestra non nudi inveniamur. **N**am
in huius in hac tabernaculo. ingemiscimus
gratiam. eo quod volumus soluta. sed super-
vestit. ut abscondat quod mortale est a vita.
Qui autem efficit nos in hac ipse. deus qui
dedit nobis pignus spiritus. **A**udientes igitur
semper et facientes quantitas domini sumus in hoc
corpore. peregrinamur ad patriam. **P**ropterea et
anulamur. et non perperam. **A**udemus enim
bonam voluntatem habemus magis peregrin-
ari a corpore et patres esse ad dominum. **E**t ideo co-
cedimus sive presentes sive absentes pla-
cet illi. **O**mnes enim nos manifestant op-
eribus ante tribunal christi. ut refat unumquisque
propter corpus pro ut gesserit sive bonum sive ma-
lum. **S**cientes ergo timorem domini hominum
suademus. deo autem manifesti sumus. **S**ed
autem in scientis vestris manifestos nos est.
Non enim nos emendamus vobis. sed
ocasio in gloriam dei damus vobis. ut habeat
eos qui in facie gloriantur. et non in corde. **S**icut
enim mercede excedimus deo. sive labori su-
vobis. **C**onitas enim christi urget nos. est
manifestes hoc. quia si unus patimur in mor-
talis est. ergo omnes mortui sunt. **I**ponimus
mortalis est christi. ut qui vivit. iam non
vivimus. sed et qui peris mortui est

resurrexerit. Et nos ex hoc neminem no-
uimus secundum carnem. Et si cognouerimus
secundum carnem christum. Et nunc iam non noui-
mus. Si qua ergo inter uos noua creatura
est uetera non uenerunt. Et ecce facta sunt omnia
noua. Omnia autem ex deo qui nos reconcilia-
uit sibi per christum et donauit nobis ministerium re-
conciliationis. Quomodo quidem deus erat
christo mundum reconcilians sibi. non reputans
illis delictum ipsum. et posuit in uobis uerbum
reconciliationis. Per christum ergo legatione fungi-
mur. Et amquam deus exhortante per nos
obsecramus uos pro christo reconciliamini deo.
Eum qui non uenerat per nos. pro uobis pro-
statum fecit deus pater. ut uos efficiamur
una dei in Christo. **VI**

Adinantes autem exhortamur ut
in uacuum gratiam dei recipiatis. Et
ait enim. Cum pro accepto credidi-
m in te in die salutis adiunxit. Et ecce nunc
tempus acceptabile. ecce nunc dies salutis.
Et enim dantes ullam offensionem
ut non uideatur ministerium nostrum. Si in
omnibus exhibeamus uos incipimus sicut
dei ministros. in multa patientia. in tribu-
lationibus. in necessitatibus. in angustis.
in plagis. in carceribus. in seditionibus. in la-
moribus. in uigiliis. in ieiuniis. in castitate.
in scientia in longanimitate et in benignitate.
in spiritu sancto. in caritate uos facit. in uo-
luntas in uirtute dei. Per amorem iustitiae a-
dexters et a sinistris. Per gloriam ignobili-
tatem. Per infamiam et uocem famam. Per
seductores et ueraces. Sicut qui ignorant
et cognita. Quasi morientes et ecce uiue-
tes. Et castigati. non in mortificatione. Quasi
mortui. semper autem gaudentes. Sicut egri
tes. multos autem complectentes. Et am-
quam nichil habentes. et omnia posside-
tes. Quod uos pater ad uos obsecramus.
ut in omni dilataremus est. Non angustiamini
in nobis. anxiari autem in uobis
nisi. Et eadem autem habentes remunerationem
tamquam filius dico. dilataremus et uos
et sic uos ducet cum in fideles. Qui
autem per pacem iustitiae. cum iniquitate.
Autemque locutus iustus ad tenebras. Qui
autem conuenio christi. ad terram. Autemque

peris fidelis cum in fideles. Quis autem est
suis templo dei cum ydolis. Quis enim est
estis templum dei uiui. sicut dicit dominus.
Quoniam in habitato in illis. in eis
ambulato. et ego illorum deus. et ipsi erunt
in populus. Propter quod exite de medio eo-
rum. et separamini dicit dominus. et mundum
ne tangatis. et ego recipiam uos. et ego uos
in patrem. et uos eritis in filios et
filias dicit dominus omnipotens. **VII**

Nas igitur habentes promissiones
hanc. mundemus nos ab omni
iniquitate carnis et spiritus. per-
ficiamus sanctificationem in timore domini. Capite
nos. Neminem lesimus. neminem
corrupimus. neminem circumuenimus. Quod
ad redemptionem uestram dico. Quod diximus
enim quod in medio uos. uos estis ad mortem
endum. et ad uiuentium. Quod uos in
fiducia est apud uos multa in gloria
per uos. Et eplenis sum consolatione. super
habundo gaudio in omni tribulatione
uestra. Et amantem uenisse in uos
mam. nullam requiem habuit caro
nostra. Et omne tribulationem passi su-
mus. Foris autem pugna. intus timores.
Si qui solamur humiles. solamur et
in uos deus in aduentu christi. Non so-
lum autem in aduentu eius. Et etiam in
solatione qua solamur et in uobis.
refectus uos in solidum uos. uos flet.
uam emulacionem per uos. ita ut ma-
gis gaudeam. Quomodo et si in uos
in epla. non me peruenit. et si peruenit. uide-
re quod in epla illa. et ad horam uos in
ut. nunc gaudeo. Non quia tristitia
estis. Si qui in uos estis ad penitentiam.
Et istam enim estis secundum dominum. ut in illo
determinem pacem in uobis. Quod
enim secundum dominum tristitia est. penitentia et
salutem statuam operatur. Seculi autem
iustitia mortem operatur. Et ecce enim hoc
ipsum secundum dominum tristitia uos. quoniam in
uobis operatur sollicitudinem. Si defensio
uestra. Si indigna com. Si timorem. Si desi-
derium. Si emulacionem. Si uindictam. Si
omnibus exhibitis uos et tamquam
uos esse negocio. Si uos et si scripti uos

vis non propter eum qui fecit in uobis. nec
propter eum qui passus est. sed ad manifestan-
dam sollicitudinem meam quam pro uobis
habemus coram deo. Pro deo solati sumus. Pro
consolatione autem uestra habundantius
magis gauisus sumus super gaudio tythi. qui
reatus est spiritus eius ab omnibus uobis.
Et si quis apertum gloriatur sumus. non sicut
et alius. Sed sicut omnia nobis in uita et lo-
cutione sumus. ita et gloriatio nostra que fuit ad
deum. ueritas facta est. Et uiscera eius ha-
bundantius in uobis sunt. et in seculo
omni uobis obedientiam. quod cum timo-
re et tremore excepistis eum. Et audio quod
in omni uobis confido in uobis. **VIII**

Gratiam autem facimus uobis gratiam
dei fratres que data est ecclesie ma-
cedonie. et quod in multis experimentis
tribulationis habundantia gaudium po-
tuit fuit. et altissima paupertas eorum. quoniam
dant in diuitias simplicitatis eorum. Quia
secundum ueritatem testimonium illis phylipo.
quod super ueritatem uoluntatis fuerunt cum uer-
ba exhortatione obsecrantes uos gratiam et
amabilitatem ministrari. quod sit in factos.
Et non sicut speramus. sed temerarios de-
runt prius domino. Deinde uobis pro uolun-
tatem dei. ut ut rogaueris tythum. ut quod
ad modum cepit ita et perficeret in uobis. etiam
gratiam istam. Sed sicut in omnibus habun-
dantia fide spe et sermone. et scientia. etiam
sollicitudine. in super et caritate uestra in nos.
ut in hac gratia habundetis. Non quod impe-
rans dico. sed per aliorum sollicitudinem. et
iam uestra caritatis ingenium bonum compro-
bans. Si ita enim gratiam daretur illi. qui
propter uos egenus factus est. cum esset diuites
ut illius inopia uos diuites efficeret. et est
hunc in hoc deo. Hoc enim uale est uobis
qui non solum facere. sed etiam uelle cepi-
tis ab amico priore. Si uult uos et factus per-
ficeret. ut quem ad modum promissa est amur
uoluntatis. ita sit et perficiendi ex eo quod habe-
tis. Si enim uoluntas prompta est secundum id
quod habet. accepta est. non secundum quod non habet.
Non enim ut alius sic remissio. uos autem
tribulatio. sed ex equalitate in prius tempore
in habundantia illorum et opiam supple-

at. ut tales habundantia uestra in opie sit
supplementum. ut fiat equalitas. Sicut sep-
timum est. Qui multum habet. non habundat
uit. et qui modicum non inuita uit. Et ita
ancem ago deo. qui dedit eandem sollicitu-
dinem pro uobis in corde tythi. qui exhorta-
tionem quidem suscepit. sed cum sollicitudo
est sua uoluntate perfectus est ad uos. Et
sumus etiam cum illo fratrem nostrum. cuius
laus est in eum angelis per omnes ecclesias.
Non solum autem sed et ordinatus est comes
ab ecclesia peregrinationis nostre in hanc gratiam
que ministrat a uobis ad idem gloriam et
destinatum uoluntatem uestram. de ueritate
hac nequis uos utique in hac plenitudine
ne que ministratur a uobis idem gloriam.
Proinde enim bona non solum coram
deo. sed etiam coram omnibus hominibus.
Et istius autem illis et fratri nostro que
propter uos in multis sepe sollicitudinem esse.
Nos autem multo sollicitiores per fidem
multa pro uobis sine periculo qui est locum
uicinis. in uobis adiutor. sine periculo mei
apud ecclesiam glorie christi. Quod si uisionem
ergo que est caritas uestra. et uestra glorie propter
illius ostendit in faciem ecclesie. **IX**

Tam demum quod sit in uos exha-
bundantia est in uos. Sed non
cum promptum amicum uestrum. pro-
pter uos gloriatur apud macedones. quoniam
et achaya pacata est ab anno priore. uictoria
emulatio pro uocant plurimos. Et istum
autem fratres. ut ne quod gloriamur de uobis eu-
tetur in hac parte. ut quem ad modum dixi.
paulus. ne cum uenire macedones me-
cum et uenire uos impatos. et uictoriam
nos. ut non dicamus uos in hac suba.
Necessarium est existimari rogare fratres
ut perueniant ad uos. et ipse repromissam
uindictam hanc ipsam esse. sic quasi
benedicam uos quasi auaritia. Hoc
autem dico. quod qui per seminat per et metet.
et qui seminat in benedictionibus. debet etiam
omnibus et metet. Et iniquus enim pro
destinatur in corde suo. non eructus. a
ex necessitate. Et sciam enim datorem
diligat deus. Dicens est autem deus omne
gratiam habundantia facere in uobis. ut in

omnium omnem sufficientiam habentes
habundans iamque opus bonum. Sicut
scriptum est. Diligit deus pauperes. et
eius manet in seculum seculi. Quod autem ammi-
stratorem seminanti. ipsam adman-
ducandum praebeat. Et multiplicabit se-
men vestrum. et augetur incrementum frugum
iustitiae vestrae ut montibus locupletati ha-
bundeas in omni simplicitate qua o-
peratur per vos gratiam actionem dei. Quod
nam ministerium humis officii. non so-
lum supplet ea. quae desunt sanctis. sed etiam
habundant per multas gratias actiones in
domino. Propter hoc ministerium humis. gli-
ficantes deum in obedientia et fessione
nostre in euangelium christi simplicitatem et
munificationis nostrae in illos rationes in
ipsis obsecratione. per vos desiderant
vos propter eminentem gratiam dei in uobis
Gratias ago deo super in euangelium dono
eius.

Et autem ego Paulus obsecro uos. per man-
suetudinem in modestiam christi. qui in facta
christi quidem humilis sumi in uos. ables-
autem et fide in uobis. Ego autem uos ne per
seus audiam peram et fidenciam qua ex-
istimor. audere in quosdam qui arbitrat
nos. tamquam secundum carnem ambulemus.
Uicame enim ambulantes. non secundum
carnem militamus. Nam arma mi-
litarie nostrae. non sunt carnalia. sed potentia
deus ad destructionem munitionum et li-
bra destruentes. et omne altitudinem extol-
lentem se aduersus scientiam dei. et in cap-
tuitatem redigentes omnem intellectum
inobsequium christi. etiam in pingui uirtutes.
victoria omnem inobediam. cum inpleta
fuit nostra obedientia. Quae secundum scientiam
sunt videte. Si quis autem et fide christi se
esse. hoc cogitet in animam apud se. quod sicut ipse
christi est. ita in uos. Nam si amplius aliquid
glorietur fuerit de potestate nostra. quam
uobis deus dedit. in edificationem et non in
destructionem nostram non exultamus. Ut
autem non existimet tamquam frere uos per
equas. quam quidem episcopo in quibus. gratias
sunt et fortis praesentia aut corporis in fine
et sermo et temptabilis hoc cogitet qui et

modi est. quia quales sumus in eo per epistolam
absentes tales praesentes in facto. Non enim
audemus inferre aut comparare uos quibus-
dam qui seipsos emendant. sed ipsi in uobis
nos in seipsos in emendantes et comparantes uos
in seipsos nobis. Nos autem non in mensura
gloriamur. sed secundum mensuram regule.
qua mensus est nobis deus. mensuram
perungendi usque ad uos. Non enim qui in
perungentes ad uos. sed super extendimus in
uos. Ut si enim ad uos peruenimus in
eum angelus christi. non in mensura gloriantes
in alienis laboribus. sperni autem habentes.
credentes fidei nostrae in uobis magnificari
secundum regulam nostram in habundantia
etiam in illa quae ultra uos sunt ewange-
lizare. non in aliena regula in his quae
ipsum sunt gloriam. Qui autem gloriantur in
communis gloriantur. Non enim qui seipsos
emendat ille probatus est. sed quem deus
commendat.

Quam in sufficientiam in modum quid
in sapientiae meae. et in sportae meae.
Et multo enim uos de emulatio-
ne. Respondi enim uos in uirtute uirtutem
castam exultare christo. Quia uos autem ne sicut
serpens etiam seduxit astutia sua. ita in
impone sensus nostri et excedant a simplici-
tate quae est in christo. Nam si is qui uenit
alium christi probat. quem uos non proba-
tamus. aut alium spiritum accipimus quem
non accepistis. aut aliud euangelium quod non
accepistis recte patemini. Existimo enim
nichil me minus fecisse a magis apostolis
etiam et si in spiritus sumi simon et ceteri non
scientia. Non enim autem manifestus sit
uobis. Aut in modum peram feci in euangelio
humilians ut uos exaltemini. qui gratias
euangelium euangelizant uobis. Alias
ecclesias exspoliavi. accipiens stupendum
ad iustitiam uestram. Et cum essem apud
uos. et egerem. nulli onerosus fui. Nam
quod in modum decrat supplemunt freres qui uen-
iunt a macedonia et in omnibus sine o-
neri me uobis seruam et suabo. Est ueritas
christi in me. qui haec gloria non in sum-
getur in me in regionibus ad hanc. Quia
quia non diligo uos. Deus scit. et cetera

autem factio et fatium ut amputem occa-
 sionem eorum qui nolunt occasionem. ut
 in quo gloriantur tales intendant sicut et
 nos. ¶ Amicus inodi pseudo apli sunt
 oparii sedoli transfigurantes se in aplos
 xpi. Et non mirum. ¶ pe enim sathanas
 transfigurat se in angelum lucis. Non
 est ergo mirum. si ministri eius trans-
 figurent. vult ministri instrare. Quos
 finis erit secundum opera ipsorum. ¶ cum dico ut
 quis me putet insipientem. Alioquin
 velut insipientem accipite me. ut et ego in
 dicam quid gloriar. ¶ Alioquin non lo-
 quor secundum decum. sed quasi in sapientia
 in hac substantia glorie. Quomodo multi gli-
 aur secundum carnem et ego gloriabor. Et ven-
 ter enim suffert insipientes cum suis ip-
 si sapientes. ¶ sustinens enim si quis nos
 infirmitatem redigit. si quis denotat. si quis
 accipit. si quis extollit. si quis infirmitatem vo-
 cedat. ¶ cum ignobilitatem dico qui nos
 firmi fuerimus in hac parte. ¶ in quo quod
 audet. ¶ in insipientia dico audeo et ego. he-
 beret sum et ego. ¶ israelite sum et ego. ¶ scilicet
 abrahe sum et ego. ¶ et ministri xpi sum et ego
 ¶ Et unius sapientis dico. plus ego. ¶ in va-
 boribus plurimis. in carceribus humilitatis
 in plagis super modum in mortibus frequen-
 ter. ¶ in ipsis quinquages quadragenas
 una minus accepi. ¶ et virgis cecus sum.
 semel lapidatus sum. ter naufragus
 feci. ¶ nocte et die in profundo maris fui.
 ¶ in itinere sepe. ¶ in periculis fluminum. pericu-
 lis lacuum. periculis ex gentibus. periculis
 ex gentibus. periculis inuitate. periculis in
 solitudine. periculis in mari. periculis in fal-
 sis fratribus. ¶ in labore et erumpna in vigiliis
 ieiunatis. ¶ in fame et sit. in frigus et in
 frigore et in nuditate. ¶ per illa que ex-
 transieris sunt instantia mea cotidiana
 in sollicitudo omnium ecclesiarum. ¶ in
 firmatur. et ego infirmus. ¶ Quis standa-
 lizatur. et ego non utor. ¶ Si gloriam opor-
 tet que infirmitatis meae se glorior. ¶ Da-
 ¶ pater domini nostri ihu xpi. qui est bene-
 dictus in secula. scit quod non mentior. Da-
 masia populus gentis arethe regis cus-
 todiebat civitatem damascenos ut

[illegible]

placet. Si adhuc hominibus placem. christi
seruus non essem. Notum enim vobis fa-
cit fratres euangelium quod euangelizasti
a me. quod non est secundum hominem. Neque enim
ego ab hominibus accepi illud neque didici. sed
revelacionem ihesu christi. Audistis enim quer-
elacionem meam aliquando in iudaeis et quoniam
super modum persequabar ecclesiam dei et expug-
nabam illam. Et persequerebamur in iudaeis
supra multos coetaneos meos in genere
meo. habundantius emulatores existens
persecutionem meam iudaeis communem. Cum autem
conplacuit ei qui me segregavit ex ceteris
matris mee. et vocavit per gratiam suam. ut re-
velaret filium suum in me. ut euangeliza-
rem aliis in gentibus. continuo non acce-
pi carnem et sanguinem. neque veni iherosolimam
ad antecessores meos apostolos. sed abegit in ara-
biam. et iterum reversus sum in damascum. De-
inde post annos tres veni in iherosolimam vide-
re petrum. et mansi apud eum octiduum. Quinde-
cim. Alium autem apostolos neminem vidi nisi
iacobum fratrem domini. Que autem sermo
vobis. ecce coram deo quod non mentior. De-
inde veni in iherosolimam syne et calice. Etiam autem
ignotus facie ecclesie videor. que erant christi
et annuum autem auditum habebat. qui qui
persequeretur nos aliquando nunc euangelizant
fident quoniam aliquando expugnabatur a me
glorificabant deum. **II**

Deinde post annos quatuordecim ci-
vitatem ascendit iherosolimam cum bar-
naba assumpto et titho. A secun-
dum scilicet revelacionem et tunc cum illis
euangelium quod predicavi in gentibus. Sed con-
fusi autem hiis qui videbant aliquid esse nefos-
te in vacuam curiam aut circumitatem. Sed
neque tithus qui mecum erat gentilis cum
esset. et pulsus est circumitatem. sed prope con-
ductos falsos fratres qui coninvenerunt
explorare libertatem nostram quoniam habemus
in christo ihesu. ut nos in servitutem legis redi-
gerent quibus neque ad gloriam assumimus. sed
rectam veritatem euangelii permaneat a-
pud vos. Numquid autem qui videbant et
aliquid quales aliqui sunt in christo in ca-
me est. Deus enim personam hominis
non accipit. sed ihesus autem qui videbatur

esse aliquid nihil et invenit. Sed et contra-
dictum vidissent quod creditum est in euange-
lio prout sicut et per conversiones. Quod
enim operans est per magis in conversione
omnis. operans est in iudaeis in gentes. et cum
cognovissent gratiam dei que data est in christo
inter gentes. iacobus et cephas et iohannes
qui videbant columptie esse deus de-
venerunt in christo et barnabe sonerans ut nos in
gentes euangelizarentur. ipsi autem in con-
versionem tunc. ut pauperum christi memo-
res essemus. Quod etiam sollicitus fuit hoc
ipsum facere. Cum autem venisset petrus cum
ordinem in faciem et restitit quia reprehensi-
bilitas erat. Dominus enim quam venientem
quam ab iacob cum gentibus edebat. Cum
autem venissent convehant et legerebat
se. timens eos qui excommunicatione erant. et
simulacionem eius et sententiam dei inder-
ita ut barnabas diceretur ab eis in illam
simulacionem. Sed cum vidissem quod non
recte antea in adventum euangelii.
dixi cephas coram amicum. Si cum cum
deus his gentibus vivit et non in iudaeis
modo gentes cogis iudaeizare. Nos na-
tura videt et non ex gentibus patres. Sed
tes autem quod non iustificatur homo ex op-
eribus legis. nisi per fidem ihesu christi et nos in christo
ihesu credimus. ut iustificemur ex fide christi
et non ex operibus legis. Propter quod ex operibus legis
non iustificabitur quisquam carne. Quod si que-
rentes iustitiam in christo et veni sumus in
si patres. Numquid christus per minister est
autem. Si enim que destruxi hoc in re-
dicto puancacore me constituo. Ego enim
plegem legi mortuus sum. ut deo vivam.
Christus et fixus sum cruce. Ut in eo autem iam non
ego. vivit vero in me christus. Quod autem nunc vi-
uo in carne in fide in uno filio dei qui dilectus
est me et tradidit semetipsum pro me. Quod quoniam ab
uno gratiam dei. Si enim plegem iustitiam.
christus gentis mortuus est. **III**

in sententia galatiae qui vos fac-
tuerunt non obedire venientia. aut
quos carnos ille christus per scripturas
est in vobis et in christo. Hoc sonum a
vobis nolo discere. et ex operibus legis spiritum
accepistis an ex auditu fidei. Sic stult

estis ut cum spiritu cepitis nunc carne co-
 sumamini. Quanta passi estis sine causa.
 Et tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis
 spiritum et operatur in vobis ex operibus
 legis. an ex auditu fidei? Si iuxta scriptum est
 Abraham credidit deo et reputatum est illi
 ad iustitiam. Cognoscite ergo quod qui ex fi-
 de sunt. hi sunt filii abrahe. Qui videns ad
 scriptura quia ex fide iustificat gentes deus
 promissum abrahe. quod videtur nunc
 omnes gentes. Igitur qui ex fide sunt. bene
 dicuntur cum fidei abrahe. Quicumque
 enim ex operibus legis sunt. maledicti sunt.
 Scriptum est enim. Qui aledit omnes qui
 non permanserint in operibus que scripta sunt
 in libro legis ut faciat ea. Qui autem iuxta
 legem iustificatur apud deum. manifestum
 est quod iustus ex fide vivit. Lex autem non est ex
 fide. sed qui fecit ea. vivit in illis. Cuius
 vos videmus demaledicti legis. suis probris
 maledicti. Scriptum est enim. Maledictus
 omnis qui pendet in ligno. ut iuxta
 benedictio abrahe fiat in christo ihesu. ut possit
 talem spiritum accipiamus per fidem. Etenim
 secundum hominem dico tam hominis et firma-
 tum testamentum nemo spiritus aut super
 ordinat. Abraham dicitur fuisse promissiones
 et semini eius. Qui dicitur in semine tuo
 si in multis si qui in uno in semine tuo qui
 est christus. Hoc autem dico testamentum et firma-
 tum a deo. que post annos quadringen-
 tos et triginta. facta est lex. non utrum
 facit ad evadendam promissionem. Nam
 si ex lege hereditas. iam non ex promissio-
 ne. Abraham autem prepromissionem donavit
 deus. Quid igitur lex. Propter transgressio-
 nem posita donec veniret semen. cui pro-
 miserat ordinata. per angelos in manu
 mediatoris. Sed mediator autem unus non est
 deus aut unus est. Lex ergo adversus
 promissa dei. Absit. Si enim data esset
 que posset iustificare. vere ex lege esset i-
 ustitia. Si et datus scriptura omnia de peccato.
 ut promissio ex fide ihesu christi daretur creden-
 tibus. Quis autem quam veniret fides sub
 lege custodiebatur et datus meam fidem
 que revelanda erat. Itaque lex pedago-
 gus ut fuit in christo ihesu. ut ex fide iustificet

nunc. De ubi venit fides iam non facimus
 sub pedagogo. Omnes enim filii dei estis
 per fidem que est in christo ihesu. Quicumque
 enim in christo baptizati estis christum induistis. In
 quo non est iudeus neque grecus. non est
 servus neque liber. non est masculus neque
 femina. Omnes enim vos unum estis in
 christo ihesu. Si autem vos unum estis in christo ihesu
 ergo semen abrahe estis. secundum pro-
 missionem heredes. **III**

Dico autem. Quanto tempore heres
 parvulus est nichil differt a senio
 cum sit deus omnipotens. Et tunc ibi
 iacobus est usque ad presentem tempus a
 patre. Itaque nos tunc essemus parvuli de
 elementis mundi quibus eramus servi-
 entes. At ubi venit plenitudo temporis. mi-
 sit deus filium suum ex muliere factum de lege.
 ut eos qui sub lege erant redimeret. ut ad
 adoptionem filiorum receiveret. Quoniam
 autem estis filii dei. misit deus spiritum filii sui in
 corda vestra clamantem abba pater. Itaque
 iam non est servus sed filius. Quod si filius
 vultis per deum. Sed tunc quidem ignorantes
 dei. hiis qui natura non sunt deum sine vultis
 A tunc autem cum cognovimus deum. vultis
 cognovimus adeo. quod vultis vultis ad in-
 firmam et egenam elementa. quibus deus suus
 vultis. Dies obliatis vultis et tempora
 annos. Et nunc autem ne forte sine causa la-
 boravimus in vobis. Et dicit sicut ego. quod ego
 sicut vos. fratres. Obsecro vos. nichil me
 lesistis. Satis autem quia per infirmitatem
 carnis emulavimus vobis. iam presentem
 et tempora cum vultis in carne vestra. non
 spiritibus neque corpibus. sed sicut ange-
 lum dei receperitis in vultis christum ihesu. Vultis
 est ergo vultis vultis. Et estis vultis enim
 per vultis vobis. quia si fieri possit. acillos
 vestros emulavimus et dedissemus vultis. Ergo
 minimus vobis factus sum. vultis dico
 vobis. Et emulavimus vobis non vultis. sed exdu-
 ctus vobis vultis ut illos emulavimus. Quod
 vultis autem emulavimus in bono semper. et non tam-
 tum cum plenus sum apud vos. sicut in
 quos vultis per vultis. donec formet christus in vo-
 bis. Et enim autem esse apud vos modo. et
 imitatur vultis vultis. quia et vultis vultis.

/fidei

Quid michi qui sub lege nullus esse. legem
non legistis. Scriptum est enim. quoniam abraham
duos filios habuit. unum de ancilla
et unum de libera. Qui autem de ancilla factus
carnem natus est. Sed qui de libera per pro
missionem que sunt per allegoriam dei.
Hec enim sunt duo testamenta. Vnus
quidem in monte syna in iustitiam ge
nerans que est ager. Syna enim mons
est in arabia qui circumdatus est ei. que uero
est iherusalem. et servit tunc filiis suis. Illa
autem que sanctum est iherusalem. iherusalem est que
mater est nostra. Scriptum est enim. Et erit
filius que non parit. erumpet et clama
bit non parit. quia multi filii tes
te magis quam eius que habet unum.
Et os autem fratres secundum ysaac permissio
nis filii sumus. Sed quod tunc is qui factus
carnem natus fuerat. persequeretur eum
qui secundum spiritum. ita et nunc. Sed quid dicit
scriptura. Et ecce ancillam et filium eius.
Et non enim heres erit filius ancille nisi
filio libero. Itaque fratres non sumus a
telle filii. Sed liberi qua libertate iustus
uos liberauit.

Sed tunc ergo nolite minime iugo sumi
tis tenui. Et ecce ego paulus dico vo
bis. qui si circumdaminus christe uobis
nichil proderit. Et edificat autem cursum omni
hominum circumdaminis se. quoniam debitor
est minime legis faciente. Et uariatus est
christo qui in lege iustificamini a gratia ex
datis. Et os enim spiritui ex fide spem et
tunc expectamus. Et cum in christo nihil neque
circumdatio aliquid ualeat neque spiritum
et fides que per caritatem operatur. Et uirtus
tunc bene. Quis uos impedit. uirtutem
non obedire. Ne enim assensentis. Per sua
suo enim si non est ex eo. qui uocauit uos.
Et si odium fermentum totam massam
corrumperit. ego os fidei de uobis in domo
quod michi aliud sapientis. Qui autem et tur
bat uos. portabit iudicium quoniamque est
ille. Ego autem fratres si circumdationem
adhuc porto. quid adhuc persecutionem
patior. Ergo euacuatum est scanda
lum crucis. Et inquam abscondant qui
uos et turbant. Vos enim in libertate

notati estis fratres tantum. ne uirtutem
deus carnis. Sed per caritatem spiritus sancti
inuenit. Omnis enim lex in uero timo
ne impletur. Diliges proximum tuum. sicut
te ipsum. Quod si in uicem mortis et conde
tis. uidete ne ab in uicem et sumamini.
Dico autem in christo. Sed per in ambulatione
desidia carnis non perficiatis. Caro enim
et concupiscit aduersus spiritum. Spiritus autem aduersus
carnem. Hec enim sibi in uicem aduersant.
ut non queruntque multis illa faciantis.
Quod si qui duamini non estis sub lege.
Sed manifesta sunt autem opera carnis. que sunt
fornicatio. inuidia. impudicia. lux
uria. iracundia. seruitus. ueneficia. inmi
cie. et contentionis. emulationes. ire. rixae. de
sensionis. Secrete in uirtute. hominibus. et
ceteris. comminationes. et huius similia. que
portant uobis sicut per dicit. quoniam qui ca
lia agunt. regnum dei non consequentur. Erit
autem spiritus est. Caritas. gaudium. pac
ientia. benignitas. comitas. longa
inuitas. mansuetudo. fides. modestia.
et ueritas. castitas. Aduersus huiusmodi
non est lex. Qui autem sunt christi. carnem
suam crucifixerunt cum uicis et concupis
centis. Si spiritui minime. Spiritus et ammi
lemus. Non efficiamur in amice glie
cupidi in uicem per uicem. in uicem et
in uicem.

Fratres. Et si per concupiscentiam fuerit
homo in aliquo delicto. uos qui
spirituales estis huiusmodi. et in uicem
in spiritum lenitatis. et considerans semper in
uicem et in uicem. Alter autem altera por
tate. et sic adimplebitis legem christi. Qui autem
si quis existimat se aliquid esse cum nichil
sit. ipse se seducat. Quis autem suum probet
unusquisque. et sic in uicem et in uicem
habebit. et non in altero. Unusquisque ei
onus suum portabit. Et in uicem autem huius
qui cathetizatur uerbo ei. qui se cathetiz
et perat in omnibus bonis. Nolite errare. Os
non in uicem. Que enim seminat in spiritu
et in uicem. Et in qui seminat in carne sua.
de carne et metet corruptionem. Qui autem
seminat in spiritu. et in uicem et in uicem
et in uicem. Boni autem facientes. non desit

namus tempore enim suo metimus non de
ficienter. Ego dñi corpus hēmus opem
vōmū ad omēs maxime autē addo mēst
cos fidei. Et idcirco qualibz lētis scpi vobis
mea manu. Quamqz enim volū pla
ce uicarie hñ cogit uos cōmādi tant
ut auctis xpi p seueritatem non pāntur
Et qz enim qui cōmādi legem custodi
unt. si uolūt uos cōmādi. ut uicarie
mā glēntur. Et idcirco autē auctis glēnt u
māre dñi nū ihu xpi. p quem in mūdo
cōmādius est ego mūdo. I n xpo cū ihu
nōqz cōmādi aliquid ualeat nōqz pūcā
si uoua creatura. Et quāqz hanc re
gulam scia fūit. par sup illos i mīa i
sup ihu dñi. Deo nemo mīdī molestus
fuit. Ego enim signata dñi ihu mōpe
meo pōto. Et in dñi nū ihu xpi. cū spū mō
firs amēti. *Inapit prologus ad ephesios.*

Ephesii sunt asiani. Hñ accep
to uō uicāns pūcānt mīde
Hos collaudat a plūs laudens
eis a mīa decāre pūcānt
dyaconem. *Inapit epistola ad ephesios. i.*

Primis aplūs ihu xpi p uolūcātē
dei sanctis omnibz qui sūt ephe
si i fideibz in xpo ihu. grāa nobis
i pax a deo patre nō i dñmō ihu
xpo. is eudictus deus i pax cōmū
nū ihu xpi qui benedixit uos mō
benedictiōne spūali in celestibz
in xpo. sicut elegit uos in xpo. ante

mūdi cōstitūcōm ut efflētis sū i mā
nūmū in cōspatu eius mēantate. Qui p
destināuit uos in adōp cōnem filioe pūc
fūm xpi in dñm sōm pōsū uolūcā
tis sūt in laudem glōrie grē sūt. in qua glē
fīcānt uos in dñlo filio suo in qua hēu
redēp cōnem p sanguinem eius i remi
sionē pōe sōm dñmō grāe eius. q
sup habundāuit in nobis i omni sapi
entia i pūdentia. ut notūm facer nobis
sacramētū uolūcātis sūt. sōm uōm
placitū eius qd pō sūt mō mōstren
fācōne plenitū mōs tēpūm. i sūmāte
omīa in xpo que mōstis i que mīa sūt
mūpō. I uōqz etiam uos sōte uocāti sūt
in uis pūcānt sōm pōsūm eius q
omīa opānt sōm sūm uolūcātis
sūt. ut sūmū in laudem glē eius. uos q
ante spāntis in xpo. I uōqz uos cū
audīstis vōmū ueritātis euāgeliū
salutis nū. in quo i ardentes signa et
tis spūm pūmōis sōm qui est pū
mō hereditātis nū in redēp cōm acq
sūcōis i laudem glē eius. Quā i ego
audīens fidem urām que est in xpo ihu
i dīcōnem i omēs sōs. non cōsō grās
agens p uobis mēmōriam nū faciens
mōmōibz mōis. ut deus dñi nū ihu xpi
pater glōrie dei uobis spūm sapientie et
reuelācōis. in agnōcōne eius. illūmī
tōs o dōs cordis nū. ut sciātis que sūt spē
uocātōis eius. i que dūnt glē heredi
tātis eius in sōs. i que sūt sup emīnens
in agnōcōne mōmōis eius i uos qui cō
dīntis sōm opācōm pōtēcie uirtutis
eius quam opātus est in xpo sūmōs
illūm amōmōis i sūmōs ad dēcām
suām in celestibz sup omēm pūcānt
i pūcēnt i uōmōm i dñmōm i omīe nō
mōm qd nōmīat. nōm sōm in hoc
seculo. s. etiam in sūmō. Et omīa sub
reāt sū pēdibz eius. i sūm dēit caput s
omīe ecclīam que est corpus ipius i plen
tūda eius qui omīa i omībz adīpīat.

Et uos annūcētis. *ii.*
mōmōm i dēlētis i pōis nū in
lūis alīqū ambīlātis sōm sōm
mūmōm sōm pūcānt pūcōs aer

huius spiritus qui nunc opat in filios dei
fidenter inquit in nos omnes aliquando
conuersi sumus in desideria carnis in
facientes uoluntate carnis et cogitatione
inimici et erant in natura filii irae sicut et
Deus autem qui diues est in misericordia propter
innumerabilem clementiam suam quam dilexit nos
cum eramus in uoluntate peccatis. et unificauit nos
in Christo. cuius gratia estis saluati. et resuscitauit
et sedet super celestia in Christo Iesu et
ostendit in seculis super uentibus huius
dantes diuitias gratiae suae in bonitatem
super uos in Christo Iesu. Et ratio enim estis
saluati per fidem. et hoc non ex uobis. De
cuius donum est. non ex operibus neque glorie
et pietas enim sumus facti in gratia in Christo
Iesu in operibus bonis quae operatur deus. ut a
uolueris in illis. Quod ad memores esto
et quod aliquando nos gentes eratis in carne quod
dicebamini iniqui ab ea quae dicitur in
carni in carne manifestam qui erat in illo tempore
sine Christo. alienati a conuersatione ista. et
hospites testamentorum per missionis spiritum
non habentes. et sine deo in hoc mundo. Et
autem in Christo Iesu. uos qui aliquando longe era
tis. facti estis per in sanguine Christi. et per
pacem estis in unum qui fecit utraque uultum. in me
dium pacem in facere salutis in me
uas in carne sua. legem mandatorum de
arum euacuans. ut duas et hac in semet
ipso in unum uocauit hominem. faciens pa
cem. ut reconciliet amicos in uno corpore ad pa
trem in faciens in unitatem in semet
ipso. Et ueniens euangelizauit. et uobis
pacem qui de longe fuistis. et pacem huius
qui per ipsum per ipsum huius accessum ambo
in uno spiritu ad patrem. Ergo iam non es
tis hospites et adueniens. si estis ciues scilicet
in unum et domicilia dei super edificationem super fun
damentum apostolorum et prophetarum in Christo Iesu in summo
lapide angularem in Christo Iesu. In quo omnis
edificatio et structa crescit in templum
sanctum in domino. et in quo et uos coedificamini
inhabitaculum dei in spiritu sancto. III

Eius rei gratia ego paulus uir
in Christo Iesu pro uobis gentibus. si
tamen auditis dispensationem
grae dei quae data est michi in uobis quoniam

secundum reuelationem. notum michi factum est sa
cramentum. sicut super scriptum in breui pro ut
potestis legentes intelligere prudentiam meam
in mysterio Christi. quod aliis generationibus non
est agnatum filius hominum. sicut nunc
reuelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in spiritu
esse gentes coheredes et corporales et principes
in promissionis in Christo Iesu per euangelium
cuius factus sum ego minister. secundum do
minum gratiae dei quae data est michi. secundum opera
bonum in uirtutis eius. Et ideo autem omni
sanctis in unum data est gratia hoc in gentibus
eum angelizate inuestigabiles diuitias
grae Christi. et illuminare omnes quae sic dispen
satio sacramenta abscondita a seculis ideo
quia omnia operatur ut in uocet per prin
cipum et potestatem celestium per ecclesiam in illis
foris in sapientia dei. secundum primum ueni
scilicet qui fecit in Christo Iesu dominum nostrum in
quo habemus fiduciam et accessum in
fidentiam per fidem eius. Quod quod peto ut desina
tis in uoluntate carnis in uobis per uobis. quae est
gloria uestra. Huius rei gratia flecto genua mea
ad patrem domini nostri Iesu Christi. ex quo omnis
patet in celo et in terra uocatur. ut de
uocis secundum diuitias glorie suae uocet
in uobis per spiritum eius in uocet hominem
Christum habitare per fidem in cordibus uestris. In
caritate radicati et fundati. ut possitis co
prehendere cum omnibus sanctis quae sic laetitia
in longum et in sublimitatem et in profundum
Et are etiam super eminentem scientiam car
itatem Christi. ut impleamini in omni plen
tudinem dei. Et autem qui potens est omnia
facere super uobis in uocet quoniam petimus. aut in
telligimus secundum unitatem quae operatur in
uobis in gloria in ecclesia in Christo Iesu in omnes
generationes scilicet scilicet amen. III

O bsecro itaque uos ego uindictus in do
mino ut argue ambuletis uoca
tione qua uocati estis cum omni
humilitate et mansuetudine in uocet pacis et
obsecrantes in uocet in caritate. Et ostant
seruare unitatem spiritus sancti in uocet pacis.
Unum corpus unum spiritus sicut uocati estis
in una spiritus uocationis uestrae. Unus domus
una fides. unum baptisma. Unus deus
et pater omnium qui super omnia et per omnia et

In omnibus nobis. **I**magi autem nra data
est gra. scdm mensuram donacionis xpi. p
ter qd dicit. Ascendens in altum captiuam
duxit captiuitatem dedit dona hominibz.
Qd autem ascendit quid est nisi quia desc
dit pminu in flores ptes terre. Qui descen
dit ipse est qui ascendit sup omnes coelos
implet omnia. Et ipse dedit quosdam am qdam
aplos quosdam aut pphetas. alios aut
euangelistas. alios autem pastores. et
doctores ad edificationem scilicet in opus
nummuli in edificationem corporis xpi. donec
ocurramus omnes in unitatem fidei. et ag
nitionis filii dei in unitate psona in mensura
etatis. plenitudinis xpi. ut iam no sumus
puli fluctuantes et conuulsimur quini
uentis doctrine iniquitatis hominum. mal
tuna ad conuentionem erroris. Vitatem
aut facientes in caritate. certamus il
lo pominu qui est caput xpi. ex quo tot
corpus opatum et nexum ponem in
tiram in unitatem scdm opationem
in mensuram in unitatem. in unitate aug
mentum corporis facit in edificationem sui in
uitate. **I**tem igitur dico. et testis in dno.
ut iam non ambuletis sicut gentes am
bulant in vanitate sensus sui tenebris ob
scurentes habentes intellectu. alienati a vi
ta dei p ignorantiam que est in illis ppter
cratatem cordis ipsorum. Qui despantes
sententias tradidit in pudore. in opatione
in mundicie. omnes in auaricia. Et os autem
non ua didicistis xpi si tamen illi audi
tis. et impo eodictis. sicut est ueritas inhi
l. **S**ed nunc uos scdm psonam euilacionis
uicem hominem qui corripit scdm desideria
erroris. Benonamini aut spu mentis et
ure. et induit uos hominem qui scdm
deum creatus est in iustitia et caritate uitae.
Pter qd deponentes in uerba. loqui
uitatem. inuicemque cum proximo suo
qm sumus unitatem membra. **I**tem
in uolite peccare. Sol non oridat sup ita
ambiam uitam. **N**olite loci dare dyabo
lo. Qui fundat iam non sunt. **A**gis
aut labore opando manibus suis qd uol
ebat habere unde uiuat necessitatem pa
tenti. **O**mnis sine malis exore uro u

procedat. si quis uoluit ad edificationem
fidei ut de gratiam audierit. **E**uoluit
uitare spiritum sanctum in quo signata est
indie redemptionis. **O**mnis amantia
uia in indignatio et clamor. et blasphemia
tollat a uobis. am omni malitia. **E**t
tote aut inuicem benigni. misericordes. don
tes in uicem sicut et deus in xpo donauit uobis.
Estate imitatores dei sicut **E**t
salu et aulit in ambulatione in di
lectione sicut et xpi dilexit nos in ma
didit semetipsum pro nobis oblationem et
hostiam deo in odore suauitatis. **F**orni
cacio aut et inuicem in mundicia aut auar
itia nec nomine in uobis. sicut dicit
scds. aut inuidia. aut stultiloquium.
aut scurrilitas que ad rem non puenit. **S**i
magis gratiam actis. **H**oc enim scitote
intelligentes qd omnis fornicatio. aut
inundus. aut auarus. qd est ydolatri
semita. non habet hereditatem in regno
xpi et dei. **N**emo uos seducat in amor uul
ppter hoc enim uenit ira dei in filios dis
fidentie. **N**olite ergo effici principes eos.
Eras enim aliquando tenebre nunc
aut lux in dno. **E**t si filii lucis ambula
te. fructus enim lucis e in omni bonita
te et iustitia et ueritate. **P**robantes qd sit be
neplacatum deo. **E**t nolite inimitare
opibz in fructibus tenebrarum. magis at
red arguite. **Q**ue in occulto sunt ab ipso
tunc est edict. **O**mnia aut que argui
tur a lumine manifestant. **O**mnis eni
qd manifestat. lumen est. **P**ter qd dicit.
Surge qui dormis et erurge amoris et
illuminabit te xpi. **V**idete itaqz fratres q
modo tante ambulationis non qm in si
pientes. si quasi sapientes. redimere xpi
quoniam dies mali sunt. **P**ropterea nolite
fieri imprudentes. si intelligentes que s
uoluntas domini. **E**t nolite in ebria
uino in quo est luxuria. si impleamini
spu sco loquentes uobis in canticis in
psalmis et ymnis et canticis spu alio
cantantes et psallentes in cordibus uest
donis. **G**ras agentes temp pominu
in nomine dni nri ihu xpi deo et patri. s
iecti in uicem in amore xpi. **O**mnis uis uis

suos sicut neque sicut dominus. quia ut caput
est ecclesie. sicut christus caput ecclesie. que salua
tor corporis eius. Sicut et ecclesia subiecta est christo
ita et mulieres nostras sicut ecclesia dilexit eccle
siam. et semetipsum tradidit pro ea. ut illam
sanctificaret mundans laqueo aque in vo
citate. ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam
non habentem maculam. aut rugam
aut aliquid huiusmodi. sed ut sic sancta et immacu
lata. Ita et nos debemus diligere uxores
ut nos. sicut corpus sua. Qui uxorem suam
diligat semper diligit. Sicut enim una
quam carnem suam odio habuit. sed
unam et solam eam. sicut et christus ecclesiam.
quia membra sumus corporis eius de car
ne eius et de ossibus eius. Et propter hoc relinquit
homo patrem et matrem suam. et adhærit
uxori sue. et erunt duo in carne una. Scitis
magnum hoc mysterium est. et ego autem dico in
christo et ecclesia. et se in seipsum et nos sin
guli unusquisque suam uxorem. sicut semet
ipsum diligit. ut et ecclesia unum suum.

Perinde obediite parentibus vris
in domino. Hoc enim iustum est
et honorabile prout et in iurem tu
am quod est mandatum primum in promissione.
ut bene sit tibi. et sis longeuus super terram.
Et vos patres vris nolite ad iracundiam
provocare filios vestros. sed educate illos in
disciplina et correptione domini. Sicut enim
obediite dominis carnalibus. cum timore
et tremore in simplicitate cordis vestri. sicut
christo. non ad oculum seruientes quasi hominibus
placantes. sed ut seruus christi facientes uolun
tatem dei ex animo cum bona voluntate
sincere. sicut domino et non hominibus. Scitis
quod unusquisque quodcumque fecit bonum.
recipit hoc a domino. sicut seruus sicut
liber. Et vos domini eadem facite illis
remittentes in misericordia scientes quia et illorum
iustus dominus est in celis. et persona enim acceptio
non est apud deum. Idcirco fratres et for
tissimi in domino et in potentia uirtutis et
induite uos armatura dei. ut possitis sta
re aduersus insidias dyaboli. qui non est
uolens collidat aduersus carum et sang
uinem. sed aduersus principes et potestates

et aduersus rectores mundi tenebrarum hanc
et armatura nequitie in celestibus. Quia
accipite armatura dei. ut possitis resi
stere in die malo. et in omnibus perfecti stare.
Sicut et succincti lumbos uos in ueritate. et
induite lorica iustitie. et calceati pedes in
preparationem euangelii pacis. In omnibus
sumetes scutum fidei. in quo possitis omnia
telum nequissimi ignita extinguere. et gale
am salutis accipite. Et gladium spiritus quod
est uerbum dei. per omne orationem et obsecra
tionem orantes omni tempore in spiritu et in
uigilantes in omni instantia et obsecra
tione per omnes sanctos et per me. ut detur
uius in omni in operatione oris mei cum fi
ducia notum facere mysterium euangelii.
per quo legatione finis in cathena ista
ita ut in ipso audeam per oportet me lo
qui. Et ita autem et uos sciatis que omnia me
et quid agam. omnia uobis nota fa
ciat spiritus sanctus in uos in me et
fidelis minister in domino quem uult
aduersus in hoc ipso ut cognoscatis que omnia
uos sunt et scilicet corda ustra. Pax sit
uobis et caritas cum fide ad deum patrem nostrum et
dominum ihesum christum. Et ita uobis cum omnibus
qui diligunt dominum nostrum ihesum christum in
in corruptione amen. **Explicit epistola ad
ephesios. Incipit prologus in epistolam
philippen ad philippenses.**

Prologus in epistolam
philippen ad philippenses.
Sicut sunt macedones. et qui accep
to uerbo ueritatis perueniunt
in fide. nec recipiunt falsos a
pulos. Nos collaudat apostolus scilicet
eis anima decenter. gepas et dimitte.

Explicit prologus ad philippenses

Incipit epistola ad philippenses: 1.

Philippus et thymochares serui ihu xpi
omnibus sanctis in xpo ihu qui sunt
philippis cum episcopis et dyaconis
gratia vobis et pax a deo patre nostro
et domino ihu xpo. Gratias ago de
meo iam in memoria vestra. semper in
sanctis orationibus vestris ponitur vo-
bis cum gaudio. deprecacionem facitis
super euangelizationem vestram in euangelio
xpi. a prima die usque nunc et spero hoc ipse
quia qui cepit in vobis opus boni. perficiet
et usque in diem ihu xpi. Scitote est michi
iustum. hoc sentire ponitur vobis eo
quod habeant vos in corde et in iungulis meis
in defensione mea et in euangelizatione eu-
gelij socios gaudij mei omnes vos esse.
Vestis enim mihi est deus quomodo cupiam
vos omnes in visceribus ihu xpi. Et hoc oro
ut caritas vestra magis et magis huiusmodi
in scientia et in omni sensu. ut probetis po-
tiora ut sint sancti et sine offensione audi-
entem xpi repleti fructu iusticie per ihu xpi
in laudem et gloriam dei. Scitote autem nolo vos
frangere. quia que circa me sunt magis ad per-
fectionem nemini euangelium. ita ut iunctura
mea manifesta fuerit in xpo. iam in pro-
prietate et in caris omnibus ut plures efficiam
in domino et sperantes in iungulis meis habun-
dantius audient sine timore verbum dei lo-
qui. Quidam quidem et propter invidiam et
contentionem quidam autem et per bonam vo-
luntatem xpi predicant. Quidam autem ex-

cantate scientes quoniam in defensione eu-
gelij posuit sum. Quidam autem exortunt
ne xpi annuntiatione non sint existimantes
prestitam se suscitare inimicis meis. Quod
enim dicitur omnimodo sine peroracione
sine quicquam xpi annuntiet in hoc gau-
deo. sed et gaudebo. Sed ad eum quod hoc michi per-
uenit ad salutem. per quam orationem et omni
sua rationem spiritus ihu xpi secundum expectaco-
nem et spem meam quod in nullo confundor. sed in
omni fiducia. sicut semper et nunc magnifica-
bitur xpi in corpore meo. sicut peritiam. sicut per
mortem. et nichil autem nunc xpi est in mo-
ritu lucum. Quod si vivere in carne. hic michi
fructus operis est. ecce quid eligam ignoro. et
Carnis enim eductio desiderium habens
distolui. et ex eum xpo. in contrariis melius
permanere. aut in carne. necessarium est pro-
pos. Et hoc asserens scio quia manebit et per-
manebit omnibus vobis ad perfectionem et
gaudium fidei. ne gratia deo in die quidem
in xpo ihu in me. peruenit aduentum vestrum
ad vos. tantum digne euangelio xpi co-
muni. ut sicut cum venio et video vos
sine absens audiam de vobis. quia statim
in uno spiritu. unanimiter et laborantes fidei et
euangelij in nullo trementum ab adversariis.
que est illis causa periculis vobis
aut salutis. Et hoc adeo. quod vobis donatum
est per xpo. non solum ut iterum credatis sed
etiam ut pulchra patientiam idem certam ha-
bentes qualem et vidistis in me et nunc audistis
de me. 11

Siqua ergo et solatio in xpo si quod so-
latium caritatis. si qua societas
spiritus. si qua viscera misericordie et
placet gaudium vestrum. ut idem sapientis et
idem caritatem habentes. unanimiter id
ipsum sentientes. Nichil per contentionem ne-
que per inaniem gloriam. sed in humilitate su-
piorum sibi invicem arbitantes. Et non quod
sua sint singuli considerantes. sed ea que ad
omnem. Et ad eum sentite in vobis quod in
xpo ihu. Qui cum in forma dei esset. non
rapinam arbitrans esse esse se equales
deo. sed semetipsum ex inani et forma sui
accipiens in similitudinem hominum factus
et habitum mentis ut homo. Lumen autem

semetipsum factus obediens usque ad mortem
mortem autem crucis. Propter quod et deus exal-
tauit illum et donauit ei nomen quod est se-
cundum omne nomen. ut in nomine ihesu omne ge-
nus flectat. celestium creaturam et inferiorum.
Et omnis lingua confiteatur quia dominus ihesu-
christus in gloria est dei patris. Itaque et mihi inter
sunt semper obediens. non ut in preceptis meis tan-
tum. sed multo magis nunc in absentia mea
cum meum in amore vestram salutem operari.
Deus est enim qui operatur in vobis inel-
le et perficere per bona voluntate. Omnia autem
facite sine murmuratione et in hesitatione
sicut filii dei. sine reprehensione in medio nationis
prae et in parte. inter quos lucetis sicut lumen
in mundo. volumus vobis et timentes ad glori-
am meam in die christi. quia non in vanum
meum laboraui. neque in auctum laboraui. Sed et
in multos. super sacrificium et obsequium fidei
me gaudere et gratulari omnibus vobis.
Quod enim autem vobis gaudere et gratulari
mihi. Sed perdo autem in domino ihesu christo
et in modum dico vobis mihi ad vos. ut
et ego bono animo sum cognitis quae circa
vos sunt. Veni enim autem habeo tam
vnam mentem qui sinceram affectum ut pro vobis
sollicitus sit. Omnes enim quae sua se-
queruntur. non quae ihesu christi. Expunctum
autem eius cognoscite. quia sicut pater filium
meum testatur in euangelio. Iam ergo
propter me mittere ad vos. mox ut uidero quae
circa me sunt. Confido autem in domino quod
manum breuiter ueniam dico ad vos. Et et
sanctum autem existimam epistolam meam
faciem meam et cooperationem et multum
meum uestrum autem apostolum et ministrum
necessitatis meae mittere ad vos. qui qui
dum omnes uos desiderabat et uisus
erat. Propter quod et audieratis illum in finem
tuum. Nam in finem est usque ad mor-
tem. si idem infernus est eius. Non solum
autem eius ueniam etiam in me. ueniam
etiam super custodiam habeam. Iesu autem
ergo in finem ad vos ut uidero et in
gaudere. et ego sine tristitia sum. Ex-
apite itaque illum cum omni gaudio in
domino. et in modum habere omni

no. quoniam propter opus christi. usque ad mor-
tem accessit in deum animam suam. ut imple-
ret id quod ex vobis de erat erga meum ob se-
quium. III

Dilecti fratres mei gaudete in domino
eadem uobis laetare mihi quod
non pigrit. uobis autem necessa-
rium. Et idcirco carnes uidete malos operarios
uidete confusionem. Vos enim sumis cu-
cullis qui spiritu deo sumis. et gloriamini
in christo ihesu et non in carne. fiduciam habetis
quoniam ego habeam fiduciam in carne.
Sed quis alius uidetur et fidet in carne ego
magis cum illis octavo die exgeret
illi. deinde in iherosolimam. hebreis et iudeis
et. secundum legem per hanc sententiam. secundum etiam
conueniens etiam dei. secundum uel
faciam quae in lege est. et in finem sine que-
ra. Sed quae mihi fuerunt lucra in auctum
sum propter christum deinde. Et le-
nuptiam enim existimo omnia deinde
esse propter eminentem scientiam. ihesu christi
domini mei. propter quem omnia deinde
fecit et arbitror. etiam. ut christum lucrari fac-
iam. et inueniam nullo non habens in
eam iustitiam quae ex lege est. sed illam quae
ex fide est christi quae ex deo est iustitia in fide
ad agnoscentem illum et uirtutem resur-
rectionis eius et ad societatem passionis
illius et figuram mortis eius. si quando
occurram ad resurrectionem quae est ex mor-
tuis. Non quod iam accepim. aut iam
perfectus sum. Sed equo autem si quando ap-
prehendam in quo et peruenius sum ad
illum. Ita ut ego me non arbitror com-
prehendisse. et in finem autem quae quidem
ita sunt obliuiscens ad ea non quae sunt
priora extendens incipiam addiscere
persequor. ad uiam in superne uocatus
in christo ihesu. Quamquam et perfectus sumus.
hoc sentiamus. Et si quid aliter sapimus
et hoc uobis deus reuelauit. Et in finem
ad quod peruenimus ut idem sapiamus
et eadem per maneamus regula. Imitatores
mei estote fratres et obseruare eos qui ita
ambulant sicut habetis formam. nam
et illi enim ambulant. quos sepe dico
uam uobis. nunc autem et deus dico in finem

omnis xpi quoniam finis iustitiae quod de non
ter est. et gloria in resurrectione ipsius qui aeterna sapi
unt. In ista autem universa non nichil est. Et inde
etiam salutem expectamus domini nostri ih
xpm qui reformavit corpus humilitatis ut
et figuratum corpus daretur tunc secundum opera
com qua possit etiam obtere sibi omnia
itaque fratres mei omni desiderio. **IIII**
suum gaudium meum et corona mea sic stare et
dominus huius. Et hodie iam rogo et synchi
cem deprecor idipsum sapere in domino. Et tunc rogo
te et gaudere compar ad omnia illas que me
cum laboramus in eo in glorio cum demerere
et ceteris adiutoribus meis quod nomina se
militum me. Et audet in domino semper. Item
dico gaudete modestam vestram vocem sit omni
nomini. Et in eis enim propter est. Et istud soli
liciti sitis si in omni oratione et obsecratione ad
gratum actione peccatores vestri in notetate
apud deum. Et pax dei que exsuperat omni
sensum antiodiac corda vestra et intelligen
tias vestras in christo ihu domino nostro. De eodem frater
quocumque sit vestra. Quocumque pudica quocumque
iusta quocumque sancta quocumque amabilia quocumque
bone fame si qua virtutis si qua laus dis
cipulorum et cogitate que et didicistis et accep
istis et audistis et vidistis in me. Hoc agi
te ut pax erit vobis. Et amicus suus
autem in domino vehementer quoniam eandem aliqui
refloruistis puer sentite sicut et sentieba
tis. Occupati autem eratis non quoniam propter pe
ccata dico. Ego enim didici in quibus su
sufficiens esse. Sed non humilitati scio et
humidare vobis et in omnibus istitutus sum et
sacra et esurire et humidare et penuriam pa
re. Omnia possum in eo qui me confortat. Ve
nienti vobis bene fecistis et imitantes et
humiliter me. Sed ante autem et vos philippe
sos quod in principio ewangelii quoniam per factis su
am actionem nulla in ecclesia imitantes
et donec dati et accepti. nisi vos soli. Quia
et thessalonicarum semel et vobis et vobis in vobis
in. Quia non quod datum est. Sed requiro fructum
humidantem in domo vestra. Habeo autem omnia
et humido. Et epistolis sunt acceptis ab epaf
dio que in vobis et odium suavitatis ho
nam acceptam placente deo. De autem
meus impleat omne desiderium vestrum se

mundum diuitias suas in gl'a in xpo ihu. Do
autem i patri nro gloria in saecula seculi amen.
S alutate omnes sanctos in xpo ihu. S a
lutate vos qui mecum sitis fratres. S a
lutate uos omnes scilicet marime ante qui
detorino celano sit. S ita a comuni mi
ihu xpi cum spiritu uestro amen. **Expli**
cit epistola ad philippenses. Incipit prologus
in epistolam ad colossenses.
Colossenses ihu sunt sacerdot
es sunt aliani i ipi puenit e
rant a plebe a plis. A et ad
nos accessit a plis ipse. S nos per epistolam
congruit. Audierant enim uerbum ab
Antipho qui i multum i eos accepit. i
Ego apostolus iam ligatus scripsit eis
ad epheso per uicem dyaconem i onelui
a colimui. **Incipit epistola ad colossenses. i.**

Prius ap[osto]lus ihu xpi p[ro]uoluntate
dei i[n] i[n]m[un]di dicens fiat h[ic] i[n]s qui s[un]t
colos[si]s sanctis i[n] fidelib[us] fratib[us]
in xp[ist]o ihu. gr[ati]a uobis i[n] pax a
deo p[at]re n[ost]ro i[n] d[omi]no ihu xp[ist]o. B[e]n[e]
d[ic]tas agn[os]citis deo i[n] p[at]re d[omi]ni n[ost]ri
ihu xpi semp[er] p[ro] uobis orantes au
dientes fidem u[est]ram in xp[ist]o ihu i[n]
dilectionem quam habens in sc[is] o[mn]ib[us]
p[ro]pter spem que p[ro]p[os]ita est uobis i[n] celis
qua[m] ante audistis in u[er]bo u[er]itatis ewan
gelij q[uo]d p[er]uenit ad uas sicut i[n] m[un]do
m[un]do est i[n] sanctificat i[n] crescit sicut i[n]
uobis exa[mp]le qua[m] audistis i[n] agnouit

ut gratiam dei unitate sicut didicistis i
avepaphra missum a lenio uno qui e
fidelis p nobis minister xpi illi. qui et
am manifestavit nobis dilectio in un
inspirati. p deo i nos ex qua dte audim
mus non cessamus p uos orantes i
postulantes ut impleamini a gratia ne
voluntas eius in omni sapientia i tel
lectu spirituali. ut ambuletis digni de
p omnia placentes i omni ope bono i
sanctificantes i crescentes in scientia dei
i omni virtute i fortia sedm potentiam
dantis eius i omni patientia i lon
ga unitate cum gaudio grās a gen
tes deo p u. qui dignos nos fecit in pte
sotis scōz in lumine qui eripuit uos
de potestate tenebrarum i iustitiam in reg
num filij dilectionis sue. In quo habet
mus redemptionem i remissionem pccōz
qui est ymago dei in uisibilis p uogeni
tis omnis creature quoniam in ipso d
ta sunt uisibilia i uisibilia i uisibilia
i inuisibilia. sicut throni. sicut dñatōes.
sicut principatus. sicut potestates. Omnia
q p u. in ipso creata sunt i pte est ante e
omnis i omnia in ipso i stant i pte e caput
corpis ecclie. qui est principiu p uogeni
tis ex mortuis. ut sit in omnibz ipse p
inatum tenens. q in ipso i placuit omni
plenitudinem in uisibilia i inuisibilia. i p eum re
conuati omnia in ipso. p auctōis p
sanguinem amts eius. sicut que uisib
sunt que inuisibilia sunt. Et uos cum ecclis
aliquando alienat. i in unum sensu in
opis malis i uisibilia i inuisibilia i co
pe carnis eius p mortem exhibere uos
scōz i immaculatos i irreprehensibiles
coram ipso. si tamen p uanitas i fide
fundati i stabiles i immobiles ab spe
euangelij qd audistis qd p dicitur e
i uisibilia creatura que tōcōd est. i uis
fais sum ego paulus minister. q uis
gaudeo in passionibz p uobis. i ad in
pleo ea que desunt passionum xpi i
carne mea. p corpe eius qd e ecclia. i uis
fais sum ego paulus minister sedm di
pensacionem dei que data e michi in
uobis ut impleam uolum dei i uisibilia

tenum qd absconditum fuit a seculis i
generationibz. nunc aut manifestum est
sanctis eius qui uoluit de nobis fac
diuitias glie i sanctorum uisibilia i inuisibilia
qd est xpi in uobis spes glie que uult nos a
uisceribus. Corruptores omnem ho
minem i docentes omne hominem i omni
sapientia. ut exhibeamus omnem ho
mitem p fide in xpo illi in quo i lauro i stant.
sedm opacōm eius quam opatur in
nos in uirtute. **I**
olo enim uos scire qualem soli
tudinem habeam p uobis i pro
p uos qui sunt laodice. i q uis
non uidentur faciem meam i carne. ut
i solentur corda ipse i iustitiam i caritate
i omnes diuitias plenitudinis in tel
lectu i agnitione uisibilia dei p uis
in quo sunt omnes thesauri sapientie i
scientie absconditi. Hoc autem dico i
nemo uos decipiat in solitudine i iustitia.
Nam i si corpe absens sum. i spū uis
sum i uis. gaudens i uidens ordinem uis
i iustitiam eius qui in xpo est fide i uis
Sicut q accepistis xpm dñm uis
in ipso ambulate i iustitia i sup edificati
i ipso. i iustitia i fide sicut i didicistis i fide
fundantes in illo in gratia actione. Videt
ne quis uos decipiat p philosophiam i
in auctō fallaciam. sedm traditionem ho
minum. sedm clementia uisibilia i inuisibilia
sedm xpm. quia in ipso habitat omnis
plenitudo diuinitatis corpore i iustitia i
nullo repleti qui est caput omnis p uogeni
tis i p uis in quo i iustitia i iustitia i iustitia
alione non manifestā i iustitia i iustitia
corpis carnis i sepulti cum illo in bap
tismo in quo i iustitia i iustitia i iustitia
cōmō dei qui suscitauit illum a mor
tuis. i uos cum mortui essetis i delictis
i iustitia i carnis uis. i iustitia i iustitia
lo donatis uobis omnia delicta delens
qd ad iustitiam uos erat i iustitia i iustitia
creti qd erat i iustitia i iustitia. i iustitia i iustitia
i iustitia i iustitia i iustitia i iustitia i iustitia
fide i iustitia i iustitia i iustitia i iustitia i iustitia
i iustitia i iustitia i iustitia i iustitia i iustitia

aut in potu. aut in pte diei festi. aut in eo
mente. aut salubrum que sunt in uia
fuit. corpus aut xpi. In quo uos scia
re uolens in humilitate i religione ange
lorum que non uidit ambulans frustra in
flans sensu carnis sue i non tenet cap
ex quo totum corpus pterum i uolunt
tes obministrant i structum ceterum
augmentum dei. Si aut in mortu estis
cum xpo a uelamentis huius mundi.
quid adhuc tamquam in uentibus mundo de
muntis. Neque ceteras neque gustantia
neque tractantia. Quia sunt omnia in uia
ipso uia sed in pcepta i doctrinas homi
ni. Que sunt quidem rationem uia
sapientie in suppositione humilitate
i non ad pcedendum corpus non in honore
aliquo ad salutatem carnis. **III**
Sicut si i uentibus cum xpo que sunt
sunt quere uia xpi est in dextera dei
sedens. Que sunt sunt sapientia non
que sup iam. Quia omni enim estis i uia
uia ad salutem e cum xpo in deo. Si
aut xpe apparuit uia uia. tunc i uos
apparuit cum ipso in gloria. Quia orati
one ergo membra uia que sunt sup
tam. fornicationem i inuidiam. in uia
nem. scriptam malam i auariciam
que est simulacrum seruicis. ppter que
uenit ira dei in filios inordinatos in
quibus i uos ambulatis aliqui cum vi
uentis in uia. Sunt aut deponite i uos
omnia. uiam. indignationem. malitiam.
blasphemiam. iram. sermonem de
ore uia. Quia uia in uia i uia
hatis uos uia hominem cum acti
bus i induentes nouum hominem qui
renouatur i agitione dei sed in ymagi
nem eius qui erat in enim. uia non est
masculus i femina. genus i uia.
carnalis i spiritus. barbarus i scia.
seruus i liber. Si omnia i hominem xpe.
Induite uos ergo sicut electi dei facti
i dilecti uia in uia benignitatem.
humilitatem modestiam. patientiam.
obstantes in uia i donantes uobis
in uia. Si quis aduersus aliquem h
quelam. sicut i dno donauit uobis. ita

uobis. Sup omnia aut i caritatem habet
qd est uia pfectionis. Et pax xpi ex
ulter in cordibus uia. in qua i uocati estis i
uio corpe i gratia estote. Quia etiam xpi h
in uobis habundant in omni sapientia
doctores i monentes uos in uia in p
nis i ymptis i carnis spiritibus i gra
cantantes in cordibus uia domino. Quia
qd cumq; facitis in uia aut in uia oia
in nomine domini uia uia xpi gratia agn
tes deo pax i pax. Quia uia seruicis
tote uia sicut oportet in dno. Quia in di
ligite uxores uia i uia aman esse ad
uia. Quia orate p uia p oia. Quia
enim teneplacitum est in dno. Quia
uolite ad indignationem p uia furo
uia. ut non p uia animo fiant. Ser
ui orate p oia in uia carnalibus. i
ad oculum seruientes quasi hominibus
placentes. Si in simplicitate cordis tim
tes deum. Quia dnm q; facitis ex animo
opamini sicut dno in uia hominibus.
Sicut qd ad dno acceptis i uia
nem hereditatis. dno xpo seruicis. Quia
enim in uia facit. recipit id qd in
que gessit i non est p sonantem accep
to apud deum. **III**

Dominum qd iustum est i equum
seruis prestare. facientes qd i uos
dnm habens in celo. Quia com
munes in uia in uia in uia
actione. Quia in uia p uia. ut
deus apud uos hostium seruicis
ad loquendum in uia xpi. ppter qd
etiam in uia sicut in uia in uia
iud. ita ut oportet me loqui. Quia
ambulare ad deos qui foris sunt temp
redimentes. Sicut in uia in uia in uia
sicut sit ad uia in uia in uia oia
tote uos in uia respondere. Quia in uia
me sicut omnia uobis uia facit xpi
uia in uia sicut i uia in uia in uia
seruus i domino quem in uia ad uos
ad hoc ipm ut cognoscit que in uia
sicut i uia in uia in uia in uia
in uia i uia sicut qui est ex uia
omnia que in uia in uia in uia
bis. Si aliter uos in uia in uia

fanguines nocte ac die apertis ue ali
 quent ueni grauioremus. **P**ropterea uobis
 euangelium dei. **V**os testes estis et deus qui
 sanctus et quam iuste et sine qua la uobis q
 credidistis. **F**umus sicut factis qualiter
 unigenitus enim sicut pater filios suos
 deprecantes uos et solantes. testifican sicut
 ut ambulantes digni deo qui uocant
 uos in suum regnum in gloriam. **I**dem in
 gratias agimus deo sine intermissione quoniam
 cum accepissetis a nobis uerbum audit
 dei accepistis aliud non ut uerbum hominu
 si sicut est ne uerbum dei qui operatur in uobis
 aut credidistis. **V**os enim imitatores facti
 estis ecclesiarum dei que sunt in uobis in xpo
 ihu. quia eadem passi estis uos a tribu
 tribus uis sicut et ipse amens. **Q**uia dum i
 nimis occurrunt et ipsas et nos persequuntur sicut
 et deo non placuit in omnibus hominibus ad
 laudantur providentes nos gentibus loqui ut
 saluti fiant. ut impleant peram suam semp
Propterea enim ira dei super illos usque in fine.
Vos autem fratres desolati a nobis adque
 ore aspectu non corde humiliter festi
 nauimus faciem uestram uidere cum nullo
 desiderio qui uolumus uenire ad uos. **E**
 go quidem paulus et semel et uin. **S**i impe
 diunt nos sathanas. **Q**uia ne esset ira
 spes. aut gaudium. aut corona glorie.
Nomme uos ante dominum uestrum ihesum christum
 estis in aduentum eius. **V**os enim estis
 gloria uestra et gaudium. **III**

Propter quod non sustinentes amplius placuit nobis remanere athenis solis et in sumus chymotheum fidem nostram et in iherosolymis dei in euangelio christi. ad firmandos uos et exhortando per fidei nostram. ut nemo moueat in tribula uobis istis. quod per enim scitis quod in hoc populo sumus. quoniam iam tunc apud uos essemus predicabamus uobis passuros nos in tribulationes sicut et facti estis et scitis. Propterea et ego amplius non sustinens nisi ad cognoscendam fidem uestram ne forte temptauit uos is qui temptat et in animis facit labori uestrum. Nunc autem ueniente chymotheo ad uos autobis et amittente et uobis fidem et caritatem uestram et quia

memoriam un habetis bonam. temp de
siderantes nos uidere. sicut nos quoq;
uos. I do & solati sumus frs inuicis et
in omni necessitate & tribulatione nra p
fidem uram. qm nunc uiuimus si nos
status idonimo. Qm enim grās a co
lorem possumus deo retribuere p uobis in
omni gaudio quo gaudentes sup uos
ante dñm unū uos ac sic hūmānū
plantes. ut uideamus faciem uram. &
pleamur ea que desunt fidei urē. q pte
aut os i pī nīrī commū ihc xpc diuagat
uam nrām ad uos. Vos aut oīs mul
tiplicet & habundare faciat caritatem
urām in inuicem. & in omnes que ab ino
dñm & uos in uobis ad. & finanda corda
urā. sine querela inuitate ante dñm et
pīem unū in aduentu dñi nīrī ihc xpi
cū omnibz scās eius amen. 1111

Dilectio ergo fides inquam uos et
obseruamus in dno dñi ut quē
admodum acceptis a uobis
quod oporteat uos ambulare et placē dō-
licet et ambuletis ut hūndetis magis. Sa-
tis enim quē p̄cepta dedim uobis p̄ dñi
mum dñi. Hec ē enim uoluntas dei
satisfacere uis ut abstineatis uos a for-
nicatione ut sciat unusquisque utrū
uas suum possidere in satisfacōne et ho-
nore non in passione et seditione sicut et
gentes quē ignorauit deum. Et nequē
superbiat nequē inuideat in negotio
fieri sunt quoniam uindex est dñs
de his omnib; sicut p̄ diximus uobis
et testificati sumus. Non enim nō uic-
nos dñs in inuidia et in satisfacōne.
Itaque qui si sp̄rit non hominē sp̄rit
sed deum qui etiam dedit sp̄m suū sanctū
uobis. Recurrite autē firmitatis nō
necesse hūmili sentere uobis. Ipi ei-
nos ad eos didicistis ut diligatis in ui-
cent. Et enim illud facitis in omni fide
et in uis in macedonia. Et inquam ac-
uos fides ut habundetis uos magis et
opam deus ut quieti sitis. Ut uis in ne-
gotium agatis et operum in manib; ut
fides sentit p̄cepimus uobis ut et hōne-
ste ambuletis ad eos qui foris sunt et

nullius aliquid desidia. **N**olumus autem
nos ignorare fratres de die et hora
non existemus sicut et ceteri qui spem non
habent. Si enim credimus quod ihesus mor-
tuis est et resurrexit ita et deus eos qui dor-
muerunt propter ipsum ad ducet cum eo. Hoc
enim vobis dicimus in verbo domini quia
nos qui vivimus qui reliqui sumus
adventu domini non praecedemus eos qui
dormuerunt. quia ipse dominus in nubibus et in
archangelis et in nubibus dei descendet de celo
et moriantur qui in christo sunt resurgent primi.
Deinde nos qui vivimus qui reliqui
sumus simul rapiemur cum illis in
nubes ob viam christi in aera et sic semper cum
domino erimus. Itaque thessalonicenses invicem
in verbis istis.

De tempore autem et momento fratres
non indigetis ut scribamus vo-
bis. Ipse enim diligenter scitis quod
dominus sicut fur in nocte veniet.
Cum enim dixerit pax et securitas tunc eis
superveniet infortis. sicut dolor in vobis ha-
bitis et non effugient. Vos autem fratres non
estis in tenebris ut vos dicit illa tamquam
fur apprehendat. Omnes enim vos si-
lii lucis estis et filii diei non estis noctis
neque tenebrae. Si ergo non dormiamus
sicut et ceteri sed vigilemus et sobrii simus.
Qui enim dormiunt nocte dormiunt
et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Vos autem
qui diei sumus sobrii sumus. Nonne la-
ntiam fidei et caritatis et galeam spei
salutis. quia non posuit nos deus in istis
sed in acquisitionem salutis per dominum
ihesum christum qui moriens est pro nobis ut
sive vigilemus sive dormiamus simul
cum illis vivamus. Propter quod thessalonicenses
inter se edificate alterum. sicut et san-
ctis. Rogamus autem vos fratres ut no-
tis eos qui laborant ut nos ipsi
nobis in domino innovent nos ut ha-
beatis illos in abundantia caritatis et propter
opus illorum et pacem habere cum eis.
Rogamus autem vos fratres corripite
iniquos thessalonicenses pusillanimes.
suscipite infirmos patientes estote ad
omnes. Vixite ne quis malum pro malo

alicui reddat sed semper quod bonum est secta-
mini invicem et omnes. Semper gaudi-
te. sine intermissione orate. Quomodo
gratias agite. Hec est enim voluntas
dei in christo ihesu in omnibus vobis. Si qui-
tum nolite extinguere prophetias nolite
spemere. Omnia autem probate. quod bonum
est tenete. ab omni specie mala absti-
nere vos. Quia propter autem deus pax sit
et vos per omnia ut integer spiritus
vestre et animae corpus sine querela
adventu domini in ihesu christi servetur.
Fidelis est deus qui vocavit vos. qui et
iam faciet. fratres orate pro nobis. Sa-
lute fratres omnes in domino semper. Admi-
ro vos per dominum ut legatur epistola
hec omnibus sanctis fratibus. Et ratio
domini in ihesu christo cum omnibus vobis.
amen. *Explicit epla ad thessaloni-
censes i. incipit prologus in secundam.*

Ad thessalonicenses secundam
scribit epistolam apostolus
et vocat facit eis de tempore
novissimis et de adventu ad
viam de temptatione eius. Scribit autem hanc
epistolam ab achene per tythum dyaco-
nem et onesium acolytum. *Explicit
prologus. incipit epla secunda ad the-
ssalonicenses. Caput i.*

Paulus et silvanus et thymothius
ecclesie thessalonicensi iohanni
pater vester et domino ihesu christo gratia

nobis et par ad eos patre nostro in domino ihesu christo.
 Et ita determinatis agere semper deo propitius sit
 ita ut dignum est. quoniam super cunctas fides
 vestra. et abundat cunctas munusculis et
 in inuicem. ita ut nos ipsi in vobis glori-
 mur in caelis dei propter actum vestrum et fidei
 motum et persecutionibus vestris et tribula-
 tionibus quas sustinuitis in exemplum iusti
 iudicii dei. ut digni sitamini in regno dei.
 pro quo et patimini. si carum iustum est apud
 deum retribuere retributionem his qui nos
 tribulant et vobis qui tribulamini rege-
 nobiscum in revelatione domini nostri ihesu christi
 deo cum angelis iustis eius et flamma
 ignis dantis vindictam. his qui non vo-
 uerunt deum. et qui non credunt euangelio
 domini nostri ihesu christi qui penas dabo et
 iustitiam eternam a facie domini et gloria virtutis
 eius. cum venit glorificari in sanctis eius
 et admirabilis facti in omnibus qui credide-
 rint. quia creditum est testimonium nostrum se-
 vos in deo illo. In quo etiam oramus
 semper pro vobis ut dignetur vos vocare coe-
 sua vocare deus noster et impleat omne volun-
 tatem bonitatis suae. et opus fidei et virtutis
 ut clarificetur nomen domini nostri ihesu christi
 in vobis et nos in illo secundum gratiam dei
 nostri domini ihesu christi.

Rogamus autem vos fratres per adve-
nium domini nostri ihesu christi in terra congrega-
tionis id est ipsam ut non cito move-
amini a vobis sensu neque doctrina neque per
spiritum neque per scientiam neque per epistolam tam-
quam per nos missam quasi in litteris dicitur
domini. sed neque vos seducat ullomodo.
Quoniam nisi veniat discessio primum
et revelatus fuerit homo peccati filius perditionis
omnis qui adversatur et contrahitur super omnia
dumne quod dicitur deus. aut quod colitur: et
ita ut in templo dei sedeat ostendens se tam
quam ipse sit deus. Non timeatis quod cum
advenit esset apud nos. si dicebam vobis
Ecce nunc quid dicitur scitis. ut reveletur
in suo tempore. Nam multum iam opera-
tur iniquitatis tantum ut qui tenet
nunc teneat donec de medio fiat. Tunc
revelabitur ille iniquus quem dominus dicit
missum spiritui eius sui et destinet illud

traditione aduentus sui enim. cuius est adve
nus secundum operationem sathane in omni viri
te et signis et prodigiis mendacibus in omni
seductione iniquitatis huius qui perit. eo
quod caritatem veritatis non recipiunt. ut sal
vi fiant. Et ideo mittit illos deus in ope
rationem erroris ut credant mendacio ut in
dicent amicos qui non crediderunt verita
ti. si et senserint iniquitatem. Nos autem
determinis gratias agere deo semper pro vobis fi
atres dilecti a deo quod elegit vos deo per misericordiam
in salutem in sanctificatione spiritus et fide verita
tis in qua notavit vos per evangelium
nostrum in acquiescentiam glorie dei nostri ihesu christi
Itaque finis scite et tenete traditiones
quas didistis. siue per sermonem siue per
epistolam nostram. Ipse autem deus noster ihesus christus
et deus pater noster. qui dilexit nos et dedit
se solacionem eternam in seipso vobis in gratia
exhortet corda vestra et firmet in omni ope
et sermone bono. . . . .

Decreto fratris orate pro nobis. ut ser-
mo dei curat et clarificet sint et
aperit uos. et uelut uenit ab im-
pioribus et malis hominibus. Non enim
est fides. Fidelis autem dominus est qui confirmat
uobis et custodit et amplexatur. Sed in uis
autem fides de nobis in domino qui quicumque
uobis precepimus facitis et faciatis. Dominus
autem dirigat corda nostra in caritate dei et pa-
cientia christi. Denuntiamus autem uobis
fides in nomine domini nostri ihesu christi. ut subtra-
hans uos ab omni fide ambigante et
dumtaxat. et non solum traditionem quam acce-
perunt a uobis. si propter eam satis quemad-
modum oporteat uos imitari uos. quia
non iniqui sumus in uos. neque
ut patientiam adducamus ab aliquo.
sed et in latore et sanguine nocte et die
perantes. nequem uirum querimus. Non
quod non habuimus pacem. sed ut nos
interpos fornam daremus uobis ad
imitandum nos. Nam et si essemus
apud uos hoc denuntiabam uobis.
qui si quis non uult operari non manon-
det. Audimus enim inter uos quosdam
ambulare iniquitate. nichil operantes. sed
inano se agentes. Hi autem qui in mo-

sunt denuntiatus et obsecutus in dno
ihū xpō ut cum silentio operantes sicut pa-
nem manducantes et iōs autem ita ut fide
diffident iustitiamque in xpō ihū dno
no. Quia si quis non credit iūto iūto
pepnam hunc notat. et ut iustitiam
cum illo. ut iustitiam. Et nolite qua-
simini exstimate illum. Et compi-
te ut fidei. et pē autem deus pāns de vo-
bis pacem scripturam in omni loco. do-
num sit cum omnibus vobis. Salu-
tis mea in manu pauli. qd est signum in
omni epla ita scripto. Et ita dnm
in ihū xpō cum omnibus vobis amen.

*Incipit prologus in epla ad thymothee
thymotheum istum. m.*
et docet de ordinatione episcopi
et dyaconi et omnis ecclesiastice
discipline scribens et amate
domina ppythiam dyaconem. *Incipit
epistola ad thymotheum. 1.*

Paulus servus ihū xpī secundū
impium dei saluatoris nūi xpī
ihū spem me. Thymothee dilecto
filio in fide grā et misericordia et pacē
a deo patre et ihū xpō dno nro.
Sicut rogavi te ut remanes
epheſy. cum veni in macedonia
ut denuntiares quibusdam ut
aliter docerent. neque incenderent fabulis et
genealogis minimis que qstiones
stant magis quam edificatio dei

que est in fide. Quis autem pcepti est tanta
deinde pmo et scientia bona et fide non fac-
ta. Aliquis quidam averantes et si scilicet
in uaniloquio volentes esse legistores
non intelligentes neque que loquuntur.
neque de quibus affirmant. Quis autem
quia bona est lex si quis ea legitime
utatur. Scientes autem hoc. quia iusto
non est lex posita. sed in iustis. et non sub-
ditis. impiis. et peccatoribus. sceleratis. et co-
raminatis. pantiaditis. et mactaditis. ho-
micidis. et fornicariis. et inastulor et
vitiorum. plagariis. mendacibus. et pūm.
Et si quid aliud sane docuere ad iustitiam
que est secundum euāgeliū glie vram de
qd creditum est michi. Et ratiō ageret
qui me confortavit in xpō ihū dno nro
quia fidelem me existimavit pneris et
ministis qui pūis blasphemis fuit. et
pferor. et in iustis. et in iustis. et
seculis sum quia ignorans feci in
credulitate. Super habundante autem grā-
tia dñi nri cum fide et dilectione que est
in xpō. istis deus sum et omni acceptioe op-
tus quia xpī ihū venit in hunc mundū
pccatores salvos facere quos pūis ego
sum. Et ideo misericordiam seculis sum. ut
me pmo ostenderet xpī ihū omne pacem
ad in formationem eorū qui credunt in
illam vitam eternam. Ego autem scidum
mortali minister soli deo honor et gloria
secula seculorū amen. Hoc pceptum
mendo tibi fili thymothee. secundum pceden-
tes nre pphias. ut milites in illis bona
militiam habens fidem et bonam et scien-
tiam. quam quidam repellentes ita fi-
dei in uaniloquio exquirunt est thyme-
neus et alexander. quos tradidi satana
ut ut discant non blasphemare.

Obscuro igitur pmo omnium fieri
obsecrationes. orationes postula-
tiones gratiarum actiones pccato-
rum. p regibus et omnibus qui in
libertate sunt et iustis. ut quietam et
tranquillam vitam agamus et annu pte-
tate et castitate. Hoc enim bonum est et
acceptum corā saluatore nro deo. qui
omnes homines multos salvos fieri et ad

agnitionem ueritatis uenire. Quis enim
dedit. unus i mediator dei i hominibus igno
rante. qui dedit redemptorem semetipsum
nobis omnibus. cuius testimonium spiritus
sui confirmatum est. in quo posuimus sum ego
predicator i apostolus. Veritatem enim dico in
xpo nro non mentior in fide i ueritate. Vo
lo ergo uiros orare in omni loco laudantes
puras manus sine ira i discorparatione.
Sicut i milites militum ornato cum re
uerentia i sobrietate orantes se non tor
tis caribus. aut auro aut margaritis ve
l esse periosa. s. qd dicit mulieres pueri
tes pietatem p bona opra. Mulier in se
q. discat cum omni discretionem. docere
aut mulier non pueris neq. dominari
i uirum. s. esse i silentio. Adam enim p
uni formatus e. deus eua. Et adam uo
e seductus. mulier aut seducta in pua
tione fuit. S. alibi aut p filios gena
tom si pmanet in fide i dilectione i sancti
ficatione i sobrietate. iii

Propterea sermo i omni acceptione e
dignus. S. i quis episcopum desiderat
omni opus desiderat. Dporter
ergo episcopus ineprehensibilem esse. i uirum
uxoris unum sobrium prudentem pui
tatem ornatum uospitalem doctorem i
vinolentum non pultorem. s. modestum
non litigiosum non cupidum. s. succo
rum bene positum. filios hunc bono
rum omni castitate. S. i quis aut domum
sue pesse nescit. quomodo ecclesie dei urgen
tiam habebit. Non neophytum ne i sup
biam elatus inuidiam inadat dyaboli.
Dporter aut illum i testimonium habere
bonum ab his qui foris sunt ut non in
obprobrium iadat i laqueum dyaboli. Dya
cones similiter puidicos non inlingues.
non multos uino deutos. non cupere luce
scitantes habentes multum fidei i ueritate
na pma. Et un aut pletur pimum ut
sit minister nullum inueniunt. s. i u
lites similiter puidicos. non denariet
sobrias fideles in omnibus. Dyacones sit
unus uxoris unum. qui filius suis bene
psint i suis domibus. Qui enim bene in
instruunt gradum bonum sui acquirunt

i multa bonam in fide que est in xpo nro.
Hoc nobis sancto filio dimitte. Sponsus me
uenit adiecit. S. i autem tardauit ut la
as quomodo oporteat i domo dei conuiliari
que est ecclesia dei uult columpia i ueritate
tun ueritatis. Et manifeste magnum e
pietas sacramentum. Qd manifestum
est in carne iustificatum e in spiritu ap
paruit angelis p dicitur est in gentibus.
ardentem est mundo assumptum e in gloria
pmitis aut manifeste. iii

Sicut q. in nouissimis temporibus
discedit quidam a fide ad tene
res spiritibus erroris i doctrinis demoniorum
inypocriti loquentes mendacium i caute
ritatem huius mundi i ueritatem philent
um i ueritatem abstiner a uis quos de ara
ur ad papiendum cum gras accitit fi
delibus i uis qui cognouit ueritatem. quia
omnis creatura dei bona i nichil i ueritate
dum qd cum gras accitit papiunt. S. a
ficatur enim p ueritatem dei i ueritatem. Hoc
ipponit sanctus bonus ens in ueritate xpi
u. enuncius uerbis fidei i bone doctri
ne quam allocutus es. In epistola aut et
antiles famulas de ueritate i exerce te ipm ad
pietatem. Sam corporalis exercitatio ad
moderatum ualis est. Pietas aut ad oia
ualis est. p ueritatem habens ueritatem. q
municat i futurum. fidelis homo i omni ac
ceptione dignus. In hoc enim laboram
i malebimur. q. spiritus i omni ueritatem.
qui est saluator omni homini in ad
me fidelium. Prope h. i doce. Nemo a
dolescentiam tuam i ueritatem. s. erumpit
esto fidelium multo in ueritatem. i car
tate in fide. in castitate. Dum uenio ad
tende lectum. exhortationem i doctorem. No
i negligere gratiam dei que ueritatem est que dicit
est tibi p pphiam cum in p ueritatem manu
um p ueritatem. In meditare in ueritatem esto ut p
fidelis tuus manifestus sit omnibus. Ad
tende tibi i doctorem. in fide in ueritatem. Hoc ei
faciens i ueritatem saluum facies i eos qui
te audient. Sentorem ne in crepulis
sed ab lecta ut patrem. ueritatem ut fides.
auius ueritatem. in ueritatem ut loquor
in ueritatem castitate. v

terro humani. Et ideo nunc qui prestat
nobis omnia habunde ad fruendum.
Tene age diuites fieri magis bonis facti
leuare. emulare. cheram ranc sunt
simulacrum boni infuturi ut apphen
dant ueram vitam. O thymochie depo
siti custodi. deuitans phanas. uoti
uoluntates et appositiones falsi nominis
faciat quam quidam promittentes e
ca fident erudunt. Et in ea dei tecum.
Amen.

Incipit plogus in eadem epla:

Tem thymochie ad thymochium.
Scitote de exhortatione marci
et diuitis regule ueritatis et quid
futurum sit impijs uouisti.
mis de sua passione scribens et
abunde uita. **Explicit plogus.**
Incipit eadem epla ad thymochium.

Paulus apostolus xpi ihu p uolunt
tatem dei scdm promissionem
uite que est in xpo ihu thymochio
kimo suo suo gra. misericordia et pat
adco pte in xpo ihu dominus nro.
Et nunc ago deo meo cui seruo a
p gentibus meis in saecula et
pura. qd sine intermissione hcat
mi memoriam iohannis meis uocat ac
die desiderans te uide memor laetiam
tuam. ut gaudeo impleat recordacom
accipiens eius fidei que est uite noue
ta. que thymochie pum in auita tua
loyde. et matre tua euitate. Certe sum

auenti qd a uice ppter quam causam amo
uoco te. ut refutares gratiam dei que est i
te pmpo sionem manuum meas. Et si
enim dedit uobis deus spm timoris. sed
uirtutis et dilectionis et sobrietatis. Et qu
itaq. enitescet testimonium dni ihu
xpi. neq. me uindictam eris. Et labora e
uangelio scdm uoluntatem dei qui nos libe
rari uocauit uocacione sua sancta. Non
sedem opa nra. Et scdm ppositum suu. et gra
tiam que data est uobis in xpo ihu ante
concupiscentiam. Et manifestata est ante uultu
p illuinaconem saluationis in ihu xpo.
qui destruxit quidem moitem. Alimenta uic
aite uicam. et in conuersione p ewangelium
in quo posuimus sum ego p dicator et apus
et magister gentium. Quoniam causam ego
habet etiam p auct. Et uouisti. Et ad au
cordat et certis sum quia potens est depoli
tum meum seruare in illi dtem. Formas
habet sanorum uiros que ante audisti i
fide et dilectione in xpo ihu. Et quoniam depo
siti custodi p spm san qui hcat in uob.
Sas enim hoc qd auct sunt ante ome
qui ut aspa sunt ex quibus est philetus et
mogenes. De et misericordia dno ouelidit di
uini qui sepe me reuerentur et carhent
meam uou euouit. Et tunc comam te
uult. sollicitate me querunt et uenit. De
illi dominus hcat me uiam ad no illu
die. Et quia ephesie ministrant in tibi
tu melius nosti.

Ergo fili mi exhortare in gra que
est in xpo ihu et que audisti ante
p multos testes. Et de commendata fi
delibus hominibus qui ydnei erunt et alio
dote. labora sicut uoluit miles xpi ihu.
Et cum militans deo implet se scdan
bus negocijs ut ei placeat. tu se pua
uit. Nam qui certat in agone. uo co
ronabit. nisi legitime certauerit. Laboran
tem agricolam oportet primi defuncti
bus pape. Et intellige que dico. Dauid ei
tunc dno in omni intellectu. Et enot
esto dno ihu xpi uoluntate amoni
is extenuat dauid. scdm ewangelium
meum in quo laboro usq. ad uirtutem
quia male opans. Et tamen uouit di

non est alligatum. / do omnia sunt eo
propter electos ut ipse salutem & sequantur
que est in ipso in gloria celesti. Fidelis
sino. Nam si mortui sumus. & uiuimus?
Si sustinemus. & regnauimus. Si negaui
mus. & ille negabit nos. Si in omni ordinem
ille fidelis permanet. negabit se ipsum non po
test. Hanc autem & mones testificans tota
do. & omni uerbis intendere ad nichilum
utile est. nisi ad subuersionem audientium.
Solliciti autem circa triplex. phantasmata ex
hibere deo operamini. inofensiuam inco
nstantem. omnium uitantis. Phantasma
autem in inuolucris deitatis. & in uoluntate
phantasmata ad impietatem. & in eo eos ut ca
ter scribit. Ex quibus est phantasma conu
nientis qui a uirtute excedunt. dicentes
iam resurrecti in formam. & conuertunt quos
dam fidem. Si firmum fundamentum de
stat habens signum huius. & quoniam
dus qui sunt eius. Et discit ab inu
tate omnis qui nominat nomen domini.
In magna autem domino non solum sunt
vasa aurea & argentea. sed & lignea & ficti
lia. Et quedam quidem in honorem. q
dam autem in contumeliam. Si quis ergo
emundauit se ab istis. erit uas in hono
rem sanctitatum & utile domino ad omne o
pus bonum paratum. Si uenientia deside
ria frige. Si etiam uero uisitationem. fidem
caritatem. pacem cum his qui in uo
cant dominum de corde puro. Si tunc autem
sunt disciplina questionibus de uita fac
quia gerant uices. Si enim autem domini non
oportet linguare. sed manifestum esse ad
omnes donum. pacem cum in model
na corripientem eos qui resistunt uer
tati. ne quando de illis de penitentia
ad agnoscentiam ueritatem & respiciant
a dyaboli laqueis a quo capti tene
tur ad ipsius uoluntatem. 111

Not autem scito quod in nouissimis
diebus instabunt tempa perniciosa.
et tunc homines seipos aman-
tes. cupidi. elati. superbi. blasphemantes pa-
rentibus. non credentes. iracundi. scelerati.
sine affectione. sine pace. annuatores. in-
continentes. inimici. sine benignitate pro-

dicentes. propter mundi. et uoluptatum ama-
tores. magis quam dei habentes spem qui-
dem putans iniquam autem eius auertan-
tes. Et hos deuita. Extremum enim sunt qui pe-
netrant domos. et captiuas ducunt multas
uitas ouerans pccis. que ducunt uarias
desideria temp discentes. et nunquam ad sci-
entiam uitae puenientes. Quicquid
dum aut iamnes et manebres resistunt
moysi. ita illi resistunt uitae. homines
corrupti mente. reprobi circa fidem. et ul-
tra non pferunt. Quasi piam enim eos ma-
nifesta erit omnibus. sicut et illorum fuit. Et
autem assecutus es meam doctrinam. et ist-
itorem ppositum. fidem. longanimita-
tem. dilectionem. patientiam. persecutiones.
passiones. quanta uideri facta sunt ampo-
dipe. hychanie. iudas. quales persecutiones
sustinuit. et exomib; eripuit me dñs. Eos
qui pie uolunt uiuere in xpo illi. persecutio-
nem patientur. Quia aut homines et seduc-
tores pferunt in peius errantes. et errorem
mittentes. Tu uero pmanem in his que or-
dinauit et credita sunt tibi. facis a quo didi-
cis. et quia ab ista tanta tanta luctas nocti-
que te possunt insinere in salutem pfidem
que est in xpo ihu. Omnis enim scriptura
diximus inspirata utilis est ad docendum
ad arguendum ad corripiendum. ad erui-
endum in iusticia ut pfectus sit homo di-
ad omne opus bonum instructus. m

Confitebor coram deo et christi illi qui
iudicatus est pro nobis et mortuus
et propter advenit ipsius. et regnum eius
posita iuvum. infra oportuit importunit.
in regne absentia. in carpa. in omni patientia
et doctrina. Erit enim tempus cum sanam
doctrinam non sustinebit et ad sua delicta
na coartabunt sibi magistros puerum
et auctoribus. Et auctoritate quidem auctoritatem
auctoritatem. ad famulas autem auctoritatem. In ita
vigilia. in manibus labora. Opus fac enim
geliste ministerium tuum imple. sobrius esto.
Et ego enim iam delicti. et tempus reformandi
quod me in stat. is omnium certamine certamini.
cursum assumam. fidem servavi. In
reliquis reposita est michi corona iustitiae.
qui reddet in domino nulla die iustus in deo.

Non solum autem michi. sed et iis qui diligunt
aduentum eius. Festina ad me uenire et
co. Denique autem me deliquit. diligens hoc
scdm i ad huc thessaloniam. arctus i ga
laciam. cydus iudaliam. Lucas e
uangelium solus. Et attum assidue adduc
turi. Et enim michi vultis inuiscere. My
thiam autem iusti ephesum. Denique
quam reliqui tibi de apud campum ueni
eas affer teum i libros maxime autem i
memorias. Alexander etiam milia ma
la michi ostendit. redder illi dñs scdm opa
eius. Quem i mi deuita. vaide enim relinquit
tibi meis. Supra mea defensione ueni
michi affuit. Et omnes me delinquit. Non
illis impetitur. Dominus autem mi al
tius i refoctur me. ut pnt p dicit i ple
ur. i audiant omnes gentes qd ueritas
sui de ore leonis. Ueritate autem me
dñs ab omni ope malo i saluum facit
in regnum suum celeste cui glia in scda
scdum amen. Saluta pscam i aqu
lam i oues fou domum. Et astis autem
remanet comitib. uophymum autem reli
qui infirmum in lecto. Festina autem
ante yemem uenire. Saluta te et uo
lus i prudens. i linus i dauidia i finit
omnes. Dominus noster ihu xpus cu
spiritu tuo. Is magis dei uobis amē.

Incipit prologus in epistolam ad cydum.

Cydum comonefatur et inhu
it de constitutione presbiteri
i de spirituali conuisione i
heteris vitandis qui in sap
turs iudayas arduum. scdm ei aut
chopou.

Explicit prologus ad cydum. c

Incipit epistola ad cydum. i

Paulus seruus dei apostolus ihu xpi se
cundum fidem ei dei. i agnitionem
uitae que scdm pietatem est i spm
uite eterne qm p dicitur qui non
meretur deus. ante tempa scda
manifestant autem tempu suis su
um vnum. in p dicitur que medi
a est michi. scdm pceptum salua
toris nri dei. cytho dilecto filio scdm xmi
nem fidem gra i par a deo pater i xpo ihu
saluatore nro. I. Ius rei gra. tenent te
tete. ut ea que delunt corrigas. i testas
pauitates p dicitur sicut i ego disposui.
Siquis sine amore est unus uxor u
filius habens fideles. non in accusatione
luxurie. aut non subditos. i potest enim
epum sicut amare esse. sicut dei dispensa
torem. non superbum. non iracundum.
non uolentem. non p dicitur. non
uolens lucu cupidum. Et hospitali. te
nigum p dicitur. sobrium. iustum. sac
rum. i tenentem. amplectentem eum. qui
scdm doctrinam e fidelem sinonem. ut
potens sit exhortari in doctrina sua. i eos
qui standunt arguere. Sicut enim uil
i ramiloqui i obdientes i seductores ma
xime qui de corruptione sunt. quos oportet
redargui. qui uniuersas domos abier
unt decentes. que non oportet nuptis lu
ci gra. I. Ius quidam ex illis p dicitur i po
um p dicitur. eumenides. i uocales semper
mendaces. male recte ueniens p dicitur. i e

amorem hunc utcumque. Quia ob causam
interpa illos dicitur ut fani sunt infide. non
incendentes iudaeis fabulis et mendacijs
hominum autem non se autem. In multa
munda mundis. Conquimans autem et infide
delit. nichil est mundum. si conquimant et
cor et mens et scientia. Et tunc se nosse
deum. fide autem negant. cum sint auctoritas
et incredibiles et ad omne opus bonum
improbi. **ii**

O autem loquere que decet sanas
doctrinam. senes ut sobrii sint.
pudici et prudentes. fani in fide. et
dilectione et patientia. Amis similiter in
habitu suo. non in amantibus. non in multo
inno servientes. bene doctores. ut pruden-
tiam doceant. A dilectionibus ut viros
suos amant filios suos diligant. pruden-
tes. castas. sobrias. domus curam
habentes. benignas similes inus suis. ut
non blasphementur utrumque dei. Iuvenes
similes honeste. ut sobrii sint. et hominum
tempus prae exemplum bonos opum. idcirco
tuna. in integritate in gravitate. vnum sa-
num iniquitatis. ut is qui ex adverso
fuerat. nichil habens malum dicit de
vobis. Senes committis suis subditos
esse. in omnibus placentes. non contradicentes.
non fraudantes. sed in omnibus fidem bonam
ostendentes ut doctrinam saluacionis vestre
dei ornent hominibus. Apparet enim gratia
saluacionis vestre. omnibus hominibus erudi-
entis nos. ut abnegantes impietatem et sceleratam
desidia sobrie et iuste et pie utamur
in hoc seculo. et expectantes beatam spem
et aduentum glorie magnae dei et saluato-
ris vestri christi ihesu. Qui dedit semetipsum pro
vobis ut nos redimeret ab omni iniquitate
et mundaret sibi populum acceptabilem
seditionem bonorum operum. hoc loque et argui
tate et argute cum omni uigila. et emen-
te contempnat. **iii**

Admonere illos principibus et potestati-
bus subditos esse dicitur obedi-
re ad omne opus bonum pater-
nos esse. et eminere blasphemare. non
iniquos esse. sed modestos omnes osten-
dentes mansuetudinem ad omnes homines.

Etiam enim nos aliquando in sapientes.
increduli errantes. seruientes desideriis
iniquitatis uariis. in malitia. in inuidia age-
tes. odibiles. odientes in vicem. Cum autem
benignitas et humanitas apparet saluato-
ris vestri dei. non exprobrat uultus que fecimus
nos si secundum suam iustitiam saluos nos
fecit. Gloriamini regnationis et renoua-
tionis spiritus sed quem effudit in nos ha-
bunde per christum saluacionem nostram ut in
nisi gratia ipsius heredes simus secundum
spem uitae uitae. Fidelis sermo est. Et deus
uolens et firmare alios ut currat bonis o-
peribus per esse qui ordinat deo. hoc est bona
et utilia hominibus. Si autem autem quod est
uos et genealogias retentiones et pugna-
logis de uita. Si uir enim in uiles et uane
habetur hominem post uiam et sedam
correspondent de uita. scitis quia obuius
est qui euangelium est et reliquit pro iudi-
cia et tempore. Cum nullo ad te archie-
piscopum autem tyranum. festina ad me uenit
nephopolim. Iui enim statu inuenit.
etiam legis per am et apollo sollicitate pre-
mittere ut nichil aliis desit. Disceant autem
in uobis opibus per esse. aduersus necessarios
ut non sint in fructuosi. Si autem et quod
inuenit et omnes. Si autem omnes qui nos
amant in fide. ista dei cum omnibus
uobis amen. **Explicit epistola ad romanos.**

Prologus in epistolam ad philemonem
hyleniam familia. **ita**
res litteras facit pro onclimio
senio eius scilicet et au uir
bona decantare. et supra scriptum
onclimio. **et**

Explicit prologus. Incipit epistola.

col. ad philemonem. Epist. i.

Paulus in christu ihu xpi i thymothio
frater philemonis dilecto i ad mi
mum i agne sorori carissime. et
archippo mulierum mro i eccle que
in domino tua est. gratia vobis i par
ado patre nro i domino ihu xpo.
Et ita ago deo meo semp memo
riam tu faciens memoriam meam
audientis caritatem tuam i fidem quam
habetis in domino ihu i mones suos ut simul
caritas fidei tue evidens fiat magnitudine
omnis boni in xpo ihu. Et audiam enim
magnum habui i solacionem i carita
te tua. qd in sca fide requierunt pte ff.
Propter qd multam fiduciam habens i
xpo ihu impandi tibi qd ad rem p ante
ppter caritatem obsecro magis cum sis ta
lis. ut ego paulus scirex. nunc aut i iust
ia ihu xpi. Obsecro te p meo filio quem ge
gemus in vinctis onclimo. qui tibi au
quando in vinctis fuit. nunc aut michi re
utilis quem remisi tibi. Et u aut illum
mea misera suscipe. Quia ego nolueram
metum detinere. ut pte m ministraret i
vinctis cum angelis. Si me filio aut
tuo nichil uolui facere. ut ne illud ex ne
cessitate totum tuum cor. si uolueram.
Sollicitum enim id discessit ad horam a
te. ut in carum illi irages. iam no sum
i plus carissimum fieri. maxime in q
comagis e i carne i dno. Si q hcs me
solum suscipe illu sicut me. Si autem

aliquid nocuit tibi aut debet. hoc in imputa
ta. Ego paulus scripsi mea manu ego red
dam. ut no dicam tibi. qd recepi michi
dites. qd ca frater ego te finat in domino. re
fice misericordia mea in xpo. qd fidens de obedi
na tua tibi scripsi. sciens quonia i supio
qd dico facies. Simul aut ipa michi in
spiritum. Nam spo p orationes meas do
nam me vobis. Salutem te epaphras q
captivus meus in xpo ihu. qd artus ant
tactus. de mas lucas adiutores mei. Sa
cia domini nu ihu xpi cum spiritu tuo
amen.

Item prologus i eplam ad ucl
qd primus dicendum est. qd
aut aplis paulus in hac epla
scribendo non sicut moxam i
suum. ut uel uocabiliu nomis
sui ul ordinis detrahet dignita
tem. Et causa est qd ad eos se
bens qui excommunicatione credide
rant quasi gentium aplis et
non iudeis. sciens quoq eoe supram.
suamq humilitatem ipe demonstras
mitem officii uoluit ante ferre. Nam
similim etiam iohannes apls. pte hu
militatem in epla sua. notum sui eade
ratione puit. hanc q eplam fere aplis
ad hebreos i eplam i hebraica lingua.
misit enim sensu i ordinem retines lucas
euangelista p excellum ut apli greco se
mone xpo fuit. **I**tem epla ad ucl.

Multisq modis olim deus

Conpacta habundantius oportet
obseruare nos ea que audimus.
ne forte pessumamus. Si enim
qui per angelos dictus est fides. factus est
firmus. et si omnis p[ro]uincia in m[er]iti
e[st] accepta iustam mercedis retribu
t[i]o[n]em. quod nos effugimus. si causa: ne
gleximus salutem. Quod uero in t[em]p[or]e acc
pisti enarrari p[ro]m[itt]i a uis qui audite
nunc in nos c[on]firmata est c[on]testante deo i
signis i p[ro]p[ri]is i p[ro]p[ri]is. et uariis uirtu
tibus. i sp[irit]u sancti distributionibus. scdm lu
am uoluntatem. Non enim angelis
s[ol]ent o[mn]es o[mn]ia t[em]p[or]e. f[aci]m[us] de quo loqui
i c[on]stantis est aut in quodam loco quidda
dictis. Quid est homo q[uod] memora es

Cum sitis sancti. nota
domus celestis principes & siderate
aplim iponaticem & sessionis m
um qui fidelis est et qui fecit illum. sicut
moyses in omni domo eius. Amplioris
enim gl'ie p' moysen dignus e' habitare
quanto amplioreu homin' q' domus
qui fabricauit eam. Omnis namq'
domus fabricatur a aliquo. Qui aut
omnia creauit. ds est. Et moyses quide
fidelis erat i' domo eius. tamqua
famulus in testimoniu' cor' que dicen
da erant. xpi uo tamqm' filius i' domo
sua. que domus sumus nos. si fideli a
gliam spei usq' ad fidem firmam reman
emus. Quappter sicut dicit sps sanctus.

Hodie si uocem eius audieritis nolite ob
durare corda ura. sicut in exacerbatione sedm
temptationis in deserto ubi temptauit me
pater in p[ro]p[ri]o uultu et uidentur opa mea. q[ui]
draginta annis p[ro]p[ri]us fui. p[ro]pter q[uo]d of
fensus fui gentem illam. et uix semp[er] hui
erant corde. Ipsi uero non egredior uias
meas quib[us] uiuam in terra mea si inuenerit
in requiem meam. Et idcirco fratres ne forte
sit in aliquo cor uestru[m] in malum in credulitate
obcedendi a deo uiuo. s[ed] exhortamini uos
in singulos dies donec hodie cog
nominetur. ut non obduretis quis ex uo
bis fallacia p[er]it. Quia enim x[ristu]s effu
sumus. si tamen in terra substantia eius ul
q[ue] ad finem firmi remaneamus. dum dicit
hodie si uocem eius audieritis. nolite ob
durare corda ura. quemadmodu[m] in illa
exacerbatione. Quidam enim audientes
et adiuuantes. si non uiderit qui p[er]f[ec]ti s[un]t
ab egypto p[er] moysen. Quia aut[em] offensus
e[st] quadraginta annis. Et omne illis qui
p[er]petrauerunt. Quia cadens p[er]strata sicut
in deserto. Quia aut[em] uiuam non inuenerit
in requiem ip[s]ius. nisi illis qui in credulitate
fuerunt. Et uidemus quia non potuerunt
intendere in requiem ip[s]ius p[ro]p[ter] incredulitate[m].

Consequens ergo fratres ne
forte uita pollicita contineat inuenerit
di in requiem eius. existimetur a
liquis ex uobis deesse. Et enim uobis uita
natura est quemadmodu[m] in illis. s[ed] non p[er]
fuit illis seruis auditus non adiuuatis
fidei ex his que audierunt. Ingrederemur
enim in requiem qui inordinatus que ad
modum dixit. Sicut uiam in terra mea.
si inuenerit in requiem mea. Et quidem
op[er]ib[us] ab inuentione mundi p[er] actus. Et
et quodam dicit septima sic. Et requie
deus die septimo ab omnib[us] op[er]ib[us] suis
et in isto uultu. Si inuenerit in requie
meam. Et si ergo sup[er] est inuenerit q[uo]d a
illam in quib[us] p[ro]p[ri]is annis actus
est. non inuenerit p[ro]p[ter] illas inordinat
tatem. Jam enim annis dicit quendam. Ip
die inuenerit dicens. Post tantum q[uo]d
sicut sup[er] dictum e[st]. Hodie si uocem eius
audieritis nolite obdurare corda ura.

quemadmodu[m] in illa exacerbatione. Jam
si eis tunc requiem p[re]stita. nunquid de alia
loquitur. post hanc dicit. Jam relinquimur
sacerdotibus p[ro]p[ri]is dei. Qui enim in
gressus est in requiem eius. ip[s]e requieuit
ab op[er]ib[us] suis. sicut et alius deus. festinemus
ingredi in illam requiem. ut ne in idip[s]o
quis inuenerit in credulitate exemplum.
Et si uis est enim dei seruus et efficitur. et p[er]petrat
uultus omni gladio anapim. et p[er]dugens ut
q[ue] aduersionem auiue ac sp[irit]us. ampa
gum quoq[ue] in uedullas et d[omi]nos. cogita
tium in inuentione cordis. et non e[st] uita
arantia in uultu in sp[irit]u eius. Quid
aut[em] uita et apta s[un]t oculis eius. Ad que
uobis seruis. V[er]o attendes q[uo]d pontifex mag
num qui p[er]petrauit celos in filii dei.
tenemus sp[irit]u in effectionem. Non enim
h[ab]emus pontificem qui non possit copari
infirmis uobis. temptant aut[em] p[er]p[et]ra
p[er]p[et]ratione auiue p[er]p[et]ra. Ad eam q[uo]d
cui fiducia ad thronum gratie eius in
inordinat[em] et sequamur. et t[ame]n inuenerit.
in uultu oportuna.

Omnis namq[ue] pontifex ex op[er]ib[us]
assumptus p[ro]p[ri]is uobis. sicut
in his que sunt ad deum ut offerat
dona et sacrificia p[ro]p[ri]is qui et uolens possit
his qui ignorant et errant. Qui ip[s]e ar
candans est in finitatem. Et p[ro]p[ri]a dicit.
quemadmodu[m] in p[ro]p[ri]o. ita etiam p[er]f[ec]ti
ip[s]e offerre p[ro]p[ri]is. V[er]o quisqu[am] sumit
honorum. s[ed] qui uocatur ad tamquam
aaron. Sic et x[ristu]s non semetip[s]um clarifica
uit ut pontifex fieret. s[ed] qui laicus e[st] ad eu[m].
filius uerus es tu. ego hodie genui te. Et
admodum in alio loco dicit. Et si es sa
das in eum. sed in ordinem in elchi sedech.
Qui in moreb[us] carnis sue p[ro]p[ri]os supplicando
uobis ad eum qui possit illum salu[u]m fac
amore cum clamore ualido. namque
offens. exauditis est p[ro]p[ri]a reuerentia. Et
quidem cum esset filius dei. didicit ex his
que passus est obedientiam et summas
factus est omnib[us] obtemperantib[us] sicut e[st]
causa saluatis etne. A p[ro]p[ri]o est a deo
pontifex uita ordinem in elchi sedech. De
quo natus grandis seruis et i[st]ip[er]atui.

in qua tibi nichil de sacerdotibus moyses
locutus est. tamplius adhuc manifestum
est. si secundum ordinem melchisedech erigat
alius sacerdos. qui non secundum legem manda-
ti. carnalis factus est. si secundum virtutem vite
in saecula. Quod testatur enim. qui in es sac-
dos in eternum. secundum ordinem melchisedech.
Reprobatio quidem fuit preteritis man-
dati. propter infirmitatem eius in uoluntate.
Nihil enim ad perfectum adduxit lex. su-
perduco uero melioris spei. per quam pri-
mam ad deum. Et quantum est non in
uita uiuendo. Alii quidem sunt uirtutes
de sacerdotibus facti sunt. hic autem cum uiuan-
do per eum qui dixit ad illum. Tu uiuam do-
minus et non perieris enim tu es sacerdos
in eternum secundum ordinem melchisedech. In
tantum melioris testamenti. sponsor factus
est ihs. Et alii quidem plures facti sunt sac-
dotes secundum legem. idcirco quod uisite phari-
saei per manent. Hic autem eo quod maneat eter-
num. scriptum habet sacerdotem. Et inde
et saluare impium potest accedens per se
in eum ad deum semper uiuentis ad in ipso
laudem per uos. Quod alii enim decet ut
uocis esset pontifex scilicet in uocem. in po-
litis segregatis a peccatis. et exaltatus
factus. qui non habet necessitatem
mortis. quem admodum sacerdos prius
per suis delictis hostias offerre. deinde per
populo. Hoc enim fecit semel offerendo. do-
minus scriptum. Lex enim homines constituit
sacerdotes infirmitatem habentes. sermo
autem uis uiuendi qui post legem est filius
in eternum perfectum. viii

Capitulum autem super ea que dicuntur
calem huius pontificem qui
secundum uirtutem sedis magnitudinis
in celis scilicet in uirtute et uirtutem uirtutis quod
fuit deus et non homo. Omnes enim po-
tenter ad offerenda munera et hostias est
tunc. Unde necesse est et hunc habere aliquid
quod offerat. Si ergo esset super hanc uirtutem
secundum sacerdos. cum essent qui offerrent secun-
dum legem munera qui exemplum et uir-
tute deseruunt celestium sicut responsum
est moysi cum esumaret tabernaculum.
Vnde inquit omnia facit secundum exemplum:

placitum tibi monstratum est uiuente. Nunc
autem melius sortitus est ministerium quod
melioris testamenti mediator est. quod in me-
lioribus promissionibus sortitus est. Si autem si
illud prius culpa vacasset. non unquam se-
cundi locis inueniret. Et impans enim
eos dicit. Ecce dies ueniunt dicit dominus et con-
sumato super domum israel. et super domum iuda
testamentum quod dedi patribus eorum in die
qua apprehendi manum illorum ut educerem
eos de terra egypti. Et qui ipsi non per man-
serunt in testamentis uicis et ego neglexi eos
dicit dominus. Quia hoc testamentum est. quod
disponant domum israel post dies illos dicit
dominus et dabo leges meas in mentes eorum. et in-
corda eorum. super scriptam eas. et ero eis idem.
Ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit unus
quisque proximum suum. et unusquisque fratrem
suum dicens. Cognosce dominum. quia omnes
scient me a mittente usque ad ueniendum. quia
prius ero iniquitatus eorum in peccatis illorum
et non memorabor. Idcirco autem non
uererentur prius. Quod autem antiquum est. et se-
uclat per in eternum est. ix

Habuit quidem et prius institutio-
nes cultus et sacri simulacra. Quod ad
nadam enim factum est prius in quo
erant candelabra in mensa et propositio pa-
num que dicitur scilicet. Post testamentum
autem secundum tabernaculum quod dicitur scilicet secundum
autem habens diuinitatem et archam te-
stamentum continentem exornum per amorem.
in qua uirtus autem habens manna. et
iurga aaron que non ducuntur ita uirtute
testamentum. super que erant cherubim glorie
et uirtutis et pietatis. De quibus
non est modo dicendum per singula. Hic
uero ita compendiosus in populo qui dicitur tacer
in archa semper in archa autem sacerdotes sacri-
ficiorum officia esumantes. In scilicet
autem semel in anno solus pontifex. non
sine sanguine quem offerret pro sua et pro
populi ignorantia. Hoc significante
spiritu sancto. nondum per archam esse scien-
tiam uiam ad hunc priorem tabernaculum
hunc statum. Que parola est tempus
instantis iuxta qui munera et hostie of-
feruntur que non possunt iuxta archam.

perfectum facere seminem solummodo in
bis et in potibus et in manibus baptizantibus in
stans carnis usque ad corpus corruptionis
impositis. Christus autem assistens pontifex fu-
turus conuocans per amplius et perfectius casti-
ficatum non in manu factum. id est in huius
orationis. neque per sanguinem uirorum aut vi-
trorum. sed per primum sanguinem mundum se-
mel in sancta ecclesia redemptione in uentura.
Si enim sanguis uirorum et uirorum et uirorum
vitule aspersus. inquinatus sanctificat ad eum
dandum carnis. quoniam magis sanguis christi.
qui per spiritum sanctum seminem obtulit in manu
tuum deo uiuenti emundant et scientiam
inram ab opibus uirorum ad seruendum deo
uiuenti. Et ideo non in testamentum medium
est. ut morte intercedente in redemptionem car-
nis ueniamur que erant sub primo testame-
to. repulsionem accipiant. qui uocati se-
cundum hereditatem. Qui enim testamentum e-
ius non necesse est in uocem testamentis. Quia
mentis enim in morte confirmata est. Alioquin
non dum ualeat dimittere qui testamentum e-
ius. Unde nec primum quidem deditur est sine
sanguine. Legit enim omni mandato legi
a moysi in uirum populo accipies sangui-
ne uirum et uirum in aqua et lana co-
cinea et ysope. ipsum quoque uirum. Iohanne
plum aspersit dicens. Hic est sanguis testa-
menti quod mandauit ad nos deus. Etiam
carnem uirum et uirum uirum in uirum sag-
nate semel aspersit. et omnia peccata in sanguine
sunt legem mundant. et sine sanguinis
effusione. non fit remissio peccatorum. Quod et
est exemplum quidem celestium in his et
mundum. Ipsa autem celestia in uirum
hostis quam istis. Non enim manu
facta sunt in uirum uirum exemplum uero
uiri. si in uirum celum ut apparat uirum
multum dei pro nobis. Neque ut sepe offerat
semetipsum quemadmodum pontifex in
in sancta per singulos annos in sanguine
oportebat alieno. Quo quoniam oportebat ex-
frequenter per ab origine mundi. Nunc
autem semel in summa uirum scilicet. ad del-
tationem peccati per hostiam suam appa-
ruit. Et quemadmodum statum est ho-
minibus semel in morte. ✠

Post hoc autem indicium sit in christo semel
oblatus est ad multos exhaurem
da peccata. secundo sine peccato appebit
expectantibus semel in uirum eorum per fidem. Vm-
bram enim habens lex. conde fuit in uirum. uo-
ipam ymaginem uirum per singulos annos
eisdem ipsis hostis quas offerunt in deli-
tibus. nunquam potest per peccata accedentes fac-
torem. autem cessarent offerri. ideo quod nullas
habuit ultra et scientiam peccati cultores semel
mundum. Si in uirum in memoriam peccatorum
per singulos annos sit. In possibilibus enim e-
sanguine etiam uirum et uirum autem peccata.
Et ideo ingrediens mundum dicit. Hostiam
et oblacionem noluit. corpus autem aptat
in uirum. Oblacionem uirum et peccato non e-
placuit. Vnde dicit. Ecce uenio. Iuxta
per librum scriptum est de me ut faciam uo-
luntatem tuam deus meus superius dicens.
Quia hostias et oblaciones et holocausta
noluit peccato. nec placuit tuique que scri-
ptum est offerunt. Vnde dicit. Ecce uenio. ut
faciam deus uoluntatem tuam. Afferat pri-
mum ut sequens statuat. In qua uoluntate
sacramentum sumis per oblacionem corporis christi in
semel. Et omnis quidem sacerdos per peccata e-
corde ministrans et eadem sepe offerens
hostias que nunquam possunt auferre peccata.
Hic autem unam per peccata offerens in scriptis
uiri hostiam sepe in uirum dei peccata de-
et expectans de uirum ponant in uirum eius
in scilicet pedum eius. Et in uirum ob-
lacione et sumant in scriptis sanctos.
Et testatur autem nobis in spiritum sanctum. Postquam
enim dicit. Hoc est testamentum quod testa-
bitur ad illos. Post dies illos dicit dominus datus
leges uirum in uirum eorum. et in uirum coram
super faciam eas et peccatum et in uirum eorum
iam non recordabor amplius. Et ubi autem co-
ram remissio est. iam non est oblacio peccatorum.
Hanc itaque fides fiduciam in uirum
in uirum in sanguine christi. quoniam in uirum nobis
uam uirum et in uirum per uirum id est
sacramentum suum et sacerdoti magni super domum
dei. Accedamus cum uirum corde in plenitudine
fidei aspersi corda et scientia mala et uirum
et corpus aqua munda. teneamus spiritum
in et actionem in uirum uirum. fidelis est

fide reliquid egyptum. non uictis animosi-
 tatem regis. Si uisionem enim tamquam
 uidens sustinuit. fide celebrant pascha. et
 sanguinis effusionem. neque uastat p.
 munda egyptum tangit eos. fide transie-
 runt mare rubrum tamquam pauidam tra-
 qd expt egyptu deuorant sunt. fide muni ier-
 cho conueniunt centu dieb septent. fide in
 ab meretur non pnt cum mardulis exa-
 pletis exploratores cum pace. Et qd ad huc
 dicant. Deficit enim me tempus enarra-
 tem de Sedeon. Sarach. Sampson. Iephe.
 Daud. Sammel. et alius pntis qui p fide
 uicerunt regna. opati sunt iustitiam. adep-
 ti sunt remissiones. Quia uiuunt ora-
 lionum et exultant in petu ignis. effu-
 ganunt ad eum gladii. quia uiuunt de m f-
 mitate fortes facti sunt in bello. Et astra v-
 tenunt exterrunt. acceperunt milites de re-
 surrectione mortuos suos. Alii aut disti-
 ti sunt non suscipientes redemptionem ut me-
 liorem inuenirent resurrectionem. Alii uero
 ludibria et uia expt in sup iudicia et car-
 ces lapidan sunt. secti sunt. corrupti sunt.
 in occasione gladii mortui sunt. Et transe-
 runt in melas impellit caputis egeres an-
 gustia. afflicti. quib dignus non erat
 mundus. In solitudine errantes. imo-
 tib et in speliuntis et in carnis tix. Et hii:
 omnes testimonio fidei pbat. non acce-
 perunt remissionem deo p uolus melius
 aliquid providente. ut non sine uolus q
 sumarentur. **xii**

Deoq et nos tantam habentes imposita-
 rium celum. deponentes omne pond-
 et amittens nos pccm p paciam curra-
 mus adpositum nobis certamen aspi-
 cimus in auctorem fidei et illuminatorem
 illum qui posico sibi gaudio sustinuit e-
 cem. et fusione exempta atq in dextera se-
 dis dei sedet. Et cogitate enim eu qui cale
 sustinuit a pccibz ad usum sententiam
 et aditum. ut no tangemini animis:
 inis deficientes. Quidum en usq ad
 sanguinem refectis ad usu pccm repug-
 nantes. Et obliu estis et solationis que
 uobis tamquam filius loquitur dices. fili
 mi non negligere disciplinam domi. neq

sanguis dum aucto arguens. Quia enim
 diligit dominus castigat flagellat aut om-
 nium quem corripit. Iudis disciplina p secula
 et tamquam filius uobis offert se deus. Quia
 enim filius quem non corripit pater. Qd si
 extra disciplinam estis cuius pater facti
 sunt. omnes ergo adulti et non filii estis. De-
 inde patet quidem carnis nre haumitatis
 auditores et tenetamur eos. Nonne uultis
 magis obtemperamus p spiritum et uiu-
 mus? Et illi quidem mone p uocem dice-
 scdm uoluntatem suam: et iudicant nos.
 Hii aut ad id qd uale est interpretando suffi-
 cauimus eius. Omnis aut disciplina in
 pna quidem uidetur non esse gaudium. sed me-
 roris. postea aut fructum pacis et iustitiam
 exercitatis pcam reddere iustitiae. Pnt qd reit-
 las manus et soluta genua erigite et gressus
 rectos facite pedibz uestris. ut non quis claudi-
 caus erret magis aut sanctetur. Quia enim se-
 quimur cum omnibz et sanoniam sine qua
 nemo uidetur deum. et complantes nequies
 desit gratie dei. nequa iudicet amantidime
 factum gemitans impedit et piam i qui
 uentur inuita. Ne quis fornicator aut p-
 phanus ut elau qui ppter unam elauam re-
 didit primogenita sua. Sacerdotum enim qui
 et postea cupiens hereditate cenedoni repul-
 sis est. Non enim inuenit penitentiam lo-
 quimur cum latentes iniquitatis eam. No
 enim accessitis ad aditum et accessitis
 item ignem et turbamem et sanguinem et pcella-
 et ante somnum. et uocem uerborum qui qui au-
 dierunt excusauimus se uicis fieri uerbu.
 Non enim portabant qd dicebat et si rectus
 tenger monem lapidauit ita crude erat
 qd uidebat. et oyles dixit. Et exercitus sui
 et tremebundus? Si accessitis ad spem mo-
 tem et caritatem dei uiuentis illam. celest-
 tem et multos milium angelos frequen-
 nam et ad eam pmutuos qui et scripti
 sunt in celis et iudicem omnium domi et spm
 iustos p fideum. et testamenti noui media-
 torem ihm. et sanguinis aspersionem. me-
 lis loquentem qui aet. Videte ne recule-
 tis loquentem. Si enim illi non effugerit.
 reculantes enim qui sup terram loquentur.
 multo magis nos qui de celis loquentur uo

vis aditum. cuius uox uocatur trani tuc.
Nunc autem repunitur dicens. Adhuc scilicet
ego monito non solum trani. sed et celi. Quod
autem adhuc tenet dicit. declarat motum
translacionem tanquam fons ut uanitat ca
que sunt immobilia. Itaque regnum imo
bile suspicientes habemus gratiam per quam
uamuis placeat deo cum metu et trepidatione
ita et cum deo ut igitur consumens est.

Quamuis fratitatis ma. *III.*
neat in uobis. et hospitalitate na
ute obliuiscit. Quam enim placu
eunt quidam anglis hospitio receptis.
Et euentote iuncto ut tanquam sumis vic
ti et iato: anan tanquam ipi in corpore moran
tes. Honorabile quibum iomibus et
choris immaculatis. Formatores enim
et adultos iudicant de. Sicut mores sine
auaritia et in pino. Ipe enim dixit. No
teferant neque delinquant. ita ut et fidentes
dicamus. Dominus in adiutor est. non
unice quid faciat in homine. Sicut enim
te pposito iudicium qui uobis locum sunt
ubum dei. quod inuenientes exitum sua
nomis mittamini fidem. Ipe xpc hiet et
dte. que in fide. Doctus uamuis et pogn
uis nolite au dnt. Optum est enim q
na stantit cor. non elat que no p fuer
ambulantibus uicis. Hic enim alcat deq
edere non hie potestatem qui cabuauit
corpis deseruit. Quod enim animalu
inferat sanguis ppo in sancta pponit
tem homini corpa creuauit extra castra.
Nec qd et hie ut sanctificaret plunim sag
uinem plun extra portam passus e. Extra
uis igitur ad eum extra castra impu
eius portantes. Non enim hieuit si ma
neute ciuitatem. sed finitiam iquumuis.
Nun ergo offeramus hostiam laudis
semp deo. id est fructum laudis et stentat
nomini eius. Sicut faciat autem iomibus
uis nolite obliuiscit. Sicut enim hosti
pmetur deus. Sicut hie pposito uis. et tota
ore eis. Ipe enim pugilant. quasi racom
pannabz uis reddunt ut cum gaudio
hoc faciant. et non gementes. Hoc enim
non expedit uobis. O uae pnois. Iam
uis enim q: bonam et sciam habemus

ionibus reuolentes et san. Impletus ad
depor uos hoc facit. qd celestis testatur uo
bis. Deus autem paco qui eduxit deuotus
pastor magni ouum in sanguine testa
mentum et dnm nrm xpm apte uos
ionit bono. ut faciat uoluntatem eius.
faciens in uobis qd placeat coram se p
xpm. cui est gloria in fide. Sicut enim
go aut uos facies. ut sufficiens uum lo
raci. Et cum ppaus scripti uobis. Ig
no fite fite uum thymothem dnuisti
cui quo si celestis uenit uobis. Sa
lutate omnes pposito uis et omis scis.
Salutate uos fide de pta. Si uia de
cum omibus uobis amen. *et pta.*
Paulus. Prologus in actis apostolorum.

Lucas natione syrus cuius laus
in ewangelio canitur apud an
thypochitum medicum amicus egre
gus et apostolorum xpi discipulus
postea usq ad perfectionem pauli secutus
apostolum sine amice iunguntate putans
de maluit secum. Qui octoginta et q
or agens etatis annos in bithynia abie
plenus spu sancto. Hic spu sco instigat
machate pta: em anglium scilicet g
cis fidei: mca mcom domini fidei nar
ratione ostendit eundemq: exstipe da
describit monstrum. Cui enim in mto
ptas scilicet adus a ptoam i m m m m
datur. ut deo in d m pto et fto pto
extincto orone ab aplis facta. Noce dnt
electionis numerus eploru. Sicut pau
lus et summa com aplis acti: dnt.
Quem dnt contra stimulum calceant
dnt elegit. Qd legentibz et requirunt
dnt breu sermone uolui ostendere. qm
plexus aliquid fastidientur. pta dnt.
Sicut qd opantur agricolam a pto
de suis fructibz edere. Quentia diuina
scilicet est gracia. ut non solum corpi.
etiam animau: eius pta medicina.

napum. Actus apostolorum. I.

Primum quidem sermonem fecit de
omnibus actibus quos cepit ille
facere et docere usque in diem qua per
petuus apostolus per spiritum sanctum quos
elegit assumptus est. Quod non solum
hinc seipsum inquit post passionem
suam in multis argumentis probat
quadraginta apparuit eis et loquitur
de regno dei. Et suscepit populum eis ab iherosolymis
usque in diem. Et expectantem per
missionem pacis quam audierat inquit per
meum. Quia iohannes quidem bapti
zavit aqua uos autem baptizabimini spiritu
sancto. non post multos hos dies. Igitur qui
conueniunt inuocabant eum dicentes. Do
mine si in tempore hoc restitues regnum israel.
Dixit autem eis. Non est uestrum nosse
tempora uel momenta que pater posuit
in sua potestate. Sed accipientes uirtutem
spiritus sancti in uos. et in omnes
urbes iherosolymorum et in iordanem usque
et in samariam usque ad ultimum terrarum. Et cum
hoc dixisset uidentibus illis clementis et
nicesi suscepit eum ab oculis eorum. Cumque
intuente in celum cunctum illum. ecce duo
uiri ascenderunt iuxta illos in uestibus albis
qui idixerunt. Viri galilei quid stans
aspicientes in celum. Hic ille qui assumptus
est a uobis in celum sic ueniet quodammodo
in uobis enim cunctum in celum. Cumque re
si fuerit in iherosolymam amonite qui po
tatur olyueti qui est iuxta iherusalem sacbi

habens iter. Et cum inuiderent in celum illi
ascenderunt in superiorem uiam manebant. Pe
trus et iohannes. iacobus. et andreas. phil
ippus. et thomas. et artholomeus. et nico
laus. et alexander. et symon zelotes. et
iudas iacobus. Si omnes erant in unum
more ut per seculares cum militibus et ara
ria in aere iherosolymorum. Iudicibus illis.
Exurgens petrus in medio fratrum dixit.
Erat autem turba hominum fere centum vigi
ti. Cum frater oportet impleri scripturam quam
prophetis sanctis pos dauid diuida
qui fuit dux eorum qui ostendunt illi.
qui numeratus erat in uobis. et sortitus
sortem ministerii huius. Et hic quidem pos
sedit agnum de mercede iniquitatis et susce
pit arpentem modum. et diffusa sunt omnia
in scera eius. Et notum factum est omnibus hi
tantibus iherosolymis ut appellaretur ager ille
lingua eorum acheldentach. hoc est ager sang
uinis. Spiritum est enim in libro psalmorum.
Fiat in moribus cor desertum. et non sic qui ha
bitet in ea. et paratum eius accipiat alit. Op
ter ergo ex his uiris qui nobiscum sunt con
gurgati in omni tempore quo intrauit eret
ut nec nos dominus ihesus inaptis ab
usinate iohannis usque in diem qua assump
tus est a uobis testem resurrectionis eius
nobiscum fieri uirum existis. Et statuerit
duos ioseph qui uocabatur bacabas et
agnominatus est iudas. et mathiam. Et
orantes dixerunt. Domine qui nosti
corda hominum ostende quem elegis ex his
duobus uiri accipe locum ministerii huius
et apostolatus de quo per uocatus es iudas ut
abiret in locum suum. Et cecidit sortis eius.
Et cecidit sortis super mathiam et animatus
est cum uiderent apostoli.

Et cum essent dies pentecostes
erant omnes discipuli iuxta in eo
dem loco. Et factus est repente de
celo sonitus tamquam aduentantis spiritus
vehementis. et repleuit totum domum uiri
erant sedentes. Et appaurent illis dis
pente lingue tamquam ignis. sedique super sin
gulos eos. Et repleti sunt omnes spiritu
sancto. et coeperunt loqui uariis linguis prout
scilicet daret eloqui illis. Erant autem et ceteri

iherusalem habitantes uidet uiri religiosi et
 omni uacante que sibi est. Facta autem hac
 uoce conuenit uniuersa in uoce et facta est qui
 am audierat uniuersa lingua sua illos
 loquentes. Superabant autem omnes et miraba
 tur dicentes ad inuicem. Nonne ecce oēs
 isti qui loquuntur galilei sūt. Et quo modo
 uos audistis uniuersa lingua sua
 in qua non sumus? Parthi et medi et elamiti
 et qui habitant in caldeam et in
 padarian. pontum et asiam. fugiam et pam
 philiam. egyptum et partes lybie. que est ita
 cyrenen et ad uentem romani. uidet quoque et pro
 felici. arceos et arabes. audistis uos loqui
 tes uis linguis inagnalia dei. Superabant
 autem omnes et mirabantur ad inuicem dicen
 tes. Quid nam uult hoc esse. An autem
 decantant in multis plenitudo sunt. Scitis autem
 petrus cum iudeam eleuaret uocem suam
 et locutus est eis. Qui uidet et amirantur
 in idem uniuersa hoc uobis notum sit. et uir
 bi papie uerba mea. Qui enim siue uos
 etiam uis huiusmodi sunt. cum sit hora diei
 tertia. Et hoc quod dictum est per prophetam
 et erit in uocem illius dicitur dicit dominus effu
 dam despectum meum super omnem carnem. et pro
 bunt filii uiri et filie uirum et iuuenes uiri uisio
 nes videbunt. et seniores uiri sompnia sop
 nauerunt. Et quidem super seruos meos et a
 callas meas. in diebus illis effundam despectum
 meum et prostrabo. Et dabo in per signa et celo
 fustum. signa uisita scilicet. et angustiam
 et ignem et in prorem fumi. Sol enim in tunc
 bras illa in sanguinem ante quam ueniat
 dies domini magnus et manifestus. Et erunt
 qui tunc in uocem uocem domini saluum
 erit. Qui in israelite audiet uerba ista. Iam uia
 zaram in uocem appropinquat ad eos in uobis
 in uocem et prodigiis et signis que fecit per
 illum deus in medio uiri sicut nos scitis. Et
 defunctos et in plenitudine dei. traditum per
 manus iniquos affligentes in uocem
 quem deus suscitauit doloribus solutus
 fuit. uerba quod impossibile erat tunc illi ad
 eo. Dauid enim dicit in eum. Per uocem
 dñm coram me semper. qui aduersus est mi
 chi ne moueat. Propter hoc letatum est
 cor meum et exultauit lingua mea in super

et caro mea requiescat in spe quoniam non der
 linques animam meam in inferno nec dabis san
 tuum uidet corruptionem. Necas in finis
 uas uocis et replebis uocem iocunditatem cum facie
 tua. Et in finis uocis audienter dicit ad
 uos de patre archa dauid qui defunctus est
 et sepultus est et sepulchrum eius est apertum
 uos uis in hodie in uocem. Quia igitur
 cum esset in finis quia in uocem in uocem
 illi deus defunctus in uocem eius. sed super sede
 eius. prout loquens est de resurrectione xpi.
 quia neque defunctus est in inferno. neque caro eius
 uidet corruptionem. Hunc uirum resurrexit
 uocem deus. cuius uos omnes testes sumitis. De
 terra igitur dei exaltatus et in uocem spe
 sancti accepta a patre effudit uocem quem
 uos uidetis et auditis. Qui enim dauid a
 seculis in uocem. Dicit autem ipse. Dicit do
 mini domino meo sede aduersus me. Donec po
 nam inimicos tuos scabellum pedum tuo
 rum. Et tunc ergo scitis omnes domus
 ista quia et dominum cum xpi deus fecit hunc
 cum quem uos audistis. Huius auditis
 epistolam suam coram. et dixerunt ad petrum
 et ad reliquos apostolos. Quid facimus vi
 fratres. Petrus uocem ait ad illos. Petrus
 tenet in uocem agere et uocem uniuersa
 uocem in uocem uocem xpi. in remissionem.
 per uocem in uocem. et acceptis domini spe sa
 et uocem cum est in remissionem et filius uocis.
 et omnes qui longe sunt quocumque ad
 uocem uocem deus uocem. Alius etiam in uocem
 gloriam testificans est. et exhortans eos.
 dicens. Saluamini a generatione ista
 praua. Qui ergo cepit singulos eius
 baptizari sūt. Et appositum sunt in uocem
 ante animam nulla. Et tunc autem per se
 uocem in uocem apostolos. et in uocem
 one fructus panis et orationis. Et facta
 autem omni animam in uocem. Qui uocem quocumque
 prodigia et signa fiebant per apostolos in uocem
 in uocem magnus erat in uocem. Qui in uocem
 etiam qui crediderunt tunc per uocem et hanc
 uocem omnia in uocem. Possessiones qui in
 substantias in uocem et in uocem omnia
 omnia. per uocem opus erat. Et tunc
 quocumque prodigia in uocem in uocem
 et frangentes tra domos panem. sunt

bant cibum cum exultatione et simplicitate
cordis collaudantes deum et habentes gratiam
ad omne plenam. Dominus autem angelus
qui saluati fuerant cothone in idipsum. **III**
Petrus autem et iohannes ascendebant
ad templum ad horam orationis
nonam. Et quidam vir qui erat
claudus ex utero matris sue vambulabat
quem ponebant cotidie ad portam templi
que dicitur speciosa. ut peter elemosinam
ab eis acciperet in templum. Is cum vidisset
petrum et iohannem inopiam inuenit in tem-
plo. rogabat ut elemosinam acciperet. In-
ueniens autem et cum petris cum iohanne dixit
ipse spiritus in nos. At ille intendebat icos. Spe-
rans se aliquid accepturum ab eis. Petrus
autem dixit. Argentum et aurum non est michi.
quod autem habeo hoc tibi dico. Quia nunc cum
nazareni. surge et ambula. Et apprehensa
manu eius dextra. auclauit eum. Et pro-
pinus et solidum sibi vassum eius et plantam
et exiens stetit et ambula. Et inuenit
eum in templum. ambulans et exiens
et laudans deum. Et uidit omnis populus eum
ambulantem et laudantem deum. Cognos-
cebant autem illum quod ipse erat qui ad elemo-
sinam sedebat ad speciosam portam templi.
Et impleti sunt stupore et exultatione in eo quod
tulerat illi. Cum uiderunt autem petrum et io-
hannem. clamant omnes populus ad eos ad por-
tam qui appellatur salomonis stupores.
Videns autem petrus respondit ad populum. Et in-
terrogauit quid inuestigatis in hoc. aut nos
quid inuestigatis. quia uis uirtutis aut potestatis
fecimus hunc ambulare. Deo abrahama.
et deo ysaac et deo iacob. deo patrum nostrorum
glorificauit filium suum quem nos qui
dem tradidimus et negastis ante faciem py-
lati iudicante illo dimitti. Vos autem
scimus et iustum negastis. Et petistis uirum
hominem quam diu uobis. audiam uos
uirtute inuestigatis. quem deus suscitauit a mortuis
cuius omnes uos testes sumus et fide non
eius habetis quem nos uidistis et noctis et ser-
uauit. Nomen eius et fides que per eum est
dedit magnam sanitatem istam in spe-
re omnium uirum. Et factus uirtute ista quod per
ignorantiam fecistis sicut et principes ui-

Deus autem qui promittit pos populum
omni per christum suum sic in plenam. Deum
tamen igitur et uirtutem ut delectantur per eum.
ut cum uenit tempus refugeret a spectu do-
mini. et uisit eum qui peritatis est nobis
in christum quem oportet quidem cum tempore
usque in tempore refugionis omnium que locu-
tus est dominus per omnes sanctos suos populum
suscitabit uobis deus uir. defunctus
illis tamquam in christum auditis iuxta omnia
quodcumque locutus fuit uobis. Erat autem
omnis anima que non audierat populum
illud eximiam deplete. Et omnis populus
sanctus et deinceps qui locutus fuit et annuntia-
uit dies istos. Et per omnes sanctos filii populi
nunc et testamentum quod disposuit deus ad pro-
prios dicens ad abraham. Et in semine
tuo benedicent omnes familie terre. Et iohannis
primum deus suscitauit filium suum uisit eum
benedictum uobis. ut exeat se unusquisque
iniquitatem suam. **III**

Insequentibus autem illis ad populum. sup-
ueniunt sacerdotes et magistratus tem-
pli et saducei dolentes quod docerent po-
pulum et annuntiauerunt in ipsum resurrectionem
eius. Et iniecerunt in eos mandata
et posuerunt eos in custodiam usque in mane
nuntium. Erat autem iam uespera. et uelut autem
eorum qui audierant uerbum crediderunt et factus
est numerus eorum quinque milia. Factum est
autem intra statum ut congregarentur prin-
cipes eos et seniores et scribae in illis et anas
princeps sacerdotum. et cayphas et iohannes et
alexander. et quilibet annus de genere sacerdotum.
Et stantes eos in medio interrogauerunt.
In qua uirtute aut in quo nomine fecis-
tis uos hoc. Tunc repletus spiritu sancto petrus
dixit ad eos. Principes populi et seniores au-
dite. Si nos hodie iudicamur in facto
hominis in factum. in quo iste saluus factus
est. notum sit omnibus uobis. et omni ple-
bi. quia in nomine domini nostri iesu christi na-
zareni quem uos crucifixistis quem deus
suscitauit a mortuis. in hoc iste estat co-
ram uobis sanus. Et hic est iapis qui rep-
batus est a uobis edificanti. qui factus est
in caput anguli. et non est in alio aliquo sa-

his. **N**ec enim aliud est nomen datus datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Videntes autem petri et iohannis et septo quod homines erant sine lictis et ydrot a iunabant et regno loebant quoniam cum ihu fuerant. hominibus quoque videntes stante cum eis qui curatus fuerat nichil potant extrahit. **I**nterim autem eos foras extra illum sedere et sedere ad iuntem dixerunt. **Q**uid faciemus hominibus istis? **Q**uonia quidem nomen signum factum est per eos omnium hancanem in iherusalem. **E**t amicum est in no possumus negare. **S**i ne magis dimilget implia. **S**immetur eis ne iura loquantur in nomine hoc unum hominum. **E**t uocantes eos denunciamus ne quibus loquentur neque docent in nomine ihu. **P**etrus uero et iohannes respondentes dixerunt ad eos. **S**i tum est in spectu dei uos prorsus audire. **Q**uia deum uidetis. **N**on enim possumus que uidimus et audimus non loqui. **A**c illi committentes dimiserunt eos. non inuenientes quomodo punirent eos propter populum. quia omnes dactificabat. id quod factum erat. **E**t eo quod acciderat. **A**mmor enim erat amplius. **E**t homo. in quo factum erat signum istud sanicans. **D**imissi autem uenerunt ad suas et amicum amicum eis quanta ad eos pueri per sacerdotum et seniores dixerunt. **Q**ui cum audissent unanimiter ieiunare uocem ad deum et dixerunt. **D**omine os tu scilicet celum et terram imare totumque que in eis sunt. qui spiritus tuus per patris nostri datus pueri tui dixit. **Q**uare firmenit gentes et populi in ditione sunt mania. **A**stutunt reges terre et principes querunt in uultu aduersus deum et aduersus christum eius. **Q**uoniam cum ueritate ista aduersus sanctum patrem tuum ihesum quem uiristi. **H**erodes et pontius pilatus cum gentibus et populis israel facerent que manus tua et filium tuum decernunt fieri. **S**ic donec respice minas eorum. **I**da senis tuis cum omni fiducia loqui uolumus tui. **I**eo quod manum tuam extendas ad sanctos et signa et prodigia fieri per nomen sancti filii tui ihu. **E**t cum oradent motus est laus iquo erant et gregari. **I**npleti sunt omnes spiritu sancto. **N**oquabant uerbum dei cum

fiducia. **N**isistatidus autem necesse est carere uerbum. **T**amquam una. **E**t ecce qui loqui eos que possidebat aliquid suum esse dicebat. **E**t erat illis omnia et nimia. **E**t uirtute magna credebant apostoli testimonium resurrectionis ihu christi domini nostri. **I**gitur magna erat laus in iherusalem. **E**t ecce cum quicquam egens erat et in iherusalem. **Q**uocumque autem possessores agrorum aut domorum erant uidentes affabant per eos eos que uenerant et ponebant ante pedes apostolorum. **D**uidebant autem singulis proutque opus erat. **I**oseph autem qui cognominatus est barnabas ab apostolis quod est interpretatum filius consolacionis. leuitas cyprus genere cum haberet agrum uendidit eum et attulit pretium. **E**t posuit ante pedes apostolorum.

Siquidam autem nomine ananias. cum saphira uxore sua uendidit agrum et fraudauit de pretio agri et sua uxore sua et offensa perit quondam ad pedes apostolorum posuit. **E**t dixit autem petrus. **A**nanias. **Q**uare cepit latere sathanas cor tuum mentiri et spiritui sancto et fraudare de pretio agri. **N**one manens tibi manens et ueritatem erat in tua potestate. **Q**uare posuisti in corde tuo hanc rem. **N**on es mentarius hominibus. **S**ed deo. **A**udientis autem ananias si uerba cecidit et exspauit. **E**t factus est timor magnus super omnes qui audierant. **S**urgentes autem uidentes amonuerunt eum et effrenes sepelirent. **F**actum est autem quasi horarum in spatium. **I**uxta eius nesciens quod factum fuerat intromisit. **R**espondit autem ei petrus. **D**ixi michi mulier si tantum agrum uendidisti. **A**trula dixit. **E**t cum cum. **P**etrus autem ad eam. **Q**uid usque que uis uobis temptare spiritum domini? **E**t ecce pedes eorum qui sepelirent uirum tuum ad nos. **T**um et efferent te. **C**onfessum cecidit ad pedes eius et exspauit. **I**nstantes autem uidentes inueniunt illam mortuam. **E**t exillerunt et sepelirent ad uirum suum. **E**t factus est timor magnus in universa ecclesia et omnes qui audierant hoc. **M**anibus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in populo. **E**t erant una ueritate omnes in portu salomonis. **E**t

corum autem nemo audebat coniungere
illis. Et magnificauit eos populus. Et agri
autem argebant in domino. et dederunt mul-
titudinem uirorum ac mulierum. ita ut impleret
etiam infirmos et paruos in letibus et graui-
tis uenerentis petro saluum uirum a multis
obumbraret quemquam illorum. et uenerunt
ab infirmitatibus suis. Et uenerat autem multi-
tudo uenerunt a iherusalem affringere
eum ueraciter a spiritibus immundis qui aui-
bantur aures. Et surgens autem princeps
sacerdotum iohannes qui cum illo erat que-
rit hunc sacerdotum. et repleti sunt zelo. et
fecerunt manus in apostolos et posuerunt illas
in custodia publica. Angelus autem domini per
noctem aperuit ianuas carnis et reducit
eos dixit. Et istantes loquuntur in templo
et pleni omnia uerba uere uisus. Qui cum au-
dissent miramini de illis in templum et
dicerant. Adueniens autem princeps sacer-
dotum et qui cum eo erant quodammodo con-
siliu et quibus seniores filios israel et uenerunt
ad carcerem ut adducerent. Et cum uenerunt
in iherusalem et apertis carceribus non inuenissent il-
los. et uenerunt nuntiando dicentes. Carcerem
quidem inuenimus clausum cum omni
custodia. et custodes stantes ad ianuas
et plures autem uenerunt in carcerem inuenimus.
Et cum audierunt hos seniores magis-
tratus tempore princeps sacerdotum ambi-
ebant de illis quid uiam fieret. Adueniens
autem quidam nuntiavit eis. quod ecce uiri
quos posuistis in carcerem sunt in templo stan-
tes et docentes populum. Et cum abire magis-
tratus cum ministris et adduxerunt eos si-
ne uia. Et iniecerunt eum per lapidam
trunc. Et cum adduxissent illos stante
in concilio. et interrogauit eos princeps
sacerdotum dicens. Sapientes precipimus
uobis ut doceretis in nomine isto. Et ecce
replestis iherusalem doctrina uestra et ui-
as introducere super uos sanguinem hominis
istius. Respondens autem petrus et apostoli
dixerunt. Obedire oportet deo magis
quam hominibus. Deus patrum nostrorum sus-
citauit christum quem uos interfecistis sus-
pendentes maligno. Et cum dies principum
et saluatore exaltatum esset sua ad

mandatum peruenit illi. et transiit in pro-
prium. Et nos sumus testes horum uirorum. et spiritus
sanctus quem dedit deus omnibus audientibus uel
obediuntibus sibi. Et cum audissent disce-
re uenerunt et cogitabant interficere illos. Surgens
autem quidam in concilio phariseus nomine
isamael legis doctor honorabilis uir
iunior presens. iussit foras adducere ho-
mines. Et cum illis. Et in iherusalem aduen-
tibus uobis super hominibus istis quid actum
sit. Et ecce nos enim dies exierunt theodas
dicens se esse aliquem cui esset numerus
uirtutum annis quingentorum. Qui oculus est
iominis qui crederant ei et dissipant. et re-
dacti ad nichilum. Post hunc exierunt iuda
galyleus iudaeus phariseus et ait populo
suum post se ipse perit. iohannes autem et sen-
serunt ei et dispersi sunt. Et nunc itaque dico
uobis. discedite ab hominibus istis et sinite
illos. qui si est ex hominibus et filium uos. a
opis dissoluet. Si uero ex deo est non po-
tius dissoluet eos. ut forte et deo repugnare
uideamini. Et senserunt autem illi et uoca-
tes apostolos et seniores et uenerunt eis ne a-
plius loquerentur in nomine istius et diuul-
tunt eos. Et cum quidem ibant gaudentes
a spectu populi. quoniam digni habentur
in nomine istius et timorem pacis. Qui cum
autem die non cessabant in templo. et circa do-
mos docentes et euangelizantes christum et in
et dixerunt autem illis crescente nu-
mero discipulorum. factus est murmur
eorum aduersus hebreos. eo quod despiciantur
in ministerio cotidiano uidere eos. et anno-
tantes autem quodammodo multitudinem dis-
cipulorum dixerunt. Non est equum nos de
huius uerbum dei ministrare mensis.
Et si demerit ergo fratres uiros ex uobis to-
tu testimonium septem plenos spiritu sancto
et sapientia quos et statuimus super hoc opus
nos uero orationi et ministerio uobis instan-
tes erimus. Et placuit sermo omni mul-
titudini. Et elegerunt stephanum uirum ple-
num fide et spiritu sancto et philippum. et procorum
et nychanorem. et thymonem. et parmeniam.
Et hos statuerunt ante spectum apostolorum
et stantes imposuerunt eis manus. Et per-

bunt domini crederet et multiplicaret uis
 discipulorum in iherusalem. Multa etiam de
 factis eius dicebat fidei. Stephanus ple-
 nus gratia et fortitudine faciebat prodigia et
 signa magna in populo. Surrexerunt autem
 quidam de synagoga que appellatur lib-
 tinos et cyrenios et alexandinos et
 eos qui erant aethiopia et cyprus dispu-
 tantes cum stephano. Et non potuerunt resistere
 sapientie et spiritui qui loquebatur. Tunc sub-
 miserunt viros qui dicebant se audisse eu-
 m dicentem uerba blasphemie in moysen et in
 deum. Et dimoverunt itaque plebem et seniores
 et clamantes et accurrentes captiverunt eum et ad-
 duxerunt in consilium et statuerunt falsos
 testes dicentes. Homo iste non cessat loqui
 uerba adversus locum sanctum et legem. Idcirco
 nimis cum turba dicente quoniam istius
 nazarenus hic destruit locum istum et mu-
 ratur traditiones quas tradidit nobis
 moyses. Et intuentes cum omnes qui se-
 debant in consilio. viderunt faciem eius
 tamquam faciem angelum. Diximus ergo
 principes sacerdotum stephano. Si haec
 ita se habent. **Act. VII. ait.**

Quoniam ista sunt verba audite. Deus
 glorie apparuit primo abraham
 cum esset in mesopotamia. prius
 qui moraretur in charran et dicitur ad illum.
 Exi de terra tua et de cognatione tua et veni in
 terram quam monstrabo tibi. Et tunc exiit
 de terra chaldeorum. et habitavit in charran.
 Et tunc postquam mortuus est pater eius. in-
 tulit illum in terram istam in qua nunc uos
 habitatis. Et non dedit illi hereditatem
 ita nec passum pedis. sed repromisit dare
 illi in possessionem et semini eius per ip-
 sum cum non haberet filium. Conatus est autem
 ei deus. quia erit semen eius a colina munda a
 lieva et seminum eos servavit et male tracta-
 bant eos annis cccc. xxx. et gentem au-
 tem servaverunt iudicando ego dicit dominus.
 Et post hoc erunt et reseruent michi in
 loco isto. Et dedit illi testamentum cum iuramen-
 tis. et sic genuit ysaac et cum iacob ei
 die octavo. iacob enim paravit duas. Et
 patriarche emulantes ioseph uenerunt
 in egiptum. et erat deus cum eo. et cre-

avit enim ex omnibus tribulationibus eius
 et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu pha-
 raonis regis egipti et constituit eum super
 egiptum. et super omnem domum suam.
 Et erant autem famines super universam egi-
 ptum et chanaan et tribulatio magna. et non
 inveniebant cibos patres sui. Cui au-
 tem iacob esse frumentum in egipto.
 iussit patres suos primum. in loco cognitus
 est ioseph a fratribus suis. et manifestatum
 est pharaoni genus eius. Et testis autem
 ioseph adduxit iacob primum suum et om-
 nem cognationem suam in aegyptum. **ix. v.**
 et descendit iacob in egiptum et defunctus est
 ipse et patres sui. et translati sunt in sychem
 et positi sunt in sepulchro quod erant abraham
 pater argenti a filiis eius. filii sychem.
 Cum appropinquaret autem tempus repulsi-
 sionis quod confectus fuerat tempus abraham
 et uir populus multiplicatus est in egipto
 quo ad usque rex alius surrexit in egipto qui
 non sciebat ioseph. Et cum inveniret eis ge-
 nus uirum afflixit patres suos ut exponerent
 infantes suos ut immificarentur. Et cum
 tempus uenisset moyses et fuit gratus deo
 et nutritus est in domo patris sui. Et postea autem ille sustulit eum
 filia pharaonis et nutritur cum filiis suis.
 Et cum crevisset moyses in omni sapientia
 egiptorum. et erat potens in uerbis et op-
 us suis. Cum autem impleretur ei tempus tri-
 annos. ascendit in cor eius ut visitaret fi-
 lios suos israel. Et cum inisset quen-
 dam in uiam patientem vindicavit e-
 um et fecit vultum ei qui in uiam sus-
 tulerat per egiptum. et estimabat ac-
 cingere fratre. quoniam deus per manum
 ipsius daret salutem illis. At illi non in-
 telligerunt. Sequenti uero die apparuit
 illis uisum in deserto. et uocauit eos in pace
 dicens. Ego sum. frater tuus. De quo nocte
 alucinasti. Qui autem in uiam facit
 hac proximo suo. repulit eum dicens. Quis
 te constituit principem et iudicem super
 nos? Numquid in facie mea tuus. sic
 in facie tua egiptum. Fugit autem moy-
 ses in uero isto et factus est ad ueniam in terra
 madyan. ubi genuerunt duos filios. et

expleas annis quadraginta apparuit il
li in deserto montis syna angelus in igne
flamine nati. At moyses autem in des am
tatis est visum. Et ascendente illo ut as
derant. facta est ad eum vox dñi dicens.
Ego sum deus patrum tuorum dñs abra
ham et dñs ysaac et deus iacob. Et timens
moyses. non audebat aspicere. Idcirco at
tuli deus. Solue calceamentum pedum tuorum.
Locis enim in quo stas. terra sancta est. Et si
dens uideri affligentem populum meum qui est
in egipto. et genuerunt eos audire et descen
di iherusalem eos. Et nullo uenit iherusalem te
in egiptum. Hunc moysen quem negaue
runt dicitur. Quis te constituit princepe
et iudicem super nos. Hunc dñs principem et
redemptorem misit cum manu angeli qui
apparuit illi in deserto. Hic eduxit illos sa
nctus prodigia et signa intra egiptum et in
desertum maris in deserto annis quadraginta.
Hic est moyses qui dixit filius israel. O phe
tara nobis suscitabit deus deus uester
cumquam accipim audire. Hic est qui
fuit in ecclesia in saeculorum cum angelo qui
loquebatur ei in uoce syna iacob pater
noster qui accepit uerba uoce dare nobis.
Cui noluerunt obedire patres uiri. Et repul
serunt illum. et auersum cor dñi suis in e
giptum dicens ad aaron. Fac nobis
deus qui procedant nos. At aaron cum uir
qui eduxit nos de terra egipti. uelamus
quid factum sit ei. Et uelamus fecerunt
illis dñi et obtulerunt hostiam humila
tione et stabant inoprobrii manu suam.
Conuincit autem deus et tradidit eos ser
uire in iherusalem septem est in libro
prophetarum. Nunquid iherusalem autem to
tius gentis iherusalem annis quadragin
ta in deserto domus israel. Et suscepit ca
binaculum molochi. et sedes dei uiri iheru
salem figuras quas fecit adolare eos.
Et transferant uos in babilonem. Ca
binaculum testimonium fuit cum patribus
uiris in deserto sicut disposuit illis deus
loquens ad moysen. ut faceret illud scdm
formam quam uiderat. Et uiderunt
susceptores patres uiri cum illi in pos
sessionem gentium quas expulit de afa

de patrum iherusalem usque iherusalem dauid. Q
uoniam gratia ante deum et peccat ut nunc
iherusalem cabnacuulum dei iacob. Salomon
autem edificauit illi domum et non excelsus
in iherusalem habuit sicut ppheta dicit.
Et domus iherusalem est. Ita autem scilicet
pedum meos. Quoniam domum edificabi
tis michi dicit dñs. aut quis locus requi
eris me. Nonne manus mea fecit
omnia. Et uia cunctis et in cunctis coeli
et in terra. Tempus uos spiritum sanctum testifi
tis. sicut patres uiri. Ita uos. Quoniam pro
phetam non sunt persecuti patres uiri. Et
occiderunt eos qui peruerterunt deum ut
in uisum cunctis uos iherusalem proditores et ho
mines fuistis qui accepistis legem in de
spiciatione angelorum. et non custodistis. Au
dientes autem et dissicabant cor dñi suis.
et studebant dentibus iherusalem. Et cum autem
stephanus plenus spiritu sancto increpans
in ecclesia uidit gloriam dei et iherusalem stantem a
dextera iherusalem dei. Et ait. Ecce in ecclesia celos
apertus et iherusalem stantem a dextera iherusalem dei.
Et clamantes autem uoce magna. et iherusalem
auersas suas et impetum fecerunt unan
imiter iherusalem. Et exacerbat eum extra ciui
tatem lapidabant. Et testes deposuerunt
uestimenta sua secus pedes adolescentis
qui uocabatur samus. Et lapidabant
stephanum inuocantem et dicentem. Do
mine ihu suscipe spiritum meum. Postea
autem genibus clamauit uoce magna dicens.
Domine ne statuas illis hoc peccatum. quia nesci
unt quid faciunt. Et cum hoc dixisset
conuersus ait domino. Amen.

Paulus autem erat et sentiens in
a ecclesia. Et facta autem in illa die p
secutio magna in ecclesia que erat
iherusalem iherusalem dispersi sunt per regio
nes iherusalem et samariam per apostolos. Cum autem
esset autem stephanum in iherusalem. et
fecerunt placentiam magnam super eum. Sau
lus autem deuersabat ecclesiam per domos i
herusalem. uiros ac mulieres trahens iherusalem
dicens. Et qui dispersi erant pertransi
bant euangelizantes uerbum dei. Phi
lippus autem descendens iherusalem et samariam
predicabat uerbum christi. Intendebant autem

uide yns que a philippo dicebant vnam
inter audientes iudeis signa que faceret
et cum cor qui habebant spm i mundis
clamantes voce magna exultant. Et uultu
placido et laudibatur sunt. Factum est
gaudium magnum in illa ciuitate. Vir
autem quidam erat nomine symon. qui an
fuerat i ciuitate magna seducens gentem
samaritanam dicens se esse aliquem magnum.
cui auscultabant omnes a iherosolymis usque
ad maximum dicentes. Hic est uirtus dei
qui uocatur magna. Adhuc autem
eum propter hoc. quod multo tempore magis
suis demerasset eos. Cum uero credidisset
philippo euangelizanti de regno dei et
testimonium illi xpi baptizabant uiri ac
mulieres. Tunc symon ipse credidit. Et
cum baptizatus esset adnebat philippo. Vi
dens etiam signa uirtutes maximas fieri
super eis amirabatur. Cum autem audisset
apostoli qui erant iherosolymis quia recepit sa
mana uerbum dei. uenerunt ad eos petrus
et iohannem. Qui cum uenissent orauit
ut propius ut acciperet spm sanctum. Non
enim inquit inquit illos uenit. Et baptiza
ti tantum erant in nomine dni ihu. Et
imponebant manus super illos et accipiebant
spiritum sanctum. Cum uidisset autem symon. quod
imposuerunt manus apostolorum daretur sps
sanctus. obsecrauit petrum ut eis daret. Dedit
autem illi hanc potestatem. ut cuiuscumque in
posuerit manus accipiat spm sanctum. Post
hoc dixit ad eum. Petre nunc scis quoniam
inquit dicitur quoniam domini dei cruciat
a petra possident. Non est ab ipso neque
sors in sinu istius. Cor enim tuum non est
rectum cum deo. Deinde etiam itaque age
ab hac uapula tua et roga deum si forte
remittat tibi si cogitatio cordis tui. Infel
ix enim amaritudinis et obprobrium mi
quitas tuas tene. Respondens autem sy
mon dixit. Domine nos pure ad deum.
ut nichil ueniat super nos hominum que dix
isti. Et illi quidem testificati. locum non
domini redierunt iherosolimam in multis
regionibus samaritanos euangelizabant.
Anglus autem dni locutus est ad philippum
dicens. Surge et uade in uenditium

que descendit ab iherosolimam in garzam. Hec
deserta. Et surgens abiit. Et erat uir ethiops
eunuchus potens candidus regine ethiopi
qui erat super omnes gazas eius. uenit enim
adorare in iherosolimam et uenit scire scire
cursum suum legentem ysaiam prophetam. Dixit
autem spiritus philippo. Accede et adiuugete
ad eum istum. Accurrens autem philippus
auduit eum legentem ysaiam prophetam et
dixit. Putas ne intelligis que legis. Qui
ait. Et quomodo possum si non aliquis ac
cedit michi. Cogitans autem philippus ne ac
cederet et scire scire. Locutus autem spiritus
legentem eratque. Et amquam quis ad ocellum
nem ductus est. et sicut agnus coram toro
re se obmutuit sine uoce. sic non aperuit os
suum. Quia humilitate iudicii eius subla
tum est. Et uocatum est illis quo euangelizaret.
Quoniam collatum dedit uita eius. Et cetero
dixit autem eunuchus philippo dixit. Do
secto te de quo propheta dixit hoc de te an de ali
quo alio. Apprensus autem philippus os
suum dixit et incipiens a scriptura ista eu
gelizauit eum. Et dum uenit per uiam
uenit ad quendam aquam. Et ait eunuchus.
Ecce aqua. Quis prohibet me bap
tizari. Dixit autem philippus. Si credis
exto te et accipe. Et respondens ait. Credo
filium dei esse ihu. Et uisit scire autem.
Et descendit uterque in aquam philippus
et eunuchus et baptizauit eum. Cum autem
ascendissent de aqua. spiritus dni inquit
philippum et amplius non uidit eum eu
nuchus. Quia autem per uiam suam gau
dens. Philippus autem inuentus in azoto.
et transiens euangelizabat ciuitatibus
multis donec ueniret cesaream. **17**

Paulus autem adhuc spirans i
minantem et ceteris in discipulos dei
accessit ad principem sacerdotum
petit ab eo epistolas iherosolimam ad synagoga
gas ut si quos inueniret iherosolimam uir uir
ac mulieres unctos produceret iherosolimam. Et
cum iter faceret contigit ut appropinquaret
damasco. Et subito circumfulsit eum lux
de celo et cecidit iherosolimam. Auduit uocem de
centem sibi. Sicut autem sancte quid me persequeris.
Qui dixit. Quis es domine. et ille.

Ego sum ille nazarenus quem tu persequeris. Dum enim est tibi et tua simulum calceat. Et tremens ac stupens dixit. Domine! quid me vis facere. Et dominus ad eum. Surge et ingredere civitatem et dicetur tibi quid te oporteat facere. Cum autem illi qui convenerant cum eo stabant stupescerent. Audientes quidem vocem. neminem autem videntem. Surrexit autem Saulus de terra apud pedes iudei iudei. Ad manus autem illum et herentes introduxerunt in damasum. Et erat ibi dicitur non videns et non manducavit neque bibit. Erat autem quidam discipulus damasus nomine ananias. Et dixit ad illum in visum dominus. Ananias. Accurrit. Ecce ego sum. Et dominus ad eum. Surge et vade mitti qui vocatur rectus et querit in domo iudei sulum nomine tharsense. Ecce enim orat. Et vidit illum ananiam nomine in visum et imponente super manus ut in visum recipiat. Respondit autem ananias. Domine audiui a multis de visis hoc. Quanta mala fecit sanctis tuis in iherusalem. Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum. Alligandi omnes qui in vocant nomen tuum. Dixit autem ad eum dominus. Vade quoniam vas electionis es in iste. ut portes nomen meum coram gentibus et i regibus et filiis israel. Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum per nomen patris. Et abiit ananias et introiit in domum et imponens ei manus dixit. Saulus frater. Dominus ille misit me qui apparuit tui in via veniebas ut videras et implearis spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis eius tamquam squame et visum recepit. Et surgens baptizatus est. Et cum accepisset cibum confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant damasus. Probos aliquos. Et continuo paulus in synagogas predicabat dominum ihesum. quoniam hic est filius dei. Stupebant autem omnes qui eum audiebant et dicebant. Nonne hic est qui exprobat in iherusalem eos qui invocabant nomen istud. et hic ad hoc venit. ut iudeos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem multo magis irasciebatur et confundebar iudeos qui habi-

tabant damasum. affirmans quod hic exprobat. Cum impleta autem dies multum et cum fecerit iudei ut eum interficerent. Nocte autem facte surrexit Saulus in sidit eorum. Custodiebant autem portas die ac nocte ut eum interficerent. Accipientes autem discipuli eius nocte per medium dimiserunt eum dimittentes in porta. Cum autem venisset in iherusalem circumspexit iungere se discipulis. et quoniam non credentes quod esset discipulus. et arnabas autem apprehensus eum. duxit ad apostolos. et narravit illis quomodo in via vidisset dominum. et quia locutus esset ei et quod iudamas fecit ducere eum in nomine ihesu. Et erat cum illis intrans et exiens iherusalem. fiducialiter agens in nomine domini. Loquebatur quoque gentibus et disputabat cum grecis. Illi autem quibusdam occiderunt eum. et cum cognovissent fratres deduxerunt eum cesariam nocte et dimiserunt eum arrium. Ecce quidem per totam iudeam et galileam et samariam habebat pacem et edificabat ecclesias in timore domini. et solatio spiritus sancti replebatur. Factum est autem ut petrus dum transiret iherosolimam conveniret ad sanctos qui habitabant ibi. et invenit autem ibi hominem quendam nomine eucum ab annis octo iacentem in grabato qui erat palatinus. Et ait illi petrus. Enea saluta te dominus ihesus christe. Surge et sterne tibi. Et continuo surrexit. Et viderunt illum omnes qui habitabant ibi et samonie. qui essent fuerant ad dominum. et niope autem fuit quedam discipula nomine thabita que in preta dicebat torcas. Hec erat plena opibus bonis et elemosinis quas faciebat. fuit autem iudeorum illis. ut infirmata moreretur. Quam cum clausissent per suum eam in iherusalem. Cum autem per eam iudeos ab ioppe discipuli audientes quia petrus esset ibi. duos viros miserunt ad eum rogantes. Ne pigritis venire usque ad nos. Exurgens autem petrus venit cum illis. Et cum venisset duxerunt eum in cenam cum eis et steterunt illum omnes iudei stantes et ostendentes tunicas et vestes quas faciebant illis torcas. Ectis autem omnibus foras

petrus ponens genita oravit. Et cornelius:
ad corpus dixit. Quia tu surge. A illa ape
nit oculos iusto petro refecit. Quis autem
illi manum circumdavit. Et cum vocasset suos
i iudias assignavit eam iudiam. Notum
aut factum est p iudiam ioppen. i cordis
tunc multi i domo. Factum est autem ut di
es multos moraret i ioppe. apud symone
coranum quendam.

Ut aut quidam erat i ioppe no
mine cornelius centurio cohors
que dicitur ythalica religiosus i
timens dnm cum quatuor familia sua fac
iens elemosinas multas plebi. idcirco do
minum semper. Hs uidit in visu manifeste. q
simon a noia die angelum dei i iudici
tatu ad se i dicentem s. Cornelii. De ille i
mens enim timore correptus dixit. Quis
es dicit. Dicit aut illi. Oraciones tue
elemosine tue ascenderunt i memoriam
aspectu dmi. Et tunc i iudici i ioppe
i accessi symonem quendam qui equum
uatur petrus. Hic hospitatur apud symo
nem quendam coranum cuius e domus
iuxta mare. Hic dicit tibi quid te oporteat
facere. Et cum discessisset angelus qui loq
uatur illi. uocauit duos domesticos suos
i militem metuentem dnm ex his qui illi pa
rebant. Quibus cum narraisset omnia ui
sit illos i ioppe. Postea autem die ier
illis facientibus i appropinquatibus ciuitati al
cendit petrus ad supiora domus. ut orari
cura horatu sextam. Et cum esset uolu
it gustare. Parauit autem illis coctus
sup eum mensis excoctus i iudicium a
pam i descendens vas quodam uelut ly
chemi magnum quatuor uicibus sicut
u decio i iudiam in quo erant omnia qua
drupedia i serpencia ter i uolacua celi. i
facta est uox ad eum. Surge petre occide
i manduca. At autem petrus. Nolite a
me domine. quia nunquam manducaui
omne uiuente i mundu. Et uox sodo
ad eum. Quod deus purificauit tunc con
mune dixens. Hoc aut factu est pter. Co
stacum accepit est vas iudicium. Idu
iuxta se hancaret petrus quid nam esset
iusto quam uidisset. Ecce uiri qui missi

erant a concilio inquitentes dominum sy
monis astiterunt ad iudiam. Et cum ho
casset iudicabant si symon qui equo
uatur petrus ille hancet hospicium. Pe
tro autem cogitante de uisione. Dixit spe
et. Ecce uiri tres querunt te. Surge itaq
i tescende i uade cum eis nichil dubitas.
quia ego misi iustos. Id est dicens aut pe
trus ad uirum. Dixit. Ecce ego sum quem
queritis. Qui dixerunt. Cornelius centu
rio uir iustus i timens dnm i castumoni
um bonum habens ab iudicia gentis iudis
i iudici responsum accepit ab angelo suo ac
sente iudicium suum i audire uia abste
i iudici i iudici eos i iudici hospicio.
S equent aut die surgens petrus esset.
Et quidam extraxit ab ioppe comitatu
se uo petro ceteros sunt. Alio autem die i iudici
uit celatam. Cornelius uero expectabat
illos comitatus cognatis suis i necessariis
amicis. Et factum cum i iudici petrus
obuius et uenit cornelius i patens ad pe
tro eius adorauit eum. Petrus uero elena
uit eum dicens. Surge ego ipe homo su
lit i iudici. Et loquens cum illa iudici i
iudici multos qui iudici. Dixitq ad
illos. Vos scitis quomodo ab iudici iudici
sic uno iudici i iudici aut accedite ad alie
genam. Si michi uenit iudici ostendit de
omnem aut i iudici iudici hominem.
iudici qd sunt diuinitate uenit accedens.
i iudici ergo uos quam ob qm causam
a iudici iudici. Et cornelius ait. A iudici
quarta die usq ad hanc horam orans
erant hora nona i iudici mea i ecce uir
stent ante me i iudici candida i ait. Cor
nelii exaudita est oratio tua i elemosine
tue i iudici sunt i iudici iudici. Dixit
te ergo i iudici i iudici symonem qui
iudici iudici petrus. Hic hospitatur
i iudici symonis coranum i iudici mare.
Is cum uenit loquetur tibi. Confestim
igitur iudici i iudici i iudici uenit iudici
ad nos. Nunc g omnes uos i iudici
iudici assunus audire omnia queruntq
e pcepta sunt a domino. A iudici aut
petrus os suum dixit. I iudici i iudici
q non est psona acceptor deus si i iudici

gente qui timet eum et operatur iustitias:
acceptus est illi. Verbum enim dicitur factum
est. annuntiatus pacem populo christi hunc
est omnium deus. Vos satis quod factum est
per universam iudeam iherosolimam incipientes et
agalilea usque post baptisimum quod per dicitur
ut iohannes in iherosolima et antiochia quomodo
unxit eum deus spiritu sancto et virtute quod
pertransit benedicens et sanando omnes
oppressos ad verbum quoniam deus erat cum illis.
Et nos testes sumus omnium que fecit in
regione iudeorum et iherosolima quem ac
ciderunt suspendentes lignis. Hunc deus
resuscitavit tertia die et dedit eum manifestum
fieri non omni populo sed testibus preordinatis
ad nos qui manducamus et bibimus
cum illo postquam surrexit a mortuis
et precepit nobis predicare populo et testificari
quia ipse est qui constitutus est ad dexteram
dei in celis et in mortuorum. Hunc omnes per
fidei testimonium putant remissionem
veniri proinde accipe nomen eius omnes
qui credunt in eum. Ad hunc loquente petro
verba hec. cecidit spiritus sanctus super
omnes qui audierant dominum. Et obstupuerunt
extremum illorum fideles qui venerant
ad petrum quia in nationes gratia spe
sancti effusa est. Audierant enim illos
loquentes linguis et magnificantes deum.
Tunc respondit petrus. Nunquid
aquam quis prohibet potest ut non baptizentur
hi qui spiritum sanctum acceperunt sicut
et nos. Et iussit eos baptizari in nomine
domini ihesu christi. Tunc rogaverunt eum ut
maneret apud eos aliquot dies.

Ad dicunt autem apostoli et fratres
qui erant in iudea qui et gentes
acceperunt verbum dei. Cum autem
adisset petrus in iherosolimam discipula
habuit aduersus illum qui erant ex circum
cisione dicentes. Quare inuadisti ad verbum
spirituum habentes et manducasti
cum illis. Incipiens autem petrus ex
ponere illis ordinem dicens. Ego etiam
in ciuitate ioppe orans et uidi in excessu
visionem descenderes uas quoddam
uelut linteum magnum et quatuor
mucis submissi de celo et uenit usque ad

me. in quod intueus et siderabam et uidebam
impedita terram et celum et iherosolimam et iherusalem.
Celi. Audui autem uocem dicentem michi.
Surge petre occide et manduca. Dixi autem
mihi. Nequaquam domine quia commune autem
mundum in unum in uocem iherosolime. Et
pondit aurem uox de celo secundo. Que deus
mundauit tunc ne commune dixeris. Et ecce
factum est propter et recepta sunt omnia sur
sum in celum. Et ecce uas uas confectum al
tenuit in domo in qua etiam uisti ac
sacra adire. Idcirco autem spiritus michi
ut uerum cum illis uidetis hesitans. Et cum
uic autem meum et sermone istum. Ingressi
sumus in domum meam. Accurrit autem
uobis quomodo uidistis angelum in domo
sua stantem et dicentem sibi. Quare et iop
petri et accersi symonem qui et quomodo
petrus qui loquebatur illi uerba in quibus
solus eras tu et uersa domus tua. Cum
autem cepissem loqui. cecidit spiritus sanctus
super eos. sicut et in uos in iherosolima. Et recordatus sum
autem uerbi domini sicut dicebat. Iohannes
quidem baptizauit aqua. uos autem bap
tizabimini spiritu sancto. Si ergo eandem
gratiam dedit illis deus. sicut et uobis qui ac
cepistis in domino ihesu christo. ego quis
eram qui possem prohibere dominum. Quis au
tem ditto tacuerunt et glorificauerunt deum di
centes. Ergo et gentes penitentia et dedit
deus ad uitam. Qui quidem qui dispersi
erant ambulatione que facta fuerat co
stephano per ambulationem usque ad iherosolimam
et cyprum et antiochiam uenerunt
loquentes uerbum uel solis uideris. Erat
autem quidam ex eis uir cyprum ioppe
nec. Qui cum uenisset antiochiam
loquebatur ad grecos. annuntiatus do
minum ihesum. Et erat manus domini cum eis.
Multaque numeris creuerunt et uisus
est ad dominum. Quenit autem seruo ad antiochiam
eccle que erat in iherosolima super istis et in
seruauit uerbum usque ad antiochiam.
Qui cum uenisset et uidisset gratiam domini
gaudius est. et hortatus est omnes in ioppe
et cordis permanere in domino. quia erat
uoluntas et plenus spiritu sancto et fide. Et appositum
est uerbum in antiochia. Factus est autem

ad charlun ut quereat sanum. Quem
cum invenisset: produxit antiochiam. Et
annum totum fuerat sunt ibi in ecclesia
et docuerunt civitatem multam. ita ut cog-
nominarentur primum antiochie discipuli
christiani. Et in his autem diebus: supereminuit
abysosolimus pro heretico antiochiam. Et
surgens unus ex eis nomine agabus
significabat populo famem magnam
futuram in universis orbe terrarum que facta
est sub claudio. Discipuli autem putaverunt quod
habet: posuerunt singuli in munisterium
vincte habitantibus in iudea fratribus. Quod
et fecerunt mittentes ad seniores per manum
hannate et saul. **xii**

Eodem autem tempore misit herodes
rex iudeis ut affligat quosdam
de ecclesia. Quod vidit autem iacobum fi-
lium iohannis gladio. Videns autem
quia placet iudeis appropinquavit apprehendere
et petrum. Erant autem dies arripionum.
Quem cum apprehendisset: misit in carcerem
vidensque quatuor quatuordecim milites
ad custodiendum: volens post pascha
producere eum populo. Et petrus quidem
habebat in carcerem. Quod ratio autem fiebat
sine iniquitate ab ecclesia ad deum per
eum. Cum autem perducitur esset eum herodes
in ipsa nocte erat petrus dormiens
inter duos milites iunctis duabus catenis
inter custodes ante hostium custodiam
carceris. Et ecce angelus domini astans et
lumen refulsit in habitaculo. Percussitque
lacet petri excutavit eum dicens. Surge
velociter. Et cecidit catene de
manibus eius. Dixit autem angelus ad
eum. Sanguis calcia et caligas tuas
et fecit sic. Et dixit illi. Circumdanda
sunt vestimenta tua tuum et sequere me. Et
exiens sequebatur eum et nesciebat quod
venit est quod fiebat per angelum. Et cum
habet autem se visum iudeis. Et transiit
res autem primam et secundam custodiam
venit ad portam ferream que ducit
ad civitatem que vocata apta est eis. Et
exiit res processerunt vicum unum et
tunc discessit angelus ab eo. Et petrus
ad se reversus dixit. Nunc scio verum quod

misit dominus angelum suum recipere
me de manu herodis et de omni expectatione
ut plebs iudeorum. Consideransque ve-
nit ad domum marie maris iohannis
qui cognominabatur martha. ubi erant
multi gregum et oves. Pulsavit autem
eo ad hostium ianue. precessit puella ad
dormiunt nomine iode. Et ut cognovit
eum petrus: per gaudia non aperuit ianue.
Sed intro currens. iunctavit petrum sta-
re ad ianuam. At illi dixerunt ad eam.
Quidam. Illa autem affirmabat sic se
habere. Illi autem dicebant. Angelus eius
est. Petrus autem per senatorem pulsans.
Cum autem apertisset iudeum cum iohanne
stupuerunt. Annuntiis autem eis ma-
ri ut tacere. narravit quomodo dominus
duxisset eum de carcere. Dicitque. Nunc
greditur iacobus et fratribus. Et egressus
abivit ianum locum. Facta autem die erat
non parva turbatio inter milites. quod
nam factum esset de petro. Et herodes ac-
cum requisivit eum. et non invenisset
inquisitione facta de custodibus: misit ed-
ictum. Descendensque a iudea in cesariam
ibi quod conmoratus est. Erat autem iudeus
tyrus et sydonis. Et cum iudei uenissent
ad eum et per suum blasphemum qui erat
super cubitulum regis postulabant pacem
eo quod alacerum regionem eorum ab illis. Et
cum autem die herodes uestibus ueste regis
et sedente per cubitulum: et conmoratus ad eos.
Populus autem clamabat de nocte et die
hominis. Et festum autem percussit eum
angelus domini. eo quod non dedisset ho-
norem deo. et sumptis animarum exprime-
bat. Et erbum autem domini accedebat et multi-
plicabatur. Et armatas autem et sanctus
reversus sunt abysosolimus expleto mi-
nistio assumpto iohanne qui cognomi-
nabatur martha. **xiii**

Erat autem in ecclesia que erat in
antiochie pro heretico et doctores in
quibus barnabas et symon qui
vocabatur iuger. Natus cyrenensis et
manans qui erat herodis thesaurarius
callactaneus et saulus. Qui nuntiavit
autem illis domino et ieiunantibus dixit

illis spiritus suis. Segregate in laudem
 vobis. mopus ad quod assumptus.
 Et tunc remanentes torantes in potentia
 eis manus. dimiserunt illos. Et tunc q
 dem missi a spū scto abierunt iherosolimam.
 tunc namgaunt epim. Et cum uel
 sent salammam p dicitur vnum di
 mlymagogis iudeorum. Habebant aut
 iherosolimam in iherosolimam. Et cum paulu
 lassent uniuersam iherosolimam usq ad pa
 pium. iherosolimam quendam uiru magi
 pseudo pphiam uideant au nomen ei eie
 bader. qui erat cum p consule sergio i
 paulo uro prudente. Hic accersitis tar
 nam i paulo desiderabat audire vnum
 dei. Et existebat aut illis elymas magus.
 sic enim interpretatur nomen eius quere a
 uere p consulem a fide. Saulus autem
 qui i paulus repletus spiritu scto. mores
 in eum dicit. O plene omni dolo homi
 fallacia filij dyaboli. nuncce omni iherosolimam
 ac non desinus subuere via dñi iherosolimam. I
 uunt eae manus sup te i eus cecus i no
 uidens solent usq ad tempus. Et eie
 am cecidit in eum caligo i tenebre. Et cir
 cūctus querebat qui ei manus daret.
 Et tunc p consule cum uidisset facti in dno
 ad iherosolimam sup doctrina dñi. Et cum a
 paphio nauigaissent. paulus i qui ai co
 erant uenire pgen paphiū. solis
 autem descendens ab eis. iherosolimam est iherosolimam
 saluam. q tunc p nauiscentes pgen
 uenire iherosolimam p syne i iherosolimam
 synagogam die sabbati sedent. Et
 lectionem aut legis pphiarum in seruit
 principes synagoge ad eos dicentes.
 Uir fratres. Siquis est in nobis sino
 exhortationis ad plerum dicite. S ut
 gens aut paulus i manu silentium
 indicens ait. Viri iherosolimam i qui time
 tis deum audite. Deus plebis isrl eleg
 patres nros i plerum exalauit cu esset
 incol e iherosolimam egipti i iherosolimam exalto
 eduxit eos ex ea. i p quadraginta ano
 rum tempus mores eos sustinuit id
 seruo. Et destruens gentes septem iherosolimam
 chanaan. forte distribuit eis terram eos
 quasi post quadringentos i quinq si

annos. Et post dedit her iherosolimam usq ad
 samuel pphiam. Et exinde post iherosolimam
 regem i dedit eis dñi. filium eis. uirum de
 tribu beniamin annis quia draginta. Et
 amato illo suscitauit dñs dauid regem
 cui testimonium phibens dicit. In reu
 dauid filium ysaie uiri scto cor incu
 qui faciet omnes uoluntates meas. Cu
 ius deus ex semine scto pmissionem
 eduxit isrl. saluatorem isrl pportante
 iohanne ante faciem ad uentis eius
 baptisimum penitentie omni iplo isrl.
 Cum implet aut iohes cultum suu di
 cebat. Quem uir arbitramini ee. non
 sum ego. Si ecce uenit post me cuius n
 sum dignus solue calceamenta pedu
 eius. Et in fratre filij guis abraham.
 i qui in uobis timene deum. uobis ehu
 saluas huius nullum est. Qui enim
 habitabant iherosolimam i principes eius. he
 iherosolimam ignorantes i uoces pphiarum que
 ponne sabbatum legunt iherosolimam
 pleuunt i nullam causam mortis in
 uenientes i eo. peccauit a pphato ut i
 iherosolimam eum. Cumq iherosolimam oia
 que de eo scripta erant. deponentes ei
 delinguo posuerunt eu in monumeto.
 Et eis uero suscitauit cum amoris
 eterna die. qui iherosolimam est pates multos
 hos qui samu ascendunt cum eo tegu
 lyca in iherosolimam qui usq uenit iherosolimam
 ceteris eius ad plerum. Et uos uobis an
 iherosolimam ea que ad patres nros rep
 missio facta e. quoniam hanc is ad in
 pleuit suis uis iherosolimam iherosolimam. sicut
 in psalmo secundo scriptu est. Fumus m
 es tu. ego hodie genui te. Q d autem iherosolimam
 ceteris cum amoris. amplius non te
 iherosolimam iherosolimam. ita dicit. Q uia
 dato sancta dauid fidelia. Et deq i alibi
 dicit. Non dabis sem tuum iherosolimam
 conem. Dauid enim in sua gnatione e
 ad iherosolimam uoluntate dei. dñi iherosolimam
 iherosolimam est ad patres suos iherosolimam
 iherosolimam. Q uenit uero deus suscitauit
 amoris. non iherosolimam iherosolimam. Non
 igitur sicut uis iherosolimam. q p hunc
 uis iherosolimam pates amoris iherosolimam

peris quoniam non potuisti in lege moysi iustificari. **N**on hoc omnis qui credit iustificatur. Videte ergo ne super ueniat uobis quod super iudaeum est impletum. Videte exemplum et admiramini et discipulorum. Quia ego operor in diebus uobis opus quod non credetis si quis enarrauerit uobis. Exercentur autem illis rogabant ut alio sequenti saluato loquerentur sibi ita. Cumque dimissa esset synagoga. Secuti sunt multi iudeos et coelestium domini adueniamini. Paulum et barnabam. Qui loquentes sinadebant eis ut permanerent in gratia dei. Sequenti uero sacro pene universa ciuitas uenit audire uerbum dei. Videntes autem ciuitas iudei repleti sunt zelo et enadictauerunt quos quod apaulo dicebant blasphemantes. Et sic constanter paulus et barnabas dicebant. Vobis oportet primum loqui uerbum dei. si quoniam repellassis nos et indignos uos indicans uite eius esse conuincimus ad gentes. Sic enim nobis precepit deus. Posui te in lucem gentibus ut sis in salutem usque ad extremum terrae. Audientes autem gentes gaudebant et glorificabant uerbum dei et crediderunt quod per ordinem erant ad uitam eternam. Disseminabat autem uerbum dei per universam regionem. Iudei autem conuenerunt religiosas mulieres et honores et primos ciuitatis et exercitauerunt persequentes in paulum et barnabam et erat uultus eorum defixus. At illi exausso puluere pedum in eos uenerunt persequimini. Discipuli quoque replebantur gaudio et spiritu sancto. **¶ XIII**

Factum est autem per hoc ut simul intrarent synagogam iudeorum et loquerentur eis. ut crederet eis iudeorum et gentes copiosa multitudo. Qui uero in corde fuerunt iudei suscitauerunt et aduersum audiam exercitauerunt a multis gentium aduersus fratres. Alio igitur tempore demorati sunt fiducialiter agentes in domino testimonium perhibentes uerbo gratie sue. dantes signa et prodigia fieri per manus eorum. Multa est autem multitudo ciuitatis. Iquidam quidem erant cum iudeis. quidam uero cum apostolis.

Cum autem factus esset impetris gentium iudeorum cum principibus suis ut et tunc illis afficerent et lapidarent eos. intelligentes et fugerunt ad ciuitatem lycaonem. listram. et deridem. et inuisam interuentu regionem et ibi cum angelis et amicis erat. Et quidam iudei listris in firmis pedibus sedebat clamans exultans in manu sue qui nunquam ambulauat. Sic audire paulum loquentem. Qui intuens eum et uidens quod fidem haberet ut saluus fieret. dixit magnifice. Surgit super pedes tuos iustus. Et exiit et ambulabat. Tunc autem cum uiderent quod fecit paulus paulus. ieiunauerunt uocem suam lycaonem dicentes. Diuinitates facti hominum descendunt ad uos. Et uocabant barnabam iouem. paulum uero ieremum. qui ipse erat dux uerbi. Sed aduersus quosque iustus qui erat ante ciuitatem thauris et coronas ante ianuiam affertis cum populis uoluerunt sacrificare. Quod ubi audierunt apostoli. barnabas et paulus conuersis multis suis exhortauerunt ciuitates clamantes et dicentes. Viri quid hoc facitis. Et uos mortales sumus sicut et uos homines es. annuntiantes uobis ab his uerbis conuicti addidit uerbum qui fecit celum et terram et mare et omnia que in eis sunt. Qui ipse tenetis gratia conuicti dimisit omnes gentes in gradum uias suas. Et quidem non sine testimonio semper reliquit uisum. de celo datus pluuia. et tempe fructifera in plenis alio. uentura corda nostra. Et hoc dicentes uir sedauerunt ciuitas ut non nummo laetent. Superueniunt autem quidam ab anchiochia et uocato iudei et persas turbis lapidantes paulum crederunt extra ciuitatem. estimantes eum mortuum esse. Et circumdantur autem cum discipulis. surgens intravit ciuitatem. Et postera die perfectus est cum barnaba iherusalem. Et quod cum angelis et amicis ciuitati illi credidissent multos. uisum sunt listram et yconum et andriodiam et firmantes animas discipulorum. exhortantesque ut permanerent in fide et dicentes. quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum

num celorum. Et cum constitissent cum p
singulas ecclesias p[ro]p[ri]as et orassent cum
iunioribus et menderunt eos domino
in quem crediderunt. Et tunc secesserunt p[er] sp[iritu]m
sanctum in patriam suam. Et loque[n]tes
domino iubente in p[ro]p[ri]a descenderunt in
adriaticam. Et inde navigaverunt antiochia[m]
et ibi erant quidam de iudeis gratie dei in o
pus q[uo]d compleverunt. Cum autem venis
sent et congregassent ecclesiam. remiserunt quic
fecisset deus cum illis. quia apud eos gentes
et hostium fidei. et orati sunt ante temp[us]
non non modicum cum discipulis. **N**
Et quidam descenderunt de iudea do
cebant fratres. quia nisi ieiunada
mus secundum morem moysi. non po
tuis salvi fieri. facta ergo seditione non
minima paulo et barnabe aduersus illos
statuerunt. ut ascenderent paulus et bar
nabas et quidam alij ex alijs ad apostolos et p[re]
dicatores in iherosolimam super hac questione. fuit
ergo deducti ab ecclesia p[er]missum p[re]sen
tem et samariam narrantes quia facientes
gentium. Et faciebant magnum gau
dium omnibus fratribus. Cum autem venis
sent iherosolimam suscepti sunt ab ecclesia
et ab apostolis et senioribus annuntiantes quia
deus fecisset cum illis. Surrexerunt autem
quidam de iudeis p[ro]ph[et]as qui crederent
dicentes. quia oportet ieiunadi eos p[er] p[re]d
icationem legem moysi. Veniuntque a
postoli et seniores iudei de nocte hoc. et cum
magna inquisitione fieret surgens petrus
dixit ad eos. Viri fratres uos scitis quoniam ab
antiquis diebus in uobis elegit deus p[er] os
meum audire gentes uerbum euangelij
et credere. et qui nouit corda deus testimo
nium d[omi]ni illis sp[iritu]m sanctum sicut et uobis
et nihil distinxit inter nos et illos. fide puri
ficans corda eorum. Hinc ergo quid temp
tatis deum imponere iugum super ceruice[m]
discipulorum. quod neque uos neque patres nostri
portare potuimus. sed p[er] gratiam d[omi]ni n[ost]ri i
hesu christi ordinatus saluati quoad n[ost]ro
d[omi]ni i[esu]m. et acceperunt omnes multum
co. et audierunt barnabam et paulum.
et narrantes quia fecisset deus signa et poi
gia in gentibus p[er] eos. Et postquam tacuit

mut respondit iacobus dicens. **U**m fratres
audite me. Symon narrauit quemad
modum p[ri]mu[m] deus uisitauit simeonem ex gen
tibus p[ro]p[ri]um nomini suo et huic concordat
uerba p[ro]phetarum. sicut scriptum est. Post hoc
reuerterar et edificabo tabernaculum dauid
quod ceciderat et dimica eius edificabo. et ex
gam illud. ut requirant ceteri homines co
muni et omnes gentes super quas inuocauit
nomen meum dicit deus faciens h[oc]. No
tum a seculo est domino opus suum. p[ro]
pter quod ego uideto non inquietari eos qui ex
gentibus conuerunt ad deum. sed scire ad eos
ut abstineant se a contaminacionibus simili
lactis et fornicacione et suffocacione et sang
uine. et moyses enim attemptum antiquis
habere in singulis ciuitatibus qui cum p[re]
dicent in synagogis ubi ponunt sabbatum
legunt. et tunc placuit apostolis et senioribus
cum omni ecclesia eligere uiros ex eis. et m[en]
te antiochiam cum paulo et barnaba.
iudam qui cognominabatur barabas
et sylam uiros p[ri]mos in ciuitatibus. scribentes
p[er] manus eorum. Apostoli et seniores fratres
his qui sunt antiochie et syne et ciuitate.
fratribus ex gentibus salutem. Quonia[m]
audiuimus quia quidam ex uobis ex
iustis turbauerunt uos uerbis euercentibus
animas uestras quibus non mandauimus.
Placuit uobis collectis in unum. elige
re uiros et mittere ad uos cum h[is] uerbis n[ost]ris
barnaba et paulo. hominibus qui t[ra]di
derunt animas suas p[ro] nomine d[omi]ni
i[esu] christi. et si uisus ergo iudam et
sylam qui ipsi uobis uerbis referunt eade[m]
et si uisus est cum sp[iritu] sancto et uobis.
nihil ultra imponere uobis oneris. quoniam
uerba. ne abstineatis uos ab immolatione
simulacrorum et sanguine suffocato et
fornicatione. a quibus custodientes uos
bene agatis. Valete. Et in igitur dimisit
si descenderunt antiochiam et congregata
multitudo tradiderunt epistolam. qua[m]
cum legissent gauisi sunt super exalta
tione. Iudas autem et sylas ipsi cum et
sent p[ro]phetam uero plurimum et solam sunt
fratres. confirmauerunt. facta autem ibi
aliquanto tempore dimissi sunt cum pace.

affirmat ad eos qui miserant illos. Et iussit
autem sylybi manere. Iudas autem solus a
uit iherusalem. Paulus autem ibat uaba
demorabantur antiochie docentes et ewan
gelizantes cum aliis pluribus uerbum domini.
Post aliquot autem dies dixit ad barnabam
paulus. Excitantes inuenimus fratres in
multas ciuitates in quibus predicauimus
uerbum domini quomodo se habeant. Et arma
bas autem uolebat secum assumere iohannem
qui cognominabatur marcus. Paulus
autem rogabat eum ut qui discedit ab
eis depamphilia non ille cum eis in
opus. non debet recipi eum. Facta est autem
dissentio ita ut discedent ab inuicem. et
barnabas quidem assumpto marco na
uigaret cyprium. Paulus uero clero sy
la perfectus traditus est gratie dei a filiis.
Paulus autem syriam et ciliariam
confirmans ecclesiam percipiens custodie
precepta apostolorum et seniorum. xvi

Peruenit autem interea et listra.
Et ecce discipulus quidam erat
huius nominis thymothens filius
mulieris iudee fidelis. parte gentili. hunc
testimonium bonum reddebant qui illi
eis erant et pater finitres. Hunc uoluit
paulus secum proficisci. et assumens con
ducit eum propter iudeos. qui erant illis lo
tis. Scitantes enim omnes quod pater eius es
set gentilis. Cui autem paruularet ciui
tates antiochie eis custodie cognata et
erant cetera ab apostolis et senioribus qui erant
illorum solliciti. Et ecce quidem consummabant
fide. et habundabant numero cotidie. et
transiitantes autem frigidam et galacie
regiones. uicti sunt a spiritibus sceleris loqui
uolum dei in aspa. Cum autem uenissent
in mysiam. temptabant ne in uicinia
inno puniret eos spiritus ihu. Cum autem
pertransissent mysiam. descendunt in
adram. Et uisio per noctem paulo ostensa
est. Vir macedo quidam erat stans et de
precans eum et dicens. Transiens in ma
cedoniam ad uia nos. Et ecce uisum
vidit statim quesumus proficisci in ma
cedoniam certi facti quod uocasti nos duo
euangelizare eis. et augantes autem

ad adit ita cursu uenimus samaciam
dyram. et sequenti die neapolyon. et deinde
philippis. que est prima polis macedonie et
magna colonie. Et cum uenisset in the
saloniam aliquot confectus. Idem autem salomon
egressi sumus foras portam in uia flumine
ubi uidebat oratio esse et sedentes loquuta
mur mulieribus que uenerant. Et que
dant mulier nomine lida. purpurata
in ciuitatis thesaloniarum. coletis
deum audire cum apertis cor domum
intendere hys que dicebant a paulo.
Cum autem baptizata esset ipsa et domus
eius. deputata est otatis. Si iudicatis
me fidelem domino esse. inprobre domum
meam et manere. Et coegit nos. Factum
est autem eumque uobis adororem. quid
lam quidam habentem spiritum phrygonie
obuiare nobis que questum in agum
prestabat diis suis diuinando. Hec ubi
scitauit paulum et uos clamant dicens. Iam
homines serui dei exalti sunt qui amice
runt uobis uiam salutis. Hoc autem
facto multas diebus. Dolens autem
paulus et conuersus dixit spiritui. Ne
cepto alibi uo uenire in christum. exire ab eis
Et exire eadem hora. Et uidentes autem
dominus quia exiit spes questus eorum.
apprehendentes paulum et sylam abdu
xerunt in eos ad principes et offerentes
eos magistratibus dixerunt. Hys homines
perturbant ciuitatem nostram cum sint ut
dei et amittunt in orem quem non
licet nobis suscipere. neque facere cum sumus
iudaei. Et cumque plebs aduersus eos
et magistratus et factis ciuitas eos uisite
eos uirgis cedit. Et cum multis plagis
eis inuoluerent miserunt eos in carcerem
perpetentes custodi ut diligenter custo
dierint eos. Qui cum tale preceptum acce
pisset. misit eos in maiorem carcerem. et
pedes eos strinxit linguis. Ad eadem autem
noctem paulus et sylas adorantes lau
dabant eum et audiebant eos qui in
custodia erant. Subito uero tremor
factus est magnus. ita ut mouerentur
fundamenta carnis. Et statim aperta
sunt omnia hostia et uniuersos uindicta

auribus nostris. **E**t volumus ergo scire quod
nam velint heri esse. Athenienses autem
omnes i adveniens hospites ad nichil aliud
vacabant nisi audire aut audire aliquid
novum. Scitis autem paulus immedie a
nopagi dixit. **V**ir athenienses homines
quasi superstitiosos vos video. Peritens
enim iudeis summiachraura inveni i
arant in qua scriptum est ignoro deo. Quod
ergo ignorantes colitis hoc ego annuncio
vobis. Deus qui fecit mundum i omnia
que in eo sunt. hic celi i terre cum sit do
minus non in manu factis templis habi
tat. nec manibus humanis colitur. in
genus aliquod cum ipse de omnibus vitam
i inspiracionem i omnia fecit. et uno
omne genus hominum in habitare se
universam faciem ite. definientis statuta
tempa i terminos habitacionis eorum que
re deum. si forte adterant eum aut iue
niant illum quantum non longe sit
ab uno quoque vestrum. **I**mpo enim vnum
invenimus i sumis sicut i quidam
vros poterant dicere. **I**psi enim
i genus sumis. **E**nis ergo cum sumus
dei non debemus estimare auro i arge
to aut lapidi sculptare aras i cogitaci
onis hominis duntaxat esse simile. **E**t
tempa quidem hominis ignorantia dispri
ciens tenet. nunc annuntiat hominibus
ut omnes ubique penitencia agant. eo i
quod statuit diem in quo iudicatus e
rit. **I**tem iequitate unius i quo statuit
fidem preteris omnibus sustinens eum
a mortuis. **C**um autem audissent resur
rectionem mortuorum quidam quidem re
ridebant. quidam vero dicebant. **A**udiam
te de hoc tamen. **S**ic paulus exivit dme
dis eos. **Q**uidam vero cum ad herentes
ei crediderunt in quibus i dyonisius aro
pagita i mulier nomine damaris eo
ali cum eis. **XXIII**

Post hoc egressus athenis venit
corinthum. i inveniens quendam
iudeum nomine aquilam po
tium gentem qui nup uenit ab iberia.
i priscillam uxorem eius. eo quod precepit
set claudius discedere omnes iudeos aro

ma. accessit ad eos. **E**t quia cum dem erat ar
us manebat apud eos i opauat. **E**rant au
tem factorie artis i disputantes in synago
ga homines sabacum i poncius nomine do
mini ihu. suadebantque iudeis i gentis. **C**um
venissent autem de macedonia sylas i thy
modius. iustabat vero paulus testifi
cans iudeis. esse ihu xpm. **E**t traditio
aut eis i blasphemantibus exortens ief
fumenta sua dixit ad eos. **S**anguis ue
strus super caput uestrum. **Q**ui undis ego ex
ad gentes vadent. **E**t migrans inde i
transiit in domum cuiusdam nomine tyti
colentis deum. cuius domus erat ecclesia
synagoge. **E**t usque autem archysynago
gus. credidit domino cum omni domo sua.
Et multi chorinchorum audientes crede
bant i baptizabant. **D**ixit autem dominus
nocte puistonem paulo. **N**on tamen
se loquere. iue taceas propter quod ego sum ce
cum. i nemo apponatur tibi ut noceat tibi.
quonia populus est nichil minus i
tate hac. **S**ed et auctoritatem i me
lex docens apud eos primum det. **G**allo
nt autem p consue a chalcid iustitiam
vno annuo inde imparium i ad dux
erunt cum ad tribunal dicentes. quod et
legem hic persuadet hominibus colere deum.
Incipiente autem paulo apud eos dic
gallio ad iudeos. **S**i quidem esset iniqui
aliquid aut facinus pessimum. omni ut
dei iure nos sustinerent. **S**i vero quationes
sunt tenet i hominibus legis iure. nos ip
si iudicamus. **I**udex hos iudicium volo esse.
Et minime eos a tribunali. **A**pponente
eos autem omnes sostenent principem
synagoge pntem cum ante tribunal
i iudici eos gallo in tute erat. **P**aulus
vero cum adhuc sustinisset dies multos
fratribus ualens nauigare syriam.
i cum eo priscilla i aquila qui sibi com
drant iudicantis caput. **A**lebat enim
iudicium. **D**evenitque philum i illos ibi
deliquit. **I**pe vero ingressus synagogam
disputabat cum iudeis. **E**rogantibus au
tem ut amplius tempore maneret. non ale
si valens iudicantis iudicantis oportet me sol
temporem dicit ad iudicantem facit

que

soliman. et tunc reuertat ad uos deo uolente.
profectus est auephelo. Et descendens cesare
am ascendit iherosolimam et descendit
auephelo. Et factus ibi aliquo tempore
perfectus est per ambulans ex ordine galatia
regionem et peruenit ad firmans omnes
discipulos. Iudeis autem quidam a pol
lo nomine alexandrinus genere uir elo
quens deuenit ephefum potens in spiritu.
Hic erat edictus uiam domini et feruens
spiritu loquebatur et docuit diligentes
ea que sunt in lege scientiam tantum baptis
matis. Hic ergo accepit fiduciam
agere in synagoga. Quia ueni cum audisset
paulum et aquila. assumptum eum et
diligenter exposuerunt ei uiam domini.
Cum autem uideret acharam exhortari
eos scripsit discipulis ut susciperent eum.
Qui cum uenissent conuenerunt multi
qui crediderunt. Vehementer enim eos re
uerbatur publice ostendens per scripturas
esse christum ihesum. **XIX**

Adactum est autem cum appollo ecc
thorum ut paulus peruenit ephefum. i
muenit quosdam de discipulis diuina
ad eos. Si spiritum sanctum accepistis credentes.
At illi dixerunt ad eum. Sed neque si spiritus
sanctus est audimus. Ille uero ait. In quo
ergo baptizati estis? Qui dixerunt. In
iohannis baptismo. Dixit autem paulus.
Iohannes baptizauit baptismum
penitentiae populum dicens in eum qui uen
turus esset post ipsum ut credent hoc est in
ihesum. Hi auditis baptizati sunt in io
hanne domini ihesu. Et cum impositus
illis manus paulus uenit spiritus sanctus super
eos et loquebantur linguis prophetantes.
Erant autem omnes fere uiri duodecim.
Postgressus autem synagogam cum si
cuna loquebatur per menses dispu
tans et suadens de regno dei. Cum autem
quidam inuidiares et non credentes ma
ledicentes uiam domini coram multis
ne discedens ab eis segregauit discipulos
cotidie disputans in schola grammatice
dam. Hoc autem factum est peruenitum.
ita ut omnes qui habitabant in asya au

diuerunt uerbum domini. uideri autem gentiles. Pu
eros non modicus faciebat deus per manu
pauli. ita ut etiam super languidos deficientes
a corpore eius sudaret et remaneret. et uide
bant ab eis languiores et spiritus nequam
egrediebatur. Emptauerunt autem quidam
et de iudeis in nobis uideri exortis in uoca
te super eos qui habebant spiritus malos.
nomen domini ihesu christi dicentes. Ad uo
uero nos peruenit quem paulus predicat.
Erant autem cum quidam scire uideri per
apis sacerdotum septem filii qui hoc fac
ebant. Respondens autem spiritus uerbum dixit
eis. Ihesum uidet et paulum scio. et ideo
aut qui estis. Et insistentis homo in eos in
etate deuotionum peruenit et dominat
ambos in ualuit contra eos ita ut nudis
et illucet effugere de domo illa. Et de
autem non nisi factum e omnibus uideri.
atque gentilibus qui habitant ephefum
adit uisus super omnes illos et magnifi
cabant nomen domini ihesu. At illi qui cre
derent eueniebant et facientes et animam
antes actus suos. Quia autem ex eis qui
faciebant ciuila sectam et tulerunt uisus
et combussit omnes coram omnibus et
computatis pretis illos. inuenit per
nam denariis. quingenta milia.
Ita fortiter credebatur uerbum dei et firmam
ur. Quis autem expleto populo paulus
in spiritu transiit in macedoniam et achaya ut
iherosolimam dicens. Quoniam post
facto in oporuerit me et romam uide. Et
tens autem in macedoniam duos ex
iustitiam sub dyonothymum et et
tium. qui remanserunt ad tempus in asya.
Facta est autem in illa die turbatio non
minima de uia domini. Demetrius et
quidam uirgine argentarius faciens
eos argentarias dyane prestabat arti
bus non modicum questum. Quos
uocans et eos qui huiusmodi erant opi
fices dixit. Vm scitis quia de hoc arti
cio est nobis acquisitio. Et uidetis et au
ditis quod non solum ephefum. sed per totam
asiam paulus hic suadens auertere milia
turam dicens. Qui non sunt dii qui
manus sunt. Non solum autem

p[re]dicabitur vobis p[er] p[er]s[on]as. in redargutio-
 nem veniet. s[ed] magis d[omi]n[u]m t[em]p[or]um i[n]
 nichilum reputabitur. s[ed] i[n] d[omi]n[u]m i[n]ap[er]
 et inat[er]nas eius quam tota asia colit
 et orat. H[ic]s auditis rep[re]sent[ur] sunt u[er]ba. et
 exultant i[n] d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m. Et i[n] agna d[omi]n[u]m
 eph[re]siorum. Et i[n]pleta est m[er]itis et i[n]
 sione. Et i[n]p[er]at[i]o[n]e f[er]u[n]t i[n]no a[n]i[m]as
 i[n]carnat[i]o[n]e. capto g[ra]t[i]o i[n] ant[ist]ia[n]tho mace-
 donib[us] comitib[us] pauli. Paulo autem
 uolente m[er]itare i[n] p[er]p[et]uum. non p[er]m[is]it
 discipul[is]. Quidam aut[em] i[n] d[omi]n[u]m p[er]p[et]ui
 p[ro]p[ter] qui erant amici eius i[n]serunt ad
 eum rogantes ne se daret i[n]carnat[i]o[n]e.
 Alii aut[em] aliud d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 eccl[esi]a et i[n] p[er]p[et]ui uelocit[er] qua ex
 causa uenissent. De i[n]carnat[i]o[n]e aut[em] d[omi]n[u]m
 aut[em] quendam alexandru[m] p[re]sente[m]
 cum audis. Alexander autem manu si-
 lentio postulato uoluit i[n]carnat[i]o[n]e i[n]
 d[omi]n[u]m esse. uox facta est una om[n]iu[m]. q[uod]
 p[ro]p[ter] duas d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m. Et i[n] agna d[omi]n[u]m
 eph[re]siorum. Et i[n]carnat[i]o[n]e sedat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e
 turbas dicit. V[er]u[m] eph[re]s[i]o. quis enim e[st]
 homin[us] qui uelocit[er] eph[re]s[i]o[n]e aut[em]
 aut[em] esse magne d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m. i[n]carnat[i]o[n]e p[er]
 l[et]is. Cum ergo h[ic]s comitib[us] no[n] pos-
 sit. oportet uos sedat[i]o[n]e esse i[n]carnat[i]o[n]e ag[er]
 tenere. Ad i[n]carnat[i]o[n]e enim homines i[n]carnat[i]o[n]e
 uelocit[er] facit uelocit[er] uelocit[er] uelocit[er] de
 am i[n]carnat[i]o[n]e. Q[uod] si de membris i[n]carnat[i]o[n]e
 eo sunt arat[i]o[n]e h[ic]s ad i[n]carnat[i]o[n]e aliq[ui]d
 causant. uelocit[er] forentes aguntur. Et
 p[ro]p[ter] i[n]carnat[i]o[n]e aut[em] i[n]carnat[i]o[n]e sem i[n]carnat[i]o[n]e. Si
 quid autem aliis rei queris i[n]carnat[i]o[n]e
 una eccl[esi]a p[er]p[et]ui absolui. Et i[n]carnat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e
 d[omi]n[u]m argui sedat[i]o[n]e h[ic]s i[n]carnat[i]o[n]e. Et
 nullus ab i[n]carnat[i]o[n]e sit de quo uos possu-
 mus i[n]carnat[i]o[n]e rationem cont[ra]dictus i[n]carnat[i]o[n]e.
 Et i[n]carnat[i]o[n]e hoc dixit. dimisit eccl[esi]am.

Postquam autem cessauit
 cum illis uocatis paulus dis-
 cipulis et exhortatus eos uale
 dixit. Et p[er]fectus est ut ueniret i[n] macedoni-
 am. Cum aut[em] p[er] ambrosiu[m] p[re]sentes illas
 et exhortatus eos fuisset. multo tempore
 uenit ad greciam. Vbi cum fuisset i[n]carnat[i]o[n]e

les m[er]itis. fide sunt i[n]carnat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e auidis nau-
 gantio i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e re-
 uerendi i[n] macedoniam. Comitatus e[st]
 autem enim solipater p[er]p[et]ui d[omi]n[u]m the-
 salonitensium uelocit[er] aristarchus et solus
 et g[ra]t[i]o d[omi]n[u]m et thymochius. asyari uelocit[er]
 et i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e p[er]p[et]ui
 sustinuerunt nos uelocit[er]. Nos uelocit[er] uelocit[er]
 i[n]carnat[i]o[n]e p[er]p[et]ui d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m ap[er]t[i]o[n]e
 et uelocit[er] ad eos uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e quinq[ue]
 uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m. V[er]u[m]
 aut[em] i[n]carnat[i]o[n]e uelocit[er] ad i[n]carnat[i]o[n]e
 d[omi]n[u]m p[er]p[et]ui. paulus d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m et
 p[er]p[et]ui i[n]carnat[i]o[n]e. Paulo i[n]carnat[i]o[n]e
 usq[ue] i[n]carnat[i]o[n]e noctem. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 lampades copiose i[n]carnat[i]o[n]e ubi erant
 congregati. Sedens autem quidam ad-
 lectus nomine entheus sup[er] fenestram
 cum i[n]carnat[i]o[n]e sompnus cecidit de i[n]carnat[i]o[n]e
 uelocit[er] de i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 uelocit[er]. Et i[n]carnat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e et
 paulus i[n]carnat[i]o[n]e sup[er] eum et i[n]carnat[i]o[n]e
 dixit. Et i[n]carnat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e eum qu[od]
 i[n]carnat[i]o[n]e. Ascendens autem i[n]carnat[i]o[n]e p[er]
 uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e
 uelocit[er]. Et i[n]carnat[i]o[n]e p[er]p[et]ui est. Ad i[n]carnat[i]o[n]e
 aut[em] p[er]p[et]ui i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e
 non i[n]carnat[i]o[n]e. Nos aut[em] ascendentes na-
 uem nauigauimus i[n]carnat[i]o[n]e. unde i[n]carnat[i]o[n]e
 cum susceperat paulum. Sic enim de-
 spoliata i[n]carnat[i]o[n]e p[er]p[et]ui i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 autem i[n]carnat[i]o[n]e uos i[n]carnat[i]o[n]e. assump-
 to uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e nauigā-
 tes sequenti die uelocit[er] et i[n]carnat[i]o[n]e.
 et alia die applicauimus i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 a die uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e. Deposuit aut[em]
 paulus nauigare ad eph[re]sium. ne qua
 mora illi fieret i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 si possit uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e. ut diem p[er]p[et]ui
 ten facit i[n]carnat[i]o[n]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e alic[ui]d i[n]carnat[i]o[n]e
 ten eph[re]sium uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e nau-
 eccl[esi]e. Et i[n]carnat[i]o[n]e uelocit[er] ad eum. Et i[n]carnat[i]o[n]e
 null[us] esset. dixit eis. Et i[n]carnat[i]o[n]e ap[er]t[i]o[n]e
 die qua ingressus sum i[n]carnat[i]o[n]e. qual[is]
 uelocit[er] p[er]p[et]ui tempus fuerit ser-
 uens comitio cum qu[od] i[n]carnat[i]o[n]e
 et i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e
 uelocit[er] i[n]carnat[i]o[n]e et i[n]carnat[i]o[n]e

Y nauigauimus?

rum quomodo nichil subtraxim vobis ut
 lum quomodo annucentiam vobis et
 docent vobis publice. et per domos testificans
 iudeis atque gentibus in eorum penitentia
 atque fidem in dominum nostrum Iesum Christum. Et cum
 esset alligatus ego spiritui vado in iherusalem
 que mea uentura sunt michi ignorans ni
 si quod spiritus sanctus promittens ciuitates pretestat
 in dicens. quomodo uincula et tribulatio
 nes istas soluitis me manere. Sed et michi
 horum necesse est fieri. et facta omnia mecum
 peruenirent quam in diebus istis modo sunt
 autem meum ministerium uerbi mei quod
 accepi a domino Iesu testificans euange
 lium gratie dei. Et nunc est ego scis quia
 amplius non uideamus faciem meam vo
 omnes per quos transiui predicans regnum
 dei. Quapropter contestor uos hodie et
 die. quia multatus sum a sanguine hominum.
 Qui enim subterfugi quomodo annu
 ciare alicuius alicuius dei uobis. Adven
 dite uobis et uniuerso gregi in quo uos ipse
 sanctus posuit episcopos regere etiam di
 quam acquisiuit sanguine suo. Ego
 scio quoniam intrabunt post discessi
 onem meam lupi rapaces in uos. non
 paucos gregi. Et ex uobis ipsi exsurgant
 uir loquentes per uos ut adducant disci
 pulos post se. Propter quod uigilate memo
 ria tenentes qui perueniunt nocte et
 die. non cessant cum lacrimis monens
 unumquemque uirum. Et nunc commendo
 uos deo et uerbo gratie ipsius qui potens
 est edificare id est hereditatem in sanctis
 omnibus. Argentum autem et aurum aut
 uestem nullius contigui. sicut ipse scit
 is. quoniam ad ea que michi opus erant et
 his qui mecum sunt ministrauerunt
 manus iste. Omnia ostendi uobis
 quoniam si celatores oportet suscipere i
 formos ac meminisse uerbi domini Iesu.
 qui ueracius est magis dare quam accipere. Et
 cum hoc dixisset positis genibus suis orauit
 cum omnibus illis. Et agnus autem factus
 factus est omnium. Et pauperes super
 eorum pauli. osculabantur eum dolentes
 uim maxime multo quod dixat. quoniam
 amplius faciem eius non essent uisuri

Et deduxerunt eum ad nauem. **xxi**
Quia autem factum esset nauigare
 garem autem ab eis recto ad
 su uenturus chorin et sequenti die
 iherusalem a inde pachram. deinde myram.
 Et cum uenerisset uenit nauem transire
 tantum in fenicem ascendentes nauigauit
 mus. Cum appuissent autem cypro relin
 quentes eam ad sinistram nauigauimus
 in synam et uenimus tyrum. Ibi enim na
 uis expositura erat omnis. Inuenitis autem
 discipulis mansimus ibi diebus septem.
 qui paulo dicebant per spiritum ne ascenderet
 iherusalem. Et expleto diebus profecti
 habuimus deducere uos omnes cum uxore
 uiribus usque foras ciuitatem. et positis
 genibus in litore orauimus. Et cum uale
 scissemus inuicem ascendimus nauem
 illi autem redierunt in sua. Nos uero
 nauigatione expleta a tyro descendimus
 ptholomardam. et salutatis fratribus
 mansimus die una apud eos. Alia
 autem die profecti uenimus cesariam.
 Et inuenimus domum philippi euange
 listae qui erat unus de septem. mansimus
 apud eum. Hic autem erant quatuor fi
 lie uirgines prophetantes. Et cum mora
 reuaretur ibi per dies aliquot super uenit quida
 uir audea propheta nomine agabus. Is
 cum uenisset ad nos. tulit zonam pa
 li et alligans sibi pedes et manus dixit.
 Hoc dicit spiritus sanctus. Vini cum
 est zona hec sic alligabunt in iherusalem
 uideri et cadent in manus gentium. Quod
 cum audissemus rogauimus nos. et
 qui loci illius erant ut ascenderet ihero
 solimam. Tunc respondit paulus et
 dixit. Quid facis flentis et affligens
 cor meum. Ego autem non scium al
 ligari. Sed et mori in iherusalem parus sum
 propter nomen Iesu. Et cum et suadere
 non possemus. quicquid diceret.
 Domini fiat uoluntas. Post dies
 autem istos per nos ascendebamus iherusalem.
 Veniente autem quidam ex discipulis
 a cesarea uobiscum. adducens centum
 apud quem hospitauerunt iherusalem
 quendam cyprum antiquum discipulum

lunt. Et cum uenisset in iherosolimam. li-
terer excepit nos fratres. Sequenti au-
tem die introibit paulus nobiscum ad iacobum
omnesque conuati sunt seniores. Quos cum
salutasset narrabat per singula que deus
fecisset in gentibus per ministerium illius.
At cum audissent magnificatam diu-
initatem eius. Et idcirco frater quod multa se-
minalis qui crediderunt deo. omnes enim
latores sunt legis. Audierunt autem de re
quia discessionem doceras antioche eorum
qui per gentes sunt iudeorum dicens non debere
eos circumcidi filios sicut uos. sed sicut
diximus ingredi debere. Quid ergo est. Vnde
opporeretur querere multitudine meam. Audiet
eum resurrexisse. Hoc ergo fac quod tibi
dicimus. Si uis uos uiri quatuor uos
habentes super se. huius assumpsit sanctifi-
ca te cum illis. impende te cum illis. ut ra-
dant capita sua. et sciant omnes quia qui
de te audierunt falsa sunt. Et ambulant
et ipse custodietis legem. De his autem
qui crediderunt ex gentibus uos scripsimus
iudicantes ut abstineant se ab ydolis et
venerealibus et sanguine et suffocato et for-
nicatione. Et uos paulus assumpsit vi-
nos postea die purificationis cum illis in
templum intrauit ammonitionis exple-
tionem dicens purificationis donec offe-
ret primo quoque eorum oblatio. Cum autem
septem dies consummaret. illi qui de agra-
erant uiderunt cum uidissent in templo eu-
sacramentum omne populum. et reuerunt
et manus clamantes. Vnde in iherosolima ad-
iunxit. Hic est homo qui aduersus populum
et legem et locum hunc. omnes ubique do-
cens insuper gentes induxit in templum
et uiolauit istum sanctum locum. Viderunt e-
nim trophimum ephesium iactare
cum ipso quem etiam amicum quoniam in ad-
ductum in templum paulus. Conuoca-
taque est ciuitas tota. et facta est accusatio
populi. Et apprehenderunt paulum tra-
hebant eum extra templum. et statim
clausa sunt ianue. Quenitibus autem
eum occidere nuntiatum est tribuno cho-
rinas. quia tota confundit iherosolimam.
Qui statim assumpsit milites et cen-

turionibus dedit ad illos. Qui cum uidi-
sent tribunum et milites. cessauerunt perire
paulum. Tunc accedens tribunus app-
rehendit eum et iussit alligari catenis
duabus. et interrogabat eum quis esset et
quid fecisset. Qui autem aliud clamabat
in iherosolima. Et cum non posset intus quiescere
per multos iussit duci eum in castra. Et
cum uenisset paulus ad gradus conu-
it ut portaretur a militibus. propter vim populi
sequebatur enim multitudo clamans.
colleum. Et cum cepisset duci in castra
paulus dicit tribuno. Si licet michi lo-
qui aliquid ad te. Quid dixit ei. Si recte
uolueris. Nonne tu es egiptius qui ante
hos dies conuictus es tumultum et seduxi-
sti in desertum quatuor milia uirorum sicca-
riorum. Et dixit ad eum paulus. Ego
homo quidem iudeus sum atharso ci-
uitatis non ignoro ciuitatis municeps. Ego
autem te per uocem meam loqui ad populum.
Et cum ille permississet paulus stans in
gradibus amittit manus ad plebem in iug-
no silentio facto audiens est hebrei et
lingua dicens.

Un fratres et patres audite. quod
ad uos nunc reddo rationem.
Cum audissent autem quidam
quia hebraica lingua loqueretur ad illos
magis perstiterunt silentium. Et dicit
ego sum iudeus natus atharso ci-
uitatis. iherosolima autem ciuitate ista. scitis pe-
des galatias euadimus iuxta iudicium
patrum legis. emulatores legis. sicut et
uos omnes estis hodie. qui hanc uiam
persecutus sum usque ad mortem alligatus
et uadens in custodias uiros ac milites
sicut princeps sacerdotum nitens testimo-
nium reddere. et omnes maiores uideri a
quibus et epistolas accipiens ad fratres
damasum pergebam. ut adducem in-
de uiectos in iherosolimam ut punirent.
Factum est autem cum me et appropin-
quare damasco media die subito decelo circumfulsit me lux copiosa et decedens in
terram. audiui uocem decelo dicentem mi-
hi. Saule saule quid me persequeris.
Dixi tibi ubi stas stinuerunt calcare.

Ego autem respondi. Quis es domine.
Dixitque ad me. Ego sum iherusalem
natus quoniam tu persequis. Et qui mecum erat
lumen quidem viderunt vocem autem
eius non audierunt. qui loquebatur michi.
Et dixit. Quid faciam domine. Domini
autem dixit ad me. Surgens vade damas-
cum et ibi tibi dicetur de omnibus que te o-
portet facere. Et cum non viderem per ducem
luminis illius ad manus deducit
acomitibus veni damasum. Ananias
autem vir quidam secundum legem
testimonium habens ab omnibus he-
braicis videns veniens ad me et astans
michi dixit. Sicut frater respice. Ego
eadem hora respexi in eum. At ille dixit.
Deus patrum nostrorum ordinavit te ut
cognoscas voluntatem eius et videres vi-
sionem et audires vocem ex ore ipsius. et quod
testis eris illius ad omnes homines eo-
rum que vidisti et audisti. Et nunc quid
moraris. Exurge et baptizare iabue
per te in nomine domini ipsius. Fac-
tum est autem veniens michi in iherusalem.
et oranti in templo fieri me in stupore
mentis et videri illum dicentem mihi. Fel-
licitas et celeritas ex iherusalem qui
non recipiunt testimonium tuum de me.
Et ego dixi. Domine ipse scit quia ego
etiam credens in carcerem et cedens per hy-
nagogas eos qui ardeant me. Et cum
funderetur sanguis stephani testis fui. e-
go astabam et sentiebam et custodiebam
vestimenta ministrantium illi. Et dixit
ad me. Vade quoniam ad nationes e-
go longe mittam te. Audico autem cum
autem usque adhuc ibi sum. et loquuntur
vocem suam dicentes. tolle de terra huius
modi. Non enim fas est eum vivere. Vo-
luntatem autem eius et precantibus vesti-
menta sua et pulvirem iactantibus iace-
rent. iussit tribunus induci eum in
castra. et flagellis eum et torqueri eum.
ut scirent propter quam causam sic accideret
in carcerem. Et cum astaret illi ex longinquo
dixit astans sibi centurioni paulus
Sicut hominem romanum et idempna-
tum licet vobis flagellare. Quod non au-

dius attendo accessit ad tribunum. et in-
genuit et dicens. Quid acturus es. Hic
enim homo ciuis romanus est. Accedens
autem tribunus dixit illi. Dic michi
si tu romanus es. At ille dixit. Et nam.
Et respondit tribunus. Ego multa su-
ma diligentiam hanc consecutus sum. Et
paulus ait. Ego autem iudeus sum. Do-
minus ergo discessit ab illo qui cum to-
tus erant. et tribunus quoque nuntiavit post-
quam testatus est quod ciuis romanus esset
quia ligasset eum. Postea autem die
volens scire diligentius quia excusa-
tione audiret soluit eum et iussit
sacerdotes convenire et omne concilium.
Et producit paulum stantem illum
inter illos. **xxiii**
Accedens autem in concilium paulus a-
it. Viri fratres. Ego enim sciencia vo-
stra accusatus sum ante deum usque
hodie et diem. Principes autem
sacerdotum ananias precepit astantibus
sibi percutere os eius. Tunc paulus di-
xit ad eum. Percutet te deus per os de-
calvate. Et cum sedens iudicas me secundum
legem. et contra legem iures me perire.
Et qui astabant dixerunt. Summus
sacerdos dei maledictus. Dixit autem
paulus. Nesciebam fratres quia es-
sumus principes sacerdotum. Scipitum est enim.
Quoniam populi tui non maledicis.
Sciens autem paulus quia per viam
sacerdotum et altera phariseorum excla-
mavit in concilio. Viri fratres. ego phari-
seus sum filius phariseorum. Despe-
re resurrectione mortuorum ego iudico. Et
cum hoc dixisset facta est dissensio inter
phariseos et sadduceos. et facta est multa
tudo. Sacerdos autem non dicitur re-
surrectionem esse mortuorum. neque ange-
lum neque spiritum. pharisei autem utraque
confitentur. Factus est autem clamor
magnus. Et exsurgentes quidam
phariseos perungabant dicentes. Ni-
hil in manu invenimus in homine isto.
Quid si spiritus locutus est ei. aut angelus.
Et cum magna dissensio facta esset
timens tribunus ne discerneret paulum

ab ipso iussit milites descendere et rapere eum
de medio eorum. ac ducere eum in castra. Scilicet
quem autem die assistens ait ei dominus.
Et tu constans. Si uero eum testificatus
es de me militem castra. sic te oportet et ro-
me testificari. Facta autem die college-
runt se quidam ex iudeis et deuenerunt se-
dicentes neque manducantibus neque bibi-
tibus donec occiderent paulum. Et tunc autem
plurimum quadraginta uiri. qui uero ante eu-
m rationem fecerant. Et accesserunt ad pri-
ncipales sacerdotum et seniores et dixerunt. De
uotione de uoluntate nos nichil gusta-
uitis donec occiderimus paulum. Et tunc
ergo uos nonnumquam facite tribuno cum scilicet
ut ad ducat illum ad uos tamquam accusa-
toris cognoscere de eo. Nos uero prius
quam apparet. parati sumus interficere illum.
Quod cum audisset filius sororis pauli in
sedibus. uenit et mandauit in castra militem
unum paulo. Vocatus autem paulus ad
se uinum de centurionibus ait. Adulescen-
tem huc adduc ad tribunum. habet enim
aliquid indicare illi. Et ille quidem as-
sumens eum duxit ad tribunum et ait.
Uir istus paulus rogauit me huc ad
testamentum perducere ad te habentem cum a-
liquo loqui. Apprehensus autem tribu-
nus maximum illius fecit cum eo con-
siliu et interrogauit illum. Quid est quod
habet indicare michi. Ille autem dixit.
Iudeis conuenit rogare te ut castra
die perducas paulum et saluum quasi
terius aliquid inquisiturum sint de illa.
Tu uero ne credideris eis. Insidiantur
enim ei ex eis uiri amplius quam quadra-
ginta. qui se deuotionem non manduca-
te neque bibite donec interficiant eum. Et
tunc parati sunt expectantes primum
uini. Et tribunus igitur dimisit ad
testamentum perducens ne cui loqueretur quoniam
hec nota sibi fecisset. Et conuocatis du-
obus centurionibus dixit illis. Parate
milites ducentos ut eant usque castra
et equites septuaginta ualentianos du-
centos a tertia hora noctis et iumentum
parare. ut imponentes paulum. eu sal-
uum perducant ad felicem presidem. Et

dimisit eum ut forte capere eum iudei
et occiderent. Ipse postea calumpniam susti-
uit quasi pernam accepturus. scilicet
et epistolam continenter uerba huius. Clor-
dus lyfias optimo presidem salutem.
Et mitti hunc complensum a iudeis. Et
apientem in ista ab eis. superueniens cu-
extorcat ei prout cognico quia iudicius est.
uolensque scire causam. quam obtraheret
illi. deduxit eum in castra eorum. Quam i-
tem accusant de questionibus legis ipsorum
nichil uero dignum morte. aut uinculis
habere eum debent. Et cum nichil placu-
isset de iudiciis quas perauerant ei. nisi
ad te eum deueniens et accusatoribus
ut dicant apud te. Vale. Quibus uero se-
cundum preceptum sibi assumentes paulum
duxerunt illum per noctem in antipodum.
Et postea die dimissis equitibus ut cum eo
uenerit reuersi sunt ad castra. Qui cum re-
miserunt castra et addidissent eplam.
fuit statim eum ante illum et paulum.
Cum autem legisset et interrogasset de qua
procurator esset. et cognouisset quia de illa
causa esset. audiuit et inquit cum accusa-
tores tui uenerint. iussitque in proprio hero-
dis custodiri eum. **xxiii**

Post quinque autem dies descendit
princeps sacerdotum ananias cu-
senioribus quibusdam et tullio quo-
dam iudeo qui adierunt presidem ad iussus
paulum. Et tunc paulo cepit accusare
tullius dicens. Cum in multa pace aga-
mus per te. et multa corrigant per te pro
iudiciam semper et ubique suscipimus op-
time fere. cum omni gratia actione.
Et tunc ait procurator te. oro te
breuiter audias uos per tua clementia. Si
uenimus hunc hominem persequi et
manente seditionem omnibus iudeis in
uulso orbe. et actorem seditionis secte-
nari et persequi. qui etiam tempus uo-
lare conatus est. quem et apprehensum no-
lumus secundum legem istam iudicare. Si
ueniens autem tribunus lyfias cum vi-
magna ex parte eum de manibus nostris ui-
dens accusatores eius uenire ad te. Quo-
modo ipse iudicatis de omnibus istis cog-

/ 122016

nosce de quibus nos accusamus eum. Adie-
cit autem iudei dicentes hoc ita se habet.
Respondens autem paulus ammentente sibi p[ro]de-
si dicere. Ex multis amicus te esse iudicem
geram hunc faciens bono animo p[ro] me satis
faciam. Noces enim cognoscere quia no-
nihil sunt michi dices quam duodecim ex
quo ascendi in iherusalem adorare. Et e-
uq[ue] in templo i ueniunt me cum aliquo
disputantem aut querulum facientem ibi
ueq[ue] in synagoga neq[ue] i ciuitate ueq[ue] po-
sunt phare non de quibus me uerunt accusat.
Constitui autem hoc ubi. q[uo]d scdm sectam
quam dicunt heretici sic deservio deo p[re]-
cedens omnib[us] que in lege i p[ro]phetis scrip-
ta sunt. Spem habens iudicem. q[ui] i h[uius] m[un]do
si expectat. resurrectionem futuram i iustos
i iniquos. Si uero ipe studeo siue offendi
ulo salutem habere ad deum. i ad ho-
mines semp. Post annos aut plures e-
lemosinas facturis iuges meos. uel
i oblationes i uota in quibus inueniunt
me purificatum in templo no cu turba
ueq[ue] tumultu. Quidam aut ex iudeis u-
der quos oportebat modo ap[er]ire te p[ro]sto et
i accusare. siquid habent aduersum me
quid h[uius] ip[s]i dicant siquid i ueniunt me
me i iugitans cum stent in concilio. nisi
deum hac solimodo uoce qua clama-
ui inter eos stans. quoniam de resurrectione
me morituro ego iudicor hodie a uobis.
Distulit autem illos felix clemente sa-
ens deum hac dicens. Cum tributus ly-
lias uenit audiam uos. Iussitq[ue] centu-
rioni custodire eum i habere requiem a-
quemq[ue] p[ro]mptu desinus ministrare ei.
Post aliquot autem dies ueniens felix
cum muliere uxore sua que erat iudea in-
gavit ut paulum uideret i audiret ab eo
fidem que est in xp[ist]o i h[uius]m[od]i. Disputante
aut illo de iustitia i castitate i iudicio su-
ano. nemefactus felix respondit. Quod
uult attinet uade. Si cupe ap[er]tino ac-
cessam te. Simul i sperans q[uo]d pecunia
ei daretur a paulo. P[ro]pter q[uo]d i frequen-
tatione eum loquebat[ur] cum eo. Iste
uero aut expleto accepit successorem felix
ponticium festum. Volens autem gratias

prare uidens reliquit paulum iunctum.
festus ergo cum uenisset. **xxv.**
in p[ro]uinciam post modum. ascendit
i iherusalem a cesarea. Adiecitq[ue]
eum principes sacerdotum i p[ri]mi iudeos ad-
uersus paulum i rogabant eum postulantes
gram aduersus eum ut uideret cu p[ro]p[ri]a
i iherusalem insidias tendentes ut interficerent
eum in via. Festus autem respondit
seuam paulum i cesarea. Si aut manui-
us p[ro]fectum. Qui ergo in uobis potentes
sunt ait. descendentes simul simul si q[uo]d
est in uero crimen accusent eum. De mo-
ratu aut meos dies non amplius q[uam]
octo aut decem descendit cesaream. Tertia
die sedit p[ro]curatori i iussit paulum ad-
duci. Qui cum p[ro]ductus esset. i iudicare
i iudicem eum qui ab iherosolima descendit
i uideret multas i graues causas obstantes
quas non poterant p[ro]bare. Paulo aut
omnib[us] tacuente iudicente. quoniam neq[ue]
in legem iudeos neq[ue] in templum neq[ue] in
cesarem quicq[ue]m peccauit. Festus aut
uolens gram prare uidens respondens i
paulo dixit. Et is iherosolimam ascende
i ibi delictis tui iudicari ap[er]tume. Dixit
autem paulus. Ad iudicium cesaris e-
go sto. ubi oportet me iudicari. Iudeis
autem non noui. sicut melius nosti.
Si enim noui aut dignum morte aliquid
fecerim non recuso mori. Si uero in
ch[rist]i hominum est que h[uius]m[od]i accusant me ne-
mo potest me illis donare. Cesarem ap-
pello. Tunc festus cum ealio locutis
respondit. Cesarem appellasti ad cesa-
rem uis. Et cum dies aliqui transacti
essent. agrippa rex iherosolyma descendit
cesaream ad salutandum festum. Iam
dies plures ibidem morarentur. Festus
regi indicauit de paulo dicens. Ubi
quidam est delictis a felice uinctus te
quo cum essem iherosolymis adiecit
me principes sacerdotum i seniores i iudicem
i postulantibus aduersus illum dapna
conueni. Ad quos respondit. Quia non e-
i iudicantis i iudicando dampnare homi-
nem p[ro]p[ri]o q[uam] qui accusatur. p[re]sentes
habeat accusatores locumq[ue] defende

di accipiat ad abolenda crimina que et
obstantur. Cum ergo que conuenissent
sine ulla dilatione insequentem die sedens
pro tribunali iusti adductum uirum.
De quo cum stentent accusatores nulla
causam ferebant de quibus ego suspicari
malum. Questiones uero quasdam de
finitione sua adharrebant aduersus eum.
Et de quodam uiri defuncto quem affirma
bat paulus uirum. Hesitans autem ego
de huiusmodi questione dicebam si uel
let ut ierosolimam ubi iudicari de istis.
Paula autem appellante ut sciretur
augusti cognationi iusti temerari eum.
Duce mitam eum ad cesarem. Agrippa
autem dixit ad festum. Volebam ipse uo
luntatem audire. Cras inquit audies ipsum. Al
tera autem die cum uenissent agrippa et
bernice cum multa ambicione. et multi
fuerunt iudicorum cum tribunis et iug
principalibus. cunctis uicibus festo add
tus est paulus. Et dixit festus. Agrippa
rex iohannes qui simul ad istos nobiscum
uiri uideris hunc hominem de quo om
ni multitudo iudeos impellauit me ierosoli
mis petens et clamans non oportet eum
ut amplius. Ego uero non compari nichil dig
num morte eum aduulisse. Ipse autem
hoc appellante ad augustum iudicium
mittere. De quo quid certum scirebam dno
non habeo. Propter quod posui eum ad uos
et maxime ad te o rex agrippa ut interroga
tione facta hancam quid scirebam. Si in
e ratione enim michi uidetur iuste iudicari.
et causam eius non significare. **cap. 26**

Agrippa uero ad paulum ait. Mi
nistratur tibi loqui per exemplum
Sunt paulus excusa manu
cepit rationem reddere. De omnibus quibus
accusor: a iudeis rex agrippa etiam me
hearnum apud te cum sum defensurus me
hodie maxime te sciente omnia que a
pud iudeos sunt consuetudines et questio
nes. Propter quod obsecro pacenter me audias.
Et quidem uicam uicam a iumentis que
ab initio fuit uigente me ierosolimam.
uouit omnes iudei placantes me ad ui
tam si uelint testimonium perhibere. qui

secundum certissimam legem me religio
is iuxta pharisaeis et iure in spe que ad patres
nostros facta est re promissionis a deo sibi in
iudicio subiacens. in qua duo decim tribus
noctis nocte ac die seruientes sperant de
uenire. De qua spe accusor a iudeis rex. Quod
incredibile iudicatur apud uos. si deus mor
tuos suscitaret. Et ego qui deum existimantem
me adulterum nomen uiri nazareni de re nil
ta agere contraria quod et factum ierosolimis. Et
multos sanctos ego in carceribus inclusi a
principibus sacerdotum potestate accepta. et
cum occiderentur deuli sententiam per omnes
synagogas. et frequenter puniens eos spe
lebant blasphemare. Et amplius et saui
ens in eos persequabar eos usque ad terras et
uitates. In quibus dum ueni damasum
cum potestate et iussu principum sacerdotum.
die inedita in uia ubi rex de celo super splen
dorem solis circumfulsit me lumine et omnes
qui simul mecum erant. Omnes uos et
de ad istum in iudicium audiui uocem dice
tem michi hebraica lingua. Saul Saul
quid me persequeris. Durum est tibi et
stimulum caligare. Ego autem dixi. Quis
es domine? Deus autem dixit. Ego
sum ille quem tu persequis. Si exurge
sta super pedes tuos. Ad hoc enim appui
abi ut constituerem te iudicem et testem
coram que uidisti et audisti et eos quibus ap
pareto tibi eripiens te de populo et gentibus
in quas uenit ego iudex te agere oculos
coram ut conuincantur et conuincas ad iu
stem et de potestate factum ad deum. ut ac
cipiant remissionem peccatorum et sortem
inter sanctos perfidem que est in me. Unde
rex agrippa non fui incredulus cunctis
uisioni. Si hys qui sunt damasum primi
et ierosolimis et per omnem regionem iu
de et gentium annuntiabam ut penitent
agent et conuerterentur ad deum penitentem
opera facientes. Hac ex causa me uidet
cum essem in templo et pharisaei con
stabant uolentes me interficere. Auribus
autem ad uocem dei usque in hodiernum
diem testificans iuniorum atque maiorum
nichil extra decens quam que prophetarum locu
ti sunt. futura esse. et moyses si passibili

his xpiis. si p'mus ex resurrectione mortuorum
 lumen annuntians est p'p'io i gentibz.
 Et loquente eo i rationem reddente. f'esse
 uoce magna dixit. Iulianis paulo. Qui
 te lute ad insulam iitum. Et paulus.
 Non in sano inquit optime f'esse se ui
 tans i sobrietatis uerba eloquos. S'cir
 eum dehis rex ad quem i constantem loq'
 Nat' enim eum non uictu amari. neq'
 enim in angulo quicquam uos gestum
 est. C'edis rex agrippa p'p'is. S'eo q'
 credis. Agrippa autem dixit ad paulum.
 I modico me suades f'ci xpiamini. Et
 paulus. O p'o aut' deum i modico i m
 magno. non tantum te s' i omnes q' au
 diunt hodie f'ci tales quauis i ego sum
 exceptus uiculis hys. Et exstiterit rex i
 f'les i terno. i qui affidebant eis. Qui f'
 cessissent loquebant' ad iudicem dicentes
 quia nichil dignum morte aut uiculis
 dignu quid f'cit homo iste. Agrippa ac
 festo dixit. Dimitti pot'it homo iste. si n
 appellasset cesarem. xxvii

Ut autem iudicatum est nauigare
 eum i ytaliam iuadi paulum cu
 reliquis custodiis centurioni no
 mine iulio cohorsis auguste. Ascendentes
 autem nautem ad iudicem. iudicem
 eos nauigare circa asy' loca iustulimus
 pleuante nautam austantio macedo
 ne thessalonicense. Sequenti aut' die de
 uenimus sydonem. Humane aut' iulius
 tractans paulum p'misit ad amicos me.
 i curam sui ager. Et inde cum iustulini
 suauigamini ap'm. p'ora q'd e'nt
 uenit contrari. i pelagus cylicie i pam
 phlie. nauigantes uenimus lystram
 que est lue. i ibi inuenies centurio na
 uen alexandriam nauigantem i yta
 liam transposuit uos i eam. Et cu uul
 tis dieb' tarde nauigantibus iux deue
 nissent ena gindum p'fuerit uos
 uelito ad nauigaminiis certe iuxta sal
 monam. iux iuxta nauigantes i locu
 quendam qui uocatur boni portus. aut
 iuxta erat ciuitas thesala. Cu uero aut
 tempe p'ado. i cum iam non esset nita
 nauigatio eo q'd ieiunium iam p'cesset

Et solabatur eos paulus dicens eis. V'ir
 uidetis quoniam cum iniuria i uiculis dap
 no. non salum otteris i nautis. S' etia aia
 cum m'um i m'apic nauigatio. C'entu
 rio autem gubernatori i uaudero magis
 crederet. quam hys que ap' paulo dicebat.
 Et cum ap'is portus esset ad hyemandu
 plurimi stantierunt e silum nauigare i
 de. si quomodo possent de uenientes f'uisse
 hyemant portum certe respicientem ad af
 f'icam i ad chorini. Asp'ante autem
 audis estmantes se p'positum tene cum
 sustulissent de assom iogebant certam.
 Non post multos autem misit se conti
 ipam uenitis typhonicis qui uocatur
 euro aquilo. Cum accepta esset nautis. et
 non possent conari i uenitum. data nautis fla
 tibz f'ebantur. S' u'uliam autem quicquid
 de uenientes que uocatur cauda. p'ouit
 uix obtinere schapnam. qua sublatam ad
 uenit uenit. accingentes nautis. i
 metes autem ne i iuxta m'adent sub
 iusto uale sic f'ebantur. i salda autem
 uobis tempestate iactans. sequenti die
 iactum fecerunt. i uenit die desius manu
 m' armamento nautis p'icant. Neq' at
 f'ile ueq' f'idero. apparetur p'p'ies di
 es i tempestate non exigua i minuit.
 iam ablata erat spes omnis salutis no
 stre. Et cum multa temtano f'uisse. tunc
 stans paulus in medio eorum dixit. O q'
 tebat quidem ouer audito me non tolle
 accedat iuxq' f'acer iuxtam hanc uac
 tutam. Et nunc suades uobis bono aia
 esse. I iuxto enim nullus auit eue
 ex uobis. p'cerquam nautis. Astate enim
 michi ac uoce angelus dei cuius sum eg'
 i iux desensio dicens. A carneas paulo
 p'oret te cesari aff'icere. Et ecce conauit f'
 deus omnes qui nauigant ceam. p'per
 q'd bono animo estote iux. C'edo enim
 deo meo quia sic eue quem ad modu dic
 tum est michi. si u'uliam aut' quidat
 op'iter nos deuenit. S' postea q'm xii.
 die uox sup' uenit nauigantibz nobis i a
 d'na circa mediam noctem suspicarent
 uante app'at' f'ui aliqui regionem. Q'
 i iux uenientes iuxdem i uenit passus

uigilia. Et postquam separati inde in uenimus
passus quidem. Timentes autem ut i
aspice loca inademus de puppi midentes an
choras quanto optabant diem fieri. Quia
us uero quicquid fugere denam cum milti
lent scapham in mare sub obtentu quasi
inaperit a proia anchoras extendere dixit
paulus centurioni i mltis. Nisi inam
inascens uos salui fieri non potestis. Et
abscedunt milites fuites scapha. i passu
sunt eam exadere. Et cum lux inaper fieri
rogabat paulus omnes sume cibum di
cens. Quarta decima die hodie expectan
tes ieiunii p manens nichil accipientes.
Nec qd rogo uos accipe p salute ura. qui
uultus uestrum capillus decapite puit.
Et cum hoc dixisset sumens paucam gratias
egit deo in conspectu omnium i cum secessisset
cepit inaudicare. Admoneuitque omnes
facti omnes i ipi sumptuerunt cibum. Gra
tias uo uniuerse anime in am ducunt sep
tuaginta septem. Et facta cito alleuia
banc nauem iactantes tunc in mare.
Cum autem dies factus esset tunc non ag
noscerant. Scimus uo quendam considerant
habentem latus in quem cogitabant si
posset eicere nauem. Et cum anchoras
sustulissent quittebant se mari simul
laxantes minutis gubernaculos. Et le
uato archemone secundum autem flami
tendebant ad litus. Et cum i adissent
in locum bythalastrum in pigne naues.
Et proia quidem fixa manebat immo
bilitas. puppis uero soluebat a mari.
Nisi cum autem silium fuit ut custodi
as occideret ne quis cum enacastis effu
geret. Et cum uo autem uolens seruare
paulum prohibuit fieri. Iussitque eis
qui possent uacare mittere se in mare
pinnas i euadere i ad iram erit. Et ceteri
uos alios in tabulis ferrebant quosdam
sup ea que denam essent. Et sic factu e
ut omnes anime euadent ad terram.

Et cum enassemus **xxviii**
tunc cognouimus qd in pylene
insula uocabatur. Is arbor uo
piscabant non modicum humilitate
nobis. Accensa autem pua reficere nos

omnes ppter pntem qui in mteb ac
fugis. Cum congregasset autem paulus
sarcinatos multitudinem i imposuisset
sup ignem vippem a calore cum pcessisset
mutasse manum eius. Ut ergo uiderunt
barbari pendencem testam in manu eius
admirum dicebant. Nisi qd hominid a
est homo hic. Qui cum euasit denam.
ulo diuina non pntat eum uiuere.
Et ille quidem exiens testam igne.
nichil mali passus est. A cum existima
bant eum in timorem succidum i toto
calitum i mori. Dum autem illis expec
tantes i uidentibz nichil mali fuit eo q
uerentes se dicebant eum esse dm. In lo
as autem illis erant pntia in hile pun
apis nomine publici qui nos suscipies
ridus benigne exhibuit. Constat at
pntem febribz publici i distincia ueram
iace. Ad quem paulus inuauit. I cum
grasset i imposuisset ei manus saluauit
eum. Quo facto omnes qui in insula ha
bebant infirmitates accedebant i cura
bant. Qui etiam in multis honoribus
nos honorauit. i nauigantibz i po
suerunt que necessaria erant. Post m
ses autem dies nauigauimus in am
alexandria que in insula hyemauit
an erat in signis calidior. Et cum ite
semus syracusanam. in amimus ibi
duo. Et inde cum legentes deuenimus
regium. i post unum diem flantem au
sto scda die uenimus pntolos ubi i
uentus fixa tibi rogati sumus manere
apud eos diebz septem. Et sic uenim
romam. Et inde cum audissent fratre
occurrerunt nobis usqz ad apm forum
i tribus ceteris. Quos cum uidisset
paulus grās agens deo. accepit fiducia
am. Cum autem uenissemus romam p
missum e paulo pmanere subiret. cum
custodiencia se mittere. Post tertiu autem
diem quocauit pnnos iudeos. Et uqz
uenisset dicebat eis. Ego uim fratres
nichil aduersus plebem faciens aut mo
rem patrum uiuuntis iho solimus tra
ditus sum in manus romanor. Qui
cum interrogacionem de me habuissent

voluerunt me omittē eo qđ nulla causa
moris esset in me. Et contradiētibz autē
videtis coactus sum appellare celsitatem non
quali gentem meam habens aliquid acci-
sare. Propter hanc igitur causam rogavi
vos videre et alloqui. Propter spem enim istā
cathena hac circumdatus sum. Ne illi dix-
erunt ad eum. Nos neq; litteras accepim;
de te audire neq; adveniens aliquis frim-
muntiant aut quid locutus est de te ma-
lum. Rogavi autem audire de te que
scitis. Nam celsitas hac notum ē nobis
quia ubiq; ei tradidit. Cum estit
issent autem illi diem. veniunt ad eum
in hospitium plures quibz exponēbat
testificans regnum dei. Suadensq; eis de
ihu ex lege moysi et prophetis amantē usq;
aducipiam. Et quidam ardebat hys
que apāno dicebant quidam vero non cre-
debant. Cumq; invicem non essent con-
sentientes. discidebant dicente paulo vi-
terbum quia recte locutus ē spūs scūs
pysalam ppsiam ad patres vōs dicit;
Vade ad populum istum et dic ad eos. Au-
te audietis et non intelligetis. et videntes
videbitis et non prospicietis. Intransi-
tū est cor populi istius. et auribz grauter
audierunt. et oculos suos compingebant
ne forte videant oculis. et auribz audiat
et corde intelligant et quereantur et sanent
eos. Notum ergo sit vobis omnibz qđ
mam gentibz nullum est hoc salutare
dei et ipi audierunt. Et cum hoc dixisset ex-
ierunt ab eo videt multam inter se ha-
rentes questionem. Nā autē autem
hyemio toto in suo conductu et suscipi-
ebat omnes qui ingrediebantur ad e-
um predicans regnum dei. et docens in
deos que sunt de domino ihu xpo cum
omni fiducia sine prohibitione autē.
Explicit actus apostolorum. Incipit
prologus in canonicas epistolas.

Quoniam ita est ordo apud grecos
qui integre sapienter fidemq;
notam sciantur epistolam
septem que canonicę immu-
pantur sicut in latinis codicibz inveni-
tur quidem. quia petrus est primus tor-

one apostolorum. prime sunt etiam eius epi-
stole torone octavum. S; sicut euāgelic-
tas dudum aduicatis lincam correxi-
mā has ppsio ordini deo nos adiuvante
reddidimus. Est enim una et pma sa-
cra. Petrus dicit. Iohannis tres. unde una.
Que si sicut ab eis digesta sunt. ita quoq;
ab impetribz fideliter in latinum uerba-
loquunt. nec ambiguitatem legentibz
facit. ne sinuim se se uarietas i pug-
naret. illo pcepte loco ubi de unitate tri-
uitatis in prima iohannis epla posita
legimus. in qua etiam ab infidelibz tras-
latoibz multum erratum esse a fidei ui-
tate compimus tūc tūmodo uocabla
hoc aque sanguinisq; et spiritus. in pma
editione puenit. et patris ubiq; ac spūs
testimonium omittentibz in quo mārie
et fides catholica corroboratur. et pps ac filii ac
spūs sancti. una diuinitas substantia
q; pbat. et uicis uero eplis qūtu aucta-
tior differt editio. lectoris prudentie de-
linquo. S; ita uirgo dei custoditū dū
ante in pps scriptur uicatem i quis

meam quodammodo
sententiam in iudici-
dentibz corrobore dā
exponis qui me fal-
sarium corrupcorūq;
scitum pueniat
scripturam. S; ego
italicę nec enim
loquim uicem in uide-
nam p amesco nec
sanctę scripturę uita-
tem poscentibz bene-
gato. **Incipit cano-**
nica epla. b. iacobi.
Iacobus dei et ori-
ni ihu xpi seruus.
duo decim uiribz q;
sunt in dispensatione sa-
lucem. Dum gaudi-
um existimare fieri
met cum iocundatio-
nes uarias in uide-
tentes qđ pbaos fi-
dei me pacem et

operatur. Sacerdos autem opus perfectum ut
ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes.
Si quis autem uestimentum indiget sapientia
postulet a deo qui dat omnibus affluenter
et non imputat ei. Postulet autem
in fide nichil hesitans. Qui enim hesit
similis est fluctui maris qui auertitur et
vertitur et non firmatur. Non ergo est minor ho-
mo ille qui accipiat aliquid a domino.
Vir duplex animus inconstans est in om-
nibus suis. Si loquatur autem frater humilis et
exaltatione sua. Dives autem in humilitate
sua. quia sicut flos feni transiit. ex-
ortus est enim sol cum ardore et ardescit
fenum. et flos eius decidit. et decore uultus
eius deperit. ita et dives in itinere suis uia-
ratur. Et cecidit uir qui succubuit temptationi
neque quoniam cum probatus fuit accipit
et coronam uitae quam repromisit dominus dili-
gentibus se. Et enim cum temptatur di-
cat quoniam a deo temptatur. Deus
enim in temptatione maior est. Si per autem
neque uentum temptat. Et nullusque uentus
temptat a sua concupiscentia abstractus
et illectus. Deinde concupiscentia cum accipit.
parit peccatum. peccatum uero cum consummatum fuit
generat mortem. Nolite itaque errare fratres
mei dilectissimi. Omne opus operum
inimicum et omne donum perfectum deficiens
est descendens a patre luminis a patre qui
non est transmutatus neque uariatus
ab umbratione. Et solitudine enim genuit
nos deus uerbo ueritatis ut scimus et
iam augere caritatem eius. Sicut fratres
mei dilectissimi. Si autem omnis homo
uelox ad audiendum. tardus autem
ad loquendum et tardus ad uiam. Ita enim
uia uisitationis dei non operatur. Propter
quod auertentes omnem inmunditiam et
habundantiam iniquitatis. in mansuetudine
neque suscipite istum uerbum. quod potest sal-
uare animas uestras. Et docet autem fratres
uerbi et non auditores tantum fal-
lentes uos inceptis. Quia si quis est au-
ditor uerbi et non factor hic compabit
uiro consideranti uultum suum in speculo.
Et considerauit enim se
et abiit et statim oblitus est qualis fuit

uir. Qui autem perspicit in lege perfecte lib-
rans et per mansuetudinem in ea. non auditor ob-
liuiscens factus. sed factor operis. hic beatus et
frater suus erit. Si quis autem per uocat se reli-
giosum esse. non refrenans linguam suam.
sed seducens cor suum nimis uana est reli-
gio. Religio mundata et immaculata apud
deum et patrem. haec est uisitare pupillos
et uiduas in tribulatione eorum. et immacula-
tum se custodire ab hoc seculo.

Fratres mei uolite in personarum
acceptatione habere fidem domini
uii ihu christi glorie. Etenim si inuo-
cent in uentum uestimentum uir aureum a-
mulum habens in ueste candida. inadi-
cent autem et pauper inordinato habitu.
et tendatis ieiunium qui inducis est ueste
perdat et si dixeris tui sedet hic bene. pau-
per autem dicens tui sta illic. sub latello pe-
dum meorum. nomine iudicantis apud uos
interpos. et facti estis iudices cogitationum
iniquarum. Audite fratres mei dilectis-
simi. Et omne deus elegit pauperes in hoc
mundo. diuites in fide et heredes regni quod
repromisit dominus diligentibus se. Vos autem
exhonorastis pauperem. Et omne diuites
per potentiam opprimit uos. et ipsi et
hunc uos adiudicant. Nomen ipsi blas-
phemant bonum nomen quod in uocatum
est super uos. Si tamen legem perfectam
regalem secundum scripturas diliges per-
ximum tuum sicut teipsum. benefactis.
Si autem personas acceptis peccatum operum
indarguit a lege quasi transgressores. Qui
tamen autem totam legem seruauit.
offendat autem in uno factus est omni-
transgressor. Qui enim dixit non mecha-
beris dixit et non occides. Quod si non mecha-
beris occides autem. factus est transgressor
legis. Sic loquimur et sic facite. sicut per
legem litteras incipientes iudicari. Iu-
dicari enim sine misericordia illi qui non
fecit misericordiam. Super exaltat autem in
iudicio. Quid proderit fratres mei si fi-
dem dicat quis se habere. opera autem non
habeat. Si unquam fides potest saluare
eum. Si autem frater et soror nudi sunt et
indigeant uictu cotidiano. dicat autem

aliquis deuotus uilis. ut in pace calefactum
et salutatum non debent autem eis que
necessaria sunt corpus quid proderit uobis.
Sic et fides si non habeat opera. mortua est
in semetipsa. Si dicit aliquis. Tu fidem ha-
bes et ego habeo opera. ostende michi fidem
tuam sine operibus et ego ostendam tibi exo-
pium fidem meam. In uerbo quoniam
unus est deus. benefactor. et demones accedunt
et accusantur. Et is autem scire homo
morsus. qui fides sine operibus mortua est.
Abraham pater noster nomine ex operibus
iustificatus est. ostens per Isaac filium suum
super altare. Vides quoniam fides cooperatur
operibus uobis. Et ex operibus fides consummatur et
impleta est scriptura dicens. Credidit ab-
raham deo et reputatum est illi ad iusti-
tiam. et amicus dei appellatus est. Videmus
quoniam ex operibus iustificatur homo et
non ex fide tantum. Similiter autem
et Isaac meritis nomine ex operibus iustificatus
est sapienter multos. ipsam uiam
tenens. Sic itaque enim corpus sine spiritu
mortuum est. ita et fides sine operibus
mortua est.

Molite plures magistri fieri fratres
mei facientes quoniam manus uidentur
summus. Iuuenilis enim affen
ditur omnes. Si quis merito non offen
dit. hic perfectus est uir. Non est etiam fir
mo ciuilitate totum corpus. Si autem
frena equis in ora mittimus ad senac
bum nobis et omne corpus in ore ciuili
tatis. et ecce naues cum magis sint ra
uentis ualidis minentur. cum ferunt
aut a modico gubernaculo ubi imper
diriguntis uoluit. Quia et lingua mod
icum est quidem membrum. et magna ex
alcat. Ecce quantis ignis quoniam magna
flumam incendit. Et lingua nostra ignis est.
et inuisitas iniquitatis lingua et strabus
in membris nostris que maculat totum cor
pus et inflamat totam naturam non
sine inflamata a gehenna. Omnis enim
natura bestiarum et uolucrum et serpentum
et ceruorum domantur. et domata sunt anima
humana. lingua autem multius hominum
domare potest. Et cum in quietem malum.

i plena uirtute morabor. In ipsa reuerentiam
 debui patrum. in ipsa maledictum uis hoīes
 qui ad similitudinem dei facti sunt. Ex ipso
 re procedit benedictio et maledictio. Quod opor-
 tet fratres mei hanc fieri. Sed unquid scis
 de eodem foramine emanat dulcem et am-
 ram aquam. Et unquid potest fanges mei-
 ficas uinas facere. aut uitis ficas. Sic na-
 tura dulcem potest facere aquam. Quis sa-
 piens et disciplinatus inter nos ostendat
 exorta conuersatione orationem suam in
 mansuetudinem sapientie. Quod si zelum
 animarum habetis et sententias sunt i co-
 di: uis. nolite gloriari in meritis acris esse
 ad uisus ueritatem. Non est enim ista
 sapientia desursum descendens. si terrena
 auidius dyabolica. Ubi enim zelus et
 concitatio. Ut in instantia et omne opus
 prauum. Quae autem desursum est sa-
 pientia. primum quidem pudica est. deinde
 pacifica. modesta. suauis. bonus et leni-
 tius. plena misericordia et fructibus bonis ut
 dicitur sine macula et labe. Fructus autem
 iustitiae in pace seminat facientibus pacem.

Agitur nunc diuites plorare ululan-
tes in miserijs vris que adueniunt
vobis. Diuitie vtrique putatis fuisse
vestimenta vrs a cunctis coniecta sunt.
aurum et argenti vestrum eruginauit.
ergo que erit testimonium vobis et
manducabit carnes vras sicut ignis.
Et heranzans vobis manu inuoluitum
dicit. Ecce merces operariorum qui messue-
runt regiones vras que fraudata est a
vobis clamant et clamor eorum in aures do-
mini. Sathach innotuit. Epulati estis
super terram. et in luxurijs vris enutristis
corda vrs. Nonne occasione addidistis
et occidistis iustum et non restitit vobis.
Patientes ergo estote fratres usque ad ad-
uentum domini. Ecce agricola expectat
prosum fructum terrae. patienter ferens
donec accipiat compaucum et seruum.
Patientes estote inos et reformate corda
vra quoniam aduentus dni appropin-
quit. Nolite in gemis esse fratres in altitum
ut non audiamini. Ecce iudex ante iu-
diciam astitit. Et exemplum accipite fi-
des exitis mali et longanimitatis la-
tens et patientie. prius qui locuti sunt
in nomine domini. Ecce vasis canis eos
qui sustinuerunt. Sufficiens iam iob au-
distis et finem dni vidistis quoniam mi-
sericors est dominus et misericors. Nunc omnia

Pater apius ihesu xpi electis adueto
 dilectionis ponti gaude capadonie a
 sire iurymine. secundum p'scientia
 dei patris in sanctificationem q' uobis
 dicuntur et aspersionem sanguinis
 ihu xpi gratia uobis et pax in omni
 p'prietate. Amen. Amen. Amen. Amen.
 Amen. Amen. Amen. Amen. Amen.

magnam reuerentiam nos in spem vi
nam p[er] resurrectionem ihu xpi ex mortuis
in hereditatem incorruptibilem et incommu
tabilem in immortalitatem et eternam in celis.
in vobis qui in virtute dei custodimini p[er] fi
dem in salutem parati reuelari in tempe
re iustitiae. In quo exultabitis modice
nunc si oportet constare in vobis temp
rationibus ut probatio v[est]ra fides multo pre
stior sit auro q[uo]d pignus probatur. in reman
entia in laudem et gloriam et honorem reuela
tionem ihu xpi. quoniam cum non uideritis
diligitis in quem nunc quoque non uiden
tes creditis. creditores autem exultabitis le
ticia inenarrabili. et glorificatione. exponen
tes fructum fidei v[est]re salutem animarum u[est]rarum.
Et quia saluati exultabitis acq[ui]sita
nunc p[er] p[er]sonam qui defuncta in vobis gra[ti]a p[ro]
phetauit scitantes q[uo]d uel quale temp[us]
significaret u[est]ris spiritus xpi p[ro]nunti
ans eos que in xpo sunt passionis et pos
tiores glorias. Quibus reuelatum e[st] q[uo]d
non s[ed] ipsis uobis autem monstrabat
ta que innotata sunt uobis p[er] eos qui e
uangelizauerunt uobis sp[iritu] sancto mul
to deo in quem angelis desiderant p[er]sequi.
Propter q[uo]d facienti iustos meritis tunc so
bri et p[er]fecti sp[iritu] in eam que offeratur vo
bis gra[ti]am in reuelatione ihu xpi quasi
filiis obediencie non effugiant prioribus
ignorantiae v[est]re desiderijs. s[ed] scdm eum q
uocauit nos sanctum. uos ip[s]i in omni
reuelatione sancti sitis. quoniam scriptum
est. S[ed] sancti eritis qm ego sanctus sum. Et
si patrem inuocatis eum qui sunt accip
iunt p[er]sonarum iudicac. scdm uniusq[ui]s
opus in iudicio innotabit in tempore su
clamini. S[ed] tenentes q[uo]d non corruptibile
auro ut argenteo idemp[er] estis de uana
ura conuilacione paternae traditionis
s[ed] p[er] uero sanguine quasi agni in et
tuitat in inmaculat[i] xpi ihu. p[er]cui
ti quidem ante mundi c[on]stitutionem.
manifestati autem nonnullis t[em]p[or]ib[us].
p[ro]pter uos qui p[ri]m[us] fideles estis in deo q
susceperunt eum in uentris. et dedit ei glo
riam sempiternam. ut fides u[est]ra ip[s]e ef
fet in deo. Annas u[est]ra castificantes

inobediencia carnis in fiamitatis auo
re. Simpliciter ex corde inuicem diligite adde
mus reman non exferunt corruptibili. s
in corruptibili per uerbum dei in unum et pma
uentis in eternum. Quia omnis caro feni
et omnis gloria eius tamquam flos feni.
Ex autem feni. et flos eius tradit. Qui
autem donum in aeternum in eternum. Hoc est
autem obum quod cito gerizatum est uobis.

Deponentes gaur omnem
malitiam i omne domum i simu
lationis i inuidias i omnes de
cepciones. sicut modo genui in sanctos. ratio
nabiles sine dolo sine concupiscentia. uo i eo
crescatis in salutem. si tamen gustastis.
quoniam dulcis est deus. Ad quem accen
dentes lapidem unum ab hominibus rep
tauerunt. a deo aut electum i honorificat.
i ipi tamquam lapides unum sup edificat
unum i domos spirituales sacerdotum.
sanctum offerre spales hostias accepta
biles deo per ihu xpm. Propter qd conuenit
scriptura. Ecce ponam in syon lapidem
firmum angularem electum piosum.
i qui credidit i eum non confundet. Vobis
igitur honos credentibus non credentibus
autem lapis. quem reprobauerunt edificat
ores. hic factus est in caput anguli i lapis
offensionis i petra scandali. his qui
offendunt uerbo. nec credunt in quo i
posui sunt. Vos autem estis genus elec
tum regale sacerdotum. gens sancta po
pulus acquisitionis. ut uirtutes eius a
nuntietis qui decetebat illos uocauerunt
i admirabunt lumen suum. Qui aliq
do non populus dei. nunc aut populus dei.
Qui non qsecunt misericordiam. nunc aut
misant qsecunt. R m obsecro uos tam
quam aduenas. i peregrinos abstineat
uos a carnalibus desideriis que militat
aduersus animam. Et omni faciem uiam
int gentes habentes benedixi. ut i eo qd
decedant de nobis. tamqm de malefco
nibus extorris opibus uos qsiderantes gli
ficent deum in die iustificationis. Subbi
ti estote omni humane creature propter
deum. sicut regi quasi pcellenti. sicut di
ci. tamqm ab eo nullis ad vinctam

maledictum. laudem vero bonorum. Quia
sic est uoluntas dei. ut bene facientes ob
iungatur faciens in prouidentiam homi
num ignorantiam. Quasi uero non
quasi uelamini habentes inuocat loca
tem. si sicut seruus dei. Omnes honore
facientiam diligite. deum timete. regem
honorificate. Si enim subditus estote iomi
timore dominus non tantum bonis imo
deus si etiam discipulis. Nec est enim gra
si propter dei scientiam sustinet quis iusti
as pacis in iuste. Quae enim est gra
si peccantes et colapsum sustinet. Si
si bene facientes patienter sustinetis hoc
est gra apud deum. In hoc enim uocati
estis. quia xpus passus est pro uobis relin
quens exemplum ut sequamini uestigia
eius. Qui peccatum non fecit. nec inuent
est dolus in ore eius. Qui cum maledictis
non maledicebat. Cum peccatis. non
umbratur. Quia dicitur autem iudicari
se in iuste. Qui peccata uia ipse propter
pe suo sup lignum ut peccatis mortui inae
uimus cuius amore saluati estis. Era
tis enim sicut oues errantes. si conuerti
estis nunc ad pastorem et episcopum a
umantem uiam.

Similiter et mulieres subdite sint
uiro suo. ut si qui non arduum
uerum pro mulierum satisfactionem
sue uero iustitiam et fiduciam in amore
sciam et satisfactionem uiam. Quam
sic non extrinsecus capillatura. aut
cundatio aut. aut indumentum uesti
mentorum. si qui est absconditus
homo cordis in incorruptibilitate quieti
et modesti spiritus qui est in conspectu do
mini loquax. Si enim aliquando et
sanctae mulieres sperantes in deo ornabat
se sicut et prius uis sicut sara obedie
bat abrahe dominum enim uocatus cuius
us fuit infantes et non patientes vi
lam propter bonum. Vnde similiter colli
cantes secundum scientiam quasi in finem
proculo mulierum impientes tamquam
honorem et colendi gratie uite. ut non
impediant orationes ue. In fide autem omnes
unanimis in oratione estote compatiētes.

fraternitatis amatores. misericordes. mo
desti. humiles. non reuerentes malum pro
malo. nec maledictionem pro maledicto. Et
omnino benedictes. quia in hoc uo
cati estis. ut uindictam non habetis possi
deatis. Qui enim uult uitam diligere
et uidet bonos coherere amara ling
uam suam et laus eius non loquatur
dolum. Qui edinet autem amalo. et faciat
bonum. inquirat pacem et persequatur
eam. quia oculi domini super iustos. et au
res eius in pacem eorum. Quia autem do
mini super facientes mala. Et quis est qui
uobis doceat. si uult cum amatores fuisse.
Si et si quid patimini propter iustitiam be
ne uiam autem eorum ut timueritis. ut
non euerdemini. Qui autem xpi scilicet
et in cordibus uestris. pax semper ad satisfactionem
nec omni posterit uos rationem dea
que in uobis est fidei spe. Si cum modest
na et timore et scientiam ualentes bonam
ut in eo quod detrahunt de uobis. et fundat
quia calumpniant uiam bonam xpi
et satisfactionem. Et cuius est cum uis
et si uult uoluntas dei pati. qui male
facientes. Quia xpus scilicet propter
suis mortuus est. uictus pro iustis. uo
uos offerret deo in oblationem quidem
carne. in satisfactionem autem spiritu. In quo et
hys qui in spe et carere et uis erant spua
luer ueniens predicauit qui in cordibus fuit
cunt aliquando. quid expectauant dei
patientiam iudicari uos cum fabricate
tur anima in qua patitur id est octo annis
salute facit sunt per aquam. nunc similis
formae saluos faciat baptismum. uos car
nis dispositio sordium. si et scilicet uos
in uos gratia aduentum per resurrectionem
dum in xpi qui est in dextera dei patris
deglutiens mortem ut uite etne heredes
efficeremur. per factus in celum angelis subiec
tis sunt et patribus et uirginibus.

Pro igitur passio mercede. et uos
eadem cognitione armamini.
quia qui passus in carne desit
apud uiam non hominum desideris
et uoluntas dei. Qui reliquum est in car
ne uiuat tempus. Si uis autem enim pro

cum tempus aduoluerit gentium consili
 mandam qui ambulauimus in luxuria in
 desideris. in malis committentibus. po
 rationibus. in illis proloquimur. in qui
 bus inuicem ob stupescunt in quibus aduocant
 non conuenientibus. uobis in eadem luxuria
 confusionem uisphemantes qui reddent in
 conem et qui paratis est iudicare uiuos et
 mortuos. Propter hoc enim innotuit eum
 gerantur est ut iudicent quidam secundum
 homines in carne uiuant aut secundum deum
 in spiritu. Omnes autem finis appropin
 que. Estote ita quod prudentes sicut in uigila
 re moramur. In omnia autem mutuas
 in uobis incipitis caritatem et mutua ha
 beatis. quod caritas operum in uirtutem pro
 ducit. Non spiritales inuicem sunt inuicem a
 nonne. et in uisquisque sicut accepit gratiam tal
 terum illam annuatim. sicut boni
 dispensatores in uis foris gratia dei. Si
 quis ministrat tanquam ex uirtute. quia
 annuatim deus ut in manu uobis honorificet
 deus per ipsum christum dominum nostrum. cui est gloria in
 peruenit in seculum amen. Et autem
 uolite peruenire in inferno qui ad tempus
 conem uobis sit. quasi uobis uobis aliquid
 contingat. Si communicantes christi pas
 sionibus gaudere. ut in inuicem uobis glie
 eius. gaudeatis exultantes. Si et expro
 bant in nomine christi. bene eritis. quoniam
 id est honoris et glorie et uirtutis dei. requi
 est eius spiritus super uos inquit. Ne
 mo autem uestrum patitur quasi ipse
 rida. aut fur. aut inaledictus. aut alio
 rum appetitor. Si autem uerbum in
 trahit. et loquitur aut deum in isto no
 mine. quoniam tempus est ut in apud
 iudicium a domino dei. Si autem peruenit a
 uobis quis finis eorum. qui non credunt
 dei euangelio. Et si uultis quidem uix
 saluabunt. inquit et peruenit uobis peruenit
 Icaque et huius qui peruenit secundum uolunta
 tem dei fidei creatori et uendunt animas
 suas in beneficiis.

Menores ergo qui in uobis sunt et
 obsecro et senior iustus christi passio
 num et uis que in finem est glie
 reuelanda communicato. pasce qui in

uobis est gregem dei providentes non coacte
 sed spontanea secundum deum uos inquit
 lum gratia. et uoluntate. neque in diuites in
 dens. sed forma facti gregis ex animo. ut in
 apparet principis pastorem papianis
 in maiestatem glorie coronant. Si inu
 licet a dolescentes sub omni estote senioribus.
 Omnes autem inuicem humilitatem in
 sinuate. quia dominus super uos resistit. humilibus
 autem dat gratiam. Humilitatem igitur
 subpotenti manu dei. ut uos exaltet in ipse
 in iudicium omne sollicitudinem uestram
 pro facientes in eum quoniam qui in eum est
 de uobis. Si uobis estote in uigilate quia ad
 uisum uester opusculis tanquam leo inagi
 ens cernit quous quem de uobis. Si in uis
 nec fortes in fide. facientes eandem passionem
 et que in uobis est uestre firmitatis fieri.
 Deus autem omnis gratia qui uocant
 uos in eam gloriam suam in christo in eum
 modum passos. ipse reficit et firmabit
 solidabitque. In per gloria in peruenit in secula
 amen. Si uobis in fidei firmi
 tem uobis ut arbitrio breuiter sepi obse
 rans et restans hanc esse ueram gratiam
 dei in qua in statu. Si alucet uos eadem que est
 in habilitate collecta et in uobis filius in uobis.
 Si alucet in uobis in oculo suo. Si in uobis
 his omnibus que est in christo ihu amen.
 Incipit secunda epistola. v. xxi. apit. i.

Symon petrus seruus et apostolus ihu christi.
 his qui coequalem nobiscum sunt fide

Gloria in excelsis deo patri et filio et spiritui sancto
 gratia uobis et pax adimpleatur magna
 omni domini nostri ihesu christi quoniam omnia
 uobis diuine uirtutis sunt que ad uitam et
 pietatem sunt donata per cognitionem eius
 qui uocauit nos propria gloria et uirtute per
 quam maxima et perfecta uobis promissa
 donauit ut per hoc efficiamini diuine glorie
 nature fugientes eius que in mundo est et
 presentie corruptionem. Et os autem animam
 omne bonum infantes ministrare infide uera vir-
 tutem. Et uirtute autem scientiam. In sci-
 entia autem abstinentiam. In abstinentia
 autem pacem. In pacem autem pietatem.
 In pietate autem amorem fraternitatis. In
 amore autem fraternitas paupertatem. Et enim
 si uoluerim affluere et superare non uacuos uer-
 sunt fructus uos etiam in domum uerbi ihesu
 christi cognoscite. Et in eum non per se sunt
 et ceteris est in manu temptans oblationem
 accipiens purgationis uerum suum delecta-
 torum. Quapropter facite magis sathagi-
 re ut propria opera uestra uiam uocationem
 et electionem faciant. Hoc enim facientes uos
 peccatis aliquando. Sic enim habui-
 dantes ministrum uos in uirtutis uirtute
 uim regni dei et saluacionis ihesu christi. Quod
 uos uirtutis uos semper commune deus et
 quidem scientes et confirmatos uos uolui-
 per uirtutem. Iustum autem arbitrio quoniam di-
 sum in hoc tabernaculo suscitare uos in co-
 munionem ceteris quod uelox est depositio ta-
 bernaculi mei secundum quod et dominus noster ihesus
 christus signauit michi. Et alio autem opam et
 frequenter habet uos post obitum meum
 ut hominibus mentem faciat. Non enim
 in doctas fabulas secum uocam facimus
 uobis dominum meum ihesu christi uirtutem et pre-
 scientiam. Et speculatores facti in mag-
 nitudo. Accipiens enim a deo patre co-
 nosem et gloriam uoce delapsa ad eum qui
 cunctis amantissima gloria. Hic est filius me-
 us dilectus in quo michi complacet ipse
 audire. Et hanc uocem nos audimus
 de celo allatam. cum ceteris cum ipso in do-
 cto sancto. Et hinc firmos in propria fide
 monem autem deus facit adiuuantes. quia
 lucet lucet in caligine loci. donec

dies et noctes illuc feroratur in cordibus uis
 Hoc primum intelligentes quod omnis propria
 sapientia propria interpretatione non fit. Non
 enim uoluntate humana allata est aliquando
 prophetia et spiritu sancto inspirati locuti
 sunt sancti dei homines.

Propterea uero et splendo prophetarum in pro-
 pheta et in uobis enim magister in-
 daces qui introducent sceleris potestatem
 uis et enim qui emittit uos deum negant sup-
 ducit sceleris potestatem. In uirtute se-
 quentur eos luxurias. per quos uia uirtutis
 blasphemantur. In auaritia factis iuris
 de uobis negotia habent. Quibus uirtutem
 iam olim non cessat. et potestatem eorum non
 dormitat. Si tamen deus angelis peccant
 hi non peccat. Si uirtutem in se denotat in
 carcerem tradidit cruciandos in iudicio
 reseruat. Si originali uirtute non peccat
 Si octauum uos uirtutis potestatem custodi-
 uit diuinitatem uirtutis in propositis deducens
 et uirtutem sceleris et hominibus. In uirtute
 uos redigens eisione dampnauit. Exe-
 plum eos qui in uirtute actum sunt ponens
 et uirtutem loth oppellum anesandus in uirtute
 ac luxuria eisione expulit. aspectu enim
 et audiat erat uirtutis habitans inter eos
 qui deinde in uirtute uirtutem iniquis
 oppellum uirtutem. Nonne igitur deus pro-
 de uirtutem uirtutis. capite. iniquos uero in uirtute
 uirtutem reseruat cruciandos. Et agis autem
 eos qui post carnem in uirtute uirtutem in uirtute
 deinde ambulant deinde uirtutem et deinde uirtutem
 audaces sibi placentes sceleris non uirtutem
 uirtutem blasphemantes. Vbi angeli
 fortitudinem et uirtutem cum sunt maiores
 non potestatem ad uirtutem se execrabile uirtutem
 cum. Huius uero uelut in rationabilis pe-
 cora uirtutem in uirtutem in uirtutem
 uirtutem uirtutem que ignorant blasphemantes
 eos in uirtutem sua pibunt. papientes
 in uirtutem in uirtutem. uoluntatem existit
 in uirtutem dei delectas in uirtutem in uirtutem
 uirtutem delectis affluentes in uirtutem suis lux-
 uirtutem uirtutem. oculos habentes plenos
 adulterii in uirtutem delectis pellentes ad
 in uirtutem uirtutem. ex uirtutem in uirtutem
 habentes in uirtutem in uirtutem filii. delinquentes

nam rectam errantem sententiam in balad
 exolor qui intercedem iniquitatis amant
 correptionem vero habere licet uelante. Et
 uigile mutum animal hominis uoce lo
 quens. prout prout in sapientiam. Et si sunt
 fontes sine aqua uel uel turbantur et agna
 te quibus caligo tenebrarum resuatur. Super
 uia enim uanitatis loquentes pellunt in
 desideris carnis luxuriant eos qui paululum
 effugunt qui in uero conuicta luctuati
 illis promittentes cum ipsi seruati sunt corrup
 ti. A quo enim quis superatus est. huius
 et seruatus est. Si enim resurgentes conuicta
 cōtes mundi in cognitione domini in ihsu
 xpi. et saluati. hys uisus impuati su
 pante. facta sunt eis posteriora deiora priora.
 Et elius enim illis erat non cognoscere
 uiam uisite. qui post agnitionem in uis
 conuicta ab eo quod illis traditum est. sed man
 dato. Agit enim eis illud in pūb. et aū
 uisus ad suum uisum. et uis loca in uo
 lucatio luctu. *iii*

Hanc ecce nobis huiusmodi sententiam
 plantam iniquitatis ex toto inam in con
 monitione succum merentem. ut in
 mores huiusmodi que pōm uerbo a sanctis
 pūb. et apud inam in pōm domini
 saluati. Hoc primum facientes quod uerent
 in nouissimis diebus in correptione illudores
 uerba pūb. et sapientias ambulantes
 dicentes. Vbi est promissio aut aduentus ei.
 Et quo enim pūb. domine omnia sic
 pūb. ab inam oratur. Latet enim eos
 hoc uolentes quod celi erant pūb. uerba dea
 et pūb. consistens dei uerbo pūb.
 et tunc in uerbo aqua in uerbo pūb.
 Et ei autem qui nunc sunt in ea cōte uer
 reposita sunt in uerbo. resuati in uerbo
 uidet in pūb. in pūb. hominū. Vā
 uerbo non latet nos pūb. quod unus dies
 apud dñm sicut mille anni. mille aut
 sicut dies unus. Non tardat domine
 promissionem suam. sicut quidam existi
 mant. si patient agere pūb. uolens
 aliquos pūb. et omnes ad penitentiam
 reuocare. Adueniet autem dñi sicut fuit. in
 quo celi in magno impetu transierunt. et
 in uerbo uerbo calare soluentur. ita autem

et que in ipa sunt omnia exuerunt. Et
 si igitur omnia dissoluentur sine quales
 oportet uos esse. in sanctis et in sanctis et
 pūb. expectantes et sperantes in adue
 tum dei domini in ihsu xpi. pūb. celi
 ardentes soluentur et elementa igitur ar
 dore tacebunt. Et omnes uerbo celos in uerbo
 inam domini pūb. et pūb. expectamus
 in quibus uisita habitare. pūb. quod huius
 si expectantes faciat in inam et in uerbo
 latet et in uerbo in pace. et domine in ihsu
 xpi longanimitatem. saluati arbitra
 mini. Si tunc et cōstans facit uos
 pūb. domini datam sicut sapientiam
 scripsit uobis. sicut in monitione epistolis
 loquens in eis de hys in quibus fuit que
 dam difficultas in intellectu que in uerbo et in
 uerbo de pūb. sicut in ceteris scripturis
 ad suam inam dampna cōtem. Et hoc
 igitur facit pūb. huiusmodi uas
 in uerbo in uerbo errore nāque
 et exadans appua firmitate. Et resuati
 uerbo in uerbo in uerbo domini in
 in ihsu xpi et saluati in ihsu. In gloria
 in uerbo et in uerbo ceteris. *Explicit*
epistola pūb. in uerbo. In uerbo epistola pūb. in

Quod fuit ab inam quod audimus
 quod uidemus oculis uis. quod pūb.
 in uerbo in uerbo nostris et ceteris
 de uerbo uerbo. et uerbo manifestam
 et uidemus et ceteris. et amicitia
 in uerbo in uerbo etiam que cōte

apertum primum et apertum nobis. Quod ergo uidet
mus in quod audimus annuntiamus uobis
ut et uos societatem habeatis nobiscum. Et socie-
tas nostra sit cum deo patre et filio eius ihesu christo. Et
hoc scimus uobis ut gaudeatis et gaudium
uerum sit primum. Et si est annuntians quod
audimus ab eo et annuntiamus uobis
quoniam deus lux est et tenebre in eo non sunt
umbram. Si diximus qui societatem cum uo-
luerimus et inter eos ambulamus. inueni-
mus non facimus uitiam. Si autem in luce am-
bulamus sicut ipse est in luce. societatem
habemus ad patrem et sanguinem filii eius
et filius eius emundat nos ab omni peccato.
Si diximus qui peccatum non habemus. ipse
nos seducimus et ueritas in uobis non est.
Si testificamur peccata nostra fideliter iuratis est
ut remittat nobis peccata nostra et emundet nos
ab omni iniquitate. Si diximus qui non
peccauimus mendacem facimus cum et
verum eius non est in uobis. **11**

Filioli mei si scitis uobis. ut non
peccetis. Si si quis peccauit ad
uocatum gentis apertum patrem
in iherusalem christum uultum et ipse est propitiatio
propter peccata nostra. Qui peccatis autem carum. Et
etiam peccatus mundus. Si in uoce scimus
qui cognouimus eum si mandata eius
obseruamus. Qui dicit se nosse deum et
mandata eius non custodit mendax est
et in eo ueritas non est. Qui autem suam uerbum
eius uere uult et caritas dei perfecta est. Et in
hoc scimus qui in ipso sumus si in ipso per-
sumus. Qui dicit se in ipso manere debet si
eum ille ambulauit et ipse ambulare. Ca-
rissimi non mandatum nouum scribo uo-
bis sed mandatum uetus quod habuistis aui-
tis. Et si audaciter ueritas est uerum quod au-
distis. Si autem mandatum nouum scribo uo-
bis quod uerum est in ipso in uobis. qui ce-
tebre transierunt et in ueritate uim iam ui-
cet. Qui dicit se in ueritate esse et fratrem suum
odit. in tenebris est usque ad mortem. Qui di-
git fratrem suum in lumine manere scan-
dalum ieo non est. Qui autem odit fratrem
suum in tenebris est. in tenebris ambulat
et uelut quo cecit. qui tenebre operantur
obscuros eius. Si autem uobis filioli qui

remittunt uobis peccata nostra propter nomen eius.
Scitis uobis patres qui cognouistis eum
qui ab initio est. Si autem uobis a dolescentibus
qui uultis malignum. Si autem uobis est
tes qui cognouistis pacem. Si autem uobis
iuniores qui fortes estis et uerbum dei in uobis
manet. et uultis malignum. Si autem qui
gaudent ueritate ea que in mundo sunt. Si
quis diligit mundum. uari est caritas patris
mei. Quoniam omne quod est in mundo concupit
scilicet carnis est et concupit concupiscentia et super-
bia uite. que non est ex parte. Si ex mundo
est. in mundo non consistit et concupiscentia eius.
Qui autem facit uoluntatem dei manet in eo
in fine. Filioli mei nouissima hora est. Et
sicut audistis quod antichristus uenit. nunc autem
antichristi multi facti sunt. Unde scimus quod
nouissima hora est. Ex nouis predicantibus
se non erant ex uobis. qui autem si fuissent
ex uobis. promississent ueritate uobis. Si uero
manifesti sunt. quoniam non sunt omnes
ex uobis. Si uos interitum habetis a socio.
et nescitis omnia. Non scripsi uobis quod
ignorantibus ueritatem sed quasi scientibus
eam. in qua omne mandatum exiuit
est. Quis est mendax nisi is qui negat
qui ihesus non est christus. hic est antichristus qui ne-
gat patrem et filium. Omnis qui negat fi-
lium uitae perit. Qui autem scit peccatum
et filium. et uos quod audistis ab initio in
uobis maneat. Si uero si in uobis promissa
sunt quod ab initio audistis. et uos in pace
et filio manebitis. Et si est promissio qui
ipse promissus est uobis uitam eternam. Si
scripsi uobis de iis qui seducunt uos.
Et uos interitum qui accepistis ab eo.
maneat in uobis. Et non uellete habere
ut aliquis doceat uos. si sicut unctio et
doctus uos de omnibus. Et uim est et non est
mendacium. Et sicut docuit uos mane-
re in eo. Et uim filiioli manete in eo et cum
appuerit ueramus fiduciam et non est
damur ab eo in aduentu eius. Si scitis
quod uultis est. scitote quod in omni quod facit
uultum exiit uobis est. **111**

Quod qualem caritatem dedit
uobis pater ut filii dei nominemur.
et scimus. propter hoc mundus non

ut nos. q: non nouit eum. **N**on uincit filius
dei sumus et non dñi appuit nobis qd eum.
Sicut qui cum appuit similes et ciuitas.
qm uindicta eum fuit. Et omnis qui
habet spem hanc in eo. sanctificat se sicut
ale fuit est. Omnis qui facit peccat. iniqui
tatem facit. et peccat est iniquitas. Et scitis
qm ille appuit ut peccat inuidit tollit et peccat
tum ico non est. Omnis qui ico manet
non peccat. Et omnis qui peccat nō uidet
eum nec nouit eum. Filiali nemo uos se
ducit. Qui facit iustitiam iustus ē sic
et ale iustus est. Qui facit peccat ex dyabo
lo est quoniam ab initio dyabolus pcat
Iu hoc appuit filius dei ut dissoluat opa
dyaboli. Omnis qui natus est ex deo peccat
nō facit. qm semen ipsius in eo manet et
non potest qui ex deo natus est. Nō hoc ma
nifesta sunt filii dei. et filii dyaboli. Omnis
qui non est iustus non est ex deo. qui uā
diligat fratrem suum. Quia nō ē amicitia
eo quam audistis a principio. ut diligam
alium. Non sicut cayn qui ex maligno
erat qui occidit fratrem suum. Typē quid
occidit eum. Omnis opa eius maligna erat
fuit autem iusta. Nolite mirari fratres
si odit uos mundus. Nos scimus quia
mundi sumus demerit aduersa. qui diligunt
fres. Qui non diligit manet in morte. Omnis
qui odit fratrem suum homicida ē. Et scimus
qm omnis homicida non hē uitam et
uam et semetipso manentem. Iu hoc cog
nouimus caritatem dei qui ale p nobis
aiam suam posuit. in nos deum p fribz
aias ponit. Qui habuit obam mundi h
et uidit fratrem suum necessitatem hē. et clauē
ut uisera sua ab eo. quomā caritas dei ui
uet in eo. Filii mei non diligamus uob
neq: lingua. s: ope et uitate. Iu hoc cognos
cimus qui ex uita sumus. in cōspectu
eius suadentis corda nra. qm si rephe
dit nos cor nrm. maior est deus corde nro
et nouit anima. Et si cor nrm nō repre
hendit nos. fiduciam habemus ad deum
ut quicqd petimus accipiamus ab eo. qm
mandata eius custodimus. et ea que sūt
placita coram eo facim. Et hoc ē man
dāt eius ut credamus in nomine filij

uis dñi xpi et diligamus alium. sicut man
dāt dedit nobis. Et qui sūt mandata
eius. nullo manet et qm in eo. Et iu hoc sc
imus qui manet in nobis de spū qui
dedit nobis. **III**

Ratiōne. Nolite omni spū credere.
Et probate spē si ex deo sit. Quom
am multi pseudo prophete exiunt
in mundū. Iu hoc cognoscite spē dei. Omnis
spē qui scit dñm qm incarnat uenisse
ex deo est. Et omnis spē qui soluit dñm ex
deo nō est. hūc est antixpē de quo audistis
qm ueniet et nūc iam in mundo est. Qui
ex deo estis filii et iustis cum qm maior
est qui in uobis ē. qm qui in mundo. Ipi de
mundo sunt. id de mundo loquuntur et uindicta
eos audit. Qui ex deo sumus. Qui nouit
deum audit nos. Iu hoc cognoscimus spū
uitans et spū erroris. Rm diligamus nos
mutem quoniam caritas ex deo ē iustis
qui diligit fratrem suū ex deo natus ē et cognos
cit deum. Qui non diligit non hē carita
tem. nō nouit deum qui dā caritas est.
Iu hoc appuit caritas dei in nobis. qui si
lū suū uoluerit in uobis in mundum ve
niamus p eum. Iu hoc est caritas nō q
uos dileximus dñm. s: qm ipē p nos dilexit
nos et uisera sua suam ppietatem p nos
mis. Rm si deus dilexit nos. et nos debem
alium diligere. Idm nemo uidit unquam
Si diligamus mutem de in nobis manet
et caritas eius in nobis pfecta est. Iu hoc
nos scimus qm in eo manemus et qm in uob
qm de spū sō dedit uobis. Et nos uidem
et testificamur. qm pater in sic filiū suū
saluatorem mundi. Quisquis scit filium suū
qm ille est filius dei. de in eo manet et ipē i
deo. Et nos cognoscimus et credimus car
itati dei qm habet in nobis. Deus caritas
ē et qui manet in caritate nō manet in
deo. Iu hoc pfecta est caritas dei in uobis
ut fiduciam habeamus in deo uidem. qm sic
ale est. et nos sumus in hoc mundo. Qui
non est in caritate. s: pfecta caritas sō
in uobis caritatem. qm timor: penam habet.
Qui autem timet non est pfectus in caritate
Nos s: diligamus deum. qm ipē p nos
dilexit nos. Siquis dixit qm diligo de

doctrinam uoti aſſere. uolite tēpe eum i
uio nec auct et dicitis. Qui enim dicit et
auct communicat opus ſuis malignis. Ecce
pōxi uobis ut uidetis dominum uirum qui
non confunditur. Plura habens uobis ſc
tere. uolo percartam et a cartam. S per
enim me ſcitum ad uos et ad os loqui
ut gaudium uirum ſit plenum. Salutate
et ſancti ſocietatis me electe. Si in decem amē
Epistola . ii . Iohannis . iii . . i . .

S Enim gero huius quem ego diligo i uer
tate. Caſſime de omnibus orationem facio
proſpe et ingredit et ualere. ſicut pſpe agit
anima tua. S auſus ſum ualde uenien
tibus ſciatis. et teſtimonium pſciatis. i
uita tu. ſicut tu in uita ambulat. aſa
torem hominum non habes gratiam. quā ut au
diam ſuos meos in uita ambulare. Ca
uſſime ſciatis facis quicquid opus in
ſciatis. et hoc in pſciatis qui teſtimonium
reddiderunt aucta tu in ſpectu eccleſie
quod teſtaſtis deducis digne deo. Quo
minime enim eius egreſſi ſunt nichil accipi
entes a gentibus. Quos ergo detemus ſuſci
pe huiusmodi ut coſpatores ſumus uer
tatis. S impſiſſem ſciatis eccleſie. ſi is qui
amat purum gerit meo dyocarpes nō
reſpicit. Propter hoc ſi uenō conuocam et
opa que facit uerbis malignis garrus
in uos. Et quaſi non eis iſta ſufficiant
nec ipſe ſuſcipit ſciatis. et eos qui ſuſcipiunt
pſciatis. et de eccleſia erant. Caſſime noli i

mitan malum. ſi ad bonum eſt. Qui uent
facit ex deo eſt. Qui male facit non uidet de
um. De meſſio teſtimonium reddidit ab
omnibus et ab ipſa uita. S et uos teſtimo
nium pſciatis. Et uoſti quoniam teſ
timonium noſtrum uerum eſt. et iſta ha
bui ſciatis. ſi uolui peramentum et a
lanum ſciatis. S per aſit pſciatis
et uidet. et ad os loquar. Pax tibi.
Salutate et amiti. Saluta tu amicos
nominaſti. *Epistola . iohannis . iii .*
Iohannis canonica Iude . Epistola . i .

P oas uſu xpi ſeruis.
frater autem iacob.
his qui ſunt in deo
pax dilectis et xpo
iſti et ſeruis et uoca
tis. miſeria uobis et
pax et caritas ad in
pleam. R aſſumit
omne ſollicitudine
faciens ſeruituti uo
bis deum ut ſa
lute. nec eſſe habuit
ſciatis uobis de pſciatis
ſup terram ſemel tra
dit a ſciatis fides.
Sub inuenerunt et
quidam homines
qui alium pſciatis ſe
uſu et uobis in pſciatis.
dei in gratiam tranſ
ſciatis in luxuriam
et ſolui dūaſciatis
et dūa in uſu
xpi negantes. Co

inque autem uos uolo ſciatis ſeruituti aſa.
quā iſti pſciatis ſuam deſciatis egypti ſciatis.
S et uos eos qui non crediderunt pſciatis
dic. Angelos uo qui non ſciatis ſuam
pſciatis. ſi deliquit ſuam comita
lunt iudicium magni dei in iudicis
et uis ſciatis ſeruituti. S iſt
ſciatis et gomorra et ſciatis ciuitates
ſciatis modo exſciatis. et ab eis pſciatis
ſciatis altam ſciatis ſciatis exemplum ig
nis et in penam ſciatis. S mulier
et hy carum in aſciatis. dūaſciatis

[illegible]

Omnino qui pie uolunt. **Item:**
in te in xpo. sicut dicit apostolus y
secundum pacem. Iuxta illud.
Isti accedens ad semitatem dei
ita inuicta i iunior. i ipsa anima tuam
ademptam. Tempus uamq; e vi
ta hominis sup trani. Et autem fideles
in his deficient. et solatur eos dominus
acq; firmat dicens. Vobis sanum sum usq;
ad consummationem seculi. nolite timere pu
illus gret. Porro uidens deus pater tribu
lationes quas passura erit ecclesia ab a
pulis fundata sup penam xpi. ut inuicta
timeant. dispo sunt una cum filio i spu
sancto eas reuelare. Reuelauit aut tota
trinitas xpo scdm humanitatem. xpus
uo iohanni p angliu. iohannes ucto
ecclesie. De qua reuelacione hunc librum
composuit unde i liber iste a pot. auctis
dicit id est reuelacio. quia hic et tunc
que deus reuelauit iohanni i iohannes
ecclesie. quanta fuerit ecclesia passa sit i pe
pinitudo. i nunc patiat. i inouissimo
tempore antixpi passura sit. qndo tan
ta erit tribulacio ut si fieri potest ecclesia
moueat electi que p hys i nunc i fu
turo pnia sit suscepiura. ut quos de uic
ciata supplicia teneat. pmissa pnia leti
ficerit. Ideo iste liber inter reliquos scrip
turas noui testamenti pphetie nomine
censetur que alius est excellentior pph
etis. Sicut enim nouum testamentu
pstat ueti. cum angelum legi. ita h p
pheta pphetis uetis testamenti. quia
tempus i ecclesia magna pte iam adimple
ta sacramenta denuntiat. uel etiam i
ideo quia cum alijs unificata. isti crista
na data est ppheta. simul scilicet de p
ato i pnta i futuro. Ad cuius et firmam
dam auctoritatem occurrit. etiam auc
toritas iudicantis i defensis i accipien
tis. id uicinis scilicet iudicantis. i defen
tis scilicet angli. accipientis scilicet co
hannus. Cum aut iohi h inuisione i
fuit reuelata. i sine qua uisionu

sub qua genere et tunc videndum est. Vltio et
alia corporalis. quid videtur corporibus. Oculi
aliquid videmus. Alii spiritualis. seu yma-
ginaria. quid videtur dormientes. uel etiam
vigilantes ymagines tunc cumvis. quibus
aliquid aliud significatur. sicut vidit pha-
raon spiritus. et moyses nubem ardere. ille dormi-
ens. iste vigilans. Alii intellectualis. qui
videt spiritum sanctum reuelante intellectu mentis
vitam multos. sicut et caput. quod vi-
dit iohannes que in hoc libro continetur. Non est
tamen figuris spiritum vidit. sed et eas significa-
ta mente intellexit. Vidit autem et iohannes
et scripsit in patrum in ista regeamus ad-
monitione iohannis principe in ipso hanc
eum adferendum et pellente causa. quod diu-
exil tunc ad monitione in patrum in ista
regeamus quibus per erat. nulla pulularunt
atque inoleunt uita atque diu se heredes.
Erat enim quidam heres ibi dicentes xpm
non fuisse ante manam. quia quare de ca-
uatis erat quod iohannes in principio cum
fui redarguit dicentis. In principio erat verbum
et in hoc libro dicitur alpha et omega. id est prin-
cipium et finis. Dicebant etiam quidam etiam
ponere etiam communem ante finem seculi desir-
turam et placere non etiam primum suscep-
turam. Non ergo errores uolens destruit iohannes
ostendit xpm fuisse principium et finem.
Vnde ysaas. Ante me non est formatus
deus. et post me non erit. et etiam per etiam
tunc etiam communem non destruit sed per facit et per
hunc etiam verbum recipere. Sed etiam ante
iohannis. v. g. etiam alie. et etiam v. g. etiam ipse
instruens. et per etiam totam quam etiam
docens. Est itaque mania iohannis in hoc
ope status specialiter asperne etiam uenit
et totus uidetur que patet in ipso et in
tuo receptura sic. Inuenit uero eius est
monitum ad pacem que scienda est. cum
quod breuis labor. cum quod primum magnus.
O odus tractandi talis est. In primo primum
prologum. et saluta conueni. ubi reddidit au-
ditores benignos et attentos. Quod primum
fuit accedit ad uariationem. ante uariationem
uero ostendit xpm esse ab etiam. sine prin-
cipio et fine. inuenit ipse loquentem. Ego
sum alpha et omega. id est principium et finis.

Et circa accedens ad uariationem distinguit
septem uisiones. quibus humanis iste liber
signatur. Per uisionem autem prologum di-
cens. Apocalypsis ihu xpi. Quod uidetur ipse est
sicut in alio uisio ysaie h. est. et parabolice sa-
lomonis. **Explicit prologus. Incipit
liber apocalypsis. Capitulum.**

Apocalypsis ihu xpi quam docuit illi de-
us palam facere seruis suis que oportet fieri cito
et significare. et in istis per angelum suum
uero suo iohanni qui testimonium perhibet
uero dei et testimonium ihu xpi in his que
cumque uidit. et eis qui legunt et qui audient
uero per prophetam hunc et seruat ea que in eis scrip-
ta sunt. Tempus enim prope est. et qui habet
septem ecclesias que sunt in asya. gratia uobis
et pax ab eo qui est et qui erat. et qui uenit
uero est. et a septem spiritibus qui in espectu
throni eius sunt. et ab illis xpo qui est testis
fidelis. primogenitus mortuorum et pri-
mus regni terrarum qui dilexit nos et lauit
nos a peccatis nostris in sanguine suo qui fecit
nos regnum et sacerdotes deo et patri suo. ipsi
gloria et imperium. in secula seculi amen. Ecce
uenit cum nubibus et uidebit eum omnis
oculus et qui eum per uenerit. Et tunc
plangent se super eum omnes tribus terre. et
iam amen. Ego sum alpha et omega. primum
finit dicit deus qui est et qui erat et qui
uenit uero est omnipotens. Ego iohannes frater uer-
us et socius in tribulatione et regno et pa-
tencia in xpo ihu. fuit in ista que appel-

lauri pascuos ppe ubi in dei testimonio
 uni xpi. In nuptiis iudicia die. Et
 audiri uocem post me magna canquam
 tunc dicens in. Quid uides fuisse in libro. I
 mite septem ecclesie qd sunt in asya. epheso. i
 synrus. i p gams. i thi anre. i carois. i phy
 latelphie. i laodice. Et conuulsi sum ut
 uiderem uocem q loquebat in me. Et quibus
 uidi. vii. candelabris aureis. i in medio vii.
 candelabrorum aureorum. similem filio hois
 uestiam p de i pancham aduamillas
 zona aurea. Caput aut eius i capillu e
 rant candidi tanq lana alba i tanq m
 nix. i odis eius tanq flamma ignis. i pe
 des eius similes auriscalco. sicut i cammo
 ardenti. I for illius tanq uox aquarum
 multarum. Et habebat uideri sua stellas vii.
 i de ore eius gladius acutus. erant ex utroq
 pte. i facies eius sicut sol lucet i uultu sua.
 Et cum uidissem eu credidi ad pedes eius ca
 qui mortuus. Et posuit dextera sua super
 me dicens. Noli timere. Ego sum primus i
 uo uultus i tu mortuus i tu uiuus. et
 ecce sum uiuens uiscera scdis. i habeo cla
 ues mortis i uisui. Sicut ergo que uidet
 ti i que sunt i que oportet fieri post q. Sa
 cramentu septem stellas quas uidisti i dex
 tra mea i vii. candelabris aureis. vii. stelle.
 angeli sunt. vii. ecclesie. i candelabra sep
 tem. vii. ecclesie sunt.

Et angelo ephesi eccleie scribe. Hec di
 citur qui tenet septem stellas i dextera
 sua qui ambulat i medio septem
 candelabrorum aureorum. Sicut opa tua i labo
 rem tuum i pacem tuam. i q non potes susti
 nere malos i temptasti eos qui se dicebant a
 plos esse i no sunt i inuisti eos mendaces.
 i pacem habes i sustinisti ppter no
 men meum. i non te fecisti. Sicut habeo adu
 sum te paucis. qd caritate tuam pnam
 reliquisti. Quid enim esto tanq uide exinde
 tis i age pnam. i pma opa fac. Sicut in ac
 uento tui i moueto candelabrum tuum de
 loco suo nisi pnam egis. Sicut hoc habes.
 bonum q odisti fca nycholaitarum que i
 ego odi. Qui ut aures audiat quid spe
 dicat ecclesie. Vultu dato edere deliquo
 uia. qd est in paradiso tunc. Et angelo

synrus eccleie scribe. Hec dicit primus i nouissim
 qui fuit mortuus i uiuus. Sicut ambulat i
 tuam i paupertatem tuam. Sicut oues es et
 blasphemans autus qui dicunt se iudeos
 esse i non sunt. Sicut i synagoga sathane. Si
 dmi homini amicus que passus es. i cre
 uissimus est oratoris aliquos ex uobis i
 carcerem ut temptemini. i uoluit tribulaco
 nem archi decem. Esto fideus usq ad mortem
 i dabo tibi coronam uitae. Qui habi aures
 audiendi audiat qd spiritus dicat ecclesie.
 Qui uult non teneat auctoritatem. Et an
 gelo p gams eccleie scribe. Hec dicit qui habi
 triplicem exultationem ppter actum. Sicut
 ubi habitas. ubi fides est sathane. i uenit
 nomen meum. i non negasti fidem meam
 i mortis illis autypnas actus meus fi
 dens qui oculus est apertus uos ubi sath
 uas habitas. Sicut habeo ad uisus te pau
 ca. quia habes illic reuerentem doctrinam
 balaam. qui docebat balaam i morte scam
 dalum coram filiis israel. i tunc edere de
 sacrificio ydolorum i fornicam. Quid habes
 i tu doctrinam nycholaitarum tenentes. Si
 uultis pnam age. Sicut quoniam uenit
 i am i pugnatu cum illis i gladio oris
 mei. Qui ut aures audiendi audiat qd
 spe dicat ecclesie. I uultu dato manna
 absconditum. i dabo ei calceum candelabrum.
 i uultu dato nomen noui scriptum. qd
 nemo sciuit nisi qui accipit. Et angelo
 thiatum eccleie scribe. Hec dicit filius dei
 qui habet oculos tanq flammam ignis et
 pedes eius similes auriscalco. Qui opa
 tua i caritatem i fidem i misericordiam i pacem
 aa tuam i opa tua nouissima plura p
 nom. Sicut habeo adu sum te paucis. quia
 p uictis mulierem iezabel. que se dicit pro
 pheta tunc i seduce seruos meos fornicari
 i manducare de ydolacris. Et dedi illi
 tempus ut pnam ager. i non uult pe
 nitentia a fornicatione sua. Et ecce ego uide
 to eam uictam. i qui mechaui cum ea i
 tribulatione maxima erunt uia peni
 tentia. ab opibus suis egredietur. i facies eius
 iustificabit i mortem. i si facies omnes oia
 q ego sum scrutans renes i corda i da
 to uultuq uiam scdm opa sua. Vobis

autem dico vobis qui dicitis ista. Quia non habetis doctrinam hanc i qui n ega-
unt aliquid in factis aut quodammodo
dicunt uo mittam sup uos alius pondus.
Et amen id qd habetis tenete donec ueniat.
Et qui uult i qui custodierit usqz in finem
opa mea dabo illi potestatem sup gentes i
reges eas in uirga ferat. Et cum qui uas figu-
li est in genere. Sicut i ego accepi a patre meo. i
dabo illi stellam matutinam. Qui habet
aures audiendi audiat quid spiritus di-
cat ecclesie.

Et angelus eccle sardis scribe. Hec dicit
qui hie septem spe dei i vii. stellas.
Sic opus tua qd nomen habes qd
uiuas i mortuus es. Ego inquilans i refina
reliqua que mortua erant. Et on enim i
uenio opa tua plena coram deo meo. Iun-
te ergo habet qualis accepis i audieris. i ser-
ua i piam age. Si i non inquilans ueni-
am ad te. tamenquam fur. hora qua nescis
ueniam ad te. Si hie pauca nomina in
sardis quino inquinauerunt uestimenta sua
i amittunt meum malis qd digni snt. Qui
uult sic uestimentis albis utatur. i no dele-
to nomen eius de libro uite. i i fidebor. nomen
eius coram patre meo i coram angelis eius.
Qui hie aures audiendi audiat qd spe dicit
eccle. Et angelus philadelphie eccle scribe.
Hec dicit uenit i sanctus qui hie clauem
dandi qui apert i nemo claudit. claudit et
nemo apert. Sic opus tua. Ecce dedi coram
te hostium apertum qd nemo pte claudit. qd
modica hie uirtutem i siasti ubi meum
non negasti nomen meum. Ecce dabo tce
synagoga factane qui dicunt se iudeos
et non sunt sicut mecum. Ecce faciam eos
ut ueniant i aduenit ante pedes tuos. et
stent qd ego dilexi te qui tenuisti ubi
pacis mee. i ego te seruabo ab hora temp-
tationis que uentura est i ortem inui su-
ptate hitantes in te. Ecce uenio cito. Te-
ne qd habes ut nemo accipiat coronam
tua. Et qui uult faciam illi corumpat.
i templo dei mei i foras no egredietur am-
plius. Et scribam sup illu nomen dei mei i
nomen ciuitatis dei mei nomen uisum. qd de-
scendit de celo a deo meo. i nomen meum non.

Qui hie aures audiendi audiat qd spe dicit
eccle. Et angelus laodice eccle scribe. Hec dicit
amen testis fidelis i uenit qui i piam
tute dei. Sic opus tua qd nomen habes qd
uiuas i mortuus es. Ego inquilans i refina
reliqua que mortua erant. Et on enim i
uenio opa tua plena coram deo meo. Iun-
te ergo habet qualis accepis i audieris. i ser-
ua i piam age. Si i non inquilans ueni-
am ad te. tamenquam fur. hora qua nescis
ueniam ad te. Si hie pauca nomina in
sardis quino inquinauerunt uestimenta sua
i amittunt meum malis qd digni snt. Qui
uult sic uestimentis albis utatur. i no dele-
to nomen eius de libro uite. i i fidebor. nomen
eius coram patre meo i coram angelis eius.
Qui hie aures audiendi audiat qd spe dicit
eccle. Et angelus philadelphie eccle scribe.
Hec dicit uenit i sanctus qui hie clauem
dandi qui apert i nemo claudit. claudit et
nemo apert. Sic opus tua. Ecce dedi coram
te hostium apertum qd nemo pte claudit. qd
modica hie uirtutem i siasti ubi meum
non negasti nomen meum. Ecce dabo tce
synagoga factane qui dicunt se iudeos
et non sunt sicut mecum. Ecce faciam eos
ut ueniant i aduenit ante pedes tuos. et
stent qd ego dilexi te qui tenuisti ubi
pacis mee. i ego te seruabo ab hora temp-
tationis que uentura est i ortem inui su-
ptate hitantes in te. Ecce uenio cito. Te-
ne qd habes ut nemo accipiat coronam
tua. Et qui uult faciam illi corumpat.
i templo dei mei i foras no egredietur am-
plius. Et scribam sup illu nomen dei mei i
nomen ciuitatis dei mei nomen uisum. qd de-
scendit de celo a deo meo. i nomen meum non.

Postea uidi i eccle hostium apertum
in celo. Et uidi piam qui audiuit
qm tunc loquentis meum dices. Al-
cunde hinc ostendat tibi que oportet si cito
post q. Et statui in in spm. Et ecce sedes po-
lica erat in celo i sup sedem sedens. Et qui
sedebat similis erat aspectui lapidis ias-
pidis i sardius. Et uis erat uirtutis se-
dis similis uisioni suarigine. Et i tui
ai sedis sedula uirgine quaduor. Et super
thronos uirgine quaduor seniores sedentes.
cuncta uirtutis albis i uirtutis
eius coronas aureas. Et de throno pcedit
fulgura i uoces i tonitrua. Et vii lampa-
des ardentes ante thronum qui sunt vii
spe dei. Et in aspectu sedis tamq mare vi-
trinum simile cristallo. Et in medio sedis
i in circuitu sedis quatuor animalia plena
oculis ante i retro. Et animal pium sicut
leoni. Et secundum animal simile uirtuti. Et
tertium animal habens faciem qd hominis.
Et quartum animal simile aquile uirtuti.
Et quatuor animalia. singula eorum habent
alas senas i circuitu i intus. plena sunt
oculis. Et requiem no habent die ac nocte
te dicentia. Sicut scs scs dñs ds omnip q

est i qui erat i qui uentus est. Et cum daret
illa animalia quatuor gl'am thronum et uir
domini sedenti sup thronum uiuenti in sella se
culor pcedebant uiginti quatuor seniores ante
sedentem in throno i adorabant uiuentem i
sella sedem. Et mittebant coronas suas ante
thronum dicentes. Dignus es dñe dñs n'r
accipe gl'am thronum i uicem q' n'r erat
i omnia i ppter uoluntatem tuam erant
i gratia sunt.

Et uidi in dextera sedentis sup thronum
librum scriptum in uis i foris signatum
sigillis vii. Et uidi angelum forte i
p'dicantem uoce magna. Quis e dignus
ap'ire librum i solue signacula eius. I nemo
potat in celo neq' in terra neq' sub terra a
p'ire librum neq' respice illum. Et ego fleba
multum qm nemo dignus i uentus e ap'ire
librum i solue vii signacula eius. nec uideb
li. I unus de seniorib' dixit m. Ne fletueris.
Ecce uidebo de manu mea i ad dñm dñm a
p'ur librum i solue vii signacula eius. Et
uidi i ecce in medio throni i quatuor animalia
i i medio seniores agnum stantem tamquam
oculus hincem cornua septem i oculos vii. Qui se
vi. I p'et. nulli in omni terra. Et uenit et
accepit de dextera sedentis in throno librum. I
tu ap'ulset librum quatuor animalia i uiginti
quatuor seniores cecidunt coram agno hincem
singli acharias i p'p'ialas aureas pleas
odoramentor q' sunt orationes sanctorum. Et cecidit
taliat cantant uocem dicentes. Dignus
es dñe dñs accipe librum i solue vii signacula
eius. qm oculus es i redemisti nos dñs i sag
uino tuo eromui tribu i ligna. i p'lo et
uacoue i forsti nos dñs in dñm regnu i sacdo
tes i regnabimus sup terram. Et uidi i au
diti uocem angelor multor i cuncti throni
i animalium i senioror. Et erant uocor eoru
multa in uoce magna dicentiu. Dignus
est agnus qui oculus est accipe ui
uentem i diuinitate i sapiam i fortitudinem
i gl'am thronum i uicem i omne aram
iam que i celo e i que sup terram i sub terra
i mare i que in eo sunt. Omnes audiu
dicentes sedenti in throno i agno. Is dñs
thronor i gl'a i p'p'as in sella sedem. i quatuor
animalia dicebant amen. Et uiginti q'

seniores cecidunt in facies suas i adorantem
uiuentem in sella sedem.

Et uidi qd ap'ulset agnus unum de vii
sigillis. i audiu uocem de quatuor
animalib' dicēs tamquam uocem
tonitru. Veni i uide. Et uidi. Et ecce equus
albus i qui sedebat sup illum habebat arcum.
Et data est ei corona. i exiit uincens ut
uincet. Et tu ap'ulset sigillum secundum audiu
secundum animal dicēs. Veni i uide. Et exiit
albus equus n'us i qui sedebat sup eum.
Deditur ei ut sumeret pacem de terra. i ut i u
centu se iudicent. Et datus est ei gladii imagi
nis. Et tu ap'ulset sigillum tertium. audiu
tertium animal dicēs. Veni i uide. Et ecce
equus niger. i qui sedebat sup eum habebat
stigmam in manu sua. Et audiu tamquam
uocem i medio quatuor animalium dicentiu.
Istis datus est denario unio. i tres bures
ordei denario unio i unum toleum ut lese
us. Et tu ap'ulset sigillum quartum. audiu
uocem quarta animalis dicentis. Veni i u
de. Et ecce equus palidus. i qui sedebat sup
eum uocem uir uocis. i uisus loquatur
ei. Et data est ei p'p'as sup quatuor partes
terre. i gladii i fame i moris i pestis e
re. Et tu ap'ulset sigillum quintum. uidi
stigmam altare animas i iudicor p'p' uerbu
dei i p'p' testimonium qd habent i claud
banc uoce magna dicentes. Vlti quo do
minic uetus i iudic' noui iudicis saguine
mru. i non iudicis deus qui i iudicet m
tia. Et date sunt illis stolas albe i dicitur
illis ut requiescant tempus ad iudic' mo
ditum donec explicatur uincens i uocor
eor i stin eor qui i iudicet i iudicet i
m. Et uidi. Et ecce tu ap'ulset sigillum
secundum. ecce tremor terris est magnus
i sol factus est niger tamquam sanguis albi
us. i luna facta est sicut sanguis. Et
stelle de celo cecidunt sup terram sicut figis
ei i iudicet g'ros suos cum a uento mag
no mouetur. Et celum recessit sicut liber
i uoluitus i omnes montes i insule de
suis locis moce sunt. Et reges terre i p'p'as
i tribum i diuites i fortes. i omnis
suis i liber auferunt se in speluncas
i in petris montiu. i dicitur mouet i

hinc prout dandendi tui. ne pharisei et
pharisei eos. Et prout hinc sup agis pueri
cas in lagune. i prout tui omni plage q
adunq; uolunt. i tui finituri testimo
ni tui. testia que a seculis de abisso fiant
aduersus eos bellum i uincet eos i occidet illos.
Et corpa eos iacobit i placet mutatis nig
re qd; spualit; sordida i egyptus ubi i du
eos crucifixus est. Et uidebunt de spūs i ui
lib; i ligus i gentib; i uidebunt corpa eos
patescēs i omni diu i corpa eos uō hntur
pōi i monumentis. Et militantes fratri
gaudebunt sup illos i notanda uer i munda
mittet ad iudicem. qui hūc dno pūc dāue
tut eos qui hntabant sup tiam. i post die
tes i omni diu i spūe acce iudicabit eos
i uidebunt sup pedes suos i uidebunt iudicant
ceat sup eos qui uidebunt eos. Et audie
unt uocem magnam de celo dicente illis.
i Ascendite hic. Et ascendunt i celu i uide
bunt illos iudicant eos. Et in illa hora
fuit est tremor magnus. i decima pars
ciuitatis cecidit. Et occisi sūt iudicant
nomina hominū vij. nulla. i reliqui i
more nulli sūt i uidebunt gloriā deo cel. de
sūt i abijt. i ecce ue iudicant ueniet cito. Et
septuaginta angeli cū a cecidit. i sūt sūt
uoces magnae uocis dicentes. facti est reg
ni hūc mundi qui uix i filij eius i reg
nant in secula seculi. Et uiginti quatuor
seniores qui in spectu dei sedebant i sedebant
suis. cecidit i facies suas. i adorauit
beati dicentes amē. S nra agnus ē que
ds nō ompe. qui es i qui eras i qui uenies
es. qui accepisti uocem nra magnā i reg
nasti. Et uidebunt gentes i aduenit nra nra
i pē iudicant i iudicant i iudicant sūt
tuis pūis i sanctis i iudicant nomen
tū pūis i magnis i iudicant eos
qui corumpunt tui. **xu**

Et apertum est templum dei in celo iuxta
est archa testamenti eius in ipso
eius. et facta sunt fulgura et uoces
et continua tremoribus et grandis magna
est signum magnum apparet in celo. Tunc
licet amida sole luna et yedim eius in
capite eius corona stellarum duodecim in
vno habes. Et clamabat pluriens et tri

natur ut pariat. Et usū est aliud signū in
celo. Et ecce draco magnus nūsus habens
capita septem et cornua decem et in capitibus
suis septem dyademata et cauda eius trabe
hat etiam ptem stellarū celī et in sic eas mē
mū. Et draco stetit ante mulierē q̄ erat
paritura. ut cū peperit. filiū eius deuora
ret. Et peperit filiū masculinū. qui recturus ē
omnes gentes i vga ferrea. Et captus ē
filius eius ad dñm et ad thronū eius. Tūc
fugit mulier in desertū ubi h̄t locū parū ad
ut ibi pascat aliam dieb; mille & centis
sexaginta. Et sūm est plūm magnū in celo
michael et angeli eius p̄liabant eū dracōē.
et draco pugnabat et angeli eius et non vā
luerūt neq; locus inuentus ē amplius eo
in celo. Et p̄ictus est draco ille magnū
serpens annq̄ qui vocat̄ dyabolus et sathā
nas qui sedet in uersum orbem. Et p̄ict̄
ē in hanc angeli eius armi eo multū sē. Et au
diti uocē in celo dicente. Q̄c fcs est salus
et uirtus et uirginitas dei nr̄i et p̄cas xpi eius. q̄
p̄ictus est accusator fr̄m nr̄orū. qui accu
sabat illos ante & spectū dei nr̄i die ac noc
te. Et ip̄i uincunt illum p̄t sagittis agni et
p̄t uinum testuonū sūi. et non dixerunt
aliquid suās usq; ad mortem. Quia letauit
celū qui h̄t iustos iēis. Et ecce et mari. quia
descendit dyabolus ad uos h̄is uas mag
nam. sciens qd̄ modū tēp̄ h̄t. Et postq̄
iudic draco qd̄ p̄ictus ē in hanc. p̄secutus
est mulierē quē peperit masculū. Et dante
sunt mulieres due ale aquile magne. ut no
larent in desertū in locū suū. ubi alunt p̄
tempus & q̄a idm̄dū t̄p̄is a f̄iac s̄p̄ent.
Et emulic serpens ex ore suo post mulierē
agni tāq̄m flumē ut eam faceret trahi a flu
mine. Et adiuuēt h̄a mulierē. Et ap̄ue
h̄a os suū et absorbit h̄a flumē qd̄ in
lic draco ex ore suo. Et uirtus ē draco in
mulierē et abne facit p̄lū cū reliquis et
semitis eius q̄ custodiūt mandata dei. et
h̄t testimoniuū ihu xpi et stetit super a
renam maris. xxx

Et in die demum bellum ascendit
hunc caput vii. continua tunc
et super columna eius. x. dyadema
ta. et super capita eius nomina. x. blasphemie

me. et testis qui in iudicio similis erat patre et pater
 eius sicut pater in fili. et os eius sicut os leonis.
 Et dicit illi quanto intus sua iustitiam magnam.
 Et in die iudicii decapitorem suis qui occidit inno-
 centem. Et plaga mortis curata est ad mirram
 est uniusa rursus post vestra. Et adoravit domum
 qui dedit pacem vestre et adoravit vestra occidet.
 Quis similis vestre et qui possit pugnare cum ea.
 Et danti est ei os loquens magna universalitas.
 Et data est illi pater facit miles ad gunt duos.
 et apparet os sui in universalitas ad omni unum
 pueritatem nomen eius et abna dicit ei. et os q
 i celo habuit. et danti est illi velum factum sa-
 ium et uos. Et data est illi pater totum terram
 i ipsum i lingua i gentes. et adoravit ea omni
 qui iustitiam facit. quod non sit nomina i quia
 libro meo i agni qui occidit et a origine
 mundi. Si quis in aures audienti audiat. Qui
 i captivitate duxit i captivitate vadit. Qui
 in gladio occidit oportet eum gladio occidi.
 Hoc est paciencia et fides scilicet. et in die alia testi-
 sium ascendente de terra et iebat cornua duo
 similia agni i loquatur sicut dicitur. iustitiam
 pater vestre omni faciebat in spiritu eius i
 fecit ita iustitiam iea adorare vestra pater
 cuius curata est plaga mortis. et fecit signa
 magna ut erat igne celo facit descendere
 itam in spiritu hominum. et seducit iustitiam i
 tra ipe signa que data sunt illi facit in 2
 spiritus vestre omnes iustitiam iustitiam ut faciat
 ymaginem vestre que hic plagam gladii
 i iustitiam. Et danti est illi ut daret spiritum yma-
 gini vestre. et ut loquatur ymago vestre. et
 faciat ut quicunque non adoravit ymaginem
 vestre occidat. Et facit omnis pusillus et
 magnos i iustitiam et pauperes i iustitiam et iustos
 habet caritatem i manu sua dextra aut in
 frontem suis. et nequius possit eum aut uer-
 de iustitiam qui habet caritatem nominis vestre
 et iustitiam nominis eius. hoc sapientia est. Qui
 hic intelligit spiritum unum vestre. Nomen
 enim nominis est i iustitiam eius est iustitiam iustitiam
 guntur sex.

Et uideret eum agnus stabat super montem syon. et cum eo centum quatuoraginta quatuor milia. quoniam nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui vocem de celo tamquam vocem.

aquum multum et tanquam uocem continui
 magis. Et uocem quam audiui sicut uocem
 cytharatores cytharizantium et cytharus suis
 suis. Et cantabant quasi canticum uirginum
 ante sedem dei et ante quatuor animalia et seruo
 res. Et nemo poterat dicere canticum nisi illa
 canticum quod dixit quatuor: nullus qui ep
 u se detra. Et hi sunt qui cum mulieribus non
 sunt coniuncti. ignes enim sunt. Hi sunt
 qui secum agni quocumque ierit. Hi ep
 a sunt ex hominibus: promittit deo et agno. Mi
 ore ipse non est mercedem mercedum. Super
 manila enim sunt ante thronum dei. Et uidi
 alium angelum uolantem per medium celum ha
 tem euangelium etiam ut euangelizaret
 sedentibus super iram. et super omne gentem et ibi et
 linguam et per omnes gentes magna uoce. Et uide
 dum id est illi hominem. quod uenit hora uide
 re eius. Et adorare eum qui fecit celum et ter
 ram et mare et omnia que ieris et fontes aquarum.
 Et alius angelus secutus eum dicens. Et cer
 dit ualylou. cunctas illa magna. quod animo
 re fornicationis sue perierit omnes gentes. Et
 alius angelus secutus est eos dicens uocem mag
 na. Si quis adorauit bestiam et ymaginem
 eius et accepit canticum in fide sua aut
 in manu sua et hic habet sortem suam. quod
 mercedem est in eo. Et alius angelus
 uisus est et super omnes gentes angelus
 et ante et spectum agni. Et similes corucae
 eos ascendit in caelum. Et ecce habuit re
 quiem die ac nocte qui adorauit bestiam
 et ymaginem eius. Et alius accepit canticum
 et uocem eius hic est per caelum qui ac
 todum in iudicia dei et fidem in. Et audi
 ui uocem de celo dicentem michi. Si uis. Si
 uis qui in medio moriuntur. A modo iam
 dicte spiritus ut requiescant a laboribus suis
 O pa enim illos secum uis. Et uidi
 nubem candidam et super nubem sedentem
 similem facie hominis habentem in capite
 suo coronam auream et in manu eius fal
 cem auream. Et alius angelus exiit decem
 plos clamans uocem magna ad sedentem
 super nubem. quod uis falcem tuam et in te qui
 uenit hora ut metat quoniam metauerunt met
 sis tibi. Et uisit qui sedebat super nubem fal
 cem suam metam et metuit terram. Et alius

anglus exiit de templo qđ est in celo. hinc
 ipe falcem acutam. Et annis angulus ex
 iit de urbe qui hēbat pđicem sup igne
 & aqua. & exiit mātūt uoce magna ad eu
 m qui hēbat falcem acutam dicens. Quid te
 falcem tuam amica & uindictam a totis
 uincis tuis qm mature sur uis eius. & mi
 ser angulus falcem suā acutam mittam
 & uindictam uincem tuis. & uisus nūc
 ut de magni. & calcatus ē lacus exiit
 uisus & exiit sanguis de lacu. usq; ad
 finem equorū pstadia mille sexcenta.

Euidit aliud signum i ce
lo magnum i mirabile. 7 ange
los septem habentes septem plagas
nouissimas. qui nullis eliminata erant di
Et uidit canquam mare uictricum iuxta ig
ni eos qui uictrunt bestiam 7 ymaginem
eius i uim uominis illius stantes supra
mare uictri. habentes cyathos dei. 7 cantan
tes canticu moysi sui dei. 7 canticu agni
dicimus. Agnus aqua 7 mirabilia sunt opa
tua dñe deus omnipotens. uisite 7 uicte uictricu do
mine rex scdm. Quis non timebit te dñe
7 magnificabit nomen tuu. Quia sol
pms es. qui omnes gentes uenire i adora
bunt in spm tuo qui iudicia tua mani
festa sunt. Et post h uidit ecce apm ctem
pli tabuaculu testimoniu in celo. 7 erant
iuxta angeli vii. habentes vii plagas de pto.
uestiti lapide mundo 7 caudato i pectus
ita pectora zonis aureis. Et unus ex
tis. anima dñi dedit septem pñalas
aureas plenas uanitate dei uiuentis
in scia scdm. Et impleu est templu dei
fumo a maiestate dei de uirtute eius. Tunc
uisi poterat introire in templu donec su
uarent. vii plage vii angelos. .xvi.

Et audiui vocē magnā in celo di-
centem. vii. anglis. Ne effundit
super phylalas irē dei in terram. Et
abijt anglis prius et effudit phylalam
suā in terram. Et factū est vulnus scām
et pessimū in hominibz qui habent ca-
ractem bestie et in eos qui adorant in bestia
aut ymaginem eius. Et scōs anglis
effudit phylalam suā in mare. Et factū est
sanguis sanguis mortui. et mortui est

omnis anima unius in manu. Et tunc angus
effudit phialam suam super flumina et super
fontes aquarum. et factus est sanguis. Et audi
in angliam aquas dicente. Iustus es domine
quia qui eras sanctus qui rex iudicasti. quia
sanguine sode et populus fuderunt et sanguinem
debitum eis tibi. dignum enim est. Et audi in
altum angliam dicente. Et tunc deus omnipotens
iuxta iudicia tua. Et quid angus effu
dit phialam suam in solentem. et omni est illi
etiam affligere homines iugum. Et testamur
homines estu magno et uia spheramur
nomen dei. quod potestatem super has plagas
neque. egimus primum ut daretur illi gloriam.
Et quid angus effudit phialam
suam super sedem bestie et factus est regnum eius
terrosum. Et manducauit ligulas su
as per dolorem uia spheramur deum celi per
dolorem et uulnibus suis. et non egimus per
cuncta exoptis suis. Et sextus angus ef
fudit phialam suam in flumen illud mag
num eustantem et siccauit aquam eius. ut ppe
ret uia regibus. ab omni solis. Et audi de ore
dei et de ore bestie de ore pseudo prophete
et de spiritu eius in mundos in modum in modis.
Sic enim hęc demonio facientes signa et
paciunt ad reges totius terre et gregem mo
rum ad drem magnum dei omnipotentis.
Et ecce uenit sicut fuit. et tunc qui uigilant et
custodit uellum etiam sua. ne nudus aubi
let. et uideant spem etiam eius. Et egre
gant illos in locum qui dicitur ante hunc
globum. Et septimus angus effudit phia
lam suam in aeternum. et erunt uoce magna
de templo ad honorem dicentis. factus est. Et facta
sunt figura et uoces et omnia et tunc
factus est magnus quod uis uisus fuit
et quod homines fuerit super in unum. tunc
tremor super magnus. Et facta est ciuitas
magna inter pres et ciuitates gentium
ceciderunt. Et babilon magna uenit in
memoriam ante deum dare et caute ut
ut iniquitatis ut eius. et omnis in
sua fugit. et omnes uos fuerunt. et facta
magna sicut calceus descendit in
multos de celo. Et uia spheramur deum
factus est plagam grandis quod facta est
magna uenit et tunc. **III**

[illegible]

Et uidit angliam descendentem de celo
hantem clauem abyssi i cathenam
magnam in manu sua. Et appre-
hendit draconem serpente antiqui qui vo-
cat dyabolus i sathanas. i ligauit eum p
annos mille. Et misit eu in abyssu. i clau-
sit i signauit sup illu. ut no amplius gen-
tes decipiat donec consumant mille anni. i
post hoc oportet illi solui modico tempore i
uidi sedes i sederunt sup eas. i uidi illi datus
est illis. i alias decollatoru ppe testimoniu
ihu xpi ubi ueni dei. Et qui non adorauit

Quam uero ymaginem eius. nec accepimus
 caratē eius. idcirco. autē manebit. singu-
 lare. regnabit. cum ipso mille annis. Ce-
 timus. non uixerit. donec. et sumat. mil-
 le annu. si est. resurrexerit. prima. Et tunc. et scis. q-
 uo. ptem. in resurrectione. prima. minus. et mos.
 non. ut. ptem. et. erunt. factores. dei. et. ipi. reg-
 nabit. cum. illo. mille. annis. Et. cū. sumati. fue-
 rint. mille. anni. soluet. sathanas. decedere.
 filio. et. erit. et. seduct. gentes. q- et. sup. quatuor. a-
 gulos. tre. et. in. agor. et. gregari. eos. in. p-
 lūm. quos. mun. eius. et. sicut. arena. maris. et.
 a. secū. sup. latitudinem. tre. et. erunt. casti.
 scōs. et. amant. dilectam. et. descendit. ignis. a. deo.
 dicio. et. devoravit. eos. Et. drabius. qui. sedu-
 cebat. eos. nullus. et. ista. qui. ignis. et. sulphu-
 ris. ubi. et. ista. ipse. ptem. et. amant. et.
 die. ac. nocte. in. sa. a. filio. am. Et. ubi. et. su-
 magnū. candidū. et. sedente. sup. eum. am.
 et. spectu. fugit. ita. et. eum. et. locus. nō. et. uenerit.
 ab eis. Et. ubi. mortuos. magnos. et. pusillos.
 stantes. in. spectu. throni. Et. ubi. ap. et. et.
 in. liber. ap. et. qui. est. uer. uer. et. iudicat.
 et. mortui. ex. his. que. scripta. erunt. in. libris. scōm.
 op. ipse. Et. dedit. m. et. mortuos. suos. qui.
 eos. erant. in. et. in. sedunt. mortuos.
 qui. in. et. erant. Et. iudicium. et. singulis.
 scōm. op. ipse. In. et. in. in. in. in. in.
 stagnum. ignis. Et. est. mors. scōm. Et. qui. nō.
 et. in. et. in. et. scriptis. nullus. est. in.
 stagnum. ignis.

Et uidit celum nouum et terram nouam
primi cuius celum et prima terra abierunt. et uia
terram non est. Et ego uolui uideri cum
terram sanctam uelam nouam descendente de celo ad
do parati sicut sponsa ornata: uirgo ludo. Et
audire uocem magnam de throno dicente. Ecce
tabernaculum dei cum hominibus. et habitabit cum
eis. Et ipse propius erit eis et ipse deus cum eis erit
eos deus. Et absterget deus omne lacrimam ab
oculis eorum. Et mors ultra non erit neque luctus
neque clamor neque dolor erit ultra que prima
abierunt. Et dixit michi qui sedebat iussit
Ecce noua facio omnia. Et dixit mihi. Scribe
quia uerba fidelissima sunt et uia. Et dixit mihi. Non
est. Ego sum alpha et omega. et primus et ultimus. Et ego fac
eum dabo deservite aque uitae gratis. Qui ui
tut possiduerit. Et uero uult deus. et ipse erit ui filius.

[illegible]

Et audiui in fluminem aquam uiuam splendida
tamquam cristallum procedente de sede dei uiui
et aqua in medio platee eius. Et exiitque
ex illis lignum uitae a fons finitus dicens
per singulos menses reddes fructum suum. et folia ligni
ad sanitatem gentium. Et oem maledictum non erit
amplius. et sedes dei et agni iuxta erit. Et stetit
eius sinistras illi et uidebunt faciem eius et non
eius in sinistras eorum. Innox uero non erit. et non
egredietur in uita uitaque solus. qui dicit deus u
lumen auribus illis. et regibunt in secula seculorum. et dixit
mihi. haec uerba fidelissima et uerba sunt. Et dicit deus spiritui
uiui per has uerba augustinum suum unde finis finis
quod oportet fieri. Et ecce uenit et uelociter. et uis quod
audiat uerba prophetie libri huius. Et ego iohannes
audiui et uidi haec. Et postquam audissem et uidi
sem audiuit adorantem ante pedes angelum. qui
mihi haec dicebat. et dixit mihi. uide ne feceris. quia
cum tuis fratribus et uirginibus et eorum qui sunt
uerba prophetie libri huius. Dominum adora. Et dixit
mihi. et signabis uerba prophetie libri huius. Et pe
reni per est. et qui nocet noceat adhuc. et qui
miseretur miseretur adhuc. et qui inustus est inustus
fiet adhuc. et qui stans est stans adhuc. Et ecce
uenio cito et merces mea mecum est reddere unicuique
quod secundum opera sua. Ego sum alpha et omega
et uincens et uiuens. Et qui laudant
sanctos suos in sanguine agni. ut sic patris
eorum in igne uitae. et per hoc itent in unitate.
fons autem caules in uentura. et in uentura hoies
et ydolis succubites et omnis qui amat et facit
uidetur. Ego sic uisi angelum meum testifi
cari uobis haec in ecclesiis. et ego sum radix et
genus stella splendida et matutina. Et
spiritus et sponsa dicunt ueni. Et qui audit
dicat ueni. Et qui sitit ueniat. Et qui uult
accipiat aquam uitae gratis. Et testis enim omni
audientia uerba prophetie libri huius. Si quis a
posuerit ad haec aponeat deus super illum plagas
scriptas que sunt in libro isto. Et si quis
dixerit de uerbo libri prophetie huius. aude
ter deus partem eius de libro uitae et de uentura
sancta et de his que scripta sunt in libro isto. Et uic
qui testamini perhibet istos. Et amen
uenio cito amen. Veni domine ihesu. Et ra
damini uti dixit christus cum omnibus uobis a
men.

Explicit uerba apocalypsis. Amen.

e p m n v r
sapientia minor faciem esto ad oculi media
ad oculi minor faciem esto ad oculi media
ad oculi minor faciem esto ad oculi media

adix sta qto cont mansuet amur

vii vii ix x xi xii
noli no fia amur pntat minor msto et
as civa noui bms tuolan iucis rdu
cibz vnu libz cionem

men rix uors omis apis bnfact

xiii xiiii xv xvi xvii xviii
nugliup mors faciet tmes opoe calaul
ymabz bona den me berf am ex
mille igni

Agno no tndat tmet vii lau arene

xix xx xxi xxii xxiii xxiv xxv
dentat exccat asiae lapida gapi olma mful
corda colubz luro pccat spcaosa pica
bilis

fusus dona fuge pigt auf olma nouem

xxvi xxvii xxviii xxix xxx
mli bona Emulo ut dures hospes are are
luna tuas z orna phoeo deo
pmis msoz

Pais bona mutat sepi nali miferere

xxxi xxxii xxxiii xxxiv xxxv
post aux bis adolestes vana pua inona
vur vix tamps tua medact noli of tmu
tio issa fere ca m
nubilia

no abut loque cont spes unnia signa

xxxvi xxxvii xxxviii xxxix xl xli
ai do honore alto opa dmi z vnu lca amang
dempta ai a n illa de fuit ficut cor z mediu
na areane si uay tua

eta da medica to valde mufica mors q

xlii xliii xliiii xliii xlv xlii
Simone audiat vides patru ditas deo forte
bndz q fclm z haly m bello

eto duplices arcu laudes moyses iohann

xlvii xlviii xlix l l
furexio q ignis mediu onie filio florebit
t bndz facibz m n sapia

mathan z elias iohie simon qsi pcor

ii iii iv v vi vii
agunt domi aduad mliet dact clama gapiet
poff pcor dmi andz apphebe mahu bace z paier
fmi pcor dms mliet mliet

os mos stat septu tomu ne dte vgoz

viii ix x xi xii xiii xiiii
dumie nate vga fu de m ofla bali lucif m
i qm nob rono dact pff rces lome celest b
dmi me

libe owl allin flos iuc on cad allis

xv xvi xvii xviii xix
omne emittet omne ethiopie on
cibalo

hic moab agni damata nilluie egipti

xx xxi xxii xxiii xxiv
z dact on on vfi on vlu men mudi
aatit man omie lare na
ues man

Quu ceta uallis tunc scartum

xxv xxvi xxvii xxviii xxix xxx
dne sem forte dno et anglare z liber
latman me ffo forte vfiat b dno sol sep
cephor

auferit vibs gladio lapide signat cit lux

xxxi xxxii xxxiii xxxiv xxxv
ngia sui ppla i bndz aggan vemet z saluab nos
abiac pulene mdece falc
patis suo adaloz

vtola sedeb regē mliu tens ipse

xxxvi xxxvii xxxviii xxxix xl xli
Blasfemat anglo lxxxv dzeian dch z bndz
milia Exchias vob la bilonys dch fmit

Kaplares pautit tant on d tby vluiz

xlii xliii xliiii xliii xlv xlii
fimmis noli a faber xpo getus flina
no exas mere feran meo est
net opate

lumi sue me lina qro nato tansi

xlvii xlviii xlix l l
tua crea meis de meas dda mfyon induere ipuca
fpy te vllanab landia fortuie mmi
tua fyon cum

firos maibi genas reient colge lqsluz

xlii xliii xliiii xliii xlv xlii
pordme dte e salus penia auino appidu illuare
lapide d d mea ne no e q d fiat mpet mfm
tuos celo vciam cogit aq

Stena uix mitta mlt fous ouaq singe

lx lxi lxii lxiii lxiv lxv lxvi
v dme mlt mlt qus est vana fmi mei z ali
apione egdie ipse fve dfini vob at noui
pes z esuriet

Clausis splendor edom celos ymetet noua dia

qenuas

i.	ii.	iii.	iiii.	v.	vi.	vii.
messa	mula	si di	appe	ad	stae	no di
ab aqua	se pils	mifit	arlm	et	vias	et am
lone	ment	vn xpo	ecce	ces	videte	plms

viii.	ix.	x.	xi.	xii.	xiii.	xiiii.	xv.	xvi.	xvii.
regl	asiedit	peas	due	si di	luba	col	mi	opaa	
inda	pfenes		saba	pu	le poe	fics	q ge	estas	
ciaco	tras		och	te	fup	es	mista	q pres	

xviii.	xix.	xx.	xxi.	xxii.	xxiii.	xxiiii.	xxv.	xxvi.	xxvii.
adamano	figu	lagnan	fassur	dedich	pdicar				
li fac	li	figu	miso	as ad	jemma	jemma	jemma		
op.									

xxviii.	xxix.	xxx.	xxxi.	xxxii.	xxxiii.	xxxiiii.	xxxv.	xxxvi.	xxxvii.
indich	lone	sume	jemma	z pone	as	ananas			
all sal	male	fuor	ff phedm	incollo	tuo	cathena	de		
uab		de mam				collo	jemma		
inda		dui							

xxxviii.	xxxix.	xl.	xli.	xlii.	xliii.	xliv.	xlv.	xlvi.	xlvii.
lyp	coe	plorans	anari	pmisso	fedis	no libz			
am a	dies	phos	et que	qua fe	q no	ab vnu	in		
phing	reut	phos	et que	qua fe	q no	ab vnu	in		
phing	reut	phos	et que	qua fe	q no	ab vnu	in		

xlvi.	xlvii.	xlviii.	xlix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.	lv.
volunt	pais	metat	reze	jens	ai	godo	jennas		
z pteat	da se	jens	am	deha	godlia	has	ab		
igne		finibz		ymad	q pto				

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
Egypt	regine	aba jere	pphar gne	dui	upquo				
reliq	celi	ad bameh	chao regem	no	quiesas				
		ptoy	egypti						

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
phat	on	onus	onus	habilo	infect				
					reliquas				

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
quo	cunctas	omni	cunctas	videt	pon	quo	obpuaen		
		capita	sua	ptate	mea	est	anqrel		

lammemoo

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
audietes	banuch	isrl	phet	z indue	ce d				
legem	z alh	madam	meda						
		dui	est						

Oloabāt oāt audivisus iate luctum

Baruch

i.	ii.	iii.	iiii.	v.	vi.	vii.
quar	sup	volunt	sup	pilos	gladio	domisit
culum	pedes	istud	de xtz			
nios		finistz				

viii.	ix.	x.	xi.	xii.	xiii.	xiiii.	xv.	xvi.	xvii.
fac adu	prete	vi	adexce	xv	vin	in	ironm		
		bit	dom	perce					

xviii.	xix.	xx.	xxi.	xxii.	xxiii.	xxiiii.	xxv.	xxvi.	xxvii.
delos	aphe dm	nos	q fct	mmo	lone	aqla			
adlocu		dael	liguo						

xxviii.	xxix.	xxx.	xxxi.	xxxii.	xxxiii.	xxxiiii.	xxxv.	xxxvi.	xxxvii.
Acetba	frus	allegz	acut	et	et pām	ella			
	magn	exchiel	limans	z phibum	coliba				

xxxviii.	xxxix.	xl.	xli.	xlii.	xliii.	xliv.	xlv.	xlv.	xlvii.
media	pphar	don	tri	pcos	in	phetate			
mont	ana	de nro		memm					

xlvi.	xlvii.	xlviii.	xlix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.	lv.
Exor	amon	ter	ccor	lapides	phaguet				
de lra	ad	feos	sup	pho	dom	isrl	requim		
hin	pho	pho	ne				meas		

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
phat	effida	vns	po	cos	z	sup	mesn		
q	sup	vos	opam	faae	magos	chp	rat		

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
maestas	porta	stiam	stia	co dula	due				
e mossa		am	appret	alanc	des	ibz			

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
Coraz	Daniel	pueror	in	soler	dael	ad vspoz			
rege	misteru	infora	sio		mliam	m p d p m			

lv.	lvi.	lvii.	lviii.	lix.	l.	li.	lii.	liii.	liv.
phat	ad	appret	veste	visio	qfinget	sup	depm		
			lincis	mo		alac	rem		

phyrat gabel vir res machael mlt tel

Daniel

afec

Scituba ūlibet vias puer anglie mors ius

Index

Times

¶ Dens ille stat in uno poma sedentem

Wants

10115

Michaux

Alfama

Primiti

ag^o dies fit pena reis iudicib^o iustis Sophomo

Difficili⁹ templū mouet oīa zoroatēl te **Aggeus**

uta fabri satjan cyta volas qdnga zacharias

ibis Pax asin' pluvia ppi flet finea

Ita. An magis pactū inter helias malachius

bles machate? seron libas armothie machate? 1

cazar- mcauoz feous badioidis alexāter

cinetir' arphon ionathas simōqz iohis

mis tawda flagi iafon ahiody' taw sept

das ix mont pünzāt dat lisa dertias son

xij xij xij xv
xij magna antholm qd Judam in blas
miseris fennat

Diagnas cupatois fia alchimi mors

c i ii iii v vi
est xpc amas in uo v dya in moce dno

Matheus

uita at adiat loai septat doct orat

vii viii ix x xi xii
xpi dat in uachm xy apls solim lap facta facta
firmis afa

Doana sal uocat eleg laudat lata misit

xiii xiiii xv xvi xvii xviii
pabolo soline panes regni ce diti i me
emica sept dno gna dno
petro cois stant

Pt emgma caput septe clauces deor ifans

xix xx xxi xxii xxiii
apio opuris heloz cefus pdiat malis
ny dno

Vino tenay pueri munita qz ne ue

xxiv xxv xxvi xxvii xxviii
fne m naxat xpc cu xpc xpc
d renans fms

Qua iudiciu tenant patitur relingit

c pmiu ii iii iiii v
vpc dyplos sibi xii loat magni
popi

Marcus

tedicat accusat lociat pibia pora

vi vii viii ix x
filia hes mambr hoies ablatio no pe finalie
duadie maducare fude ta p foram
audia acw tuse

Galtat no loas ut frondes fillo ameli

xj xii xiii xiiii xv xvi
Desa po indua pcedes amedie xpi res
audiam genb

Stemuit tra duo dolor azima passio uita

c pmiu ii iii iiii v vi
chyalere et ille xpi capm dno qm reaa
maria crebat dyplos eligur

Lucas

capuit puer uita pceps laxat duotem

vii viii ix x xi xii
mre regat foucat mudi d'cias heb xporu
adale pflm hnt mar Roma

fler iau wlpes bni digito bona multa

xiii xiiii xv xvi xvii xviii
mlier puga filuepas dices v mda miquat
emi at induit am

Indinata tou salquis billa lepra miter

xix xx xxi xxii xxiii xxiiii
not dat m dnam maduat xpi pua
ex m pte m q

Zadie septe uita pba paldhaq mors par

c pmiu ii iii iiii v
pupul emt m dnu ay re ad h m samar pbaace
moce cane pte doliu

cibu uinitat aquas nyctem ydria moe

vi vii viii ix x
vinnu de celo uol apu Ince dory nacy
descendi dno ad thmae vnn
die fsta cre

Gum pams festu stat adultra cois olue

xj xii xiii xiiii xv xvi xvii
lazary vngt dyplos ego su ame do xpc pzem
qdudu a m lant uca uol q
an? fms

feret lib petes uia uitas fcbins orat

xviii xix xx xxi
pelle xpc vpc p p p m

Illudit mont furexit se manifestat

c pmiu ii iii iiii v
Argut argut fml ar mltaz nob re ualit
gnt gntm

entes intes un oia ptem dmi mors

vi vii viii ix x
xpc ref ges ofeto sepabit acan filoz gla est ad
q bo tace xpi mptm

qo moit legi quis nos t ad op co cort

xj xii xiii xiiii xv xvi
fruct p ale ala d' jude x madua p p p p
inuo fms amalos ad m m ad fde
dubina l e

fiamu mebra mmiter olus quec q saluta

primus	ii	iii	iiii	v	vi
no fme nob	loqm	potu	nos p	mm i	no possi
	me nos	de	xpm	melas	debt
				expe	regum d

primus	ii	iii	iiii	v	vi
etnas dabe in	so pen	ambulare mque			
atm	flms p	duois			

Ad choin
tyos

ii	iii	iiii	v	vi
uxore heat	ydolm	no alligat	wo no	sua m
sua p form		apphedat	qsp p	sumit

Ad thesaloiac ii

ii	iii	iiii	v	vi
propt am	pus for	sue net	ad ora	homa
me	mar est	at p esse	val et	reudic
				expugne
				vboz

Osga sua nichil est bonus os repta cna

ii	iii	iiii	v	vi
didu fm	hoi loq	mlheres	corp	collectas m
ghs		meoria	pnale	pos

Ad romen ii

ii	iii	iiii	v	vi
trio cui edid	labom	erit	optime	oportune
	fiat	hies p		
	bon	ipob ama		res

Ut vlt si ligus taceat lurger co adunet

i	ii	iii	iiii	v	vi
ma test	qui vob	cord ca	ficatib	mxpo	ut uap
mot qpe	donast	malib	hem	carana	table

Ad romen ii

ii	iii	iiii	v	vi
erit miles erunt	mlta			

Ad choin
duos ii

ii	iii	iiii	v	vi	vii	viii
q in oib	voluntas	qpe	pnos	hebei	in oc	
afdo iud	z	semitat	ifo qles	p pauli	duoz	
			rep	hao	honem	

Ad philomene

ii	iii	iiii	v	vi	vii
fecit a	scula	ppo dia	dmco	est fmo	qm
			cognia	dei	a deo
					cofigere

Santes pumpta metet tales ego iustio stab

i	ii	iii	iiii	v	vi
ap pces	remus	doe p	letac	pe et	p que m
dieh v	cu gen	pmiffi	and	cantas	indus

Ad hebricos

vii	viii	ix	x	xi	xii	xiii
saletm	deno	maile	lex futoz	z sbia	dm que	alam
z no	appus	est			Diligit	de quo
					edere	

Ad galat
thas

ii	iii	iiii	v	vi
xpm ad dex	ia no	q'rei	z	xpe cat tene
lam sua	estas	z gena	hoib	bray

Rex fixit omis umbra fies castigat hem

ii	iii	iiii	v	vi	vii
chig ara	funde	claud	quia	ananie	duco
thas	repae			chigat	z ee
					phan

Ad eph
hos

ii	iii	iiii	v	vi
capio esse	inoie	exten dens	me	me fio stare
ai xpo	ihu ome	me		in dno
	genu			

Ad aplos

viii	ix	x	xi	xii
lapazat	ouat	stmit	aduersus	rex mist
cul nuchu		acur	pete	anamus

Ad phil
lupes

ii	iii	iiii	v	vi
xpe p pag	ne quis	se q're	fmo	or sic q'duo
fui	vos deapi	ac p tanc		

Ad philipp

xiii	xiiii	xv	xvi	xvii
dux paulus	obmleuit	q n p'os	aplicomf	p'diat
	paulo z h'm	an p'tae	sa exint	paul
	nabe	potuer		

Ad col
lantes

ii	iii	iiii	v	vi
fa sic oib	volunt	ad co'sta	dei m	cu d'pote
	ad d'us	Sam v'as	wa	archa

Ceas ems tamosqz ingu spes qst athens

xviii	xix	xx	xxi	xxii
varachat	se d'ad	q'cadat	liga	ad p'mb
an obmal	monet	p fenest	paul	

Ad thesa
mantes

omna uenire fidem tuba pax

Gostenen ephesi redunura zona flagellis

xiii	xiiii	xv	xvi	xvii	xviii
fi ne aude veit	Agrippa	naues.	remt		
ps p m p m l a	u l m	l j a n	z h o r e s	p a u l o	
h		p u n l o	e n a f e t		

Iudex felix festus agrippa nauisgo romani

c p m m	ii	iii	iiii	v
b o n s u n	z d o m o s	n e m o	l u e s f a c i e n t	f i c s m o
q t e p m s	a r d u e	d o m a r e		
		p e		

Epistola iacob

uffert tu edis lingua merabim est non

c p m m	ii	iii	iiii	v
f a g n e r e e f t o r e	p a c i m	a n t i t e m	q z a d i p a	
d e m p t	o i h u e	p m p m	h u e s	
	c i t u r	u a m		

p epistola petri

gm subit liquid munitam uigilate

c p m m	ii	iii
w o r e l a p s a a d e m	n o e m p t a c	f i m p a n l o
h y e m o d i	f e o n e m	

ii epistola petri

ilms est meus octauiz caissim mce

c p m m	ii	iii	iiii	v
a b i n d i o	e x n o b	q m a i s	i n h e	q m
	r e m e	l a s f m	c a r t a s	r e s t i o n
		d e m o r e	n o b a i	d a n t

i epistola iohannis

uod fuit ex nobis scim pfecta tres sut

c p m m		c p m m
d u e z f i l i s		s a n t i o h e s
e m s		

ii iohannis

lote Tria iohannis Gaia

c p m m	ii	iii
p m b i r	a l e r i a t	i n d y a
		p p h a m

epistola iude

Andas archangelus enodi

c p m m	ii	iii	iiii	v	vi
a d l a b	e r r e d	e r r e	i o d o	l i b r a p i	f i g u l l u
e a r e	a e n t	d e c e t		r e f i g u l u	a p e n

lib apocalypsis

epit bibine tres sedes solucit sextum

vii	viii	ix	x	xi
i n s e l a e	a m e n h u e	a b i s s i	v n l o c u t a s	d u o o c a
e i	a n g l u s	a p u r		d u r m

epistola thubulu pueritqz comitrua testes

xii	xiii	xiiii	xv	xvi	xvii
m u l t a d	l e p a c	p a c a c i	v n a g l o s	v n e f f u n d i	d i p t o
a i d r a c	a p e d	n o r m	h u e s		

Pugne due tantat plagas pphalas metris

xviii	xviiii	ix	xxi	xxii
r e g e s	a n g n b a	m o r t a n	t a y a n g	d i a c
d e	a v o c i f u n t		t a v i o f u o	p o s t u e

Flebit aduenam surgunt sponsa remo ia

**Scriptores libri benedicant dextera cristi
felices sribant plurima tpa uiuant**

256

254

Joannes Ponchowski

Abbas Gradicensis